
3 1761 03521 5565

HERBARZ POLSKI

KASPRA NIESIECKIEGO S. J.

POWIĘKSZONY DO[illegible]SZYCH AUTORÓW,
RĘKOPISMÓ[illegible]ĘDOWYCH

I W[illegible]EZ

JANA NEP. BOBROWICZA.

TOM II.

W LIPSKU

NAKŁADEM I DRUKIEM BREITKOPFA I HÆRTELA.

1839.

Drukiem Breitkopfa i Hærtela w Lipsku.

HERBY
I
FAMILIE SZLACHECKIE.

A.

ABDANK HERB.

Paprocki o herbach *fol.* 158. tak go opisuje. Są białe traktury, w polu czerwonem. Inni mówią, że jest litera M. przewrócona do góry, i nie jako powtórzona. Najlepiej go określi, kto z Kromerem *lib.* 5. powie; że jest litera W. Polakom i wszystkim Słowakom zwyczajna, w polu czerwonem, nad hełmem korona, w koronie takaż druga litera. *Okolski Tom.* 1. *fol.* 1. *i Potocki poczet herbów. Bielski.*

Niektórzy, *jako to Bielski fol.* 30. *Potocki,* początek tego herbu, jeszcze do czasów Gracha, albo Krakusa, Monarchy niegdy Polskiego, któremu, i imię swoje, i pierwiastki fundacyi, Miasto Kraków przyznaje, przeciągają z takiej okazyi. W górze Wawel, na której teraz zamek Krakowski, z tej strony, którą nad Wisłą stoi, smok się pokazał; którego jedni Holophagiem, drudzy Boą nazywają. Jadowita była bestya: bo nietylko, że powietrze tchem swym truła, ale też

z legowiska swego, na pobliższe wypadając czy ulice, czy przedmieścia; znaczną klęską ludzi i bydła, napchać się do sytości ledwo kiedy mogła. Skuba nazwiskiem, prostego gminu człowiek, ciężką sąsiadów swoich stratą wzruszony, przeciwko pospolitemu nieprzyjacielowi, taki fortel wymyślił. Cielęcia świeżo odartego skórę, smołą, siarką, i żagwią zapaloną, tak kształtnie wytkał, że zdrady nie poznała bestya, aż razem z zgubą swoją; i w progu jaskini podrzucił. Zgłodniała rano wychodzi, zwykłym śladem na obłów, i co najpierwej napadła, to chciwie całkiem połknęła. Tym czasem zapalona od ukrytego ognia tłusta materya, tak wielkim pożarem w wnętrznościach rozgorzała, że lubo dosyć szczodrze Wisłę pijąc, wody chłysnęła, przecież od niego w pół rozsadzona, zdechła. Świadkiem tego jest, i po dziś dzień jeszcze w Krakowie, w wydrążonej skale, jaskinia głęboka; którą smoczą jamą zowią. Krakus tedy, w nadgrodę fortunnego przemysłu, Skubie, literę W. pierwszą, od słowa Wąż, czyli też od Wawelu góry, za herb nadał. Nie przeczę najmniej tej historyi, atoli co się o Skubie mówi, zda się rzecz podejrzana; ponieważ *Aldrovandus in historia Serpentum et Draconum. Cromer lib.* 5. *Sarnicki lib.* 4. *Długosz tom.* 1. *lib.* 1. *Miechovita* i inni, lubo o tym smoku, i porażce jego zgodnie twierdzą; żaden jednak wzmianki przerzeczonego Skuby nie uczynił, wszyscy jednostajnie, tę sztukę dowcipowi Krakusa przypisują; tak, że ten Długosz przydaje, iż po zabiciu szkodliwej bestyi z przemysłu swego, nie tylko się u swoich, ale i u obcych wsławił narodów Krakus, *Liberator Patriae* zawołany.

Księdza Parisiusza Soc. Jesu in Ms. o początku tego klejnotu taki domysł. Rzymianie na pograniczu Sarmatów Niemieckich, rozkładać byli zwykli wojska swoje, to na zimową leżą, to dla straży i ubezpieczenia Państwa swego: czego po różnych Historykach Rzymskich snadno dociec; takimże warunkiem, że granic swoich strzegli Sarmatowie przeciwko Rzymianom, zda się rzecz i słuszna i pewna. Więc każda Prowincya, albo Województwo, swoje chorągwie powiatowe, wysyłać było powinno, aby ludnemi szylwachami, raz w koło Rhen, drugi raz Albim rzeki opasali; i z tejci okazyi od Albim Alemanni przezwiska nabyli. A ponieważ i od naszej Wisły albo Wandalu, w tamte kraje, furwarchty zciągano, Skubów Pułkownik z tym ordynansem wyprawiony, literą Słowiańską W. od której się Wisła zaczyna, Chorągiew Prowincyi swojej naznaczył. Mężnie się tam potem stawił i Rzymiany wyciekające zwycięzko gromił: przetoż w zasługach, tęż samę literę W. sobie i całemu domowi swemu

na zaszczyt otrzymał. Przydaje tenże, że Wrocław miasto na Szląsku, który tejże litery w herbie zażywa, od potomków Skuby jej nabyło. Piękna zaiste osnowa: tylko, że się na żadnym Autorze nie wspiera.

Ja z Długoszem trzymam: czego też popiera *Rutka in Ms.* że ten klejnot dano Skubie, dzielnemu z natury mężowi; za to, że w oczach Pana swego, silnego jakiegoś harcownika Alemanna, albo Niemca pokonał: kiedy się to jednak stało, czasu Historyk nienaznacza. To pewna że to jeszcze za Pogańskich w Polszcze Monarchów być miało: ponieważ jak się tylko Wiara Katolicka, na tron Polski wcisnęła, już Klejnotni domu tego, krzesła w Senacie zasiadali; jako niżej obaczysz. I to niemniej u wszystkich naszych Historyków pewna, że się ten herb imieniem przodka swego zwał Skubów, dopiero w roku 1109. odmiana się stała z tej racyi. Bolesław Krzywousty Jana Hrabię z Góry, do Henryka Cesarza wysłał w legacyi, aby był między nim, i Henrykiem, pokój utwierdził: ostro się mu Cesarz stawił: pokój obiecował, ale nie inaczej, chyba, żeby Polacy wiecznemi czasy dannikami jego byli; co żeby był tem łacniej na nim wystraszył, skarb mu swój, to jest dawne przodków swoich zbiory prezentował, to przydawszy: *Hic perdomabit Polonos.* Ten prawi skarb Polskę mi podbije. Nie ustraszyły ani pogróżki, ani złote miny wielkiego w Hrabi serca, raczej chcąc ukrócić Pańskiej fantazyi, sygnet swój z palca zdarłszy, rzucił w skarbiec, mówiąc; *aurum auro addimus:* Złoto do złota przydajemy; jakby znać dając: Próżno tych mężów złotem straszyć, których ręka szablą, serce męztwem uzbrojone. Dorozumiał się co było Henryk, kontempt swoich bogactw w Janie poznał: a chcąc to ludzkością pokryć, rzekł z Niemiecka; *Habdank*, albo dziękuję: od tego czasu, Hrabia Skarbkiem, i potomni jego: herb, Abdankiem nazwany. *Dlugosz lib.* 4. *Cromer lib.* 5. *Papr. in Stemmatibus fol.* 159. *Sarnicki lib.* 6. 242. w Przywileju jednak Hrodelskim Króla Jagiełła zowią go Habdaniec *Lasc. Stat. fol.* 127.

Klejnotni Herbu Habdank.

Długosz o nich powiada, że *erant solertes, et viri Magni.*

Ankwicz,
Bardziński,
Beszewski,
Białobrzeski,
Białoskórski,
Bieliński,
Bogucki,
Borowski,
Borzykowski,
Borzymiński,
Bram,
Buczacki,
Budziszewski,
Bystrzejowski,
Chojeński,

Choryński, Ciekliński, Czarkowski, Czelatycki, Dąbrowski, Dioto, Dunikowski, Gastold, Haraburda, Jazłowiecki, Jugoszewski, Kiełczowski, Klonowski, Kołaczkowski, Konarski, Kosowski, Kowalski, Koziatulski, Kozubski, Krobanowski, Kunicki, Leszczyński, Lewikowski, Lidzbinski, Magnuski, Malczewski, Malechowski, Mikołajewski, Miłkowski, Młynkowski, Obornicki, Oborski, Pękosławski, Piotraszewski, Przeborowski, Przezwicki, Psarski, Radzanowski, Rajmir, Rogowski, Rogozinski, Roguski, Rudzki, Skarbek, Skoraszewski, Skuba, Słomowski, Starski, Suchodolski, Swoszowski, Sczyjeński, Tworzyański, Warszycki, Ważeński, Wojenkowski, Wojewodzki, Wołczek, Wychowski.

O każdym z tych, w szczególności mówić się będzie, gdzie według alfabetu przypadnie.

Oprócz tu wymienionych, tak sam Niesiecki poźniej, jako też Kuropatnicki, Wielądek i inni heraldycy następujące familie do herbu tego dodają:

Bejnart, Boleński, Borzymski, Czahorski, Dowgiało, Dowgiałowicz, Dworakowski, Eygird, Gambarzewski, Gembarzewski, Gorski, Hromyka Skarbek, Kaczycki, Kaimir, Koplewski, Kruszewski, Krzywiński, Łasicki, Machowski, Puczniewski, Raduński, Rażek, Regowski, Słomka Skarbek, Starosiedliski, Starosielski, Telszewski, Toczyński, Trzebiński, Ustarbowski, Warakowski, Ważyński Skarbek, Wielobycki, Wołyński, Wojczyński Skarbek, Wykowski.

Sześć prócz tego jest herbów, które z Abdanku wyszły: tak albowiem ten prześwietny dom w koronie naszej w pamiętne krzewił się dzieła, że Polskie trony szacując ich sobie, nowe co raz a nowe, do klejnotnej litery przydawały ozdoby. Machowskim pół Lwa nad hełm wyniesiono, który w łapach tenże sam Abdank trzyma: co też Buczackim i Jazłowieckim niektórzy przypisują. W Syrokomli herbie, do litery W. krzyż przydano, a na hełmie miasto Abdanku trzy pióra strusie. U Iłgowskich z Abdanku, jak z łuku, strzała przez pierścień

w górę wyrychtowana: trzy pióra strusie na hełmie. U Chaleckich Abdank widzieć, z strzałą złamaną i do góry obróconą: na helmie strzała przez skrzydło sępie albo orle przeszyta. Herb Krokwy, do Abdanku przyłączoną krokwę nosi. Sołtanowi na Abdanku dwa krzyże na jednej linji, i gwiazdę na wierzch wyniesiono. Nawet Dębno herb, pod swoim krzyżem, Abdank złożył. O każdym z tych na swojem miejscu mówić się będzie, tu dosyć namienić.

Przodkowie domu tego.

Pisali się z Góry: z tych pierwszego wspomniał Paprocki Michała z Góry, którego syn Lambert tego imienia III, Biskup Krakowski dziesiąty, Kanonikiem był tylko Krakowskim, kiedy układnością jego obyczajów, i biegłością nauk tak świeckich jako i duchownych ujęta Kapituła Krakowska, zdolnego go widziała, któryby był świeżo Męczeńską krwią Ś. Stanisława Antecessora swego, poświęconą Katedrę, osiadł. Długo osierociała po Męczenniku świętym, bo przez 4. lata, wyglądała swego pasterza; aż zgodnemi całej Kapituły głosy obrany ten Lambert, a od Władysława Hermana Książęcia, Polską na tenczas władnącego, po zniknieniu brata swego Bolesława Śmiałego, do Rzymu wysłany; uprosił u Grzegorza VII. Papieża, że interdykt na Królestwo włożony zniósł, a jego na Biskupstwo poświęciwszy, do swoich owieczek odesłał. W dyecezyi swojej stanąwszy, wszystkim stał się wzorem pobożności. Duchowieństwo w administracyi Sakramentów, w przykładnem życiu formując, o cześć Bozką w każdej okazyi gorliwie stawając, pokazał się prawdziwym świętego przodka swego naśladowcą. Za jego radą, Judyta Królowa do Ś. Idziego w niepłodności się udała. Pańskiemi go tedy, do Narbony upominkami obesławszy, gdy wkrótce syna Bolesława Krzywousta powiła przez jego intercessyą, w rekompensę Hrabstwo Kroppeńskie, które się teraz Pabianice zowią, na kościół katedralny Krakowski u męża swego uprosiła. W dziesięć lat po śmierci Ś. Stanisława, z objawienia Swentosławy pobożnej białejgłowy, ciało jego ze Skałki, na zamek Krakowski przeniósł, grób z kwadratowego ciosu wyniósł, i blachami złotemi ozdobił. Tak na świętych pracując, sam też, pełen lat i zasług, życia dokończył, w r. 1101. wstąpił na Biskupstwo w r. 1083. siedział lat ósmnaście, w Krakowskiej Bazylice pochowany. *Starow. in Epis. Crac. Paprock. sub Abdank, Miechov. Długosz lib. 4. Cromer.* Długosz trochę prędzej rokiem, jego konsekracyą kładzie, śmierci tenże rok naznacza, a przecię lat dwadzieścia, jego

Biskupstwa liczy: to jednak o nim przydaje; że był Grzegorzowi Papieżowi dobrze znajomy, wiele lat na dworze Papieżkim przy różnych funkcyach i z pochwałą przepędziwszy.

Skarbimierza Wojewodę Krakowskiego i Hetmana w kompucie przodków domu tego, rachuje Paprocki o Herbach, a z niego Okolski niewiem z jakiego fundamentu: ponieważ *Cromer lib.* 5. którego on przywodzi; to o nim mówi, *któryjby był Familji nie najduję.* Długosz także *lib.* 4. *Miechovita lib.* 3. *cap.* 10. *Gwagnin in descript. Reg. Pol.* i insi Historycy nasi, o jego domu i Herbie zamilczeli. *Bielski tylko fol.* 95. *Paprockiemu poświadcza.* Po wygnaniu Sieciecha z Polski, i krzesło Krakowskie i buławę wziął, od Bolesława Krzywoustego Skarbimierz. Z tą najpierwej, na uchłostanie rebellizującej Pomeranji, w r. 1106. wysłany; zamek Bytomski, natarczywością swojej kawaleryi wydarłszy, nieprzyjaciół jednych pobiwszy, drugich w niewolą zabrawszy, po większej części Pomorską spustoszywszy, z bogatą korzyścią do Polski powrócił. Chcąc się tej swojej klęski zemścić Pomorzanie; trzy tysiące ludzi, na Skarbimierza z Krzywoustym biesiadującego po szczęśliwie odprawionej kampanji, w zasadzkach rozłożyli. Przestrzeżeni, w nierównych siłach, bo w sto tylko koni, na nieprzyjaciela uderzyli Król i Hetman, raz i drugi pułki ich przerwali, kędy wiele Pomorzan nasiekli: atoli Skarbimierz, z tej okazyi, nietylko, siłą ranami zwątlony, ale i oka pozbywszy prawego, ledwo z trzydziestą inszych żywo wyszedł. Że jednak mężnemu sercu, na wojnach zdobyte piątna ponętą są, nie odrazą od dalszych czynów, Skarbimierz jeszcze z niezupełnie doleczonemi ranami, znowu w Pomorską wtargnął, i bez najmniejszego odporu sowity plon wyniósł. Wkrótce potem przeciwko Henrykowi Cesarzowi na psiem polu w pamiętnej z Niemców wiktoryi hetmanił. Z temże szczęściem stawał pod Nakłem przeciwko Pomorzanom, nad Albim rzeką przeciwko Czechom, wszędzie i rozsądnego wodza, i bitnego żołnierza powinność pełniąc. Atoli niestatku swego, oczywisty na nim przykład potomnym zostawiła wiekom fortuna; bo w podejrzenie o ambicyą u Bolesława podany, w spiski z Zbigniewem na Króla włożony, do więzienia wtrącony, z Senatu rugowany, oczu i życia postradał, Anno 1117. Był człowiek z familji rodowity, z dowcipu wielki, niemniej w języku jak i w ręce silny. A Bolesław od tego czasu, nad Województwo, Kasztelanią Krakowską przełożył, tak, że pierwsze przed wszystkiemi świeckiemi w Senacie miejsce bierze. *O czem mówiłem w Tomie I.* Żałował potem jednak tego Krzywousty,

że się nad Skarbimierzem tak zasłużonym i doświadczonym pastwił wojownikiem, którą swoję porywczość daleką na miejsca święte peregrynacyą wypłacał Bogu, *mówi Miechowita.*

Michał Hrabia z Góry, albo (*według Szczygielskiego*) z Krzywina, Fundator Klasztoru Lubińskiego OO. Benedyktynów, w Wielkiej-Polszcze w r. 1114. tamże u nich pochowany, *singularis devotionis et zeli in Deum:* to Długosza słowa. *Cromer lib* 5. *Paprocki o herbach, Szczygielski in Aquila Polono-Benedict. fol.* 122. Co znać i z oryginałów tego miejca; lubo Bielski w roku 1175. tę fundacyą Mieczysławowi Staremu Książęciu Polskiemu przypisuje. Rusław Hrabia, bez potomstwa umierając, Chrystusa dóbr swoich dziedziecem uczynił; w dziedzicznej włości swojej Sulejowie nad Pilcą rzeką, Klasztor OO. Cystercyensom wystawiwszy, który potem Kazimierz Książe Polski, sowicie nadał i ubogacił. *Cromer lib.* 6. *Paprocki loc. cit. Miechov. lib.* 3. Kagnimir Hrabia z Bieganowa, którego i podziśdzień rozplenione potomstwo, w Łukowskiej ziemi żyje, *świadczy Nakielski;* wieś swoję Bieganów, w Powiecie Lelowskim leżącą, do Proboztwa Miechowskiego przyłączył, przed rokiem 1198. co znać z katalogu Patryarchy Jerozolimskiego tamże zpisanego, ale ta wieś, dawno od swego konwentu odpadła. *Nakiel. in Miech. fol.* 103. *et* 68. *et* 83. *et* 85. Krzysztof brat Kagnimierza, torem jego idąc, temuż Proboztwu, wieś Żytnę, wiecznemi czasy zapisał, z tem wszystkiem, i ta danina tak jako i braterska, wkrótce zginęła temu miejscu. *Idem fol.* 83. *et* 115.

O Smilu Kasztelanie Wojnickim r. 1217. — Skarbimierzu Kasztelanie Wojnickim 1277. — Mikołaju Kasztelanie Sendomirskim 1286. — Jędrzeju Kasztelanie Kaliskim 1360. — Jasku Kasztelanie Gnieznieńskim 1361. — na swych miejscach w Tomie I. mówiłem. Dzieła jednak ich, starożytność głęboko w niepamięci zakopała. Wojciecha tylko Czelej, Wojewodę Sendomirskiego wspomina *Długosz, Paprocki, Cromer lib.* 12. i inni, że przy obronie ojczyzny, piersi nadstawując, od Tatarów aż na Wisłę zapędzonych, z łuku postrzelony, z chęcią poległ w roku 1344.

Wszebora potem kładzie *Paprocki*, za czasów Władysława wtórego Książęcia Polskiego, Wojewodą Sendomirskim i Hetmanem, ale go *Nakielski* do herbu Nieczuja familiantów pociąga: gdzie i ja o nim mówić będę. Tenże Drogosława Hrabię, którego syn był Piotr Biskupem Poznańskim w r. 1265. (raczej miał mówić w r. 1254.) pod tymże herbem położył; ale go inni chcą mieć Prawdziccem.

Abrahamowicz *Herbu Jastrzębiec.* Tych ani w *Paprockim*, ani w *Okolskim* nie znajdziesz. *Ks. Kojałowicz* tak herb Abrahamowiczów opisuje: W Podkowie już nie cały krzyż ale pół tylko krzyża noszą, w hełmie Pawi ogon, mają i ślepowrona z pierścieniem. Z tego poznać, że jedenże dom Abrahamowiczów w Litwie jako i w Chełmskiej ziemi. Jan Abrahamowicz Wojski Wileński, Starosta Lidzki, *Constit.* 1601. O Mikołaju powiada że przed województwem Mścisławskiem był Kasztelanem Mścisławskim, co musiało być w r. 1645. — Jan naprzód Wojewoda Miński, a potem Smoleński, mądry Senator, atoli Wittemberskich się nowinek chwycił, co znać z *Conventiculum* Toruńskiego, które podpisał. Syn jego Mikołaj na Wornianach z Mścisławskiego województwa, przesiadł się na krzesło Trockie. Bodaj nie córkę jego Katarzynę Abrahamowiczowne, pozostałą wdowę, po Marcyanie Frąckiewiczu Radzimińskim, Pisarzu Litewskim wspomina *Const.* 1662. *fol.* 15. — Stanisław Starosta Bułakowski Jana III. — Jan i Samuel Skarbnikowiczowie Wileńscy Augusta wtórego, z Wileńskiem województwem podpisali Elekcyę: i w tym roku, gdy to piszę; Abrahamowicz Chorąży Lidzki, stanął posłem na Sejm z Powiatu Lidzkiego. Nie tylko zaś w Księztwie Litewskiem, ale się i w Chełmskiej ziemi rozkrzewili: bo Jędrzej Abrahamowicz żył tamże z Ewą Bogdaszewską w r. 1660. ale ci przydomek swój mają Burczak: ale i herb rozumiem że inszy od Litewskich, to jest Lubicz, tylko że w środku podkowy nie cały krzyż, ale tylko połowę kładą. Z tychże był Piotr Abrahamowicz mąż Apostolski w zakonie Soc. Jesu. W konfessyonale katechizmach niespracowany. Zapowietrzonym służącemu, tak karbunkuł nogę zepsował, że nie uleczoną aż do śmierci ranę zostawił, a ból ustawiczny: z tem wszystkiem uprosił sobie u Wiel. Ks. Generała, żeby był tęż odwagę, drugi raz ponowił. Missye, które pod czas pierwszej wojny Szwedzkiej, po Morawie, Szląsku, i Brandeburstwie, czynił; pole mu otworzyły do wielkiej cierpliwości, a ztąd do Heroicznych ku Bogu akcyi. Trafiło mu się na tej Missyi, w Szląsku, że już pod wieczór stanął we dworze, kędy trzech braci rodzonych dyssydentów dziedziczyło: przyjęty z polityką, traktowany, po długich dyskursach, gdy się na spoczynek rozeszli, Panowie chcąc sobie żart z Kapłana Rzymskiego uczynić, w zamku go pustym, kędy nikt dla wielkich strachów wymieszkać niemógł, na noc osadzili, spodziewając się, że albo mu tam zginąć, albo przynamniej dobrze nastraszonemu uciekać przyjść miało. Niewiedział o niczem Ks. Piotr, dla tego też tym bezpieczniej, padłszy na kolana, zwy-

czajne sobie modlitwy kończył. W krótkim czasie, takim impetem cały zamek zadrżał, jakby się z gruntu walił, okna padały, drzwi się rozstępowały, ściany kruszyły, a w tym wchodzi sędziwa osoba, z załamanemi rękami, głęboko wzdychając, łza łzę goniła, w piersiach ogień wybuchal, w pół łańcuchem ściśniona, za który, czarny ją Murzynek powodował. Patrzył na to z razu pomieszany Ks. Piotr, na ten postrach krzyżem tylko, i niewinnością sumienia przy Bogu uzbrojony: potem serca sobie dodawszy, pyta się owej osoby, coby zacz była: odpowiada, jestem kiedyś tych dóbr dziedzic, tych trzech synów ojciec, przed kilką lat zmarły, za to na wieczne męki skazany, że widząc błąd heretycki, uporczywiem się go do ostatniego życia momentu trzymał, radbym tem mojem nieszczęściem, dzieci moje na prawdziwy tór wiary naprowadził, żeby i oni na ten koniec niepadli. Wysłuchawszy żalem skłóconej mowy pobożny Kapłan, rozkazał mu mocą Bozką, póty się w pobliższym zatrzymać pokoju, pókiby go był synom jego, widowiskiem niewystawił: tym czasem więcej na modlitwie, niż na wczasie, resztę nocy przeciągnął. Nazajutrz, ciekawością ujęci Panowie, jednego po drugim wysyłają sługę, dowiedzieć się, co się wzdy z Jezuitą stało? wyszedł i sam Ks. Piotr: po witaniu i komplemencie, pyta się dziedziców, czy znali w życiu ojca swego, i czy tu są ci, którzyby go poznać mogli? prócz nich nalazło się bardzo wiele, to sług, to poddanych. Z sprowadzonemi tedy na zamek idzie; ojca tak, jako przed tym widział, prezentuje. Zaczął do swoich mowę nieszczęśliwy ojciec, w której naprzód im heretyckie błędy chydził, upór swój potępiał, męki i zgubę przekładał; potem na miłość kiedyś swoję, na miłość duszy każdego i Boga zaklinal, żeby z bitego do piekła gościńca, na pewną się do nieba skierowali drogę. Gdy to mówił, niebyło nikogo w tej kupie, któryby nad potępieniem owego człowieka, gorzko nie zapłakał: przysięgli wszyscy, ale osobliwiej synowie ojcu, że heretyctwo odrzucić mieli: atoli ach ślepota ludzka! wkrótce jak im ojciec zniknął, tak zaraz i wieczna biada, i poprzysiężone obietnice z pamięci wywietrzały. Upominał się w prawdzie słowa Ksiądz Piotr, ale darmo, i właśnie się to na nich ziściło, co Chrystus powiedział: choćby i umarli powstali, nieuwierzą. Z lepszem szczęściem indziej gościł ten niespracowany Missyonarz, kiedy po wsiach i miasteczkach krążąc, to dzieci w nauce Chrześcijańskiej ćwiczył, to grzeszników do pokuty kierował. Jeszcze niedawno żyli ci, którzy jego prace i święte życia przykłady, wspominali; osobliwie koło Międzyrzyca, Wałcza, Chojnic, Kościerzyny. Tak się Bogu i ludziom przysłuży-

wszy, świat ten z niebem zamienił, w r. 1697. wieku swego 78. w Krakowie u Ś. Macieja pochowany. *Historia Domus Probationis Crac. Annuae Resident. Valcen.*

Wielądek który ich Abramowiczami zowie (jak się podobno familia ta dziś mianuje), dodaje: Teodor i Michał, w r. 1763. w grodzie Wileńskim 17. Kwietnia, podpisali się w manifeście, wraz z innemi Senatorami i urzędnikami, *de illegitimitate* trybunału, z przyczyny gwałtów poczynionych. Ludwik w r. 1764. pod ówczas derewniczy i sędzia kapturowy województwa Smoleńskiego, w tymże roku 28. Kwietnia akt konfederacyi generalnej W. Ks. Lit. w Wilnie podpisał. — Także N. Abramowicz starościć Starodubowski był deputatem na trybunał W. Ks. Lit. w Wilnie r. 1781. —

Krasicki w przypisach swoich do herbarza Niesieckiego: Abrahamowiczowie do tych czas w Litwie kwitną, z tych Jędrzej najprzód Pisarz Ziemski Wileński, dalej Kasztelan Brzeski umarł bezżenny. — Jerzy Starosta Starodubowski brat rodzony Kasztelana z Ogińskiej urodzony, z Dornołowiczowny zostawił córkę za Slizna wydaną jedynaczkę. — Antoni trzeci brat, umarł bezżenny. —

Abramowicz *herbu Waga* w W. Ks. Litewskiem. Ci jedniż są co i Niepokojczyccy.

Abrant. O tych, ani *Paprocki*, ani *Okolski* nie pisał. Jan Abrant z Pińskim Powiatem podpisał Elekcyą Jana III. Króla Polskiego 1674. *Porządek Elekcyi.*

ACHINGER HERB.

Tak go opisał *Paprocki o Herb. fol.* 587. *Okolski tom.* 1. *fol.* 15. *Liber Klejnoty fol.* 36. *Potocki w Poczcie herbów. Ms. P. Rutka.* Jest Wiewiórka czerwona, u której podpiersi białe, w złotem polu, w prawą stronę herbu bieży, ogon na grzbiet zadarłszy; nad herbem taż wiewiórka jakby siedziała między dwiema rogami: ale Okolski, (czegom i ja się napatrzył) na hełmie, powiada, że jest wiewiórka między

dwiema jeleniemi rogami, siedząca niby, głową się jednak w tył, w lewą herbu obróciła.

Luboć o początku Klejnotu tego, milczą Autorowie; na to się jednak zgadzają, że z Niemiec do naszej Polski przyniesiony, jakoż cudzoziemscy pisarze Eizyngera w roku 1455. kładą, między pierwszemi Austryackiemi Panami najznaczniejszego, w osobliwej łasce u Władysława Czeskiego i Węgierskiego Króla, którego jednak fortuna wyniosła, zazdrość poniżyła, za fałszywem niektórych przed Królem udaniem, z respektu wyzuty, od dworu ruszony. *Bzovius in Annal. num.* 27. *Cureus fol.* 153. *Buchler ex Aenea Silvio c.* 63. *Bohem.* Pierwszy zaś z tym herbem do nas przyjechał Aichinger Zybuld, za panowania Zygmunta Pierwszego. *Starowolski in Epis. Cracov.* Baldwinowi Biskupowi Krakowskiemu jedenastemu, czterysta lat przed Zygmuntem żyjącemu, tenże sam herb przydaje, o którym tak pisze. Po śmierci Lamberta, Biskupstwo Krakowskie Władysław Książę Polski, konferował Czesławowi; ale, że bez konsensu Papiezkiego, posiadł tę Katedrę, dla tego go Gwallo Biskup Bellowaku Nuncyusz Papiezki, do ustąpienia z niej przymusił, a na jego miejsce wstąpił Baldwin Francuz, przedtem *Palatii Apostolici Auditor*, potem Papiezki do Świętopietrza w Polszcze wybierania Komissarz, Kanonik Stobnicki. *Paproc. o Herbach sub Abdank fol.* 158. Którego, za promocyą Bolesława Krzywousta w Rzymie poświęcono, za Urbana wtórego. Wszystkim był miły, łaskawy, od nadętości daleki, na ubogich szczodry, na których prowenta swoje chojnie sypał. Siedząc na tej stolicy lat pięć, na wieczność się przeniósł w r. 1108. Z tego dochodzę, starożytności domu Aichingerów; rozumiem jednak, że na ten czas, sam tylko do Polski naszej ten Baldwin zawitał; a potem za Zygmunta Króla i familia tegoż domu, tu się u nas gnieździć poczęła. I luboć o Baldwinie piszą, że był rodem Francuz, a zaś dom ten z Niemiec do nas przyszedł, przecięż w tem nie masz żadnej kontradykcyi: bo przodkowie Aichingerów, choćci w Germanji zamieszkali, atoli z Francyi Oryentalnej początki swe wzięli, co znać z nadgrobku Augustyna Aichingera w Krakowie u S. Trójcy; kędy mu taki tytuł przydano: *Eques Franciae Orientalis a Facha.*

Zybult tedy Aichinger, pierwszy sobie smakując wolność Polską, na Rusi osiadł, tam pojąwszy Maleczkowską, Michała Wielkorządzcy Krakowskiego siostrę, dwóch z niej synów zostawił: Zybulta, który biegłością w sprawach różnych, układnością obyczajów, łaskę sobie wielką zjednał u Bogdana Hospodara Wołoskiego. Jego potomstwo z Zarszyńskiej, na Pokuciu: z których jeden z Potockim Stanisławem Wojewodą

Krakowskim i Hetmanem 1665. drugi z Kazanowskim Hetmanem Polnym pod Usarską Chorągwią, życie swoje dobru pospolitemu poświęcili. I Jerzego Podkomorzego Nadwornego u Stefana Batorego, w którym Stefan dojrzawszy zdolne do wielu funkcyi przymioty, narażał go na różne expedycye do postronnych Panów: a że się był wszędzie z swoją dzielnością zakazał, wziął w małżeństwo od dworu Kispeterownę Węgierkę z Gajewskiej urodzoną. Istvansius Historyk Węgierski, wielkie imie Aichingerów w tem Królestwie chwaląc, przydaje; że Lupus Aichinger był Komissarzem do traktatów o pokój z Turkami. *Istvans. lib.* 31. *Hist. Ungar.*

Aichinger Augustyn brat stryjeczny Zybulta i Jerzego, w Tureckim, Greckim, Łacińskim, Polskim, Niemieckim, Wołoskim językach biegły, których umiejętności, to peregrynując do Jerozolimy na miejsca święte, to przy dworach różnych Europejskich Panów, nabył; po pamiętnych tak w boju, jako i w pokoju zasługach zasnął w Krakowie 1582. Którego nadgrobek od brata Jerzego stryjecznego wystawiony, Paprocki w Książce o herbach potomności wypisał. U tegoż znajdziesz *fol.* 583. przywilej Rudolfa Cesarza, temu Augustynowi dany w r. 1577. a tak do braci jego rodzonych, jako i stryjecznych, to jest Zybulta i Jerzego rozciągający się, i z ich następującem potomstwem, w którym, pochwaliwszy ich rycerskie dzieła i wierność ku sobie, ojczysty dawny, z przodków wzięty herb, na ten, jak widzisz kształt przeformował.

To jest tarcza, w szerz przedzielona na dwie części, z których spodnia na dole, cztery pola ma w sobie, czterema liniami, ukosem od prawej strony tarczy idące, z których pierwsze pole, od prawej ręki czarne, drugie podle niego żółte czyli złote, trzecie czerwone, czwarte białe, czyli srebrne. Druga część wyższa, także na dwie części wzdłuż się dzieli;

na lewym tarczy boku, pagórek zielony o trzech wierzchołkach, na najwyższym z nich, wiewiórka swego koloru; głową w prawą obrócona, u której ogon w górę zadarty, nogi przednie wspięte, jakby skakać chciała, w żółtem czyli złotem polu. Na prawym boku baszta biała, w czerwonem polu, brama do niej, i okna dwa czarne. Na hełmie korona, nad którą skrzydła rozłożyste, lewe od spodu żółte, u góry czarne; prawe, od spodu czerwone, a na wierzchu białe; między skrzydłami, męża zbrojnego widzieć po pas, z gołym mieczem złotym w rękojeści, a z złotym jabłkiem.

Ekelenfordya miasto w Holsacyi nadmorskie, zażywa w herbie wiewiórki, ale takim kształtem. W polu białem jest brama otwarta, i owszem bez drzwi, ze trzema wieżyczkami czerwonemi, z których się wiewiórka przeskakuje; w prawą tarczy głową obrócona.

Do tegoż domu należy, Stanisław Aichinger w Księztwie Oświecimskiem i Zatorskiem, deputowany do wybierania publicznych kontrybucyi z Sejmu 1633. *Constit. o podatkach.* Mikołaj 1668. kwitnął. Stanisław w Sendomirskiem Województwie dziedzic na Kobylanach 1677. miał za sobą Annę Mijakowską. *Histor. Coll. Sandom.* Okolski w Indexie tomu pierwszego, kładzie Pilchowskiego Aichingera, lubo na miejscu, żadnej o nim wzmianki nie uczynił.

Ignacy Achinger z Radoczy S. G. O. pisał się na Elekcyą Stanisława Augusta Króla z Księztwem Oświecimskiem i Zatorskiem.

Achler *herbu Dub.* O tych tak Paprocki, jako i Okolski pod tym herbem piszą, więcej o nich nigdziem się nie mógł doczytać.

Adamczowski *herbu Dub.* W Sendomirskiem Województwie. O nich Paprocki i Okolski nie wiedział. Potocki w poczcie herbów wprawdzieć ich położył, ale herbu nie wspomniał.

Adamkowicz *herbu Wadwicz,* świadczy o nich *Ms. Ks. Kojałow.* że kwitną w Księztwie Żmudzkiem. Michał Adamkowicz służąc z Kniaziem Kurpskim Marszałkiem Upitskim, wzięty na Witepsku w niewolą do Moskwy, tamże umarł. Kazimierz wojował przeciwko Kozakom w Moskwie z Radziwiłem Hetmanem Wielkim Litewskim. Teodor Chorąży pod znakiem Konstantyna Paca, Chorążego Nadwornego. Jerzy, Hieronim, Krzysztof i Alexander ludzie rycerscy. (Obacz *Adamowicz.*) —

Adamowicz *herbu Leliwa.* Monwid syn Gedymina, brat Olgierda Wielkiego Książęcia Litewskiego, przyjąwszy na Sejmie Hrodelskim za zaszczyt potomkom swoim herb Leliwa, gdy potem walecznego męża, któremu imię było Adam,

w wielu okazyach rycerskiej cnoty doświadczył, do tegoż go Klejnotu, i jego dzieci przypuścił, co i Król Jagiełło, swoim przywilejem utwierdził, kędy między zasługami jego liczy, naprzód odwagę z Witoldem na Tatarów, poselstwo dwa razy do tychże, z dobrem ojczyzny odprawione, wierność nie nadwerężoną ku sobie etc. Od tego tedy Adama, Adamowiczami, sukcessorowie zwać się poczęli, zwyczajem na ten czas tamtych krajów: atoli gdy się potem rozrodzili, jedni się z nich, od dóbr i possessyi nazwali, jako to Pokrzywnicki, Starowolski: drudzy od jakiego przypadku, jako Mutykalski, Rakowicki: trzeci przy dawnem Adamowiczów imieniu zostali. *Okolski tom.* 2. *fol.* 95. Z tych Piotrowi Adamowiczowi Podsędkowi Żmudzkiemu, Konstytucya Sejmowa 1607. exakcyą publicznych poborów w Księztwie Żmudzkiem zleciła *fol.* 882. a w r. 1611. Komissarzem z Sejmu uproszony, do rozgraniczenia lasów Żmudzkich *fol.* 41. Człowiek był i miły wszystkim i szczodry, i u Gwilhelma Książęcia Kurlandzkiego w wielkim respekcie. Hieronim z Wileńskiego podpisał Elekcyą Augusta II. Są tamże w Litwie Adamkowiczowie, rozumiem, że jednegoż i herbu i domu z Adamowiczami. Samuel Adamkowicz za Władysława IV. Jan Skarbnik Lidzki, Jędrzej Skarbnik Rzeczycki, Jana III. z Żmudzi podpisali Elekcyę.

Jan Adamowicz pisał się na Akt Konfederacyi generalnej W. Ks. Lit. w Wilnie 28. Kwietnia 1764. r. Jerzy, Kazimierz i Józef Adamowiczowie także na tenże Akt pisali się. Jan Sędzia Grodzki Lidzki. — *Heral. Wielądka.*

N. Adamowicz miał za sobą Dziekońskę, brat jego rodzony Generał adjutant Buławy Polnej. — *Krasicki w przypisach.*

Adamowski *herbu Jastrzębiec.* Okolski w Sieradzkiem Województwie possessyą im zapisał: atoli że i w inszych Województwach rozkrzewieni, z tego poznać, że Wawrzeniec Proboszcz Klecki, Jan i Franciszek w Sendomirskiem, Kazimierz w Krakowskiem, Stanisław i Stefan w Podlaskiem Województwach pisali się na Elekcyą Jana III.

Ignacy Adamowski, ten z Województwa Sieradzkiego przeniósł się do Litwy, gdzie z Agnieszką Wilhilmowną małżonką zostawił synów 6. — Ignacego, Tadeusza, Józefa, Piotra, Michała, Franciszka Xawerego który z Maryanną Budenowiczowną miał trzy córek, Józefę z ur. Sielaskim, Salomeę i Petronellę. Syna jednego Leopolda zostającego na usługach ojczyzny w Kawaleryi narodowej. — Józef rotmistrz Trocki miał syna Benedykta. — *Wielądek.*

Aderkasd. Jan Dworzanin Królewski z Inflantskiego podpisał Elekcyą Jana Kazimierza Króla 1648. O tych w Paprockim i Okolskim cicho.

Affanasowicz. I tych tak Paprocki jako i Okolski opuścili. Kazimierz Affanasowicz z Nowogrodzkiem Województwem pisał się na Elekcyą Władysława IV.

Affata. O tym Genealogistowie nasi, nie mogli wiedzieć; albowiem Affata Izydor Kapitan Indżynier Szlachcic Medyolański, dopiero od Michała Króla, otrzymał Indygenat w Ojczyznie naszej w roku 1673. który mu potem konfirmowała Konstytucya Sejmowa Koronacyi Jana III. w roku 1676. po wywiedzieniu swego szlachectwa i przysiędzę uczynionej, tak Królowi jako i Rzeczypospolitej. *Constitut. fol.* 83.

Agrippa. O tych ani Paprocki, ani Okolski niepisali; w Księztwie Litewskiem po różnych Województwach possessye swoje rozciągnęli. Wacław Agryppa Kasztelan Smoleński w roku 1590. do lustracyi dóbr Królewskich w Inflanciech z Sejmu Komissarzem deputowany *Constitut. fol.* 584. Jędrzej Poseł na Sejm 1613. z Wileńskiego Województwa i z tamtąd Deputat na Trybunał Skarbowy *Constitut. fol.* 8. Jan w Żmudzi, Zacharyasz w Trockim Elekcyą podpisał Władysława IV. Jan Agrippa lubo go i urodzenie z przodków swoich starożytnego domu, i dowcip w mniejszych szkołach wypolerowany, zdolnym czyniły Kapłańskiego stanu, przecież obrał sobie być wzgardzonym w domu Bożym, do posług domowych w Zakonie Soc. Jesu życie swoje poświęciwszy, umarł w roku 1689. we Lwowie wieku swego 37. *Hist. Col. Leop. S. J.* Ktoryś z tego domu, za czasów Zygmunta Augusta, pisał przeciwko Lipomanowi, i wiele inszych Ksiąg do druku podał.

Tadeusz Agrippa, Podstarosta Upitski, podczaszy potem Województwa Witebskiego, pisał się na manifest wraz z innemi Senatorami i urzędnikami, *de illegitimitate* trybunału W. Ks. Lit. d. 18. Kwietnia 1763. r. w grodzie Wileńskim. — *Wielądek.*

AKSZAK HERB, KARA albo OBRONA.

Serce ludzkie, na wylot przez środek przeszyte, na bok i z nią obrócone; tak rozdarte, że się ledwo obie części trzymają, w polu czerwonem, nad hełmem i koroną trzy pióra strusie. *Okolski tom.* 1. *fol.* 552. *Ms. P. Rutka S. J.* Nasz Ks. *Petrasancta in tess. gentilit.* wiele takich domów w Europie liczy, które jednego, albo i więcej serc, to złotych, to czerwonych, w herbie zażywają, jako osobliwie w Brytanji, Francyi, przecież z takiem ułożeniem nic podobnego u niego nieobaczysz.

Początek tego herbu, w Litwie kładą, czy w Moskwie, za mężne Tatarów pogranicznych rozgromienie; bo gdy pierwszy klejnotu tego Autor, wodza nieprzyjacielskiego, z swoim

AKSZAK HERB.

hufcem na siebie nacierającego zabił, śmierć Hetmańska w oczach wojska, tak i oczy i serca inszych przeraziła, że wszyscy pierzchnęli, zwycięztwo w rękach przeciwnej strony zostawiwszy, za co ten mu herb nadany, i Akszak, to jest jako Stryjkowski z Litewskiego języka tłómaczy Obrona, tak on jako i herb jego nazwany. Zkądby jednak, drugie tegoż herbu imię Kara, wzięło się, o tem nikt nienamienia. Tegoż potem pierwszego Akszaka potomkowie, w Polesie się przenieśli, kędy Tenutę Noryńską przez wiele lat trzymali. Od tych Jan Akszak, sędzia ziemski Kijowski, a kiedyś podwojewodzy, z Polesia w te się kraje przeniósłszy, dobrego ojczyzny syna powinność wypełnił, z różnych sejmów na komissye upraszany, jako w r. 1607. do lustracyi niektórych miejsc, któreby się sposobne zdały na Ukrainie do fortyfikowania. *Constit. fol.* 830. W tymże r. 1611. i 1613. do rozgraniczenia między Województwem Kijowskiem i Księztwem Litewskiem. W Moskwie, i Inflantach Rycerskiego serca dał dowody. W sądach i prawa Polskiego umiejętność, i nieprzeświadczoną swoję sprawiedliwość pokazał, kiedy żadna sentencya od niego ferowana, ani trybunalskim, ani zadwornym dekretem nie była skassowana. Michał brat jego, pod Ułanikami Tatary gromiąc, od nich zabity, chęć swoję ku ojczyznie dopiero z życiem skończył. Jana zaś z Barbary Klońskiej synowie:

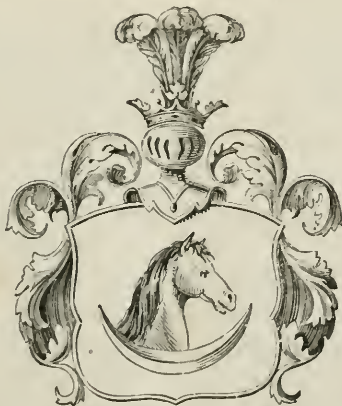
Marek w koronnym obozie lata swoje przepędził.

Stefan sędzia ziemski Kijowski, drugi syn Jana, starosta Ostrzewski i Bobrownicki, 1626. na sejm Warszawski posłując, deputatem na trybunał Radomski stanął: *Constitut. fol.* 5. a z sejmu komissarzem do rozgraniczenia między Województwy Kijowskiem i Czernichowskiem; *Constit. fol.* 31. Z Zofji Łuszczanki Marszalkowny Mozyrskiej, miał dwóch synów Jana Stolnika Kijowskiego, którego syn Józef osiadł

w województwie Bełzkiem, i Gabrycela. Ponowił związki małżeńskie Stefan z Katarzyną Czołhańską, która mu prócz trzech córek, dwóch synów powiła Alexandra i Michała, którzy z bratem swoim Gabryelem elekcyą Jana Kazimierza podpisali z Kijowskiem województwem. Tak Stefanowi Bóg licznem potomstwem nadgradzał, kiedy też on na fundacyą OO. Dominikanom w Kijowie, 20 tysięcy wysypał. *Okolski Russ. Flor. fol.* 119.

Michał trzeci Jana Sędziego Kijowskiego, w Rycerskich dziełach przodków swoich naśladując, ojczyzny bronił: w r. 1632. podpisał elekcyą Władysława IV. żona jego Ziemblicka. Siostra zaś tych trzech braci, po zejściu męża swego Grabi, resztę życia swego, Bogu w zakonie Dominika Ś. we Lwowie poświęciła: druga żyła z Józefem Chaleckim w r. 1650. Akszak Marek na Motowidłówce wojski Kijowski 1694. Kazimierz skarbnik Kijowski pod Usarską chorągwią żołd prowadził: z Czołhańskiej Konstancyi syn jego Felicyan: dobra pod Ostrogiem *Hist. Col. Leop. S. J.*

Stefan Akszak, stolnik Włodzimirski, kawaler orderu Ś. Stanisława, za panowania Króla Stanisława Augusta żyjący. — *Wielądek.*
Akszak — generał miał za sobą Kuropatnicką siostrę kasztelana Bełzkiego wdowę po Suffczyńskim. — Akszak, miał za sobą Wesslownę siostrę podskar. W Koron. i z nią zostawił syna. — Akszak pułkownik w wojsku Polskiem, dziedzic na Radziwiłowie miał potomstwo. — *Krasicki.*

ALABANDA HERB.

Alabanda, czyli raczej jako chce Damalewicz Albalant, na tarczy ma biały Księżyc, jak na nowiu niezupełny, prosto obiema rogami do góry skierowany, między któremi jest końska głowa, szyją Księżyca tykająca, w lewą tarczy obrócona, w polu czarnem według Paprockiego, brudnem według Bielskiego, szarem według Okolskiego. Na hełmie jedni z nich pięć, drudzy trzy pióra strusie kładą. *Damal. in Episc.*

Vladisl. Papr. w Gniazdzie fol. 90. *O herb. fol.* 575. *Bielski fol.* 52. *Okolski tom.* 1. *fol.* 20. *Libr. Klejnoty. Potocki w poczcie.*

Paprocki w Gniazdzie cnoty twierdzi, że do nas ten herb przyszedł za Bolesława Krzywousta, z niejakim Alabanda, od którego imieniny swoje zabrał ten, o którym mówiemy Klejnot: atoli poprawił swego rozumienia w pośledniejszej o herbach Księdze, na co i drudzy z chęcią przystają, że jeszcze za Mieczysława Książęcia pierwszego z Polskich Monarchów Chrześcijanina, przyniósł go z sobą Jasnach pierwszy biskup Kruświcki z Włoch: jakoż wiele jest takich, którzy lubo nie takim jak tu kształtem, konia w herbie używają. Tak Wedekindus, albo Witekindus Książę Saskie, czarnym się źrebcem pieczętował, a gdy się przez Chrzest Bogu odrodził, Karól Wielki Cesarz, w białego mu go zamienił konia *Crantzius lib.* 2. *Saxon. c.* 4. Karól też piąty chcąc ukrócić swobody Neapolitańczykom, pod pretextem klasztoru, zamek potężny z twierdzą wystawił, do którego, zaprosiwszy obywatelów tamecznych, pytał się ich, coby się za herbem szczycili? Odpowiedzieli, że koniem: przydał Karól, a czy munsztuk ma? bez munsztuka mówią, bo sobie zawsze był wolny; od nikogo nie okiełznany: Cesarz skazawszy palcem, na świeżo od siebie wystawioną fortecę: rzekł: *Hoc est fraenum equi vestri.* Ta prawi wędzidłem waszej wolności będzie. *Camerarius lib.* 4.

Jasnach tedy albo Lucidus pierwszy biskup Kruświcki, a jako ich teraz, za odmianą miejsca zowią, Kujawski w r. 966. razem z Egidyuszem Tuskulańskim biskupem i kardynałem do Polski przyszedł, od Jana XIII. Papieża, na nowy szczep prawdziwej wiary wysłany, mąż i skromnością i żarliwością, i przykładnem życiem znakomity. Zaraz się zakrzątnął, żeby był powierzonej sobie funkcyi wypełnił oblig: przetoż z Czech, i innych prowincyi, ćwiczonych w języku Słowieńskim kapłanów sprowadziwszy, dyecezyą swoję na nich podzielił, i część pieczołowania swego na nich spuścił, każdego należytemi dochodami opatrzywszy. Sam zaś w Dźwiernie wsi, do stołu biskupiego od Mieczysława Książęcia przyłączonej, farny kościół, a gdzie indziej, wiele inszych domów bozkich wystawił; tak, że według Damalewicza *in Episcop. Vladislav.* ledwo jest który na Kujawach kościół, któryby nie jemu, pierwszą swoję erekcyą przypisywał: czego świadkiem są stare przywileje, mówi tenże. W tych zabiegach rzadzącego kościół Wrocławski lat dwadzieścia i siedm, śmierć zastała w r. 993. W Dźwiernie ciało jego złożone.

Do tegoż herbu *Paprocki o Herbach fol.* 170. pociąga

Mamphiola biskupa Płockiego trzydziestego piątego, za którego świadectwem idąc, i jam go z tym herbem położył.

Tego Mamphiola Papież Bonifacy IX. po zejściu Henryka pierwszego, ze krwi Książąt Mazowieckich Infułata Płockiego, ani od kapituły obranego, ani od dziedzicznych Panów podanego w Rzymie na biskupstwo poświęciwszy, chciał usilnie przy tem dostojeństwie utrzymać, i lubo za nim, ile w bliskiej z Bonifacym kolligacyi, Papiezkie instancye, ba i kościelne censury stały, przecież tak Król Polski, jako i Książęta Mazowieckie, nawet i kapituła Płocka, żeby się przez ten proceder, prawu ich nieuwloczyło, gdyby tym sposobem, a jeszcze cudzoziemiec tę stolicę posiadł, żadną miarą do possessyi infuły przypuścić go niechcieli; wszystkę sprawę do przyszłego Papieża, któryby zgodnie był obrany (bo Schizma wielkie kościół katolicki na ten czas rozrywało) odkładając. Tym czasem Mamphiolus z melancholji zachorowawszy, i z życia i z biskupstwa ustąpił. Długosz przydaje, że jeszcze przed śmiercią dla pokoju, dobrowolnie z tej się godności wyzuł. Umarł zaś według *Nakiel. in Miechov. fol.* 334. w roku 1395. *według Łubieńskiego in Episc. Ploc.* 1399. atoli ten autor, w poźniejszej edycyi rok poprawił z Długoszem trzymając 1396. Pochowany w Rzymie *in Ara caeli* z tytułem biskupa Płockiego. Więcej familiantów tegoż herbu żaden autor niepisze, i rozumiem, że ani ich Polska miała.

Alabis *herbu Rubiesz.* W Mińskiem województwie tak *Okolski tom 2. fol.* 655. jako i *Paprocki* o herbach, osadził ich. Więcej o nich nigdzie nie czytałem.

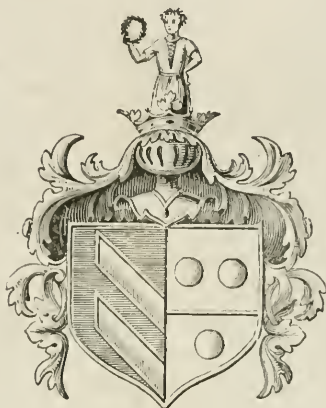
Alambi *herbu Rubiesz.* W Mińskiem województwie ciż ich autorowie zapisali.

Alantowicz *herbu Poraj.* Emerencyanna Alantowiczowna była za Stefanem Czarnowskim.

Albinowski *herbu Jastrzębiec.* O tych ani *Paprocki*, ani *Okolski* niewiedział. Przemyska ziemia ich ojczyzna. W przeszłym wieku kwitnął, Jędrzej Albinowski suffragan Kujawski, który w r. 1687. był archidyakonem Pomorskim, kantorem Przemyslskim, proboszczem Wolborskim. Synowcowie jego, a bracia sobie rodzeni, Jędrzej, Samuel, i Stanisław, którego syn Jakób i córka za Janem Sołkowskim.

Albrecht *herbu Milydar* którego taki jest kształt: Serce, gwiazdę złotą sześć promienistą na sobie wyrażające zielonemi oliwnemi gałązkami w polu białem otoczone, na herbie pięć piór strusich, między któremi w pośrodku gwiazda. — Jakób Stanisław Albrecht dla zasług swoich rekomendowany od stanów sejmujących za Sta-

nisława Augusta nobilitowany r. 1786. *Constit. fol.* 803. syn tegoż Mateusz Albrecht regent podatku pogłów. żydow. komissyi skarbu koronnego, dopełniający z pilnością swój obowiązek dla ojczyzny, i dalszy bieg życia swego chętnie dla dobra publicznego ofiarujący z Julianną Romanowną mający potomstwo, syna Józefa Kalasantego, i dwie córki Magdalenę i Helenę. — *Krasicki.* — *Wielądek.* —

ALEMANNI **HERB.**

Tarcza herbu, na dwie części wzdłuż przedzielona, z których jedna, na prawej stronie, dwa ma pola, ukosem od prawego boku na lewy nakłonione, w równi od siebie odległe. Druga część, na dwie insze pomierzona, z tych wyższa, dwie kule działowe, spodnia jednę w sobie zamyka; na hełmie Panna laurową koroną uwieńczona, starym zwyczajem aż po uszy, i trochę do prawego ucha nachyloną; rękę jednę o bok oparła, drugą w górę wyniósłszy, także wieniec laurowy, jak na głowie trzyma. Koloru tarczy, pol, kul, żaden nieopisał. *Paprocki o herb. fol.* 581. *Okol. tom.* 1. *fol.* 23. *Potocki w pocz. fol.* 704. *Ms. P. Rutka S. J.*

Herb ten nadany w Hetruryi za jakąś znaczną przysługę, co i ztąd poznać, bo Książęta Florenckie, pięć też także kul czerwonych w herbie noszą w polu złotem, nad któremi szósta kula błękitna; z tej środka trzy lilije wychodzą, nad hełmem korona złota, na której wierzchołku czerwona lilia, na tej lewą nogą stoi srebrny sokoł, w prawej złoty pierścień trzyma, w pysku zaś kartkę, na niej złotemi literami to słowo napisane. *Semper, zawsze.* Jakoż że z Hetruryi, to jest z Florenckiego Księztwa, ten dom do nas przyszedł, świadkiem jest list Zygmunta Augusta Króla w r. 1566. Dominikowi Alemanniemu dany na indygenat w koronie naszej; znajdziesz go u Paprockiego słowo w słowo. Ja tu tylko to przytaczam, co do informacyi o tej familji służyć może. *Nobilis claraque; Alemanniorum familia, cujus splendor, et bene-*

merita in Rempublicam, ita sunt in Ducatu Florentiae conspicua, ut multis attestationibus ea in re non sit opus. Nam et domi apud suos, et foris apud Reges Christianos, semper fuit, estque; adhuc familia haec honoratissima, et in consilio publico, sententiis dicendis, deliberationibusque; rerum expediendis, facile primum obtinuit, obtinetque; locum: quod rebus gestis illius Reipubl. Historiisque; tam veteribus, quam recentioris memoriae facile comprobari potest. Póty przywilej.

Znać to zaś z tego, że nie pochlebnie, Zygmunta Augusta świadectwo to o nich mówi; bo ten dom, dwóch niegdy purpuratów Rzymskich liczył. Pierwszy Alemannus Adimarius Florenczyk z ojca Philippa Adimara Alemanniego, matki Olimpji Fortiguery urodzony. Naprzód biskupem Florenckim, w rok arcybiskupem Tarentyńskim, nakoniec Pizańskim ogłoszony, gdy od Jana dwudziestego trzeciego, legacyą we Francyi z wielkiem ukontentowaniem Rzymu, z niemniejszą swojej dzielności pochwałą odprawił, w nadgrodę prac swoich wziął kapelusz kardynalski. Na koncyliach potem Pizańskiem i Konstancyeńskiem przeciwko schismatykom, kościół Boży rozrywającym gorliwie stawał: aż też w tych koło wiary prawowiernej zabiegach, powietrzem, czyli jako inni chcą, trucizną w r. 1422. zarażony, umarł. Ciało jego w Rzymie pochowane. *Purpura docta lib.* 3.

Drugi Ludwik Alemannus z biskupstwa Magalońskiego, postąpił na Arelateńskie arcybiskupstwo, wkrótce go i purpurą kardynalską przyodział Marcin piąty Papież. Po śmierci Eugeniusza Papieża, co nie czynił! żeby był kościołowi pokój przyniósł pożądany. Felixa Antypapę, do tego namówił, że uzurpowaną niesłusznie Infułę papiezką złożył i inszych siła stosów wytrzymawszy, poszedł po koronę prac swoich w r. 1450. Świątobliwość życia jego, mnogie cuda, które się przy ciele jego dzieją, ogłaszają, tak, że i ślepi wzrok, i niemi mowę, i chorzy zdrowie, i umarli częstokroć życie za jego wzywaniem odbierają. Te łaski w Arelacie, kędy ciało jego spoczywa, zkonnotowane, słuszną Księgę napełniły. Klemens siódmy Papież o nim w r. 1527. pisząc, mówi: *Ludovicus illustri genere natus, vitam caelibem, castam, et immaculatam egit, purissimamque animam Deo, innumeris virtutibus insignem, reddidit.* — *Purpura docta lib.* 3.

Nadto Aloizy Alemanni wsławiony napisaną od siebie historyą; marszalkiem był na dworze Katarzyny Medycei Królowy Francuzkiej. Syn także jego Karol u Henryka Króla Polskiego, a potem Francuzkiego marszalkiem nadwornym. Brat Karola, tamże we Francyi biskupem Madzoneńskim

czyli Masconeńskim. W Polszcze zaś naszej, pierwszy z tego domu osiadł Dominik Alemanni dziedzic na Gawronowie, Piotrkowicach, Łyszkowicach, stolnik Lubelski, starosta Nowomiejski w Mazowszu: posłował od Stefana Króla do Jana Króla Szwedzkiego, a z Fanuelowną Siostrą Fanuela stolnika Lubelskiego z kontraktowawszy, godnych siebie naśladowców potomków zostawił, z których jeden był Stanisław, ale prędko umarł w Krakowie; u OO. Franciszkanów pochowany. *Starowolski in monum.* jego nadgrobek ztamtąd wypisał. Drugi Zygmunt, który z Sieradzkiem województwem podpisał elekcyą Władysława IV. roku 1632. Atoli wkrótce po tym roku, znowu się do Włoch z Polski wynieśli, od których niedawnemi czasy, i już za mojej pamięci ozdobił zakon Soc. Jesu Alemanni, prowincyał Rzymskiej prowincyi, siostrzeniec Klemensa jedenastego Papieża, wielkich przymiotów człowiek. Ten sam o sobie powiadał, że dziad jego w Polszcze się urodziwszy, znowu się do Włoch przeniósł.

ALEXANDROWICZ — **HERB.**

— herbu Kruki. Eines der wenigen alt-litauischen Wappen des poln. Adels litauischen Ursprungs.

Paprocki i Okolski o nich zamilczał. Są zaś dwie kosy, ostrzem do siebie obrócone, końcami zaś do góry, na krzyż ukosem się składają, przez których środek dwa miecze Niemieckie, końcami się zchodzą, tak jakby w jedno spojone były: na hełmie trzy pióra strusie. Z jakiej okazyi ten herb nadany niema żadnej pewności. To wiem, że się nim Alexandrowiczowie w Wielkiem Księztwie Litewskiem pieczętują. Z tych w r. 1632. porządek elekcyi Władysława IV. liczy, Jana marszalka Grodzieńskiego, Konstantego, Kazimierza, Piotra, i Mikołaja Bitout sędziego Upitskiego, Alexandrowiczów. Porządek elekcyi Jana Kazimierza Króla 1648. Konstantego pisarza ziemskiego Upitskiego i posła Grodzieńskiego. Tenże, czy też inszy Konstantyn pisarz ziemski Grodzieński poseł na Sejm 1652. Ztamtąd Deputat na try-

bunał skarbowy Litewski *Constit. fol.* 16. potem podsędek Grodzieński i poseł na Sejm r. 1659. i 1661. *Constit. fol.* 59. i 1662. ale już sędzia ziemski Grodzieński, zkąd komissarzem naznaczony do wypłacenia żołdu wojsku *Constit. fol.* 5. *et* 22. Syn jego Kazimierz. Stefan podkomorzy Grodzieński, a potem marszałek: z Sejmu r. 1690. Deputat na trybunał skarbowy, *Constit. fol.* 5 i 1683. *fol.* 6. a w roku 1697. Deputat na trybunał Wileński. Stanisław rotmistrz pancernej chorągwi, w expedycyi z Moskwą pod Miednikami na placu poległ, co o nim Konstytucya Sejmowa 1662. *fol.* 16. wspominając, i jego odwagę potomności z pochwałą zapisując, krwawe zasługi, sukcessorom liczyć każe: toż samo konfirmowała Konstytucya 1683. *fol.* 5. Sebastyan przy pańskich dworach młodsze lata przepolerowawszy, potem zaczął służyć Bogu w zakonie Soc. Jesu, obrawszy sobie w nim stan pokory i pracy do posług domowych: tam sobie ustawicznością modlitwy, wyborem posłuszeństwa, i innemi cnotami niebo wyskarbił, 1658. świat ten pożegnawszy. *Kojało. Pamiątka Braci* 27. *7bris.* Benedykt Placyd 1697. Michał naprzód pisarz ziemski Lidzki, potem marszałek 1704.

Hrehory Alexandrowicz kasztelan Wileński hetman W. Ks. Litewsk. starosta Grodzieński i Mohilowski, za Zygmunta Augusta Króla pisał się na dyploma Książęciu Pruskiemu Kurfirsztowi Brandeburskiemu. *Codex diploma. Ks. Dogiła.* W tymże autorze jest r. 1569. *Homagium et perpetuae fidelitatis juramentum, Bogdani Alexandrowicz palatini Moldaviae ex archivo thesauri regni, extat in archivo cancellariae regni, lib. legation. Lit. V. fol.* 421.

Jan starosta Grodzieński dzierżawca kluczów Jezierskiego Satandzkiego, Kotrzańskiego listem osobliwym od Królowej Jej Mości Anny, jako się natenczas zwała *Anna Infans* zaszczycony, a to w te czasy kiedy po śmierci Zygmunta Augusta ojca swojego na prowizyą pomienione dobra od Rzeczypospolitej naznaczone miała pod rokiem 1573. — Albert Alexandrowiez koniuszy W. Ks. Lit. za Zygmunta pierwszego.

Wyżej wspomniony Stefan Alexandrowicz był także kasztelanem Nowogrodzkim, i mając *in voto* Teklę Kierdejownę kasztelankę Trocką, zostawił potomstwa, Jana starostę Ostrzyńskiego, który po odbytej funkcyi deputackiej w stanie kawalerskim młodo umarł; tudzież cztery córki: jedna, w zamężciu za Komorowskim wojewodą Brzeskim: druga, za Białozorem starostą Nowomłyńskim: trzecia, za Zienowiczem starostą Sznitowskim: czwarta Konstancya za Łukaszem Alexandrowiczem chorążym powiatu Lidzkiego.

Michał zaś był marszałkiem powiatu Lidzkiego, mąż nieskażonej cnoty, podczas rewolucyi Szwedzkiej nałożoną na powiat kontrybucyą, za szlachtę uboższą swoim majątkiem założył: umarł bezżenny w poźnym wieku, spoczywa w Lidzie przy kościele Ks. Karmelitów w grobie od siebie wymurowanym. —

Piotr A., całe życie w żołnierce przepędził, podczas expedycyi Wołoskiej, w 100 ludzi komendy swojej, 1000 Wołochów wdzierających się w granice Polski odparł i rozproszył. —

Floryan Stanisławowicz Alexandrowicz Skarbnik powiatu Lidzkiego. —

Łukasz Antoni chorąży Lidzki, za panowania Augusta II. i Augusta III. Królów, wielu wsławiony funkcyami, po trzy razy był deputatem na trybunał. Podczas bezkrólewia po śmierci Augusta II. był marszał. konfederacyi o raz sądów kapturowych powiatu Lidzkiego. Posłował po kilkakrotnie; ostatnie poselstwo swoje odbył pod laską Lubomirskiego starosty Kazimierskiego w r. 1746. a w r. 1748. życia dokończył: spoczywa w Szejbakpolu w dobrach swoich przy kościele Ks.Ks. Franciszkanów od siebie ufundowanym i nadanym. Miał za małżonkę Konstancyą Alexandrowiczownę kasztelankę Nowogrodzkę z której zostawił synów dwóch, Franciszka i Dominika i córkę jednę Elżbietę w zamężciu Chrzanowską starościnę Rowiatyckę.

Kazimierz A. podczaszy Lidzki, brat Łukasza, pokilkakrotnie odbywał funkcye deputackie i komissarskie.

Franciszek A. syn starszy wyżej wspomnionego Łukasza, idąc przez wszystkie stopnie urzędów powiatu Lidzkiego, był najprzód cześnikiem, potem chorążym, dalej podkomorzym i marszałkiem nakoniec został kasztelanem Lidzkim. Będąc cześnikiem był deputatem i marszałkiem trybunału duchownego *compositi judicii* w r. 1748. będąc chorążym, reassumując dawne prawa i konstytucye *novellae legis* uczynił popis obywatelów powia. Lidzkiego: podczas zaś koronacyi Stanisława Augusta Króla, w nieprzytomności chorążych Litew. niósł chorągiew prowincyi Litewskiej: pokilkakrotnie odbywał funkcye poselskie, za co w nadgrodę od Króla Stanisława Augusta, obydwoma orderami narodowemi zaszczycony został. Miał w małżeństwie Teklę Matuszewiczownę starościankę Stokliską z którą miał syna jednego Sanisława A. starostę Wasiliskiego, który po ukończeniu nauk i zwiedziwszy obce kraje, powrócił do ojczyzny i oddał się publicznym usługom. Był dwa razy posłem, potem deputatem i pisarzem trybunalskim z powiatu Lidzkiego, którego pierwiastkowe zasługi Najjaśniejszy Stanisław August nadgradzając, w brygadzie narodowej rotmistrzowstwem udarował. Będąc wyznaczonym komissarzem z assessoryi do rozgraniczenia starostwa Kleszczelewskiego z województwem Brzeskiem, tamże po krótkiej chorobie, w kwitnącej młodości, życia dokonał. —

Dominik A. drugi syn chorążego Lidzkiego a brat młodszy Franciszka, koniuszy W. Ks. Lit. na różnych urzędach w narodzie chętnie swe usługi dopełniający, był najprzód deputatem na trybunał Lit. w r. 1750. pod laską Ks. Albrychta Radziwiłła starosty Rzeczyckiego, potem wybranym został od obywatelów pisarzem ziems. pow. Lidzkiego, którym będąc przez lat 20. był po kilkakrotnie posłem na Sejm w r. 1758. 1761. a ostatni raz na Sejm konwokacyjny po śmierci Augusta III. r. 1764. pod laską Ks. Jmci Czartoryskiego generała ziem Podolskich, a nieprzykrząc sobie dalszych posług ojczyznie w r. 1770. został drugi raz deputatem oraz i marszałkiem trybunału głównego W. Ks. Lit. którego pracowite i kosztowne zasługi Król Stanisław Au-

gust konferowaniem wprzód orderem Ś. Stanisława, a potem koniuszostwem W. Ks. Lit. na ostatku orderem Orła białego uwieńczyć raczył. A nietylko w stanie cywilnym, ale też w obowiązkach wojskowych chętnie dla ojczyzny czynił posługi, będąc porucznikiem Petychorskim pod znakiem Fleminga podskarbiego W. Lit. potem pod znakiem Sollohuba wojewody Witebskiego, a za hetmaństwa Massalskiego regimentarzem wójsk dywizyi Litewskiej, i gdy potem władza hetmańska przeniesioną została, do ustanowionej komissyi wojskowej, od tejże komissyi osobliwym patentem zaszczyconym został; które wojskowe zasługi Król nagradzając konferować raczył rotmistrzostwo chorągwi Ussarskiej. Miał za sobą w pożyciu małżeńskiem Klarę Platerownę wojską Inflantską, z którą miał troje potomstwa, dwie córki i syna Ignacego. —

Krasicki w przypisach swoich daje mu za żonę nie Platerownę, lecz Oskierczankę referendarzownę Litewską. —

Tadeusz sędzia ziems. Grodzieński, był także posłem na Sejm, cztery razy deputatem i pisarzem trybunalskim.

Hieronim podstarosta i skarbnik Grodzieński był także deputatem z powiatu Rzeczyckiego oraz wice marszałkiem trybunalskim.

Antoni sędzia ziem. powia. Lidzkiego; był deputatem na trybunał, tudzież chorążym Ussarskim.

Józef pisarz ziems. powia. Lidzkiego — drugi zaś Józef był majorem brygady Petyhorskiej.

Franciszek kapitan pułku czwartego i poseł z powia. Lidzkiego na Sejm w dniu 17. Czerwca 1793.

Aloizy, biskup Chełmski syn Marcina chorążego Bracławskiego i Heleny Bachmińskiej małżonków; ten od młodości poświęciwszy się stanowi duchownemu, był przez lat kilka officyałem Warszawskim, poczem wyniesiony na biskupstwo Chełmskie, umarł r. 1782. życia swego 65. — Drudzy rodzeni bracia tego: Stanisław starosta Petychorski: Józef generał wojsk koronnych: Antoni pisarz duchowny wielki koronny, który był sekretarzem rady nieustającej, w r. 1784. zmarły: i Tomasz wojewoda Podlaski marszałek dworu J. K. M. orderów Orła białego i Śgo Stanisława kawaler. Ten mąż najpierwsze okazał usługi swojej ojczyznie gdy w charakterze Internuncyusza od Rzpltej wysłany był do Porty Ottomańskiej, gdzie zadosyć uczyniwszy zleceniu swemu powrócił do kraju. Wkrótce powołany od Króla Stanisława Augusta do dworu swego, po śmierci Karasia kasztelana Wizkiego urząd marszałka wraz z kasztelanią Wizką objął. W tymże czasie pojął w małżeństwo Marcyannę Ledochowską wojewodzankę Czerniechowską. Powiększając zasługi postąpił na kasztelanią Podlaską, z tej na województwo Podlaskie. Umarł r. 1795. — Syn jego Stanisław. —

Fabian, syn Michała łowczego powiatu Orszańskiego z Elżbiety Illiniczownej starościanki Dorochowskiej spłodzony, mający possessyą w Biało Rusi, w Księztwie Żmudzkiem i w powiecie Kowieńskim, wszedłszy w wieku młodym do służby wojskowej doszedł aż do stopnia wice brygadyera w kawaleryi narodowej wojska Litewskiego. Na Sejm Grodzieński w r. 1793. był posłem z województwa Smoleńskiego, szambelanem J. K. Mci, rotmistrzem powiatu Starodubowskiego i starostą Wilczatowskim. — *Wielądek i inni.*

Alexandrowicz *herbu Kościesza.* Wyraźnie o tych pisze *Ks. Kojałowicz in MS.* że są na Żmudzi z takim herbem. Z tych Kazimierz żył za czasów tego Autora. — Są także Alexandrowiczowie *Herbu Kruki.*

Alexandrowicz *herbu Śreniawa.* Paprocki i Okolski o nich nic wiedział; sam tylko Potocki w Poczcie herbów ten ich herb przypisał. Z tych Jędrzej Alexandrowicz podał do druku *Columnas Ossolinianas.*

AMADEJ HERB.

Orzeł biały bez ogona, w złotej na głowie koronie, pyskiem w lewą tarczy skierowany, w nim złoty pierścień wisi, skrzydła i nogi rozszerzone, w polu czerwonem, na hełmie pięć piór strusich. *Paproc. w Gniazdzie fol.* 1087. *Okolski tom.* 1. *fol.* 26. *Biels. fol.* 207. *Potocki Poczet fol.* 704.

Zgodnie wszyscy twierdzą o nim, że z Węgier do Polski przyszedł, lubo się w okazyi tych przenosin różnią. Okolski z Paprockiego powiada, że Władysław Łokietek z tronu Polskiego rugowany, gdy się po cudzych tułał krajach, a do Węgier, pomocy szukając, zabiegł; tam od Amadeja wojewody Węgierskiego, między obywatelami Królestwa tego, najpierwszego, ze czcią przyjęty był i traktowany; nawet i do odzyskania Królestwa w Polszcze, to pieniądzmi, to ludźmi zaratowany: któremi posiłkami wzmocniwszy się Łokietek, Pełczyski zamek niedaleko Wiślicy posiadł; czem przestraszone insze miasta, jako Panu swemu, poddawać się poczęły. Pamiętając na tę ku sobie uczynność Władysław, krewnych Amadeja, do Polski sprowadził, w dobra ubogacił, w honory wywyższył. Rok kładzie 1300. Atoli Długosz pod rokiem 1330. opisawszy zbytnią śmiałość Felicyana Węgierskiego parentelata, z którą się na zabicie Karola Króla, Królowy i dzieci ich ośmielił, kiedy kolligatów tego zbrodnia

z Węgier wygnano, przydaje. *Nonnulli inquit in Poloniam venientes, illic perpetuum incolatum agunt, vocitanturque; Amadejones, Aquilam albam, sine pedibus pro insigni nobilitatis deferentes: quorum successio et genus quamvis in humili, et vix nota forte, etiam hactenus perdurat.* Póty *Długosz tom* 2.

Z tej familji Amadejów w Królestwie naszem Nakielski liczy. Mikołaja Msurowskiego dziedzica na Rudołowicach, który kościół tamże fundając, własne swoje dobra Bystryowice, Woczkowice, Tuligłowy, Węgierkę, wiecznemi czasy do niego przyłączył w r. 1393. Fundacyą tę, z samego oryginału wypisaną, pomieniony Autor kładzie, i przydaje, że potem w r. 1446. Jan z Mzurowa stolnik Przemyski z bratem swoim Mikołajem, tenże sam kościół do proboztwa Miechowskiego inkorporował; a potomstwo Jana, Jan wojski, i Mikołaj miecznik Przemysłcy, torem przodków swoich idąc, pewnemi gruntami sowicie nadali pod r. 1454. *Nakiel. in Miechov. fol.* 345. *et* 480. *et* 496. Ztemwszystkiem za świadectwem idąc Paprockiego, już temi czasy, niemasz żadnych domów w koronie naszej, któreby się tym klejnotem zaszczycały. Ptaczkowie i Suskrajewscy do zaszczytu Herburtów przenieśli się.

Amboten. O tych ani Paprocki, ani Okolski nic nie ma. Atoli Jan Amboten i Maciej Fryderyk podpisali elekcyą Władysława IV. z Inflantskiego województwa.

Ambrożewicz *herbu Wąż.* —

Lubo Niesiecki pisząc o herbie *Bajbuża* dodał iż Ambrożewiczowie tym herbem się pieczętują — jednak sam poźniej przyznał im iż do herbu *Wąż* należą i położył Jana Ambrożewicza podstolego Parnawskiego który zostawil syna Michała. —

Wielądek dodaje: iż Jan Ambrożewicz na generalną konfederacyą W. Ks. Lit. w Wilnie 28. Kwietnia 1764. r. pisał się.

Amenda. I tych tak Paprocki jako i Okolski pominął. Stanisław w młodszych leciech, zwiedziwszy Włoską, Niemiecką, i Węgierską ziemię, przy wrodzonym dowcipie, takiego poleru nabył, że Maxymilian Cesarz, szacując sobie w nim piękne od Boga przymioty, wszystek ród jego nowemi herbami ozdobił, i w komput Szlachty Niemieckiej policzył, niedostało mi się jednak nigdzie widzieć jego herbu. Wysłał go potem do Konstantynopola z swym posłem i upominkami, aby byli Solimanowi Carowi Tureckiemu syna urodzonego winszowali. Zażył tej okazyi Stanisław, Grecyą, Kappadocyą, Egipt, Syryą przeszedłszy, miejsca święte z powinną weneracyą i szczególnem nawiedził nabożeństwem. Ztamtąd do Polski powrócił, kędy indygenat od Zygmunta III. otrzymał, a że się przy wielkiej experyencyi, nie mniej-

sza ku Panu swemu wierność w nim była związała, przetoż mu Król Olborę srebrnych i ołownych kruszców puścił w administracyą. Tam Amenda chcąc się Bogu wypłacić za fortunne w życiu swojem progressa, kościół w Olkuszu wystawił, kaplicę Loretańską z fundamentu wywiódł i ozdobił: atoli złączywszy się dożywotnie z Katarzyną Frezerowną żadnego płci męzkiej po sobie sukcessora niezostawił: *Conc. P. Makow. S. J.* 1628. Córka tylko Zuzanna jedynaczka została; ta ślubem czystości siebie samą Bogu poświęciwszy, i fortunę ojcowską hojnie na cześć Bożą wysypała, ojców Reformatów na przedmieściu Krakowskiem kiedyś konfundatorka: luboć zawziętość nieprzyjacielska, podczas pierwszej Szwedzkiej wojny, tę ofiarę jej, z dymem do nieba posłała. Klasztor zaś tych ojców już w mieście, insza dobroczynna ręka osadziła i dźwignęła. Zuzanna w pobożności, co raz to się więcej ćwiecząc, częstemi jałmużnami niebo sobie uskarbiła. Tak w krótkim czasie imię tego domu w Polszcze naszej zniknęło.

Amfor *herbu Śreniawa.* Okolski o nich powiada, że osiedli w Mińskiem województwie, z których kładzie Michała męża rycerskiego. Tego wieku, już się zdami się piszą Anforowiczowie: bo między suffragatorami elekcyi Jana Kazimierza w województwie Wileńskiem czytam Samuela Anforowieza dworzanina królewskiego 1648. a zaś Jana III. Anforowicz Stefan stolnik Mścisławski podpisał elekcyą. *Okol. tom.* 3. *fol.* 135.

Marcin Amfor albo Amforowicz, sędzia ziemski Smoleński podpisał elekcyą Stanislawa Augusta Króla; w tymże czasie Justyn Amforowicz strażnik Starodubowski. — *Krasicki. Wielądek.*

ANCUTA HERB.

Strzała do góry prosto wyrychtowana, po prawej ręce jej, gwiazda ośmgraniasta, po lewej księżyc niewypełniony, rogami ku strzale skierowany. Herb ten podobny do Newlina, atoli musi mieć swoje nazwisko. Paprocki i Okolski o nich nie pisał. Ancuta Maciej Józef w r. 1695. Smoleński i Inflantski kanonik, Wilkomirski i Szacki proboszcz, potem suffragan i koadjutor Brzostowskiego biskupa Wileńskiego, po którego śmierci, gdy już nominacyą od Augusta wtórego na tęż Infułę otrzymał, nim z Rzymu expedycya przyszła, świat a w nim wszystkie honory pożegnał w roku 1723. Był też Ancuta w tymże czasie przeorem Czerwińskim.

ANCUTA HERB.

Leon Ancuta w r. 1394. od Witolda Kiejstutowicza Książęcia Litewskiego otrzymał nadaniem za wierne swe wojenne usługi, dobra ziemskie Aucuta zwane, w powiecie Bielskim, wojew. Podlaskiem nad Narwą rzeką, tudzież na *Białej* i na *Woronowiu* grunta w różnych nomenklaturach: po śmierci zaś tego Książęcia, brat jego rodzony Zygmunt Kiejstutowicz wstąpiwszy na to Księztwo Litewskie, nadanie to Księcia Witolda, uroczyście bez naruszenia w r. 1432. na wieczne czasy, dla nich, i dla ich potomków i całego imienia, potwierdził, których to dóbr aż do dziś dnia potomki ich w dziedzictwie używają. Synowie tego Leona Michał i Olizar Ancutowie. — Radziwon Marcinowicz Ancuta w r. 1542. ożenił się w wojew. Brzeskiem Litewskiem w domu Konstantyna Siechnowickiego Kościuszki sędziego ziem. i horodniczego, z córką jego Anną Kościuszkówną, w majętności Siechnowiczach; której to swej żonie odpisywał oprawę posagową na różnych swych dobrach a szczególnie na Ancutach nad rzeką Narwą w wojew. Podlaskiem leżących. — Paweł Jeskowicz Ancuta mający żonę Maryannę Tumiłownę Buchowiecką w r. 1580. czynił różne przykupna w wojew. Brzeskiem Litew. dóbr i gruntów w Buchowiczach, Ostromeczu i dalszych. Miał z tą żoną syna jednego Mikołaja: Tenże Mikołaj (Pawłowicz) w r. 1617. mając swe dobra dziedziczne Buchowicze i Ostromecz i dalsze w wojew. Brzes. Lit. sądził się w trybunale głównym Lit. z Epimachem Buchowieckim o chłopów swych od Łozowickiego kupionych: miał syna Alexandra. — Zygmunt Ancuta w r. 1646. mając swe dobra dziedziczne *Zahorze* w wojew. Brzes. Lit. z dalszemi przynależnościami, one między dwóch synów swoich Stanisława i Kazimierza testamentem swym rozdzielił. — Maciej Ancuta wyżej wspomniany biskup Wileński, apoplexyą ruszony umarł r. 1723. — Jerzy brat stryjeczny zeszłego biskupa był w roku 1724. referendarzem W. Ks. Lit. i ten w Wilnie życie swe zakończył. — Adam Antoni, najprzód sędzia grodzki, *ad praesens* ziemski województwa Brzes. Lit. syn Mikołaja Ancuty wojskiego Starodubowskiego, a synowiec rodzony zeszłego Macieja Józefa Ancuty biskupa Wileńskiego, przy kilkudziesięcioletniej z urzędu swego sędziowskiego publicznej posłudze, jeszcze

nadto podwukrotnie funkcyą deputacką i pisarską w trybunale W. Ks. Lit. w niezwątlonych siłach dopełniał. Z żoną zaś swą Anielą *Wołodkowiczówną* z domu, sześciu po sobie zostawił synów: Jana, Antoniego, Ignacego, Dominika, Michała i Stanisława Ancutów sędziów ziemskich wojew. Brzes. Litewskiego. — *Heraldyka Wielądka.*

ANDRAULT de BUY

HERB.

Tareza tego herbu, na dwie części wzdłuż przedzielona: po prawej stronie pół Orła, głowa jego w koronie, skrzydło jedno i ogon rozciągnione, nos w prawą skierowany, w nodze jednej snopek zwyczajny trzyma. Druga część tarczy, także na dwie wszerz się dzieli, wyższa strona trzy gwiazdy zamyka w sobie, takim ułożeniem, że dwie wyżej podle siebie, trzecia pod niemi jest w środku; niższa część ma trzy rzeki, wszerz płynące, jednakowo od siebie odległe, przez nie ukosem od prawego boku pas rycerski idzie, na którym trzy lilie osobno jedna za drugą.

Franciszek Andrault de Buy niegdy Jana Kazimierza w cudzych krajach nadworny marszałek, potem Niemieckiego w Polszcze wojska generał, starosta Toczewski, tego herbu zażywał r. 1676. We Francyi ze krwi hrabiów de Langeron urodzony, gdy się rycerskiemi dziełami tej ojczyznie przymilił, od Jana Kazimierza w rekompensę do ojczystego klejnotu, przydany mu Orzeł z snopkiem Królewskim: od Rzeczypospolitej za ziemianina uznany, przez indygenat mu pozwolony, r. 1658. *Constit.*

Andronowski *herbu Syrokomla*, w Brzeskiem Litewskiem, z tą odmianą tego herbu zażywając, że na Abdanku, kładą strzałę, prostą żeleźcem wyrychtowaną, na której pod żeleźcem, dwa krzyże prosto, na hełmie trzy pióra strusie. Przodek Andronowskich z Czech wyszedł, osiadł w województwie Brzeskiem, wziąwszy od Książęcia Iwana Sie-

mionowicza Kobryńskiego daninę pod Kobryniem, Andronów nazwaną: potomstwo jego, długo się zwało Czechowiczami.

Andruski. W województwie Wołyńskiem, o Fidorze i Jacku metryka Wołyńska r. 1528. świadczy.

Andruszewicz. O tych ani Paprocki, ani Okolski niewspomniał. Andruszewicz Jan tego imienia trzeci, biskup Łucki czternasty, z Kijowskiej na tę katedrę pomkniony. *Sapieha in monum.* Luboć Nakielski o nim powiada, że po śmierci Macieja Radziwiłła, szóstego biskupa Kijowskiego (lepiejby był powiedział Ostykowicza) w r. 1546. tą Infułą uczczony, i w nauce i w obyczajach mąż poleru wielkiego: *Nakielski in Miechov. fol.* 644. na którem biskupstwie i umarł r. 1579. a po nim nastąpił Mikołaj Pac, *idem ibidem fol.* 703. Mikołaj Andruszewicz koniuszy W. Ks. Litewskiego za Zygmunta Augusta, starosta Ożeński i Perełomski, w r. 1547. podpisał przywilej ziemi Bielskiej *de jure Polonico manu tenendo, Janus. Stat. fol.* 837. i u Herburta *fol.* 303. Stanisław sędzia ziemi Mozyrskiej, podpisał w Mińskiem województwie elekcyą Jana Kazimierza. Rozumiem, że tu należy, luboć go napisano Andruszkiewicz Michał Dominik, który *pacta conventa* Augusta wtórego z Wileńskiego województwa ręką swoją utwierdził.

Andruszkiewicz *herbu Mogiła.* Andruszko syn Zodejka, spłodził Macieja, ten Melchiora i Mikołaja. Bogdan Andruszkiewicz 1454. rotmistrz Królewski jeden z panów Litew. który po przegranej batalji pod Chojnicami, Króla Kazimierza nieodbiegli. Maciej w Słonimskim powiecie 1528. Stanisław w Księztwie Żmudzkiem 1621. r.

Karol Andruszkiewicz pisał się na manifeście *de illegitimitate* trybunału W. Ks. Lit. wraz z innemi w aktach Wileńskich 18. Kwietnia r. 1763. — *Heraldyka Wielądka.*

Andryewicz *herbu Rubiesz.* W Mińskiem województwie kładzie ich *Okolski tom.* 2. *fol.* 654. Andryewicz Iwan marszałek i tenutarz in Dougi za Zygmunta pierwszego w r. 1512. położony *inter testes* na przywileju danym Sapiehom.

Andrzejowski *herbu Prus,* takim zaś kształtem półtora krzyża w herbie noszą, że strzała końcem do góry obrócona, od prawego boku tarczy w lewą w górę przeszywa go; na hełmie ręka z mieczem do góry zaniesiona. Z tych był Hieronim Andrzejowski cześnik Słonimski 1658. *Kojałowicz* in MS. świadczy że Andrzejowscy w herbie swym przez krzyż strzałę kładą.

Wojciech Andrzejowski w aktach Wileńskich 18. Kwietnia 1763. r. pisał się na manifeście *de illegitimitate* trybunału W. Ks. Lit. — Stanisław pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla, z województwa Sandomirskiego. — *Heraldyka Wielądka.*

Anikini. Dominik otrzymał Indygenat w Polszcze w r. 1675. o czem Konstytucya w tymże roku.

W r. 1788. Kajetan Anikini sędzia Grodzki Nowomiejski. — *Krasicki w przypisach.*

Ankwicz *herbu Abdank.* W województwach Krakowskiem, Sendomirskiem, i Przemyslskiej ziemi possessyonaci. Z tych Mikołaj trzech synów zostawił, Stanisława, Jana i Alexandra. Stanisław miał za sobą Agnieszkę Rokoszownę *Okol. tom.* 3. *fol.* 367. Synów z nią trzech, Stefana który w zakonie Soc. Jesu i przykładnem życiem, i wysoką nauką, po filozoficznych i teologicznych katedrach wsławiony, żyć przestał w Sendomierzu r. 1711. Jędrzeja chorążego Nowogrodzkiego dziedzica na Miękiszu, od którego z Judyty Kuropatnickiej, Hieronima kasztelana Kijowskiego córki, było trzech synów. Hieronim z Czerną, Walenty z Romerówną Maryanną, Wojciech z Rudzką zprzyjaźnieni, córki zaś Joanna z Janem Romerem cześnikiem Bracławskim, druga z Bogusławem Rudziejowskim podczaszym Bracławskim. Po Kuropatnickiej miał za sobą tenże Jędrzej Łętowską. I Michała kasztelana Zawichoskiego. Jan dziedzic na Kobylu pojął Helenę Leśniowską z której potomstwo Jan i Stefan.

Wielądek zaś w ten sposób obszerniej o tej familji donosi: Familia ta Starożytna, podług świadectwa *Okolskiego*, *Paprockiego*, *Potockiego*, *Henneliusza Silesio*, *Grapha* i innych pisarzy, w wojew. Kijowskiem i Sandomirskiem possessyonowana, pochodzi od Jana Hrabi na *Górze* Skarbka hetmana, i ten przydomek zachowując dodaje *z Posławic* co jest hrabstwem w Szląsku Pruskiem, zostającem w possessyi jednej linji tegoż domu, dziś noszącego nazwisko Hrabiów z Ankwiczów Possadowskich. — Ambroży Ankwicz miał za sobą *Bolestraszycką* z Książąt Swatopełków. — Michal kasztelan Małogoski spłodził *z Kuropatnicką* córką Andrzeja Kuropatnickiego kasztelana Kijowskiego, Hieronima kasztelana Zawichowskiego, ten zaś *z Czerną* z familji *Schwartzembergów*, córką Szembekowny siostry rodzonej Księcia Krzysztofa Prymasa, miał trzech synów: Stanisława kasztelana Sandeckiego, — Andrzeja kantora katedralnego Krakow. i Michała Jezuitę sławnego missyami w wojewódz. Sandomierskiem. — Stanisław doczekał się za życia swego postanowienia pięciorga dzieci. Córkę najstarszą wydał za Jana Ankwicza: średnią za Cieńskiego starostę Dźwinogrodzkiego: najmłodszą zaś za Ignacego Wielopolskiego chorążego W. Koronnego. Syn zaś starszy z chwałą służywszy w wojsku Austryackiem, wszedł w małżeńskie śluby z Katarzyną *Nałęcz Małachowską*, młodszy zaś *Józef* od dzieciństwa niemal zaczą-

wszy służyć ojczyznie, był posłem, deputatem na trybunał, kasztelanem Sandeckim lat dziesięć, i nakonice ministrem pełnomocnym u dworu Duńskiego, wszędzie rekomendujący się rzadką wymową, dowcipem, wiadomością praw i nauk. — Marya Teresa Cesarzowa, dawszy mu klucz Szambelański potwierdziła razem dla całej familji Ankwiczów, tytuł jej dawny Hrabiów i rozciągnęła go przez indigenat do wszystkich swych państw dziedzicznych.

Annibal *herbu Krocki.* Imię to było Annibala de Srozze który z Boną Sforcyą Królową Polską z Francyi tu przyszedłszy, i z bratem swoim Mikołajem, dobrami sowicie opatrzony, osiadł: czy zaś od jego imienia potomkowie niezowią się Annibalami wiedzieć niemogę. Annibalowna de Strozze Stanisława Baranowskiego pisarza ziemskiego Łomżyńskiego małżonka.

Antonowicz wojski Mielnicki rotmistrz dzielny, któremu zatrzymane krwawe zasługi płacić kazała konstytucya w r. 1670. Samuel Wojsim Antonowicz podpisał *pacta conventa* Augusta wtórego w Wileńskim województwie. Józef Jana III.

Szczepan Antonowicz kanonik Kijowski żyjący za panowania Stanisława Augusta Króla. — Floryan porucznik powiatu Sierpskiego, pisał się z województwem Płockiem na elekcyą Stanisława Augusta Króla; toż Józef i Mateusz. — *Wielądek.*

Krasicki zaś w swoich przypisach umieszcza Antoniewiczów (pewno tych samych co Antonowicz) w województwie Wileńskiem, z tych jeden był starostą Okolnickim, a synowiec jego Piotr był podczaszym Parnawskim którego brata córka była za Buchowieckim krajczym Brzeskim.

Anszewski *herbu Leliwa.* Drudzy ich Anczewski, insi Anszeński piszą. *Paprocki o herbach fol.* 205. *Okolski tom* 2.

ARCEMBERSKI HERB.

O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jeleń na Szachownicy stojący to herb tego domu. Pierwszy nim regalizowany Jan dworzanin Książęcia Pomorskiego z tej okazyi, że gdy Książe na łowach będąc szachami się rozrywał, tym czasem Jan, jelenia mimo bieżącego, trzema strzałami przeszył: działo się to koło r. 1630. Zostawił potem tenże Jan, synów dwóch Piotra i Pawła: Piotra z Knutenowny dziedziczki na Szorowku, syn Maciej Walenty poseł z Pomorskiego deputowany *ad pacta conventa* Augusta II. które podpisał r. 1697. Paweł zaś dwóch synów spłodził, Piotra i Stanisława. Piotra z Doroty Myśleckiej trzy córki były. Elżbieta Milewska, Barbara Zadorska, Regina Włostowska, i synowie dwaj: Felicyan, którego z Anny Golańskiej syn

ARCEMBERSKI HERB.

jeden Wojciech, Jan brat Felicyana, najprzód się z Jadwigą Chłapowską, a po niej z Ziemięcką zręczył. Stanisław miał synów dwóch, Walentego biskupa Kijowskiego opata Pokrzywnickiego, i Jana burgrabię Poznańskiego, który się złączył z Heleną Grodzicką.

Krasicki dodaje: iż dom *Arcemberski* w Pomeranji ma swoje siedlisko, po niemiecku nazywają się *Hertzberg;* dom ten rozrodzony jest na wiele dzielnic, z których niektórzy do dzisiejszych czasów są w Księztwie Warmińskiem.

Archibald *herbu Glower*, patrz pod **Glower.**

Arciechowski *herbu Grabie.* Z tych Piotr kanonik referendarz koronny r. 1550. Jędrzej Jana Kazimierza, Jakób Władysława IV. z ziemią Zakrocimską podpisali elekcyę. Tegoż Jakóba trzech się synów zostało, Jan dziedzic na Wielęcinie, sędzia grodzki Zakrocimski, o którym Konstytucye r. 1678. *fol.* 7. Kasper podsędek Liwski z tegoż Sejmu komissarz do uspokojenia pogranicznych kontrowersyi z Margrabstwem Brandeburskiem *Constitut. fol.* 13. i do ułożenia i przepisywania ksiąg, tak grodzkich jako i ziemskich Liwskich *fol.* 36. Żonę jego Annę Bejdownę Rzewuską wspominają tamże *fol.* 34. ba i *Constitut.* 169. *fol.* 13. z której się syn został Alexander. Samuel Henryk, trzeci brat wyżej wspomnionych. Nadto Kazimierz i Michał z ziemią Zakrocimską Jana III. Wojciech z województwem Krakowskiem, Stanisław z Sieradzkiem, Wiktoryn z ziemią Warszawską Augusta II. podpisali elekcyę.

Arciszewski *herbu Prawdzic.* Tobiasz Arciszewski miał dwóch synów Krzysztofa kasztelana Przemyslskiego, starostę Kamienieckiego, generała artyleryi koronnej i Piotra kasztelana Sanockiego, starostę Pilznieńskiego, pułkownika Królewskiego, i córkę Elżbietę za Ezdraszem Doma-

radzkim Jastrzębczykiem. Ci dwaj bracia wyszedłszy potem z Polski, w cudzych państwach wielkiemi ludźmi słynęli z których jeden był admirałem flotty Holenderskiej.

Krasicki dodaje: o Arciszewskich herbu *Prawdzic* tak mówi manuskrypt familji Pruskich dawny z Bibl. Heidel. — Paweł Arciszewski u S. p. Anny Królewny Szwedzkiej, i w Szwecyi i tu w Polszcze chwalebnie ochmistrzował; ten od Króla Zygmunta III. za zasługi swoje daniny wziąwszy i na majętności dziedzicznej *Buchowach* osiadłszy, poselskie i deputackie funkcye na sobie nosił. Zniżyło było nieszczęście dom ten znacznie, gdy okrutne i haniebne zabicie Kaspra Brzezyńskiego, Eliasza Arciszewskiego i Krzysztofa uczciwości pozbawiło. Nagrodzili to wielkiemi dzieły, potem we Francyi, Niderlandach, i Indyach. — Krzysztof w Niderlandzie przeciw Wojskom Hiszpańskim z narodu Polskiego najpierwszy admirałem i generałem zostawszy Fernambuk szturmem zdobył, na morzu flotty przeciwne zwyciężył. — Eliasz u Królów Duńskiego i Francuzkiego czas niemały z wielką sławą imienia swojego fortunnie służył. Nakoniec dla wielkich zasług swoich, obydwa do pierwszej czci przez dekret sejmowy przywróceni. — W województwie Pomorskiem jest wieś Arciszew, pewnie gniazdo tego domu.

Wielądek zaś przydaje jeszcze: iż dom Arciszewskich jest w województwie Mazowieckiem w ziemi Zakroczymskiej *w Wolce Czosnowskiej* possessyą mających, z których Antoni z Weroniką Borowską zostawił jednego syna Jana w usługach publicznych J. K. M. i Rzeczypospolitej przy pocztamcie Warszawskim będącego. Tenże Antoni z drugą małżonką Teresą Bohonowną miał trzech synów, Filipa w artyleryi kor. służbę czyniącego, Józefa i Aloizego: córek dwie Annę i Maryannę. — Krzysztof burgrabia grodzki Warszawski brat Antoniego umarł bezpotomnie. — Także Antoni Arciszewski stolnik Lwowski. — Antoni Prawdzic Arciszewski pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z powiatu Orszańskiego.

Arciszewski *herbu Rola*, w województwie Łęczyckiem. Paprocki w Poczcie herbów Arciszewskich, Prawdziców położył; Roliczów nie ma. Z Arciszewa Jakób Kanonik Krakowski, któremu nadgrobek w r. 1533. w Katedrze na zamku wystawiony, to przyznaje, że miłosierdziem na ubogich, życia niewinnością, zarobił sobie u wszystkich na wielką opinią świątobliwości. *Okolski tom. 2. fol.* 628. Jan Arciszewski r. 1587. podpisał statuta zjazdu Proszowickiego. *Constit.* 1587. *fol.* 422. Bogusław w Poznańskiem, Albracht brat jego w Chełmińskiem podpisali elekcyą Władysława IV. Paweł zaś Jana Kazimierza w Krakowskiem województwach. Krzysztof syn Albrachta w Polskiem wojsku szarży cudzoziemskiej obersztер, którego dwóch synów, Józef i Stanisław, i córka za Bonifacym Kwiatkowskim. Arciszewska matka Stanisława Morsztyna kasztelana Czerskiego. Seweryn podpisał konfederacyą Krakowską r. 1705.

Arciuszkiewicz *herbu Świerczek*, świadczy *Kojałowicz in MS.* że kwitnęli w powiecie Słonimskim.

Ardek. O tych ani Paprocki, ani Okolski niema nic, i ja herbu niemogłem się doczytać. Ardek Piotr z Pomorskiem województwem pisał się na elekcyą Jana Kazimierza Króla.

Arynck *herbu Lubicz:* w Mazowieckiem województwie kładzie ich tak Paprocki, jako i *Okolski tom* 2. *fol.* 193. a *Sarnicki lib.* 4. domyśla się, że jeszcze od Gotów idą.

Audziewicz *herbu Ślepowron*, świadczy o nich *Kojał. in MS.*

Augustynowski *herbu Ogończyk.* Ten im herb przypisuje MS. familji Pruskich. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. W Prusiech kwitnęli: z których Stanisław Augustynowski najprzód elekcyą Władysława IV. potem już będąc burgrabią Malborskim, elekcyą Jana Kazimierza podpisał w województwie Malborskiem.

Tadeusz Augustowski czyli Augustynowski podpisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla, z powiatu Grodzieńskiego. — *Heraldyka Wielądka.*

AURSZWALD HERB.

Herb ich tak opisuje przerzeczone MS. o familiach Pruskich. Dwa Lewki białe, jeden nad drugim, w czarnem polu; labry żołte i czarne koło tarczy. Na hełmie nie masz korony, ale tylko Żubrza głowa czarna z rogami. Z tych za swego wieku wspomina Jana Aurszwalda męża w trudnych okazyach doświadczonego serca: w Prusiech ta Familia kwitnęła. Jerzy miał za sobą Brantownę.

Axamitowski *herbu Gryf z Jaksów.* Dom ten starodawny miał swoje dziedzictwo w wojew. Mazowieckiem w ziemi Łomżyńskiej, nad rzeką *Biebrza* wieś *Axamity*, jeszcze przed r. 1556.

w aktach grodzkich Łomżyńskich bardzo liczne znajdują się i dowodzą tranzakcye o mianej possessyi dóbr *Axamity*, Stanisława Axamitowskiego, ktory miał trzech synów: Piotra, Marcina i Hieronima. — *Pierwszy* syn Piotr z Agnieszką Żmijewską miał dwóch synów, Marcina i Macieja, ci zeszli bezpotomnie. — *Drugi* syn Stanisława Marcin spłodził synów Leonarda i Stanisława bezpotomnych: Sebastyana od którego Maxymilian, Anzelm zeszli bezpotomnie: Wojciecha, z tego synowie Mateusz, Piotr i Maciej także bezpotomni, Jan zaś zostawił Adama bezpotomnego i Jana od którego pozostali synowie Stanisław w duchownym stanie Michał i Paweł bezpotomni. — *Trzeci* syn Stanisława Hieronim zostawił po sobie Walentego i Mikołaja: Walenty zaś Macieja bezpotomnego i Stanisława proboszcza Czerwińskiego. Mikołaj trzech synów Mateusza i Stanisława bezpotomnych i dwie córki, Łucyę za Ur. Hałońskim, Apolonią za Ur. Czerowskim, i Marcina trzeciego syna który z Katarzyną *Głębocką*, córką Jakóba Głębockiego wszedłszy w stan małżeński w r. 1634. w aktach ziem. Ostrołęckich uczynili sobie dożywocie na dobrach dziedzicznych *Dębek*, *Axamity*, *Głębocie*. Ci zostawili Jakóba który z Małgorzatą *Magnuszewską*, miał syna jednego Jana. Tenże syn burgrabia grodzki Warszawski w r. 1724. w trybunale Piotrkowskim otrzymał dekret *adjudicationis* dóbr *Malinowo*, *Przyborowice*, i *Rynek*, do poprzedników swoich należących dziedzictwem. Rzeczony Jan wyniósł się potem z Mazowsza na Podole gdzie z Petronellą *Mirowicką* małżonką swoją zostawił potomstwo: córkę jednę Józefę Kazimierza Turskiego skarbnika Inflantskiego, burgrabiego grodz. Kamienieckiego małżonkę, i jednego syna Ignacego, który nabywszy w wojew. Podolskiem dobra *Rzepinice* z przyległościami, z tegoż wojew. był posłem na elekcyą Stanisława Augusta Króla, potem postępując w urzędach, został łowczym Podolskim, i orderem S. Stanisława od Króla Jmci ozdobiony. Tenże ożeniwszy się z Teklą *Wittowną* generałowną, zostawił z nią potomstwo cztery córek: Balbinę zakonnicę, Katarzynę Ur. Lisowskiego, — Maryannę Wgo Michała Obrębskiego cześnika Nurskiego, — i Annę Ur. Jana Krzysztofowicza assessora sądów nadworn. i sekretarza J. K. M. małżonki, oraz dwóch synów, Józefa w stanie duchownym, i Jakóba. — *Przypisy Krasickiego. Heraldyka Wielądka.*

B.

Babecki *herbu Cholewa.* W Płockiem województwie i ziemi Dobrzyńskiej. Jan kilka lat nakładem, i zdrowia i fortuny przytarciem, o wiarę i wolność z Turkami, w różnych okazyach wręcz się zcinał: wszakże w zasługach odwagi swojej wziął od nich kajdany, któremi do galer przykuty, tamże żyć przestał. *Paprocki w Gniazdzie.* Jakób r. 1582. z konia zsiadłszy, pieszo do szturmu idąc, Psków mia-

sto ubiegł. *Idem o herb fol.* 405. luboć go tam omyłką Babickim napisano, przecież przydano herbu Cholewa. Stanisława, Pawła, Zygmunta, Jana, Mikołaja i Marcina, Okolski męztwo sławi. Jędrzej r. 1648. Łukasz r. 1697. z ziemi Dobrzyńskiej podpisali elekcye Królów. Anna Babecka, Zygmunta Zbierzchowskiego podkomorzego Łomżyńskiego małżonka. Jędrzej kanonik Smoleński, proboszcz w wielkim Książu r. 1663. to ołtarzami, to bogatym apparatem, przybytki Bozkie zdobiąc, siebie w płatne przed niebem cnoty przystroił. *Histor. Mirac. B. Mariae Cracov. ad S. Joan.* Stanisław w Sierpskim kościele pamiętną fundacyą, duszę swoję błogosławionej wieczności zalecił. *Łaski Cudow. Paproc. fol.* 27. Dobrosielskich i Wielickich familie, Babeckim początki swoje powinny, o których na swem miejscu.

Tenże dom Babeckich herbu *Cholewa* znajduje się teraz w Litwie, gdyż Antoni *Cholewa* Babecki sędzia kapturowy i poseł powiatu Kowieńskiego pisał się z tegoż powiatu na elekcyą Stanisława Augusta Króla r. 1764. — W r. 1788. żyjący Stanisław koniuszy Starodubowski, Dominik sędzia Starodubowski. *Przypisy Krasickiego. Wielądek.*

Babicki *herbu Dołęga.* Przed lat stem i kilkądziesiąt, już im to przyznał Paprocki, że starodawny dom, i jednejże z Służowieckiemi dzielnice, z Warszawskiej ziemi, atoli o nich nigdziem więcej nie czytał.

Babinowski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: w Żmudzi possessyonaci, godnemi sprawami serca sobie wszystkich ujęli. Z tych Mateusz Babiński kanonik Żmudzki r. 1634. imieniem biskupa swego, i całej kapituły, na synodzie (zda mi się) Warszawskim, i roztropności nienagannej, i wysokiej mądrości nieszczupłe zostawił dowody. *Acta Synodi.* A przedtem jeszcze tylko Kanonikiem Miednickim w r. 1621. na synodzie Piotrkowskim, honor biskupa Żmudzkiego, swoją osobą zastąpił. *Acta Synodi.* Tenże sam Mateusz r. 1632. w Żmudzi elekcyą Władysława czwartego podpisał.

Babiński *herbu Bończa.* Metryka Wołyńska jeszcze w r. 1528. wspomina Siemiona Babińskiego. Paprocki także sławi Babińskiego u Książęcia Ostrogskiego Konstantyna wojewody Kijowskiego, nie tylko jako przedniejszego wodza, ale też któremu, wszystkich jego tryumfów z Moskwy i Tatarów, wielką część przyznaje: jakoż był mąż właśnie chciwy sławy, i ojczyznę kochający. Jerzy r. 1648. z województwem Wołyńskiem pisał się na elekcyą Jana Kazimierza. Marcina komornika Bełzkiego syn Mateusz, Alexandra zaś brata jego syn Tomasz stolnik Smoleński r. 1720. któryś z nich, tych czasów zkolligował się z domem Młodzkich.

Babonaubek. Na inszem miejscu czytam go Baubonaubek. Urodzeniem Persa, imieniem Daniel Tadeusz, wojenną szarżą rotmistrz, nieustraszonym za dobro ojczyzny męztwem godzien, którego Polska jako swego obrońcę między synów koronnych policzyła, i do wszystkich *jura nobilitatis* przypuściła. *O czem Konstytucya Koronna fol.* 41. kędy expedycye jego we wszystkich za Jana Kazimierza kampaniach z lekką chorągwią, swoim nakładem wystawioną i sustentowaną chwaląc, potomnej pamięci zapisała: Wspomina go i Konstytucya r. 1676. *fol.* 48. Paprocki i Okolski nie mógł o nim wiedzieć.

Babski *herbu Radwan.* Piszą się z Babska w województwie Rawskiem. Dom starożytny, z których jeden u Książąt Mazowieckich był kanclerzem. Od Adama z Babska był syn Bartłomiej, który sześci synów, chwały swojej sukcessorów zostawił. Teofila i nauką i męztwem zalecone go w szczególny respekt Jana Zamojskiego kanclerza i hetmana. Gabryela, ten z Mieleszkowny stolnikowny Nowogrodzkiej, dwóch synów swoich, Wojciecha i Alexandra, Bogu przez śluby zakonne, w zakonie S. Franciszka poświęcił; trzech innych na usługę ojczyzny i męzkie dzieła wydzielił, to jest; Floryana, Stanisława i Piotra. Alexander, trzeci syn Bartłomieja, długo w wojennych tumanach śmierci szukając, nakoniec znalazł, od Tatarów porażony, zwłoki ciała jego w Kamieńcu Podolskim złożone, z wieczną na duszę jego pamiątką, fundowaną tamże u OO. Dominikanów: miał za sobą Zofią Kiemliczownę, z której córka z Janem Chodorowskim stolnikiem Lwowskim dożywotnie zmówiona. Ludwik i Ezechiel bracia Alexandra, w Wołoszech także poległszy, krwią swoją zapisali, jak im miła ojczysta swoboda. Alexander i Jan r. 1674. Władysław z Płockiego, Adam z Łęczyckiego, Jerzy i Stanisław z Poznańskiego r. 1697. podpisali elekcye. Konstancya Babska była za Piotrem Oskim. Druga kanclerzanka Mazowiecka za Stanisławem Lassockim podkomorzym Łęczyckim. *Okols. fol.* 152. Siostra zaś jej za Tomaszem Kozarskim.

Józef i Stanisław Babscy pisali się na elekcyę Stanisława Augusta Króla w r. 1764. z ziemi Łomżyńskiej. — Filip podkomorzy nadworny J. K. M. syn Jana herbu *Radwan* z *Babska* w wojew. Rawskiem, wnuk Mikołaja, prawnuk Tomasza Babskiego. — Józef Komornik ziemi Rawskiej, — Filip Komornik graniczny Sochaczewski. — *Heraldyka Wielądka.*

Bachowski *herbu Korwin.* W województwie Mazowieckiem. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Sebastyan z Bieńków Bachowski z ziemią Ciechanowską pod-

pisał się na elekcyą Augusta II. Z tego poznać, że Bachowscy jednąż dzielnicę mają z Bieńkowskiemi.

Bączalski *herbu Gozdawa.* Dalechowice gniazdo domu tego: w Podgórzu osiedli, luboć i w Płockiem dziedziczyli, wszędzie i nauką i dzielnością na dobro tej ojczyzny pracując. Seweryn wydał do druku książkę *Ochrona Koronna.* Hieronim dziedzic na Strzyżowie za czasów Paprockiego. Jan r. 1665. z Stanisławem Potockim hetmanem wielkim koronnym po Usarsku służył.

Baczyński *herbu Sas.* W województwie Ruskiem. Paprocki i Okolski o nich nie pisali: piszą się z Baczyna pod Samborem.

Stanisław Baczyński wojski Owrucki. Wspomnia go *Konst. konwokacyi* r. 1764. *fol.* 168. iż był wyznaczony na komissyą między województwem Kijowskiem a powiatęm Mozyrskim o dyfferencye. — Antoni Baczyński podsędek Zytomirski w r. 1776. — Stanisław Kostka Baczyński pisarz metropolji sądów Prym. którego wspomina konstytucya za panowania Stanisława Augusta Króla. —

Badeni *herbu Bończa.* Tytuł Konstytucyi Sejmu r. 1767. *fol.* 334. — *Objaśnienie Dyplomatu na Szlachectwo dla Badeniego* opiewa iż Leonardowi Badeniemu r. 1563. za zasługi w Rzeczypospolitej nadane było szlachectwo, co stwierdził Stefan Król r. 1577. Stanisław regent kancell. M. Kor. — *Krasicki.*

Marcin Badeni w r. 1812. za czasów księztwa Warszawskiego był radcą stanu, poźniej prezesem sądu najwyższego a nakoniec ministrem sprawiedliwości. —

Bądkowski. O tych cicho u naszych Genealogistów: atoli w Dobrzyńskiej ziemi Jan Bądkowski r. 1632. na elekcyą Władysława IV. a Stefan r. 1648. na Jana Kazimierza pisali się. Stanisław zaś tego r. 1648. ale w Inowrocławskiem. Zofia Benedykta Zaborowskiego małżonka *Okolski tom* 3. *fol.* 596.

Ludwik Bądkowski, na elekcyą Stanisława Augusta Króla, pisał się z województwa Kaliskiego. — Chryzostom towarzysz pancerny na tegoż Króla elekcyą 1764. pisał się z wojew. Sieradzkiego. — *Heral. Wielądka.*

Roku 1788. Józef Bądkowski regent ziemski Kujawski. — *Krasicki.*

Badowski. Tomasz komornik Sochaczowski, r. 1632. którego syn Jan tamże komornik r. 1670. Adam z województwa Sieradzkiego, Wojciech i Stanisław z ziemi Warszawskiej podpisali elekcyą Augusta II.

Kazimierz Badowski z powiatu Bracławskiego podpisał elekcyą Stanis. Augusta Króla. — Michał wojski Mszczonowski. — N. komornik gran. Sochaczewski. — Adam komornik gran. Lubelski. — Józef wice-regent Rawski. — Stanisław regent grodzki i ziemski Zambrowski. —

Bądzyński *herbu Junosza.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jan Bądzyński miecznik Wołyński, poseł

na sejm r. 1627. *Constit. fol.* 8. Synów jego dwóch: Franciszek, który też posłował na sejm r. 1633. i ztamtąd deputowany był do opatrzenia prowiantów, wojsku na Ukrainie będącemu *Constit. fol.* 15. i Ludwik wojski Chełmski człowiek rycerski: wspomina go *Konstytucya roku* 1662. *fol.* 39. Siostra ich z Stanisławem Węglińskim sędzią Chełmskim zmówiona. Michał podkomorzy Lubelski, którego z Druszkiewiczowny syn Kazimierz podkomorzy Chełmski. Dom ten od Rościszewskich dzielnicę swoję ciągnie.

Antoni Bądzyński regent grodzki Drohicki. — Antoni *z Bądzyna* Bądzyński na elekcyą Stanisława Augusta Króla pisał się z ziemią Mielnicką, będąc komornikiem ziemi Nurskiej, tenże był i komissarzem skarbu Litewskiego, także w r. 1787. był deputatem na tryb. kor. z wojew. Podlas. pożniej sędzią ziem. Mielnickim. — Michał pisarz Grodzki Mielnicki. — Ignacy regent ziemski Mielnicki. — *Krasicki. Wielądek.*

Bagieński *herbu Ślepowron.* W województwie Mazowieckiem. Paprocki świadczy, że się przedtem z Wąsosza pisali, aleć teraz, już się niektórzy z nich z Bagienic piszą. Adam wojski ziemski Łomżyński r. 1632. Jan z ziemi Ciechanowskiej, Jakób z Łomżyńskiej, Paweł z Czerskiej, Stanisław z województwa Kaliskiego, Kazimierz z Płockiego r. 1697. podpisali elekcye Królów Polskich. Salomea Bagieńska profeska klasztoru Sądeckiego r. 1700.

Maciej Bagieński w r. 1778. podsędek Zawskrzyński z wojew. Płockiego. — Mikołaj burgrabia Płocki z tegoż województwa. — Wojciech, — Mateusz, — Antoni, — Stanisław, — Adam, — Antoni, — wszyscy pisali się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z wojew. Płockiego. — Paweł z ziemi Zakroczymskiej, — Stanisław z ziemi Rożańskiej, — Meteusz komornik gran. ziemi Wizkiej. — Jacek i Tomasz komornikowie ziemscy Wizcy. — Aloizy oboźny Witebski. — (Obacz niżej Bagnicki.) — *Krasicki.* — *Wielądek.*

Bagnicki *herbu Ślepowron.* — *Duńczewski T. II. fol.* 400. pod herbem *Ślepowron* wspomina tych Bagnickich iż mają przydomek *Kluszowie* i są w koronie Polskiej i W. Ks. Litewskiem, zaszczyceni w powiatach różnemi urzędami. — Jan Bagnicki syn Baltazara Bagieńskiego który miał dobra na Podlasiu w powiecie Brańskim w parafji Topczewskiej Bagieńskie zwane; ten podczas rewolucyi Szwedzkiej i Moskiewskiej, gdy był Szwedom przeciwnej partyi, unikając od Szwedów do Litwy: i chcąc się przed niemi lepiej utaić, w Litwie zmienił sobie przezwisko Bagieńskiego: służąc potem po Husarsku pod złotą chorągwią Królewską, która w Połocku stała, nabywszy dobra w powiecie Lidzkim pojął w małżeństwo Joannę *Winczankę* siostrę stryjeczną sędziego grodzkiego Wińczy, z którą miał czterech synów, Kazimierza, Chryzostoma, Łukasza, Floryana i dwie córki Teresę i Maryannę.

Bagniewski *herbu Bawoł.* To jest Bawola głowa takim kształtem jak w herbie Wieniawa albo Pomian: tylko

że ani pierścienia w nozdrzach u niej nie masz, ani miecza przez głowę. W Chełmińskiem województwie pamiętne ich na dobro ojczyzny przysługi. Paprocki i Okolski o nich zamilczał. Rok 1643. Stanisława widział Bagniewskiego, przeora Konwentu Oliwskiego zakonu S. Bernarda; równie się w nim i zakonna pobożność, i nie pospolita nauka wydawały, które mu też do tego pomogły, że go opat swój, na synod prowincyalny warszawski, w tymże roku, aby tam osobę jego zastąpił, wysłał. *Constit. Synod. fol.* 4. Bliższe lata, to jest w r. 1699. Michała, Krzysztofa, i Marcina miecznika Inflantskiego głoszą; z których ostatni z województwa Chełmińskiego przydany był *ad Consilia* marszałkowi Konfederacyi Sendomirskiej 1704. *Acta Confaederat.* Bartłomiej chorąży Michałowski, i marszałek trybunału koronnego r. 1722. a temi czasy, gdy to piszę, kasztelan Elbląski. Bagniewska była za Jerzym Sartawskim.

Antoni Bagniewski sędzia ziemski wojewódz. Chełmińskiego, był posłem na Sejm elekcyi r. 1764. i podpisał *Suffragia* z tegoż wojew. na Króla Stanisława Augusta. — Jan i Franciszek Bagniewscy z Chełmińskiego pisali się na tęż elekcyą. — *Wielądek.*

Bahryński. W województwie Kijowskiem, których przodek Stefan Bahryński setnik Kozacki dla męztwa i odwagi nobilitowany w r. 1676.

Bajecki. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Bajecki Teofil marszałek Lidzki poseł na sejm *Coronationis* Jana III. w r. 1676. ztamtąd komissarz deputowany, do rewizyi przywilejów Książęcia Kurlandzkiego na Piltyńską ziemię. *Constit. fol.* 32. Bajewski Lesko ziemianin Wołyński w metryce Wołyńskiej r. 1528.

Bajer *herbu Leliwa.* Autorowie *Paprocki, Okolski* i *Niesiecki* niewsopminają domu tego, *Kuropatnicki* zaś w zbiorze nazwisk domów z ich herbami, umieszcza. — Andrzej Bajer biskup Chełmiński i Pomezanji. — Kajetan Dominik Bajer S. K. P. P. Ch. pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwa Sandomirskiego. — Dziś Bajerowie w Krakowskiem, gdzie znaczne dobra posiadają. — *Wielądek.*

Bajer dziedzic na Bronowicach w Sandomierskiem z Polanowskiej spłodził dwóch synów — z tych starszy Andrzej najprzód kanonik Gnieznieński, proboszcz Kruszwicki, opat Węgrowiecki, prałat wielkiej ludzkości i pobożności, dwa kroć prezydował w trybunale koronnym, nakoniec po śmierci Leskiego wziął biskupstwo Chełmińskie, poźniej przybrał sobie za koadjutora Krzysztofa Szembeka proboszcza Płockiego, — umarł r. 1785. — Brat jego miał za sobą Szaniawską podstolankę koronną i z niej syna i córkę. — *Manuskrypt Heidelbergski* daje im nazwisko Bajerscy *alias* Szumowscy. — *Przypisy Krasickiego.*

Bajerski *herbu Fogelvander.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Starożytny to dom w Prusiech: bo

Historia Polono. Pruthen. Posselii fol. 626. jeszcze w r. 1477. kładzie Jana Bajerskiego wojewodę Pomorskiego. *Łukasz Paprocki łaski cudowne fol.* 57. wspomina Bajerskiego, który się był dożywotnie złączył z Maryanną Łosiowną. Alexander z Bajerza, (bo się ztąd wszyscy piszą) poseł na Sejm z województwa Chełmińskiego r. 1663. syn jego Mikołaj posłując także na sejm r. 1697. deputatem był *ad Pacta Conventa* Augusta II. które podpisał. *Constit. fol.* 24. Franciszek sędzia Michałowski, deputat na trybunał koronny r. 1722.

Jan Bajerski podsędek powiatu Pińskiego w r. 1764. Akt konfeder. gener. W. Ks. Litew. w grodzie Wileńskim wraz z innemi podpisał. — *Heral. Wielądka.*

Bair. O tych ani Paprocki ani Okolski nie mógł wiedzieć. Jędrzej Ignacy, w różnych językach, i obyczajach wypolerowany, Morsztynowi podskarbiemu koronnemu, wierną usługą i skrzętnym przemysłem zalecony, w nadgrodę prac swoich pisarzem najwyższym skarbowym uczczony, w rychle potem między synów koronnych policzony, zprzysiągł się w dożywotnią przyjaźń, z Euphrozyną Gratowną, i podpisał elekcyą Jana III.

Bąk *herbu Zadora.* Ci od Góry Bąkowej nazwani Bąkami. Pierwszy tego nazwiska autor, Piotr Lanckoroński dziedzic na Bąkowej Górze, w r. 1570. którego syn Walentyn chorąży Podolski, ale o nich obszerniej mówić się będzie pod Lanckorońskiemi.

Baka *herbu Massalski.* Luboć o nich tak Paprocki, jako i Okolski zamilczał, Kojałowicz jednak w MS. pisze iż dom ten z Siewierza wyszedł osiadł w wojew. Trockiem i Mścisławskiem. — Bakowie dwaj rotmistrze dzielni i odważni za Zygmunta Augusta Króla. — Hrehory starosta Rohaczewski za Króla Henryka. — Iwan dziedzic Mohilnej, którego w wierszach swoich wspomina Jan Benedykt Protaszewicz. — Ostafi sędzia grodzki Trocki, syn jego Wasil podczaszy Trocki. — Bazyli Baka władyka Chełmski mąż pobożny r. 1546. *Susza w Cudach Chełmskich.* Michał Baka podstarości Mścisławski podpisał elekcyą Władysława IV. Króla, r. 1632. a z Trockiem Jan i Jerzy. Elekcyą zaś Jana Kazimierza, Jan Kazimierz podczaszy Trocki, luboć go już nie Baka, ale Baha piszą: Adam i Samuel stolnik Smoleński z tegoż: tak jednak rozumiem, że to jedenże dom Baka i Baha. I owszem tychże samych, już temi czasy zda mi się Bakanowskiemi zowią. Tak czytam Jana Bakanowskiego horodniczego Nowogrodzkiego, który z tegoż województwa, przydany był *ad Consilia* marszałkowi konfederacyi Sendomirskiej

r. 1704. Alexander zaś podpisał ją. Tenże, czyli inszy tegoż imienia deputatem był trybunału koronnego, z województwa Brzeskiego Kujawskiego r. 1703. Bazyli podstoli Smoleński r. 1704.

Bakanowski *herbu Lubicz*. Podług *Ms. Kojałowicza* wyszli oni z Czerniechowskiego województwa, i przenieśli się do Litwy za Króla Alexandra, gdzie za wierne zasługi, nadano im dobra w województwie Smoleńskiem. N. Bakanowski był jeden z gubernatorów miasta Smoleńskiego. Bazyli Szarapa z Bakan Bakanowski, pod czas wyprawy Moskiewskiej odważnie stawał w różnych okazyach, klasztor i kościół OO. Dominikanom fundował w Nieświeżu, tamże pochowany, zostawił z Kierznowskiej syna Jana horodniczego Nowogrodzkiego, który młodsze lata przy różnych dworach, dalsze w obozie polerował.

Oprócz tych, i wyżej pod nazwiskiem *Baka* umieszczonych przez Niesieckiego Bakanowskich, Józefat Bakanowski 28. Kwietnia r. 1764. podpisał się na akt konfederacyi generalnej W. Ks. Litewskiego w Wilnie. —

Bakowiecki *herbu Wukry*. Mokosiejów i Deniszków, kilką wiekami przewleczone zasługi, w dom Bakowieckich i ze krwią oraz spłynęły, ile jednegoż z niemi udziału, i szczepu płonki. Z tych Józef Mikosiej dziedzic na Bakowcach pierwszy nazwany Bakowiecki. Józef episcop Włodzimirski i Brześcijański, na dworze Zygmunta III. lat szesnaście sekretarski urząd z pochwałą sprawował, skarbnikiem potem Wołyńskim będąc, żeby był sobie niebo, tym pewniej uskarbił, wszystkie nadzieje podeptawszy, świat porzucił; a w zakonnem życiu smakując, obrał sobie być wzgardzonym w domu Bożym; atoli jednak i w cieniu klasztornym, nie utaiła się przed ścigającemi godnościami głęboka pokora; bo naprzód archimandrytą Zydyczyńskim od Króla, a wkrótce władyką Włodzimirskim wyniesiony, nietylko, że obciążone wielkiemi długami dobra, swoim własnym kosztem z Zydyczyńskiego Manasteru oswobodził, ale też i katedrę swoję, zamkiem i wałami tak opasał, że w r. 1653. gdy Tatarowie do Włodzimierza, zaciekłszy się, ogniem go w popiół palić chcieli, wypadłszy z okopów, coś niewiele ludzi, i nieprzyjacieli wystraszyli, i pożar wygasili: umarł ten przezacny mąż r. 1655. którego roku żył jeszcze Benedykt Mokosiej archimandryta Zydyczyński. *Kazanie na pogrzebie Józefa, Stefanowskiego zakonu kaznodziejsk.* Łukasz z Wołyńskiem województwem pisał się na elekcyą Jana III.

Bąkowski *herbu Gryf*. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Piotr z Bąkowca podsędek Krakowski

w r. 1410. *u Nakielsk. w Miechov. fol.* 383. Walentego i męztwem na wojnach Moskiewskich, i chrześcijańską szczodrotą na Boga sławnego, śmiertelny we Lwowie, kędy spoczywa, grobsztyn głosi, umarł r. 1617. *Starowolski in monum.* Paweł wstąpiwszy do zakonu Soc. Jesu, ośmdziesiąt lat i pięć życia swego przepędziwszy, poszedł po koronę r. 1647. ozdobił zakon nasz, nietylko wytworną nauką, ale i cnotą niepospolitą, z tą o świątobliwości swojej opinią, że gdy kollegium Kaliskie, wkrótce po jego zejściu zagorzało, że się w popiół nie spaliło, jego zasługom przed Bogiem, wszyscy przypisowali jednostajnie. Nowicyat nasz Krakowski, między swoich policzył go dobrodziejów, który go na samem wejściu do zakonu r. 1602. pewną summą w potrzebie ciężkiej ratował. *Hist. Coll. Caliss. et Cracov. Domus probat.* Krzysztof dziekan Chełmski, sekretarz królewski, Deputat na trybunał koronny r. 1613. a w r. 1631. uproszony do kompozycyi pewnych kollizyi *inter Statum Ecclesiasticum et Secularem*, stawił się i z sławą swoją, i z pragnieniem mąż pokoju, jako i synod prowincyalny Warszawski r. 1643. *Constit. Synod. fol.* 3. Że był tego herbu, świadczą elogia, jego pobożności po różnych miejscach przypisane. Wojciech pisarz grodzki Przedecki w Łęczyckiem r. 1674. Wojciech w województwie Sieradzkiem. Tomasz w Sendomirskiem elekcyą podpisał Augusta II. — Potem *in Societate Jesu* apostolski missyonarz w Chinach Bąkowski tego domu, którego brat rodzony i dwie siostry mieszkały w Sieradzkiem. Kazimierz Mikołaj z Zaborowa Bąkowski z Sieradzkiego z Teodorą Woroniczowną, spłodził Jędrzeja stolnika Kijowskiego, który z Nowicką z domu Węgrowską miał syna Antoniego, cześnika Chełmskiego, ten z Anną Dobrzyńską zostawił Adama *sterilem*, Felixa starostę Berezańskiego, ablegata do Porty Ottomańskiej, ten z Bujnowną pisarzowną Liwską, miał syna Józefa, i córkę Teodorę. Michała chorążego Trembowolskiego, tego z Baworowskiej zostało synów dwóch, a córek pięć. Kaspra, ten z Przesławką *sterilis* Macieja, ten z Humnicką spłodził córek trzy. Konstantego stolnika Owruckiego, ten z Krosnowską miał synów dwóch.

Michał Bąkowski Jaxa cześnik powiatu Radomskiego pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla r. 1764. z wojew. Sandomierskiego. — Mikołaj z województwa Sieradzkiego. — Michał stolnik Radomski. *Heraldyka Wielądka.*

BĄKOWSKI HERBU RYS.

Jest Ryś w prawą stronę tarczy bieżący z szyją i głową skręconą, jak gdyby w tył poglądał obzierając się, korona

BĄKOWSKI albo RYŚ

HERB.

na głowie jego, nad hełmem trzy Lilie, z których średnia trochę wyższa nad insze, a w środku trzcinki na której stoi średnia lilia, gwiazda o sześciu graniach, czyli promieniach, tym kształtem jako tu widzisz: luboć na innem miejscu widziałem, że się trzy lilie, jako trzy gwoździe końcami do kupy zchodziły, czyli raczej trzcinkami. Podobny temu herb znajdziesz w kościele Pelplińskim OO. Cystersów, na marmurowym nadgrobku wyryty, Eleonory de Langnau żony Adryana Rembowskiego: to jest rysia, tylko bez korony, i bez szyi skręconej, na hełmie także trzy lilie: położony ten nadgrobek w r. 1649. O początkach tego herbu, nigdziem się doczytać nie mógł, to tylko wiem, że się Jackowscy i Bąkowscy w Prusiech nim pieczętują.

Paprocki i *Okolski*, o nich ani namienił. Są zaś z Lemburskiego powiatu, w Pomorskiem województwie, luboć temi czasy niektórzy z nich, już w Mazowieckiem osiedli. Jedenże dom z Jackowskiemi, ale Bąkowskich imienia od Bąkowa dóbr nabyli, i lubo z razu pisali się Jackowskiemi z Bąkowa, potem jednak koło r. 1590. już Bąkowskiemi zawołani: bo w tym roku czytam Krzysztofa Bąkowskiego, albo Jackowskiego. *Panegiryk Sałeckiego: Łzy żałobnej Minerwy* biskupa Kamińskiego (imienia jednak jego nie położył) przodka tej familji sławi, fundacyą Kartuzów blisko Gdańska od siebie zaczętą, pamiętnego. W siedmnastym zaś wieku ci kwitnęli.

Jan chorąży Malborski, starosta Kiszewski, które starostwo, lubo dawno zaległą summą przywiązane, w tym domu zawsze chodziło, atoli on, z samej miłości ku dobru ojczyzny, wszystkich swoich do niego pretensyi dobrowolnie na sejmie 1616. ustąpił: za co, wdzięczna Rzeczpospolita, dożywotnie trzymać go mu pozwoliła. Do pogranicznych kontrowersyi, między Pomeranią koronną, i Książęcą uspo-

kojenia uproszony. *Constit. fol.* 16. *et* 20. 1616. jako najlepiej mógł, przysłużył się ojczyznie. I na Boga nie mniej się szczodrym pokazał, Collegio Gdańskiemu Societatis Jesu, na erekcyą kościoła Szotlandzkiego, pięć tysięcy hojną ręką wysypał; a żona jego tenże sam dom Boży, w piękny i Pański apparat przystroiła. Była to Dorota Zalińska, córka Macieja kasztelana Gdańskiego z Kostczanki urodzona, białogłowa rozsądku wielkiego i ludzkości. Żyła z nim bezpotomnie: a po jego śmierci powtórzyła małżeńskie związki, z Konarskim wojewodą Malborskim. *Historia Collegii Gedanensis* 1616. *i MS. Konopatscianum pod Zaliński. Duryew. fol.* 45. Umarł ten Jan, nie mniej cnotą, jak urodzeniem zalecony. *P. Argentus de rebus Soc. fol.* 395. Bąkowski Piotr, brat rodzony Jana chorążego Malborskiego: po trzykroć go (ile się doczytać mogę) zgromadzona na walne sejmy, posłem widziała Polska, raz w r. 1613. drugi raz w r. 1628. trzeci raz w r. 1631. zkąd uważając w nim, i gładkiej wymowy biegłość, i publicznych obrad zdrowie, i bez zakału sprawiedliwość, za każdym razem, równy cnocie jego nienadwerężonej, deputacyi trybunału Radomskiego ciężar włożyła. *Constit.* 1613. *fol.* 8. 1628. *fol.* 5. 1631. *fol.* 14. tam kiedy się z niezmienionym przy Bogu i prawdzie statkiem stawił, w koronnym potem trybunale, sumienia najmniej nie uszczerbił. Żyć przestał 1640. z Działyńskiej potomstwo zostawiwszy: *MS. Konopatscianum:* po której przybrał był sobie, w dożywotnią przyjaźń, Izabellę Zalińską, Samuela wojewody Malborskiego córkę, która mu na dowód nieumierającej z życiem miłości; nadgrobek w Lubawie wystawiła. *Starowolski in Monumentis.* Córka jego była za Jerzym Sartawskim. Z Bąkowa Mikołaj sędzia ziemski Malborski (podobno syn Piotra, o którym się dopiero mówiło) umarł w r. 1668. Żona jego Katarzyna Stolińska. *Monim. Resid. Mariaebur.*

Bąkowski z Bąkowa Krzysztof, podkomorzy Pomorski, brat rodzony Piotra i Jana, na dworze królewskim młodsze lata pędząc, do wszystkich w ojczyznie funkcyi, nie bez pochwały sposobił się: *MS. Konopatscianum.* Jeszcze go podkomorzym w r. 1622. kładzie. *Historia Pol. Pruth. fol.* 634. Złączył się był z Radziejowską siostrą rodzoną wojewody Łęczyckiego, z której córka, naprzód za Mikołaja (Czapskiego zdami się) wydana, potem za Jeremiasza Dębińskiego. Zwłoki ciała tego Krzysztofa, w Chełmnie złożone, i marmurowym nadgrobkiem przyciśnione w r. 1653. *MS. Konopatsc.* Alexander z Bąkowa hrabia z Nostyc, czy z Nostwic, brat stryjeczny Jana, Piotra, i Krzysztofa, deputat na try-

bunał koronny 1620. z Pomorskiego, z Wiesiołowskiej Katarzyny, siostry kasztelana Elbląskiego, córki dwie Alexandrę i Zofią Annę, i tyleż synów, Ludwika i Jana Ignacego na świat wydał. W Toruńskim Ś. Jana kościele pochowany, ostatniego dnia oczekiwa, i z żoną swoją, czego świadkiem jest kamień grobowy marmurowy w r. 1663. położony. *MS. Konopatsc.* Ludwik podwojewodzy Malborski, syn Alexandra, podpisał się z tym tytułem na elekcyą Jana Kazimierza Króla w r. 1648. i z bratem swoim.

Bąkowski Jan Ignacy, naprzód podkomorzy Chełmiński, dalej wojewoda Pomorski, podskarbi ziem Pruskich, Brodnicki, Skarszewski, Borzechowski starosta, nakoniec wojewoda Malborski; syn także Alexandra. W Kiszporku, pod tytułem Ś. Ducha, rezydencyą OO. Reformatom 1685. fundował, otrzymawszy na to konsens od Rzeczypospolitej, konstytucyą koronną obwarowany w r. 1678. *fol.* 26. *Catalog. Conventuum Reformat.* a przedtem w r. 1666. w Gdańsku, pod tytułem Ś. Antoniego Padewskiego tymże OO. Reformatom, zgruntu i kościół i klasztor wystawił, swojej na Boga szczodrobliwości nieumierającą pamiątkę. Collegium też Gdańskie Soc. Jesu, jako jego dobroczynną ręką żyło, tak i teraz z niekrzepnącą nigdy ku swemu Dobrodziejowi tchnie wdzięcznością. Znamienite jego ojczyznie przysługi, kiedy jej swobody, dowcipnym przemysłem, i wolnym językiem bronił, którego mu nigdy żadna prywata nie plątała; trzy razy na walne sejmy posłując, w r. 1659. 1661. 1662. Zkąd upewniona o nienadwerężonej jego ku sobie życzliwości Rzeczpospolita, na różne, ale i trudne narażała go transakcye, jako w poselstwie do Cara Moskiewskiego, na rekognicyą pretensyi Kurfirszta Brandeburskiego do Elbląga, *Constit.* 1678. *fol.* 12. do zapłaty wojsku. *Constit.* 1676. *fol.* 16. do rozporządzenia ekonomji Malborskiej. *Constit.* 1661. *fol.* 12. do pisania informacyi na pewną komissyą. *Constit.* 1662. *fol.* 15. ale najbardziej kiedy go komissarzem deputowała do oddania pannom zakonnym kościoła Ś. Jakóba w Toruniu, który już była herezya osiadła. *Constit.* 1667. *fol.* 39. Popisała się tam pięknie jego ku Bogu żarliwość, którą mu ojczyzna krzesłami, Bóg koroną w niebie, jak nadzieję mamy, sowicie nadgrodził. Dwa razy kontrakty małżeńskie ponawiał, pierwsze z Elżbietą Czeszewską, ta mu córkę jednę, i dwóch synów, Stanisława i Jacka powiła, drugie z Cecylią, *P. Młodzian. ded. libr. Medit.* czyli raczej z Konstancyą Anną Dönhoffowną.

Bąkowski Stanisław Ignacy podkomorzy Chełmiński, syn Jana Ignacego wojewody Malborskiego, poseł na sejm koro-

nacyi Augusta II. Króla 1697. kędy *Confirmationem Jurium Gentium* podpisał. *Constit. fol.* 11. i w r. 1699. a przedtem i na konwokacyą generalną Warszawską w r. 1696. gdzie zwyczajną konfederacyą ręką swoją utwierdził. Jacek drugi syn Jana Ignacego, wojewody Malborskiego: z Jackowskiej żony, czterech czy pięciu synów jego jeszcze dziś żyje: z których jeden Józef życie poświęcił Bogu w zakonie naszym. Franciszek Stanisława i Jacka brat stryjeczny rodzony, znać Ludwika podwojewodzego Malborskiego syn 1673. Bąkowskiego Jana podkomorzego Chełmińskiego w r. 1687. wspomina *Historia Collegii Gedanensis S. J.* Bąkowska matka Mirosława Konarskiego podkomorzego Malborskiego. *MS. Konopatscianum.*

Mateusz Bąkowski podczaszy i poseł ziemi Halickiej r. 1764. pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z tejże ziemi. — Marcin Stanisław Kostka pisarz Grodzki i poseł z ziemi Halickiej na elekcyą tegoż Króla r. 1764. — Józef stolnik ziemi Chełmińskiej, z tejże podpisał elekcyą Stanisława Augusta Króla.

Bakrynowski, *albo Bahrynowski*, *herbu Leliwa.* Z książąt Ruskich od Włodzimierza jedynowładcy Ruskiego, niektórzy ich początki zasięgają a w dalszej linji od Michała, który się książęciem Druckim pisać począł. Bahrynowice od których się zowią w województwie Kijowskiem, w powiecie Żytomirskim leżą. Temi czasy w zakonie Ś. Dominika kwitnął Bakrynowski, doktor i przeor konwentu Łuckiego.

Bal *herbu Gozdawa.* Że z Gotów i imię, i oryginem domu swego zabrali, przed stem lat i więcej do druku podał *Sarnic. lib.* 4. czego żeby poparł, Baltę książęcia Gotskiego wspomina, z którego imienia, jak bliskie podobieństwo do Balow, kto nie widzi. *Procopius też lib.* 1. w swojej historyi w r. 1533. pisze, że Balas, wielkiego męztwa pułkownik w wojsku Justyniania Cesarza, sześciuset Masagetom, albo Słowakom, przeciwko Wandalom regimentował. Baltow także familią nad morzem Baltyckiem, dawnemi wieki zastarzałą, czytaj u historyków. Cóżkolwiek bądź to pewna, że ten dom w Polszcze naszej starodawny: bo i *Nakielski w Miechowii fol.* 369. na liście Jana Tęczyńskiego, kasztelana Krakowskiego *inter praesentes*, wypisał Mściuga z Balowa burgrabiego Krakowskiego w r. 1401. luboć się potem pisać poczęli z Nowegotańca, gdy Mikołaj Bal pojął Zdowską, dziedziczkę tych dóbr, aż też się potem i z Oczwi, i z Średni tytułowali.

Jan z Nowegotańca stolnik Sanocki, którego synów pięciu. Michał, ten w wielkich respektach będąc u Króla Kazimierza, dla swojej we wszystkich procederach dzielności,

której nie skąpe dał dowody w różnych legacyach do postronnych monarchów podjętych, w niemniejszej nadziei, o przyszłych na wysokie godności sukcessach, świat sobie zmierził, do zakonu Ś. Franciszka Ordin. Min. de Observan. od Ś. Jana Kapistrana przyjęty, tak wkrótce w świętych cnotach postąpił, że go ledwo na ten czas dyakona, do Czech, na nawrócenie Hussytów wysłało posłuszeństwo: rozpasanej na wszystkie niecnoty herezyi, właśnie się stawił po apostolsku, jednych w wierze utwierdzając, drugich z drogi nieprawości sprowadzając: czem tak na siebie rozwiozłych ludzi zaostrzył nienawiści, że mu i na życie jego sidła bezbożność stawiała, za zbawienne napomnienia, kontemptami, za miłość złością, za słowo bozkie biciem płacąc. Kapłanem potem poświęcony, gdy mu dla życia przykładnego arcybiskupstwo Praskie ofiarowano, tąż umysłu wspaniałością, którą raz idąc do zakonu, podeptał czekające się dygnitarstwa i Palliuszem wzgardził. Prowincyi jednak Polskiej, lubo poniewolnie rządy przyjąwszy, po trzykroć, łaskawością i niespracowanem pieczołowaniem, którem chciał każdemu z braci dogodzić, tak sobie ujął ich serca, że go statecznie kochali wszyscy. Konwent Samborski, swoją industryą w rzeczy doczesne należycie opatrzył; konwentowi Bydgoskiemu, za konsensem Kazimierza Króla, za dozorem Zbigniewa Oleśnickiego miejsce naznaczył, nakonice i laty i pracą, i długą niemocą zwątlony, pełen zasług świat w Krakowie pożegnał w r. 1495. *Vadingus in Annal. Minorum tom.* 6. *n.* 28. 1475. *et* 1480. *n.* 31. *et t.* 7. *et* 1481. *n.* 16. luboć tenże Autor wyżej o nim napisał, że r. 1475.

Maciej kasztelan Sanocki, z tym tytułem podpisał list Alexandra Króla dany miastu Lwowskiemu r. 1506. a przedtem podkomorzy Sanocki, drugi syn stolnika, siostra jego z Mikołajem Ulińskim zmówiona. Mikołaj trzeci syn, z pisarza ziemskiego Sanockiego, podkomorzym tamże zawołany r. 1526. o czem czytałem list Zygmunta I. *in MS. Petricovien.* którego potomstwo Stanisław tejże ziemi podkomorzy w r. 1550. i Jerzy, którego córka jedynaczka Odnowska. Samuel podobno syn Stanisława, z Dymitrem Moskiewskim Carem zmyślonym w Moskwie poległ. *Petricius lib.* 2. *Hist. Moschov. Orichovio dialog.* 4. *de Execut.* o tym domu namienia, że się był nowinek Genewerskich chwycił.

Piotr podkomorzy Sanocki, z Hoczwi, dziedzic na Balogrodzie, syn Stanisława także podkomorzego. Komissarz z sejmu r. 1611. do rozsądzenia krzywd od pogranicza Węgierskiego *Constitut.* 1611. *fol.* 7. *Starowolski in Monumen.* Zostały się dwie córki tego Piotra: jedna z nich Anna z Je-

rzym Drzewickim, której nadgrobek z Kruszwicy wypisał *Starowolski in Monumen.* druga z Bełżeckim Alexandrem Stanisławem wojewodą Podolskim zręczona. Synów zaś czterech. Samuel chorąży Przemyski, syn Piotra podkomorzego: wspominają go konstytucye r. 1637. *f. penult.* Stefan drugi syn, i on podkomorzy Sanocki, a przedtem chorąży Przemysłski, złączył się był dożywotnie, z Zofią Ostrowską, z której potomstwo Jan, Stanisław i Michał. *Krasuski in Regina Poloniae.* Adam trzeci syn Piotra, chorąży Przemyslski, poseł na sejm koronacyi w r. 1633. ztamtąd deputowany, do uprowiantowania, wojska naszego w Ukrainie leżącego, i na trybunał Radomski. *Constit.* 1633. *fol.* 14. 21. i 55. na którym sejmie otrzymał wiecznemi czasy przywilej na skład winny w Balogrodzie, dziedzicznem swojem miasteczku. Pojął Reginę z Konar Słupecką, kasztelankę Radomską: tego syn Stanisław podkomorzy Sanocki, z sejmu 1670. i 1676. komissarz do uspokojenia pogranicznego od Węgier, *Constit. fol.* 27. *et* 31. Córka jego Agnieszka z Piotrem Firlejem kasztelanem Kamienieckim zmówiona. Synowie zaś dwaj, Mikołaj i Jan: Mikołaj stolnik Sanocki, którego z Leszczyńskiej herbu Wręby, sędzianki Sanockiej, córka Mikołajowi Gołuchowskiemu zaręczona: syn Stefan w r. 1696. pisarzem grodzkim Sanockim umarł, bezpotomnie żyjąc z Stadnicką kasztelanką Przemyslską. Jan drugi syn Stanisława podkomorzego, sędzia Sanocki, z Teressy Rabsztyńskiej czterech synów spłodziwszy, to jest, Józefa który młodo umarł, Antoniego podkomorzego Sanockiego, a przedtem cześnika Przemyslskiego deputata kilka razy na trybunał koronny: z Heleny Rupniewskiej, która *primo voto* była za Alexandrem Drohojewskim, chorążycem Przemyslskim córka jego Elżbieta: Jana podczaszego Trembowolskiego, żona jego Maryanna Drohojewska kasztelanka Czerniechowska: Ignacego dziedzica na Balogrodzie starostę Taborowskiego, ten pierwszym związkiem pojął Teressę Wasilewską starościankę Narewską, pozostałą wdowę po Wasilkowskim łowczym Podolskim: drugim związkiem Andrazownę z Węgier: Jan czwarty syn Piotra podkomorzego Sanockiego z Tarłowny, z bratem Samuelem cudze kraje zwiedziwszy z sejmu w r. 1627. komissarz do rozsądzenia krzywd pogranicznych od Węgier. *Constit. fol.* 13. a w r. 1633. pod czas interregnum poseł na konwokacyą.

Maciej Bal, brat rodzony Piotra podkomorzego Sanockiego, umarł przed r. 1617. Piotr dziedzic na średniej wsi, zdami się syn Macieja, albo wnuk, miał synów, Bogusława, Jana i Stanisława. Z tych Bogusława potomstwo,

Michał który z Mokrską, Adam który z Ubyszowną weszli w kontrakty małżeńskie.

Balakier. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: Uniwersał jednak poborowy *fol.* 354. Balakiera Fiedora pisarza Mozyrskiego, w tejże ziemi, poborcą łanowym naznaczył.

Balicki *herbu Ostoja*, w województwie Ruskiem. Jacek z Balic Balicki, miał za sobą Katarzynę Roguską w ziemi Przemyslskiej, i z niej córki dwie, jedna z nich żyła z Filonem Jalowickim, sędzią grodzkim Krzemienieckim, druga z Janem Gorzkowskim w r. 1647. Alexander w r. 1697.

N. Balicki podwojewodzy Urzędowski za Króla Stanisława Augusta. — W r. 1788. Stanisław Balicki Regent Grodzki Sieradzki. — *Przypisy Krasickiego.*

Balicki *herbu Topor.* Sendomirskiego województwa ziemianie: po Węgrzech, Czechach i koronie naszej, chwałę imienia swego roznieśli, którą od lat prawie czterechset, cnotami swojemi, coraz w znaczniejszą krzewią. Początki swoje z Tęczyńskich zabrali; bo i Balice zkąd się piszą, w domu Tęczyńskich przedtem dziedziczyły, i Paprocki z przywileju wypisał, Mikołaja z Balic Tęczyńskiego, kasztelana Radomskiego w r. 1447. Jędrzej z Balic w Węgierskim wojsku żołd prowadząc w r. 1413. wspaniałym we wszystkich okazyach Marsem pokazał, jak mężnie o ojczyste granice, życie na placu synowie koronni kładli, kiedy i o cudze tak się kawalersko zastawiali. *Bielski fol.* 313. Hynko z Balic, Turków w Bulgaryi na głowę poraziwszy, zabrane w tej potyczce chorągwie, w Budzyniu w kościele Najśw. Matki powiesił w r. 1443. *Bielski. Cromer.* wszystkie swoje tryumfalne powodzenia, tej Ś. Pannie przypisując. Jedenże to zaś dom Balickich i Hynków, o których imienia początkach, to nam historycy podali, *Bielski*, *Cromer*, gdy albowiem w r. 1345. Toporczykowie pojmali Hynka pułkownika czeskiego, od tego czasu Hynkami pospolitym głosem byli zawołani. Paweł Balicki w r. 1471. od Kazimierza Króla poseł do Czech na sejm elekcyi, aby był syna jego Władysława na tron czeski zalecił. *Bielski fol.* 453. *Cromer lib.* 27. Piotr kuchmistrz koronny w r. 1488. podpisał list Kazimierza Króla, dany miastu Lwowskiemu. Rok 1531. Balickiego rotmistrza męztwo u obertyna w Wołoszech światu ogłosił. *Orichovius.* Stanisław i Prokop bracia rodzeni w r. 1550. Tych zaś czasów Jan z Krakowskiego, Kazimierz z ziemi Nurskiej podpisali elekcyą Augusta II. — Balicka była za Felicyanem Majem sędzią Sieradzkim. N. Balicki miał za sobą Agnieszkę

Podlaską, z tej synowie Stanisław *sterilis*, Jan pod Kamieńcem od Tureckiej szabli poległ, Franciszek był kanonikiem: i córki, Kunegunda *primo voto* Chwalibogowa, od której syn Antoni, i córka Maryanna, *secundo voto* Stadnicka, z tej został się syn Bogusław, *tertio* Falęcka, od tej synowie Felix i Jan. Druga córka Ludowika Czaplicka, której potomstwo Agnieszka Telatycka, Lidwina Szkłowska, Magdalena, Józef i Maryanna. Trzecia Magdalena najprzód żyła z Konstantynem Byliną, *secundo* z Jasińskim.

Balika. Izajasz i Jerzy Purkułapowie, szlachta Wołoska, zasłużeni w ojczyznie naszej, wzięli w rekompensę od rzeczypospolitej indygenat, w r. 1607. o czem konstytucya sejmowa *fol.* 857. toż namienia i *Okolski tom.* 3. *fol.* 359.

Baliński *herbu Jastrzębiec.* W Sieradzkiem gniazdo ich. Z Balina Baliński, wojski Sendomirski: ten urodzony z Bużeńskiej, podskarbiego koronnego córki, i pobożnością życia, i umiejętnością u wszystkich wzięty. Synów jego dwóch było, z tych jeden podstarości Dobczycki, miał za sobą Konopnicką, kasztelankę Spicimirską, z której córka Małgorzata, najprzód z Stanisławem Mijakowskim, po nim z Mikołajem Ligęzą żyła. Syn zaś jego Marcin umarł bezżenny. Michał burgrabia Bobrownicki, instygator trybunału Piotrkowskiego w r. 1690. Dorota księni Zwierzyniecka pod Krakowem r. 1512. *Przywileje miasta Krakowskiego.*

Baliński *herbu Ogończyk.* Bułatami ich kiedyś zwano w województwie Kujawskiem. Adam kasztelan Bydgoski, starosta Kruświcki, w Tczewskiej batalji, z rotą swoją mężnie na nieprzyjaciół nacierał w r. 1577. z Inowrocławskiego potem województwa posłował na sejm w roku 1589. kędy i tranzakcyą Będzińską podpisał: tak gdy się i odwagą swoją i zdrową radą ojczyznie zalecił, kasztelanią Bydgoską uczczony w r. 1595.

Baliński *herbu Przosna.* Jednejże z Wilżeńskiemi dzielnicy, w Prusiech i na Dobrzyńskiej ziemi rozkrzewieni. Jan Baliński wojewoda Pomorski, którego cnotę, i wierność ku sobie, Król Kazimierz sowitą płacą ubogacił, to *Okolski;* ale *Historia Posselii* Mikołaja mu imię daje. Jan kasztelan Gdański, podskarbi ziem Pruskich, ekonomji Malborskiej administrator, syn wojewody; starością do ruiny nachyłony zamek Malborski dźwignął i restaurował: *Historia Posselii* w r. 1519. *fol.* 631. i 1530. *fol.* 634. za co w pewnej summie, królewskie dobra Pripendorff, na Żuławach mniejszych od Kazimierza Króla otrzymał, co mu listem swoim, którym ja czytał *in MS. Petricovien.* Zygmunt I. utwierdził, który go też na różne komissye zażywał, kędy zawsze słuszność i dobro

ojczyzny, pierwszy u niego respekt miały, jako też i w ten czas, kiedy posłował na sejm Warszawski z województwa Malborskiego. *Historia Posselii fol.* 418. Na pięciu synów swoich, tęż ku rzeczypospolitej chęć podzielił, to jest na Jakóba podczaszego Dobrzyńskiego, o którym *Constit.* 1590. *fol.* 604. Jana wojennemi expedycyami wsławionego: Wacława: Piotra kasztelana Kruświckiego, którego z Kołudzkiej córka, za Sierakowskim kasztelanem Lędzkim: i Stanisława podczaszego Dobrzyńskiego. Był to najstarszy syn Jana kasztelana Gdańskiego: od niego pięciu także synów zostało. Jerzy sędzia Malborski. *Okolski*, ja go czytam *in MS. Konopatsc.* w r. 1613. chorążym Malborskim, i na domy boskie łaskawie szczodrym: z Barbarą Lokowną, umarł bezpotomny przed r. 1619: Jan w cudzych krajach żołd prowadząc, znaczną szarżą ozdobiony: Michał z Kuczborskiej potomstwem szczęśliwy: Paweł i Jakób w Polskiem wojsku z Zamojskim hetmanem Moskwie silni. Z tych któryś po bracie Jerzym, był sędzią Malborskim, i miał za sobą Lichtyanownę, z której synowie, Jan i Jakób sądowi Malborscy, dobra ich Węgier blisko Malborka. Stanisław Baliński sądowy Malborski, r. 1671. umierając, ostatnią wolą swoją, bibliotekę Malborskiej naszej rezydencyi, zacnemi księgami przyczynił. *Histor. Resid. Mariaeb.* Michał i Bartłomiej w r. 1697.

Ballus. Z tych pierwszy, indygenat otrzymał w koronie Polskiej Stefan Ballus w r. 1685. O czem konstytucya tegoż roku.

Bałaban *herbu Korczak.* I ojczyznę naszę, i całą Europę, rycerskiemi dziełami napełnili. Bałabana Baderę, wojsk Tureckich najwyższego hetmana w r. 1465. w Kroacyi szczęśliwie wojującego, wspomina *Rainaudus w Historyi Kościelnej.* Skanderbergowi pamiętnemu tryumfatorowi, męztwem swem, i chciwością sławy, zwycięzkie zbierali żniwo. Z Albanji potem, przyciśnieni jarzmem Tureckim, na złotej wolności swobodę, w królestwie naszym wyszedłszy, w Ruskich najprzód krajach, a wkrótce i w księztwie Litewskiem, i szablą i językiem, i radą i siłą, nienadwerężenia jej bronili. Pierwszy tu w tych krajach osiadł Gedeon Bałaban władyka Lwowski, i z bracią Arsenim także władyką Lwowskim i Bazylim: ten dobra pospolitego ochraniając, zdrowia swego, na najcięższe nieprzyjacielskie sztychy nadstawiał: tąż odwagą serca służyli tej ojczyznie synowie jego trzej z Zołkiewskiej spłodzeni. Jan z Mieleckim hetmanem pamiętny żołnierz, ale bezpotomny. Jerzy w księztwie Litewskiem osiadłszy, zostawił potomstwo; siostra jego Anna, z Józefem Piotrowskim zręczona. Alexander trzeci syn Bazylego, starosta

Winnicki, Rohatyński, Trembowolski, rotmistrz królewski, gdy pod Cecorą wręcz się z Turkami zcina, i póki sił stawało, broni, mnóstwem bardziej pogan, niż męztwem złamany, ręce w pęta podał; któremu potem, gdy się z nich uwolnił, ojczyzna w rekompensę zasług jego, któremi się od młodych lat wsławił, dziesięć tysięcy z skarbu koronnego wyliczyć na okup kazała, przez konstytucyą w r. 1623. *fol.* 4. na którym sejmie posłem będąc, uproszony komissarzem do rozporządzenia Zaporowskiego wojska *Constit. fol.* 16. *et* 1631. *fol.* 28. z Barbary Jarmolińskiej, córki Iwana, zostawił synów, Jerzego i Alexandra. Trembowolski zamek jemu powinien swoję restauracyą. Jerzy starosta Trembowolski rotmistrz królewski, syn Alexandra, z bratem swoim Alexandrem do Włoch zaszedłszy, z świętym, się kościołem przez przyjętą unią pojednali. Któremuś z nich, nie lepiej szczęście płużyło, niżeli ojcu, bo pod Korsuniem także się w niewolą dostał. *Kochowski climact.* 1. *lib.* 1. *Pastor. lib.* 1.

Bałaban Alexander na sejmie coronationis Jana III. Króla w r. 1676. do prerogatyw rycerstwa Polskiego, tak w koronie, jako i W. Księztwie Litewskiem przypuszczony, za zgodnym całej rzeczypospolitej konsensem, za promocyą znacznych jego nakładów, szczodrze na wojnę Turecką wysypanych. *O czem konstytucya folio* 65. *świadkiem.* Domyślam się, że go Bałabanowie do herbu swego przyjęli.

Od r. 1624. Dymitr i Daniel Bałabanowie bracia, gdy się dzielili w województwie Wołyńskiem, powiecie Łuckim, na Dymitra przyszedł *Byton*, *Seratyn* i *Rzeczyca* w Litwie, a na Daniela *Chrochoryn* także w powiecie Łuckim. — Teodor Bałaban z Serbinowną spłodził trzech synów, rzeczonego Dymitra, Marcina który poległ pod Chocimem za Władysława IV. i Daniela który z Katarzyną *Stupnicką* zostawił dwie córek Annę i Alexandrę, Dymitr zaś z Alexandrą *Jałowicką* miał dwóch synów Alexandra i Andrzeja. Pierwszy Alexander z Maryanną *Grabowiecką*, córkę jednę Anastazyę i trzech synów Daniela, Adama i Michała, ten z *Kordyszowną* zostawił dwie córki Annę i Franciszkę, i syna Antoniego od którego *z Wisłocką* w płci niewieściej jedna córka precedencyą. Drugi syn Dymitra Andrzej z *Radzikiewiczowną* miał syna także Dymitra, ten zaś z *Kaluszowską* trzech synów Stefana, Eliasza bezpotomnych, i Jana którego synowie Stefan zakonnik, Paweł i Józef stolnik Przemyslski mający potomstwo trzech synów Felixa, Ignacego i Aloizego. — W r. 1788. Antoni Bałaban był wice-regentem ziemi Łuckiej. — *Przypisy Krasickiego.* — *Heraldyka Wielądka.*

Bałaszko *herbu Łabędź.* — *Kojałowicz in Ms.* powiada, że w województwie Wileńskiem i powiecie Ośmiańskim kwitną: z tych Krzysztof Dunin Bałaszko, zostawił syna Jana. — Kazimierz w r. 1700.

Bandinelli. Franciszek i Mikołaj Bandinelli w komput rycerstwa Polskiego policzeni na sejmie Grodzieńskim r. 1726. o czem konstytucya tegoż roku.

Bandrowski *herbu Sas.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał, są zaś w województwie Ruskiem, z którego Jan podpisał elekcyą Władysława IV. tego podobno wnuk Bazyli był pisarzem grodzkim Sanockim, z Konstancyi Szczawińskiej, kasztelanicowej Kruświckiej z domu Chojnackiej, miał syna Karola, i córkę Helenę za Zawadzkim.

Bańkowski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Z Bańczyc Klemens podstoli Łęczycki w r. 1436. podpisał pokój Brzeski *u Łask. w Stat. fol.* 141. a w r. 1496. Piotr z Bańczyc, sędzia Sieradzki, *Confirmat. Jurium Gent. Alexandra Kr.* Mikołaj i Alexander Bańkowscy z Podlaskiego, elekcyą Władysława IV. podpisali.

Bańkowski *z Bańczyc* podpisał w r. 1764. dnia 28. Kwietnia akt konfederacyi generalnej W. Ks. Lit. w Wilnie. — Michał w r. 1763. pisał się w aktach Wileńskich na manifest *de illegitimitate* trybunału W. Ks. Litewskiego. *Heral. Wielądka.*

Baran *herb*, *patrz* **Junosza.**

Baraniecki *herbu Sas.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Stanisław miał za sobą koło r. 1550. Katarzynę Stankowską, dziedziczkę na Stankowie, Dolhyni, Morszynie, Faliszowie i Strzelkowie; synów z nią dwóch, Jana i Stanisława, i córkę Jadwigę, za Stanisławem Orzechowskim, pisarzem Przemysłskim. Stefan złączył się z Domaniewską na Wołyniu. Damian Baraniecki sędzia kapturowy Lwowski r. 1737.

Bazyli Baraniecki *herbu Sas* był dziedzicem *in certis sortibus* Baczyna w ziemi Przemyślskiej: syn jego Marcin wszedł w dożywotnią przyjaźń z Anną *Wróblewską* z których urodzony Jan Baraniecki subdelegat grodzki Halicki 1757. — *Herbarz Duńczewskiego.* —

Baranowicz. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Z Trockiego województwa podpisali elekcyą Władysława IV. Józef Jełowski Baranowicz, i Kazimierz z Jełowego: z Ciechanowskiej zaś ziemi Paweł. Jana III. elekcyą Konstantyn podstoli Lidzki, i Michał, z Lidzkiego powiatu.

Niesiecki nieumieszcza herbu przy Baranowiczach, lecz *Kuropatnicki w zbiorze nazwisk Szlacheckich, Małachowski i inni*, dają im herb *Junosza* i *Syrokomla*. *Wielądek* w swej heraltyce dodaje: — Kazimierz Baranowicz strażnik polny Litewski za Augusta III. — Jan podpisał z powiatu Orszańskiego akt konfederacyi W. Ks. Lit. 1764. r. w Wilnie. Na tenże akt Cypryan, Michał, Franciszek podpisali się. Z tych Franciszek podpisał także elekcyą Stanisława Augusta Króla, i był potem horodniczym Grodzieńskim. —

Baranowski *herbu Grzymała.* Sendomirskie województwo początków ich gniazdo, a bodaj nie Baranów nad Wisłą leżący, z którego i po dziśdzień się piszą. Jakób z Baranowa podstoli Sendomirski podpisał pokój Brzeski u *Łask. r.* 1436. *w Stat. fol.* 141. Stanisław opat Tyniecki zakonu S. Benedykta, a przedtem proboszcz Tuchowski, w karności swoich, i pilny i mądry, i na Boga szczodrze hojny. OO. Dominikanom w Opatowcu, od swoich antecessorów osadzonym, znacznie fundacyi przyczyniwszy, kościół Tyniecki, w apparat kościelny przystroiwszy, klasztorne budynki, dawnością nadwerężone odnowiwszy, siebie świętej wieczności zalecił. Wincenty najprzód Orłowski, potem i Tyniecki opat, stryja swego Stanisława sukcessor, którego śladem idąc, wszystkie o dobra klasztorne, kłótnie ułacnił, mąż pokoju, w którym zasnął r. 1558. *Szczygiel. in Tynec. fol.* 97. *i* 100. Piotr, Jan i Stanisław, ustawy zjazdu Koprzywnickiego w r. 1587. podpisali, *Constitut. fol.* 427. ostatniego z tych Stanisława Paprocki chwali szczęście, w jednaniu braterskich serc, i kojeniu rozerwanych sąsiedzkich dyssensyi, zostawił potomstwo. W r. 1600. było dwóch braci rodzonych, Wojciech *którego wspomina Konstytucya r.* 1602. *fol.* 805. wojski Parczowski, z Zofji Cieciszewskiej syn jego Krzysztof: ponowił tenże Wojciech związki małżeńskie z Dorotą Podleską: i Zygmunt na Baranowie Trześni i Malinach dziedzic: tego dwaj synowie Mikołaj i Hieronim. Mikołaj stolnik Kijowski r. 1650. pojął Jadwigę Niemściankę, i z nią miał syna Stanisława podczaszego Lwowskiego, od którego z Anny Osolińskiej starościanki Knyszyńskiej córka Joanna z Leonardem Koniecpolskim kasztelanicem Bracławskim zmówiona. Stanisław pisarz ziemi Łomżyńskiej, a podobno tenże sam Stanisław podkomorzym Wiskim braterskiemi głosami zawołany, w r. 1641. z sejmu komissarzem uproszony, do uspokojenia kontrowersyi pogranicznych, między księztwem Mazowieckiem, i Prusami książęcemi *Constit. fol.* 20. żona jego Annibalowna Strocka, a z niej córki Zofia z Albrachtem Roznem, druga z Samuelem Chrząszczem śluby małżeńskie utwierdziły. I w Kaliskiem tegoż imienia herbowni r. 1697. znajdowali się. I na Wołyniu: z tych jeden miał za sobą Wasiczyńską, córka jego Ulanicka. I w podgorzu: z tych jeden stolnik Latyczowski, którego syn Józef podczaszy Latyczowski r. 1697. złączył się z Wiktoryą Ostrowską.

Franciszek Xawery Baranowski komornik ziemski Żytomirski i skarbnik Zwinogrodzki orderu Sgo Stanisława kawaler. Żyjący za panowania Stanisława Augusta Króla, niewiadomo jednak z pewnością czy do herbu *Grzymała* czy do innego należał. — *Heraldyka Wielądka.*

Baranowski *herbu Jastrzębiec.* Baranów nad Gopłem jeziorem leżący, imienia ich okazyą. Wojciech arcybiskup Gnieznieński i prymas, na Zygmunta Augusta dworze, pierwsze ślady dalszych swoich progressów położył: kantorem Gnieznieńskim, scholastykiem Łęczyckim, i sekretarzem koronnym prędko urosł; a po Janie Baranowskim, wszystkie się na niego honory zlały, to jest, biskupem Przemyslskim, podkanclerzym koronnym, proboszczem Płockim, podwyższył go Król Stefan, dźwignęła promocya Jana Zamojskiego kanclerza i hetmana. Na tej funkcyi, z pańskim się stawił animuszem ku Bogu; bo gdy z heretyczałe miasto, pewnej swojej sprawie nie dufając, prócz pieniędzy i inszych bogatych upominków, obciążony wóz wybornym winem podtykało, żeby mu tylko, w interessie nie owszem sumiennym faworyzował, on gorliwą o honor bozki żelozyą zdjęty, nie tylko nie z tego nie przyjął, ale i tych, którzy cnoty jego łakomą korrupcyą doświadczali, zgromił. Dowiedziawszy się o tem, wielkich umysłów nie mniejszy szacownik Król Stefan, nie skorrumpowany przy słuszności statek, i pięknie z chwalił, i owę dobrowolną stratę, z swoich piwnic sowicie zastąpił. To w nim zdala się wielom, rzecz osobliwsza, że lubo torem inszych, bawiąc się po akademiach Włoskich, Francuzkich i Niemieckich, przewoźnej mądrości, w młodszej porze nie szukał, przecięż prywatną, ale usilną applikacyą, w takiego mowcę powstał; że, czy w senacie wotował, czy od tronu odpowiadał, do podziwienia oczy na siebie, i serca inszych kierował: mądra, i jakąś powagą utemperowana, każda jego mowa; że na tenczas w senacie Polskim, skutecznego do wyperswadowania oratora kształt, w nim się samym zdał prym trzymać. Znać to w tenczas było, gdy Zygmunta III. świeżo inaugurowanego do korony Polskiej u portu Gdańskiego, od całego królestwa witał, i publiczne prawej elekcyi instrumenta do ręku oddał. Znać było, gdy temuż królowi za ojcem swoim do Szwecyi wybierać się zamyślającemu, imprezę tę, z niemałym ojczyzny pożytkiem, gruntownemi, całe obalił racyami, i do Polski nazad, pański powrót wykierował: którego i rzeczypospolitej imieniem, poselstwo do Jana Szwedzkiego Króla fortunnie zakończył. Po Piotrze Wolskim, biskupem Płockim deklarowany. A lubo Zamojski na sejmie Warszawskim r. 1590. chciał to krzesło z pieczęcią mniejszą nad prawo koronne pogodzić, atoli on wiedząc, że się ta liga, ani królowi, ani prymasowi Karnkowskiemu, ani inszym ojczyzny synom, podobać nie miała, gwałtem ją i przeciwko woli Zamojskiego rozerwał, i pieczęć oddał. Tak tedy od dworskich tumultów

uspokojony, wszystek się udał na pomnożenie czci boskiej, przez piętnaście lat, przez które na tem biskupstwie siedział. Że dobrego pasterza na sobie urząd nosił, pokazał; bo najprzód, albo sam przez siebie, owę dyecezyą wizytował, albo gdy go intrygi publiczne trudniły, przez swoich archidyakonów, od których potem, pilnej się informacyi domagał: a żeby był karności duchownej pewniejszą utorował drogę, kilka synodów złożył: które i do druku podał. Na dekanaty, pierwszy swoję dyecezyą podzielił. Seminarium na kleryków blisko dwudziestu, w Pułtusku, pod dyrekcyą PP. Societatis Jesu fundował, plebanią Królewiecką i folwarkiem Pąkowo uposażył, biblioteką prowidował, rezydencyą dla nich murowaną dość wspaniałą i obszerną swoim kosztem wyniósł: a kollegium także naszego czwartą prawie część przyczynił, niż od pierwszej swojej fundacyi opatrzone zastał. Sławy zakonnej, pamiętny w oczach całej rzeczypospolitej na sejmie r. 1607. protektor: za co gdy mu nasi z dziękczynieniem drogę zastąpili, odpowiedział, *Quidquid egi, minus laude vestra egi.* Pałac także biskupom Płockim w Bartodziejowicach wymurował, w Płocku zaczął: a z przedawszy pomniejsze i rozwlekłe niektóre wioski, dobra Grodeckie w województwie Podlaskiem z wielką Płockich infułatów wygodą kupił. Już był i drugi w Warszawie pałac dla nich zaczął, grunta niektóre na niego zpłaciwszy i nowemi strukturami opasawszy: atoli tę wolą swoją publicznym konsensem utwierdzoną, odmienił potem, arcybiskupom Gnieźnieńskim, wiecznem prawem, tę fabrykę swoję przyłączywszy, którą sukcessor jego na prymasowstwie Jan Lipski daleko okazalszą nakładem swoim pokazał. Słyszał te jego, koło dobra kościelnego zabiegi Rzym, i pochwalił; a gdy sam się tam peregrynując stawił, od Klemensa VIII. z którym niegdy, gdy w Polszcze papiezkim był ablegatem, pod imieniem Hippolita Aldobrandyna kardynała, żył poufalej, mile przyjęty, po pańsku traktowany do znoszenia cięższych dla chwały boskiej stosów, goręcej się zachęcił. Jakoż skrzętny tak w kościele Bożym pasterz, jako i pilny w ojczyznie senator; siła burzy na siebie, nieulękniony wytrzymał. Po zejściu Stefana Króla, tak sobie zajątrzył serca malkontentów z rządów pobożnego i mądrego Pana, że blisko o konfuzyą znaczną na konwokacyi Warszawskiej nieprzyszedł. Stanisław Kryski wojewoda Mazowiecki i starosta Płocki, dóbr Zieluńskich dziedzic, wielką część gruntu w Gorznie wsi biskupiej sobie przywłaszczył, czego gdy Baranowskiego antecessorowie prawem dochodzili, i on zaczętą sprawę chciał kończyć; gniew takim impetem poburzonej szlachty

zaostrzył na siebie, że z Raciązkiego sejmiku r. 1592. przed nim umykać musiał; i ledwo potem za interpozycyą godnych senatorów, do komplanacyi na sejmie Warszawskim przyszło. Ale i o karność kościelną rozwiozłym był w nienawiści: przymawiali mu o zbytnią surowość, cenzurowali w nim wytworne do duchownych kanonów określenie, czego im i wielcy ludzie pomagali, ale niewinnie. Najcięższej zawsze temu, co pierwszy lód łamie. To pewna, że w całem życiu swoim i statecznie poważnym, i gdzie było trzeba szczodrym, i niezmyślenie pobożnym wszyscy go dobrzy sądzili. Najmilsza do ukontentowania jego zabawa ksiąg czytanie, osobliwie pisma S. Concilium Trydentskiego, i wizytacyi S. Karola Borromeusza. To też w nim szczególnie uważano, że gdy kogo łagodnemi sposobami poprawić niemogąc, klątwą kościelną obłożył, i niebo samo, te cenzury jego approbować się zdało; bo tacy, albo roku całego niedożywszy, gwałtowną schodzili śmiercią, albo cieżkim przypadkiem ściśnieni jęcząc, przyznawali swojem nieszczęściem wyuczeni, jak niebezpieczna matki kościoła niesłuchać. W roku potem 1607. na Kujawskie z Płockiego przeniesiony, najpierwej od synodu dyecezańskiego począł, na którym wiele, zacnie i mądrze postanowił. W Wolborzu trunków pod noc przedawać, chyba gościnnym ludziom zakazał. Niewstyd, albo podejrzanych o niego ludzi, tamże precz rugował, chcąc i miejsce świętym uczynić gdzie sam mieszkał: atoli tegoż roku na arcybiskupstwo nominowany, w następującym od Pawła V. potwierdzony wjechał, i w najwyższej godności tegoż zawsze ku Bogu umysłu co i przedtem. Gdy kościół katedralny Gnieznieński przypadkowym ogniem pogorzał, zaraz go i restaurować i pokrywać począł. W Uniejowie, Łyskowicach, Chrosinie, dla koronnych prymasów wczesnej rezydencyi pałace postawił; a w Skwierniewicach, gdy z jego hojności murowany powstaje, śmierć przerwała wzrost dalszy w r. 1615. życia 66. Siedział lat 7. Pochowany w kaplicy Gnieznieńskiej od siebie z fundamentów wywiedzionej, którą między inszemi najpiękniej ozdobił, marmurem i miedzią pokrył, czynszem i kapłanami opatrzył. *Pisali o nim Łubieński in Monit. Gener. Łubieńs. in Vitis Episc. Płoc. Damal. in Vitis Episc. Vladisl. Idem in Vitis Archiep. Gnes. Fridericus Bartscius S. J. in praef. ad tom. 2. suarum Conc. Synodus Plociae celebr. Anno* 1593. *et impressa. Starowol. in Monum. Papr. sub Jastrzębiec. Okolski ibidem.*

Krasicki w przypisach swoich do Niesieckiego następujące czyni dodatki:

Wspomina Niesiecki iż na Wojciecha po Janie Baranowskim wszy-

stkie się honory zlały, to jest biskupstwo Przemyslskie, podkanclerstwo i t. d. żadnej jednak o tym Janie wzmianki nie czyni; nie po Baranowskim więc ale po *Borukowskim Janie* herbu *Junosza*, wziął biskupstwo Przemyslskie r. 1585. —

Piasecki, który może szczerością swoją historykom nader rzadką nie jednego obraził, pag. 210. pod r. 1603. pisze, iż znalazł się pod czas sejmu jeden z posłów który się uraził żwawszą do siebie mową Baranowskiego naówczas biskupa Płockiego: — *ad perorationem Baranovii dicere non erubuit, ipsum potius esse degenerem cum nesciatur quo loco sit natus.* — Mniejsza podłe urodzenie, którego zacnego nikt sobie dać nie może, ale przymioty Baranowskiego od wielkiego w tej mierze mistrza Zamojskiego poznane i zaszczycone, najlepszą tego zacnego męża pochwałą. — Według świadectwa tegoż Piaseckiego, Baranowski prymas umarł r. 1616. (nie 1615. jak chce Niesiecki) w Oktobrze, wkrótce potem jak Króla Zygmunta III. powracającego z Częstochowy u siebie w Łowiczu wspaniale przyjął i przez czas niejaki bawiącego hojnie traktował. —

Jędrzej kasztelan Ciechanowski; brat Wojciecha arcybiskupa, którego z Doroty Fredrowny, córki Jana Fredra kasztelana Przemyslskiego, córka dostała się Mikołajowi Mielżyńskiemu stolnikowi Kaliskiemu, z tejże dwaj synowie: Jan starosta Czorsztyński i Praśnicki, a drugi Jędrzej, proboszczem Łowickim kanonikiem Gnieznieńskim i Krakowskim od stryja swego uczyniony, a od Pawła V. gdy był w Rzymie, kantorem Poznańskim ogłoszony, ztamtąd powróciwszy, w ośmnastym roku życia swego, od Zygmunta III. sekretarzem koronnym deklarowany, gdy się tak chciwie do niego honory cisnęły, śmierć im prędką rzuciła tamę, grobowy kamień, pod który złożony w Krakowie u Ś. Piotra r. 1631. *Starowol. in Monum. Constitut. Anno* 1623. *fol.* 9. *et* 1627. *fol.* 8. Maciej kasztelan Biechowski, z Katarzyny wojnowskij spłodził trzech synów, Jana, Olbrychta, i Macieja. Jan wojewoda Sieradzki, starosta Nowomiejski i Przedborski, po trzykroć z sejmu komissarzem do pogranicznych od Szląska krzywd uproszony. *Constit. Anno* 1627. *fol.* 13. *i* 1629. *fol.* 16. *i* 1631. *fol.* 26. Żona jego Maryanna Pieniążkowna dziedziczka na Marcinkowicach, cześnikowna Krakowska, z niej syn Stanisław kasztelan Wiski, tego zaś syn Mikołaj i córka Zofia za Stefanem Oborskim starostą Liwskim. Olbrycht kasztelan Kamieński, żona Męcińska, był posłem na sejm r. 1613. zkąd wyprawiony na rozerwanie, związanych na zgubę ojczyzny chorągwi *Constitut. fol.* 6. żył jeszcze r. 1632. Ludwik z Marcinkowic podpisał elekcyą Augusta II.

Baranowski *herbu Łodzia.* W wielkiej Polszcze. Wojciech urodzeniem i męztwem znaczny.

Jan Baranowski podpisał elekcyą Stanisława Augusta Króla r. 1764. z wojew. Poznańskiego. — *Heral. Wielądka.*

Baranowski *herbu Ostoja.* Od Jerzykowskich poszli: Stanisław albowiem Jerzykowski, pierwszy się z Baranowa Baranowskim pisać począł, które imię i syn jego Marcin pisarz ziemski Inowrocławski, potomności w dziedzictwie podał. Z tych Jan pułkownik Ordynacki w r. 1690. na Tatarów, bogatym plonem z Polski wydartym ojuczonych, pod Konstantynowem uderzył, i szczęśliwym Marsem część Jasyru, już był od drapieżców odzyskał, ale gdy Wildze w drugiej partyi z swojemi szwankującemu, na sukkurs przypadł, wszystek impet Tatarskiej potencyi na siebie oburzył, gdzie w półtora tysięcy swoich, dwunastą tysięcy pogaństwa wzmocnionej sile, wystarczyć nie mogąc, postrzelony, i w niewolą wzięty: z niej jednak wywikławszy się, na zażalonego serca folgę, cześnikostwo Lwowskie wziął od Króla. Dobra jego na pokuciu: syn Antoni.

Tego Antoniego potomstwo przeniosło się do Litwy. — Bazyli Baranowski pisał się z województwa Połockiego na zjezdzie walnym pod Olkinikami roku 1700. — Są także w województwie Mazowieckiem.

Michał Baranowski *z Irzykowa herbu Ostoja* komornik graniczny ziemi Czerskiej swem i Andrzeja, Józefa, Tomasza i Antoniego podpułkownika przedniej straży wojsk koron. z Anną *Pęczelską* herbu *Pilawa* małżonką spłodzonych synów swoich imieniem, podpisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z ziemią Czerską: tenże miał córkę Alexandrę za Łączkowskim burgrabią Sieradzkim, z których pozostał syn Wojciech. — Także Andrzej, Bogusław, oraz Floryan *z Irzykowa* Baranowski, swem i Antoniego, Ignacego synów swoich imieniem podpisał się na tęż samę elekcyą r. 1764. z ziemią Czerską. Antoni wzwyż wspomniony syn Floryana został księdzem kanonikiem Smoleńskim, surrogatorem Skrzyńskim. — Ignacy drugi syn Floryana wprzód wice-regent ziemski i grodzki Czerski, a potem pisarz ziemiański. — Dziad tychże a ojciec Floryana Mikołaj miał 1*o voto Szałapską*, 2*o voto Laskowską.* Brat tegoż Mikołaja Piotr Bogusław był marszałkiem związkowym za Augusta II. umarł bezpotomnie. — Jan Baranowski zostawił dwóch synów Jerzego który zszedł bezpotomnie i Stefana skarbnika Zwinogrodzkiego orderu Ŝgo Stanisława kawalera: ten z Korzałowiczowną spłodził córkę która poszła za Onufrego Węglińskiego chorążego Chełmskiego. — *Heraldyka Wielądka.*

Eliasz Baranowski w r. 1788. komornik graniczny Żytomierski. — *Przypisy Krasickiego.*

Baranowski *herbu Prawdzic* w województwie Lubelskiem. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Od Kaskich swoje początki wzięli, z których jeden od dóbr Baranowa począł się pisać Baranowskim. Jan stolnik Bracławski i Alexander r. 1632. Mikołaj Soc. Jesu, rządząc Krasno-

stawskiem kollegium żyć przestał na ziemi: jego znacznej szczodrobliwości Lubelskie kollegium doznało. Franciszek i Mikołaj z ziemi Czerskiej, Jan z ziemi Warszawskiej podpisali elekcyą Augusta II.

Baranowski *herbu Rawicz* w Krakowskiem województwie z Rzeplina dystynkcyą domu swego kładą. — Mikołaj z Zorawskiej herbu Trzaska urodzony w r. 1497. umarł 1570. lat mając 73. zostawił z Kłoczowską Zofią córki Zofią, ta z Janem Dębińskim, Reginę ta z Józefem Zagorskim, Annę, ta z Jakóbem Kossowskim, Barbarę ta z Janem Łagiewnickim, Katarzynę ta z Jędrzejem Dębowskim, a potem z Piotrem Łagiewnickim, Urzulę ta z Janem Wojkowskim weszły w kontrakty małżeńskie. Synów także trzech; Mikołaja, Stanisława i Jędrzeja. Z tych Mikołaj kiedyś dworzanin u Kaspra Zebrzydowskiego wojewody Kaliskiego, a potem pojął Zofią Jaskulecką, pozostałą wdowę po Stanisławie Jarockim, atoli umarł bezpotomny w r. 1583. Stanisław drugi syn Mikołaja, kościół w Minodze szczodrobliwością swoją ozdobił, przy drugim w Skale u Panien S. Jędrzeja, kaplicę na ten czas S. Stanisława biskupa Krakowskiego wymurował, kapłana przy tejże fundował, tamże po śmierci w r. 1624. i z żoną swoją Elżbietą Stradomską z Kempanowa pochowany, która mu dwóch synów powiła, Krzysztofa i Stanisława. Krzysztof dwa razy ponawiał śluby dożywotnie, raz z Maryanną Morską córką Marcina, drugi raz z Maryanną Jaroszewską córką Balcera, z tą zostawiwszy syna i córkę, zginął 1633. Stanisław także brat jego z Agnieszki Zbylitowskiej podsędkowny Krakowskiej, zostawił potomstwo Piotra, Zofią i Barbarę. Jędrzej trzeci brat Mikołaja z Kłoczowskiej, miał żon cztery. Pierwszą Katarzynę Stradomską siostrę rodzoną wyżej wspomnionej, z tej tylko jedna córka Zofia, w klasztorze S. Jędrzeja w Krakowie życie panieńskie Bogu poślubiła. Drugą miał Obrębską córkę Pawła, ale bezpotomną. Trzecią Annę Małuską córkę Adama, ta mu synów powiła czterech, Piotra, Jędrzeja, Samuela i Jana, córek zaś trzy, Jadwigę z Sebastyanem Łodzińskim zmówioną, Annę w klasztorze Imbramowickim i Katarzynę. Czwartą miał żonę Krystynę Piotrowską, wdowę po Morskim; od tej syn był Władysław. Z synów tego Jędrzeja, Piotr młodsze lata na chlebie żołnierskim strawiwszy, pojął potem Zuzannę Trzebińską córkę Jana, z niej spłodził syna Michała i córek dwie. Jędrzej brat Piotra na expedycyi Pruskiej przeciwko Szwedom poległ. Samuel w obozie całe życie swoje przepędził. To o swoim domu napisał *Stanisław Baranowski w swoim MS.*

Barberius *herbu Pobog. Kojałowicz w MS.* ten im herb naznacza z tą tylko odmianą że koło podkowy powinny być trzy gwiazdy, jedna z nich pod podkową na dole we środku, dwie z boku, każda podle krzyża nad podkową. Gwilhelmowi szlachcicowi Francuzkiemu, przez wiele lat w Polskim wojsku, w różnych kampaniach zasłużonemu, indygenat rzeczpospolita pozwoliła, za promocyą Jana Karola Chodkiewicza. O czem konstytucya sejmowa r. 1607. *fol.* 851. Bartłomiej Barberiusz mąż znaczny w księztwie Żmudzkiem. —

Barbowski. Jerzy chorąży Jana Bohusza, dla rycerskiej odwagi, w natarczywych wojennych upałach, wiele razy doświadczonej, między synów koronnych policzony przez konstytucyą sejmową r. 1662. *fol.* 40.

Ambroży Barbowski z ziemi Bielskiej pisał się w r. 1764. na elekcyą Stanisława Augusta Króla. — *Heral. Wielądka.*

Barcikowski *herbu Jasieńczyk.* Michał na Barczykowie, i Stanisław z województwa Płockiego, Alexander Sasin z Lubelskiego, Franciszek z ziemi Łomżyńskiej podpisali elekcyą Augusta II. — Barcikowska Jana Mijakowskiego małżonka: a Collegium Soc. Jesu Rawskie, szczyci się łaskami Jadwigi Barcikowskiej: umarła r. 1708. Stefan Bardzikowski tegoż herbu burgrabia Owrucki w Kijowskiem województwie temi czasy.

Mikołaj Barcikowski stolnik Piński, — Piotr cześnik Dobrzyński i Józef, pisali się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwa Sandomirskiego. Filip w tymże r. 1764. na elekcyą podpisał się z województwa Płockiego. — Józef podwojewodzy Ostrołęcki 1769. — Felicyan w r. 1778. podwojewodzy Bracławski. — *Krasicki i Wielądek.*

Bardski *herbu Szaszor* w wielkiej Polszcze. Od Bardy zamku imię Bardskich wywodzi Okolski, o którego desolacyi Kromera *lib.* 27. *fol.* 91. świadkiem stawia, ale w księgach piątych swojej historyi, o tem mówi Kromer, kiedy Przecław albo Predysław książę Czeski, nad Nissą rzeką, w koło kraj pustosząc, Bardę zamek i z ludzi, i z oręża ogołocony, bez żadnego odporu posiadł, a potem i w perzynę obrócił, za czasów Władysława Hermana książęcia Polskiego koło roku tysiącznego setnego: przecież tenże Okolski *tom.* 3. *fol.* 94. z Bielskim trzyma, że z Węgier do Polski naszej herb Szaszor i herbowni jego dopiero przed Jagiełły na tron Polski wstępem, to jest koło r. 1431. (ale i tu w roku omyłka) zawitali: co trudno z pierwszym pogodzić. Lepiej tedy inni mówią, że z królestwa Węgierskiego z familji hrabiów na Bardyowie tu do nas Bardscy przyszli, za czasów Ludwika Króla koło r. 1370. Z tych Okolski

kładzie Mściuga wojewodą Poznańskim i starostą Bydgoskim, roku jednak nie położył, u Łaskiego w Stat. *fol.* 141. podpisałci w prawdzie Brzeski pokój Mściug z Barczewa, ale nie ma tytułu. Miał być Władysławowi Jagiełłowi, z wielkich natury przymiotów miły, ztąd jednak najbardziej mu do serca przypadł, że wpadających do wielkiej Polski Krzyżaków liczne siły, i fortunnie nie raz łamał, i na sobie wstrzymał: świadkiem tego przywilej Kazimierza Króla, synowi jego Maciejowi koniuszemu nadwornemu, staroście także Bydgoskiemu dany w Piotrkowie r. 1457. na którego dworze ten Maciej, panięcemi obyczajami, przykładnem życiem, wiernością ku majestatowi, roztropnością w akcyach, wsławił się nie mało. Floryan z Wrześni syn Macieja kasztelan Lędzki, z Swidwy Szamotulskiego kasztelana Kaliskiego córki, syna zostawił Macieja stolnika Poznańskiego, któremu Anna Gostyńska herbu Odrowąż sędzianka Wieluńska trzech synów powiła, to jest Krzysztofa, którego dzielność w różnych okazyach, Zamojskiemu dobrze doświadczona, i w potomkach jego, z Anny Mielżyńskiej podkomorzanki Kaliskiej siostry dwóch kasztelanów Gnieznieńskich dziedziczyła: bo krom Jadwigi Sobockiej sędziny ziemskiej Łęczyckiej córki; syn jego, Jędrzej, którego męztwo z książęciem Zbarawskim, aż się o Moskiewską stolicę oparło, pojął *in Sociam vitae* Helenę Markowską od której syn Wojciech. Łukasz drugi syn Macieja stolnika Poznańskiego, z Grudzieckiej kasztelanki Miedzyrzyckiej dwóch miał synów, Krzysztofa kanonika Poznańskiego, i Felicyana, ten pierwszym związkiem z Pogorzelską starościanką Powidzką sterilis, z Wilczyńską potomstwo zostawił. Córka Łukasza, Maryanna, Jakóba Borzęckiego małżonka. Maciej surrogator Poznański trzeci syn Macieja stolnika, powagą rozsądku, i biegłością rzeczy, tak koronie naszej zalecony, że go też do kompozycyi między Cesarzem i Królestwem naszem przybrała w r. 1591. Jego z Anny Opalińskiej kasztelanki Rogozińskiej córka *primo voto* Chobieniecka, *secundo* Broniewska podkomorzyna Poznańska, synów dwóch Maciej i Jan, z tych ostatni złączył się był dożywotnie z Elżbietą Niszczycką wojewodzanką Bełzką, z której potomstwo Piotr i Maciej, w różnych przeciwko Gustawowi Królowi Szwedzkiemu kampaniach, mężnie i z chwałą stawający. W r. 1697. z województwem Poznańskiem pisali się na elekcyą Augusta II. Łukasz, Antoni, Jan, Michał, Maciej i Mikołaj.

Bardziński *herbu Abdank.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Kwitną zaś w województwie Inowrocławskiem, od Warszyckich swoje dzielnicę wzięli, od Bar-

dzina nazwani Bardzińscy. Z tych było dwóch braci Piotr bezpotomny, i Jan od którego syn Marcin, tego zaś trzech synów, Maciej, Stanisław i Jan. Maciej czterech synów zostawił, Szymona, Pawła, Wojciecha, i Stefana, którego córka z Maryanny Grzybowskiej, Ewa, z Wojciechem Wietrzychowskim sędzią grodzkim Radziejowskim zaślubiona. Jan Wincenty drugi syn Jana pisarz ziemski Łęczycki: wspomina go konstytucya 1661. *fol.* 69. miał za sobą *primo voto* Jadwigę Kosińską, *secundo* Annę Milońską stolnikównę Łęczycką: pierwsza mu syna powiła Bartłomieja, druga córek sześć, Katarzynę z Mikołajem Psarskim miecznikiem Łęczyckim, Jadwigę z Adamem Skrzetuskim zmówione, Teressę Joannę, Maryannę i Franciszkę: synów zaś pięć. Z tych Jan w zakonie S. Dominika życie swoje Bogu poświęcił: Wojciech suffragan Kujawski, Marek pisarz grodzki Przedecki z Mniewskiej kasztelanki Konarskiej, zostawił synów dwóch, Jana który z Rudzką wojskiego Radomskiego córką wkroczył w przyjaźń, i Wojciecha. Zygmunt z Barbary Pruskiej miał synów dwóch Leopolda i Jana Soc. Jesu, i córek dwie Annę za Szymonem Dąbrowskim, Zofią za Dobieckim. Hieronim ostatni syn z Milońskiej, Bartłomiej zaś z Kosińskiej urodzony spłodził dwóch synów, z tych Jakób Cystersem został w Koronowie, Kasper zszedł bezpotomnie, siostra ich Elżbieta za Wojciechem Wysockim.

Wojciech na *Bardzinie* Bardziński chorąży i poseł z wojew. Łęczyckiego wraz z synem swoim Józefem pisali się na elekcyą Stanisława Augusta Króla. Tenże Wojciech był deputatem na trybunał koronny z wojew. Łęczyckiego r. 1756. a potem z sejmu wyznaczony był komissarzem do ułożenia kwarty z królewszczyzny i starostw w wojew. Łęczyckiem będących r. 1766. — Józef Bardziński cześnik Inowłodzki. — Jan Franciszek skarbnik Bydgoski. — *Heraldyka Wielądka.* —

Krasicki w przypisach dodaje: Do tych podobno Bardzińskich należał Jan Alanus zakonu Dominikańskiego, którego księgi do druku podane są następujące — *Konsolacya filozofji Boecyusza* — *Farsalia Lucana z argumentami Sewera Sulpicyusza* — *Lucyana o podagrze* wierszem polskim 1680. r. — *Seneki Tragedye,* tłómaczone w Toruniu r. 1696. — Wincenty Bardziński w r. 1788. podstoli Łęczycki. — Floryan podczaszy Przedecki — Ignacy kanclerz Gnieznieński. —

Bariotti. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: bo Bariotti Jerzy w wojsku Litewskiem cudzoziemskiem obersztleitnant, na Kozackich i Moskiewskich expedycyach, heroicznego serca i miłości ku tej ojczyznie, dawszy oczywiste dowody, do wszystkich rycerstwa Polskiego i wolności prerogatyw dopiero prawo otrzymał na sejmie r. 1662. *O czem Konstytucya Litewska fol.* 22.

Barkman. Z tych pierwszy Grzegorz Barkman sekretarz Gdański, na sejmie Warszawskim nobilitowany r. 1658. O czem Konstytucya.

Barowski w księztwie Litewskiem. Barowski Werych Alexander z Trockiem województwem podpisali elekcyą Władysława IV. r. 1632.

Bartkowski *herbu Przegonia* w województwie Bełzkiem. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Walenty najprzód podwojewodzy, potem sędzia grodzki Bełzki, o którym konstytucya r. 1634. Piotr z ziemi Chełmskiej podpisał elekcyą Augusta II.

Bartkowski *herbu Taczała*, Paprocki ich osadza w Sieradzkiem, Okolski w Sendomirskiem.

Kuropatnicki w §. *V.* w extrakcie, *apud tabulas Regni Galliciae et Lodomeriae immatriculatorum magnatum equitum* kładzie Xawerego Bartkowskiego *inter equites cum voce* pod dniem 10. Września 1782. r.

BARTLINSKI HERB.

Na pawimencie kościoła Pelplińskiego u OO. Cystersów, Bartlińskiemu osierociała po mężu przyjaźń Anny Rembowskiej, marmurowy nadgrobek położywszy, taki przy nim dziedziczny tego domu klejnot wyrysować kazała. Sowa pyskiem w prawą stronę skierowana, skrzydła do lotu w górę wspięte, na pieńku stoi, o dwóch sękach, z których jeden z jednej strony, z drugiej strony, drugi; właśnie się zda Korwin, ale bez pierścienia, i inszym kształtem udany. Zkądby zaś początki swoje ten herb zabrał, nigdziem się tego doczytać niemógł. *MS. tylko Konopatsc.* wspomina Jerzego Bartlińskiego, sędziego ziemskiego Tczewskiego, którego z Reginy Wiesiołowskiej kasztelana Elbląskiego siostry, dwie córki Maryanna i Alexandra i tyleż synów było Lenard i Jerzy: z tych któryś podwojewodzy Pomorski, w r. 1643. niewyga-

5*

słej ku matce Bozkiej miłości, srebną przy obrazie jej w Sierpsku cudami wsławionej zostawił pamiątkę. *Lucas Paproc. Łaski Cudowne fol.* 26. Władysława IV. z województwa Pomorskiego Wojciech, Jan, i Marcin z Czerniewa podpisali elekcyą, i czwarty tenutarz Rakowski poseł z powiatu Tczewskiego. Tyburcy Bartliński kiedyś podczaszy koronny, miał za sobą Maryannę Wielogłowską. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał.

Krasicki w przypisach dodaje. — Manuskrypt Helsb. o familiach Pruskich Bartlińskim daje przydomek *de Walenbach.* Herb zaś tak opisuje. Ma być w modrem polu szpak czarny na dębowym pieńku o pięciu korzeniach dwie gałęzie. Szpak jakoby chciał przypadać podniesione ma skrzydełka. Jest też ten herb w Pelplińskim kościele w oknie, ale pieniek stoi na ukos. — Bartlińscy na Pomorzu ludzie rycerscy, gospodarni i cnotę kochający, jest jeden podstarościm u księcia Radziwiłła na Gniewie, człek i animuszu wspaniałego i ludzkości wielkiej, ma za sobą *Brzeską* herbu Ciołek. — Szwarcenbachowie Czerniewscy piszą się z Bartlina.

Bartnicki *herbu Dołęga.* Ciechanowska ziemia Bartnickich ojczyzna. Mikołaj z Bartnik kustosz Płocki, proboszcz Kaliski, sekretarz koronny w r. 1561. podpisał elekcyą Alexandra Króla. *Karnkowski. de Primatu. wspomina go i Historya Possel. na liscie tegoż Króla fol.* 641. Z tegoż domu jedna Ninogniewa Kryskiego wojewody Płockiego *Statut. Łask. fol.* 120. druga Mikołaja Narzymskiego kasztelana Sierpskiego *secundo voto* Jana Podoskiego kasztelana Raciązkiego małżonki. *Paprocki o herbach fol.* 251. Wojciech Bartnicki, kasztelan Zakroczimski, o którym listy świadczą Bolesława książęcia Mazowieckiego w Statucie Mazowieckim *pod rokiem* 1472. *i* 1482. *fol.* 126. *i* 128. *i* 133. Stanisław cześnik Liwski r. 1674. Bartnicki komornik Chełmski, pisarz grodzki Horodelski.

Krasicki w przypisach kładzie: Tomasz z Bartnik kasztelan Płocki podpisał w r. 1512. 10. Febr. intercyzę ślubną między Zygmuntem I. Królem a Barbarą *de Zapolia.* — *Cod. Dipl. Vol.* 1. *fol.* 120.

Bartochowski *herbu Rola* w województwie Łęczyckiem. Jana sekretarza królewskiego liczy Okolski, którego stryjeczny tegoż imienia brat, w prawie polskiem biegły, synów miał dwóch. Wojciecha zakonu Ś. Dominika doktora, i przeora konwentu Poznańskiego w r. 1665. i Jana starostę Babimojskiego, od którego był syn Franciszek. Siostra tych dwóch braci, dostała się w małżeństwo Tomaszowi Łętkowskiemu. Zakon Ś. Franciszka *Conventualium* w Poznaniu szczyci się dobroczynnością jednego z nich, który tamże kamienicy swojej pod zamkiem, ustąpił im na klasztor. *Bier-*

nacki in speculo Minor. fol. 286. Wojciech Soc. J. rektor kollegji Bydgoskiego, dowcipu bystrością w kilku do druku podanych panegirykach wsławiony, umarł w Krakowie r. 1708.

Władysław Bartochowski łowczy Sieradzki był deputatem z ziemi Wieluńskiej na trybunał koronny r. 1746. potem kasztelanem Wieluńskim. — Wojciech syn Władysława podczaszy Wieluński pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z wojew. Sieradzkiego r. 1764. — Bartochowski był rotmistrzem Węgierskiej chorągwi buławy wielkiej koronnej 1763. — *Wielądek.*

W r. 1778. Wojciech Bartochowski podstoli ziemi Wieluńskiej. — Stanisław podstoli Bielski. — *Przypisy Krasickiego.*

Bartodziejski *herbu Łabędź*, w województwie Sendomirskiem. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Księgi grodzkie Ostrzeszowskie w r. 1594. wspominają Mikołaja, którego siostra z Skrońskim poślubiona. Stanisław i Jędrzej Duninowie Bartodziejscy, podpisali elekcyą Augusta II.

Bartolanus. Stanisław z Włoch do Polski naszej przyszedłszy, pod buławą Zamojskiego hetmana, piesze roty na Wołoskich, Multańskich, Inflantskich okazyach do potrzeby przywodził, tak szczęśliwym duktem i umiejętnością, że mu też i artyleryi obozowej straż powierzono. Poselstwa do Hiszpanji, Anglji, i Niderlandu, jego przemysłem fortunnie zakończone, umarł r. 1618. w Sendomierzu u Ś. Ducha pochowany, kędy jego nadgrobek podziśdzień widzieć. Jest jego mowa w druku, na pogrzebie Wojciecha Radziwiłła marszałka Litewskiego miana, kędy się *Equitem Polonum* zowie.

Bartold *herbu Grzymała* w województwie Mazowieckiem. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Niektórzy początki tej familji od książąt Andeceńskich, albo Turyngji wywodzą, podobno pozorem imienia uwiedzieni; Wojciech Bartold koło r. 1470. w ziemi Ciechanowskiej spłodził syna Stanisława, ten z Doroty Pagiewskiej Marcina, ten Jana, od tego Marcin. Bliższych zaś czasów Maciej, Marcin, Jan i Jakób z Brzozowa, Jędrzej z Bartoldów Bartoldowie z ziemią Ciechanowską pisali się na elekcyą Augusta II.

Błażej Bartold w r. 1788. był stolnikiem Prasnyskim. — *Przypisy Krasickiego.*

Bartoszewski *herbu Bończa.* Tych dziedzictwo w Chełmskiej ziemi zakłada Okolski, więcej o nich nie czytałem.

Bartoszewski *herbu Jastrzębiec.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. W Wielkiej Polszcze possessyą mają, jakoż Wojciech z województwa Poznańskiego, pod-

pisał elekcyą Augusta II. tych czasów gdy to piszę, jeden był pułkownikiem królewskim, drugi miał za sobą Słonecką, i z niej córkę jedynaczkę.

Bartoszewski *herbu Zadora.* I o tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał; sam tylko Nakielski w Miechowji swojej o nich namienia, z której familji powiada, że Jan Bartoszewski, był proboszczem Miechowskim w r. 1470.

Kuropatnicki w §. V. w extrakcie *legitimatorum Galliciae et Lodomeriae* umieszcza Franciszka Bartoszewskiego *inter equites cum voce* pod dniem 15. Listopada 1782. roku.

Wielądek zaś pisze: Józef i Felicyan Bartoszewscy, lecz niewiem do którego herbu należą, pisali się na zjezdzie walnym województw, ziem i powiatów pod *Olkinikami* 1700. r. z powiatu Wilkomierskiego. — Józef podpisał manifest 1763. r. w aktach Wileńskich *de illegitimitate* trybunału W. Ks. Lit. wraz z innemi senatorami i liczną szlachtą. — Jan, miecznik, rotmistrz i sędzia kapturowy powiatu Wilkomierskiego podpisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla, był potem sędzią grodzkim Wiłkomierskim.

Bartoszowicz. I o tych ciż genealogistowie nie pisali. Stanisław wojewoda Brański, (jako pisze *Stryjkowski lib. 21. cap. 7.*) gdy na powitanie Alexandra książęcia Litewskiego wyjechał, zdradą mieszczan i Brańsko od nieprzyjaciela wzięte, i on pojmany. Bartoszowiczówna żona Jana Chlebowicza, wojewody Połockiego w r. 1540. Tych czasów Lemnicki Bartoszowicz, podpisał z Witebskiego elekcyą Jana III.

Stanisław Kaźmierz Bartoszowicz był sekretarzem J. K. Mci i pisarzem grodzkim Orszańskim, oraz posłem na sejm 1698. z powiatu Orszańskiego. — Władysław z powiatu Lidzkiego, Jan z powiatu Wilkomierskiego, Mikołaj i Jan z Trockiego, Jerzy Koszka z województwa Połockiego, Alexander z powiatu Orszańskiego Bartoszowiczowie. Ci wszyscy pisali się na zjezdzie walnym województw i powiatów pospolitem ruszeniem pod *Olkinikami* r. 1700. Maciej, Tomasz, Jan i Ludwik Bartoszowiczowie pisali się na akt konfederacyi generalnej W. Ks. Lit. w Wilnie 18. Kwietnia 1764. r. Tadeusz sędzia ziemski Orszański pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z powiatu Orszańskiego r. 1764. Tamże Adam rotmistrz powiatu Orszańskiego był lustratorem do pogłównego żydowskiego w Litwie, świadczy konstyt. konwokacyi 1764. r. *fol.* 169. był potem sędzią ziemskim Orszańskim. W tymże roku Antoni Kazimierz na tęż elekcyą pisał się z powiatu grodzieńskiego. — Paweł podczaszy Orszański był komissarzem do ułożenia kwarty sprawiedliwej w starostwach, królewszczyznach i dzierżawach do województwa Witebskiego *konstyt.* 1764. r. — Jan syn tegoż Pawła pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla. — Aloizy komornik ziemski Nowogrodzki. — *Heraldyka Wielądka.*

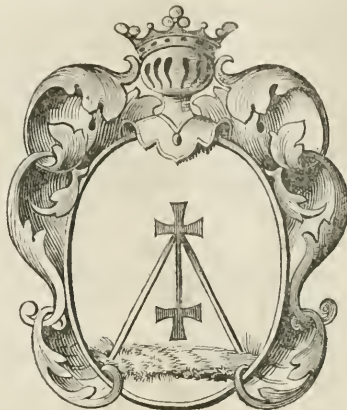
Wielądek nadaje Bartoszowiczom *herb Łada* i zwie ich Bartoszewiczami, jednak w żadnym innym pisarzu tego nieznalazłem. —

BARTSCH HERB.

Jest wiewiórka, tak na tarczy, jako i na hełmie przedniemi nogami wspięta do góry, tąż symetryą, jako i u Bażeńskich: ztąd poznać, że jednejże są dzielnicy z Bażeńskiemi, luboć ci aukcyą w herbie potem otrzymali, o czem niżej, nawet i Bażyna potem, dziedzictwa Bażeńskich nabyli, *jako świadczy MS. Konopatsc.* Piszą się de Demuth Bartsch, wszakże Polskim akcentem Barszcz inni kładą. Z tych sławny Bartsch generał w wojsku koronnem cudzoziemskiem, od młodych lat w obozie wychowany, przecięż wzorem był żołnierskim ludziom, pobożnością i żarliwością o wiarę S. Okopy albo forteca S. Trójcy na Podolu, fortyfikacyą swoję, pieczołowaniu i kosztowi jego, nawrócenie zaś swoje do prawowiernej wiary, wiele znacznych officyalistów w Polskiem wojsku, a między niemi, tegoż imienia i domu Franciszek Bartsch, major w regimencie Kamienieckim, na sług Bozkich dobroczynny przypisuje. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał.

BARYCZKA HERB.

W samej rzeczy są dwa krzyże, jeden z nich w górę prosto, drugi nadół obrócony, w jedną linią obadwa się schodzą, dwie poboczne podpory górny krzyż wspierają; kolor herbu złoty. Widzieć takich herbów siła w Warszawie w kościele S. Jana *Alb. Samborski titulo Jason Academicus* 1640. tak go opisał. Z Pannonji niższej albo Węgier, i herb ten i dom Baryczków przeniesiony; bo lubo w tamtych prowincyach i starożytnością i znamienitych dzieł wielkością od dawnych czasów słynął, przecięż urodzonym do wolności, niechciało się pod jarzmem Bissurmańskiem jęczeć. Dla czego w r. 1207. Iwo albo Jan Baryczka, zostawiwszy rozwlekłe i pańskie w ręku Otomańskich włości, i majętność swoję,

BARYCZKA HERB.

od której przodkowie jego tem się imieniem zwali, na Ruś się udał, już to dziesiąty od początku domu swego, tego herbu, imienia i cnót Antenatów swoich dziedzic, tam równą sobie urodzeniem Jadwigę, z domu Rożyców, w dożywotnią zmówił przyjaźń. Gdy jednak wkrótce Ruś domowemi wojnami zagorzała, Iwo do Konrada książęcia Mazowieckiego i Mazowsza przeniósł się, kędy affekt Pański, pięknemi natury i cnoty przymiotami skrępowawszy, do honorów przypuszczony, dwiema nadto wioskami opatrzony, w potomstwie swojem na dobro ojczyzny podziśdzień żyje. Z trzech synów albowiem jego, Bartłomiej Litwę w Mazowsze wpadającą, gdy od granic Polskich mężnie tamuje, na placu poległ. Henryk przeciwko Henrykowi Brodatemu z lepszem w boju szczęściem stawał. Jan Zegotę z domu Grzymałów małżeńską złączywszy sobie ligą, familią swoję rozmnożył. Baryczka Marcin syn Jana, pisma Ś. doktor, wikary i kaznodzieja kościoła katedralnego Krakowskiego. Mąż którego życie chwalebne, świątobliwość nie na pozór, umiejętność do podziwienia, żarliwość o honor Bozki nieustraszona, miłością prawdy, pogardą roskoszy światowych u wszystkich wzięty. Ten, gdy publiczne wszeteczeństwa Kazimierza Króla, oczy dobrych raziły, jęczało poddaństwo przeładowane pod nieznośnemi podatkami, Pańskim przykładem pogorszeni, na niecnotę hurmem lecieli, chcąc na drogę praw Bozkich monarchę złego, wykierować, kiedy się inni lękali, i ci do których to z Urzędu należało milczeli, on nieulękniony i na najcięższe dla Boga stosy odważny, najprzód go tajemnie o zbrodnie upominał, potem i jawnie strofował. Oślepieni jednak w grzechach, w nałogach zakamieli, pospolicie na zbawienne rady i przestrogi głuszeją. Kazimierz jakby żadnem nie był określony prawem, tak nie tylko rozpustnego życia nie ukrócił, ale

jeszcze bardziej rozpuścił. Z klątwą tedy od Klemensa szóstego Papieża wyprawioną Bodzęta biskup Krakowski Baryczkę do Króla wysyła, aby martwy członek i drugich zarażający cenzurą od kościoła odciął. Szedł posłuszeństwem przyciśniony pobożny kapłan, na wszystko dla Boga uzbrojony, stawa przy tronie, excessa wymawia, nakoniec z spółeczności go wiernych wyłącza. Tem Kazimierz rozjuszony, o niczem więcej bardziej nie myślał, jako, żeby upominający się w apostolskim kaznodziei głos przytłumił: dla tego pojmać go kazał, i do więzienia wtrącić: mało na tem, zdała się sobie niebezpieczną roskosz, pókiby tchnął w ciele Baryczka, więc w wyciętej na Wiśle zamarzłej przerębli utopić go kazał w r. 1349. ósmego dnia Stycznia. Nie mogły się długo taić, i królewskie okrucieństwo, i niewinność kapłańska: nad tem właśnie miejscem, gdzie go na dno popchnięto, póty Anielskie głosy brzmiały, światłość niezwyczajna wyjskrzała, póki się lód nie roztopił. Ciało jego w górę przeciw wodzie płynące, bez najmniejszego naruszenia nalezione, jakby świeżo do wody wrzucone, wonność jakąś wdzięczną z siebie wydawało. Co gdy postrzeżono, z wielkim konkursem ludzi obojej płci; w Krakowie w kościele, Ś. Katarzyny u OO. Augustyanów, w kaplicy Brackiej Ś. Michała z Tolentynu pochowane, z tym krótkim nadgrobkiem: *Obiit bonae vitae, occisus Martinus Baryczka.* Kędy wiele dobrodziejstw, za przyczyną tego swego męczennika, Bóg uciekającym się do niego udziela: który też wkrótce zemścił się niewinnej śmierci sługi swego, bo krom powietrza morowego, którem całe trzy lata chłostał Polskę, cztery prowincye od królestwa się oderwały, Bełzka, Włodzimirska, Chełmska, i Brzeska; sam zaś Król w dzień narodzenia Panny Maryi, na łowy wyjechawszy, gdy w pędzie za jeleniem skoczył, koń pod nim w chrapęcinie padłszy, nogę mu złamał: a potem i mizernie umarł, żadnego z potomków swoich sukcessora na tron Polski nie zostawiwszy. *Pruszcz Forteca Monarchów. Archivum Ecclesiae Cathedral. Cracov. Cromer lib.* 12. *Bielski lib.* 12. *Historia Monast. Xenodochii S. Hedvigis Stradomiae ad Cracoviam.*

Baryczka Jerzy drugi syn Jana: Barbara z Wyszkowic małżonka jego w Czersku nadgrobek mu wystawiła, który i podziśdzień widzieć. Baryczka Henryk trzeci syn Jana, którego z Barbary z Domniewa herbu Dołęga, dwóch synów, Wacław kanonik Wrocławski, Wojciech zaś pod Warną z Władysławem Królem Polskim i Węgierskim, życie na placu położył; przecież miał cnoty swojej dziedziców, i naśladowców: bo Szymon syn jego, to w Polszcze, to w Cze-

chach tak mężnie wojował, że się zdał być do wojny urodzonym, a drugi syn Piotr, długi na dworze Konrada wtórego książęcia Mazowieckiego, wiek strawiwszy, w Warszawie osiadł, od którego potomstwo i podziśdzień jeszcze kwitnie. Z tych Piotr był kanonikiem Warszawskim. Jerzy w różnych cudzoziemskich językach przećwiczony, wszystek się udał na ozdobę kościoła Warszawskiego S. Jana, do którego też wniósł krucifix, prawie z stosu wyratowany, podczas owego pożaru, kiedy heretycy święte palili i lżyli obrazy. Jan, trzeci ich brat, u Ludwika Króla Węgierskiego, długo żołd prowadził, zkąd w r. 1526. powróciwszy, od Królowej Anny, między dworskich był policzony. Stanisław syn Bartłomieja z Fukeryanki sławnego w Niemczech domu urodzony, to pod Gottą fortecą, to w Polszcze w każdej kampanji odważnego serca dał dowody: z Kulińskiej herbu Odrowąż, trzech miał synów, Wojciecha, Stanisława i Jacka. Jacek doktor i prowincyał zakonu kaznodziejskiego, Teologią i Filozofią dla swoich w Warszawie fundował, tamże kościoła i klasztora swego, piękną był strukturę zaczął, ale śmierć świętym jego zamysłom przeszkodziła. Stanisław brat Jacka: ten dla biegłości w różnych językach, powagi rozsądku, wyboru umiejętności, między konsyliarzów dworu Cesarskiego policzony; wrodzoną wymowę jego chwaliła cała swego czasu Europa, przyznał w liście swoim Klemens VIII. męztwa doświadczył Żółkiewski hetman, szczodrobliwość oświadcza zakon S. Dominika w Warszawie, i Panny zakonne S. Teressy tamże, jako swemu fundatorowi; nadto ołtarze i kościoły, osobliwie S. Jana w Warszawie, S. Józefa, S. Krzyża od niego wyniesione. Pobożność głosi, czynsz wiecznemi czasy ugruntowany, na większe uszanowanie sakramentalnego Boga, gdy go do chorego niosą, więcej cnót jego, śmiertelny w Warszawie kamień opowiada. Wojciech starosta Ujazdowski, trzeci brat Stanisława i Jacka pod Strygoniem przeciwko Turkom mężnie nacierał, kędy też na harcu, Tureckiego olbrzyma, i wzrostem, i siłą strasznego zabił, za co od Rudolfa wtórego Cesarza w komput szlachty Niemieckiej w r. 1590. policzony; atoli milej mu ojczysta swoboda smakowała, przetoż do Polski wróciwszy, do oblężenia Smoleńska siła dopomógł; i Kircholm odwagi jego doznał: zkąd Zygmuntowi III. i Władysławowi IV. miły, koniuszym nadwornym i sekretarzem królewskim uczyniony. *Starowol. in Monum.* umarł 1643. mąż na domy Bozkie szczodry. Expedycyi swoich wojennych, miał zawsze świeżą pamiątkę, ranę, której mu nie mógł nikt uleczyć aż do śmierci.

Baryczka Stanisław na Małachowicach i Czosnowie dzie-

dzic, podczaszy Czerniechowski, sekretarz królewski, któremu indygenat w Polszcze przyznała rzeczpospolita na sejmie r. 1658. Wojciechowi także i Janowi. W obozie Polskim zrósł ten Stanisław, kędy do rycerskich dzieł, biegłość w architektonice siła mu pomogła; dla czego Jan Kazimierz Król w Zborowskiej, Beresteckiej, Zwanieckiej i inszych okazyach, na nim siła polegał, jego przemysłem Szwedom Toruń, Kraków, Warszawę odebrał, jakoż szczęśliwy był w puszczaniu ogniów, stawianiu machin wojennych, min podsadzaniu. OO. Dominikanom Warszawskim bibliotekę księgami napełnił, na inszych duchownych szczodrze łaskaw, żył jeszcze w r. 1680. Jan, Płocki i Pułtuski kanonik, Koleński proboszcz, jeszcze w średnim życia swego wieku żyć przestał. Wojciech synowiec podczaszego, nie lepsze miał szczęście; bo gdy się wielu języków umiejętnością sposobił do zasługowania ojczyznie, w niedorosłym wieku, dług śmiertelności wypłacił. Michał kapitan, a bodaj nie tenże sam podał do druku *Quantum Poeticum, accurata authoritate Poetarum recognitum in* 12*mo* w r- 1658. Jędrzej łowczy Sochaczewski, podpisał elekcyą Augusta II.

To wszystko *z Tylkowskiego dedicat. part.* 6. *Physiae* wypisałem, atoli wiele w tej relacyi znajduje się punktów, które w wątpliwość tę osnowę pociągają. A najprzód w tym wieku który autor kładzie, ani tknął Węgier Turczyn, i tym krajom, jak daleka od nich, tak też i mało znajoma była tych pogan potencya: koło roku dopiero 1301. Ottoman Państwo objąwszy, szerzej się rozpościerać począł, i ku nam zbliżać, jako pisze Miechowita *fol.* 234. raczejby tedy miał mówić, że z Kolomanem Królem Halickim na Ruś Iwo przyszedł. Potem Bartłomiejowi Baryczce syna przyznaje Stanisława, to jest, od r. 1280. prędko poskoczył do r. 1500. Trzecie, powiada, że u Nankera biskupa Krakowskiego, Marcin Baryczka był *Vicarius in Spiritualibus*, który według komputu Starowolskiego *in Vitis Episcop. Cracov.* umarł 1326. a ten męczennik zabity r. 1349. kiedy już Bodzęta nie Nankier prezydował na katedrze Krakowskiej. Czwarte, Jan Baryczka z Węgier powróciwszy, że między dworskich Anny Królowy był policzony, bardzo nie pewna; bo ta Anna po zabiciu Ludwika Króla nierychło się potem na świat urodziła.

Barzi *herbu Korczak*. Jeszcze za Antonina Piusa Cesarza Rzymskiego w Perużu kwitnęła familia Barzich, nie tylko w bogactwa, ale i w wysokie godności, w tym tam kraju rozrosła, a co największa, krwią męczeńską uszlachciona w Świętym Konstancyuszu biskupie Perużańskim, w roku po

narodzeniu chrystusowem setnym pięćdziesiątym, którego pamiątkę kościół Boży, dwudziestego dziewiątego dnia Stycznia w Martyrologium obchodzi. *Bollandus zaś in Actis Sanctorum*, tegoż dnia, z różnych bardzo dawnych autorów, kilka żywotów jego kładzie do którego czytelnika odsyłam, tam jawnie znajdziesz, że ten Święty Męczennik z domu był Barzich, wielce godnego. Ani się temu nie będzie nikt dziwował, że z takiej starożytności familią tę wywodzę, kto się dobrze przypatrzy Korczaków dawności, nie tylko w Polszcze, ale i po innych królestwach, rozplenionej, o czem i ja mówić będę pod herbem Korczak. Takbym tedy rozumiał, że z Peruża do Polski, za jakąś rewolucyą czasu przenieśli się Barzowie, od których potem Derszniakowie swój początek wzięli: pisali się zaś najprzód z Bloczwi, wkrótce i z Wiśnicza, luboć ten nie długo u nich gościł, bo się w dom Lubomirskich kupiony przeniósł.

Henryk, Mikołaj, Piotr bracia rodzeni, Bukowicę poddali Maciejowi Królowi, o czem *Długosz i inni Historycy nasi*. Stanisław wojewoda Krakowski i starosta, któremu i Śniatyńskie potem w zasługach dano, z Bloczwi na Wiśniczu dziedzic, a przedtem marszałek nadworny koronny, z którym tytułem podpisał unią Podlasia z Koroną. *Constitut.* 1569. *folio* 154. Urodzony był z Kmicianki córki Stanisława Kmity wojewody Bełzkiego, siostry Piotra Kmity wojewody Krakowskiego, i marszałka wielkiego koronnego, ten gdy bezpotomnie żyjąc, ostatni z Kmitów Śreniawczyków imię i chwałę zakończył, siostrzeńcom swoim i temu Barzemu Stanisławowi, obszerną zostawił sukcessyą, a w niej Wiśnicz. Był to senator owych zepsowanych czasów od herezyi, w katolickiej wierze nieprzełamany, pobożnością, roztropnością i miłością ojczyzny wszystkim zalecony, rok ledwo na województwie Krakowskiem zabawiwszy, przeniósł się na wieczność w roku 1571. pochowany w kościele katedralnym Krakowskim, z którego nadgrobku wypisał to Paprocki. *Jus Patronatus*, które miał na plebanią Koniuską ustąpił *Collegio Juridico* akademji Krakowskiej. *Bieżanowski Mons Sacer*. Z Tęczyńskiej Katarzyny, córki Jana wojewody Sendomirskiego, zostawił syna Jana, który, Książ od matki w ten dom wniesiony przedał Myszkowskiemu biskupowi Krakowskiemu; Wiśnicz zaś Sebastyanowi Lubomirskiemu kasztelanowi Wojnickiemu, *Paprocki pod herbem Korczak*. Atoli tenże pod herbem Bonarowa pisze, że Książ wrócił się nazad do Tęczyńskich, z czego wnoszę, że ten Jan umarł bezpotomny. O drugiej tegoż Stanisława żonie *tenże autor świadczy o herbach fol.* 466. że była Łaska herbu Korab,

z której syn Stanisław, ale i ten niepłodny. Trzecią sobie po tej przybrał Dorotę z Ojrzanowic Goryńską herbu Poraj Kaspra wojewody Mazowieckiego córkę, pozostałą wdowę po Mińskim wojskim Warszawskim, której jednak prędko odumarł wieku swego 41. *Kazanie na jej Pogrzebie.*

Piotr kasztelan Przemyslski, starosta Lwowski, którego śmierć zastała w Hiszpanji, dokąd od Króla Zygmunta Augusta posłował, już w inszych okazyach pełne dowody dawszy, skutecznej swojej w każdej funkcyi dzielności, z Dziaduską starościanką Konińską herbu Jelita, sukcessorów sławy swojej zostawił, *Paprocki o herbach:* atoli nie długo się niemi cieszyć ojczyznie pozwolono.

Jędrzej z Padniewską starościanką Dybowską herbu Nowina, synowicą rodzoną biskupa Krakowskiego bezpotomny. Erazm z Drzewicką Adama kasztelana Inowrocławskiego córką herbu Ciołek zszedł bez potomstwa. Tak ten dom w ojczyznie naszej zniknął.

Batory *herbu trzy Zęby.* O tych mówić się indziej będzie o familiach Królów wszystkich, którzy Polską koroną władnęli.

Krasicki w przypisach swoich do Herbarza Niesieckiego tak o Batorych umieszcza. O Batorych nic uiścił się Niesiecki śmiercią podobno uprzedzony, gdyż osobnej księgi o familiach królewskich od niego napisanej nie mamy. —

Bator albo Batory *herbu trzy Zęby.* Familia zacna w Siedmiogrodzkiej ziemi, dwie miała dzielnice. Z jednej z tych *de Somlio*, był Stefan książę Siedmiogrodzki. po ustąpieniu Henryka Walezyusza Królem Polskim obrany r. 1575. d. 15. Grudnia; koronowany w Kwietniu 1576. r. monarcha wielki tak w urzędach jako i w wojnie. Umarł w Grodnie 15. Grudnia r. 1586. od braci tego monarchy szli Zygmunt, Andrzej i córka Gryzelda, ta wkrótce po koronacyi stryja swego wydana za Jana Zamojskiego kanclerza i hetmana w. kor. niedługo z nim żyjąc bezpotomnie zeszła. Okoliczności jej nader wspaniałego wesela obszernie Gwagnin i inni autorowie wypisali. —

Andrzej kardynał, biskup Warmiński, koadjutorem od Marcina Kromera uczyniony, po jego śmierci r. 1589. rządy biskupstwa Warmińskiego objął. — Po śmierci stryja wsparty szwagra Zamojskiego pomocą używał spokojnie korzyści dobrego i ze wszech miar pożądanego stanu aż do r. 1599. w którym Zygmunt Batory książę Siedmiogrodzki brat jego stryjeczny Państwa mu i rządów ustąpił, natychmiast przybył do ojczyzny swojej i spokojnie od poddanych przyjęty, wkrótce doznał przywar wysokiego stanu, usidlony wielorakiemi domu Austryackiego podstępy, zdradzony od swoich, gdy ostatniego ratunku w obronie mężnej szuka, od zbyt mocnego adwersarza pokonany, w ucieczce zabity, w samym kwiecie młodości poległ tegoż samego roku, którego rządy Siedmiogrodzkie objął. —

Zygmunt Batory książe Siedmiogrodzki synowiec Stefana Króla, pojął był za żonę Maryą arcyksiężniczkę Austryacką, siostrę Anny, małżonki Władysława IV. Króla Polskiego, tem wspowinowaceniem wsparty, mniemał iż los swój przyszły ubezpieczył, wkrótce jednak poznał omylność nadziei swoich i żonę albowiem niepłodną rozwodem postradał i przyciśniony nieszczęściem z państwa się wyzuć musiał. Po śmierci następcy swego Andrzeja kardynała objął powtórne rządy Siedmiogrodzkie ale zwyciężony od Cesarza r. 1602. gdy znowu z pomocą jego do przyszłej godności już jako Austryacki hołdownik powrócić chce, od partyzantów Bethlehem Gabor, gdy wojsko lustruje, zabity r. 1613. nadgrobek kardynała Batorego i Zygmunta w Wartemburskim kościele Bernardynów. — To *Krasicki.* —

Oprócz tych tu wymienionych, w dziele *Panowanie Stefana Batorego*, wyjętem z rękopismów Albertrandego biskupa Zenopolitańskiego, w zamieszczonej w końcu tablicy genealogicznej domu Batorych, znajdują się: Stefan roku 1589. Wielkorządzca w *Varat.* — Baltazar Wielkorządzca Siedmiogrodu r. 1594. — Gabryel po Zygmuncie Ragoczym obrany książęciem Siedmiogrodzkim roku 1608. złożony przez Turków i zabity przez spiskowych roku 1613. — Andrzej którego żona Anna Zakrzewska. — Zofia Batorowna za Jerzym Ragoczym księciem Siedmiogrodzkim umarla roku 1682. — Familia Batorych szeroko rozgałęziona trwa dotąd w Węgrzech. —

Baur. Z tych pierwszy Jędrzej Baur nobilitowany na sejmie r. 1673. O czem konstytucya koronna w tymże roku. Syn jego zda mi się Wojciech już do akcentu Polskiego nazwany Baurski.

Baworowski *herbu Prus 2do.* Paprocki w Gniazdzie cnoty, inszy dom być rozumie tych Baworowskich, którzy z Czech do nas z własnym herbem przyszli, od tych co się Prusem pieczętują, dla tego tym tam, Wacława, i syna jego przyznaje Jana, tych zaś od Mikołaja rotmistrza zaczyna: poświadcza mu Okolski, gdzie też tych, co z Czech przyszli, nie Baworowskiemi, ale Baworskiemi zwać każe, z tem wszystkiem, tak tym, jako i tym jednych przodków położył. Ja za fundament kładę Balbina historyka Czeskiego, ten *lib.* 3. *c.* 15. roku 1315. pisze, iż Bawor z Baworowa, z tej familji, która w herbie staroświecką strzałę nosi, klasztorowi *Aureae Coronae*, czyli jako na marginesie nanotował *Spineae Coronae*, pięć majętności wiecznemi czasy zapisał. Ztąd wnoszę, że się myli Paprocki, gdy powiada; że Wacław, który pierwszy w te tu kraje zawitał, kupiwszy dobra Baworów na Podolu, od nich się Baworowskim nazwał, ponieważ na dwieście lat przedtem, już to imię w królestwie Czeskiem dziedziczyło. Wnoszę i przeciwko Okolskiemu, że nie z Szląska jako on twierdzi, ale z Czech te się przenosiny stały. Herb zaś ich taki:

BAWOROWSKI HERB.

To jest w polu błękitnem strzała złota, od końca rozdarta, od żelezca wierzch jej złamany, i nakrzywiony z lewej strony, przez strzałę krzyż od szabli środkiem, a między rozdartemi końcami liczba zwyczajna ośm 8. przydana. Na hełmie pięć piór strusich *Paprocki w Gniazdzie fol.* 1212. *Okolski tom.* 1. *fol.* 30. Pierwszy go do Polski przyniósł Wacław z Baworowa Czeski parentelat; na dworze Zygmunta pierwszego, gdy się i liczno i z pochwałą wszystkich zakazał, w nadgrodę zasług swoich, wziął pisarstwo polne koronne, przy której funkcyi, i nieprzyjaciołom ojczyzny był straszny, i Polskiej kawaleryi z nieustraszonego serca miły. Baworów potem zamek i miasteczko z przyległemi włościami, na Podolu kupił, czyli raczej fundował, i od imienia swego nazwał, a herb swój z Czech wyniesiony na Prus odmienił: pojąwszy też Katarzynę Kolanowską dziedziczkę na Iwańcu, córkę z niej Annę z Buczackim zkolligował. (Matka to była Buczackiego starosty Barskiego i innych.) Jan syn Wacława z tejże Kolanowskiej mąż właśnie rycerski. Druga żona Wacława Elżbieta księżniczka Zbarazka, siostra Stefana wojewody Trockiego, z której córka Anna, dostała się w dożywotnie związki Alexandrowi Korybutowiczowi książęciu Poryckiemu. *Paproc. o herb. fol.* 652. Syn zaś z tejże Zbarazkiej Mikołaj rotmistrz, w wielu opałach doświadczonej fortunnej odwagi, kiedy Baworów i Ostrów zamki swoje, od Tatarskiej inkursyi zwycięzko obegnał, na każdą potrzebę w licznym kompucie ludzi swoich stawał: złączywszy się potem dożywotnie z Małgorzatą Skarbkowną, swojej chwały naśladowców, potomków się doczekał. Temu to Mikołajowi, przez nieprzyjacielskie wycieczki nadrujnowane dobra, chcąc ojczyzna dźwignąć, pewną summę przez konstytucyą koronną r. 1593. zapisała. Jacka córka (koło r. 1697.) Anna, z Stefanem Podhorodeńskim miecznikiem Mielnickim zmówiona.

Józef jeszcze tych czasów kwitnie, żona jego Jordanowna. Szymon brat jego z Trzeszkowską żył niepłodnie. Trzeci brat ich Jerzy.

Wiktor Baworowski konsyliarz gubernji Gallicyi i Lodomeryi, kawaler orderu Sgo Stanisława. — Aloizy stolnik Trembowolski, wprzód podczaszy Halicki 1673. r. — *Heraldyka Wielądka.*

Onufry Baworowski pojął *Charczewską* kasztelankę Przemyską dziedziczkę dóbr Balic w ziemi Przemyslskiej, z niej miał potomstwo, Jana i córek dwie w roku 1778. — *Przypisy Krasickiego.*

BAYBUZA **HERB.**

O tym ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jest zaś strzała na dół żeleźcem obrócona: głowę węża nawylot przeszyła, który się, tak koło strzały okręcił, że piór jej ogonem się tyka, między trzema grzybami utkwiona, z tych jeden przed żeleźcem strzały, drugie pojednemu z obudwu stron rozłożone, w polu czerwonem, nad helmem korona zwyczajna sama. Początek tego herbu, jako i innych, które się w Litwie albo na Rusi urodziły, mało co ma pewności: przecięż to o nim powiadają, że gdy jeden znaczny Murza na dworze książęcia Litewskiego, długi czas z honorem bawił, trafiło się, że jadącemu w pole książęciu assystował, a wtem postrzegłszy, czołgającego się węża, tak dobrze w niego z łuku ugodził, że strzała z góry lecąc, głowę mu do ziemi przybiła. Patrzał na to, z licznym swoim dworem książę, a tak fortunną ucieszony sztuką, tegoż samego węża, jak się był w koło strzały skręcił, za herb mu nadał: a że się na temże miejscu, trzy grzyby, w takiemże położeniu, jak w herbie widzisz, znalazły; i te do węża przydał. Jego zaś Hrybunem nazwał, od którego długą linią i podziśdzień jeszcze Hrybunowie w Moskwie słyną i w województwie Czerniechowskiem, tymże się herbem pieczętując. Z tych jeden po Kaliskiej batalji przybiegł był do Zółkwi do Cara Mo-

skiewskiego, w pewnym sekretnym komisie; znać było i po assystencyi, i po bogatych sprzętach, w jakie dotychczas dostatki kwitną w ojczyznie swojej.

Od tych niektórzy w bliższe przeniósłszy się kraje, dobra czyli kupiwszy, czy przez sukcessyą nabywszy, czyli też *pro bene meritis* od Panów swoich wziąwszy, pisać się poczęli od Baybuzowa na Rajgrodzie Baybuzami. Ten Rajgród w województwie Bracławskiem jest i teraz jeszcze w ich possessyi. Żeby zaś pamiątka potomności była niezagluzowana, z którego źródła wyszli, Baybuzami Hrybunowiczami zawsze się pisali, i zwali. O czem są świadectwa w księgach różnych grodzkich i ziemskich. Baybuza Hrybunowicz Michał w zasługach swoich wziął od Króla Stefana, niektóre grunta, nad Sułą rzeką leżące, które potem od niego otrzymał Alexander książę Wiśniowiecki, *o czem świadczy Konstytucya roku* 1590. *fol.* 588. żona jego Anna Jelcowna. Siemion wojski Bracławski r. 1648. z Bracławskiem, Paweł i Michał z Wołyńskiem r. 1697. podpisali elekcyę: Konstantego syn jeden temi czasy w województwie Ruskiem. Tymże herbem że się pieczętują Ambrożewiczowie w Litwie, miałem ustną informacyą.

Baykowski *herbu Lubicz*, luboć niektórzy i Jastrzębca im potrącają. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. W Podlaskiem kwitną, luboć teraz i po inszych województwach. Jan suffragan Poznański i officyał generalny, archidyakon Śrzemski, kanonik Gnieznieński deputat trybunału koronnego żył jeszcze r. 1643. Paweł Stanisław na Zalesiu Władysława IV. Jan z tegoż Zalesia Jana Kazimierza, Jerzy z województwa Kaliskiego Augusta II. Jan i Stanisław z ziemi Bielskiej r. 1670. podpisali elekcyę. Mikołaja syn Alexander r. 1630. Jan życie swoje Bogu poświęcił w zakonie Soc. Jesu, które zakończył r. 1717. Synowiec jego Alexander.

Michał Baykowski na zjezdzie publicznym województw, ziem i powiatów pod Olkinikami roku 1700. podpisał się z powiatem Oszmiańskim, — Michał podstoli Smoleński podpisał akt konfederacyi generalnej W. Ks. Litewskiego w Wilnie dnia 28 Kwietnia 1764. r. — Baltazar z ziemi Bielskiej i Wiktoryn, pisali się na elekcyą Stanisława Augusta Króla r. 1764. — Michał Baykowski wice-regent ziemski Kaliski. — Mikołaj stolnik Lubaczewski koło r. 1792. żyjący. — Mikołaj komornik graniczny Owrucki r. 1793. — *Heraldyka Wielądka.* — Wicenty Baykowski cześnik Trembowolski. — *Przypisy Krasickiego.*

Kuropatnicki w dziele swoim utrzymuje, iż są także Baykowscy herbu *Krzywda* o czem jednak żaden inny autor niewspomina.

Bazalski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: gdyż Bazalski Kazimierz w pieszym regimencie kapi-

tan, dopiero r. 1662. nobilitowany, o czem świadczy konstytucya koronna tegoż roku *fol.* 40. a niżej *fol.* 42. jego expedycye i trudy, we wszystkich z pamiętnym wojownikiem Czarneckim kampaniach, ale osobliwie w Danji, szczególniej chwali, w których rekompensę między synów koronnych policzony.

BAŻEŃSKI **HERB.**

Paprocki ani Okolski tak o herbie jako i familji nic nie pisał. Jest zaś Murzyn, na którego ręku wiewiórka, na dwóch nogach stojąc, przedniemi do góry wspięta orzech gryzie, ogonem grzbiet nakrywszy, sama szara w polu czerwonem. *MS. Konopatsc. Treterus in Varmiensibus Episc.* czyli raczej jako piszą w książce o klejnotach Polskich, wiewiórka czerwona, w polu żółtym, na hełmie murzyn trzyma chorągiew, na której taż sama wiewiórka co i w herbie. Widzieć i po dziśdzień, siła takich herbów w Skarszewach przed wielkim ołtarzem, na pawimencie i grobowych kamieniach, w Gdańsku w kościele farnym na proporcu i indziej. Kiedyś się Panowie de Baisen, a po naszemu Bażeńscy tym klejnotem szczycili, a teraz jeszcze Bartschowie takąż wiewiórką, tylko że Murzyna, tak na tarczy, jako i na hełmie niemasz. Z tego poznać, że to kiedyś jednaż była familia Bartschów i Bażeńskich, a z czasem Murzyn przydany. Między przodkami ich pierwszegom się doczytał Konrada de Zeilingen Equitem de Hantsche, ten po owej sławnej pod Grunwaldem Krzyżaków klęsce, w r. 1410. wieś kupił w Warmji Baisen z Niemiecka, Bażyn po naszemu nazwaną, od Henryka biskupa Warmińskiego, od której i jemu i sukcessorom jego nowe nazwisko urosło Bażeńskich. A Kromer Baszeniemi ich zowie: atoli ten Konrad, samej tylko od Antenatów swoich wziętej w herbie zażywał wiewiórki, dopiero synowi jego aukcya uczyniona, z tej okazyi.

Jan de Beisen wojewoda Gdański (bo się jeszcze tak na ten czas zwali) i gubernator Pruski, syn Konrada, w młodszym wieku, w obozie Piotra Arragońskiego Króla, kilką lat nakładem żołd prowadził; tym czasem między pomienionym monarchą i maurami, gdy wojna zagorzała, a fortuna równym losem, raz tej, drugi raz tej partyi służyła, użaleni nad licznemi, z trupów swoich usłanemi mogiłami, obojga wojsk hetmani, spólnym konsensem zmówili się, aby dwaj z obudwu stron wystawieni rycerze, szczególnym pojedynkiem, o wygraną zcierali się, tak, że jeżeliby Maurus antagonistę swego pokonał, Arragończykowie, wiecznemi czasy dannikami Maurom hołdowali. Jeżeliby zaś chrześcijanin z harcu z tryumfem odszedł, żeby Maurowie Arragończykom, coroczny liczyli trybut. Wyszedł z obozu pogańskiego, na umówiony plac, zbroją okryty, orężem uzbrojony, w siłę nieprzełamany harcownik, ustraszyć mógł to posturą, to barczystym zamachem i najmężniejszego: przetoż żaden się z Hiszpanów ośmielić niechciał, żeby był bezpiecznie marsem patrzącemu nieprzyjacielowi w oczy zajrzał. Jeden ze wszystkich odważył się Jan de Beisen, stanął do utarczki i stoczywszy bitwę, tyle to umiejętnością, to chybkością, to męztwem przemógł, że w ciężkim razie salwując życie, poddać się musiał poganin. Za ten kawalerski experyment, wziął pas rycerski, i siła innych bogatych upominków od Króla, z któremi do ojczyzny, ze czcią puszczony powrócił. Przyniósł z sobą dzieł swoich świadki, królewskie listy, do najwyższego krzyżaków mistrza, przyprowadził przekonanego od siebie adwersarza, a potem niewolnika Murzyna, a co największa, ojczysty klejnot na pamiątkę swojej odwagi, w ten kształt jako widzisz, ułożony od Króla otrzymał. *To Treterus in Episc. Warm. fol.* 41. Atoli co się tycze Piotra Arragońskiego Króla, tego zdami się pod ten wiek żadnego niebyło, ale Ferdynand, Alfons, znowu Ferdynand Arragońskiem królestwem rządzili tego czasu.

Stanąwszy w Prusiech Jan, dobra niektóre skupił: w tem zaszła między nim, i biskupem Warmińskim Franciszkiem kontrowersya, o pobliższe jezioro, od którego odsądzili Jana Bażeńskiego, deputowani na to komissarze; potwierdził ich dekret, mistrz Krzyżacki. Apellował, od niesłusznej na siebie sentencyi, do wszystkich stanów Pruskich Jan, od których przeciwko biskupowi Warmińskiemu, decyzya padła. Rozgniewany o skasowanie dekretu swego mistrz, dobra jego wszystkie konfiskował i złupił; tak, że się musiał udać pod obronę Kazimierza Króla Polskiego. Już też i Prusacy tyranią Krzyżaków zajątrzeni, o niczem bar-

6 *

dziej nie myśleli, jako żeby tak nieznośne jarzmo z karków swoich strącić mogli; przetoż za namawiającym ich Janem, tym z większą chęcią poszli, a na potem nieprzerwanie, jednem sercem i umysłem z Polakami trzymali. A tu każdy snadno wnieść sobie może, jak siła temu domowi, ojczyzna nasza powinna, kiedy jego przywodem, tak wielka prowincya Pruska, tak się ściśle z koroną złączyła. I Kazimierz Król, po niedotrzymanych od Krzyżaków paktach, po exorbitancyach od nich nad wymiar wypełnionych, tylko pogodnej wyglądał chwili, przy której swego do Prus prawa, bezpieczniej mógłby się upomnieć: dla tego Bażeńskiego Jana w protekcyą przyjąwszy, województwo mu Gdańskie i gubernium Prus do siebie należących konferował, świadkiem tego *Bielski fol.* 394. i list który z bratem swoim Gabryelem, natenczas wojewodą Elbląskim podpisał, kędy imieniem Gdańszczan, pewną coroczną daninę Królom Polskim obiecują w r. 1454. *Cromer lib.* 22. *Bielski fol.* 400. *Treterus in Varmien. Episc. fol.* 41.

Gabryel najprzód Elbląski, potem już Chełmiński wojewoda, o którym *Cromer lib.* 27. *Bielski fol.* 400. w r. 1467. brat Jana wojewody Gdańskiego. *Historia Polono Pruthenica*, Gabryelowi, na krześle województwa Chełmińskiego, czas przeciąga, aż do r. 1476. w którym też roku, między nim i Jakóbem Kostką, niektóre dyferencye uspokoił Jan Sędziwoj z Czarnkowa, kasztelan Santocki, czego dowodem są księgi grodzkie Malborskie. Scibor najprzód gubernator Pruski, potem Malborski wojewoda, trzeci tych brat. *Historia Posselii. Bielski fol.* 433. Kromer się tu myli: bo w księgach 25. kiedy go liczy między komissarzami do traktowania o pokoju z Krzyżakami, wojewodą go Chełmińskim zowie w r. 1464. a w księgach 27. w r. 1467. tak pisze: Król Kazimierz na usilne żądanie stanów Pruskich, zniósł gubernatorstwo Pruskie, a Elbląskie województwo w Malborskie zamieniwszy, Scibora Bażeńskiego onem dostojeństwem uraczył. Wojewoda zaś Chełmiński Gabryel Bażeński żył jeszcze natenczas, toć w roku wzwyż wyrażonym Scibor nigdy nie był Chełmińskim, ale tylko gubernatorem Pruskim: inaczej wziąwszy Malborskie po Chełmińskiem, byłoby to z poniżeniem jego, ile że sam Kromer przyznaje, że wojewoda Chełmiński, przedniejszy jest po biskupach w senacie Pruskim: dla tegoć *Historia Posselii* między Chełmińskiemi wojewodami Scibora nie położyła.

Taż historya w tymże wieku *fol.* 632. i 633. wspomina dwóch podkomorzych Bażeńskich, Jana Chełmińskiego w r.

1468. i stryja tegoż Jana, Malborskiego, starostę Tolmickiego. Ja się dorozumiewam, że każdy z nich był najpierwszym w swoim województwie podkomorzym; domysłu tego mam fundament z *Kromera lib.* 27. który tak mówi. Król Kazimierz urzędy Pruskie nie dopiero postanowione utwierdził, i nadto trzech podkomorzych przydał, którzy także w senacie Pruskim miejsce, i wolne do wotowania głosy mieć zwykli, działo się to r. 1468. Do tegoż wieku należy Jakób Bażeński, który kommendę mając sobie powierzoną, zamku i miasta Heilsbergi przeciwko Krzyżakom, nie nadwerężoną wiernością stawał zawsze przy Polakach. *Treterus in Varmien. Episc. fol.* 43.

W wieku szesnastym kwitnął Mikołaj Bażeński, wojewoda Malborski, na które krzesło wstąpił z kasztelanji Gdańskiej, syn to był Scibora, według *Długosza.* Po nim toż samo województwo, wziął Jan Bażeński, z którym honorem w r. 1515. assystował Zygmuntowi pierwszemu Królowi Polskiemu, na kongressie Wiedeńskim, o czem *Bielski fol.* 529. znać jednak, że tegoż roku umarł; bo w tymże roku *Historia Posselii fol.* 629. Jerzego Bażeńskiego wojewodą Malborskim pisze, nie wiemże, czy nie tegoż samego Jana, taż historya kasztelanem Elbląskim tytułuje, w r. 1478. a podskarbim ziem Pruskich w r. 1486. Jerzy Bażeński, podkomorzy najprzód, potem i wojewoda Malborski, starosta Gniewski: temu Król Zygmunt, w protekcyą oddał Panny zakonne Toruńskie w r. 1521. o czem list czytałem tegoż Króla *in Ms. Petricovien. Bielski fol.* 573. jeszcze go komissarzem kładzie do Gdańska w r. 1535. Jego to zdami się syna także Jerzego, chwali tak *Historia Posselii*, że na dworze Zygmunta, i urodą i symetryą ciała, i dowcipem, i inszemi przymiotami, celował wszystkich r. 1559. Tenże Posselinsz trzech liczy Janów Bażeńskich: z tych dwaj podkomorzymi Chełmińskiemi byli, jeden w r. 1543. Trzeci podkomorzym Malborskim w r. 1546. którego roku tenże sam postąpił na kasztelanią Gdańską. Prócz tych wspomina Jana kasztelana Elbląskiego w r. 1547. Z tychże Bażeńskich jedna była za Sokołowskim, herbu Pomian, druga za Cemą herbu Wczele, matka dwóch Cemów wojewodów Malborskich, w który dom wniosła, wieś Lichtenfeldt, sześćdziesiąt tysięcy dobrej monety taxowaną. *MS. Konopatscianum.*

Tak przez półtorasta lat, i w honory w Prusiech najcelniejsze kwitnęli, i w fortunę dość obfitą, kiedy dziewięć starostw, krom ojczystych dóbr, dziedzicznem prawie prawem

trzymali, a między temi Sztum, Gniew, Skarszewy, Sobowidz, od Kazimierza Króla, za swoję ku Polszcze wierność puszczone, póty, póki za Zygmunta Augusta te darowizny *per legem executionis* nie były skasowane: przedali potem i Bażyn Bartschom de Demuth, aż też wiek siedmnasty, wszystko z niemi oraz w śmiertelnym zasypał prochu. Ostatni z tej familji Ludwik Bażeński, zakończył chwałę domu swego r. 1612. bezpotomnie z tego świata zszedłszy. Wkrótce po nim umarła Bażeńska z tej płci ostatnia, ta *primo voto* żyła z Janem z Sztemberku Kostką, ale niepłodnie, *secundo voto* z Samuelem Plemięckim, atoli i tu żadnego nie czytam potomka. *MS. Konopatscianum. Duryewski fol.* 64. *Historia Posselii Pruthenica.*

Krasicki w przypisach namienia: Manuskrypt starodawny biblioteki Helsbergski o familiach Pruskich, Bażeńskich albo *von Beizen* na pierwszem miejscu kładzie; z niego się tu niektóre excerpta przytaczają: —

Sub Rege Casimiro Joannes von Beizen gubernator Prussiae an. 1454. — *Gabriel von Beizen palatinus Marcemburgensis an.* 1454. — *Stibor von Beizen Königsbergischer Wojewode.* — *Gabriel von Beizen Culmensis palatinus* 1466. — *Joannes von Beizen Mar. et Elbing. castellanus* 1478. — *Nicolaus von Beizen castellanus Gedanensis* 1478. — *Joannes von Beizen castellanus Gedanensis* 1546. — *Joannes von Beizen succamerarius Culmensis* 1468. — *Joannes von Beizen succamerarius Culmensis* 1532. — *Joannes succamerarius Culm.* 1542. — *Hans von Beizen Hauptmann von Tolckmitt* 1468. — *Georgius von Beizen succamerarius Marcemburg.* 1504. — *Joannes succamerarius Marcemb.* 1535. —

Trzymali niegdyś *Sztum*, *Gniew*, *Skarszewy*, *Sobowidz* z *Bażynem* pospołu dziedzicznem prawem, póki exekucya onym nie odjęła Skarszew i Sobowidza, Bażyn na ostatek sprzedali panom *Bartszom* tegoż co i Bażyńscy herbu. — O herbie Bażyńskich tenże manuskrypt inaczej opiewa niż jest w Niesieckim. *Herb* P. Beizen, *wiewiórka w czerwonem polu szara na nóżkach siedząca, orzech gryzie, a ogonem się nakryła. Na hełmie Murzyn trzyma chorągiew, na której wiewiórka.*

W Gdańsku u fary na czarnym proporcu takowy był napis:

„Tu Ludwik schowan owe ene Bażeńskich plemię
„I ostatni potomek tych, co Pruską ziemię,
„Mocą, z mocy Krzyżaków hardych wydobyli,
„I na lubej swobodzie pięknie postawili.“ —

Na drugiej stronie proporca:

„*Ludovicus a Baisen ultima ex Illustri Bassenorum prosapia mas-*
„*culina propago. Joannis Elbingensis Castellani filius, Georgii*
„*et Nicolai Marcemburg. Palatinorum Nepos et Abnepos, Joan-*
„*nis sub Casimiro Rege inter graves illas belli Pruthenici pro-*

„cellas laudatissimi terrarum Prussiae Gubernatoris prone- „pos etc.“

Bazylik. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Daniel Bazylik z Bełzkim województwem podpisał elekcyą Władysława IV.

Beaulien. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie mógł wiedzieć. Henryk de Beaulien oberszteríaitnant, gdy nienadwerężoną przez lat czternaście cnotą, w Polskiem wojsku służył, i na wojnach Kozackich, Tatarskich, Moskiewskich, Szwedzkich, Węgierskich, męztwa swego, chwalebne dał dowody, nadto różne, to fortyfikując zamki, to ich broniąc: drugich też, które był na Podolu i w Prusiech podczas nieszczęśliwej i opłakanej rewolucyi w Polszcze, nieprzyjaciel opanował, dobywając, zasłużył sobie, że mu i potomkom jego, wiecznemi czasy indygenat w tej ojczyznie dano. Do wszystkich wolności prerogatyw przypuszczony na sejmie w r. 1662. przez konstytucyą koronną *fol.* 36.

Przez tego Beaulien który we Francyi ojczyznie swojej życia dokonał jest bardzo ciekawy opis Ukrainy i krajów przyległych. — *Przypisy Krasickiego.*

Bębnowski *herbu Odrowąż*, w województwie Sendomirskiem, jedenże dom z Konieckiemi, z której racyi jeszcze się i podziśdzień z Końskich piszą. Z tych był Kasper profess Wąchocki zakonu Cystercyeńskiego r. 1582. Jan chorąży Nowogrodzki r. 1633. *Constit. fol.* 60. 1635. Brat jego Marcin miał za sobą Annę Siedlecką herbu Grzymała. Krzysztof trzeci, tych brat. Bębnowskiego podkomorzego Derpskiego wspomina historya cudów Jarosławskich r. 1645. Wojciecha, konstytucye r. 1678. *fol.* 32. Jacek podczaszy Bracławski, stryj Alexandra w Rawskiem r. 1699. Mikołaj z Trzcian, cześnik Sochaczewski w r. 1697. Ewa Bębnowska Remigiana Bieleckiego małżonka.

Franciszek Bębnowski z województwa Poznańskiego, pisał się na elekcyą Contego 1697. — Adam z województwa Płockiego. Jacek Odrowąż podstoli i poseł Rawski, także Józef i Paweł pułkownik wojsk koronnych, z województwa Rawskiego pisali się na elekcyą Stanisława Augusta Króla. — Maciej cześnik Sochaczewski, porucznik w pancernej chorągwi r. 1757. — *Heraldyka Wielądka.*

W r. 1788. Marcin Bębnowski łowczy Bielski. — *Przypisy Krasickiego.*

Bech *herbu Rogala*, a podobno już temi czasy Bechowscy. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Z tych Jan był pisarzem Krakowskim.

BECZKA HERB.

Okolski w tomie trzecim *fol.* 357. namienia, że kiedyś w Wielkiem Księztwie Litewskiem, Beczki złotej w herbie zażywano, atoli go należycie nie opisał, i rozumiem, że już po te czasy, nie masz żadnego domu, ktoby ją w herbie miał nosić.

Bedleński *herbu Wieniawa*, w województwie Poznańskiem. Z Badlewa Bieniak, to jest Benedykt stolnik Poznański r. 1436. podpisał pokój Brzeski u *Łaskiego w Statucie fol.* 140. był potem chorążym Poznańskim r. 1444. jakom go czytał na liście Władysława Króla danym miastu Lwowskiemu. Wojciecha z Badlewa archidyakona Cirneńskiego, kanonika Poznańskiego w r. 1374. wspomina *Długosz in Vitis Episcop. Posnanien.* Mikołaj scholastyk Krakowski, *Vicarius in Spiritualibus Generalis*, którego na ubogich szczodrobliwość, kamień grobowy w kościele katedralnym Krakowskim, i podziśdzień głosi, nadto szkołę na zamku dla młodzi, dwie kamienice dla rezydencyi kanoników Krakowskich swoim kosztem wyniósł, umarł r. 1540. *Starowolski in Monumen. Nakielski in Miech. fol.* 587. Wojciech kanonik Kujawski, rugowane od herezyi Gdańskiej z swojej klauzury Panny zakonne Brygitki, komissarzem na to od biskupa wysadzony, nie się ani pogróżek swywolnej burzy nie lękając, ani ofiarowanemi sobie podarunkami złamać nie dając, znowu za świętą osadził kratę w r. 1612. Jan w Kaliskiem, Piotr w Sieradzkiem podpisali elekcyą Jana Kazimierza.

Bedlewicz *herbu Korczak.* Noszą trzy rzeki w krwawem polu na ukos idące w lewą stronę, zaczynając od spodu największą. Na hełmie trzy pióra strusie. *Paprocki*, *Okolski* i *Niesiecki* nie wspominają o nich, *Duńczewski* zaś *Tom. I. fol.* 385. pisze: iż najprzód pochodzą z Smoleńskiego, temi czasy w województwie Brzeskiem Litewskiem znajdują się. — Z tych Ale-

xander Bedlewicz spłodził z Kołontajowną dwóch synów Franciszka i Jerzego bezpotomnego. Franciszek z Katarzyną *Zarankowną Horbowską* miał synów trzech, Szymona, Samuela, Karola i córkę Justynę Krzymowską. Szymon miał trzech synów z których Józef miał potomstwo, Jakób i Antoni bezżenni: — Samuel brat jego dziedzic na częściach *Zabytynia* z Krystyną *Grodecką* miał syna Jakóba ożenionego z *Chojnacką*. — Karol syn trzeci Franciszka, dziedzic także w *Zabytynie*, z Maryanną *Załutyńską* spłodził trzech synów, Franciszka, Seweryna Kajetana dwóch imion, i Józefa. —

Bedliński *herbu Leliwa*, w województwie Krakowskiem. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał, alem na nadgrobku marmurowym suffragana Łuckiego widział ten herb. Rafał na Bedlinie Bedliński sędzia grodzki Krakowski, z Leżeńskiej siostry biskupa Łuckiego spłodził dwóch synów, i córkę która była za Szczepanowskim. Wojciech syn Rafała był starostą Będzińskim. Stanisław drugi syn, biskup Cesareopolski, suffragan i archidyakon Łucki, proboszcz Kodeński, Boćkowski, życie to na ziemi w lepsze zamienił w r. 1688. wieku swego 67. Był człowiek wszystkim miły, każdemu przychylny, tak nad cudzą sarkał przygodą, jakby jego własna była, i w dojrzałej starości, w urzędzie pasterskim niespracowany: więcej jego pochwał, nadgrobek jego w Kodnie opowiada, który mu Stanisław Bedliński kanonik Chełmski z marmuru postawił.

Będoński. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Z Wołyńskiem województwem Jędrzej pisarz grodzki Włodzimirski pisał się na elekcyą Władysława IV. z Łęczyckiem zaś województwem na Augusta II. Jan, Wojciech i Walentyn Będońscy.

W roku 1787. Michał Będoński pisarz sądów laski marszałkowskiej koronnej. — Sławny Szymon *Symonides* pisarz Sielanek, sekretarz wielkiego Zamojskiego, Będońskim się pisał. — *Przypisy Krasickiego*.

Będziński. I o tych tak Paprocki, jako i Okolski nie pisał. Jan i Jędrzej z Sendomirskiem województwem podpisali elekcyą Jana Kazimierza, a gdy potem jakaś kontrowersya urosła o ich szlachectwie, Wojciechowi i Mikołajowi Będzińskim, tak w wojsku koronnem, jako i Litewskiem rycerskiemi dziełami zaleconym, (z których też jeden, czteroletnią niewolą cierpiał,) zawsze z nienadwerężoną ku ojczyznie wiernością; *jura nobilitatis*, bez żadnych nowych wywodów szlachectwa przyznała i potwierdziła konstyt. 1669. *pro Lithv. fol.* 15.

Będzisławski *herbu Jastrzębiec*. Okolski ich w Mazowieckiem województwie osadził: więcej o nich czytać nigdzie mi się nie dostało.

Behm patrz **Bem.** —

Behr. Z tych Jan Teodor Behr z Inflantskiem województwem podpisał elekcyą Władysława IV. Króla Polskiego w r. 1632.

Frydéryk Behr konsyliarz Piltyński, kawaler orderu Ś. Stanisława. — *Heraldyka Wielądka.*

BEKESZ HERB.

Orla noga z wierzchu do połowicy czarna, niżej do pazurów złota, w brunatnem polu, z jednej strony wyżej przy kolanie księżyc nie pełny, z drugiej strony gwiazda, na hełmie strusich piór trzy. *MS. P. Rutka. Okolski tomo* 3. *fol.* 358. Herb ten właśnie jest Węgierski, i do Topacza podobny, tylko aukcya do niego ztąd uczyniona. Kasper Bekesz (którego niegdy ojciec do Solimana Cara Tureckiego, od Izabelli Królowy Węgierskiej posłował) na dworze Jana Zygmunta książęcia Siedmiogrodzkiego podkomorzym uczyniony, od tegoż do Wiedeńskiego dworu w Legacyi wysłany, pokój szczęśliwie utwierdził. *Istvansius Historia Ungar.* Tąż i serca wspaniałością i umiejętnością po dwakroć Ablegatem do Konstantynopola jadąc, tak się obcemu monarsze zalecił, że mu do nogi orlej, z Antenatów swoich dziedzicznej, księżyc i gwiazdę w herbie przydał: wbił się potem w wielką u swoich powagę; tak, że też z Stefanem Batorym po śmierci Jana o księztwo Siedmiogrodzkie certował. *Idem ibidem;* atoli zbity, z życiem uchodząc, i fortunę dostatnią i ojczyznę opuścił; wszakże jak na tronie Polskim Batory osiadł, przyszedł do niego Bekesz z suppliką, którego Król, nie tylko do łaski i z bratem jego Gabryelem przyjął, ale też nad piechotą Węgierską jednego z nich, drugiego nad jazdą generałami poczynił. Dali obadwa, swej ku Panu wierności, oczywiste dowody, bo Gabryel pod Pleszkowskim zamkiem przeciwko Moskwie do szturmu idąc, gdy konia

najprzód pod nim rażono, on sam potem dwiema kulami postrzelony zginął. Kasper zaś w różnych kampaniach mężnie stawając, siły i zdrowie stargawszy, żyć przestał.

Od tych pozostali dwaj Bekeszowie Władysław i Gabryel, którym przez respekt zasług ojca ich i stryja, indygenat w Polszcze pozwolony, i akcess do wszystkich dygnitarstw tak w koronie, jako i księztwie Litewskiem i ich potomkom r. 1593. *Okol. tom.* 3. *fol.* 358. Władysław tedy starosta Wschowski, dworzanin i rotmistrz królewski, po śmierci ojca swego, wzięty na opiekę od Stefana Króla, który mu na nauki to w Wileńskim, to w Pułtuskim kollegium koszt Pański nakładał, z szkolnej palestry wyszedłszy, do obozu się Zygmunta III. udał. W pierwszej zaraz pod Byczyną przeciwko Maxymilianowi książęciu Austryi expedycyi, w szyję i rękę ranny, kroku z pola nie umknął, własnej krwi upustem, na dalsze okazye młodsze lata hartując: jakoż gdy się w Węgrzech pora wojenna otworzyła, zebrawszy dość znaczny komput ludzi, z niemi pod Jauryn, Maciejowi książęciu na posiłek przybiegł, tam jednym podjazdem sto Turków trupem położył, sto czterdzieści i ośm w niewolą zabrał, czterysta z pola spędził, czterdzieści i dziewięć wielbłądów i mułów dobrze ojuczonych z sobą do obozu przyprowadził. Powróciwszy z Węgier do Polski, na Szwedów za Zygmuntem Królem wojował: Kolmarskiego w Szwecyi zamku, nad którym miał kommendę, żeby był dotrzymał, siła trudności poniósł: za które swoje zasługi, króm Wschowskiego starostwa, wziął od Króla Prenneńskie, Bastawskie, i Hanseleńskie starostwa. *Camillus de Samboria Ord. Praedic.*

Bekierski *herbu Jastrzębiec.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nic nie pisał. Od Jastrzębskich swój początek wzięli. Księgi grodzkie Ostrzeszowskie w r. 1605. pewną ich transakcyą zapisały. Przydomek ich Kosiorek. Z starożytnej Kosiorków familji w województwie Lubelskiem, w ziemi Łukowskiej, Mikołaj na Kosiorkach dziedzic, spłodził z Barbarą Mościbrocką Stanisława, ten z Mikulińską Mikołaja, ten z Anną Zulińską, Jana Stanisława i Stefana który pod Wiedniem zginął. Jan zaś brat jego łowczy Zydaczowski, z Katarzyną Bojemską zostawił Dominika Ignacego starostę Dołheckiego, który z młodości swojej w wojsku służąc, został generałem majorem. Posłował od rzeczypospolitej skonfederowanej najprzód do prymasa koronnego, potem do Porty Ottomańskiej konsyliarzem będąc w tejże konfederacyi. Posłem na sejm w r. 1717. z Bracławskiego, deputatem z tegoż województwa na trybunał koronny w r. 1718. i. na sejm po-

służąc w r. 1720. po którym komissarzem do Moskwy dla odebrania zabranych armat i niewolnika, posłem z tegoż województwa, a w r. 1722. z Inflant, w r. zaś 1724. i 1726. z województwa Bracławskiego, nad to w r. 1728. z Kijowskiego. Za którym Konstancya Kaszewska podkoniuszanka Litewska, z księżniczki Czetwertyńskiej urodzona, z którą synów ma czterech, Szczesnego, Ignacego, Jana, Włodzimierza. Od tegoż Jana łowczego Żydaczowskiego syn Antoni Jędrzej, który z Maryanną Bobowską spłodził Józefa i Barbarę, także Alexandra który porucznikiem w regimencie generała Śmigielskiego umarł. Do tegoż imienia i herbu przyjęty z potomstwem swojem a w r. 1726. nobilitowany, Antoni Bekierski oboźny polny wojsk koronnych dziedzic na Stratynie: ten z Maryanny Wojnarowskiej dwie córki spłodził, z których Teresa z Franciszkiem Grabianką Ruszczycem, Elżbieta z Dulskim skolligowane, synów zaś czterech, Alexandra, Mikołaja, Franciszka i Adama.

Alexander Bekierski (zapewne syn Antoniego Jędrzeja) starosta Sokołowski, był także porucznikiem w pancernej chorągwi w wojsku koronnem koło r. 1757. — Franciszek stolnik Zwinogrodzki r. 1792. — Wincenty starosta Kołomyski generał-adjutant J. K. Mci kawaler orderu S. Stanisława, którego *Kuropatnicki* kładzie w §. V. w extrakcie *Galliciae et Lodomeriae legitimatorum equitum cum voce* 12. Września 1782. roku. — *Heraldyka Wielądka.*

Beklewski *herbu Nałęcz.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Z Polski się do Litwy przenieśli. Z tych Jan i Jerzy w Pińskiem stawali na elekcyą Jana Kazimierza. Jan sędzia Brzeski Litewski a potem podstarości: z Ryszkowskiej herbu Nowina Pawła kasztelana Mścisławskiego córki, synów jego czterech. Paweł Leopold, Władysław i Michał. Benedykt podpisał elekcyą Jana III. insi ich piszą Bęklewski.

Jan Beklewski albo Bęklewski, podstarości sądowy wojewódz. Brzeskiego Litewskiego, podpisał akt zjazdu województw, ziem i powiatów pod *Olkinikami* r. 1700. — Józef Bęklewski Ł. P. R. sędzia kapturowy województwa Brzeskiego Litewskiego, i Franciszek B. P. Z. podpisali akt konfederacyi generalnej W. Ks. Lit. w Wilnie 1764. r. 28. Kwietnia. — Floryan i Antoni podpisali się na manifeście z licznemi senatorami, urzędnikami i szlachtą W. Ks. Litewskiego *de illegitimitate* trybunału w Wilnie r. 1763. Tamże Wawrzeniec i Tomasz znajdują się na podpisie. — *Heraldyka Wielądka.*

Belęcki *herbu Leszczyc.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Belęcka była za Franciszkiem Tomickim herbu Drya. Stanisław z Belęcina podkomorzy Poznański, syn jego pojął Jordanownę. Anna Belęcka *primo voto* żyła z Marcinem Molskim, *secundo* z Jerzym Naramowskim. Ja-

kób z Belęcina Belęcki z Anny Kucharskiej herbu Prawdzic zostawił synów czterech, Adama, Franciszka, Pawła i Stefana.

Belicki *herbu Gryf.* Paprocki w Gniazdzie cnoty Belickich Gryfów w Krakowskiem województwie osadził.

BELINA HERB.

Belina herb składa się ze trzech podków białych grzbietem do siebie obróconych, tak, że jedna jest z prawej, druga z lewej strony, trzecia pod niemi spodem, na której miecz Niemiecki otłuczony, (luboć drudzy już cały kładą) końcem na dół, rękojeścią do góry między drugie dwie podkowy obrócony, w polu błękitnem. Nad hełmem i koroną złota ręka, do góry wyciągniona, zanosząca się w prawą tarczy mieczem. *Paprocki w Gniazdzie fol.* 603. *O herbach fol.* 329. *Okol. tom.* 1. *fol.* 32. *Klejnoty fol.* 108. *Potocki poczet herb. fol.* 223. *MS. Patris Rutka Societatis Jesu.* Jest wiele familji we Francyi i Brytanji, które trzech podków końskich w herbie zażywają, ale inszym kształtem ułożone. *O czem nasz Ks. Petrasoncta cap.* 63.

Długosz o początkach tego herbu pisząc twierdzi, że jako wszystkie insze domy, któreżkolwiek podków zażywają od Jastrzębca wyszły, tak i Belinów: poświadcza mu Paprocki w Gniazdzie cnoty, gdzie powiada, że Zelisławowi Jastrzębczykowi od Bolesława Śmiałego z tej okazyi nadany; bo gdy wojnę z Rusią ten Król zaczął, a jak to jeżeli gdzie, tedy na Marsowym placu niestatkuje fortuna; szczęście mu nie sprzyjało. Zelisław na odwodzie będąc, za powodującą się, ciemnej nocy pokrywką idąc, i straż nieprzyjacielską wyciął, i dalszych głębszym snem zmorzonych Rusi pobił. Za co mu Król, do jednej podkowy, krzyża nie mającej, którą się natenczas pieczętował, dwie drugie przydał, i miecz kusy miasto krzyża. A że Ruś pozostała, swoich porażką przestraszona, pomiędzy Bylinę na polach wzrosłą, od zguby się

kryjąc, uchodziła, kędy ich bito; dla tego imię herbowi dane Belina. Toż swoje zdanie, i w drugiej o herbach księdzę potwierdził. Za nim Okolski poszedł, i inni.

Atoli w poźniejszej księdze, którą ogrodem nazwał, tę swoję opinią żadnym historykiem nie popartą odrzucając, powiada Paprocki *fol.* 179. że wszyscy Belinowie tak w Czechach, jako i w Polszcze rozrodzeni, pierwiastki swoje wzięli od Bili albo Biły Tetki; była to, jako on tam mówi, córka Kroka wtórego książęcia Czeskiego, wnuczka Kroka pierwszego, siostra Libussy, która rządy Czeskiego państwa po śmierci ojca swego objęła, tak silna, że z potężnym niedzwiedziem, sama się w ręcz śmiała pasować, tak szczęśliwie, że go też pokonawszy zabiła. Nazwisko zaś wzięli, od miasta Beliny, zkąd i tytuł hrabiów z Beliny, długo w tym domu dziedziczył. Tej byli syn Stomir, po matce na Państwo Czeskie wstąpił, ale od Hostywita hetmana Czeskiego zrzucony, cudze po Bawaryi pocierał kraje: tam długą przewłoką czasu chowając się, Stylfrydem nazwany: wszakże jednak Czechowie, wspomniawszy sobie na swego własnego Pana, na tron go znowu wezwali, przeciwko Borzywojowi książęciu: nie długo jednak na nim zabawił Stomir, dla nieumiejętności czy zapomnienia języka Słowiańskiego zepchniony, nazad do Bawaryi uchodzić musiał, przecież bogatemi wprzód uregalizowany podarunkami. Działo się to koło r. 895. Toż wszystko obaczysz w kronice Czeskiej Bielskiego edycyi r. 1563. *fol.* 321.

Znowu jednak Paprocki, w inszej księdze, której dał tytuł Stromata, inszą osnowę z Wacława Hageka historyka Czeskiego przywodzi. Bila córka Biwoga hrabi, herbu świnia głowa, w r. 747. Małżeńskim związkiem dostała się Kossalowi herbu trzy podkowy, takim ułożeniem, że wszystkie do góry grzbietami stoją, dwie na górze podle siebie, trzecia spodem. Z tej syn Sukosław na pamiątkę matki swojej, od jej imienia, zamek i miasto od siebie fundowane Beliną nazwał koło r. 879. którego synów piąciu, z Przemysława książęcia potomstwem długą wojnę wiedli. Stomir hrabia z Beliny syn Sukosława, zgodnym wszystkich konsensem, na księztwo Czeskie wysadzony, przeciwko Borzywojowi, pierwszemu z monarchów Czeskich chrześcijaninowi. Ztemwszystkiem i ta powieść nie we wszystkiem ugruntowana; a najprzód w sto lat trzydzieści i dwie, Kossalowi syna przyznaje Sukosława, co czy być może, każdy snadno osądzi. Potem Ks. Bogusław Balbinus Soc. Jesu w Czeskiej historyi z Chrystanna dowodzi, że ten Sukosław, nie był ojcem, ale bratem Stomira hrabi i dziedzica na Belinie, kędy i to przydaje,

że gdy Sukosław, albo Suchosław, ojcu Borzywoja Hostywitowi rebellizował, zbity, i z bratem swoim Stomirem, którego był w tęż ligę z sobą wciągnął, na wygnanie uchodzić musiał; tak Stomir trzynaście lat w Bawaryi przepędził. Dopiero gdy się na Borzywoja sprzysięgli Czechowie, i z dziedzicznego zepchnęli tronu, od nich przyzwany księztwo posiadł; ale że po Słowieńsku mówić nie umiał, i że się niepewnym chrześcijaninom pokazywał, ledwo dziewięć miesięcy na królestwie siedząc, wziąwszy dziesięć talentów srebra, a trzy złota, nazad do Bawaryi ustąpić musiał.

Cóżkolwiek bądź, że taka niezgoda między historykami zagęszczona o niektóre okoliczności; istota jednak historyi cała stoi. Ja za fundament kładę, że to jedenże dom Belinów, tak w Polskiej jako i w Czeskiej koronie, czego dość rozumiem gruntownie popiera, tak jednoż wszędzie Belinów nazwisko, jako jedenże ojczysty klejnot, luboć niejaka odmiana z czasem u naszych w herbie za zasługi ich przyczyniona: tegoż ze mną zdania tak Balbinus, jako i Paprocki już się poprawujący. To założywszy, wnoszę z Balbina, Hageka, Bielskiego, Chrystanna tu przytoczonych autorów, że imię Belina, nie od ziela Byliny, po zarosłych polach krzewiącego się, ale od miasta Beliny w Czechach ufundowanego swój początek wzięło. Ale ani Jastrzębczyk tego herbu był przodek, ponieważ z tychże historyków dość się jawnie pokazuje, że jeszcze przed Bolesławem Śmiałym, (który Jastrzębca w Belinę tym kształtem, jako się mówiło, miał przemienić) już w Czechach trzema podkowami blisko trzechset lat szczycili się Belinowie: i owszem *Balbinus in historia Miscell. fol. 5. et de cad. 1. lib. 7. capit. 1.* powiada, że między pierwszemi domami, które razem z Czechem, w tamte kraje zawitały koło roku Pańskiego 278. był dom herbem trzech podków pieczętujący się. Dla takiej tedy dawności trudno zgadnąć, z jakiej okazyi ten herb nadany: bo co *Paprocki in stromatibus* twierdzi, że pierwszego autora tego klejnotu, trzech synów pozostałych tak się pogodziło, że najstarszy z nich, trzech w herbie zażywał podków, tak jako ci Belina pokazuje: drugi dwóch, tym kształtem jak w herbie Łzawa obaczysz; trzeci jednej, taką formą jako w Jastrzębcu określony, to stać nie może, i dla tego ze ten domysł, na żadnym się autorze poważnym nie funduje, i dla tego, że tych herbów, inszy i daleko różny, na swem miejscu początek przeczytasz.

To się zda być pewna, że Belinowie ze krwi Czeskich starych książąt i monarchów po matce idą, (czy to ją Bilą zwano, jako się wyżej mówiło, czy Kassą, jako chce *Bal-*

binus Epitome histor. Bohem. lib. 1. *in notis ad cap.* 10.) córce Kroka wtórego, siostrze Libussy, żonie Biwoga, który był synem Sudywoja hrabi, a gdy się potem rozrodzili, jedni się z nich przy ojczystej fortunie w Czechach zostali, drudzy się z Dąbrówką królewną Czeską, małżonką Mieczysława książęcia Polskiego, pierwszego chrześcijanina do Polski przenieśli. Przez lat potem półtorasta w rycerskie dzieła u nas przy nienadwerężonej wierności kwitnęli. Potem kiedy Bolesław Krzywousty, Morawy wojował, i z książęciem ich Swentopełkiem; Żelisław Belina hetmaniąc w tej expedycyi tak się mężnie potykał, że zwycięztwa doganiając, i serdecznego żołnierza, i rozsądnego wodza urząd odprawił. Atoli jednak gwałtownie na nieprzyjaciela nacierającemu, rękę po ramię w tej okazyi odcięto. Co nadgradzając mu Bolesław, przy inszych honorach i nadgrodzie, rękę mu złotą odlewaną w podarunku posłał, a do trzech podków, miecz otłuczony przydawszy, rękę zbrojną z mieczem wyniesionym, na hełmie Beliny lokował, i tym się przydatkiem różni, od herbu Belinów w Czechach, nasz Belina.

Herbowni.

Belina,	*Kadłubowski,*	*Prażmowski,*
Borzymowski,	*Kędzierzyński,*	*Skupieński,*
Brzozowski,	*Kraska,*	*Stawski,*
Czechowski,	*Leszczyński,*	*Szczytnicki,*
Falęcki,	*Łochowski,*	*Taranowski,*
Goleniewski,	*Młochowski,*	*Wągrowski,*
Grocki,	*Naropiński,*	*Węgierski,*
Gruszczyński,	*Okun,*	*Wolski,*
Gulczewski,	*Podhorecki,*	*Żeligowski.*
Jasczułtowski,	*Porudeński,*	

Przodkowie domu tego.

A najprzód w Czechach. Suchosława i Stomira hrabiów na Belinie potomkowie, jedni w królestwie Czeskiem, antecessorów swoich szli torem. Z tych Prokop hrabia na Belinie, najwyższy wojsk Bretysława książęcia hetman, przeciwko Henrykowi III. Cesarzowi Rzymskiemu, i jego wodzowi Othardowi książęciu Saxonji w r. 1040. Ale gdy mu się wojna szczęściem nie powiodła, a Niemcy do Czech hurmem wpadli, rozumiejąc Bretysław że złotem skorrumpowany Prokop, nieprzyjaciela w granice dobrowolnie puścił, oczy mu najpierwej wyłupić, potem nogi ręce i głowę uciąć, ciało w rzece niedaleko Belin utopić kazał. *Aeneas Sil-*

vius apud Balbin. lib. 3. *c.* 5. od którego czasu, mówi *Paprocki in Stromat* Belinowie hrabstwa tytuł w Czechach opuścili, do bardzo szczupłej fortuny ściśnieni. Przecięż znowu za Króla Macieja, jeden z nich całemu wojsku hetmanił. *Cureus u Paproc.* którego potomkowie Zeleńskiemi się z Sebużyna pisali. Od tych wyszedł Krzysztof Zeleński z Sebużyna u Rudolfa Cesarza tego imienia wtórego, takiej estymacyi, że mu pieczęci Czeskiego królestwa, jako najwyższemu kanclerzowi Czeskiemu powierzył: Herb jego taki: na piersiach czarnego orła trzy podkowy ale bez miecza, na hełmie pół orła czarnego. Z tychże przodków idą Pruszkowscy przedtem w Czechach, teraz w Szląsku i Morawie possessyonaci. *Balbinus lib.* 3. *cap.* 5. Za czasów tego autora widzieć było w Bolesławiu przy grobie S. Wacława, (kędy zrazu ciało jego było złożone,) gęste nadgrobki kamienne, na których trzy podkowy wyryte były, ale już teraz jedne z miejsc rugowane, drugie starożytnością nadwerężone, zkąd dochodzi ten autor, że się Belinowie temu miejscu, znacznem dobrodziejstwem przysłużyć musieli. Niewiem czy nie do tych należy hrabia Belina, moderacyi i roztropności mąż przedziwnej, u senatu Paryzkiego, i całego miasta tamtecznego tej powagi; że rozsądkiem wszystkich stanów, *praesidium* mu miasta zlecono podczas burzy owej r. 1594. kiedy herezya we Francyi górę brała. *Spondanus num.* 7. *et* 9. *i* 1596. *Annalium Ecclesiast. num.* 11.

Drudzy Suchosława i Stomira potomkowie, do Polski się przeniósłszy, hrabiów z Beliny tytuł z sobą wnieśli. *Paprocki in Strom. Balbinus lib.* 3. *c.* 5. Z tych pierwszego kładą Zelisława za Bolesława Śmiałego r. 1064. Zelisław drugi, syn pierwszego, hetman wielki Bolesława Krzywousta Mucyusz Polski, który żeby był ojczyznę samym sobą zastawił, rękę prawą w okazyi z Swentopelkiem stracił, jako się wyżej mówiło: nadgrodził mu ją złotą Krzywousty, ztemwszystkiem droższa nad złoto była, która fortunę Polską piastowała. Był mąż wspaniałego animuszu, dowcipu i przemysłu obrotnego, sił wielkich, twarz Marsem tchnęła, symmetrya ciała do powagi, w wojennej expedycyi doświadczony, a co w nim podziwienia godna, ręki pozbywszy drugiej, jedną i zwycięztwo utrzymał, i krom bogatego plonu, siła niewolnika do Króla przyprowadził r. 1103. *Bielski fol.* 94. *Starowolski in Bellat. Sarmat.* Umarł kasztelanem Krakowskim r. 1120. Belinę Bolesława w różnych przywilejach czytał Paprocki roku 1149. luboć go w Gniazdzie cnoty Borysławem zowie, i synem chce mieć Zelisława hetmana. Między kilką synami tego Borysława (od których na

różne nazwiska podzieleni są Belinowie) był Jarosław roku 1199.

Belina Borysław arcybiskup Gnieznieński. W prawdzieć go Crassinius do familji Nałęczów pociąga, atoli ja z większą częścią autorów trzymam, że tu należy. Dla znacznych cnót, które w nim celowały, jako pomiarkowanie passyi, pobożność, statek, rozsądek, powaga, z archidyakona Poznańskiego i kanonika Gnieznieńskiego, po Jakóbie Świnka, na tę stolicę od kapituły wysadzony. Nie masz tu zgody między pisarzami naszemi: bo Długosz powiada, że w r. 1304. obrany, umarł r. 1306. *Janicius Paprocki i Okolski*, elekcyą jego składa na rok 1307. śmierć na rok 1311. toż samo o zejściu jego twierdzi *Bielski fol.* 213. *Nakielski w Miechowji fol.* 237. *Damalewicz zaś in Archiep. Gnes.* wstęp na arcybiskupstwo pod rok 1314. naznacza, z tej racyi, że antecessor jego, jeszcze żył w r. 1313. czego dowodem jest list jego u Damalewicza: zkąd cała tamtych historyków o Borysławie osnowa upada. Dyssensye kardynałów strony elekcyi sukcessora na stolicę Piotrową, przewlokły konfirmacyą Belinie, aż do Jana dwudziestego wtórego, czyli raczej dwudziestego pierwszego, od którego potwierdzony, interessa najpierwej ojczyzny, z Krzyżakami przed papieżem ułacnił. Sprawę, którą był antecessor jego, z Chełmińskim biskupem zaczął, o to iż się od Gnieznieńskiego oderwawszy, do Ryskiego arcybiskupa przywiązał, szczęśliwie wygrał i zakończył. Więcej na dobro pospolite, i swojej dyecezyi zamyślającego, śmierć zastała w Awenionie, drugiego po konsekracyi roku: tamże w kościele OO. Dominikanów pochowany.

Są jeszcze i podziśdzień niektórzy, co starożytnem Belinów imieniem się zowią w Mazowszu i Podgorzu possessyonaci, ba i w Krakowskiem Belinowie z Leszczyn, ale ja o nich mówić na swem miejscu będę pod Leszczyńskiemi. Opuścić tu jednak nie mogę Beliny, który pod Pleszkowem pieszo z drugiemi do szturmu idąc, w rękę był postrzelony. *Paprocki o herb. fol.* 405. Piotr także Belina kawaler *S. Sepulchri*, z Mikołajem Radziwiłłem Sierotką nazwanym, Palestynę zwiedził.

Bełchacki *herbu Topor*, w Krakowskiem i Sieradzkiem województwach. Dom ten na dobro ojczyzny krwi swojej nigdy nie żałował. Batowska, klęską naszych osławiona kampania, za wszystkie stanąć świadkiem może, kędy czternastu Bełchackich, życiem swojem ojczyznę zastawiając, mężnie na placu poległo. Wojciech z Gledzianowa kasztelan Łęczycki r. 1512. Jakób z Gledzianowa sędzia grodzki Zar-

nowiecki, i wielkim dowcipem, i rozsądkiem nienagannym, Pańskim sercom przymilony. Jakób, Sebastyan, Stefan, Stanisław z województwa Krakowskiego podpisali elekcyą Władysława IV. Stefan podczaszy Chełmski miał za sobą Lipską sędziankę Bełzką herbu Grabie: niewiem czy nie o tego podczaszego Chełmskiego córce świadczy *Okolski tom. 3. fol.* 127. że się dostała w małżeństwo Wawrzeńcowi Wązowi chorążemu Mielnickiemu. Jan Michał łowczy Buski z podskarbim koronnym wojenny żołd prowadził, w ślady ojca swego wkraczając, o którym to niepłonna sława niesie, że z dzieciństwa prawie w obozie wychowany, od Tatarów w niewolą wzięty, całe ośm lat, za ojczyznę swoję kajdany nosił, z których się wywikławszy, na Szwedów tym rączej nacierał, iż już zdrowie swoje, dawno był dobru pospolitemu poświęcił: w szczupłym tedy swojej kompanji kompucie, ośmdziesiąt i czterech wyciął, a gdzie indziej Kozaków i Tatarów, dwadzieścia żywcem do obozu naszego przyprowadził. Jędrzej w zakonie Soc. Jesu brat łowczego, to życie które raz Bogu poświęcił, dla tegoż Boga z miłości ku bliźnim wydał, służąc zapowietrzonym w Poznaniu roku 1709. Balcer burgrabia Krakowski w niewoli Tureckiej serca nabywszy na Poganów, tem mężniej pod Wiedniem ich płaszał. Adryan starosta Lipnicki, a potem kasztelan Biecki, miał *secundo voto* Potocką herbu Sreniawa podczaszankę Krakowską, z której córka jedynaczka z książęciem Radziwiłłem wojewodzicem Nowogrodzkim tych czasów zmówiona. Brat kasztelana, zda mi się Antoni, pisarz grodzki Krakowski, ale bezpotomny. Jerzy i dwóch Stanisławów r. 1705. kwitnęło. A że się piszą z Gledzianowa, ztąd poznać, że z Gledzianowskich originaliter wyszli, z których niektórzy z Babie górnych pisać się zwykli.

Bełdowski *herbu Jastrzębiec,* w województwie Brzeskiem Kujawskiem. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Z tych Jan posłem na sejm będąc r. 1589. deputowany do zapłaty wojsku *Uniwer. Pobor. fol.* 560. rozumiem, że tenże sam Jan r. 1576. wespół z inszemi do Stefana Króla był uproszonym, aby mu był królestwo ofiarował, i do korony zapraszał *Constitut. fol.* 250. Tegoż odwagę pod Newelą, kędy czterdzieści tysięcy Moskwy, trupem legło chwali *Bielski w r.* 1563. *fol.* 616. Syn jego Daniel. Marcin z Bełdowa na Łagiewnikach sędzia ziemski Łęczycki. Marcin wojski Kruświcki, którego córki dwie Zofia z Felicyanem Otfinowskim, Anna z Piotrem Borkiem żyły, i syn Antoni pisarz grodzki Chęciński, żona jego Maryanna Żydowska chorążanka Krakowska, synów z nią dwóch Michał i Jacek i córka Zuzanna.

Jan Bełdowski złączył się z Elżbietą Walewską, z której syn Jan. Paweł z Kujawskiego, Jan, Mikołaj, Jerzy, z Łęczyckiego podpisali elekcyą Władysława IV. Krzysztof z Łęczyckiego, Jan z Sendomirskiego Jana Kazimierza Króla: Adam z Łęczyckiego Jana III. Mikołaj i Zygmunt z Sendomirskiego Augusta II. Są jednak Bełdowscy herbu Rawicz, w którychby zaś województwach trudno rozeznać.

Bełdowski Antoni, Mikołaj, Jan stolnik Brzeski, pisali się na konfederacyą generalną z wojewódz. Sandomirskiego r. 1705. — Antoni Bełdowski kanonik Krakowski, deputat na trybunał koronny r. 1756. — Jan komornik ziemski Czerski. — Ignacy major w wojsku koronnem. — Aloizy wice-regent Sandomirski. — *Przypisy Krasickiego.* — *Heraldyka Wielądka.* —

Bełdycki *herbu Prus 3tio.* W Gniazdzie cnoty Paprocki ich zowie Bełdzyckiemi, i że są w Podlaskiem województwie twierdzi.

Bełkowski *herbu Jastrzębiec.* O tych sam tylko Okolski pisze, więcej nigdziem nie czytał.

Bełtowski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Stanisław Bełtowski podpisał elekcyą Władysława IV. z Poznańskiego województwa.

BEŁTY HERB.

Są trzy Bełty, na krzyż ułożone, na kształt gwiazdy sześćgraniastej, w polu czerwonem. *Paprocki w Gniazdzie fol.* 1121. *O herbach fol.* 568. *Okolski tom.* 1. *fol.* 38. *Potocki Poczet herbów fol.* 443. Hełmu żaden z nich nie opisał, domyśla się Ks. Rutka *in MS.* że pięć piór strusich. Bełty zaś tak składane, że jeden do góry, dwa poprzek nadół końcem obrócone. Dom ten w Polszcze starożytny, z Moraw do nas wniesiony. Okolski jeszcze do Ziemowita książęcia Polskiego czasów pod rok 880. przenosiny jego przeciąga. W owej sławnej pod Grunwaldem Jagiełła Króla z Krzyżaków wiktoryi r. 1410. między inszemi chorągwiami, które tam

zabrano, rachuje *Paprocki o herb. fol.* 603. *et* 607. dwudziestą szóstą, na której był Bełt i strzała, czerwone, poprzek na krzyż złożone. Niemieckiej to szlachty herb był, którzy swoim kosztem Krzyżakom na pomoc przyszli. Druga tej podobna, tamże wzięta, na której był Bełt biały z strzałą w czerwonem polu, była to chorągiew kommendorstwa i zamku Gniewskiego, czterdziesta dziewiąta.

Klejnotni.

Chochorowski — Graniewski — Pozorzycki — Śniechowski.

Atoli Pozorzyccy, niewiem czy przez omyłkę jaką, czy też w zasługach jakich przydany pod Bełtami noszą księżyc.

Bełżecki *herbu Jastrzębiec*, w województwie Ruskiem i Bełzkiem zasłużeni. Pierwszy tego imienia autor Jan Żakowski, ten albowiem nabywszy dóbr w województwie Bełzkiem, założył miasto Bełżec, od którego Bełżeckim zwać się począł. Mikołaj syn jego, kochającego ojczyznę syna wypełniwszy powinność, z Barbary Magierownej podczaszanki Sendomirskiej, krom córek dwóch Elżbiety Zawadzkiej, chorążycowy Przemyslskiej, i Anny Herburtowej kasztelanicowy Bełzkiej, trzech synów zostawił; Bartłomieja, Jędrzeja, i Jana. Z tych Jan dworzanin Króla Stefana, u którego jeszcze natenczas Siedmiogrodzkiego książęcia, pierwsze sobie pole do wojennych dzieł usłał; gdzie rękę zaprawiwszy na nieprzyjacielskich karkach; z jaką potem rezolucyą pod Sokołem szedł na Szeremeta i Bułhaka wodzów Moskiewskich, widział Mielecki hetman, i wielką część zwycięztwa, jego sercu przypisał. *Bielski fol.* 774. *Paprocki o herbach.* Za te szczęśliwe powodzenia, kościół w Magierowie wystawił Bogu; Bóg mu zaś z Strzyżownej sędzianki Halickiej dał syna Jana chorążego Bełzkiego, ten z Niszczyckiej kasztelanki Sierpskiej, dwie córki spłodził, Zofią która się dostała Ubyszowi chorążemu Dobrzyńskiemu, i Annę.

Bartłomiej najstarszy syn Mikołaja, i koszt i zdrowie swoje na sztych nie raz przeciwko Tatarom wystawił; tegoż kosztu nie żałował, kiedy za Stefana Króla w poselstwie do Moskwy był posłany, umarł r. 1583. surrogatorem Bełzkim, jako pisze Paprocki, ciało jego w kościele Lwowskim OO. Bernardynów złożone, dnia ostatecznego czeka. Potomstwo jego z Elżbiety Wasiczyńskiej, Dorota z Jerzym Kruszyńskim, stolnikiem Buskim dożywotnie sprzysiężona, Bartłomiej i Mikołaj. Tym to zda mi się dwiema braci *Konstytucya* 1587. *fol.* 417. na konwokacyi Warszawskiej dwieście ludzi

uzbroić pozwoliła, na obronę krajów Ruskich podczas *interregnum:* jakoż Mikołaj i fortunę i życie położył dla ojczyzny. Bartłomiej zaś podkomorzy Bełzki, młodsze lata i czerstwość sił, na wojennych trudach przytarlszy, w pokoju potem na dobro pospolite radził. Ztąd z sejmu 1638. komissarzem deputowany do rozgraniczenia Bełzkiego i Wołyńskiego województw *Constitut. fol.* 19. wszystek się na tem zasadził, żeby był sąsiedzkie dyfferencye pożądanym skutkiem zakończył. Zamek w Rudzie z fundamentu wystawił: pojął *primo voto* księżniczkę Zbarazką, z której córki, jedna z Skotnickim kasztelanem Halickim, druga z Gabryelem Dębińskim żyły w małżeństwie: *secundo voto* księżniczkę Sołomerecką; *tertio* Pieczychojską Zofią, z której syn Krzysztof sekretarz królewski. *Quarto* Trzcińską podkomorzankę Sochaczewską, od której Franciszek i Jerzy.

Jędrzej *secundo genitus* Mikołaja z Magierownej, po peregrynacyach w Państwach postronnych zakończonych, do Polski wróciwszy rotmistrzem stawał przeciwko Tatarom, Wołochom i Moskwie, to pod Połockiem, to pod Sokołem, kędy trzy razy chorągiew już upadającą, sam mężnie dźwignął. Jego z Słupeckiej kasztelanki Lubelskiej córka Katarzyna, zmówiona w małżeństwo z Alexandrem Myszkowskim starostą Tyszowieckim. Syn zaś Jan najprzód podkomorzy wkrótce kasztelan Halicki, starosta Bełzki, którego dzielność w każdej sprawie, na każdym placu jednakowa. Pod Smoleńsk gdy go z Zygmuntem III. Polacy oblegli, on z Nowodworskim kawalerem Maltańskim miny podsadzał, któremi uporczywie opierającego się nieprzyjaciela wysadził. Na Abazę Baszę, w sto koni swoim sumptem zaciągnionych odważnie stanął. W izbie Poselskiej słuchała zdrowej rady jego rzeczpospolita, i majestatowi Polskiemu przydała go *ad consilia bellica*, *Constitut.* 1620. *fol.* 2. a na czterech potem sejmach, komissarzem go uczyniła, do pogranicznych od Węgier i Szląska kontrowersyi i do zapłaty wojsku *Constitut.* 1638. *fol.* 2. Na trybunale koronnym marszałkiem będąc r. 1632. samego Boga, za cel sobie postawił, na którego że był szczodrze hojny, świadkiem jest kollegium nasze Przemysłskie, policzywszy go między swoich dobrodziejów. Z Zofji Zarczyńskiej starościanki Malborskiej, miał córkę złączoną dożywotnie z Kuropatwą podkomorzym Halickim, i czterech synów, Alexandra, Ewarysta, Teodora i Bonawenturę: z drugiego zaś małżeństwa z Jadwigą Jazłowiecką wojewodzanką Ruską, córkę Jadwigę dożywotnie sprzysiągł z Januszem Tyszkiewiczem wojewodą Kijowskim. *Okolski in Russia Flor. fol.* 112.

Alexander Stanisław wojewoda Podolski, starosta Bełzki i Szydłowiecki, syn Jana kasztelana Halickiego, a przedtem kasztelan Sanocki senator mądry, humanista szczodry, Pan bogobojny, na kollegium nasze Lwowskie i kościół nasz Sendomirski dobroczynny. *P. Kanon. Oratio.* Z sejmu 1661. komissarzem do rozgraniczenia województwa Podolskiego od Wołoch destynowany *Constitut. fol.* 26. *et* 1653. *fol.* 26. Umarł r. 1677. w kościele naszym Lwowskim pochowany. Potomsto jego z Eleonory Stanisławskiej herbu Pilawa, starościanki Szydłowieckiej cztery córki: Alexandra z Jerzym Ossolińskim starostą Piotrkowskim; druga Katarzyna pierwszym związkiem z Karolem Franciszkiem Korniaktem, drugim z Stanisławem Fredrem kasztelanem Czerniechowskim. Trzecia z Kazanowskim, a zda mi się potem z Warszyckim Stanisławem kasztelanem Krakowskim połączone. Czwarta życie sobie za klauzurą Ś. Franciszka, pod ściślejszą obserwą obrała. Synowie z tejże Eleonory dwaj. Stanisław kasztelan Bełzki, a przedtem Przemyski, którego sejm Lubelski komissarzem destynował, na uspokojenie dyfferencyi granicznych między Ruskiem województwem i Węgrami *Constit.* 1703. *fol.* 21. trzy razy śluby małżeńskie ponawiał, pierwszy raz z Zofią Wielhorską kasztelanką Wołyńską, drugi raz z Bełżecką, trzeci raz z Trzebuchowską stolnikowną Trembowolską: atoli krom jednej córki która się dostała w małżeństwo Józefowi Lubomirskiemu wojewodzie Czerniechowskiemu, żadnego inszego potomstwa nie zostawił. Drugi Alexandra wojewody syn, stolnik Bełzki, podobno Stanisław którego córka jedna w Bełzkim klasztorze Panien Dominikanek światem wzgardziła, druga Puzynowa staróścina Wiska, a syn z tejże matki Brodeckiej urodzony, jeszcze bezżenny, chwałę Bełżeckich ostatni potomek z sobą wniósł do grobu r. 1723. Miał tenże Alexander wojewoda powtórnem małżeństwem za sobą Balownę podkomorzankę Sanocką, ale dzieci nie było.

Ewaryst Jan starosta Wyszogrodzki, drugi syn Jana kasztelana Halickiego, dworzanin królewski, poseł na sejm w r. 1661. zkąd uproszony do traktatów o pokój z Moskwą *Constitut. Lithv. fol.* 1. dzieląc się z Bogiem fortuną swoją kilka tysięcy kollegio Lwowskiemu naszemu zapisał, kędy też po śmierci złożony. Teodor trzeci syn Jana kasztelana, którego syn Adam stolnik Bełzki, z Heleny Kuropatwianki stolnikowny Halickiej, nie miał tylko dwie córki: z tych jedna poszła za Józefa Cetnera kasztelana Wołyńskiego, druga Magdalena zakonnica u Panien Karmelitanek we Lwowie dawnej obserwancyi Przeorysza. Bonawentura Konstantyn stolnik Halicki czwarty syn Jana kasztelana, w roku 1667.

z sejmu komissarz do uznania krzywd poczynionych od Wołoch w królestwie naszem *Constitut. fol.* 22. żona jego Konstancya w tymże roku z nim się pożegnała, po której wziął Barbarę Franciszkę Mniszkownę. Syn z pierwszej żony Adam.

Wojciech Bełżecki najpierwszy skarbnik Grabowiecki, potem stolnik Buski, w r. 1764. z sejmu, wyznaczony komissarzem do ułożenia kwarty sprawiedliwej w starostwach i królewszczyznie w wojew. Bełzkiem. — *Heraldyka Wielądka.* — *Kuropatnicki* umieszcza go w §. V. w extrakcie *legitimatorum Galliciae et Lodomeriae*, 22. Września 1782. r. — Są jeszcze dotąd w Bełzkiem województwie Bełżeccy, z tych Józef stolnik Bełzki, miał potomstwo, syna Jana i córek dwie, z tych starsza Maryanna za Wężykiem, druga Anna. — *Przypisy Krasickiego.*

Bełzowski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Alexander Bełzowski z Krakowskiem województwem podpisał elekcyą Jana Kazimierza.

BEM HERB.

Sam tylko MS. o familiach Pruskich o nich namienia, herb ich zaś tak opisuje. Baran z rogami, wspięty do góry, tak że tylko na dwóch nogach tylnych stoi, dwie przednie i z głową w górę podniósł, w czerwonem polu. Z drugiej strony tarczy (bo ta przedzielona wzdłuż na dwie części) gryf z skrzydłami zielony, w białem polu ku baranowi i nogami i głową obrócony, nad hełmem korona, w której takiż baran i gryf, jak na tarczy. W wielkim kościele Kwidzyńskim, widzieć chorągiew z tym herbem zawieszoną, a z niej napis *Petrus Behm Regni Poloniae Civis.*

Wielądek w heraldyce umieszcza iż nikt o nich nie pisał, zwie ich *Behm* i namienia iż czytał, jako Karol Behm koło r. 1784. był kanonikiem Gnieznieńskim. — Także *Kuropatnicki* w §. V. w extrakcie *legitimatorum Galliciae et Lodomeriae inter equites sine voce*, umieszcza Wincentego Behma 17. Września 1782. roku. —

Zdaje się iż to są ci sami Bemowie co i Niesiecki o nich pisze, gdyż podziśdzień znajduje się ta familia tak w Gallicyi jako też w Krakowskiem, gdzie żył w ostatnich czasach Jędrzej Bem herbu Bem (podobno sędzia) ten miał żonę Agnieszkę *Gołuchowską* po której śmierci pojął Maryannę *Ostafińską* z której w r. 1795. miał syna Józefa dotąd żyjącego, ten w stanie wojskowym, jako generał artyleryi dzielnie się odznaczył. —

Bendorski *herbu Wyszogota*, ci się piszą z Bendorzyna w Płockiem województwie leżącego, ale Marcin Bendorski pierwszy się przeniósł z Płockiego do Wielkiejpolski, jako o tem świadczą *Acta Castren. Gnesnen.* ten miał za sobą Dobrosołowską, z którą spłodził syna Walentego, temu Głuchowska powiła Stanisława i Wojciecha, z tych Stanisław wrócił się nazad do Płockiego, Wojciech zaś pojął Zołtowską herbu Ogończyk, z którą zostawił Walentego, ten z Joanną Mikołajewską miał córkę Maryannę, zaślubioną Wojciechowi Dzierżykrajowi Morawskiemu, ale *sterilem* i Helenę: synów, Michała, cudownie powołanego do zakonu OO. Reformatów, i Wawrzeńca.

Benisławski *herbu Pobog*. Z Mławskiego powiatu z Mazowsza wyszli. Mikołaj pisarz grodzki Sendomirski, godny człowiek i Boga się bojący, co o nim świadczy *Paprocki o herb. fol.* 175. piszą się z Benisławia.

Jan Benisławski na zjezdzie pod Olkinikami r. 1700. pisał się z wojew. Inflantskiego. — Bonifacy był posłem z księztwa Inflantskiego na elekcyą r. 1764. Marcin sędzia i Ignacy miecznik wojew. Inflant. pisali się na elekcyą Stanisława Augusta Króla. — Michał regent ziemski Inflantski — Michał podkomorzy nadworny J. K. M. kawaler orderu Sgo Stanisława. — Jan biskup Mohylowski *ritus Graeci uniti* kawaler orderów Orła białego i Sgo Stanisława. — Franciszek szambelan J. K. M. orderu Sgo Stanisława kawaler. — *Heraldyka Wielądka.*

Oprócz przez Wielądka wspomnianych Benisławskich, dodaje to jeszcze *Krasicki w swoich przypisach* że za Zygmunta III. Marcin Benisławski w Inflanciech osiadł, gdzie dla zasług wojennych dobra *Birze* otrzymał. —

Benoe *herbu Taczała*. Ci nobilitowani r. 1685. dla tego Paprocki i Okolski nie mógł o nich wiedzieć. Paweł Benoe, skarbnik Podolski, sędzia grodzki Halicki, deputat na trybunał koronny r. 1728. Córka jego Anna. Brat zaś rodzony Stanisław.

Paweł Benoe o którym tu wzmianka został potem (za Augusta III.) instygatorem koronnym, umarł kasztelanem Warszawskim, z żony Greczynki zostawiwszy jedynaczkę córkę Wielkich majętności dziedziczkę, ta wydana za Skarbka starostę. — *Przypisy Krasickiego.* — Michał za Augusta III. instygator koronny. — Józef administrator dóbr stołowych J. K. Mci wielkorządzca Krakowski, kawaler orderu S. Stanisława. Tego samego domu podobno za panowania Stanisława Augusta Króla,

jeden Benoe był rezydentem i ministrem Króla Pruskiego. — *Heraldyka Wielądka.* — Dziś są *Benoe* w Krakowskiem, z tych bracia Tytus i Konstanty który miał za żonę Ciepielowską. —

Bentkowski patrz **Bętkowski.**

Berens. Jan Berens obersztleitnant w wojsku Polskiem cudzoziemskiem, nobilitowany roku 1685. wspomina go konstytucya r. 1690. *fol.* 6. kędy jego regimentowi, który wziął po Grudzieńskim kasztelanie Sieradzkim, każe płacić zasługi. Paprocki i Okolski nie mógł o nich wiedzieć.

Beresniewicz *herbu Kościesza.* O tym domie pisze *Kojałowicz MS.* że Wawrzeniec Bereszniewicz zostawił syna Jana, ten zaś Jerzego, Jędrzeja, Ostafiego, Jakóba i Michała, atoli ci odmienną *Kościeszą* w herbie noszą, bo jelca czyli krzyż nie prosto ale na ukos kładą na strzałe rozdartej, na hełmie trzy pióra strusie. —

Tomasz Bereszniewicz na zjeździe walnym pod *Olkinikami* roku 1700. pisał się z powiatu Upitskiego. — Maciej podpisał się r. 1763. na manifeście w Wilnie *de illegitimitate* trybunału W. Ks. Litewskiego. — *Heraldyka Wielądka.*

Bereza *herbu Prawdzic.* Lubelskiego województwa ziemianie. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jan Jacek Bereza r. 1686.

Berezański *czyli Berżański herbu Przestrzał.* I o tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. W księztwie Litewskiem znajdują się: tak Berżański Klausuc Alexander podpisał z Żmudzkiem księztwem elekcyą Jana Kazimierza; Jan Władysława IV. w Orszańskiej zaś ziemi Berezański Stanisław ziemianin Wileński Jana Kazimierza. Więcej o nich mówić się będzie pod herbem Przestrzał.

Władysław Berezański na zjeździe walnym pod Olkinikami r. 1700. podpisał się z powiatu Oszmiańskiego. — *Heraldyka Wielądka.* —

Bereźnicki *herbu Sas*, w ziemi Przemysłskiej: z tej Jacek Samuelowicz Bereźnicki podpisał elekcyą Augusta II. W metrycc Wołyńskiej r. 1528. czytam Hryczka Bereżeckiego, i drugiego Siemiona Bereżyńskiego. O tych wszystkich ani Paprocki, ani Okolski nie pisał.

Jacek Samuelowicz Bereźnicki podpisał elekcyą Augusta II. Króla. — *Kuropatnicki* w §. V. w extrakcie *legitimatorum Galliciae et Lodomeriae*, umieszcza Jakóba Bereźnickiego dnia 18. Września 1782. roku, i Antoniego 22. Października tegoż roku. — Także Jana i Bazylego 29. Października tegoż roku. —

Berezowski w ziemi Halickiej. —

Niesiecki tyle tylko o Berezowskich namienił, jednak *Wielądek w heraldyce* kładzie: Czytałem Pawła Berezowskiego, iż koło r. 1776. był pisarzem grodzkim Winnickim także Maciej komor-

nikiem granicznym Żytomirskim. — Mateusz susceptantem pogranicznym Kijowskim. Wojciech Berezowski 1792. roku horodniczy Bracławski. — Józef wice-regent sądowy Kijowski 1793. roku. — *Krasicki w przypisach do herbarza Niesieckiego*, także tych samych wymienia.

Berg. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. O herbie ich czytam że orłów zażywają, jakim jednak kształtem nie wyraził *Panegyr. Łomżensis Messis.* Z Szląska do Polski przyszli: bo Joachim Berg mąż i urodzeniem i nauką zaleceny, nie daleko Głogowa w Herndorfji znajdował się r. 1526. *Ancholcer.* W Inflanciech potem osiedli, z których Jan starosta Rajgrodzki, kapitan Duneburski, w Niemczech najprzód żołd wojenny zaczął, ztamtąd z Władysławem IV. na Moskwę się puścił w r. 1633. *Clagi. Lind. Mari. fol.* 579. kędy za krwawe prace starostwo mu konferowane. Piechotę Duneburską, że swoim kosztem przez długi czas sustentował dla dobra rzeczypospolitej, kazała mu ten koszt wszystek wyliczyć przez konstytucyą r. 1647. *fol.* 24. *Mowca Polski tom.* 2. syna jego wspomina. Berg Karmel Władysław Franciszek, Szeneburski kościół, dla pomnożenia większej chwały boskiej, w swoich dziedzicznych dobrach oddał ojcom naszym, co approbowała konstytucya 1667. *fol.* 22. Z tegoż sejmu Berg Zygmunt podczaszy Gostyński, komissarz deputowany do uspokojenia granic od Szląska *Constit. fol.* 21. Borch (tak go czytam) chorąży Inflantski roku 1704. z tegoż województwa przydany *ad consilia* marszałkowi konfederacyi Sendomirskiej. Berk Cywon Bierzański, żona jego Konstancya Wolfowna roku 1683. Berk kasztelan Inflantski roku 1695.

Krasicki w przypisach dodaje: Hylzen w opisaniu Inflant tak o nich mówi: jedni się piszą *Berg de Carmel* mają za herb *Góry*, tych dom w Inflantach ustał w ostatnim tego imienia Władysławie Franciszku kasztelanie Inflantskim. Drudzy się piszą *de Berek* mają za herb *Brzozy na Górze*, którzy i teraz w księztwie Inflantskiem znajdują się. —

Bergielewicz. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. W Czerniechowskiem województwie znajdują się: Jan horodniczy Czerniechowski podpisał elekcyą Jana III. z temże województwem.

Berkhan *herbu Cietrzew.* I o tych nasi genealogistowie milczą: przecież że w Prusiech kwitnęli, Paprocki namienia o herbach *fol.* 406. gdy Jerzego Berkhana męztwo sławi r. 1582. idącego pieszo do szturmu pod Pleszkowem. Zygmunt Berkhan starosta Sołdawski, podpisał komissyą królewską roku 1609.

Krasicki w przypisach dodaje, że się w Warmji znajdują dwaj Berkhanowie urodzeni z *Sikorskiej:* z tych jeden ma za sobą

Hozyuszownę dziedziczkę *Rasząga*, drugi *Murzynowską*. — Dwóch także w roku 1783. bezżenni. —

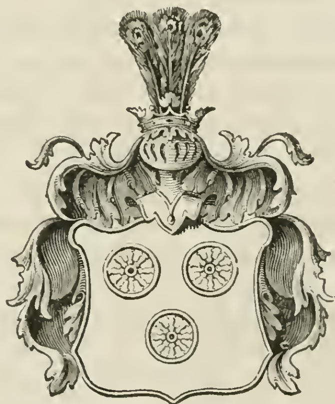
Berkowski. I o tych żaden nie pisał. Walenty Kazimierz pisarz grodzki Wałecki, z Pomorskiem województwem podpisał elekcyą Jana Kazimierza.

Szymon Berkowski pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z powiatu Rzeczyckiego. — *Heraldyka Wielądka.*

Bernacki. O tych nasi pisarze nie mogli wiedzieć, ile że Krzysztof Bernacki dopiero nobilitowany r. 1676.

Bernawski. Miro Bernawski hospodar albo wojewoda Wołoski, indygenat w Polszcze otrzymał, i do wszystkich prerogatyw wolnego narodu przypuszczony na sejmie r. 1629. o czem *konstyt. fol.* 17.

Bersot. Grzegorz obersztér i dworzanin Jana Kazimierza Króla, większą część życia swego, w ustawicznych upałach Marsowych, na obronę tej ojczyzny strawiwszy, w nadgrodę trudów swoich indygenatem darowany na sejmie roku 1667. *O czem konstyt. Litew. fol.* 17.

BERSZTEN HERB.

Na tarczy trzy kółka płużne żółte, w polu czerwonem, takim składem, że dwa podle siebie górują, trzecie spodem idzie we środku. Nad hełmem i koroną trzy pióra pawie. *Paprocki Gniazdo fol.* 1120. *O herb. fol.* 568. *Okol. tom.* 1. *fol.* 41. *Potocki poczet herb. MS. P. Rutka. S. J. Bielski.* Jest wiele w Europie familji, które kółek w herbie zażywają, jako w Rzymie, Medyolanie, Brunświku, ale mniej albo więcej, także w Hannonji jednego tylko kółka *Braun lib.* 3. *fol.* 23. w Patavium Carrarów dom, czterech; *Petra Sancta cap.* 63. atoli o trzech kółkach, żadnego mi się nie dostało widzieć. Z Niemiec do nas wniesionym go mienią nasi pisarze, co i samo imię wydaje Berszten, atoli czasu żaden nie naznaczył, to mu tylko Paprocki przydał przed lat

stem czterdzieści, że od dawnego czasu w ojczyznie naszej kwitnie.

Klejnotnych tego domu, dwóch tylko wszyscy liczą, Karniowskich i Wierzchlińskich, mieli raczej mówić Wierzchlejskich: ja przydaję Gaszyńskich, luboć ci dwaj ostatni, już na inszą formę przerobili swój zaszczyt, to jest

BERSZTEN
2do

HERB.

O tym ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: to jest: są dwa kółka płużne, tak jak w pierwszym Bersztenie ułożone, i tegoż koloru, a miasto trzeciego, sztakiety jak przy fortecy rozsadzone, na hełmie dwa skrzydła, grzbietami do siebie obrócone, do lotu w górę wspięte. Tu u nas w Polszcze ta się odmiana stała, i lubo czasu nie wiedzą i okazyi, jabym jednak rozumiał, że za Zygmunta Augusta w r. 1563. gdy bowiem Iwan Wasilewicz kniaź wielki Moskiewski Połock obległ, a niektórzy to strzelbą, to natarczywością przestraszeni, na łaskę się Carską spuszczając dobrowolnie poddali; Wierzchlejski rotmistrz Polski, rodem Ślężak, herbu Berszten, długo się potem i mężnie opierał potędze nieprzyjacielskiej: dopiero gdy z sił spadli, z prochu wyniszczeni, po wielkich namowach, miasto Carowi oddali; wdzięczna była i miła samymże adwersarzom, ta jego odwaga; przetoż lubo Litwę, którzy pierwsi z Połocka wyszli, do więzienia wzięto nad słowo im dane; Wierzchlejskiego jednak, i wszystkich z nim Polaków uczęstowawszy i hojnie udarowawszy, wolno puszczono. *Bielski fol.* 613. Wierzchlejski powróciwszy do Króla, takbym sądził, że tę odmianę w herbie otrzymał.

Berżański *herbu Łabędź. Kojałowicz w MS.* o nich świadczy, że idą od Klausucia w Litwie możnego Pana: dla tego i podziśdzień jeszcze się tak piszą, Berżański Klausuc. Wnukowie Klausucia, Golimunt i Kormult, a rodzeni bracia,

przyjęli herb Łabędź w Hrodlu, na siebie i na sukcessorów swoich. Z tych Jan Berżański kwitnął 1621. Stanisław żołnierz w kwarcianem wojsku, z Ossolińskim starostą Stobnickim. Drugich tu należących patrz, pod Berczański herbu *Przestrzał.*

BERŻEWICZ HERB.

MS. o familiach Pruskich, tak herb ten opisuje. Tarcza na cztery części przedzielona, z tych na wyższej linji po prawej stronie tarczy jest koza łapami przedniemi do góry miernie wspięta, głową i całą sobą w prawą obrócona, po lewej stronie orzeł zwyczajny Polski; na niższej linji po prawej stronie orzeł tenże, po lewej taż co i wyżej koza, nad hełmem i koroną orzeł Polski z koroną. Przydaje tenże MS. że koza z dawnych czasów dziedzicznym klejnotem tego domu była w Węgrzech, z których krwi Katarzyna Bephot Prababką była Stefana Batorego Króla Polskiego. Ten potem Król Marcinowi Berżewiczowi kanclerzowi niegdy Siedmiogrodzkiemu indygenat w Polszcze konferował, orła Polskiego do herbu przydał, Starogardzkie i Osieckie starostwa do tego w zasługach mu przyłączywszy. Złączył się był potem z Dąbrowską z Wojanowa a syn jego Jan z Dorotą Kryską. Czerskich i Loków kolligacyą z niemi tenże wspomina. Syn ten Jan Berżewicz, pojąwszy Dorotę Kryską herbu Prawdzic, prócz córki Anny, żadnego męzkiego potomka nie zostawił, dla tego się na nim dom ten wkrótce skończył: umarł w Lissowie r. 1646.

Beski *herbu Jastrzębiec.* W Mazowieckiem województwie possessyonaci, Marcin Jana Kazimierza, Jan Jana III. Tomasz Beski Augusta II. z Płockiem województwem podpisali elekcye.

Andrzej i Fabian Besey podpisali elekcyą Stanisława Augusta Króla, z województwa Płockiego r. 1764. — *Heral. Wielądka.*

Beski *herbu Prawdzic.* Od Beska w ziemi Chełmskiej nazwani. Jeden z nich osiadł w województwie Krakowskiem, z Powęzowskiej spłodziwszy syna Walentego. Walenty w ziemi Chełmskiej został się, w owej z Maxymilianem potrzebie sławny. Tego z Nowosieleckiej syn Mikołaj, w Moskwie cztery lata wojował porucznik hetmański, żona jego Podgórska.

Beszewski *herbu Abdank.* Sendomirskiego województwa obywatele, więcej o nich nigdziem się nie mógł doczytać.

Bętkowski *herbu Prawdzic.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Stanisław pisarz Wyszogrodzki, miał syna Jana, i córkę Zofią za Benedyktem Zaborowskim. Jan w województwie Łęczyckiem r. 1630. Stanisław w województwie Rawskiem r. 1670. Jędrzej z Sieradzkiego, Jakób i Jan z Poznańskiego, Wojciech z Inowrocławskiego, Stanisław, Józef i Michał z Brzesk. Kujawskiego podpisali elekcyą Augusta II. Adam w województwie Wołyńskiem, miał za sobą Teofilę Borejkownę, synów z nią trzech, Benedykta, Michała i Piotra, i córkę Maryannę.

Niektórzy zwą ich Bentkowskiemi, lecz zdaje się iż to jeden i ten sam dom z Bętkowskiemi. — *Krasicki w przypisach do herbarza Niesieckiego* mieści ich w Wielkiej Polszcze i dodaje: Bentkowski pułkownik wojsk koronnych Autoramentu cudzoziemskiego w r. 1750. — W r. 1778. Stefan skarbnik Brzeski-Kujawski. — Łukasz stolnik Stężycki. — W województwie Brzeskiem obożny Roch Bentkowski r. 1778. — Także Zygmunt Bętkowski regent grodzki Łucki 1776. r. — N. Bętkowski kasztelan, syn jego pułkownik w wojsku koronnem. — *Wielądek* także w heraldyce pod nazwiskiem Bentkowski, oprócz tych przez *Krasickiego* cytowanych, dodaje jeszcze: Ignacy Bentkowski podpisał się na akcie konfederacyi generalnej W. Ks. Litewskiego w Wilnie 28. Kwietnia 1794. r. — Łukasz (już wyżej wspomniany), najprzód podczaszy Stężycki, a potem starosta, kawaler orderu Sgo Stanisława. — Hiacynt sędzia ziemski Stężycki, kawaler orderu Sgo Stanisława. —

BETMAN HERB.

Ramię prawe, w prawą tarczy skierowane, w palcach paciorki, albo koronkę trzyma do modlenia, nad hełmem zaś z korony widzieć pół człowieka, z włosami i brodą mierną bez czapki, ręce obie na piersiach, jak do modlitwy złożone, trochę wyciągnione, twarzą w prawy bok obrócony, koronka u niego w ręku. *Okolski w indexie tomu pierwszego* tylko ich wspominał, *Bielski zaś fol.* 507. przydaje, że tę familią z Niemiecka Bethmany zwano, jakby Panu Bogu

BETMANN HERB.

modlące się. Zkąd też poznać, że z Niemiec do nas przyszli, luboć początku tego herbu i okazyi, żaden z naszych autorów nie namienia. W Krakowskiem mieście z razu byli osiedli, atoli z kolligacyi, którą się z przedniejszemi w Polszcze naszej domami powiązali, snadno każdy pozna, co za estymacyi u wszystkich byli. Seweryn Bethman, w zastawie trzymał od Króla Zygmunta pierwszego, Minerę Olkuską w pięciu tysięcy, tamtych czasów monety. Gdy w Wieliczce góry solne zagorzały, on już w dziewięćdziesiąt lat życia swego z Kościeleckim Zupnikiem, skrzętnie, ale i odważnie w dół się spuściwszy, wszystek pożar szczęśliwie przytłumił umarł r. 1515. do stu lat życia swego pięciu mu tylko nie dostawało. Syn jego Seweryn poprzedził do grobu ojca: córka zaś jego Zofia, Janowi Bonerowi, kasztelanowi Sądeckiemu zaślubiona: z której córka Zofia, Jana Firleja wojewody Krakowskiego małżonką była. *Bielsk. fol.* 507. *et* 516. *Decius in Sigism. I. Paproc. o herb. fol.* 701. Zajfreda Bethmana w r. 1478. kładzie. Jana nadgrobek w Krakowie mu położony głosi. Anna Zajfred Betmanowna, z Stanisławem Frezerem przyjaźń dożywotnią zmówiła. Atoli blisko już półtorasta lat, jak ten dom w krajach naszych zniknął.

Krasicki w przypisach, zwraca uwagę na nazwisko domu tego i herb jego, to jest, że, *Betmann* z Niemieckiego człowiek modlitwy, lub modlący się, ma analogią z wyobrażeniem herbu tego. —

Beynart *herbu Abdank.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Beynart Stanisław pisarz skarbowy Litewski o którym *Konstytucya* 1621. Paweł Wincenty Augusta wtórego elekcyą z Wileńskiem podpisał. Kazimierz Lwowicz Beynart łowczy Kowieński z Zmudzkiem Jana III. *Kojał. in MS.* tak herb ich opisuje: Abdank zwyczajny, dwie strzały przeszywają, jedna od prawego boku tarczy w górę,

druga niżej od lewego boku, na hełmie trzy pióra strusie, zdawna tego klejnotu zażywali Beynartowie w W. Ks. Żmudzkiem, co poznać z różnych miejsc, osobliwie jednak na marmurze, w ścianie Bursy nazwanej Ambrozyańskiej, w Wilnie na ulicy Skopowej. Ambroży Beynart kanonik Wileński fundator tej Bursy i różnych szpitalów. Maciej człowiek wielce uczony, bezżenny żywot prowadził. Stanisław skarbnik Litewski fundował OO. Dominikanów w Paprociach. Collegium Soc. Jesu w Poszawcach w swych dobrach, potomstwa żadnego nie zostawił. Floryan podsędek Upitski mąż godny. Samuel pisarz ziemski Kowieński skarbny Litewski, umarł 1648. Wojciech kanonik Wileński, proboszcz Białostocki: był wprzód kanonikiem Wendeńskim, pisarzem kapituły Wileńskiej *Kojałow. in MS.*

Szymon Beynart kuchmistrz Żmudzki w r. 1778. — *Przypisy Krasickiego.* —

Patrz następnie **Beyner.**

Duńczewski w herbarzu Tom II. stronnica 420. umieścił pod herbem *Suche Komnaty* Beynerów: gdy w ciągu opisu tego, niektóre osoby trafiają z temi przez Niesieckiego jako Beynart *herbu Abdank* opisanemi, sądzę że to jeden i ten sam dom być musi, dla tego kładę tu z Duńczewskiego cały tychże Beynerów opis. —

Beyner *herbu Suche Komnaty.* Herb ten nabyty jest w *Imperium*, a z Niemiec tu do Polski przeniesiony, którego familianci z dawna zostawali w Ciechanowskiej ziemi na dobrach *Suche Komnaty*, od których herb ich imienia nabył, lubo inaczej o nim mówi *Okolski tom.* 3. *folio* 167. ja za prawdziwszą opinią trzymam *Niesieckiego* zdanie, co poznać z samego imienia starożytnego Beynerów Niemieckiego, z których Mikołaj Beyner podpisał unią księztwa Litewskiego pod Janem Wojciechem. *Litvh. Conf. fol.* 282. *in Convent. gene. 4ta et* 20. *Mensis Julii.* Drugi podpisał elekcyą Jana III. *tit. Suffragia* województw i ziem. Także *tit.* księztwo Żmudzkie jest podpisany *pag.* 296. Chryzostom Lwowicz Beyner stolnik Mozyrski, *item eodem tit.* 297. Kazimierz Lwowicz Beyner łowczy Kowieński podpisany. Zgoła, ta familia *originative* wyszedlszy z *Imperium*, z Krzyżakami zaszła do Inflant i Kurlandyi, gdzie i dobra dziedziczne były stryja teraźniejszych żyjących w Litwie, Jana Beynera, łowczego Kowieńskiego: ztamtąd przenieśli się do Litwy i księztwa Żmudzkiego. Ojciec żyjących około r. 1750. Marcin na Beynerowie Beyner, krajczy województwa Trockiego, miał dobra dziedziczne w księztwie Żmudzkiem, powiecie Kroskim, nazwane Podubisie, z których po śmierci jego synowie, fundowali Ks. Bazylianów prowincyi Litewskiej. Synów miał trzech *in viris* 1757. to jest, Antoniego, który około lat 15. u książęcia Michała Wiśniowieckiego, wojewody Wileńskiego, hetmana w W. Ks. Lit. był regentem wojskowym W. Ks. Litewskiego, aktualnego krajczego księztwa Żmudzkiego; drugiego Jerzego na świecie, potem Giedeona opata Żydy-

czyńskiego; i trzeciego Jana rotmistrza Janczarskiego Buławy polnej W. Ks. Lit. Ci obadwa bracia rodzeni, Antoni i Jan, około roku 1750. z Litwy na Wołyń przenieśli się, i mają dobra swoje w powiecie Krzemienieckim, a Giedeon opactwo swoje pod Łuckiem. Tychże siostr rodzonych dwie, Eleonora wizytką w Lublinie, i Agnieszka wydana za Józefa z Kosarzewa Borzęckiego, skarbnika Latyczewskiego, regenta grodzkiego Łuckiego. —

Biała *herb patrz* **Trzaska.**

Białaczewski *herbu Odrowąż.* Jan Prandota z Białaczowa biskup Krakowski dwudziesty pierwszy, i dom swój i ojczyznę, to wysoką nauką, to świątobliwością ozdobił. Urodził się we wsi dziedzicznej Bolesławicach, z pobożnych rodziców herbu Odrowąż, Iwona biskupa Krakowskiego, Ś. Jacka i B. Cesława bliska krew, ale i prawdziwy cnót ich, na które z niemi żyjąc patrzył, naśladowca. Zaraz się z młodszych lat, chęć w nim wielka do nabożeństwa wydawała, która przy filozoficznych i teologicznych naukach w nim nie ostygła. Na kapłaństwo od Wisława biskupa Krakowskiego poświęcony, archidyakonem Krakowskim, czyli jako chce Sewerynus dziekanem Krakowskim i kanonikiem Sendomirskim, z promocyi, nie kolligatów swoich, na on czas w Polszcze celujących, ale szczerych cnót swych być zasłużył: albowiem w nim i rozsądek długą experyencyą przepolerowany, i mądrość pokorą utemperowana, ale najbardziej świątobliwość życia zajaśniały, że po śmierci tegoż Wisława, cała kapituła, zgodnie go i bez żadnej kontradykcyi do tej infuły obrawszy, prawie poniewolnie przymusiła. Approbował elekcyą Celestyn IV. papież, Fulco arcybiskup Gnieznieński w dzień Ś. Urbana roku 1242. konsekrował. Zaraz się tedy tą umysłu wspaniałością, którą z przodków swoich wziął, przy kościelnej wolności i jej obronie, murem stawił niewzruszonym. Dla tego gdy Konrad książę Mazowiecki, o to na niego urażony, że przy Bolesławie Wstydliwym, niewzruszoną wiernością stawał; chcąc go do siebie pociągnąć biskupie dobra i dziedzictwo chrystusowe opanował, poddanych wymyślnemi podatkami przyciskał, kościoły przez swawolne kupy szarpał, wsi i miasteczka palił, ubogich ludzi męczył: dostało się tej ciężkiej wexy i ziemskim dobrom: Prandota po ojcowsku sobie z nim postępując, najprzód go i nie raz przez swoich napominał, od świętokradzkiej łupieży odwodził, a gdy nic zdrowe rady, święte perswazye, zawziętego uporu nie zmiękczyły, cenzurami go kościelnemi od społeczności wiernych odłączył, którą potem klątwę Fulko arcybiskup, zezwawszy na to prowincyalny synod potwierdził, i po całej Polszcze głosić kazał. Wetując potem tej szkody

Bolesław Wstydliwy Krakowski i Sendomirski książę, a oraz nienadwerężony ku sobie w biskupie affekt szacując, wielkiemi przywilejami kościół Krakowski, od wszystkich ciężarów wiecznemi czasy oswobodził; co żeby tem warowniej ugruntował Prandota, od Alexandra IV. łask tych uprosił roboracyą, Konrad zaś od Krakowa do Mazowsza powróciwszy, tam wkrótce żyć przestał. Tak uspokoiwszy się od drapieży i najazdów pobożny infułat, udał się do rozporządzenia powierzonej sobie trzody. Tym czasem, ściśniony od Fryderyka Cesarza Innocenty IV. szukał po różnych królestwach w swem nieszczęściu pomocy; do nas wysłał Jakóba Leodyjskiego archidyakona, o supplement prosząc. Na zawołanym tedy dla tego do Wrocławia synodzie, Jan z innemi Polskiemi biskupami, piątą część dochodów kościelnych przez trzy lata, Innocentemu płacić deklarował. A ponieważ Polacy, starym zwyczajem idąc, zaraz od starozapustnej niedzieli, post przedwielkonocny zaczynali; tenże legat hojnością prałatów naszych ujęty, imieniem papiezkiem dyspensował Polaków, pozwalając, aby wzorem w inszych królestwach zagęszczonym, dopiero od dnia Popielcu zapuszczali, jakoż od roku 1246. którego ta relaxacya stanęła, do tych czas ten zwyczaj trwa w ojczyznie naszej. U tegoż Innocentego kanonizacyą Ś. Stanisława biskupa i męczennika uprosił, w lat 175. po okrutnem jego zamordowaniu; relikwie jego, przy assystencyi książąt, infulatów i gminu ludzi z Węgier, Czech i Szląska i Morawy, na to zgromadzonym z grobu wyniósł, i dla większej czci publicznie wystawił. Ś. Kunegundę i B. Salomeą na świętą za klauzurę zakonną, służbę i namówił, i zawiódł. Gdy potem Salomea w przedziwnych cnotach życie zamknęła; ciało jej, z którego likwor jakiś dziwnie przyjemny sączył się, łzami bogobojny pasterz obmywszy, pogrzebił; dla autentyku i pewności, pieczęcią swoją grób obwarowawszy. Na sług bozkich hojnie łaskaw, na sieroty dobroczynny, szpitale i kościoły bogacił, zkąd go też pospolicie ojcem ubogich nazywano. Klasztorowi Czyrzyckiemu dziesięciny ze wsiów Bodzanowic, Gostuchowa, i Plichowa, od stołu biskupiego oderwawszy, za konsensem Krakowskiej kapituły przyłączył. Kanoników Ś. Ducha de Saxea, od Iwona biskupa Krakowskiego do Polski wprowadzonych, i na Prądniku osadzonych, z Prądnika do miasta przeniósł, kościół im Farny Ś. krzyża inkorporował, i drugi pod tytułem Ś. Ducha, z muru wywiódł: szpital im do tego dosyć obszerny pod dyrekcyą przydał, w którym po trzysta ludzi, przeszłych czasów rachowano. Kościół Ś. Marcina w Biskupicach nad Wieliczką fundował i nadał. Tak w zasługi

i w lata dojrzały, tęskniąc sobie z tem doczesnem życiem, a wiecznego pragnąc, wołał nie raz z Dawidem. *Hei mihi, quia incolatus meus prolongatus est.* W przewlokłej niemocy z Bogiem się swym ciesząc, obfite ztamtąd czerpał pociechy, które się i na twarzy jego wydawały; na ostatek w dzień śmierci swojej, mszy świętej w kościele katedralnym wysłuchawszy, sakramenta święte przyjąwszy, po skończonych wszystkich godzinach kapłańskich, do domu swego zaniesiony duszę Bogu oddał nie zmazaną, pochowany w tymże kościele na zamku, w pośrodku kaplicy Ś. Piotra, kędy rękę Ś. Stanisława biskupa do uszanowania wystawiają, a bodaj nie w tymże samym grobie, z którego on kości tego Ś. Męczennika wyniósł. Jakoż pieczołowaniem koło swoich owieczek, wizytując dyecezyą, przykładem do dobrego wszystkim będąc, na tę sobie opinią świątobliwości zarobił, że go za świętego miano. Znać to najprzód z pierwszego nadgrobku, który mu tamże według świadectwa Długosza przydano.

Hic jacet Ecclesiae decus, hic Pastor bonus, hic flos
Justitiae, Cleri, Prandota Praesul honor.
Hic via veri, gloria Cleri; Prandota, tota
Laus Patriae, Pater inclytus est situs, aula Sophiae
Flos situs inclytus, hic Cleri veri, via legis
Egis Praesul Agaps, Prandota tota gregis
Hic sacer e tumulo te Stanislae levavit.
Te Sanctum populo Pater alme levando probavit
Ut sit hic Sanctum, titulo Sanctorum te sociavit.

Znać i z tego: bo we dwieście lat blisko, po śmierci jego, w roku 1444. za czasów Mikołaja IV. papieża, Zbigniew Oleśnicki, kardynał i biskup Krakowski, ciała świętego zwłoki z ziemi podniósł, podczas której ceremonji, dziwna wonność, tamto miejsce napełniła, trwając zaś przez cztery dni, hurmem cisnących się do grobu jego, w ich niemocach leczyła. Tychże dobrodziejstw, wzywający tego błogosławionego, że doznawali; świadczy Długosz tych tam czasów oczywisty świadek w prefacyi do życia Ś. Kunegundy: w tem tylko nas potomnych, i czci jego ubliżył, że ich światu nie wypisał. Nową tenże Zbigniew, na nadgrobku Prandoty wyryć kazał inskrypcyą, z tytułem błogosławionego. *Beatus Joannes Prandota, Episcopus Cracoviensis obiit die* 20. *7bris, Anno Dni* 1266. Z tego jawnie dochodzę błędu Pruszcza, który śmierć jego składa na dzień 20. Kwietnia: większy widzę w Paprockim, ten lubo go konsekrowanym być twierdzi w r. 1242. i lat dwadzieścia i pięć jego bi-

skupstwa liczy, przecież powiada, że śmierć przypadła w r. 1262. Okolski w tem się myli, że trzynaście tylko lat, stolicy jego naznacza. Siedział lat dwadzieścia i cztery, umarł w samę wigilią S. Mateusza apostoła i ewangelisty. Znowu powtórnie kości jego ztamtąd podniesione w lat sto dziewięćdziesiąt i pięć, to jest w roku 1639. siódmego dnia Czerwca, przez Ks. Erazma Kretkowskiego archidyakona i officyała generalnego Krakowskiego, i w zakrystyi katedralnej pieczęcią jego obwarowane, z przystojną czcią złożone, jako pisze Starowolski, aleć już temi czasy, w ozdobnej tamże na zamku kaplicy Jana Kazimierza Króla, nad drzwiami, oraz z inskrypcyą, która to opowiada schowane, czekają tylko, póki im stolica apostolska, zwyczajnej świętym bozkim czci nie pozwoli. Pisali o nim *Starowol. in Episc. Cracov. Frydrychowicz in S. Hyacyntho. Pruszcz in descript. Crac. i Forteca Duchow. fol.* 95. *Nakiel. in Miech. fol.* 40. *et* 165. *et* 197. *Cromer lib.* 8. *Grodzicius in Vita S. Hyac. lib.* 1. *cap.* 1.

Z tych jeszcze i podziśdzień Białaczowscy w Sendomirskim kwitną: od których że Straszowie wyszli z tego dochodzę, że się z Białaczowa i teraz piszą. Seweryn Poborcą był powiatów Wiślickiego i Pilznieńskiego. O czem konstytucya r. 1611. syn jego Jacek Władysława IV. elekcyą, Bartłomiej i Wacław Jana Kazimierza, Alexander Augusta II. podpisali.

Białaczowski *herbu Rola*, w Łęczyckiem województwie pisze o nich Okolski, więcej po autorach niemogłem się doczytać.

Białecki *herbu Jelita*, w Sendomirskiem województwie. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Melchior na Białocinie w województwie Sieradzkiem, w powiecie Piotrkowskim Białecki, dwa razy śluby małżeńskie ponawiał. Pierwszy raz z Barbarą Matuszewską, z której dwóch synów zostało, jeden Benedykt, któremu żona Radziątkowska, powiła syna Jędrzeja bezpotomnego, i Balcera, którego z dwóch żon Agnieszki Bogdańskiej, i Maryanny Kobielskiej, to było potomstwo, Jerzy, Stefan i Samuel, wszyscy *steriles*, siostra zaś ich Katarzyna, najprzód żyła z Jabłońskim, po nim z Janem Zdańskim. Drugi syn z Matuszewskiej Tomasz, którego syn Tobiasz z Jadwigą Czarnowską spłodził Zygmunta, ten sobie duchowny, Jacka, ten zakonny stan obrali, Jana pisarza Siewierskiego, i komornika granicznego Krakowskiego, którego z Konstancyi Bielskiej, czyli raczej Karczewskiej, córki: Zofia Tomaszowi Rybińskiemu, Teofila Jędrzejowi Soleckiemu, zaślubione, i syn Kasper w wojsku Pru-

skim, siostra rodzona tych trzech braci Krystyna, poszła za Macieja Goskiego, z której dzieci, Elżbieta, Jacek i Kazimierz Goscy. Drugi raz Melchior, ślubował Katarzynie Radziątkowskiej, z tej zrodził trzech synów, pierwszego Marcina, który miał syna Wojciecha, tego z pierwszej żony Doroty Rogowskiej potomstwo, Jan, Anna, Teressa i Zofia, z drugiej zaś Zuzanny Grochalskiej, Rozalia, Maryanna, Józef i Agnieszka. Drugiego Szymona, ten z Zofji Wilerskiej spłodził Jakóba, który sobie zakonne życie obrał, i Adama, tego z Zuzanny Skowieskiej, córka Anna, sprzysięgła się dożywotnie z Teofilem Trzcińskim, synowie zaś Antoni, Wojciech i Jan, tego syn z Mazowieckiej Kazimierz umarł bezżenny. Trzeciego Stanisława, od którego zostało dwóch synów. Eliasz stan sobie duchowny obrał, i Wojciech Stanisław, temu Katarzyna Żurowska dwóch synów zrodziła, Tomasza bezdzietnego, i Kazimierza, który pojąwszy w małżeństwo Dorotę Rogowską, z Maryanny Kucharskiej spłodzoną, zostawił z nią pięciu synów, Stanisława i Marcina bezpotomnych, Michała pisarza Chełmskiego, ten z pierwszego łoża z Joanną Sosnowską, miał syna Franciszka, od którego z Zuzanny Wojnowny Orańskiej potomstwo: Ludwik, Paweł, Maciej, Rozalia i Tekla. Z drugiego łoża, z Ludowiką Kuczewską, córki trzy, Maryanna Mokracka, Rozalia Horchowa, i Katarzyna; synowie, Konstantyn i Gabryel. Józef czwarty syn Kazimierza z Kucharskiej pisarz Sądecki, temu Teofila Wybranowska (która po jego śmierci ponowiła śluby małżeńskie, z Mikołajem Kuropatnickim kasztelanem Kijowskim,) powiła Ignacego i Kazimierza obudwu ludzi rycerskich, i córki, Jadwigę, Dototę i Ludowikę, Walentego Ankwicza małżonkę. Franciszek piąty syn, tego z Anny Dmińskiej pozostałej wdowy po Gabońskim dzieci, Stanisław, Wojciech i Krystyna. — Piotr z Białocina Białecki pisarz ziemi Siewierskiej miał za sobą Karczewską podczaszankę Sanocką roku 1675. Alexander z Łęczyckiem województwem, Wojciech z ziemią Warszawską podpisali elekcyą Augusta II.

Duńczewski Tom I. stron. 265. utrzymuje iż Białeccy w województ. Rawskiem i ziemi Sochaczewskiej znajdowali się, przytaczając dowody: pierwszy, iż r. 1651. *feria 6ta post festum S. Francisci Confessoris coram Actis cast. Ravensibus* uczyniona jest donacya części swoich dziedzicznych Sebas. Łajszczewskiemu. Drugi, kwit *in Castro Sochacoriensi* 1685. *feria 4ta post festum S. Francisci Confessoris* na pewną summę przez szlachetnie urodzonych Adama i Wojciecha Białeckich, niegdy Marcina Białeckiego i Jadwigi Oskiej synów, Zygmuntowi Dobrachowskiemu dziedzicowi Łubinkowa, Ostrołęki i innych uczyniony. — Trzeci dokument z donacyi dóbr i części swoich wsi *Dembowki* w ziemi Sochaczewskiej leżącej, przez szlachetnie urodzonego Matysa Łaj-

szczewskiego cześnika Sochaczewskiego, szlachetnie urodzonemu Adamowi Białeckiemu i Zuzannie Kawieskiej małżonkom uczynionej *coram actis Castren. Sochacorien. feria 6ta in vigilia Festi S. Laurentii anno domini* 1686. — *Krasicki w przypisach* dodaje Macieja Białeckiego wojskiego Bielskiego w roku 1778. —

Duńczewski jako też *Kuropatnicki* i inni, piszą także Białeckich *herbu Szeliga*, a *Wielądek* namienia iż Ignacego Białeckiego czytał w extrakcie *legitimatorum Galliciae et Lodomeriae* 26. Listopada 1782. roku.

Białęski *herbu Leszczyc.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jana Białęskiego z Bełęcina córka Anna, z Karchowskiej urodzona, dostała się Walentemu z Modły Molskiemu. *Dunin Kazanie Pogrzeb. fol.* 309.

Białkowski *herbu Biberstein:* nasi genealogistowie w powiecie Bieckim o nich piszą, atoli Franciszek z Żmudzkiem pisał się na elekcyą Jana III.

Antoni Białkowski pisał się z Trockiego r. 1700. pod Olkinikami. — Nikodem mostowniczy Witebski r. 1763. — *Heraldyka Wielądka.* —

Białobłocki *herbu Lubicz.* Piszą się z Białobłotów w Chełmskiej ziemi. Stanisław dworzanin Zygmunta Augusta, mąż wesołego dowcipu którego niektóre powieści do rozrywki służące przywodzi *Gornicki w swoim Dworzaninie fol.* 168. Jan komissarz z sejmu deputowany do lustracyi, dóbr królewskich, leżących w Kijowskiem, Bracławskiem i Podolskiem województwach *Constit. Anno* 1635. *fol.* 58. Eliasz w Wileńskiem pisał się na Władysława elekcyą.

Białobłocki *herbu Ogończyk.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. W Prusiech ten dom kwitnie. Z tych Jan sędzia Chełmiński, w r. 1608. którego z Płotowskiej córka jedynaczka Anna Magdalena w klasztorze Chełmińskim pod regułą S. Benedykta życie swoje poświęciła Bogu, kędy też potem i ksienią obrana klasztor ten i mądrze i spokojnie rządziła: dał z nią ojciec bogaty posag temuż klasztorowi, to jest dobra Szumiłowo nazwane blisko Radzyna. *MS. Konopat.* Franciszek pisarz ziemski Chełmiński r. 1590. Samuel którego syn Jan dziedzic na Rynkowce sędzia ziemski Pucki, tego zaś syn Paweł pisarz ziemski Pomorski z którym tytułem podpisał *Confirm. Jurium Gentium Króla Michała.* Łukasz pisarz ziemski Chełmiński r. 1607. poseł na sejm. Mikołaj sądowy Michałowski r. 1648. Białobłocki profes Oliwski zakonu Cystercyeńskiego r. 1685.

Andrzej i Michał Białobłoccy, podpisali akt konfederacyi W. Ks. Lit. r. 1764. — Franciszek chorąży R. N. K. Jmci, pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla, z wojew. Kaliskiego. — Jan, sędzia ziemski Chełmiński koło r. 1763. —

Józef podczaszy Łukowski był deputatem r. 1766. na trybunał koronny z wojew. Malborskiego. — Antoni sądowi Chełmiński był posłem na sejm r. 1764. z wojew. Chełmińskiego. — Inny czy tenże sam Antoni koło r. 1792. był sędzią ziem. Gnieznieńskim, kawaler orderu Świętego Stanisława. — *Heraldyka Wielądka.*

Białobłocki *herbu Białynia.* MS. o familiach Pruskich dwie familie Białobłockich w Prusiech liczy, jednych herbu Ogończyk i do tych referuje Jana sędziego Chełmińskiego i córkę jego z Płotowskiej Annę Magdalenę ksienią Chełmińską i Łukasza pisarza ziemskiego Chełmińskiego, o których i ja pisałem. Do herbu zaś Białynia należą ci którzy się piszą z Rynkowki, i ci wszyscy inni o których mówiłem pod tytułem Białobłocki Ogończyk. Jest u ojców Dominikanów w Gdańsku nadgrobek z tym herbem Jędrzeja z Rynkowki zmarłego w roku 1606.

Krasicki w przypisach dodaje: Manuskrypt Helsbergski familji Pruskich nadaje Białobłockim herb *Białynia:* podkowa do góry wywrócona z krzyżem w polu czerwonem; i tak mówi pod zwyż wspomnionym herbem. Jeden rycerz z familji Jastrzębczyków przez znaczną zasługę w bitwie u wsi Białynia dostał tego herbu. — Jan z Rynkowa (wyżej wspomniany) Białobłocki, sędzia powiatu Puckiego człowiek wielkiego rozsądku i doświadczenia, umarł w Mielinym r. 1640. —

Białobocki *herbu Janina.* Samuel poseł na sejm z Wielkiej Polski r. 1607. z tamtąd komissarzem naznaczony do rachunków kwarty Rawskiej *Constit. fol.* 842. Franciszek w województwie Krakowskiem r. 1670. Stanisław i Paweł w ziemi Warszawskiej.

Białobrzeski *herbu Abdank.* Marcin Białobrzeski biskup Kamieniecki, z ojca Jana, z matki Anny Janikowskiej urodzony, w Krakowskiej akademji, i w naukach wyzwolonych, i w pobożności postąpił. Mądrość jego, księgi od niego do druku podane wydają. Nie tylko zaś piórem był wymówny, ale i językiem, bo po ambonach każąc, do serc słuchających, znać że skutecznie mówił, łzy i głębokie wystchnienia świadczyły: do tej zaś apostolskiej pracy, ani go biskupi urząd, ani senatorska godność nie trudniły; sam osobą swoją co rok dyecezyą wizytował, spowiedzi słuchał, chorych nawiedzał, z heretykami dysputował. Na sejmach koronnych i w senacie, tak gruntownie wotował, że za jego zdaniem, szli hurmem wszyscy pospolicie: dla tej języka gładkości, zażywano go w różnych legacyach; do Warszawy po dwakroć, na elekcyą Henryka Króla, od obojga stanów województwa Krakowskiego, tak duchownego, jako i świeckiego. Do Stężycy na konwokacyą. Do Proszowic na sejmik od kapituły Krakowskiej, kędy zwięzłemi racyami,

nową konfederacyą pokazywał być szkodliwą, tak katolickiej wierze, jako i rzeczypospolitej. Do Maxymiliana Cesarza od Króla Stefana odradzając mu drogę do Polski, i żeby ustąpił swojej pretensyi do korony Polskiej, ile że się już Stefanowi dostała. Do Węgier na pogrzeb Krzysztofa książęcia Siedmiogrodzkiego, brata rodzonego, Stefana Króla. W których wszystkich funkcyach i przykładnego biskupa, i kochającego ojczyznę syna powinność wypełnił. Po professyi w zakonie Cysterskim uczynionej, opatem Mogilskim obrany, wkrótce biskupem Laodicei i suffraganem Krakowskim, naostatek biskupem Kamienieckim wyniesiony. Jędrzej Trzecieski Łacińskim językiem opisał życie jego, które znajdziesz *u Paprockiego o herb. fol.* 164. *Starowol. Hecatombe el.* 10.

Jędrzej czyli według inszych Stanisław opat Jędrzejowski brat rodzony Marcina biskupa, r. 1578. i jego cnót naśladowca, osobliwie ludzkości, szczodroty, życia według powołania swego, zakonnego. Mikołaj z Białobrzegów żona jego Stankarowna Anna. Hieronim brat Mikołaja wojski Radomski pojął drugą tej siostrę Agnieszkę, wspomina go, jako i Jana *Constit. Anno* 1620. *fol.* 25. kiedy ich deputowano do lustracyi dóbr pewnych królewskich, w Wielkiej Polszcze. Ten Jan miał za sobą Moszczenicką, z której syn Nikodem z Brzostowskiej spłodził córkę, Walentego Pęskiego małżonkę, i synów dwóch Alexandra i Michała. Michał z Białobrzegów dziedzic na Witkowicach i Jan r. 1705. Białobrzeska żona Marcina Stadnickiego kasztelana Sanockiego, który ją od fałszu Aryańskiego, do uznania prawdziwej wiary pociągnął. *Cichocki alloq. Osec. lib.* 2. *cap.* 13. Mikołaj z Białobrzezia rycerski młodzian, z Władysławem w Moskwie, z Turkami pod Chocimem dla ojczyzny śmierci szukając, powróciwszy z kampanji, w domu ją znalazł w r. 1624. lat 25. dopędziwszy życia swego, czego świadkiem jest chorągiew w kościele OO. Franciszkanów w Krakowie zawieszona. Stanisław z województwa Sieradzkiego, Marcin i Jerzy z Inowrocławskiego podpisał elekcyą Augusta II.

Tomasz Białobrzeski, oraz Franciszek i Józef z wojew. Sieradzkiego: Jakób z Łomżyńskiego podpisali elekcyą Stanisława Augusta Króla r. 1764. — Jan kanonik Kamieniecki. — Paweł pisarz sądowy referendaryi koronnej, mąż pełen wielu przymiotów, wielce w prawie biegły i pilny urzędnik. — Są także Białobrzescy w województwie Mazowieckiem, ziemi Łomżyńskiej, w powiecie Ostrołęckim, gdzie mają swoją dziedziczną possessyą od lat 300. we wsi Białobrzegi zwanej, zkąd Grzegorz Białobrzeski zostawił synów: Floryana i Jana. Od Floryana pochodzą: Karol, Piotr, Stanisław i Jan ksiądz,

wikaryusz przy kościele Myszenieckim. Od Jana zaś z pierwszej żony *Strzemiecznej* Józef, z drugiej Magdaleny *Brodowskiej* Jakób ksiądz, z przymiotów swych powszechnie szacowany, był prefektem szkół Węgrowskich. Drugi brat jego Franciszek i siostra Rozalia. — *Heraldyka Wielądka.*

Białobrzeski *herbu Bończa.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: w Podlaskiem, Kijowskiem i indziej rozkrzewieni, Alexander z Wołyńskiego Jana Kazimierza, Alexander z Witebskiego Jana III. Franciszek, Walentyn i Mateusz z ziemi Nurskiej Augusta II. podpisali elekcye.

Michał Białobrzeski na *Witkowicach*, podpisał się na konfederacyą generalną W. Ks. Litewskiego z księztwa Zatorskiego roku 1705. — *Heraldyka Wielądka.* — Jędrzej Białobrzeski regent ziemski Rościeński na Żmudzi w r. 1769. — a w r. 1788. Antoni subdelegat Opoczyński. — *Przypisy Krasickiego.*

Białochowski *herbu Cholewa.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. W Prusiech ojczyzna domu tego. MS. Pruski, pisze, iż przodkowie domu tego z Dobrzyńskiej ziemi do Prus się przenieśli: tam z nich Paweł gdy pojął w małżeństwo Szelingdorfownę dziedziczkę na Białochowie, o czem świadczy przywilej Krzyżacki w r. 1417. Białochowskiemi zwać się poczęli. Tenże Paweł w zasługach swoich wziął od tychże Krzyżaków dobra Białochowko, Kłotkę, Świerkocin, Orlińskie Jezioro, i Kalamusy. Przywodzi tenże MS. przywilej mistrza Krzyżackiego Pawła Rusdorfa dany na toż Białochowo 1424. Mikołajowi Szelingdorfowi de Belchalt, *Dominica post Divisionis Apostolorum Mariaeburgi*, i drugi Alexandra Króla *feria 5ta post Pentecostes* w Gdańsku dany Pawłowi Białochowskiemu z Dąbrowki. Ten spłodził Pawła, którego z Pawłowskiej były córki dwie, Elżbieta i Barbara. Synowie zaś, Paweł *sterilis.* Jan z Zegartowską miał syna Franciszka pisarza ziemskiego Chełmińskiego, który z Jasieńską z Salna spłodził Teodora bezpotomnego, Cyryaka, Janusza, Wacława, Jana, Jerzego i Cypryana. Zofią i Dorotę córki. Jędrzej z Bartlińską zostawił synów, Gabryela, Kleofasa, Seweryna, Stanisława, Floryana i córki Zofią Wierzbowską, Dorotę Nowomiejską, Katarzynę najprzód Wierzbowską sędzinę Chełmińską, potem Niedrowską (czy Kiedrowską), Barbarę Czarlińską, Helenę Pniewską. Szczęsny brat Jędrzeja Pawła i Jana pojął Wojanowską, która mu powiła synów dwóch, Adama *sterilem* i Szczesnego, tego się trzech synów zostało, Jakób, Wojciech, który miał za sobą Wąglikowską, a po niej Rembowską: Tomasz katolikiem umarł: z Nieciszewskiej córka jego była za Nałęczem, druga Elżbieta w klasztorze Chełmińskim Panieńskie sobie życie obrała, w którym

przełożoną w Zbysławku będąc wiele budynków wystawiła. Brat jej Cypryan w zakonie także umarł. Stanisław z Chełmińskiego podpisał elekcyą Jana Kazimierza. Kazimierz, Jan, Franciszek r. 1699. Wojciech Białochowski stolnik Lwowski r. 1604. *Monim. Coll. Leop.* Białochowska Katarzyna Jędrzeja Stankiewicza pisarza ziemskiego Kowieńskiego małżonka roku 1640.

Jan Białochowski delegat z województwa Chełmińskiego, podpisał się na konfederacyą r. 1734. — Felicyan, major regimentu koronnego, poseł wojew. Chełmińskiego na elekcyą Stanisława Augusta Króla. — N. Białochowski stolnik Radziejowski koło 1772. roku. — *Heraldyka Wielądka.*

Krasicki w przypisach przytacza wyżej wymienione przywileje, które wyczytał w Manus. w bibliotece Helsbergskiej i dodaje: Białochowski oficer zasłużony (pewno Felicyan wyżej wspomniany u Wielądka) w wojsku koronnem, brat jego stan sobie obrał duchowny, siostra 1*mo* za Małachowskim, 2*do* za Oraczewskim. —

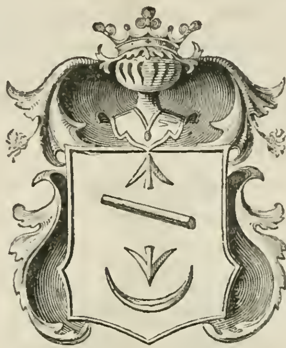
BIAŁOGŁOWSKI **HERB.**

O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Są zaś trzy trupie głowy, tak ułożone, że dwie na spodzie, jedna nad niemi na wierzchu. Żadnego takiego nie ma: *Petrasancta*, tylko *cap.* 65. powiada, że trzy głowy Tureckie w zawojach są herbem familji Below w Marchji, ale dwie z nich górą idą, jedna spodem. Dalmacya też w herbie trzech głów zażywa, ale każda w koronie i z brodą. Kapituła Warszawska pieczętuje się głową S. Jana Chrzciciela na półmisku, bo pod tytułem Scięcia S. Jana kościół tej kollegiaty założony. *Vadingus in Annal. Minor. tom.* 3. *pod rokiem* 1348. *num.* 12. wspomina, że Ferdynandus Garsya de Platea, gdy sławnego Adryana Barbarossę tyranna Tureckiego z innemi czterema, sam swoją ręka zabił, od Cesarza Karola i od Filippa Króla Hiszpańskiego, wziął za to w rekompensę za zaszczyt pięć głów Tureckich. Atoli o tego herbu począ-

tkach nigdzie nic nie czytam. To tylko wiem, że z Inflant z familji Weskopów jeden się roku 1600. do Polski przeniósłszy, po wojennych zasługach indygenat otrzymał, pojąwszy potem znacznych dóbr dziedziczkę Kożuchowską, syna spłodził Felicyana wojskiego Przemyskiego przez dwadzieście lat i więcej rotmistrza królewskiego, za którym była Anna Laskowska, z tej córek dwie zostawił, Katarzynę z Dobrzyckim, Barbarę z Stefanem Misiuną zmówione, i pięciu synów Ignacego, Marcina, Jędrzeja i Franciszka, ale ci bezpotomnie zeszli. Jan tylko z Franciszki Morskiej, syna miał Stefana i Annę córkę.

BIAŁOKURO-WICZ

HERB.

Zowie się ten herb Pocisk, pierwszy go otrzymał Bazyli Białokurowicz za heroiczne w Moskiewskiej expedycyi dzieła od Stefana Batorego Króla. O czem metryka koronna. Osiadł potem w Płockiem, od którego wnuk Stefan cześnik Latyczowski, marszałek dworu Jana Zamojskiego wojewody Sendomirskiego, pojął był *primo voto* Zerkowską, *secundo* Kośmidrownę Gruszczyńską. Z tej synowie Michał po usarsku służył z Hieronimem Lubomirskim hetmanem koronnym. Jerzy pod Pancerną z starostą Olsztyńskim. Felicyan tych czasów w zakonie Societatis Jesu.

Białoskórski *herbu Abdank.* Z Płockiego się na Ruś niektórzy przenieśli. Z tych Jan cześnik Halicki roku 1569. poseł na sejm z województwa Ruskiego podpisał unią Litwy z koroną. *Constitut. fol.* 171. tenże sam był potem pisarzem polnym koronnym, i rotmistrzem królewskim, mąż właśnie do wojny urodzony. Jan w ziemi Przemyskiej r. 1697. Wojciech stolnik Lwowski roku 1604. *Monim. Coll. Leop.*

Adam Białoskórski był wyznaczony z konwokacyi sejmu 1764. r. do lustracyi pogłównego żydowskiego, o czem konstytucya tegoż roku *fol.* 146. — Józef i Antoni pisali się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwa Ruskiego. — *Wielądek.*

— Adama Białoskórskiego umieszcza *Kuropatnicki* w §. V. w extrakcie *legitimatorum ad metriculas statuum Galliciae et Lodomeriae* w Wrześniu 1782. roku. — *Krasicki w przypisach* dodaje: Temi czasy w ziemi Przemyslskiej znajdują się rozrodzeni Białoskórscy: Alexander dziedzic na *Czajkowicach*, z *Błazowskiej* spłodził Adama, Józefa, Antoniego. — Z tych Adam z *Hadziewiczownej* ma potomstwo. — Józef brat jego miał *Horodyjską* — Antoni, trzeci, bezpotomny (pewno to ciż sami wyżej przez Wielądka cytowani). — Brat Alexandra zostawił Ignacego ożenionego z *Janowską.*

BIAŁOSKÓRSKI

HERB.

Mówiłem już o Białoskórskich Abdankach: tych, atoli MS. o familiach Pruskich tak herb opisuje. Podkowa tak ułożona jak w herbie Dąbrowa, tylko że bez ufnalów, i na wierzchu jej tylko jeden krzyż, a w podkowie orła noga, nad hełmem i koroną trzy pióra strusie. Okazyi tego herbu nabycia nie wspomina, przecież ja dorozumiewam się, że do Dąbrowy, ta aukcya z czasem przyłożona, ile że tenże MS. namienia, że Daniel Białoskórski z Mazowieckiego województwa, pojął w Prusiech Łążyńską którą spłodził Dominik Jarzębiński herbu Dąbrowa, a tak z nią znać i fortunę wszystkę ile z jedynaczką, i herb Dąbrowa z przydatkiem na siebie i na sukcessorów swoich zlał. Spłodził potem z nią krom córki Agnieszki synów dwóch, Michała i Jędrzeja: z tych Michał z Jadwigą Nakielską spłodził Szczesnego, Melchiora i Krzysztofa: drugą miał Agnieszkę Pruską, dobra ich pod Wąbrzeźnem.

Krasicki w przypisach namienia iż, Manuskrypt familji Pruskich nadaje herb Białoskórskim podkowę, wśród niej szponę ptaszą, na hełmie piór trzy strusich, błękitne, zielone, czerwone. Różni się więc od herbu podanego przez Niesieckiego. —

Białośliwski *herbu Topor.* Z Pałuk się piszą, jednejże z Danaborskiemi dzielnice, na Ukrainie osiedli.

Białowiejski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. W województwie są Inowrocławskiem, z którem Wacław i Jan podpisali elekcyą Augusta II.

Jan Białowiejski 1763. roku podpisał manifest w Wilnie *de illegitimitate* trybunału W. Ks. Litewskiego. — Kazimierz około r. 1772. był skarbnikiem Rypińskim. — *Heraldyka Wielądka.* — *Przypisy Krasickiego.*

Białozor *herbu Wieniawa.* W księztwie Litewskiem, tak senatorskiemi krzesłami, jako i ziemskiemi urzędami wsławieni. Stanisław Białozor Janowicz, to jest Jana syn, o którym konstytucya Warszawskiego sejmu, r. 1578. świadczy: z tytułem sędziego ziemskiego Upitskiego podpisał transakcyą Będzińską: tenże sam zdami się był potem podkomorzym tamże, jako namienia Olszewski w kazaniu pogrzebowem, trybunalską i poselską laskę na sejmie r. 1605. godnie piastował, z Doroty Wojnianki trzech synów zostawił: Jana Karola proboszcza, a przedtem kustosza Wileńskiego, referendarza Litewskiego, regenta kancellaryi mniejszej: w językach Włoskim i Niemieckim biegłości nabył, kiedy w tych krajach jurisprudencyą kończył, tak dobrej od urodzenia natury, że o nim wielki swego czasu senator powiedział; Jan Karol krom Boga i ksiąg zda się nic nie umieć; jakoż wszyscy uważając w nim układność obyczajów, zwali go wizerunkiem skromności, i duchownej karności: prędko jednak, zgasł nam z oczu roku 1631. wieku swego 35. w Wileńskim katedralnym kościele pochowany, miał na jego pogrzebie kazanie Ks. Olszewski i do druku go podał: wspomina tegoż Karola *Konstyt. sejmowa roku* 1623. *i* 1627. *i* 1629. kędy go na trybunał fiskalny deputowała. *Starow. in Monum.*

Krzysztofa marszałka Upitskiego starostę Abelskiego. Ten posłem był na sejm pięć razy. Najprzód roku 1629. zkąd do płacy wojsku destynowany, potem roku 1632. na konwokacyą generalną Warszawską, roku 1633. zkąd deputatem stanął na sądy fiskalne Litewskie, roku 1638. gdzie komissarzem uproszony, do ułacnienia krzywd poczynionych, między Kurlandyą i Upitską ziemią, roku 1643. kędy mu Smoleńskiego zamku opatrzenie powierzone. Tak zasłużonego ojczyznie, śmierć następującego roku wydarła, któremu w katedrze Wileńskiej, synowski affekt pamiątkę grobową wystawił. *Starow. in Monum.* Pojął był w małżeństwo Jadwigę Gedrojczownę: z niej potomstwo, Zofia córka w klasztorze S. Benedykta, na służbę się bozką zamknęła. Władysław i Alexander młodo pomarli. Jan sobie zakon kaznodziejski obrał. Jerzy biskup Wileński, a przedtem kustosz

katedralny Wileński, i proboszcz Ś. Kazimierza: potem Smoleński, wkrótce Żmudzki infułat, nakoniec Wileński: jego szczodrobliwość na siebie, usilne pieczołowanie w rozstrzygnieniu związanych na zgubę swoję synów, pamiętać zawsze ojczyzna będzie. Z sejmu 1661. komissarz do rewizyi skarbu koronnego, do traktatów o pokój z Moskwą, na trybunał fiskalny Litewski, pracami na dobro pospolite zwątlony odpoczął w Panu roku 1668.

Stanisława podkomorzego Upitskiego *Olszow. citat.* Jego zda mi synowie, Kazimierz marszałek Upitski, poseł na sejm roku 1661. *Constit. fol. 4.* bodaj nietenże sam Kazimierz był potem wojewodą Mińskim (1667). Stanisław pisarz, potem podsędek Wilkomirski, a podobno tenże sam Stanisław kasztelan Mścisławski. Krzysztof chorąży Upitski, poseł na sejm roku 1667. i komissarz do zapłaty wojsku; na tymże sejmie darował rzeczypospolitej dziesięć tysięcy, które niegdy biskup Wileński stryj jego, na potrzeby tej ojczyzny wysypał. Krzysztof marszałek Upitski podpisał elekcyą Jana III. Krzysztofa chorążego Litewskiego i starostę Upitskiego wspomina *Załuski w Mowach roku* 1688. *fol.* 120. Władysław podkomorzy Wilkomirski roku 1674. Krzysztof kanonik Smoleński. Zofia Białozorówna pierwszym związkiem Gwilhelma Steczkiewicza chorążego Mińskiego starosty Jezierzyńskiego, drugim Ludwika Zelskiego małżonka. *Constit. anno* 1667. *fol.* 17. *na Litwę.* Marcin władyka Piński.

Krzysztof Białozor kanonik Wileński, sekretarz J. K. Mci, na zjeździe walnym pod *Olkinikami* 1700. roku województw, ziem i powiatów, pisał się wraz z Michałem Dominikiem starostą Kryniińskim, miecznym Wilkomirskim, który się podpisał z powiatu Oszmiańskiego. Także Franciszek podkomorzyc Wilkomirski z powiatu Upitskiego, i Karol podstarosta Upitski, starosta Kiernowski z tegoż powiatu pisali, który miał za sobą *Ogińską:* z tej potomstwo syn Krzysztof, ten był Piarem, i córka Antonina za *Ogińskim*, starostą Dersoniskim. Antoni Białozor rotmistrz księztwa Żmudzkiego, pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla, potem był sędzią ziemskim Rosieńskim. Onufry Białozor wojski Upitski, był posłem na sejm 1768. roku z powiatu Upitskiego. Wincenty regent ziemski Żmudzki. Jan Białozor pisarz ziemski Żmudzki, był deputatem na trybunał W. Ks. Lit. w Wilnie 1779. roku. Tadeusz Białozor wielkich Dyrwian ciwun Żmudzki, w roku 1764. był wyznaczony lustratorem do kwarty sprawiedliwej z dóbr królewskich, a w roku 1782. był deputatem na trybunał W. Ks. Lit. w Wilnie, który pojął za żonę Różę *Gorską* kasztelankę Żmudzką, z tych potomstwo trzech synów, Jan pisarz ziemski Rosieński księztwa Żmudzkiego. Marcin pierwej chorąży w brygadzie usarskiej, a po szczęśliwem w czasie kampanji w r. 1792. z Moskalami potykaniu się, gdy w czterech potyczkach najhazardowniej z nieprzyjacielem walczył, zyskał przy powszechnej re-

putacyi świadectwo swego męztwa od generałów, awansował natychmiast na podporucznika, i dostał w nadgrodę swojej śmiałości od Króla medal złoty, na czerwonej wstędze; potem za hetmana W. Litewskiego *Kossakowskiego*, jest promowowany na majora kawaleryi narodowej. *Trzeci* syn Józef należąc już po przystąpieniu całego narodu, i samego Króla do związku konfederacyi Targowickiej, został wice-brygadyerem wojsk W. Ks. Lit. i stanął posłem na sejm extraordynaryjny 1793. roku. Tenże Tadeusz Białozor miał córek ośm, z których dwie umarły małoletnie: z pozostałych sześciu, jedna Małgorzata za *Dawgirdem* ciwunem księztwa Żmudzkiego. Druga Brygida za *Bystramem* podkomorzym nadwornym J. K. Mci. Zaś Benedykta, Rozalia, Antonina i Dorota, w panieńskim zostają stanie. Wincenty Białozor regent grodzki Rosieński teraz żyjący. — *Heraldyka Wielądka.* —

Niektórych z tych wymienia i *Krasicki w przypisach* swoich.

Biały *herbu Trzaska,* w województwie Mazowieckiem. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Walentyn komornik Nurski roku 1764. tego znać bracia Bartłomiej i Jędrzej; Adam, Tomasz, Stanisław, Paweł i Marcin podpisali elekcyą Augusta II. z ziemią Nurską.

Biały *herbu Dąbrowa. Wielądek* w heraldyce tak ich opisuje: czytałem w statucie *Łaskiego* list Alexandra Króla roku 1496. *fol.* 120. iż Stanisław Biały herbu *Dąbrowa* w tymże liście był wyrażony hetmanem polnym Litewskim, który umarł r. 1508. — Także *Stryjkowski* i *Kojałowicz* piszą, iż Piotr Biały herbu *Dąbrowa* był wojewodą Trockim i hetmanem W. Litewskim który umarł r. 1498. — Jakób Biały herbu *Trzaska* był delegatem konfederacyi generalnej koronnej z województwa Mazowieckiego r. 1734. — Franciszek Biały regent grodzki Wolkowyski koło r. 1776. inny Franciszek regent ziemski Słonimski: podobno że ci są herbu *Dąbrowa*, którzy się w Litwie znajdują, a herbu Trzaska którzy w Mazowszu. —

Domniemania te Wielądka zdają się być słuszne, gdyż co do Piotra Białego sam Niesiecki dwojako pisze: raz bowiem pod wojewodami Trockiemi pisze go Piotr Biały Gastold *herbu Abdank* i t. d. — poźniej zaś pod hetmanami Wielkiemi Litewskiemi: Piotr Biały *herbu Dąbrowa* wojewoda Trocki umarł r. 1498. — Ztąd zdanie Wielądka iż dwie familie Białych znajdują się, zasługuje na uwagę, lubo żaden inny z heraldyków o nich nienamienia. —

BIAŁYNIA HERB.

Podkowa biała, rogami do góry obrócona, w środku jej krzyż, tym właśnie kształtem, jak w herbie Jastrzębcu, tylko że nad krzyżem prosto, jest bełt od kuszy, albo jako drudzy chcą strzała przydana w polu błękitnem. Nad hełmem i koroną pięć piór strusich, inni tylko trzy kładą. *Bielski fol.* 223. *Paproc. Gniazdo fol.* 1093. *O herb.* 343.

BIAŁYNIA HERB.

Okolski tom. 1. *fol.* 43. *Potoc. pocz. herb. MS. P. Rut. S. J. Lib. Klejnot.* Wszyscy się zgadzają na to, że ten herb nabyty w Polszcze roku 1332. za Władysława Łokietka: gdy się albowiem ten Pan na Krzyżaki z wojskiem wybrał, i już się prawie obóz jego z nieprzyjacielskim stykał, rycerz z domu Jastrzębczyk tak kształtnie bełty, czyli też strzały wydrążył, że w nich ogień przyprawny utaił. Wtem posępna noc posłużyła do fortelu, przetoż pod jej pokryciem straż ubiegłszy, w Krzyżackie namioty, ukryty pożar puścił. Utkwione strzały, na sposobną trafiwszy materyą, wkrótce płomieniem wszystkich ogarnęły, gdzie taki postrach na nieprzyjaciela rzuciły, że gdy nasi na nich natarli, jedni z nich w rozsypkę poszli, drudzy od ognia, insi od miecza poginęli, przy Polakach zwycięztwo stanęło. Zaczem w nadgrodę tak fortunnego przemysłu, do ojczystego herbu Jastrzębca, pomienionemu rycerzowi bełt przydany: a że się przy wsi Białynia ta expedycya skończyła, dla tego od niej, imienia swego herb nabył, Białynia nazwany. Atoli Paprocki, który pierwszy jest tej historyi autorem, i za którym inni jednostajnie poszli, w inszej książce swojej, której dał tytuł *Stromata*, początki Białyni jeszcze do czasów Bolesława Krzywousta pociąga; przydaje tenże, że w Mazowszu, domów jest bardzo wiele, które się tym klejnotem pieczętują, ale ich nie liczy. Mnie się zda, że jeżeli były przedtem takie, tedy teraz, do dawnego swego wróciły się Jastrzębca: ile jednak wiedzieć mogę, tego sobie jeszcze w sukcessyi podają:

Mirski, — *Rzepecki*, — *Wilczek*, — *Zabłocki*.

Białyński *herbu Lubicz.* W Warszawskiej ziemi o nich piszą, luboć się i w inszych województwach znajdują. Michał Białyński starosta Kiszewski, poseł z województwa

Malborskiego na sejm roku 1662. a ztamtąd komissarz na trybunał skarbowy *Constit. fol.* 5. Franciszek z Sendomirskiego podpisał elekcyą Jana Kazimierza. Wojciech skarbnik Drohicki, pisarz grodzki Sądecki, miał za sobą Annę Kędzierzyńską: siostra zaś jego Maryanna zmówiona z Józefem Dedyńskim cześnikiem Sanockim. Białyńska była za Pudłowskim sędzią ziemskim Łęczyckim. Druga za Dominikiem Kamockim, chorążym Zakroczymskim.

Wojciech Alexander Białyński pisał się na konfederacyą Sendomierską w *Opatowie* 1705. roku. — *Heraldyka Wielądka.*

Bianki. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie mógł wiedzieć. Jacek podczaszy Warszawski, z przodków swoich szlachetne urodzenie wyprowadziwszy, otrzymał indygenat, tak na siebie, jako i na potomków swoich przez konstytucyą 1662. *fol.* 36. tamże jego hojność ku tejże ojczyznie sławią, kiedy dwadzieścia tysięcy, na jej potrzeby wysypał, pracę też której przyłożył w konnotowaniu skarbu koronnego, to jest prowentów koronnych: w roku 1670. podpisał *Confirmat. Jur. Gent.* Króla Michała. Jan Bianki syn jego, wstąpiwszy do zakonu Soc. Jesu, w nim jak żył pobożnie, tak i dokonał w Toruniu roku 1703.

BIBERSZTEIN **HERB.**

Róg jeleni czerwony o czterech sękach w polu złotem, na hełmie takiż róg. *Paprocki o herb. fol.* 511. *w Gniazdzie fol.* 1002. *Okolski tom.* 1. *fol.* 46. *Bielski fol.* 213. i lubo ich tak wielu o tym herbie pisało, ztemwszystkiem żaden początków i okazyi nabycia jego, nie namienił: na to się zgadzają, że z Szląska do Polski wniesiony: kędy Bibersztejnowie, w roku 1420. tak byli potężni Henrykowi książęciu Głogowskiemu, że z niemi pokój zawrzeć musiał, *Cureus in Annal. Siles. fol.* 312. Paprocki dostatków tej familji ztąd dochodzi, że grosze Szląskie, mając mennicę swoją,

bili z herbami swemi i napisami, na jednych pisząc *Ulricus Comes in Regenstat*, a na drugiej stronie *Maria Mater Salvatoris*. Na drugich *Caspar Ulricus* w roku 1509. Na trzecich *Ernestus in Regenstat Comes*. Przecież tenże sam autor przyznaje, że tych Biberszteinów przodkowie z Helwecyi wyszli, jakoż *Petrasancta* świadczy, że jeszcze za czasów jego w Swewji familia Wogtiuszów, zażywała w herbie jeleniego rogu w złotem polu, tylko że bardziej, niżeli tu widzisz, skręconego.

Nie mniejsza pewność, kiedy się ten dom w Polszcze naszej pokazał. Jedni twierdzą, że jeszcze za Hermana książęcia Polskiego, już w tych krajach kwitnął w Fryderyku hrabi Bibersztejnie, którego za to, że wojsku naszemu wiele do zwycięztwa pomógł, Król liczną possessyą ubogacił. *Paprocki w Gniazdzie*. Drudzy, jako Bielski, do Jana hrabi Bibersztejna te przenosiny odkładają. Ten to jest Jan którego niegdy Henryk książę Głogowski z wojskiem do Wielkiejpolski wyprawił, aby był tamte prowincye, siłą do poddaństwa przymusił: nie nadała się jednak ta impreza Henrykowi, gdy albowiem bitwę z nim stoczył Dobrogost Szamotulski mały nazwany, wielkiem jednak sercem z nim się potkawszy, zbił Bibersztejna, ostatek wojska w rozsypkę poszło. *Cromer lib.* 11. w roku 1310. Hrabia zaś, czy przez wrodzoną z takiej niedoli konfuzyą, chroniąc się oczu swoich, czy się też Henryka za nieszczęśliwe powodzenie obawiając, czy też z jakiej inszej racyi, w Polszcze się gniezdzić począł. Ztemwszystkiem Paprocki o tem Janie powiada, że szedł z owych Niemców których Herman książe Polski w roku 1094. z Czechami na Polaków wojujących, zbiwszy Czeskie wojsko wziął w niewolą: a potem jednym z nich pola i grunta na nowosiedliny wydzielił; drugich co godniejszych, włościami obszernemi opatrzył.

Krasicki w przypisach dodaje: Do tego czasu w Szwajcaryi jest majętność nazywająca się *Bibersztein*, znać od niej nazwisko familji Biberszteinów urosło, patrz, *Delices de la Suisse*, albo, Delicye Szwajcarskie, księga kraj cały Szwajcarski opisująca. — Różne są dotąd dzielnice w Niemczech Biberszteinów, między innemi w Szląsku jest familia Marszal Bibersztein, z tej od Augusta III. kreowany w Warszawie generalny poczt rządca albo administrator. — Herb jednak Marszałów nie *róg Jeleni* ale *Szachownica*. —

Klejnotni tego herbu.

Białkowski,	*Boiszewski,*	*Jazwiecki,*
Błoński,	*Kazimirski,*	*Sebieński.*

Biderman. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jerzy Biderman w nadgrodę rycerskich zasług tak stryja swego pod Newclą w Moskwie, jako i swoich, a osobliwie w okazyi z Maxymilianem Cesarzem, w ten czas kiedy się korony naszej dobijał, za zaleceniem Jana Zamojskiego kanclerza i hetmana, od Zygmunta III. pod rok 1590. między synów koronnych przyjęty, i z następującem potomstwem, do wszystkich także prerogatyw wolnego narodu przypuszczony: co wspomina konstytucya 1667. *fol.* 28. i toż samo chętnie approbuje. Jan, rozumiem że wnuk pierwszego, z Sendomirskiem województwem podpisał się na elekcyą Augusta II.

Kazimierz Biderman podczaszy Mielnicki w roku 1705. podpisał się na konfederacyą generalną z Sendomierskiego w *Opatowie.* — *Heraldyka Wielądka.*

Bidzieński *herbu Janina.* W Sendomierskiem województwie. Paprocki za swoich czasów, chwali z przezacnych dzieł wojennych trzech braci, Jerzego, Władysława i Krzysztofa, z których ostatni podpisał ustawy zjazdu Koprzywnickiego roku 1587. *Constitut. fol.* 427. *et* 602. O Janie świadczy *Konstytucya* 1601. *fol.* 776. Córka jego była za Adamem Bonerem. Samuel cztery córki z różnemi domami skolligował, Barbarę z Mikołajem Dębickiem, Jadwigę z Sewerynem Lipowskim herbu Ciołek, (obojga nadgrobek widzieć w Opatowie roku 1646. wystawiony) trzecią z Rupniewskim, czwartą z Mikołajem Cetnerem. Syn zaś jego Krzysztof poborca powiatu Pilznieńskiego, zostawił potomstwo Stanisława, Tomasza, Józefa, i Stefana wojewodę Sendomirskiego, Żarnowieckiego, Skalskiego starostę, a przedtem kasztelana Sendomierskiego, i strażnika koronnego. Mężkie go serce i rycerska odwaga do senatu koronnego wysadziły; jeszcze pod Korsuniem za towarzysza służąc, gdy szczęście naszym nie sprzyjało, w niewolą się Tatarską z innemi dostał, *Kochowski climact.* 1. *lib.* 1. Uwolniwszy się z rąk nieprzyjacielskich, Jana Kazimierza Króla od Moskwy za Dniestrem w koło opasanego, chcąc z ciężkiego razu oswobodzić, z doświadczoną sobie kompanią w głąb się Moskwy zaciekł, ogniem i mieczem tamte kraje pustosząc. Usłyszawszy nie do gustu swego nowinę Moskwa, a obawiając się, żeby o ciężką klęskę nie przyszli, na odsiecz ojczyznie własnej idąc, siły swoje i wojsko podzieliwszy, za Stefanem ścigali: ale i on bez szkody w swoich, szczęśliwie powrócił, i Królowi ściśnionemu, drogę do Polski otworzył. Pod Chocimem do szturmu idąc, na wał Turecki, ze skały wyrobiony, mężnie skoczył, i w prawdzieć nie mogąc się utrzy-

mać na nim, szwankował, aż na sam dół lecąc; dziwną jednak opatrznością bozką, dalszym dla ojczyzny dziełom wcale zachowany. Jak zaś krwi swojej dla niej nie żałował, tak dla Boga serca i fortuny: szpital na ubogich skaleczonych, albo łaty podeszłych żołnierzy fundując, sto tysięcy na niego wyliczył. Do konwentu Pinczowskiego OO. Reformatów erekcyi, między inszemi najznaczniej się przyczynił; umarł roku 1704. Stefan starosta Chęciński, Jan i Stanisław podpisali elekcyą Augusta II.

Krasicki w przypisach dodaje: iż tenże Stefan wojewoda Sendomirski zapisał znaczną summę na wykupienie niewolników, naznaczywszy wiecznemi czasy administratorami tej fundacyi biskupa Krakowskiego i wojewodę Sendomierskiego. — *Wielądek* zaś, iż Jan i Józef Bidzińscy podpisali się na konfederacyi Sendomierskiej 1705. r. w *Opatowie*. —

Biechowski *herbu Ogończyk.* W Krakowskiem województwie od półtrzeciasta lat dziedziczą. Mikołaj żupnik Bocheński i Wielicki roku 1496. Paweł wojski Nowomiejski z sejmu 1647. komissarz do rewizyi naprawy mostów i grobel Zerniekich *Constit. fol.* 13. Stanisław, Franciszek, Jan z Biechowa z Krakowskiem; Jakób i Jędrzej z Sendomierskiem podpisali elekcyą Jana Kazimierza.

Bieczyński *herbu Łodzia.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Gniazdo ich w Wielkiejpolszcze. Zygmunt z Poznańskiem województwem podpisał elekcyą Jana Kazimierza. Wojciech posłem był do hana Tatarskiego r. 1658. Stanisław, wstąpiwszy do zakonu Soc. Jesu rządził kollegia Poznańskie, Bydgoskie i całą prowincyą Polską, umarł roku 1707. wieku swego 77. i w cnoty i lata dojrzały. Jan Chryzostom stryjowskim śladem idąc, w tymże zakonie życie swoje Bogu poświęcił, na kaznodziejskich katedrach niespracowany, żarliwością zbawienia dusz chwalebny, rządził Malborską i Chojnicką rezydencyą.

Pantaleon Bieczyński w r. 1778. pisarz ziemski Wschowski. — *Przypisy Krasickiego.*

Biedkowski *herbu Prawdzic.* Bartłomiej Paprocki, i Okolski z niego, ten im herb przywłaszcza. Z tego domu Stanisława pisarza ziemskiego Wyszogrodzkiego, i dwóch braci dworzan Królowej Anny przytacza. Atoli *Łukasz Paprocki w książce Łaski Cudowne fol.* 27. Półkozicami Bietkowskich pisze, i powiada że z tego domu był Paweł archidyakon Płocki, i officyał, proboszcz kollegiaty S. Michała i S. Katarzyny w Płocku, który dług śmiertelności wypłacił w roku 1633. *Starowolski in Monum.* nadgrobek jego potomności wypisał. Stanisław pisarz grodzki Malborski, pod-

pisał elekcyą Jana Kazimierza. Chyba że Biedkowscy insi są Prawdzicowie, insi Bietkowscy Półkozicowie.

Biedrzycki *herbu Rawicz*, z familji Grotów idą. Jakób Alexander komornik królewski u Zygmunta III. Jan stolnik Łomżyński roku 1648. Mikołaj i Klemens w ziemi Rożańskiej, Wojciech w Wiskiej, Józef w Czerskiej, Waleryan w Nurskiej roku 1697. Biedrzyccy roku 1644. otrzymali dobra Smolany nazwane, dziedzictwo niegdy Czapskich Leliwczyków. *MS. Konopatsc.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał.

Jerzy Biedrzycki pisał się na zjezdzie pod *Olkinikami* 1700. roku. — Franciszek koło r. 1763. komornik ziemski Rożański. — Jakób podpisał akt konfederacyi generalnej W. Ks. Litew. w Wilnie 1764. r. — Franciszek wice-regent sądowy Bracławski: inny Franciszek wojski mniejszy Zwinogrodzki. — *Przypisy Krasickiego.* — *Heraldyka Wielądka.*

Biedrzyński *herbu Gozdawa.* I o tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Są zaś w Sendomierskiem województwie: z tych jedna była za Walentym Mikoszewskim. Kasper, Wojciech, Jan i Marcin r. 1612. tamże kwitnęli.

Bieganowski *herbu Grzymała.* Z Wielkiejpolski na Ruś się przenieśli. Mikołaj krwią swoją, z którą i życie wylał, w Węgrzech żołd wojenny prowadząc, sławę męztwa swego wiekom zapisał. Syn jego Stanisław pisarz grodzki Wschowski, od którego był Jacek w Cezarskiem wojsku, rycerski człowiek, i znaczną szarżą przez kilkanaście lat wysłużoną znamienity: ten zasmakowawszy sobie Niemieckie kraje, tamże i osiadł, czyli też torem dziada swego na placu poległ wiedzieć nie mogę. Wojciecha kanonika Poznańskiego pobożność Paprocki sławi, Wincentego z Bieganowa roku 1440. wspominają Monimenta kollegiaty Łowickiej. Brat jego i Mikołaja, Stanisław w marsowych dziełach doświadczony, podczaszym był u Króla Stefana, a potem chorążym Kaliskim od którego syn:

Mikołaj kasztelan Kamieniecki, a przedtem Podlaski, Janowski i Mostowski starosta, mąż właśnie do wojny urodzony, czego dość jawnym są dowodem, wszystkie najgwałtowniejsze jego expedycye. Pierwsze mu się pole Marsowe otworzyło do Prus przeciwko Gustawowi Królowi Szwedzkiemu pod chorągwią Jana Ostroroga wojewody Poznańskiego, kędy widząc w nim i serce nieulęknione, i dowcip wielkim rozsądkiem attemperowany, hetman Koniecpolski; pod swój go usarski znak przewabił, gdzie nie tylko wyrównał, wszystkim o sobie opiniom hetmańskim Mikołaj, ale i przewyższył: bo najprzód po owej nieszczęśliwej Gorżyńskiej kampanji, gdy go do kurfirszta Brandeburskiego, za konsensem

rzeczypospolitej wysłał; żeby wojsku Polskiemu, leży na zimę w księztwie Pruskiem pozwolił, nad nadzieję wszystkich i wyperswadował i otrzymał, czego pragnął. Tąż dzielnością do wezyra Tureckiego, za Amurata Cesarza od tegoż Koniecpolskiego wyprawiony, pożądanym skutkiem zleconą sobie zakończył funkcyą. Gdy tak wrodzoną wymową na dobro pospolite pracował, i ręka nie próżnowała, w Kamienieckiej okazyi z Abażym Baszą, w Kumejskiej z Kozakami, na Merle, na Kodaku, pod Pereasławiem, a w dzikich polach, ordę szczęśliwie nie raz gromiąc, pokazał, co szabla Polska może. W nadgrodę tedy odważnych trudów, najprzód pisarzem hetmańskim, potem strażnikiem polnym i pułkownikiem swoim hetman go wyniósł: które urzędy aż do podeszłych lat swoich, nabytą przez długą experyencyą umiejętnością sprawował godnie. Po śmierci Koniecpolskiego pod Korsuniem stawał, i lubo się tam z samychże nieprzyjaciół pochwałą, tak jako na najmężniejszego kawalera przystało, nacierającej całym gminem potędze opierał, nie mogąc jednak szczęścia wydzierającego się od nas dłużej utrzymać, w niewolą oraz i z hetmanami wzięty, ledwo we dwie lecie potem, kilkudziesiąt tysięcy nakładem, na wolność wyszedł; atoli gorąca do wojennej sławy chęć, Tatarskiemi mrozami, najmniej w nim nie okrzepła. Regiment wziąwszy cudzoziemski od Króla Jana Kazimierza pod Horyniem, pod Beresteczkiem, i we wszystkich innych upałach, ojczyzny bronił, lata swe obronie jej i sławie poświęciwszy. Na każdą zaś okazyą szedł, wolnem sumieniem, i bojaźnią Bożą uzbrojony, którą się całe życie swoje świątobliwie rządził: dla tego czy posłem był na sejmy, czy komissarzem do związku, czy do podziału chleba i zapłaty wojsku, czy na trybunał Radomski w r. 1661. i 1667. czy do rozgraniczenia między Podolem i Wołoską ziemią deputowany, Boga zawsze miał na celu, i miłość ojczyzny, żadnym prywatnym interessem nie zwątloną: przetoż, wolnym głosem, zawsze to mówił, co po nim powinność koronnego syna wyciągała. Król Władysław, szacując sobie w nim dojrzałą roztropność, ostrożne na wszystkie strony serce, nieustraszony umysł, wielkim go posłem wysłał do Porty Otomańskiej, do Sułtana Imbraima Cara Tureckiego, na utwierdzenie pokoju; co fortunnie skonkludował. Powtórnie znowu od Jana Kazimierza, w tejże materyi do Sułtana Machmeta, z charakterem wielkiego posła jezdził. Ozdobna to była legacya, i wielu paniąt Polskich komitywą zagęszczona, a między niemi był Jan Sobieski potem Król Polski: tam, to kosztownemi podarunkami, to przemysłem swoim, wymusił na Porcie, że i Pacta potwierdziła, i hana Tatar-

skiego, z Kozakami na zgubę naszę sklijonego, od tej fatalnej ligi oderwała. Za co mu na sejmie wdzięczna ojczyzna dziękowała; od tronu, kanclerz Koryciński, od senatu Jędrzej Leszczyński prymas koronny, od rycerstwa Krzysztof Grzymułtowski marszałek poselski. Już i trzeci raz na tęż funkcyą był uproszony od Jana Kazimierza i nie odmawiał, z tem się dawszy słyszeć, miło mi to będzie, choć tę przysługę rzeczypospolitej, życiem mojem zapieczętuję: ale gdy osłabione zdrowie, całe mu nie służyło, na inszą wieczności drogę gotować się począł, w ktorą pełen dni i zasług poszedł roku 1674. Ofiarowane mu było, Bełzkie i Czernichowskie województwa, ale ich z pokory przyjąć nie chciał. Na ubogich dobroczynny: zkąd był zwykł mawiać: Ten u mnie dzień szczęśliwy, którego żebrakom Chrystusowym, co dobrego uczynię. Z tej na Boga szczodrobliwości trzy konwenty OO. Reformatów fundował, we Lwowie z gruntu, kędy też po śmierci odpoczywa, w Lublinie i w Kazimierzu, luboć się i do Zamojskiego znacznie przyłożył. Przybrał był sobie w dożywotnią przyjaźń Urszulę Krosnowską córkę podstolego koronnego Jana, synowicę arcybiskupa Lwowskiego, pozostałą wdowę po Grodzickim generale artyleryi, ale z nią potomstwa nie było żadnego.

Melchior brat rodzony kasztelana, którego córka z Zagorskim herbu Ostoja żyła. Z synów zaś jego, obaj rycerską śmiercią polegli: Jerzy oberszter na Mątwach, Mikołaj starosta Mostowski, kapitan major w regimencie królewskim, gdy na Pokucie wyciekającemu nieprzyjacielowi odpór daje, tamże padł trupem, a przedtem pod Białącerkwią gdy mężnie nacierał, konia pod nim zabito: z Stępowskiej herbu Junosza tylko trzy córki po nim się zostały, Maryanna z Jędrzejem Scibor Chełmskim chorążym Sendomierskim, a po jego śmierci z Jelcem chorążym Sanockim: Urszula z Stefanem Potockim herbu Pilawa, teraz marszałkiem nadwornym koronnym skolligowane, z której córka jedynaczka z Piotrem Przebendowskim wojewodą Malborskim temi czasy żyje. Judyta trzecia, starościanka Mostowska w panieńskim stanie umarła. Siostra kasztelana i Melchiora dostała się w małżeństwo Tarnowskiemu Roliczowi chorążemu Zydaczowskiemu. I lubo na Rusi dom ten zniknął, przecież zda mi się że jeszcze w Wielkiej Polszcze i podziśdzień się krzewi, ile że Jędrzej Bieganowski roku 1670. Sefan i Bartłomiej roku 1697. kwitnęli w województwie Poznańskiem gdy podpisali elekcyą Augusta II.

Taż Urszula Bieganowska wydana za Stefana Potockiego, była dziedziczką *Nachaczowa* majętności znacznej *cum attinentiis*, w wo-

jewództwie Bełskiem: te dobra przez jej córkę jedynaczkę, ćestały się w dom Przebendowskich i ich dziedzicem jest Ignacy Przebendowski wojewoda Pomorski. — *Przypisy Krasickiego.*

Za panowania Augusta III. Stanisław Bieganowski był kasztelanem Rypińskim. — *Heraldyka Wieladka.*

Biegański *herbu Leszczyc.* Niewiem czy się nie z Bieganina piszą, o którym czytam w księgach grodzkich Ostrzeszowskich roku 1600. Paprocki o nich w Kaliskiem województwie świadczy, jakoż z tem województwem Paweł roku 1632. Kasper zaś z Kujawskiem. Jan i Jędrzej roku 1697. podpisali elekcyę. Jan i Samuel z Poznańskiem.

Krasicki w przypisach dodaje: Biegański z Grabowskiej siostry Adama Grabowskiego biskupa Warmińskiego, spłodził N. (Stanisława) Biegańskiego proboszcza i suffragana Warmińskiego. ten w kwiecie wieku umarł: tenże w zakonie Jezuickim będąc za spowiednika od Maryi z Leszczyńskich Królowy Francuzkiej wybrany, do jej śmierci chwalebnie ten urząd piastował. — W księztwie Litewskiem roku 1778. Jan Biegański podstoli Bracławski. —

Biegański *herbu Prawdzic.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Biegańów Gniazdo domu tego, nie tylko w Polszcze, ale i w księztwie Litewskiem rozkrzewionego. Stanisław, Jan Kazimierz, dwóch Jerzych pisali się na elekcyą Władysława IV. Wacław na Jana Kazimierza z Wileńskiego. Józef z Mińskiego. Piotr Kazimierz podstoli Połocki z Połockiego, który też sędzią był deputowanym podczas tej elekcyi *Compositi Judicii Varsav. Constit. fol.* 7. a potem podkomorzym Połockim zostawszy, komissarzem uproszony, na przeprawienie portu do Królewca *Constit. anno* 1653. *fol.* 20. Kazimierz Władysław, najprzód pisarz ziemski, potem marszałek Bracławski, komissarz ze dwóch sejmów, to do rozgraniczenia Kurlandyi od ziemi Bracławskiej, to na trybunał skarbowy: respektem zasług jego puszczono mu dziedzictwem tenutę Czernatycze wiecznemi czasy, którą też do ziemskich dóbr inkorporowano *Constit. anno* 1659. *fol.* 13. *et* 14. Syn jego Jan Kazimierz starosta Starodubowski z sejmu Lubelskiego deputat dla obrady do boku królewskiego roku 1703. Franciszek zakonu S. Franciszka *Conventualium*, kędy u nich całą prowincyą Polską rządził, na biskupstwo Wołoskie poświęcony, z zakonnością i pokorą, niepospolitą naukę połączył, doktor Teologii roku 1690. *Kojałowicz* zaś wspomina: Stanisław Biegański sekretarz królewski, fundował OO. Franciszkanów w Postawach. Brat jego Wacław podsędek Oszmiański którego z *Rudomińki* było pięciu synów: z tych Stanisław i Jerzy młodo bezpotomnie pomarli. Jan w Węgrzech i Inflanciech niwważny żołnierz. Piotr podkomorzym był Połockim, r. 1654. będąc

rejmentarzem pod Głębokim dostał się Moskwie w niewolą w której umarł zostawiwszy potomstwo. Wacław z Koniecpolskim służył. —

Andrzej z *Bieganowa* Biegański, podpisał się na zjezdzie walnym pod *Olkinikami* roku 1700. z powiatu Orszańskiego. — Kazimierz Władysław marszałek, komissarz i poseł Bracławski 1701. roku. — Tegoż roku Jan Kazimierz z *Bieganowa*, starosta sądowy powiatu Starodubowskiego, komissarz i poseł powiatu Bracławskiego. — Michał proboszcz Kijowski i Warmiński koło r. 1763. W tymże czasie Józef z *Bieganowa*, podczaszy Bracławski a potem podstoli podpisał akt konfederacyi generalnej W. Ks. Lit. w Wilnie 1764. roku dnia 28. Kwietnia. — Tamże Krzysztof Biegański S. B. z powiatu Oszmiańskiego podpis swój dodał. — *Heraldyka Wielądka.* —

Bielacki. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Mikołaj Bielacki podpisał elekcyą Jana Kazimierza z Mścisławskiego, drugi tegoż imienia Jana III.

Bielakowski *herbu Zaręba.* Paprocki ich w Wielkiej Polszcze osadza, Okolski w Łęczyckiem: jakoż z tem województwem pisali się na elekcyą Augusta II. Jan i Franciszek.

Bielanowski. Adam Bielanowski z Wileńskiem województwem pisał się na elekcyą Augusta II. Okolski i Paprocki o nich nie pisał.

Bielawski *herbu Jelita:* ani Paprocki, ani Okolski nie pisal o nich, sam tylko Bielski o nich namienia. Jan Bielawski żył z Zofią Strońską córką Aarona. Jerzy z Czerską ziemią na Jana Kazimierza, Stefan z ziemią Warszawską na Jana III. Stanisław na Augusta II. Józef i Karol ale z Czerską ziemią pisali się na elekcyą. Bielawskiego męztwo pod Tczewem z Gdańszczanami chwali *Paprocki o herb. fol.* 100. tegoż i pod Pleszkowem *fol.* 405. Mikołaj z Ruska Bielawski roku 1650.

Krasicki namienia, że Bielawski pisarz ziemski Wołkowyski z *Burgrabianki* spłodził syna, zaś Kazimierz podkomorzy Wołkowyski pojął *Brzeszkownę* i miał z nią potomstwo. —

Bielawski *herbu Zaręba.* W województwie Łęczyckiem. Maciej z Bielaw kasztelan Łęczycki r. 1438. *fol.* 217. Stanisław podkomorzy Łęczycki roku 1433. podpisał przywilej Jedliński Władysława Jagiełły, i pokój Brzeski r. 1436. *u Łask. w Stat. fol.* 52. *et* 140. *Paproc. o herb fol.* 458. chwali jednego z nich z męztwa, którego doznała w nim Polska, we wszystkich expedycyach za Batorego Króla, u którego był harcerzem. Zygmunt miał za sobą Izabellę Skrzyniecką, drugi miał za sobą *primo voto* Dębińską starościankę Chęcińską, *secundo* Zofią Szczawińską cześnikownę

Łęczycką, z którą miał córkę za Tarnowskim Rola kasztelanem Inowrocławskim. Jakób i Ludwik z Kaliskiem, Kazimierz z Łęczyckiem pisali się na elekcyą Augusta II. Jan roku 1705. w Poznańskiem kwitnął.

Stanisław archidyakon Kijowski w r. 1754. był deputatem z kapituły Kijowskiej na trybunał koronny. — Alexander cześnik Wołkowyski, administrator do Hyberny z powiatu tegoż r. 1700. — Antoni pisał się na manifescie *de illegitimitate* trybunału w Wilnie r. 1763. — Piotr na akcie konfederacyi generalnej W. Ks. Lit. w Wilnie dnia 28. Kwietnia 1764. r. — Kazimierz Bielawski pisarz ziemski Wołkowyski, poseł na sejm r. 1768. z powiatu Wołkowyskiego, czyli ten dom jest herbu *Jelita* czyli *Zaręba* nie jest wiadomo. — *Heraldyka Wielądka.*

Bielczewski, *czyli* **Bieliczewski.** Księgi grodzkie Ostrzeszowskie wspominają ich pod rokiem 1611.

Bielecki *herbu Janina*, w Lubelskiem osadza ich Paprocki: aleć i po inszych znajdują się województwach. Alexander z Bielski Bielecki wojski Lubaczewski, sędzia grodzki Krzemieniecki dziedzic na Borszczowie, miał za sobą Elżbietę Łosiatyńską: synów z nią pięciu, Jana, Ludwika, Jerzego, Antoniego, i Piotra: córek dwie, Teressę za Jakóbem Domaniewskim, Jadwigę *primo voto* za Stanisławem Wilczyńskim, *secundo voto* za Janem Malinowskim. Jan Karol wojski Sanocki, burgrabia Łucki, z Anny Ciplińskiej zostawił dwóch synów i córek pięć. Alexandra dostała się w małżeństwo Stefanowi Morskiemu, Barbara pierwszym związkiem Władysławowi Gołkowskiemu, drugim Adamowi Chojnackiemu, Katarzyna Janowi Leszczyńskiemu herbu Korczak, czwarta Borkowskiemu herbu Łabędź, piąta Cypryanowi Dzięciołowskiemu. Ludwik Alexander zszedł bezpotomnie. Antoni Remigian z Ewą Bębnowską niepłodny. Piotr Krzysztof sędzia grodzki Krzemieniecki i ten *sterilis.* Jan Janina Bielecki poseł na sejm roku 1623. ztamtąd komissarzem naznaczony do ordynowania wojska z Kozaków Zaporowskich *Constit. fol.* 4. Mikołaj z ziemi Łukowskiej roku 1670. córka jego za Mikołajem Chrzanowskim. Jędrzej Kazimierz Brański Bielecki podstoli i sędzia grodzki Witebski w Litwie roku 1674. Jan Kazimierz podczaszy Witebski, Władysław Kazimierz cześnik Słonimski podpisał elekcyą Jana III. Elżbieta zakonnicą S. Benedykta we Lwowie roku 1680. Stanisław w Rawskiem roku 1682. Mikołaj 1703. Anna Mikołaja Osmolskiego w ziemi Sanockiej małżonka roku 1724.

Jan Bielecki pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla roku 1764. z województwa Sieradzkiego. — W tymże czasie Ignacy Bielecki pisarz grodzki Sieradzki. — *Heraldyka Wielądka.*

Bieleński *herbu Szeliga.* Pstrągami ich zowią: jedenże dom z Magierami w Rawskiem i Sendomierskiem wo-

jewództwach. Kaspra z Pisarskiej cześnikowny Rawskiej córka Helena Stanisławowi Zabłockiemu poślubiona. Jędrzej z Grodowską cześnikowną Sochaczewską, zostawił potomstwo. Rafał i Stefan kwitnęli roku 1612. Janowi dziedzicowi na mniejszych Bielinach rotmistrzowi królewskiemu, cła rzeczpospolita wiecznemi czasy w tych dobrach pozwoliła, dla naprawienia drogi błotnistej przez konstytucyą roku 1613. *fol.* 26.

Kuropatnicki w §. V. w extrakcie *apud tabulas regni Galliciae et Lodomeriae immatriculatorum magnatum equitum* kładzie Jana Bieleńskiego zapisanego *ad metriculas statuum* pod d. 6. Września 1782. roku. —

Bielewicz *herbu Mogiła*, w Żmudzkiem księztwie. Jerzy Bielewicz z ojca Bila urodzony starosta Żmudzki, któregoby jednak roku na tem krześle siedział, nigdziem się doczytać nie mógł. Syn jego Wojciech marszałek Litewski, którego z Siemiotowny dwóch się synów zostało: Stanko, od którego Stankiewiczów wsławiona w Litwie familia, znać to i z *Stryjkow. lib.* 12. *cap.* 11. kędy Mikołajowi Bielewiczowi Stankiewiczowi podkomorzemu Żmudzkiemu też swoję księgę dedykował roku 1581. I Michał który przy ojcowskiem imieniu zostawszy, Bielewiczów dom rozmnożył. Jana Bielewicza z sejmu roku 1613. komissarzem destynowano do rozgraniczenia między Prusami, Żmudzią i powiatem Grodzieńskim: był cywonem Szoudowskim. Tegoż roku w konstytucyach znajdziesz Jerzego Bielewicza. Malcher sędzia grodzki Żmudzki poseł na sejm r. 1666. potem cywon Retowski. Stefan stolnik Żmudzki, którego zda mi się dwóch synów Zygmunt i Teodor. Alexander horodniczy Żmudzki, Chryzostom podczaszy Miński, Albrycht, Teodor, Janusz, Hieronim, Władysław, pisali się na elekcyą Jana III. Wojciech *o którym konstytucya roku* 1578. *fol.* 353. Jerzy najprzód pisarz ziemski Żmudzki *Constit. anno* 1616. potem podkomorzy Żmudzki r. 1623. *Constit. fol.* 10. Siemion wojski Kijowski r. 1607. *Constit. fol.* 745. Samuel podstoli Trocki roku 1621. *Constit. fol.* 24. Jarosław podstoli Żmudzki roku 1647. *Constit. fol.* 20. Jan Karol ciwon Retowski r. 1670. *Constit. fol.* 11. Teodor stolnik Żmudzki roku 1685. *Constit. fol.* 9. Bielewiczowna Ogińskiego Samuela cywona Trockiego małżonka *Geneal. Ogins.* — *Kojałowicz* zaś in MS. tak o nich pisze. Idą, mówi on, od Juszka syna Bilowego. Juszko Bielewicz z Naruszewiczowny, miał synów trzech, Marcina, Piotra, i Wacława. Z tych 1o Marcin zostawił z Jundziłowny, syna Jerzego starostę generalnego księztwa Żmudzkiego, który z Mitkiewiczowny, zostawił syna Woj-

ciecha marszałka Litewskiego, starostę Szawdowskiego, temu Siemiotowna powiła czterech synów, Malchera 1611. Samuela podstarościego Trockiego, Jana cywona Szawdowskiego, o którym *konstytucye* 1607. *i* 1613. Jerzego najprzód pisarza ziemskiego, a potem podkomorzego Żmudzkiego, którego synów trzech, Jarosław podstarości Żmudzki, Jan na Gręzach dworzanin królewski, Konstantyn w zakonie Dominikańskim. 2o Piotr Juszkowicz, miał synów Jędrzeja i Kaspra. Z tych Jędrzej spłodził Adama i Jędrzeja, którego syn Adam. 3o Wacław Juszkowicz, miał za sobą Butkiewiczownę, syn jego Szczesny Hłuszek, zostawił z Orwidowny syna Jana, który zszedł bezpotomnie. N. była za Stefanem Niezabitowskim, N. za Mikołajem Burbą pisarzem ziemskim Żmudzkim. N. za Samuelem Ogińskim cywonem Trockim. N. za Jędrzejem Oziębłowskim cywonem Szawdowskim. Dorota podkomorzanka Żmudzka za Zygmuntem Oziębłowskim starostą Skirstymońskim. Chryzostom Bielewicz stolnik Smoleński, żona jego Eleonora Oziębłowska wojska Wilkomirska. Melchior cywon Szawdowski, miał za sobą Puzyniankę marszałkownę Upitską.

Temi czasy Bielewicz (Teodor Stefan) cywon wielkich Dyrwian. — Mateusz cywon Twerski. — Waleryan cywon Brzeźniański. — Tadeusz cywon Wieksznianski. — Jerzy sędzia ziemski Rosieński. — Józef Bielewicz horodniczy. — *Przypisy Krasickiego.*

Patrz niżej **Billewicz.**

Bielewski *herbu Jastrzębiec.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: w województwie Mazowieckiem osiedli, idą zaś z familji Jeżewskich. Krom tych są inni Bielewscy, z których Gedeon dopiero nobilitowany roku 1676. na sejmie koronacyi Jana III.

Bielicki *herbu Paprzyca.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Są zaś w Sieradzkiem ba i w Kaliskiem województwach. Seweryn roku 1628. Stefan miał za sobą Maryannę Gostyńską sędziankę Gostyńską, syna z nią Fabiana sędziego Rawskiego, od którego synów dwóch było. Alexander i Adam, i córka za Mikołajem Kwiatkowskim.

Jan Bielicki w r. 1788. sędzia grodzki Sieradzki. — Stanisław burgrabia Łęczycki. — Walenty miecznik Brzeziński. — *Przypisy Krasickiego.*

Bielicki *herbu Pobog.* Jedni z nich w Kujawach, drudzy w Litwie, inni na Rusi rozmnożeni. Jakób z Reginy Sokolanki syna zostowił Jana człowieka rycerskiego. Bielicki miał za sobą Otrębusownę, syna z nią Zygmunta regenta Nowomiejskiego, temu Teresa Świrczyńska spłodziła sześciu synów, z tych trzech w zakonie Soc. Jesu podziśdzień żyją,

Kanty, Józef, i Xawier. Elekcyą Władysława IV. podpisali Jan Kośmider Bielicki, i drugi Jan z Kijowskiem województwem, w Podlaskiem Stefan Melchior, w Mścisławskiem Zacharyasz, w Inowrocławskiem Piotr Kazimierz podczaszy Inowrocławski, ale Jana Kazimierza.

Bielicki *herbu Roch 2do*, Paprocki ani Okolski o nich nie pisał. Ja z ksiąg grodzkich Rawskich kładę genealogią domu tego. Jan Bielicki podstoli Rawski z Anny Leszczyńskiej herbu Belina (o czem świadczy reformacya jej uczyniona w roku 1545.) zostawił syna Adama chorążego Gostyńskiego: tego z Przerębskiej kasztelanki Sieradzkiej dwaj synowie, na dwie linie familią swoję rozciągnęli. Pierwszy z nich Jan Chryzostom skarbnik Rawski, tak się podpisał na elekcyą Jana Kazimierza, żona jego Polixena Plichcianka podkomorzanka Rawska. Z niej liczne potomstwo, to jest Ewa z Franciszkiem Leszczyńskim herbu Belina zmówiona. Franciszek prowincyał niegdy w prowincyi Polskiej, zakonu S. Franciszka *Conventualium* roku 1699. Jan in Societate Jesu rządem wielu przedniejszych kollegia wsławiony, jako to w Krakowie u S. Macieja, we Lwowie, w Jarosławiu, kędy też i życie świątobliwie zakończył, w roku 1704. Kazimierz podczaszy Latyczewski, Konstantyn skarbnik Rawski bezpotomnie zeszli. Wincenty sędzia ziemski Rawski, od którego syn Alexander sędzia także Rawski, pamiętny wielą zwycięztwami, które w expedycyi z Turkami pod Kamieńcem, życiem swojem zapieczętował: był fortecy S. Trojcy strażnikiem, starostą Kopcygradzkim, zostawił sukcessora chwały swojej Jana Bielickiego. Felix podstoli Sochaczewski, ostatni syn Jana Chryzostoma, od którego Mikołaj Bielicki. Drugi Adama chorążego Gostyńskiego syn, Maciej podstoli Warszawski: w podziale, gniazdo mu się tego domu dostało Bielica: z Gralewskiej podczaszanki Warszawskiej trzech synów liczył: drugi był Hieronim od którego syn Marcin i wnuk tegoż imienia, tem nad ojca sławniejszy, że życie swoje dla ojczyzny pod Wiedniem na placu położył, zostawił jednak z Baranowskiej potomka. Trzeci był Maciej, od którego syna Stanisława dworzanina Królowy Ludowiki od Szwedów roku 1656. w Czarnocinie zabitego poszedł nasz Ks. Stanisław Bielicki kaznodziejską katedrą, po najcelniejszych w Polszcze miastach, ba i wydrukowanemi tak na niedziele jako i na święta kazaniami sławny.

Alexander Bielicki starosta Kopajgrodzki, pisał się na elekcyą Augusta II. r. 1697. w aktach grodu Warszawskiego. — Zygmunt z *Bielic* Bielicki pisał się na konfederacyą Sendomierską roku 1705. — Kazimierz cześnik Bydgoski koło roku 1763.

— Leon chorąży kawaleryi narodowej, był deputatem roku 1788. na trybunał koronny z województwa Brzeskiego Kujawskiego. — *Heraldyka Wielądka.* —

Bielicki *herbu Samson.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Są zaś w Kaliskiem województwie, z familji Kosickich. Samuel Watta z Kosiczyna Bielicki, miał za sobą Katarzynę Siedlecką.

Krom tych wyrażonych, Stanisław Bielicki, służąc w wojsku koronnem po usarsku nobilitowany roku 1673.

BIELIKOICZ **HERB.**

Takiego herbu używają Bielikoiczowie w Brzeskiem Litewskiem: to jest są trzy wędy, czyli jelca takim kształtem ułożone, jako tu widzisz. Z tych Bielikoicz Dawid stolnik Rzeczycki kwitnął w roku 1680. którego syn Jan z Zofji z Mielanowa herbu Nałęcz. A w metrycc Wołyńskiej roku 1528. ziemianina tamecznego czytam Bazylego Bielikowicza. Paprocki ani Okolski nie pisał o nich.

Bielikowicz. *Krasicki* pisze iż to są Bielikoicze którzy się poźniej Bielikowiczami przezwali, i dotąd w Brzeskiem Kujawskiem exystują. — *Wielądek* zaś tak o nich pisze: *Kuropatnicki* kładzie ich w dziele swojem: ja znalazłem w konstytucyi roku 1764. iż Stefan Jan Bielikowicz pisarz grodzki i poseł powiatu Bracławskiego, sędzia kapturowy, podpisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla, z tegoż powiatu Bracławskiego. Tamże podpisał się Franciszek cześnik Bracławski, toż Wincenty sędzia Bracławski z tegoż powiatu. — Stefan pisarz grodzki Bracławski, Leon koniuszy koło roku 1763. — Franciszek cześnik powiatu Bracław. podpisał akt konfederacyi generalnej W. Ks. Lit. 1764. roku. Samuel Bielikowicz tamże, Leonard pisarz grodzki Bracławski koło r. 1769. i Adam strażnik Bracławski. — Ignacy kanonik Kamieniecki. — Antoni szambelan J. K. M. był posłem na sejm w Grodnie roku 1784. — Józef budowniczy Bracławski. — Alexander koniuszy Inflantski. —

Bieliński *herbu Abdank.* Ziemianie Wielkopolscy. Paprocki za swoich czasów jednego z nich chwali doświadczonego w różnych kampaniach rotmistrza. Jakób w Poznańskiem województwie roku 1697.

W roku 1778. Karol Bieliński regent grodzki Nakielski. — W województwie Ruskiem są Bielińscy z tych w r. 1778. komornicy ziemscy Przemyscy, Alexander i Bazyli Bielińscy — w Podlaskiem Teodor Bieliński pisarz ziemski Drohicki. — *Przypisy Krasickiego.* — *Wielądek* zaś przydaje, z dodatkiem jednak iż nie wie czy do herbu *Abdank* czy też do *Junosza* należą: że czytał w konstytucyi 1764. roku między suffragiami, jako Franciszek z wojew. Sandomirskiego, Tomasz z Kaliskiego i Kazimierz, Jan, Teodor sędzia kapturowy Drohicki, a potem pisarz ziemski Mielnicki z ziemi Mielnickiej pisali się na elekcyą Stanisława Augusta Króla. — Józef regent ziemski Drohicki 1793. roku. Alexy i Bazyli komornikowie ziemscy Przemyscy. — *Kuropatnicki* w §. V. w extrakcie *apud Tabulas regni Galliciae et Lodomeriae immatriculatorum magnatum equitum* wyraża pod dniem 26. Listopada 1782. roku wpisanych *ad metriculas statuum* Teodora, Jacka i Tadeusza Bielińskich. —

Bieliński *herbu Junosza.* Dawniejszemi czasy z Ciexyna, ten się dom pisywał, lubo potem od dóbr Bielna, Bielińskich imię, swoje początki zabrało, tak rozumiem, że koło roku 1490. na listach albowiem Bolesława książęcia Mazowieckiego w roku 1478. *w Statucie Mazowieckim fol.* 128. czytam *inter praesentes*, Ziemaka z Ciexyna, kasztelana Wyszogrodzkiego, toć jeszcze w tem roku Bielińskiemi ich nie zwano. Dopiero to dwóch znać synów tegoż Ziemaka, podzieliwszy się ojcowską substancyą, to jest Bogdan, wziąwszy działem Boruków, Borukowskich zaczął familią; Stanisław wziąwszy Bielno, podobno i Ciexyn Bielińskich domu autorem został: jakoż Paprocki, ile bliższy tamtych czasów, za jednę familią te obadwa domy kładzie. Ten potem Stanisław kilku synów zostawił, między któremi za Zygmunta pierwszego dwóch prałatów: jeden Jakób Bieliński biskup Lacedemoński, suffragan Płocki, archidyakon Pułtuski, pisał się z Sokołowa, czego świadkiem grobowy kamień w Pułtusku, który też o jego ludzkości, szczodrobliwości na kościoły, szczerości serca, miłosierdziu na ubogich opowiada, umarł wieku swego 69. Jan Bieliński z Ciexyna biskup Płocki pięćdziesiąty pierwszy, brat rodzony Jakóba, godzień dla swojej nauki i pobożności najwyższych infuł: atoli jednak nie długo się nim tej dyecezyi cieszyć pozwolono: bo odebrawszy possessyą tego biskupstwa przez prokuratora, siedząc na nim tylko półtora miesiąca, świat pożegnał w Krakowie roku 1646. tamże pochowany. *Łubieński in Vit. Epi-*

scop. Płocen. Kładą tu niektórzy Jana biskupa Przemyslskiego, znać z Paprockiego, atoli on tam mówi nie o Bielińskim, ale o Janie Borukowskim, luboć jako się mówiło, jedenże to dom.

Jan Bieliński, kanonik Płocki, który Świętego Stanisława Kostki i Pawła brata jego, w Wiedeńskich szkołach bywszy gubernatorem; jako świadczą *Bartoli i Skarga in Vita hujus Sancti:* niewinnego jego życia, codziennym i oczywistym był świadkiem: pod przysięgą zaś zeznał, jako chorującemu w Wiedniu niebezpiecznie Stanisławowi aniołowie kommunią Ś. przynieśli, gdy jej w dom heretycki inaczej przynieść nie możono. *P. Młodzianowski.* Mikołaj podczaszy, Adam łowczy Zakroczimscy, Jakób podczaszy Nurski, Wojciech starosta Mławski i inni zagęścili podpisami swemi elekcyą Jana Kazimierza. Adam kasztelan Zakroczimski roku 1696. podpisał konfederacyą podczas *interregnum*, a w roku 1674. był posłem na konwokacyą *Constit.* 1674. *fol.* 15.

Adam z Sokołowa stolnik Zakróczimski z sejmu 1631. komissarz do rewizyi pewnych dóbr królewskich *Constitut. fol.* 29. żony jego Elżbiety szczodrobliwość na matkę bozką w Sierpcu wspomina *Łukasz Paprocki Łaski Cudowne fol.* 54. luboć i o drugiej czytam Zofji Cieklińskiej, z której dwie córki, Ewa z Zygmuntem Krasińskim, druga z Mikołajem Morskim zaślubione: synów zaś trzech: Mikołaj, Daniel pisarz grodzki Przedecki, i Franciszek Jan wojewoda Malborski, a przedtem miecznik koronny, podkomorzy Płocki, starosta Malborski, Osiecki, Mławski; ekonomji Malborskiej pozwoliła mu rzeczpospolita *przez konstytucyą sejmową* 1667. *fol.* 16. na lat dwanaście, dla jej restauracyi. Mławskie starostwo dano mu w krwawych zasługach, kiedy obersztetem będąc gwardyi rajtarskiej Króla Jana Kazimierza, z nią w najcięższych pod te czasy rewolucyach wojennych, i wiernie i mężnie, przy dostojeństwie majestatu Polskiego stawał, tak, że mu to cały obóz nie pochlebnie przyznawał, że wielkiego kawalera chwałę w osobie swojej wypełnił. Przetoż na sejmie roku 1662. jemu do zgonu życia, sukcessorom zaś po jego śmierci, do lat piętnastu, to starostwo pozwolone *Constitut. fol.* 28. Jakoż był to człowiek w komissyach różnych sobie od ojczyzny powierzonych niespracowany, kiedy w roku 1683. jezdził względem ubezpieczenia miasta Elbląga i pretensyi kurfirszta Brandeburskiego, *Constitut. fol.* 10. Znowu do Inflant dla ustanowienia kościołów katolickich, i opatrzenia ich w dochody. W sądach nieprzełamanej sprawiedliwości: co pokazał, marszałkiem będąc trybunału koronnego, i komissarzem do dystrybuty hiberny; żarliwości

o ojczystą wolność posłując na sejm roku 1667. 1670. 1676. nieskorrumpowanej, męztwa nieustraszonego, czego pamiętne Grodno, które Moskwie odebrał, Brześć, pod którym zwycięzko nieprzyjaciół ojczyzny poraził. Córka jego Teresa złączona dożywotnie z Tomaszem Działyńskim, wojewodą Chełmińskim. Syn zaś

Kazimierz Ludwik marszałek wielki koronny, starosta Tucholski, i Mławski, a przedtem podkomorzy koronny, z którym tytułem marszałkował na elekcyi Augusta II. Króla Polskiego: wziął był potem laskę nadworną, a wkrótce i wielką, umarł roku 1713. Z Ludowiki Maryi Morsztynowny podskarbianki koronnej, zostawił córki, Katarzynę, ta pierwszym związkiem żyła z Jakóbem Potockim herbu Piława, starostą Czehryńskim, a drugim z Bezewałem posłem niegdy w Polszcze Francuzkim. Maryannę z Jerzym Lubomirskim pisarzem polnym koronnym. Teresę z Bogusławem Łubieńskim, kasztelanem Sendomierskim; Urszulę z Janem Czermińskim, kasztelanem Małogoskim. Synowie tegoż marszałka dwaj: Franciszek wojewoda Chełmiński, oraz i podskarbi ziem Pruskich, Kowalewski, Brodnicki, Garwoliński starosta, marszałek trybunału Radomskiego roku 1728. a przedtem cześnik koronny. Michał brat jego cześnik koronny, starosta Sztumski.

Krasicki w przypisach dodaje: W r. 1778. Franciszek Bieliński pisarz koronny. — Michał pisarz koronny. — Franciszek syn Kazimierza marszałka W. Kor. z Morsztynówny, z województwa Chełmińskiego po stopniach na godność marszałka W. Kor. podniesiony, urząd ten roztropnie, sprawiedliwie i poważnie sprawował do zgrzybiałej starości (1783.) z *Przebendowską* podskarbianką kor. wdową po Radziwille krajczym kor. żył bezdzietny. Michał drugi syn Kazimierza brat Franciszka marszałka W. Kor. żył z *Peplowską*, z której synowie: Franciszek starosta Czerski z Krystyną księżniczką *Sanguszkowną* marszałkowną W. Lit. miał potomstwo: drugi syn Mishała a brat tego Franciszka (podobno Stanisław) starosta Garwoliński, cześnik Kor. (podług *Wielądka* był także konsyliarzem rady nieustającej, na ostatnim sejmie Grodzieńskim 1793. roku; marszałkiem sejmowym, a nakoniec marszałkiem nadwornym koronnym): siostra ich za Wielopolskim margrabią Pińczowskim marszałkiem nadwornym koronnym. —

Poźniej w supplemencie dodał jeszcze Niesiecki następne Bielińskich *Junoszów* genealogie.

Seweryn Bieliński z województwa Rawskiego, przeniósł się do Wielkiejpolski, kędy z Dorotą Kosińską spłodził czterech synów, 1*mo*, Alexandra, tego z Maryanny Odolińskiej był syn Adam, któremu Barbara Pogorzelska powiła kilku synów, 1*mo* Jakóba, ten się złączył dożywotnie z Kurnatowską podczaszanką Brzeską Kujawską, z tą spłodził syna

Józefa. *2do*, Alexandra najprzód podstolego Poznańskiego, teraz kasztelana Lędzkiego, ten najprzód miał za sobą Jadwigę Kierską, i z niej synów Macieja i Stanisława, Dorotę, Ludwika Golińskiego małżonkę i zakonnicę Ś. Franciszka w Śremie. *2do voto*, Alexander pojął Elżbietę Pawłowską kasztelankę Biechowską, z tej synowie, Adam i Władysław, i córki. *3tio*, Jędrzeja, ten z Elżbietą Wierusz Kowalską, zostawił syna Józefa, i córkę Urszulę Wojciechowi Golińskiemu zaślubioną. *4to*, Antoniego, którego pierwsza żona Zofia Olewińska, druga Anna Wilczyńska, z pierwszej syn Michał mąż rycerski, z drugiej syn Kazimierz, i córka Teodozya. *5to*, Hieronima, ten *sterilis*, *6to*, N. Hieronima Kołaczkowskiego sędziego ziemskiego Wschowskiego małżonkę, z której syn Adam Kołaczkowski podstoli teraźniejszy Poznański. Tegoż Seweryna syn Marcin, od którego zrodzony syn Jędrzej podstarości Rawski, znowu się do Rawskiego województwa wrócił: kędy z Turobińską spłodził kilku synów, ale *steriles*, i córkę Bębnowską.

Bieliński *herbu Śreniawa*. Sieradzkiego województwa obywatele.

Bielski *herbu Jasieńczyk*. Czerską ziemię na Gniazdo tego domu naznacza Okolski. Scibor Bielski (luboć go u Bielskiego *fol.* 455. czytam Bełski) miał kilka suffragia na biskupstwo Płockie. O czem *Kromer lib.* 27. Kazimierz cześnik Warszawski, pisarz grodzki Lubelski, z sejmu 1703. komissarz do rozgraniczenia województwa Mazowieckiego od księztwa Pruskiego *Constit. fol.* 22.

Bielski *herbu Jelita*. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Temi czasy w Lubelskiem województwie na dobro pospolite pracują. Jan Bielski z pierwszej żony Zelińskiej spłodził Mikołaja, którego syn z Lanckorońskiej Michał. Rafała którego z Siestrzewitowskiej syn Daniel. Alexandra. Stanisława z Orchowską bezpotomnych. Gabryela, którego z Korabiowskiej syn także Gabryel, żona jego Bełchacka. Pawła najprzód wojskiego i sędziego grodzkiego Lubelskiego, wkrótce stolnika. Deputatem był na trybunał koronny roku 1701. Tego z Teofili Grabianki córka Ludowika *primo voto* z Antonim Kiełczewskim, *secundo* z Bienieckim Antonim, podczaszym Trembowolskim dożywotnie złączona. Synowie zaś Mikołaj bezpotomny, i Kazimierz. Tenże Jan powtórzonem małżeństwem z Katarzyną Lubieniecką zostawił córkę Annę Hańską, i syna Samuela, cześnika Chełmskiego, którego potomstwo z Rozalji Kańskiej, Stanisław stan sobie duchowny obral, Bogusław z Szeptycką w małżeńskie wszedł kontrakty, Felicyan z Anną Kiełczewską, chorążego Lubel-

skiego Tomasza córką, Alexander obrał sobie pokorne życie pod Regułą Ś. Franciszka ściślejszej obserwancyi, i córka Konstancya, *primo* Charczewska *secundo* Mniszkowa. Tegoż Jana córki, Katarzyna z Orchowskim podstolim Chełmskim, druga z Siestrzewitowskim, a potem z Orchowskim stolnikiem Chełmskim. Marcin kanclerz Łucki, kanonik i administrator biskupstwa Kijowskiego, deputat na trybunał koronny roku 1718.

Bielski *herbu Prawdzic.* Piszą się z Biały, przydomek ich Wolski, województwo Krakowskie, i ziemia Wieluńska ich ojczyzna. Wsławione tego domu imię Marcinem Bielskim historykiem Polskim, który od Lecha, aż do Zygmunta III. przeciągnął swoją historyą, ojczystym językiem napisaną, Kromera torem idąc. Dokończył tej historyi po śmierci ojcowskiej która na rok 1595. przypadła, i do druku podał w roku 1597. syn Joachim Bielski, ten sekretarzem królewskim będąc, z sejmu roku 1590. deputowany był na lustracyą starostwa Lubomskiego *Constit. fol.* 589. a w roku 1595. deputatem na trybunał koronny, o czem sam pisze *fol.* 756. Człowiek w różnych naukach biegłości wielkiej, znać to z niektórych pism jego, pisał albowiem wierszem Łacińskim *Carmen gratulatorium in 4to* Piotrowi Duninowi biskupowi Płockiemu, toż uczynił na koronacyą Zygmunta III. a na weselnym tegoż akcie Panegiryk *Soluta Oratione* rozrzucił: nie mniej do oręża, niż do pióra ręka jego zdolna, którą w różnych okazyach ojczyzny swojej bronił: wszakże ztąd najchwalebniejszy, że których się z młodu nowinek heretyckich chwycił, przejrzawszy się w nich lepiej już w dorosłym wieku, nic się nie oglądając na poszepty przyjacielskie, statecznie wyrzekł. Z Maryanny Borzechowskiej, córki jego dwie, Anna poszła za Krzysztofa Rarowskiego, druga za Jana Konarzewskiego, tyleż synów, Daniel i Stefan, który kościół w Porembiu od heretyków sprofanowany, katolikom przywrócił, i kościelnym apparatem przyozdobił. Miał synów czterech: Stanisława i Piotra w zakonie kaznodziejskim na służbę Bogu poświęcił; zdrowie zaś swoje, całości ojczyzny, dla której w kilku kampaniach znaczne rany w nadgrodzie wyniósł. Michał i Alexander drudzy dwaj Stefana synowie, z których Alexander zmówił sobie Izabellę Ładziankę Skrzyńską.

Krasicki w przypisach dodaje: Joachim Bielski syn Marcina urodził się z *Siemikowskiej* herbu *Oksza* jak sam o sobie w historyi życia którą wydał wspomina *Biel. pag.* 99. — Bielscy niedawnemi czasy na Rusi osiedli, dwóch braci; z tych starszy zostawił dwóch synów: łowczego nadwornego koron. który z *Kalinowskiej* starościanki Winnickiej miał potomstwo, Stępkowską,

Dziedoszycką, Trembińską. — Młodszy brat starosta Rapsztyński (podług *Wielądka* Bogusław) przemysłem wybornej ekonomiki znaczną po ojcu substancyą niezmiernie pomnożył, znaczne włości przykupiwszy, jako to: *Podhajce*, *Uście*, i inne majętności w wojew. Ruskiem: miał za sobą 1o Ostrorożankę, 2o Bekierską a z tą liczne potomstwo, córki: z Ostrorożanki, Dominika poszła za Hińskiego — z drugiego Skarbkowa, Dulska, Kalinowska, Krasicka i Maryanna. — Brat ich stryjeczny chorąży Lwowski, siostra jego jedna za Skarbkiem, druga za Urbańskim. Ciotka rodzona tych Bielskich była 1o *voto* za Chorczewskim kasztelanem 2o za Mniszkiem stolnikiem Przemyskim. W r. 1778. Franciszek Bielski burgrabia Przedecki. — Antoni komornik ziemski Chełmski. — Bielski chorąży Lwowski wyżej wspomniany miał synów dwóch i córkę za Małachowskim. —

Wielądek zaś w heraldyce utrzymuje: iż dom Bielskich znajduje się także w wojew. Rawskiem, lecz nie wie do którego herbu należą. Z tych Bogusław starosta Rapsztyński, w r. 1734. pisał się na konfederacyą z województwa Ruskiego. — Adam z *Obrachcic* Bielski chorąży ziemi Lwowskiej, pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z wojew. Ruskiego. — Jan *Saryusz de Olbrachcice* Bielski i Wojciech podpisali też elekcyą 1764. roku z ziemi Chełmskiej. — Floryan *Prawdzic* Bielski był posłem na sejm roku 1768. z wojew. Lubelskiego. — Antoni łowczy nadworny koronny. — Adam mostowniczy Kobryński. —

Bielski *herbu Rawicz*. Od Biela dóbr imię swoje wzięli, w Sieradzkiem, albo jako chce Okolski w Sendomirskiem województwie rozrodzeni. Z tych pamiętny Felix opat Wielogradzki.

Józef *Saryusz* Bielski z województwa Sandomierskiego. — Piotr, Alexander, Wawrzeniec i Tomasz Bielscy pisali się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwa Sieradzkiego. — Stanisław Bielski na tęż elekcyą z województwa Brzeskiego Kujawskiego podpisał się. — *Heraldyka Wielądka*.

Bielski *herbu Śreniawa*. Z Biały się piszą: od nich poszli Szypowscy w Krakowskiem województwie. Zygmunt miał za sobą Grotowską Jadwigę roku 1620. synów z nią dwóch, Benedykta i Jana. Benedykt z Biały złączył się był z Elżbietą Pągowską. Jan z Olbrachcic z Anną Gidzielską, syn z niej Wojciech, a córka Agnieszka, za Jerzym Zaleskim komornikiem Lelowskim. Wojciech pojął Annę Kozłowską, od której syn Paweł, i córka Elżbieta za Krystynem Gorajskim, podczaszym Bielskim, Alexander i Stefan roku 1705.

Bielski *herbu Trzaska*. W Rawskiem województwie pisze o nich Okolski, mnie się zda, że od nich potem wyszli Podbielscy, i Zabielscy. Piotr burgrabia Inowrocławski, podpisał elekcyą Władysława IV.

Bielski *herbu Wieruszowa.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Mikołaj Wierusz, pisarz grodzki Ostrzeszowski, posłował na sejm roku 1629. zkąd deputowany na trybunał Radomski i komissarz do granicznych dyfferencyi między Wielkopolskiemi województwy *Constit. fol.* 12. *et* 16. w roku także 1633. na sejm koronacyi Władysława IV. był posłem *Constit. fol.* 21. Podsędkiem potem ziemskim, i sędzią grodzkim Wieluńskim będąc z sejmu 1641. komissarstwo mu zlecone do granic Szląskich, i ziemi Wieluńskiej *Constit. fol.* 19. żona jego Zofia Stamirowska sędzianka Sochaczewska. Maciej z Kłoniszewa komornik Sieradzki, Jan i Adam w Sieradzkiem pisali się na elekcyą Władysława IV. Marcin podstarości Wieluński, o którym konstytucya koronna roku 1661. *fol.* 25. Zygmunt Wierusz najprzód komornik Wieluński, potem wojski i podstarości, poseł na sejmy walne 1661. 1667. 1670. i komissarz o sąsiedzkie kłótnie względem granic od Szląska. Jan w województwie Poznańskiem i Kazimierz roku 1697.

Bielski *Kniaź.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. *Starowolski tylko declamat. contra Obtrect. Polon.* świadczy że Bielskich Kniaziów Moskiewskich między synów koronnych Polska przyjęła, w wieku szesnastym po narodzeniu Chrystusowem. W Litwie osiedli, niektórzy chcą ich mieć potomkami Gedymina wielkiego niegdy książęcia Litewskiego.

Wielądek dodaje: że i jemu zdarzyło się czytać w extraktach Litewskich, jako Filip i Hieronim także Augustyn i Jan Bielscy w księztwie Litewskiem znajdujący się, podpisali w Wilnie 1763. roku 17. Kwietnia manifest *de illegitimitate* trybunału W. Ks. Lit. wraz i o gwałty poczynione. Stanisław Bielski cześnik województwa Brzeskiego Litewskiego koło roku 1792. —

Bielunka *herbu Pogonia.* Okolski ich tu położył, więcej jednak o nich nic nie przydał tylko to, że Mikołajowi Bielunce ten herb nadany.

Bieniedzki *herbu Korab.* Luboć temi czasy już niektórzy *Łodzia* się pieczętują. Okolski ani Paprocki o nich nie pisał. Wieś Bieniądzice między Radomiem, Szydłowcem, Skrzynnem i Przytykiem leżąca, imienia tego początkiem. W grodzie Radomskim i Ostrzeszowskim transakcye domu tego zapisane znajdziesz. Krzysztof kiedyś pieszy rotmistrz, potem towarzysz z pod usarskiej chorągwi Pieniążka pod Pleszkowem 1582. z konia zsiadłszy pieszo szedł do szturmu, w której okazyi brata jego młodszego zabito. O Stanisławie konstytucye koronne 1609. *fol.* 895. świadczą. Jerzego Michała Bienickiego kustosza katedralnego Wileńskiego, regenta

kancellaryi większej Litewskiej podpis na konstytucye koronne czytam *Constit. fol.* 36. *anno* 1661. a w następującym roku komissarzem był królewskim do rozgraniczenia między dobrami królewskiemi i ziemskiemi w Grodzieńskiej ziemi *Constit. fol.* 20. Rok 1600. czterech braci rodzonych liczył. Mikołaja od którego syn Władysław, ci na Podolu osiedli. Jędrzeja od którego Wojciech, a tego syn Stanisław w zakonie Ś. Franciszka *de Observantia Bonaventura* nazwany, gwardyan niegdy w Rodecznicy, kędy jego staraniem kościół na cześć cudotwornego Antoniego Świętego stanął: z tąż o honor Bozki zelozyą, rządził konwent Samborski, gdzie go też śmierć zastała. Jana którego potomstwo na pokuciu. Z tych jeden cześnik Zydaczewski, miał syna Józefa w województwie Sendomierskiem roku 1690. Jerzego od którego Wawrzeniec, ten ekonomią Samborską trzymał, spłodził syna Franciszka sędziego Zamojskiego, ten zaś Antoniego podczaszego Trembowolskiego, który z pierwszej żony Młockiej Katarzyny zostawił synów Jana i Xawiera i córkę Wiktoryą: z drugą zaś Joanną Bielską sędzianką Lubelską żył bezpotomny; człowiek rycerski lat trzydzieści wojnę służył to po usarsku, porucznikując, to rotmistrzując w ziemi Chełmskiej. Maciej Bieniedzki w województwie Inowrocławskiem roku 1690. Apollinara, Sokołowskiego chorążego Wiskiego, Barbara, Stanisława Stankara, trzecia, Marcina Gardlińskiego małżonki.

Bieniewski *herbu Radwan*, w ziemi Sochaczewskiej, a temi czasy już i na Rusi. Paprocki, ani Okolski, o nich nie pisał. Jan Bieniewski miał za sobą Jadwigę Leszczyńską herbu Belina w roku 1484. *Acta Terrestr. Raven.* Benedykta syn Stanisław Kazimierz wojewoda Czerniechowski, starosta Nossowski, a przedtem z pisarza grodzkiego Łuckiego kasztelan Wołyński. Będąc posłem do Moskwy, napadł na taką tragedyą. Dwaj wschodni patryarchowie, na żądanie Cara Alexya Michałowicza, zjechali się umyślnie, aby patryarchę Moskiewskiego Nifona z urzędu złożyli. Pytał się ich Nifon, jakąby władzę sobie nad nim przywłaszczali, gdy mu odpowiedzieli, że jako patryarchowie wschodni. I jam też prawi patryarcha Moskiewski, obiema wam równy, równy zaś nie ma większej mocy, na równego sobie. Jeżeli mię kto sądzić i składać będzie, pewnie nie kto inszy, chyba papież Rzymski. Tak według samych schizmatyków, że najwyższa jurysdykcya w kościele Bożym, do stolicy Piotrowej, i na niej siedzących jest od Boga przywiązana, zeznana. *Rutka Kamien. fol.* 79. Złączył się był dożywotnie ten wojewoda, najprzód z Maryanną Leszczyńską herbu Wieniawa

wojewodzanką Bełzką, a po jej zejściu z Zahorowską kasztelanką Inflantską, na koniec z Teresą Kaszewską: córki jego, jedna z Samuelem Leszczyńskim oboźnym koronnym, druga z Kasprem Konickim podczaszym Czerniechowskim zmówione. Stefan Kazimierz, Czerniechowski chorąży roku 1764. Bazyli wojski Łukowski roku 1648. Wojciech podczaszy Halicki roku 1658. Maxymilian i Wawrzeniec roku 1648. w ziemi Sochaczewskiej.

Krasicki w przypisach dodaje: iż w Manuskryp. Warmińskich jest list oryginalny tegoż Stanisława Kazimierza Bieniewskiego naówczas kasztelana Wołyńskiego do Jana Kazimierza Króla, w którym mu czyni relacyą negocyacyi swojej z Teterą hetmanem Kozackim. — Jest także oryginalna transakcya z Teterą, imieniem Wykowskiego traktującym. *Manus. Helsbergski.* —

Wielądek w heraldyce przydaje: Antoni Bieniewski stolnik Grabowiecki 1763. roku. — Wiktory stolnik ziemi Chełmskiej — Wojciech cześnik ziemi Sochaczewskiej i poseł, podpisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla. — Ludwik skarbnik Sochaczewski 1792. roku. —

Bieniewski. Insi są w wielkiej Polszcze Pruszakowie Bieniewscy, i o tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Piotr Władysława IV. Stefan Jana Kazimierza, Franciszek, Paweł i Jan z Poznańskiem województwem Augusta II. podpisali elekcye. Stanisława żona Katarzyna Pruszakowna tego niewiem czy Bieniewska czy Czapiewska. Barbara Pruszakowna Bieniewska Jerzego Naramowskiego małżonka.

Wielądek w heraldyce zwie tych drugich Bieniewskich *Pruszakami* i dodaje: Onufry *Pruszak* Bieniewski pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla, 1764. r. z województwa Nowogrodzkiego. — Franciszek Antoni *Pruszak* Bieniewski w roku 1750. był deputatem na trybunał koronny z województwa Bełzkiego. —

Bieńkiewicz. W województwie Wileńskiem z którem Michał Bieńkiewicz podpisał elekcyą Augusta II.

Tenże sam pisał się wraz z Kazimierzem Bieńkiewiczem na zjeździe walnym pod *Olkinikami* r. 1700. z powiatu Lidzkiego. — Jan Bieńkiewicz na akt konfederacyi generalnej W. Ks. Lit. w grodzie Wileńskim r. 1764. podpisał się. — Szymon komornik ziemski powiatu Lidzkiego. — Andrzej komornik graniczny Latyczewski. — Michał skarbnik i komornik graniczny Podolski koło r. 1792. — *Heraldyka Wielądka.*

Bieńkowski *herbu Korwin.* W województwie Krakowskiem, Krzysztof Korwin Bieńkowski podpisał elekcyą Augusta II. Sebastyan roku 1705. kwitnął. Jan nobilitowany roku 1676. i do herbu i imienia tego przyjęty. O czem konstytucya tegoż roku. Jan z Zofji Kotkowskiej spłodził Apollinarę Krzysztofa Sokołowskiego, Zofią Mikołaja Lewickiego żony.

Ignacy Bieńkowski w r. 1788. kanonik Krakowski — tegoż czasu Sebastyan podstoli Gnieznieński. — *Przypisy Krasickiego.*

Bieńkowski *herbu Łada.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Znajdują się w ziemi Ciechanowskiej. Maciej był pisarzem ziemskim Zamborowskim roku 1670. Wojciech i Adam z ziemią Ciechanowską, Stanisław Bartłomiej i Jan z Nurską podpisali elekcyą Augusta II.

Wielądek w heraldyce następujących Bieńkowskich wymienia, lecz dodaje iż nie wie do którego herbu należą: Wojciech Bieńkowski wojski Wschowski koło r. 1742. Ignacy kanonik a potem scholastyk Krakowski był deputatem na trybunał koronny r. 1725. i 1767. — Sebastyan podstoli Gnieźnieński za panowania Stanisława Augusta Króla. — Tomasz komornik ziemski Nurski. — Z tych Ignacy i Sebastyan przez *Krasickiego* jako do *Korwinów* należący są wyżej wspomniani. —

Bier *herbu Śreniawa.* Stanisław Bier komornik ziemski Krakowski roku 1584. a podobno tych czasów Bierkowscy: tak Jędrzej Bierkowski z Płockiem województwem pisał się na elekcyą Jana Kazimierza.

Bierczyński *herbu Jastrzębiec. Kojałowicz in MS.* świadczy że są w Litwie i tego herbu używają. —

Bierecki *herbu Gozdawa.* W województwie Ruskiem. Rafał syn Jerzego Gizickiego kasztelana Sanockiego z Jarosławskiej urodzony, pierwszy od dóbr Bierczy które mu się działem dostały Biereckim zawołany koło 1460. jakoż Iwona władykę Przemyslskiego już roku 1462. na tej katedrze prezydującego, widzieć na obrazie jego w katedrze Przemysłskiej między innemi władykami: był to brat Rafała z tejże matki Maciej syn Rafała sędzia Sanocki, z Herburtowny spłodził trzech synów, Stanisława, ten z szedł bezpotomny. Jana, ten z Myszkowskiej, miałci wprawdzie potomka, ale w młodym wieku umarł. Gabryela, ten z Chodorowskiej herbu Korczak, krom córek dwóch Zofji Sepichowskiej, i Barbary, trzech synów zostawił. Jędrzeja ten z podsędka, sędzią ziemskim Przemysłskim zawołany, marszałkował w Wiśni r. 1607. Skorucianka powiła mu, córkę Katarzynę, potem z Marcinem Madalińskim starostą Przemysłskim zmówioną, i syna Jana, którego z Okręglickiej dwie córki, Katarzyna z Jerzym Średzińskim, Zofia w klasztorze Lwowskim ksieni. Wacława młodo zmarłego: i Bartłomieja poborcę w województwie Ruskiem, o którym konstytucye roku 1589. *fol.* 553. przybrał sobie w dożywotnią przyjaźń Humnicką, tegoż domu i herbu: bo Jakób Gizicki brat Rafała o którym się wyżej mówiło pierwszy od dóbr Humnisk Humnickim nazwany. Z niej zda mi się potomstwo: Krzysztof, ten lata swoje w boju przepędziwszy, w pokoju potem odpoczął w roku 1633. któremu osierociała dożywotnia przyjaźń Elżbiety Sienieńskiej, nadgrobek ku pamięci

wystawiła. Gabryel pisarz ziemski Przemyslski roku 1642. dziedzic na Pianowicach, córki jego, jedna za Piotrem Czelatyckim, druga za Wacławem Padniewskim. Siostra podobno tego Gabryela pisarza zręczona z Prokopem Ossolińskim. Anna Bierecka Ustrzyckiego kasztelana Przemyslskiego małżonka roku 1692.

Bierkowski patrz **Bier.**

Biernacki *herbu Poraj*, w Podlaskiem województwie, w Mazowieckiem i Kaliskiem. Paweł Marcin i Hieronim w ziemi Liwskiej, Piotr, Stanisław w Podlaskiem r. 1632. i Jan podsędek Mielnicki. Tego z Katarzyny Szczawińskiej podstolanki Gostyńskiej, syn Paweł skarbnik Kaliski, któremu Zaleska urodziła córkę wydaną za Jana Koźmińskiego, i trzech synów, Władysława kasztelana Rozpierskiego, i N. skarbnika Kaliskiego, (któremu Pan Bóg liczne dał potomsto) Kazimierza w zakonie Franciszkańskim doktora Teologji, prowincyała prowincyi Polskiej, i różnych konwentów już kustosza, już gwardyana. Był *Chronologus Generalis Ordin. Min. Convent.* księgami od siebie do druku podanemi slawny, wydał zaś *Speculum Minorum* roku 1701. w Kaliszu: i znowu *Propugnaculum Antiquitatis Ordinis Antonomastice Minorum* w Krakowie roku 1692. *in 4to*, z tych poznać jak pracowicie wielu inszych autorów czytał: wstąpił do tego zakonu roku 1645. umarł roku 1724. żył lat blisko sto, wszystkim miły i w największej starości nienaprzykrzony; Daniel i Kazimierz w ziemi Mielnickiej roku 1697. Sebastyan regent grodzki Mielnicki, deputat na trybunał koronny z województwa Podlaskiego roku 1712.

Wielądek w heraldyce tak obszerniej o Biernackich pisze: Dom ten ma intratną prebendę *Strzałków* zwaną w województwie Sieradzkiem, powiecie Radomskim sytuowaną, do której jeden z domu tego, wyższym urzędem zaszczycony prezentuje.

Paweł Biernacki dziś żyjący kasztelan Sieradzki, synowiec Władysława, także kasztelana Sieradzkiego, a syn Jana Kantego skarbnika Piotrkowskiego, wnuk Franciszka cześnika Wschowskiego, zaś Władysława kasztelana Rozpirskiego i Pawła starosty Bracławskiego bezpotomnie zeszłych, równie wnuk i majątku sukcessor. Zasłużony w kraju, tak przez sprawowanie publicznych funkcyi, poselskiej na sejmach, komissarza skarbu koronnego, i konsyliarza rady nieustającej, jako też i przez służbę wojskową, doszedłszy rangi brygadyera kawaleryi narodowej. Ma dwóch braci rodzonych, Kazimierza stolnika, i Michała miecznika Piotrkowskich, niemniej przez sprawowanie funkcyi publicznych z służby wojskowej w kraju zasłużonych. Siostrę jednę Zbijewskiego kasztelana Konarskiego Sieradzkiego małżonkę. Obdarzony jest potomstwem z Maryanny *Potkańskiej* podkomorzanki Sandomierskiej dwóch synów, Jana i Felixa i córkę jednę Antoninę.

Jan Chryzostom *Poraj* z *Biernat* i na *Biernatach* Biernacki z woje-

wództwa Podlaskiego ziemi Mielnickiej, syn Piotra Pawła dwóch imion Biernackiego, i Agnieszki z *Piaseckich* małżonków. Wnuk Piotra i Anny z *Wołyńskich* małżonków, pułkownika znaku pancernego, a marszałka imie noszącego namiestnika Króla Jana Sobieskiego pod czas wojny z Turkami pod Wiedniem, chorąży w kawaleryi narodowej, superintendent generalnej kassy J. K. Mci i rzeczypospolitej, obojga narodów: bywszy kassyer kompanji Pruskiej wraz i cesarskiej solnych, bez kaucyi, potem plenipotent dyrekcyi Austryackiej Lwowskiej; skarbu solnego, już trzeciego panującego J. C. K. ap. Mci w Polszcze i księztwie Litewskiem. Mający trzech synów z Piotrowskich *Korwinów* Teklą małżonką; Felicyana, Dyonizego i Rocha w kawaleryi narodowej towarzyszów, których polecił na dalsze usługi rzeczypospolitej, do jakichby być mogli zdatnemi: przy ofierze w książkę zapisanej, przez JW. Stanisława Małachowskiego, danej i podpisanej dnia 25. Listopada 1788. r. sto tysięcy jeden złotych Polskich, Nro 100,001. w ten zaraz czas, gdy Najjaśniejsze stany jednomyślnie sto tysięcy wojska ustanowiły, z tym jednak warunkiem, skoro tylko zupełnie skompletowane stanie, i to za życia tylko jego, że do składu ofiar zaniesie w gotowiznie, gdy mieć będzie pod tę porę, gdy nie, to w papierach. W czasie zaś okazał dowód męztwa swego i odwagi, kiedy Króla jadącego w karecie w nocy w Warszawie, na ulicy miodowej zwanej, zbiór rozpustnych ludzi strzelając attakował, wypadłszy z rezydencyi, do samej karety, i postrzegłszy osobę Króla mieniąc, wziął na ręce i wniósł do pokoju, gdzie przy świetle poznał, że generała adjutanta Poniatowskiego. Spiesznie na odwrót powrócił, lecz już karety niezastał. W czasie tym smutnym, i poźniej miewając okazyę niewzmiankował, z jedynego przywiązania do rodaka Króla, jako rodak życiem zastawiał.

Także różnej broni ręcznej krajowej i zagranicznej pierwszych majstrów konsztu, tudzież szabel staropolskich, bułatów Tureckich, Perskich, Chińskich, kindżałów, koncerzów, pancerzów i innych zbrojownych przybrań znaczną kollektę zebrał. Co było w zastanowieniu w kraju najpierwszym osobom. Sam Król z familią ciekawy będąc z publicznego odgłosu przeglądał z podziwieniem, że przy tak wielkich zatrudnieniach w najlepszym utrzymuje porządku zbioru tego kosztownego posiadanie, jako też nie tylko kassy generalnej skarbu J. K. Mci i rzeczypospolitej obojga narodów powierzenie, ale u dwóch sąsiedzkich mocarstw bywszy kassyer kompanji Pruskiej, wraz i cesarskiej solnych bez kaucyi, plenipotent dyrekcyi Lwowskiej, nieprzestanny skarbu J. C. K. ap. Mci w Polszcze i księztwie Litewskiem. To wielkie zaufanie zjednały dla niego, wpojone od wieku młodego sentymenta i zdania gruntujące się na tych prawidłach, które każdy dobry obywatel zachować i dopełnić starać się powinien, to jest: najprzód być prawym człowiekiem w swej religji, niewykraczając nic przeciwko jej obowiązkom, mieć na pamięci, że najwięcej każdego zdobią cnoty i dobre obyczaje. Prawda i rzetelność, ta nieodstępnym ma być stróżem we wszelkich onego czynach, a punkt honoru pozyskania dla siebie przed niebem i światem sławy, to jest największym wodzem dobrych spraw i od najmniejszego występku i zdrożności utrzymującym hamulcem. Temi rządzący się prawidłami, tenże Jan Chryzostom Biernacki na publicznej rzeczypo-

spolitej usłudze przez lat kilkanaście, pilnie, pracowicie, bez żadnego uszkodzenia skarbów, swój obowiązek dopełniając, poświęcać dalszy bieg życia swego na usługi ojczyzny z wielą innemi, co do gospodarstwa, handlu przyzwoitego, rząd utrzymującemi czynnościami dla przykładu i wzoru nieprzestawał.

Kazimierz Biernacki, potem wojski Ostrzeszowski, podpisał się z województwa Sieradzkiego na elekcyą Stanisława Augusta Króla. Antoni na *Biernatach* Biernacki na tęż elekcyą pisał się z Mielnickiego. Toż Ignacy Jędrzej delegat z powiatu Pińskiego, tamże podpisał się Xawery Biernacki. —

Biernawski *herbu Korczak*, w województwie Ruskiem. Niewiem czy nie tu należy Jan Biernaszewski towarzysz wojewody Nowogrodzkiego, którego wspomina *Paproc. o herbach fol.* 405. i jego rezolucyą kiedy w roku 1582. szedł pieszo do szturmu pod Pleszków, z inszemi odważniejszemi.

Bierult *herbu Hołobok*, w Chełmskiej ziemi possessyonaci, więcej o nich nigdziem nie czytał.

Krasicki w przypisach wzmiankuje iż w konstyt. r. 1677. *Specificatio* więźniów województwa Witebskiego znajdują się Urodz. Lew, Heliarz, Teodor, Białywiecy Birulowie. —

Bies *herbu Kornic*, a podobno już temi czasy Biesiecki. Tomasz Biesiecki cześnik Oszmiański, Kazimierz i Marcyan, z powiatu Oszmiańskiego podpisali elekcyą Jana III.

Kazimierz i Jan Biesieccy pisali się na walnym zjezdzie pod *Olkinikami* r. 1700. — *Heraldyka Wielądka.*

Biesiadecki *herbu Jelita*, w Sendomierskiem województwie, z Mokrskich familji. Z tych był Jan Biesiad marszałek nadworny koronny i chorąży Krakowski roku 1455. Franciszek Jana Kazimierza podpisał elekcyą, Jędrzej w województwie Krakowskiem roku 1670.

Biesiecki patrz **Bies.**

Biesiekierski *herbu Pomian.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał, to tylko Okolski przydaje, że się kiedyś Sokołowscy Pomianowie z Biesiekierza pisali, zkąd dochodzę, że tego domu jednaż linia z Sokołowskiemi. Arnolf, Kasper Jędrzej, i Jan z województwem Łęczyckiem podpisali elekcyą Augusta II.

Michał Biesiekierski podpisał elekcyą Stanisława Augusta Króla 1764. r. z województwem Sieradzkiem. — *Joannes in magna Biesiekiery* Biesiekierski *burgrabius C. L.* Tak go konstytucya sejmu r. 1764. elekcyi w suffragiach z województwem Łęczyckiem umieszcza. Na tęż samą elekcyą Jan z *Biesiekiera* podczaszy Bydgoski i Antoni syn jego z województwem Inowrocławskiem podpisali się. Także Franciszek i Maciej z województwem Łęczyckiem. — Xawery stolnik Nowogrodzki. — Jan podkomorzy Inowrocławski kawaler orderów narodowych. — Antoni Biesiekierski kasztelan Kowalski także kawaler orderów

narodowych. — Franciszek stolnik Nowogrodzki, komissarz wojskowy koronny roku 1793. — *Heraldyka Wielądka.*

Biestrzecki *herbu Ostoja. Kojałowicz in MS.* mówi o nich że są w powiecie Slonimskim. —

Biestrzykowski *herbu Prus 1mo*, w Sieradzkiem kiedyś obywatele, luboć teraz Jan z Biestrzykowa i Kazimierz z Bełzkiem województwem pisali się na elekcyą Augusta II.

Józef Biestrzykowski pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwem Sieradzkiem. — *Heraldyka Wielądka.*

Bietkowski *herbu Półkozic.* Wyraźnie o nich pisze *Łukasz Paprocki. Łaski Cudow. fol.* 42. z których wspomina Pawła Bietkowskiego kanonika, officyała, a potem archidyakona Płockiego w roku 1616. Marcin żył także w tym czasie.

W roku 1788. Jerzy Bietkowski scholastyk Lwowski. — *Przypisy Krasickiego.* —

Wielądek zaś przydaje iż ten Jerzy Bietkowski najprzód kanonik Chełmski w r. 1758. był deputatem na trybunał koronny z kapituły Chełmskiej, a koło r. 1778. został kanclerzem Lwowskim katedralnym. — *Kuropatnicki* w §. V. w extrakcie Gallicyi i Lodomeryi *legitimatorum ad metriculas statuum* pod dniem 18. Września 1782. roku umieszcza Gabryela Bietkowskiego. —

Bietys. Jan Bietys obersztelejtnant w wojsku koronnem, szarży cudzoziemskiej, nobilitowany dla męztwa r. 1662. o czem Konstytucya koronna.

Bieykowski *herbu Jastrzębiec.* Troiden Mazowiecki i Czerwieński książe w roku 1362, Stankowi hrabi, jednemu z przodków domu tego Bieykow wieś nad rzeką Pilcą, z obszernemi przywilejami, i swobodami, wiecznemi czasy puścił, od której Bieykowskiemi zwać się poczęli. *Paprocki.* Wspomina potem tenże autor z różnych monimentów, Mikołaja z Bieykowa, marszałka u Ziemowita i Konrada książąt Mazowieckich, męża pamiętnego w okazyach z Litwą, jeszcze na ten czas z Polską koroną nie sklejoną. Od tych tedy antecessorów, dwóch braci Bieykowskich, gdy się ojcowską dzielić przyszło fortuną, jednemu z nich Janowi, dostały się działem Falęczyce: atoli gdy syn jego Mikołaj, krom córek pięciu, żadnego płci męzkiej potomka nie zostawił, wszystka się z córkami substancya w insze domy przeniosła. Była zaś jedna z nich za Nowodworskim, druga za Czerniakowskim, trzecia za Łosiem, czwarta za Podlodowskim. Drugi się utrzymał przy Bieykowie, którego syn Stanisław, wielce zasłużony w tej ojczyznie, synów miał trzech. Pawła odważnego na Moskwę wojownika, za czasów

Zygmunta Augusta, w Niezborgu zamku z innemi do Moskwy w niewolą był wzięty, stawiony przed Kniazia Moskiewskiego, wolnym językiem mówiąc, tak na siebie gniew jego wzburzył, że go oszczepem wskróś chciał przebić: umknął się jednak chybko, nieustraszony Polski kawaler, i tąż dziarskością, Kniaziowi oszczep wytargnął, którym gdy na Kniazia samego godził, syn ojca ratując dobytą szablą ciął Bieykowskiego, ostatek życia w więzieniu gwałtownie mu wydarto. Jana stolnika Przemysłskiego, ten z województwa Ruskiego podpisał elekcyą Stefana Króla roku 1575. *Constit. fol.* 234. a w drugim roku posłując na sejm koronacyi, komissarzem naznaczony w Podlasie do rozsądzenia krzywd ziemianom poczynionych. *Constit. fol.* 295. w roku 1580. deputatem do kwarty Rawskiej, r. 1589. do korrektury prawa ziemskiego. Z Rzeszowską herbu Doliwa, żył bezpotomnie, która *primo voto* była za Sepichowskim starostą Leżajskim, to *Paprocki o herb. fol.* 125. atoli jednak tamże *fol.* 465. twierdzi, że Jadwiga Łaska pierwszym związkiem z Rzeszowskim złączona, *secundo* z Bieykowskim stolnikiem Przemysłskim: była to córka Stanisława Łaskiego wojewody Sieradzkiego: ale ta Łaska podobno była za Piotrem chorążym Czerskim, trzecim tych tam dwóch bratem. Piotr cześnik Nowomiejski syn chorążego, którego śmierć przypadła na rok 1639. jako z jego nadgrobku w Lublinie wystawionego wypisał *Starowol. in Monum.* miał syna Abrahama pisarza ziemskiego Sendomierskiego roku 1650. którego z Grzybowskiej syn Zacharyasz pisarz ziemski Czerski, ten spłodził Franciszka, także, Jacka; i Barbarę Michałowską podstolinę i sędzinę Krakowską. Zbigniew roku 1648. Paweł podczaszy i podstarości Czerski roku 1674. Jan sędzia wojskowy Czerski roku 1666. w związku *Kochow. clim.* 3. *lib.* 5. Janusz stolnik Czerski roku 1697. Kasper i Adam synowcowie Zacharyasza roku 1692.

Konstytucya sejmu 1673. r. substytuje Jawornickiego podstarościego Chęcińskiego Bieykowskiemu pisarzowi ziemskiemu Sandomierskiego województwa, który paraliticus niemógł czynić zadość obowiązkom urzędu swego. — *Przypisy Krasickiego.*

Bijalt. Mikołaj Bijalt w Czerniechowskiem województwie pisał się na elekcyą Jana Kazimierza. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał.

Bije. Mikolaj de Bije rezydent Władysława IV. i Jana Kazimierza u stanów skonfederowanych Niderlandzkich, do prerogatyw szlachectwa przypuszczony. O czem *Konstytucya Sejmowa* 1662. *fol.* 42. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie mógł wiedzieć.

Bilenecki. Jan Bilenecki opat Obryński roku 1589. o którym synod Piotrkowski świadczy.

Biligin *herbu Poraj.* Insi piszą Bilimin, drudzy Belimin. Mikołaj mąż w Litwie prześwietny, pierwszy herb Poraj na siebie, i na cały dom swój przyjął, na sejmie Hrodelskim, czego dowodem jest przywilej Władysława Jagiełła Króla u *Łaski. w Statut. fol.* 127.

Biliński *herbu Sas.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał, w Podgorzu i Przemysłskiej ziemi possessyonaci. Biliński Waleryan na Gostkowie podpisał elekcyą Jana III.

Wielądek przydaje: Jakób Biliński podpisał akt konfederacyi W. Ks. Lit. w Wilnie r. 1764. — Tenże sam czyli też inny Jakób podpisał się z województwem Chełmińskiem na elekcyą Stanisława Augusta Króla. — Tamże Paweł z województwem Płockiem. — Bazylego wspomina konstytucya w r. 1764. *fol.* 46. iż wyznaczony był lustratorem pogłównego żydowskiego w ziemi Przemyskiej. — *Kuropatnicki* w extrakcie *apud tabulas regni Galliciae et Lodomeriae immatriculatorum equitum* umieszcza Samuela i Michała Bilińskich pod d. 13. Września 1782. roku, także Onufrego, Alexandra i Józefa pod dniem 18. Września zapisanych.

Billewicz *herbu Mogiła. Wielądek w heraldyce* zarzuca *Niesieckiemu* iż on familią te mylnie Bielewicz nazwał, gdyż oni właściwie piszą się Billewiczami i tak ich nawet *Kojałowicz* w swoim manuskrypcie wyraża. Tenże *Wielądek* umieszcza dalej opis tej familji z udzielonej mu wiadomości od jednego z tychże Billewiczów. Jakkolwiek początek opisu tego bajecznym być się wydaje, sądzę jednak iż niezaszkodzi gdy go tu całkowicie umieszczę. — Tak więc pisze *Wielądek.* — Dom ten początek swój bierze od *Zadeyki* kawalera Rzymskiego, który za *Nerona* Cesarza, przeciwko któremu całe rebellizowało państwo, usunął się z Włoch razem z *Palemonem* książęciem Litewskim, rzeką *Niemnem* przypłynęli, i pod *Strzednikiem* wysiedli. Wspomniony *Zadeyko*, miał żonę *Miluszę*, z którą trzech spłodził synów: to jest *Bila*, *Stana* i *Mosta.* Z pierwszego początek swój bierze dom Billewiczów, od Stana Stankiewiczowie, od Mosta, Mostwitowie. Dawne te imiona w księztwie Litewskiem, a między domami w księztwie Żmudzkiem najdawniejsze, największe i teraz w temże księztwie ma swoje siedliska. W herbie ma *Mogiłę*, z trzema kawalerskiemi krzyżami, ten herb od książąt Litewskich domowi Billewiczów i Stankiewiczów na znak zwycięztwa, które jeszcze za pogan te domy nad Krzyżakami odnosili, nadany. Pierwszy z tego imienia Marcin Billewicz został chrześcijaninem, syn tego Jerzy Billewicz był starostą Żmudzkim, a syn Jerzego Wojciech, był marszałkiem Litewskim. Alexander Billewicz cywon wielkich Dyrwian Ks. Żmudzkiego starosta Rosieński, Wojmicki, Łojciewski i Besmiercki, miał za małżonkę *Romerównę* generała artylleryi Litt. córkę, z którą spłodził czterech synów: 1o Tadeusza znanego w ojczyznie męża, na sześciu sejmach posła, trzy razy deputata na trybunał, którem był komissarzem skarbu Litt. konsyliarzem rady nieustającej, potem kasztelanem Mści-

sławskim, wojewodą Mścisławskim, nakoniec kasztelanem Trockim. 2o Jerzy brat kasztelana Trockiego był starostą Wojmickim, chorążym Zmudzkim. 3o Teodor Billewicz rodzony brat obydwóch wspomnionych, a syn Alexandra, był cywonem Zmudzkim, trzy razy poselską, a dwa razy deputacką odbył funkcyą, ma za żonę *Kożuchowską* cześnikownę Kaliską, z którą cztery spłodził córki. *Czwarty* syn Alexandra Mateusz, dwa razy był posłem, dwa razy deputatem, także od księztwa Zmudzkiego delegowanym do Króla Stanisława Augusta z doniesieniem o obraniu starosty Zmudzkiego, miał za żonę *Łopacińską* pisarzownę Litewską, z którą czterech spłodził synów. Józefa posła na sejm 1793. Jana rotmistrza kawaleryi narodowej, Ignacego i Tadeusza. Waleryan Billewicz cywon księztwa Zmudzkiego deputacką i poselską odbył funkcyą, ma za żonę *Połubińską*, z której spłodził trzech synów, Józefa kapitana artylleryi, Joachima rotmistrza, i Wincentego. Córek trzy Anna, Eufrozyna i Emilianna. Józef Billewicz wojski księztwa Zmudzkiego, ma za żonę *Białłozorownę* starościankę Kojrańską, z którą spłodził syna, Wincentego, ten pojął w małżeństwo *Gorskę* kasztelankę Zmudzką, z tej córka Kunegunda za Gorskim cywonem Zmudzkim.

Binbink *herbu Rawicz*. Jozyasz Binbink obersztereitnant dragański, dla męztwa swego, w kampaniach doświadczonego, nobilitowany na sejmie roku 1662. *o czem Konstytucya fol.* 41. Jan wnuk albo syn tego, roku 1728. Paprocki i Okolski nie mógł o nich wiedzieć.

Birynowski. Władysław Birynowski w Pińskim powiecie pisał się na elekcyą Jana Kazimierza. O tych nasi genealogistowie milczą.

Biskupski *herbu Lis*. Że od Rudnickich swój początek wzięli, z tego poznać, że się temi czasy jeszcze z Rudnik piszą. Jan cześnik Sieradzki sług boskich protektor, i sławy ich osobliwszy obrońca, roztropnością i nauką znamienity, miłych obyczajów, umarł roku 1623. w kościele Kaliskim Soc. Jesu pochowany, wspomina go Konstytucya 1607. *fol.* 839. Maxymilian sędzia grodzki Ostrzeszowski r. 1617. *Acta Castren. Ostrzeszow. ba i Konstytucye roku* 1629. *fol.* 16. Jan wydał do druku *Rosarium*, albo *Poema* o najśw. matce. Piotr cześnik Sieradzki w Kaliskim kościele S. J. po śmierci złożony, *Histor. Coll. Calissien.* Anna z Rudnik Biskupska podkomorzanka Łęczycka, żona Marka Radoszewskiego kasztelana Wieluńskiego, któremu roku 1641. zmarłemu w Wieluniu nadgrobek postawiła. Jędrzej dziedzic na Kępnie kasztelan Spicimierski, miał za sobą *primo voto* Jadwigę Zebrzydowską wojewodziankę Kaliską, i z niej córkę Helenę za Mikołajem Olszowskim, i synów dwóch Adama starostę Wieluńskiego, ekonomji Samborskiej gubernatora, któremu *Konstytucya roku* 1661. *fol.* 28. pozwoliła fundować miasto

w Kępnie; córka jego zmówiona z Adamem Ołtarzewskim: i Marcina: *secundo voto* tenże kasztelan pojął Sczawińską wojewodzankę Brzeską Kujawską, z niej syn Jan.

Krasicki w przypisach dodaje: Marcin z *Rudnik* Biskupski podkomorzy Łęczycki umarł r. 1610. — jest w Manus. Helsberg. list Zofji z *Śliwnik* pozostałej wdowy, pisany z *Godynia* 12. Kwietnia, w którym Szymona Rudnickiego biskupa Warmińskiego na akt pogrzebu w Warcie odprawić się mającego zaprasza. — Anny z *Rudnik* Biskupskiej małżonki Marka Radoszewskiego intercyza ślubna w *Godyniczach* r. 1610. w dzień SS. Szymona i Judy. — Z tej pokazuje się iż było dwóch synów podkomorzego Łęczyckiego, Jan i Jakób. Stryj zaś ich obecny tamże na tym akcie podpisany Jan Biskupski cześnik Sieradzki, brat Marcina podkomorzego. —

Biskupski *herbu Niesobia.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Wierzbięta z Bobrownik Biskupski, żonie swojej Małgorzacie reformacyą czyni na Bobrownikach roku 1497. w księgach grodzkich Ostrzeszowskich. Bartłomiej z Bobrownik wojski Wieluński, żona jego Katarzyna Bużeńska, córka Piotra sędziego ziemskiego Sieradzkiego. *Paprocki o herb. fol.* 363. Piotr Wierzbięta Biskupski roku 1611. oracyą swoję którą miał przed papieżem Pawłem V. i kardynałami w Rzymie o Wniebowstąpieniu Pańskiem do druku podał: był potem kanonikiem Kruświckim, aż i Warmińskim w r. 1620. dobroczynny na nasze kollegium Bransberskie *Ara Gratiarum.* Alexander Wierzbięta Biskupski poseł na sejm; a ztamtąd komissarz do rozgraniczenia ziemi Wieluńskiej *Constit.* 1658. Pacyencya Biskupska zakonnica Ś. Klary w Bydgoszczy roku 1676. Wojciech miał za sobą Konstancyą Bronikowską roku 1701. z niej syn Józef.

Wojciech Biskupski pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla 1764. roku z województwem Sieradzkiem. — *Heraldyka Wielądka.* —

Biskupski *herbu Śreniawa.* Sam tylko Okolski pod herbem Lis o nich namienia. Paweł z Biskupic Małogoski kasztelan roku 1436. podpisał pokój Brzeski *u Łask. w Stat. fol.* 140. Jakób z Biskupic Krakowski i Płocki kanonik, archidyakon Łowicki, w Filozofji, Astronomji, Medycynie dobrze przepolerowany umarł roku 1553. jako z jego nadgrobku z Pułtuska wypisał *Starowol. in Monum.* Jan Śreniawa Biskupski, burgrabia ziemski Kaliski, tak się podpisał z Kaliskiem województwem na elekcyą Władysława IV. a z Wołyńskiem na Jana Kazimierza, Krzysztof.

Bispink. Teofil Bispink miecznik Starodubowski, poseł i deputat z tejże ziemi *ad pacta conventa* Augusta wtórego, które podpisał *Confirmat. Jurium Gent. Constitut.* 1697. *fol.* 11. Samuel zaś skarbnik Starodubowski Jana III.

Krasicki w przypisach utrzymuje: iż nie *Bisping* ale *Biszpink* zowią się. Jan Biszpink marszałek powiatu Starodubowskiego. — Józef podstoli tegoż powiatu — Jan podstoli Grodzki. — Temi czasy Bolesław Biszping marszałek Starodubowski z *Adamowiczówny* spłodził Jana, Józefa i Michała który w młodym wieku życia dokonał r. 1769. Siostra ich za Benedyktem Buchowieckim synem podkomorzego Brzes. Litewskiego. — Jan Biszping podstoli Smoleński.

BLACHA BUDWICZ **HERB.**

Paprocki i Okolski o nich nic pisał. Jest zaś w białem polu strzała, żeleźcem do góry obrócona prosto, między dwiema liliami, to jest z każdego boku jedna lilia, przez hełm przewiedziona druga takaż strzała. O początkach tego herbu nigdzie nie czytam; to tylko dostało mi się słyszeć, że z Czech do Polski naszej wniesiony dawnemi czasy. Tym się pieczętują Blachowie, z których temi czasy Mikołaj cześnik Wschowski z Boszkowskiej trzech synów zostawił, Jędrzeja Alexandra, Józefa, i Jana.

BLANCKENSTEIN **HERB.**

Herb ten tak opisuje MS. o familiach Pruskich: jest w herbie biały szczyt, modre pole, a przez dwa pasy czer-

wone od siebie rozdzielone środkiem prosto do góry żeleźcem złota strzała idzie, na hełmie i koronie trzy pióra strusie, dwie modre, trzecie białe: przecież jedni z tego domu tylko jeden pas czerwony w herbie swym składają, drudzy strzałę żeleźcem na dół obracają.

Błęcki *herbu Samson*, w Kaliskiem województwie. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał, są z familji Kosickich. Samuel Watta z Kosiczyna Błęcki (tak się podpisał na konfederacyą Sendomierską roku 1704.) miał za sobą Katarzynę Siedlecką. Stanisław z Kosiczyna Błęcki wydał do druku *Soleam Zapolscianam* roku 1646.

Bledzewski *herbu Lubicz*. Pod Sierpskiem gniazdo domu tego. Maciej, Hieronim i Bogumił w ziemi Dobrzyńskiej roku 1690. a teraz gdy to piszę, jeden z nich regentem ziemskim Kaliskim.

Blinowski *herbu Ostoja*. Gabryel Blinowski roku 1531. na liscie Zygmunta I. miastu Lubelskiemu. Jędrzej Blinowski biskup Margarytański, suffragan Kujawski, kantor Kruświcki, sekretarz królewski, z sejmu 1564. komissarz do lustracyi dóbr królewskich w Wielkiejpolszcze *Constit. fol.* 39. Wspomina go synod Kujawski roku 1668. *fol.* 58. umarł 1574. Blinowski miał za sobą Suchodolską, która po jego śmierci poszła za Radeckiego, chorążego Grabowieckiego. Córkę zaś swoję Zofią Blinowską wydała za Tuszyńskiego, starostę Cudnowskiego.

Blinstrub *herbu Łabędź. Kojałowicz in MS.* taki im herb nadaje. Kwitną w Żmudzkiem księztwie i w powiecie Kowieńskim dokąd się z Polski wynieśli. W księgach grodzkich Ostrzeszowskich w roku 1617. znajdziesz transakcye domu tego, i Łukasz Paprocki o nich namienia. Jerzy z Towtwiła Blinstrub sekretarz królewski, Jan dworzanin królewski, Dawid i Mojżesz w Żmudzkiem pisali się na elekcyą Jana Kazimierza.

Teodor Blinstrup wojski Upitski, administrator do Hyberny roku 1700. na zjeździe walnym pod *Olkinikami* województw, ziem i powiatów W. Ks. Lit. podpisał się wraz z Janem wojskowiczem Kowieńskim z powiatu Kowieńskiego. Józef Blinstrup, pisał się na manifest w r. 1763. w aktach Wileńskich wraz z innemi obywatelami W. Ks. Lit. *de illegitimitate* trybunału. Samuel Blinstrup, z którego zda mi się Kazimierz, czyli innego imienia, z Ewą *Domejkowną* zostawił córkę Eufemią Meiera pułkownika wojsk Litewskich małżonkę, i Antoniego syna koniuszego Kowieńskiego, ten w r. 1793. był posłem na sejm Grodzieński z powiatu Kowieńskiego, oraz marszałkiem w konfederacyi Targowickiej tegoż powiatu. — *Heraldyka Wielądka.*

Bliskowski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Zbigniew Bliskowski, starosta Żytomirski rotmistrz

roku 1681. w kościele Lwowskim Soc. Jesu pochowany, który obiciem przyozdobił, i szczodrą ręką wspomógł, rodzona siostra jego, Romana Linkiewicza podkomorzego Mozyrskiego małżonka. *Histor. Collegii Leopol.* Nie tylko zaś w Ruskiem, ale i w Lubelskiem województwie rozkrzewieni. Zbigniew był podstolim Lubelskim roku 1673. *Histor. Coll. Crosn.* a przedtem Piotr Bliskowski z tego województwa podpisał elekcyą Jana Kazimierza.

Blizanowski. Konstytucya sejmowa 1567. *fol.* 130. Blizanowskich wspomina. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał.

Bliziński. Księgi grodzkie Ostrzeszowskie transakcye tego domu zapisały. Blizyńska, Marka Stogniewa małżonka. *Okolski tomo* 1. *fol.* 191.

Floryan Bliziński był pułkownikiem znaku husarskiego, miał czterech synów i jedną córkę — Ludwik Bliziński był wojskim Winnickim, miał trzech synów i trzy córki, to jest: Józefa, który jest podporucznikiem w kawaleryi nurodowej. Tadeusza, który także porucznikiem w kawaleryi narodowej. Antoniego, ten księdzem Piarem, oraz prefektem szkół tychże w Łowiczu. Teresę, zaślubioną za Janem Łaskim komornikiem Łukowskim. Brygidę *sterilis.* Franciszkę, która była za Wincentym Kuczyńskim. Anna, zmówiona z Andrzejowskim komornikiem Chełmskim. Antoni Bliziński, który jest wojskim mniejszym Krasnostawskim, ma kilku synów i dwie córki, lecz jeszcze wszyscy *minorennes.* Józef Bliziński *sterilis.* Michał Bliziński, który miał za sobą *Prażmowską* starościankę, o których potomstwie niemam wiadomości. — *Heraldyka Wielądka.*

Bloch *herbu Ogończyk.* Piotr Bloch z Buczkowa, sędzia Dobrzyński, roku 1415. na liście Jagiełła Króla miastu Lwowskiemu danym. Maciej z Sobowa mąż wojenny z Jeżowskiej zostawił syna Jana miecznika Dobrzyńskiego, który z Anny Maliszowskiej spłodził Stanisława proboszcza Żywieckiego, i Macieja który w obozie kilka lat strawiwszy, potem sobie stan duchowny obrał. Michał trzeci syn miecznika, w Prusiech na placu poległ. Zygmunt czwarty. Tomasz drugi brat Jana miecznika z Kępskiej zostawił Jędrzeja i Rościsława. Marcyan z Daniszewa, Maciej z Chodowska z Płockiego województwa podpisali elekcyą Jana Kazimierza, Mateusz Marcyan z Podlaskiego.

Krasicki dodaje, iż: Piotr Błoch chorąży Dobrzyński w r. 1422. podpisał przymierze między Władysławem Królem a Krzyżakami. *Cod. Dipl. V. IV. fol.* 114. — Antoni Bloch pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwem Płockiem. — *Heraldyka Wielądka.* — *Krasicki w przypisach swoich* namienia także, iż byli Bloch (czyli Block) herbu swego *trzy skrzydła Orle* w Prusiech: z tych Karol przeniósł się do Saxonji wieś dziedziczną w województwie Pomorskiem przedawszy, generałem

wojsk Saskich kreowany, z *Szternberżanki* spłodził syna Karola także generała w wojsku Saskiem. Ten umarł r. 1788. zostawiwszy syna. —

BLUMBERK HERB.

W Inflancieeh kiedyś ten dom kwitnął: teraz już w Polszeze. Z tych Siferdus á Blomberch (bo się tak przedtem pisali) arcybiskup Ryzki koło roku 1400. Mikołaj starosta Piltyński roku 1686. a dawniej Jan Blumberk, który w Inflancieeh stawał na elekcyą Władysława IV. Jerzy na Jana III. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał.

Blumberk kommendant garnizonu Zamojskiego miał synów dwóch i córkę za Cybulskim. — *Przypisy Krasickiego.*

Błaszkowicki *herbu Odrowąż.* Mikołaj Błaszkowicz według *Bielskiego fol.* 465. Błażejowicz według *Kromera lib.* 28. Blesovius według *Nakielskiego fol.* 535. herbu Odrowąż, biskup Przemyslski umarł 1474. tegoż dnia Mszą Ś. odprawiwszy, gdy coraz bardziej słabieć począł, na łóżko się porzuciwszy, konać począł; siedział na tej katedrze lat 23. mąż wytwornego dowcipu i nauki, ale i pieczołowania na pasterskim urzędzie: kościół swój katedralny, z ciosowego niegdy kamienia, wśród Przemyslskiego zamku wystawiony, ale starożytnością upadający zniósłszy; na to miejsce, kędy go teraz widziemy, przeniósł, i kształtem tamtego wieku postawił. Na jego miejsce, gdy o sukcessora wybieraniu deliberowała kapituła, Król posławszy do nich Spytka Jarosławskiego wojewodę Ruskiego, wszystkie ich zamysły pomieszał: trzy lata potem ta stolica wakowała, póki jej dla Jędrzeja Oporowskiego, Król u Papieża nie uprosił.

Błaszkowski *herbu Łabędź.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Błaszkowski Stefan z Poznańskiem województwem pisał się na elekcyą Władysława IV. Mikołaj kustosz Żmudzki, kanonik Smoleński, kanclerz dyecezyi Wileńskiej, roku 1645. *Sczygielski in Tinec.* brat jego rodzony,

w zakonie Jaznickim był proboszczem w domu professów w Wilnie u Śgo Kazimierza, rządził kollegium Bransberskie i prowincyą Litewską. *MS. Kojałowicza.* Józef w Kaliskiem roku 1697.

Błażejowski *herbu Trzaska,* w województwie Rawskiem. Z tych jeden towarzysz pod usarską chorągwią, w okazyi z Kozakami pod Starczem ranny. *Okolski in Diario.* Łukasz i Jan z Błażejowa roku 1670.

Błazowski *herbu Półkozic.* O nich nasi genealogistowie piszą w Rawskiem. Tak mi się jednak zda, że ci, co się w księztwie Litewskiem rozkrzewili, do tego herbu należą. Tak w Pińskiem powiecie podpisało elekcyą Jana Kazimierza dwóch Mikołajów Błazowskich.

Także w r. 1764. na akcie konfederacyi generalnej W. Ks. Lit. podpisał się Antoni Błazowski. — *Heraldyka Wielądka.*

Błazowski *herbu Sas.* Zdawna ziemianie Ruscy, z których Zygmunt burgrabia Kamieniecki posłował na sejm roku 1589. *Literae Sigismundi III.* przez wiele lat w Podolskiem województwie exaktorem był kontrybucyi: luboć go Okolski raz pod herbem Półkozic, drugi raz pod herbem Sas kładzie. Z Katarzyny Kalinowskiej, córka jego dostała się w małżeństwo Janowi Domaszewskiemu pisarzowi Latyczewskiemu. Jerzy i Jan z Podolskiem pisali się na elekcyą Władysława IV. Jędrzej na Błazowie podczaszy Podolski, żona jego Winnicka: wspomina go konstytucya 1685. Gabryela wojskiego Bydgoskiego (tak się pisał) córka Maryanna poszła za Franciszka Cetysa.

Dominik Wawrzeniec z *Błazowa* Błazowski najprzód wojski i podstarosta Lwowski, pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwem Ruskiem; był potem podstolim Lwowskim i deputatem na trybunał koronny w r. 1766. z wojew. Ruskiego. — Józef wojski Lwowski 1753. roku. — Michał pisał się z wojew. Sandomierskiego na elekcyą Stanisława Augusta. — Jan podstoli Żydaczewski w r. 1753. był potem posłem na sejm 1768. roku, zkąd wyznaczony komissarzem do ułożenia praw i traktatów z Rossyą z generału Ruskiego. — Benedykt podczaszy Żydaczewski, wyznaczony komissarz do ułożenia kwarty z starostw i królewszczyzn w r. 1765. do województwa Ruskiego. — Józef Antoni z *Błazowa* podstoli i poseł powiatu Żydaczewskiego wspomina go *konstytucya* 1768. *fol.* 569. gdzie podpisał traktat Polski z Moskwą. — *Heraldyka Wielądka.*

Kuropatnicki w §. V. w extrakcie *legitimatorum Galliciae et Lodomeriae equitum* kładzie Ludwika, Mateusza, Bonawenturę, Jana Błazowskich, pod dniem 15. Listopada 1782. roku zapisanych. —

Błędostowski. Adam Błędostowski podwojewodzy Rożański, pobórca w tejże ziemi roku 1609. i 1618. *Con-*

stit. fol. 928. Alexander w ziemi Rożańskiej pisał się na elekcyą Jana III.

Błędowski *herbu Nałęcz*, w Czerskiej ziemi. Stanisław kanonik Pułtuski, za czasów Paprockiego. Piotr i Jan w Czerskiej, Marcin w Zakrocimskiej ziemi pisali się na elekcyą Władysława IV. Jakób z tejże na Augusta II.

Błędowski *herbu Półkozic.* Przedtem w Rawskiem województwie, teraz i na Rusi rozkrzewieni. Walentyn podsędek Rawski roku 1567. o którym konstytucya sejmu Piotrkowskiego *fol.* 146. Stanisław towarzysz pod usarską chorągwią pieszo szedł do szturmu pod Pleszków, *Paprocki o herb. fol.* 405. Adam sędzia grodzki Rożański roku 1618. Mateusz podczaszy Mielnicki. Piotr sędzia grodzki Trembowolski, komissarz do lustracyi dóbr starostwa Chmielnickiego spustoszonych, *Constitut. fol.* 29. Stanisław w Rawskiem i Maxymilian, Jan i Alexander w Ruskiem Jana Kazimierza podpisali elekcyę. Zofia zakonnica S. Benedykta we Lwowie u wszystkich ŚŚ. Błędowski pułkownik nie dawno zmarły, który na kongregacyą prowidencyi bozkiej we Lwowie przy kościele naszym sześć tysięcy ostatnią wolą naznaczył. Są i w Krakowskiem Błędowscy: Joachim roku 1648. Jerzy i Władysław 1705.

Stefan z *Błędowa* i Stanisław Błędowscy podpisali się na akt konfederacyi Sandomierskiej w roku 1705. — Mateusz dziekan Kujawski. — Wojciech z *Błędowa* Błędowski pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwa Sandomierskiego. — Maciej dziekan Kujawski, był w roku 1767. deputatem na trybunał koronny. — *Heraldyka Wielądka.* — Błędowski starosta Gliniański, mąż w rycerskim rzemiośle znamienity, z *Dziedoszycką* miał dzieci ale te młodo pomarły: brat jego generał miał za sobą *Strutyńską.* — *Przypisy Krasickiego.*

Błeszyński *herbu Oksza.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Wojciech pisarz ziemski Krakowski roku 1686. Jakób najprzód kasztelan Przedecki, potem Miedzyrzycki, z matki Brzozowskiej, podkomorzanki Gostyńskiej urodzony, z sejmu Lubelskiego 1703. komissarz na uspokojenie różnic o krzywdy województw Wielkopolskich od Szląska. *Constit. fol.* 20. *Primo voto* złączył się z Gorską, sędzianką Kaliską. *Secundo* z Anną Dąbską, kasztelanką Konarską. *Tertio* z Gorajską kasztelanką Chełmską. *Quarto* z Zieleńską kasztelanką Sierpską. *Quinto* z Trzebuchowską chorążanką Brzeską Kujawską; z Gorajskiej córka dostała się w małżeństwo Konstantemu Zaleskiemu herbu Rola. Stanisław Błeszyński pojął Konstancyą Brzeską, jego zaś siostra Anna poszła za Jana Brzeskiego herbu Starza. Jędrzej i Zygmunt roku 1674. w Poznańskiem, Franciszek, Karol, Tomasz,

Jan i Antoni roku 1697. Wojciech, Stanisław, Piotr Józef, i Mikołaj w Krakowskiem. Piszą się z Błeszna. Błeszyński w województwie Sieradzkiem wielkiej *in publicis* akceptacyi.

Wielądek w heraldyce tak dalej o Błeszyńskich pisze: Michał Błeszyński kasztelan Bydgoski, za Augusta III. panowania. Kazimierz cześnik Piotrkowski, pisarz kwarciany kor. podpisał *pacta conventa* Augusta III. Króla, jako delegowany w r. 1733. Józef kanonik Krakowski, był deputatem 1744. r. na trybunał koronny. Józef Karol kanclerz Gnieznieński, kanonik i deputat z kapituły Krakowskiej 1750. r. na trybunał koronny. Ludwik kanonik Chełmski, był także w r. 1756. deputatem. Stanisław Bleszyński, z Sandomierskiego: Ignacy chorąży z Sieradzkiego województwa: Wojciech z ziemi Łomżyńskiej: Klemens z ziemi Bielskiej; pisali się na elekcyą Stanisława Augusta Króla. Daniel podstoli Wieluński. Tomasz Błeszyński podkomorzy Sieradzki w r. 1768. poseł na sejm z województwa Sieradzkiego. Ignacy Błeszyński starosta Brodnicki, orderu S. Stanisława kawaler. Dominik Błeszyński komornik Księzki województwa Krakowskiego.

Błeszyńscy herbu *Oksza* pochodzący od dawności z dóbr *Błeszyna.* Z tych Jacek Błeszyński dziedzic dóbr *Brus* w województwie Krakowskiem, powiecie Księzkim będących, zostawił synów czterech, z tych trzech wojskowo służących zginęli na wojnie, jeden tylko pozostał Baltazar, ten także wojskowo ojczyznie służąc, w czasie ostatniej wojny Jana Sobieskiego Króla, z Turkami pod Wiedniem, dał dowód męztwa swego, kiedy otrzymał z zabitego od niego baszy Tureckiego zdobycz znaczną, to jest: pałasz kosztowny, w którym było 311 rubinów, 110 dyamentów, głownia samemi perłami Uryańskiemi obsadzona. O mianej tejże zdobyczy zaświadczają autentyczne dokumenta i process z *Gołuchowskim* kasztelanem Zawichostkim, w aktach Sieradzkich znajdujące się. Tenże Baltazar Błeszyński zostawił syna Stanisława i Joannę córkę, Antoniego *Rawy* Gawrońskiego małżonkę. Stanisław Bleszyński, dóbr *Suchoczasy* i *Wodzierady* w województwie Sieradzkiem będących possessor, jako świadczą transakcye w grodzie Sieradzkim znajdujące się, ten z Maryanną *Zabłocką* spłodził dwie córki, Konstancyą, Fabiana Polockiego, i Magdalenę Macieja *Jaxy* Zeromskiego małżonki. Także synów trzech: Wojciecha, Franciszka i Józefa cześnika Wschowskiego, pułkownika wojsk koronnych, który z Franciszką *Młodecką*, zostawił synów dwóch; Franciszka Xawerego, który będąc lat kilkanaście regentem komissyi skarbu koronnego, był posłem na sejm Grodzieński 1793. roku, z województwa Sandomierskiego, zawsze pełniąc powinność obywatela i posła, w licznych głosach swoich na tymże sejmie mianych, gorliwości swojej i przychylności do własnej ojczyzny dał dowody, i ciągłą wszelkim pod ówczas nieszczęśliwym okolicznościom i materyom dążącym do uszczuplenia granic rzeczypospolitej czynił oppozycyą. Małżonka jego Ludwika *Rogalska* córka *Rogalskiego* metrykanta koronnego. Brat jego Hipolit rotmistrz kawaleryi narodowej, który pod czas kampanji wojennej 1792. roku z Rossyą odbytej, pod kommendą książęcia Józefa Poniatowskiego, generała leitnanta wojsk koronnych, dał dowód męztwa i odwagi żołnierskiej, za co od naj-

jaśniejszego pana został zaszczycony krzyżem wojennym, przez wydany na to przywilej, który potem przez uniwersał rady nieustającej jest uchylony.

Krasicki zaś w przypisach swoich oprócz wyżej przez *Wielądka* wspomnionych Tomasza, Daniela i Dominika, dodaje, iż Bleszyński kasztelan Bydgoski miał za sobą *Grabowską* siostrę biskupa Warmińskiego, z tej córek dwie, jedna za Turnem, druga za Gorzewskim chorążym Kaliskim. —

Błociankowski. W księgach grodzkich Ostrzeszowskich 1604. genealogia Błociankowskich zapisana, dokąd lektora odsyłam. Paprocki i Okolski o nich nie pisał.

Błociszewski *herbu Ostoja*, w Okolskim omylnie napisano Złociszewski: od dóbr Błociszewa imienia tego nabyli, jednaż linia z Gajewskiemi: zkąd ci się piszą z Błociszewa, Błociszewscy zaś z Gajewa. Był jeden z Błociszewskich sędzią ziemskim Poznańskim, ojciec starosty Ujskiego, ten za Zygmunta III. w poselstwie do Węgier od rzeczypospolitej jeździł, a potem podczas rokoszu, wielkim swoim kosztem przy dostojeństwie królewskiem stawał, Wielkopolskie województwa przy nienadwerężonej ku Panu wierności utrzymując, a gdy się wkrótce na wojnę moskiewską z Królem wyprawił, tem mężnie się scierając z nieprzyjacielem, na placu poległ. Synowica jego Elżbieta Pogorzelska starościna Powidzka roku 1641. umarła. *P. Karwat. Conc. Nie ostały Ostoja.* Franciszek w zakonie Soc. Jesu po filozoficznych i teologicznych katedrach wsławiony, rektor kollegium Krosieńskiego, i Sendomierskiego.

W ratyfikacyi paktów między Władysławem Królem Polskim a Zygmuntem Węgierskim uczynionej w Krakowie r. 1411. znajduje się między posłami *Nicolaus de Bloeiszków Castellanus Sanocensis.* — *Cod. Dipl. V. I. fol.* 44. — *Przypisy Krasickiego.* —

Wielądek zaś przydaje Tadeusza Błociszewskiego, generał majora, wojsk koronnych, kawalera orderu Sgo Stanisława. —

Błocki *herbu Leliwa.* MS. o familiach Pruskich ten im herb naznacza. Dzielność Walentego Błockiego chwali *Paprocki o herb. fol.* 338. którą w komitywie inszego towarzystwa Tatarów nad wsią Trecinkami pobił w roku 1574. Jan Bartłomiej z Pomorskiem pisał się na elekcyą Jana Kazimierza. Kazimierz z Błot roku 1690.

Są także Błoccy w Litwie, rozumiem że tegoż herbu *Leliwa.* Z tych Piotr, Stanisław, Józef i Marcin w aktach Wileńskich r. 1763. podpisali się wraz z innemi obywatelami W. Ks. Lit. na manifest *de illegitimitate* trybunału W. Ks. Lit. — Także Jan *Snieżko* Błocki podpisał akt konfederacyi generalnej W. Ks. Lit. 1764. roku. — *Heraldyka Wielądka.*

Błoński *herbu Bibersztein.* W Krakowskiem i w ziemi Sanockiej kwitną, z których jeden wieku *Paproc.* sędzią

był grodzkim Sądeckim. Jan Bibersztein na Lusławicach podpisał elekcyą Władysława IV. Joachima z Ewy Petrykowskiej synowie, Ludwik i Wojciech, z tych pierwszy miał za sobą Katarzynę Wierzchowską. Adama dwóch synow było, Stanisław i Jan łowczy Sieradzki, od którego dwóch także synów, Józef i Franciszek cześnik Derpski w województwie Sendomierskiem. Stanisław także brat łowczego dwóch synów zostawił, Jana i Franciszka.

Jan *Biberszlein* Błoński pisał się na konfederacyą Sandomierską 1705. roku. — Bogusław był kasztelanem Sanockim koło r. 1762. — Michał z *Biberszteinu* Błoński podczaszy Sanocki był deputatem na trybunał koronny r. 1761. tenże pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla, z wojew. Ruskiem. — *Heraldyka Wielądka.* — *Krasicki* zaś przydaje: w r. 1778. Józef Błoński chorąży Sanocki syn kasztelana Sanockiego (zapewne Bogusława) z *Pelczanki* zrodzony, miał za sobą *Lewicką* kasztelankę Inflantską, z niej córek dwie. — W r. 1788. Teodor regent grodzki Radomski. — Także N. Błoński sekretarz podskarbiego, marszałka nadwornego Krak. opuściwszy świat do zakonu Kamedułów wstąpił. —

Błoński *herbu Nałęcz*, w Drohickiej ziemi pisze o nich tak Paprocki, jako i Okolski.

Błotnicki *herbu Doliwa.* Sendomiersey ziemianie, według Paprockiego i Okolskiego świadectwa.

Błudnicki *herbu Topacz:* o Błudnickich pisze Okolski, że na pokuciu byli possessyonaci, ale gdy męzkiego potomka z nich niestało, fortuna się w insze domy z córkami dostała: wspomina tam Mikołaja Błudnickiego, w prawie koronnem dobrze biegłego, a ja czytam Jadwigę Błudnicką zakonnicę S. Benedykta u wszystkich świętych we Lwowie koło roku 1688. Piotr sędzia ziemski Halicki roku 1532. *Acta Castr. Halic.*

Bniński *herbu Jastrzębiec*, w Dobrzyńskiej ziemi o nich powiada Okolski, aleć są i w województwie Podlaskiem. Mikołaj z Bnina Bniński chorąży Podlaski roku 1570. Dersław miał za sobą Krystynę Ładziankę.

Bniński *herbu Łodzia.* Piszą się z Bnina, z którego też tak Opalińscy, jak i Radzewscy pochodzą. Temi czasy na Krainie, to jest w powiecie Nakielskim województwa Kaliskiego dobra swoje mają. O sędzim Poznańskim i synu jego Janie, że był mąż uczony, i cudzych krajów które zwiedził dobrze świadomy świadczy Paprocki. Stanisław roku 1570. Piotr którego żona Barbara Brezianka wspomniony w konstytucyach roku 1647. *fol.* 40. Dorota z Bnina Bnińska księni Trzebnicka, oraz powiatu Trzebnickiego księżna koło roku 1569. *Magnal. Zdziessowien.* Piotr Bniński kanonik Poznański. Tymże honorem w kościele katedralnym Poznańskim

uczczony synowiec jego Jan, którego brat rodzony był sędzią grodzkim Nakielskim. Ojciec to był Wojciecha, Rafała i Stanisława. Z tych Wojciech major wojska koronnego *primo voto* miał Cieńską Katarzynę podkomorzankę Sieradzką, *secundo voto* Święcicką kasztelankę Sądecką. Stanisław z Krzyckiej kasztelanki Nakielskiej ma córkę jedynaczkę. Tegoż domu Stanisław regent kancellaryi koronnej roku 1671. *In extracto liter. Michaelis Regis.* Piotr, Stanisław, Franciszek roku 1697. podpisali elekcyą Augusta II.

Obszerniejszy opis tej familji, obacz pod herbem *Łodzia*, gdzie Niesiecki tak z *Okolskiego* jako i innych autorów szczegółowo ich wywodzi zwiąc. Łodziami z *Bnina*, lubo co do niektórych trudno prawdę poznać i tak np. pod biskupami Poznańskiemi stoi 44 biskup Jędrzej III. z Bnina Opaliński herbu *Łodzia* gdy tym czasem w opisie pod herbem tym nic o tem drugiem nazwisku nie wspomina chociaż znowu pod Opalińskiemi kładzie go jako stryja dwóch pierwszych *Łodziów* z Bnina którzy się *Opalińskiemi* pisać poczęli od miasteczka *Opalemicy* które po stryju tym Biskupie otrzymali w spadku. Zdaje się przeto że śmielej tego Jędrzeja Biskupa do Bnińskich jak do *Opalińskich* przyłączyć możemy — zwłaszcza że mam przed oczyma urzędowny *Wyciąg z Ksiąg Sądu Głównego Gubernji Wołyńskiej Departamentu Cywilnego*, obejmujący kopią Dyplomatu przez Kazimierza W. Króla Polskiego Piotrowi Jana Króla Cypryi synowi na hrabstwo Bnin w języku łacińskim danego. Gdy o tym Janie albo Januszu tytularnym Królu Cypryjskim, Niesiecki pod herbem *Łodzia* także namienia, Piotra *Łodzię* mieniąc jednak nie synem, lecz tylko w łaskach wielkich u Janusza będącego, przeto mniemam najlepiej uczynić, gdy cały ten Dyplom nadesłany mi w urzędownej kopji przez hrabiego Hilarego z *Łodziów* Bnińskiego, tu w odpisie położę. Tenże brzmi jak następuje: —

Actum in Castro Pyzdry feria Secunda ante festum trium Regum Anno Domini Millesimo Quadrigentesimo Secundo — Reverendus in Christo pater Joannes Roman Celsissimi Reverendissimi Commitis in Bnin Episcopi Poznanensis Capellanus, Officio praesenti ad acticandum Diploma Serenissimi Casimiri Tertii, communiter dicti Magnus, Regis Poloniae, in pargamine conscriptum et Sigillo Regni Munitum obtulit, tenoris sequentis: Casimirus Tertius Dei Gratia Rex Poloniae, Dux Silesiae, Masoviae, Cujariae, Prusiae, terrarumque Russiae Dominus, post extinctam Illustrissimam familiam Navitorum Comitum de Bnin licet hic Comitatus ad nostram voluntatem et dispositionem est adventus tamen nostrorum Comitum, Baronorum et aliorum tam spiritualis, quam secularis conditionis Magnatorum Usi Consilio hunc Comitatum Bnin cum toto illius Districtu Serenissimo Petro Joannis Regis Cypriae filio Coronae (tu słowa jednego wyczytać niemożna) *vero pretendenti illi et ejus Successoribus damus, et in perpetuum condonavimus volentes ut ab omnibus redittibus Regni sit liber, tempore tamen belli (utinam nunquam incidenti) Centum pedestres armatos ad Castra nostra statuere tenebitur concedimus, etiam Serenissimo Petro modum Cudendae Pecuniae sed ut sit in valore et pondere conformus, monetae Regni nostri magnopere illum*

obstringimus, ad finem volumus, ut Serenissimo Petro ab omnibus Civibus incolis Regni nostri congrua exhibeatur reverentia, non tamen obedientia imo Serenissimus Petrus spondet et tenebitur ad leges Regni nostri se omnino conformare. — Datum in Residentia Civitatis nostrae Kolo, feria tertia ipso die Conversionis S. Pauli, Anno Domini Millesimo Trecentesimo Sexagesimo Quinto —Kazimierz Trzeci Król—Andreas Wilczek praepositus Cracoviensis Praefectus Cancellariae Regni. — Ex protoculo Castrensi Pyzdrensi Extractum. Cyprian Mroczyński mp. (L. S.)

Do tychże Łodziów Bnińskich przydaje jeszcze *Wielądek w heraldyce* następujących: Wojciech z *Bnina* kasztelan Kowalski, starosta Nakielski, podpisał się na konwokacyi Warszawskiej 1733. r. Stanisław *Łodzia* z *Bnina* Bniński kasztelan Śremski i Ignacy syn jego, pisali się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwem Poznańskiem. Konstanty *Łodzia* Bniński starosta Murzynowski był posłem na tęż elekcyą w r. 1764. z województwa Kaliskiego. Tenże sam był marszałkiem trybunału koronnego Wielko-Polskiego w roku 1767. a potem został kasztelanem Chełmińskim. Łukasz z *Bnina* Bniński sędzia ziemski Poznański, rotmistrz kawaleryi narodowej, orderów Orła białego i Ś. Stanisława kawaler, który prócz dopełnienia obowiązku urzędu swego, z ukontentowaniem obywateli Wielko-Polskich, wykonywał i inne publiczne funkcye, deputackie i poselskie, z tych ostatnią w r. 1788. na sejmie Warszawskim był posłem z województwa Poznańskiego. —

Bobiatyński. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: w Wołyńskiem województwie kwitną. Z tych Marcin burgrabia Krzemieniecki roku 1640. Mikołaj rotmistrz pieszy umarł roku 1645. w Barze pochowany. *Historia Coll. Barcn. S. J.* Mikołaja córka Jadwiga, była za Samuelem Skotnickim roku 1630.

Piotr i Alexander Bobiatyńscy w r. 1700. na zjeździe walnym pod *Olkinikami* podpisali się z województwa Połockiego. — *Heraldyka Wielądka.*

Bobicki. Sierotę Bobickiego ziemianina Wołyńskiego, czytam w metryce Wołyńskiej w roku 1528. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał.

W roku 1778. Michał Bobicki komornik ziemi Czerskiej, pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwem Mazowieckiem. — Kasper sędzia Nurski w r. 1788. był deputatem na trybunał koronny z województwa Mazowieckiego. — *Przypisy Krasickiego. — Heraldyka Wielądka.*

Bobiński *herbu Leliwa. Kojałowicz in MS.* świadczy iż używają herbu tego z odmianą jednak, że pod zwyczajną *Leliwą*, na spodzie krzyż kładą i zowią herb ten *Dekaloga*, piszą się z Wielkiego *Bobna* w ziemi Ciechanowskiej, z których był Stanisław Bobiński Soc. Jesu rektor nowicyatu Wileńskiego, człowiek godny i świątobliwy. Wojciech zakonu Ś. Dominika — Antoni gwardyan konwentu Grodzieńskiego: rodzeni jego Bartłomiej i Walenty. Niektórzy z nich osiedli

w powiecie Grodzieńskim. W domu Podoskich zasłużeni, dlaczego im Podoski starosta Warszawski, niektóre grunta w dobrach swoich puścił: o czem świadek *Paprocki o herbach fol.* 251. Jan podpisał elekcyą Jana Kazimierza z ziemi Rożańskiej, któryś miał z nich za sobą Kalinowską córkę Walentego wojskiego Halickiego, ale z nią żył bezpotomnie. *Geneal. Kalinow.* Mateusz i Mikołaj w ziemi Rożańskiej roku 1670. Grzegorz chorąży powiatu Ostrołęckiego roku 1697. Szymon, Franciszek, Alexander, Bartłomiej, Krzysztof i Jędrzej z ziemią Ciechanowską pisali się na elekcyą Augusta II.

Józef Bobiński ze Stojowskiej spłodził dwóch synów, z tych jeden zakonnik S. Dominika (zapewne Wojciech). — Karol łowczy Czerwonogrodzki, z Eleonory Zaleskiej spłodził syna Józefa i córkę Justynę wydaną za Starzeńskiego. — *Przypisy Krasickiego.*

Antoni, Fabian i Grzegorz Bobińscy pisali się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z ziemią Ciechanowską. — Piotr i Andrzej na tęż elekcyą z ziemią Łomżyńską. — Józef Bobiński regent, był komissarzem skarbu W. Ks. Lit. w 1785. r. — *Heraldyka Wielądka.*

Bobkowski *herbu Korab.* Od Radlickich wyszli, z działem dóbr, imienia inszego nabywszy w województwie Sieradzkiem. Podobno są i Bobikowscy, bo *Uniwer. Pobor. fol.* 321. Jana Bobikowskiego poborcę łanowego w Czerskiej ziemi namienia w roku 1577.

Bobodziejowski. Wielkiego księztwa Litewskiego obywatele, z tych jeden miał za sobą Jana Kamińskiego córkę.

Bobojet. Iwan Bobojet roku 1578. poborcą łanowego naznaczony w Witepskiem województwie z sejmu Warszawskiego *Uniwer. Pobor. fol.* 353.

Bobola *herbu Leliwa. Paprocki w Gniazdzie cnoty* położył Bobolów herbu Gozdawa w Sanockiej ziemi, ale to prasy drukarskiej omyłka, która miasto Balów Gozdawczyków, podłożyła Bobolów. Bobolowie Leliwczykowie tylko u nas kwitnęli; dom *jako mówi Gasp. Cichocki in alloc. Oscen. lib.* 2. *cap.* 13. *Fidei Catholicae propugnatores acerrimi.* Familia starożytna *o której twierdzi Ks. Bembus Soc. Jesu w kazaniu wizerunek szlachcica Polskiego*, że się z Czech do nas przeniosła koło roku 1200. Z tych pierwszy tu u nas zagościł Jakób Bobola kawaler Jerozolimitański, dziedzic na Piaskach wielkich i małych, i Zagajowie, o którym i *liber Beneficiorum* kościoła katedralnego Krakowskiego w te słowa świadczy. *Miles strenuissimus, devotus valde et religiosus, qui pro suo voto in omni apparatu exteriori, tam*

in se, quam in sua Familia, utebatur panno, et non de alio, quam de albo colore. Przy wielkiej tedy pobożności wydawało się w nim niemniejsze męztwo: bo gdy Węgrowie z Turkami wpadłszy w Polskę Podgórze plądrowali; ten Jakób Bodola od Bolesława wstydliwego, na nich wyprawiony z wojskiem, szczęśliwie pogromił nieprzyjaciela, zamki i plony wszystkie odebrał. Za tę tedy przysługę dano mu herb Leliwa, bo się przedtem inszym pieczętował: działo się to roku 1229. *To Bembus: czego mu pomaga Wojciech Czarnocki w Kazaniu Gniazdo Szlacheckie.* Atoli *Bielski fol.* 223. jawni mówi, że dopiero za Władysława Łokietka czasu, koło roku 1333. ten przezacny kawaler kwitnął. Z Węgrami też Turcy, za Bolesława wstydliwego wpadać do Polski nie mogli, ile tego wieku dalecy od Węgier jako i od nas. Ale ani to utrzymać się może, żeby jemu herb Leliwa za zwycięztwo z Węgrów, pierwszy raz był nadany, choćci tego popiera Jakób Bobola *w panegiryku swoim Votum* kędy przydaje, że dla tego, że w nocy, kiedy księżyc i gwiazdy świeciły, ta wygrana stanęła; i księżyc i gwiazdę konferowano mu: bo to u mnie pewna, że ten klejnot ich Leliwa nie w Polszcze się naszej urodził, ale z cudzych krajów przybysz, czego dowodzi *Paprocki i Okolski:* ale i Ks. *Raderus Soc. Jesu in Bavaria pia*, kładąc życie błogosławionego Bertolda opata Garsteńskiego, który żył koło roku Pańskiego 1106. *pisze fol.* 79. że był z tej familji urodzony, która na tarczy księżyc nosi, do góry rogami obrócony, a gwiazda między niemi w polu błękitnem, właśnie herb Leliwa.

Niemniej i to pewności niema, co ciż sami autorowie, szczodrobliwości tegoż przezacnego kawalera przypisują, jakby OO. Karmelitom na Piasku do fundacyi, i szpitalowi S. Ducha w Krakowie miał znacznie dopomoc: Pannom także zakonnym klasztor w Sączu fundować, przedtem jeszcze, niżeli błogosławiona Kunegunda do niego, po śmierci męża swego wstąpiła, bo i klasztor Sądecki i szpital S. Ducha, daleko starsze, od czasów których żył ten Jakób, jakom mówił z Bielskiego: i OO. Karmelici do Polski z Pragi sprowadzeni poźniej, bo dopiero za panowania Władysława Jagiełła roku 1397. przy Krakowie osiedli. To jednak pewna, że kościół wszystkich świętych w Krakowie, przedtem drewniany, jego sumptem wymurowany stanął, który też i dochodami opatrzył, i kościelnym apparatem ubogacił, *jako pisze Pruszcz, Bembus i Czarnocki Papr. fol.* 384. Probostwo tamże ufundował, *Jus Patronatus* przy Leliwczykach zostawiwszy; dla tego gdy nawała jakaś na ten kościół napadła roku 1391. żyjący na ten czas z tego domu, przy obronie praw jego sta-

nęli. *Jest u Paprockiego o herbach excerpt tego funduszu fol.* 377. W Piaskach także dziedzictwie Bobolów, że ktoś z przodków tej familji, kościół z muru wyprowadził, nadał i pięknym kształtem ozdobił, świadczy Jakób Bobola w swoim Panegiryku.

Mikołaj Bobola hrabia cześnik Jadwigi Królowy Polskiej żony Króla Łokietka. O tem Ks. Skarga w swojej prefacyi do kazań przygodnich powiada, jako mu zeznał Mikołaj Dobrodziejski kanonik Krakowski, iż widział w przywileju klasztoru Sądeckiego, na wieś Opulany, w roku 1338. danym, ten podpis *inter praesentes Comes Nicolaus dictus Bobola, Reginae antiquae Pincerna*, ja z komputu lat, wnoszę że musiał, ten Mikołaj albo być bratem, albo synowcem Jakóba kawalera. Piotra, Mikołaja, Hieronima, wspominają księgi grodu Wiślickiego, którym drudzy tę pochwałę przydają, że byli mężowie znakomici, i w cudzych krajach przepolerowani.

Jan Bobola u Królów Polskich Wojciecha i Alexandra w wielkich respektach; w zasługach swoich, wziął od nich w Podgorzu pewne dobra, które jeszcze za czasów Bembusa, który to pisze, w tym domu dziedziczyły. Okolski go synem Jakóba kawalera pisze, ale więcej niż sto pięćdziesiąt lat przeciągu od czasu życia jego, wierzyć mi temu niepozwala: dla tego Paprocki tylko mówi. Od tego Jakóba był już za pamięci ludzkiej Jan. Córka jego Zofia znacznej życia świątobliwości, obrawszy sobie stan Panieński, i w nim sędziwych lat dopędziwszy, tak jak żyła, pobożnie skończyła. Synów zaś tegoż, dwóch było, Hieronim i Krzysztof: ten po rycerskich w różnych expedycyach zasługach z Elżbiety Wielopolskiej herbu Starykoń, trzech synów zostawił, Jędrzeja, Jana, i Mikołaja.

Jędrzej podkomorzy koronny, starosta Pilznieński, Dybowski, Gniewkowski: godzien najwyższych honorów, gdyby się był z nich sobie ofiarowanych gwałtownie niewyłamywał. Młodsze lata swoje na dworze Jana Tarnowskiego kasztelana Krakowskiego, i hetmana polerował. Zygmunt potem August, dla wielkiej biegłości w sprawach dworskich, i dla stateczności, zlecił mu młódź dworską: a za Stefana Króla na wszystkich expedycyach, tak pod Gdańskiem, jako i w Moskwie, życie swoje całości ojczyzny poświęcił: osobliwiej jednak przypadł był do serca Zygmuntowi III. z tych, któremi go był Bóg ozdobił, przymiotów: bo się i powaga w nim mężka, i miłość ojczystej wolności nieskorrumpowana, roztropność na dworach Pańskich nienaganna, niezwyciężone serce, wszystkimi wprawdzie, ale najbardziej złotu, wyda-

wały. Jak szczęścia umiał zażyć, tak pochlebnym poszeptom, nie umiał się akkomodować: wspaniałość umysłu nieustraszona, z której się więcej do dzieł zacnych, niż do wywyższenia imienia swego przykładał. Czci boskiej i religji obserwant: dla tego gdy na sejmie, konfederacyą Herezya knowała, przeciwko wierze, on się pierwszy jej oparł: za co mu stolica Rzymska w danym do niego liscie dziękowała. Na poddanych moderacyi i łaskawości osobliwszej, których podczas nieszczęśliwej konfederacyi, tak w królewskich, jako i w dziedzicznych dobrach swoich zakładał, bronił i okupował. Taką miał opinią o swojej we wszystkich procederach roztropności, że się do niego po poradę ze Włoch, Francyi, Hiszpanji, Niemiec, w publicznych interessach ucieckano. Tak tedy przeżywszy lat 72. umarł roku 1617. nietylko z chwałą nienadwerężonej całości i niewinności żyjąc bezżennie, i bez zakału najmniejszej suspicyi od młodości swojej, (co tym więcej podziwienia w nim godna, że na dworach królewskich, i przy tak obszernej fortunie, które pospolicie inszym ponętą są do złego) ale i z tą opinią o świątobliwości swojej, że Ks. Skarga Soc. Jesu, pamiętny kilku Królów Polskich kaznodzieja, a oraz życia jego, przy tychże dworach bardzo dobrze świadomy, w prefacyi do kazań swoich przygodnych, kilka razy świętym nazywa. Na wszystkich ci w prawdzie zakonników dobroczynny, szczególniej jednak zakon Soc. Jesu łaskami swemi ubogacił, i powagą swą bronił. Kościół Warszawski, jego hojnością powstał, na którego dokończenie niemałą summę ostatnią wolą zapisał. Kollegio Krosieńskiemu aukcyą fundacyi piącią tysięcy uczynił. Indziej zaś osobliwie w dobrach swoich, jednakowe kielichy i monstrancye srebrne do kościołów rozdał. Ostatek fortuny swojej synowcom zapisał, wszystkim miły, ale najbardziej Bogu. Miał na jego pogrzebie oracyą, Jakób Szczawiński potem wojewoda Brzeski Kujawski. Wydał ten Jęgrzej traktat na owe apostoła słowa 1. *ad Corinth. 7. Qui sine uxore est,* kędy ciężary małżeńskiego stanu opisał. *Bembus w kazan. pogrzeb. Argent. de reb. Soc. fol.* 392. *Hist. Domus Profes. Crac. et Coll. Crosn. Pigłowski elogia.*

Jan brat podkomorzego, krom Anny, która się dostała Tomaszowi Kowalkowskiemu pisarzowi ziemskiemu Sendomierskiemu herbu Godziemba, trzech synów spłodził. Kaspra kanonika Krakowskiego, sekretarza koronnego: wielkie inne cnoty, szczodrobliwość jego na zakon nasz, zdała się przechodzić, kiedy S. Ignacemu przy kollegium Krakowskim, kaplicę i pańsko i modnie wystawił, blizko dziesiąciu tysięcy na nię wysypawszy; krom tego, co temuż kollegio wyliczył.

Umarł r. 1645. chwali go *Cichoc. in Alloc. Osecen. lib. 2. cap. 13. ex placidissimis moribus. Pigłowski elog. Hist. Coll. Cracov.* Sebastyana, ten wstąpiwszy do zakonu Soc. Jesu w nim w Rzymie teologią z pochwałą skończywszy, gdy się do ojczyzny wrócił, był wzorem drugim doskonałej zakonności, której rządząc kollegium Jarosławskie, świątobliwie przestrzegał, potem w Sendomierzu długą chorobą z sił zrzucony, stał się widowiskiem statecznej cierpliwości, po której koronę poszedł w roku 1649. W tej przewlokłej niemocy, kilka książeczek nabożnych gruntownem nabożeństwem tchnących, i pięknym charakterem od siebie spisanych zostawił. *Janczyński in MS. Histor. Dom. Profes. Cracov.* Jakóba podczaszego Sendomierskiego: fundator to był konwiktu przy Sendomierskiem kollegium, kędy też kaplicę Ś. Ignacemu, torem idąc brata swego wystawił i ozdobił, pożegnał świat w roku 1635. żona jego Ewa Popowska, atoli z nią żadnego potomstwa nie było. *Starowolski in Monum. Czarnoc. loc. cit.*

Mikołaj trzeci brat podkomorzego koronnego Jędrzeja, córka jego z Jędrzejem Gnoinskim dożywotnie zmówiona, synów zaś dwóch, Jędrzej i Krzysztof, którego córka Urszula, dostała się w małżeństwo Jędrzejowi Zborowskiemu herbu Jastrzębiec. *Cynerski w panegiryku swoim, na jej weselu wydanym Annulus,* wnuczką ją podkomorzego koronnego zowie. Brat jej Jędrzej Bobola Societatis Jesu apostoł Piński, od Kozaków rebellizujących schizmatyków, okrutnie zamordowany w Janowie; bo mu paznokcie zdarto, uszy i usta oberżnięto, z rąk skórę zwleczono, w głowę i rękę cięto, i siłą inszych morderstw zabity, poszedł po koronę Męczeńską r. 1657. 16. dnia Maja. Po śmierci wielkiemi, osobliwie tych czasów cudami, od Boga wsławiony, a między inszemi tym, że ciało jego do tych czas nieskażone, wszystkie blizny, tak na sobie reprezentuje, jakby dopiero zadane były. Pióru inszemu, tę przysługę zostawuję, że doskonalej, wszystkie łaski boskie, przez jego zasługi ludziom wyświadczone, i święte życie jego skonnotuje: co nic nie wątpię, że wkrótce będzie, ile że process do jego kanonizacyi pilno formują. Jędrzej brat Krzysztofa, dziedzic na Niedrwicy i Postronnej, żona jego Maryanna z Łapszowa Łapczyńska, syn z niej Stanisław.

Wojciech Bobola podkomorzy Przemyski, syn albo wnuk Hieronima, komornikiem jeszcze będąc królewskim i dworzaninem z sejmu 1601. naznaczony do lustracyi dóbr królewskich, na Rusi i na Wołyniu leżących *Constit. fol.* 727. posłem zaś na sejm będąc roku 1613. deputowany był

do uspokojenia związkowych, i do rozsądzenia krzywd od Węgier, Ruskiemu województwu poczynionych *Constitut. fol.* 6. *i* 20. umarł 1631. pochowany w Przemyślu u OO. Francizkanów. Jego łaskami szczycą się i podziśdzień kollegia nasze Przemyślskie i Krosieńskie. *Histor. Coll. Premisl. Okolski tomo* 2. *fol.* 80. Syn tego podkomorzego dwie córki zostawił, Lidwinę, która w Panieńskim stanie umarła, i Zuzannę, która z Gabryelem Witowskim dożywotnie zmówiona. Z synów trzech tegoż podkomorzyca, Zygmunt pod Wiedniem życie swoje dla sławy imienia i Boga chwały położył. Stanisław młodo umarł. Trzeci zaś w Hollandyi, długo wojenny żołd prowadząc, znać że tam rycerską śmiercią zginął, ile że żadnej o sobie pogłoski w ojczyznie potem nie uczynił, i tak na nich ta przezacna familia zginęła. *Petricius lib.* 2. *Histor. Mosch.* o jednym z tego domu pisze, luboć imienia jego zamilczał, że w Moskwie razem z Dymitrem zmyślonym Carem Moskiewskim poległ. Siostry Jędrzeja podkomorzego koronnego jedna Jędrzejowi Janowskiemu komornikowi Sieradzkiemu: druga Mięszkowskiemu dostały się w małżeństwo.

Krasicki w przypisach dodaje: Pochwała wielkiego Boboli podkomorzego, człowieka z innych miar godnego i z tąd podobno niemniej pióro Niesieckiego wzmogła, co o nim wspomina *Piasecki ad Annum* 1616: „*sub finem ejusdem anni decenserat* Andreas Bobola *Supremus Cubiculi Regii Refect . . . . . promotus ad illud officium patrocinio Sacerdotum Soc. Jesu quod illis in omnibus consentiret, unde utrinque conjuncta opera in privatis colloquiis quae ipsis semper patebant solicitantes Regem adeo constrinxerant, ut omnia ipsorum consiliis ageret et Anticorum spes et curae nonnisi ab eorum favore penderent. — pag.* 299. — Są w manuskryptach Helsbergskich oryginalne listy Boboli podkomorzego do Pudnickiego biskupa Warmińskiego: pisał się z *Piasków* majętności pod Lublinem. — Są dotąd Bobolowie w Pińskiem, z tych Ignacy Bobola z *Ciechanowiczówny* zostawił potomstwo. —

Bobolecki *herbu Łodzia.* Z Bnina i Bobelcina w Wielkiejpolszcze: z których Łukasza, Macieja, i brata jego podsędka Poznańskiego, wspominają nadgrobki ich w Otorowie. Stanisław syn Maciejów z Lutomskiej Prawdziczanki urodzony, zostawił z Zdzarowskiej herbu Poraj sześciu synów, Stanisława, Wojciecha, Piotra, Kaspra, (ten z Poznańskiem województwem pisał się na elekcyą Jana Kazimierza.) Jana i Łukasza w zakonie Soc. Jesu. Siostra tych sześciu braci Maryanna, Gostawskiemu podczaszemu Bracławskiemu zaślubiona. Bobolecki rotmistrz od hetmana, ze trzema chorągwiami zesłany na pojmanie Podkowy, który do Wołoch z Kozakami wpadając, pokój z tamtej strony gwałcił

i targał, w roku 1577. acz powinności swej dosyć czynił; jednak ta rzecz skutku nie miała, dla gromady wielkiej Kozaków przy Podkowie mocno stojących *Bielsk. fol.* 754. Antoni w Kaliskiem województwie roku 1690. Wawrzeniec na Bobolcach Bobolecki, podpisał elekcyą Jana Kazimierza w Płockiem, ztądbym rozumiał, że muszą być w Płockiem Boboleccy inszego herbu, ile że się z Bobolec, nie z Bobolcina piszą.

Bobowski *herbu Gryf.* Z Bobowy Zygmunt podsędek ziemski Krakowski, podpisal przywilej Jedliński Władysława Jagiełła *u Lask. w Stat. fol.* 52. *Nakiel. fol.* 447. *w roku* 1433. Tenże chorągiew Gryfów przywodził na Grunwaldzką potrzebę z Krzyżakami w roku 1410. *Bielski fol.* 296. obyczajem starych Polaków, kiedy się wszyscy herbowni, choć różnego nazwiska, pod jedenże znak zaciągali. Jan Bobowski, którego regiment pieszy dobywał Smoleńska za Zygmunta III. z którego potem regimentu, wyszedł ów sławny wojownik Alexander Lissowski. *Starowol. Bellat.* 222. Mikołaj obywatel województwa Ruskiego, rotmistrz naznaczony, na *praesidium* miasta Lwowa z sejmu Brzeskiego roku 1653. *Constit. fol.* 13. W roku 1630. było trzech braci rodzonych, Marcin, Jędrzej, i Bernard. Z tych Marcin zostawił syna Stanisława, którego z Romerówny trzy córki, jedna za Lipskim stolnikiem Kijowskim, druga za Samuelem Głogowskim, cześnikiem Nowogrodzkim, trzecia Zofia za Wojciechem Chmielnickim: i synów dwóch Józef i Stanisław: Jędrzej podpisał elekcyą Władysława IV. z Lubelskiego. Zofia zakonnica Staniątecka.

W roku 1781. Józef Bobowski miecznik Sanocki miał za sobą *Miłkowską* i z niej syna Józefa. — Brat młodszy Józefa, Cypryan. — Temi czasy Bobowski sędzia grodzki Sanocki pojął *Karśnicką* z której potomstwo syn i córka: po zejściu pierwszej żony pojął pozostałą Wdowę po Fredrze. — *Przypisy Krasickiego.* — *Wielądek* zaś dodaje: Józef Bobowski najprzód wojski Sanocki potem podczaszy i sędzia grodzki Sanocki pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwem Ruskiem. — Tenże sam po przejściu województwa tego pod panowanie Cesarza Austryackiego umieszczony w extrakcie *apud tabulas regni Galliciae et Lodomeriae immatriculatorum magnatum equitum cum voce* jako świadczy *Kuropatnicki* w §. V. iż jest zapisany pod dniem 11. Września 1782. roku. — Marcin Bobowski łowczy Bielski. —

Bobrowicz. Iwasko Bobrowicz ziemianin Wołyński roku 1528. w metryce Wołyńskiej.

Wielądek przydaje, iż czytał, jako na zjeździe walnym pod *Olkinikami* 1700. roku obywateli W. Ks. Litewskiego, Adam Bobrowicz chorąży Kowieński, pisał się z powiatu Kowieńskiego. —

W przeszłym już wieku znajdowali się Bobrowiczowie w Litwie w Kowieńskiem którzy pieczętowali się herbem Gryf i z tych żył Jan Bobrowicz we Lwowie a potem w Krakowie i zostawił z Maryanny chorążanki Rodeckiej małżonki swej dwóch synów, Karola i Jana Nepomucena dziś żyjących i córkę Józefę za Rajskim będącą. —

Bobrownicki *herbu Doliwa.* W Sendomierskiem województwie gniazdo domu tego, luboć teraz i w inszych województwach znajdują się. Jan w r. 1587. podpisał ustawy zjazdu Pokrzywnickiego *Constit. fol.* 407. Zbigniew z Bobrownik sekretarz Króla Zygmunta III. roku 1625. żona jego Rochcicka. Stanisław z Faliboża brat jego, żona Zofia Kretowska. Pawł rotmistrz królewski w Rawskiem województwie, Wiktoryn Stanisław i Balcer w Pińskim powiecie r. 1648. Jerzy w Sieradzkiem roku 1632. Jacek Bobrownicki, z zacnej parenteli urodzony, zacniejszym się starał być w familji Chrystusowej wstąpiwszy do zakonu S. Franciszka ściślejszej obserwancyi, utopiony był w rozmyślaniu prawie bezustannem męki Chrystusowej, krzyż zawsze w ręku nosząc, i rany łzami znacząc. W ostatnim życia terminie, gdy mu kapłan, do rąk krzyż dawał, skościałemi rękami serce pokazując, upraszał, aby ten święty znak do serca mu przyłożono, i tak skonał *Kazan. Korona Wiekująca.* Stanislaw koniuszy Litewski i pisarz ziemski Brzeski, dziedzic na Leśnikach w powiecie Słonimskim roku 1658. syn jego Nikodem i córka za Brzostowskim *Starowol. in Monum.* Kazimierz sędzia ziemski Brzeski, odważny romistrz, *Homla* przez dziewięć niedziel Moskwie i Kozakom bronił, aż gdy zbito wojsko Litewskie, z Radziwiłłem przez traktaty poddał się, przeciw przysiędze jednak wzięty był w niewolą, lubo sam *Zołozarenko* z sześciu pułkownikami poprzysiągł. *Kojałowicz in MS.* — Stefan chorąży Bracławski, starosta Przedborski deputat na trybunał koronny z Sendomierskiego roku 1712. syn jego Jan. Wiktor brat koniuszego był surrogatorem pisarstwa Brzeskiego *Constit. anno* 1655. *fol.* 10. Bobrownicki, miał za sobą Obodzińską, która *primo voto* była za Kiełczéwskim. Jan dziedzic na Zurakowie miecznik Stężycki, żona jego Drohojewska Zofia. Zofia Bobrownicka Alexandra Łyczka starosty Pilznieńskiego małżonka roku 1630.

Bogusław z *Drohojewską* spłodził Antoniego i córki trzy: Annę, Magdalenę, trzecia zakonnica. Antoni z *Jordanowną* Salomeą spłodził trzech synów: Kajetana podkomorzego J. K. Mci, który w r. 1793. był posłem na sejm Grodzieński z województwa Krakowskiego. *Drugiego* Józefa. *Trzeciego* Alexandra, i córek cztery: Justynę, Maryannę, Eufrozynę i Katarzynę. Kajetan podkomorzy J. K. Mci, wszedł w śluby małżeńskie *primo voto* z Karoliną *Bogatkowną*, z tą miał córkę Petronellę. *Secundo*

voto pojął Marcyannę *Skrzyńską*, z tą dwie córek Salomea i Karolina. Ignacy Bobrownicki podstoli Mielnicki, a potem podczaszy. — *Heraldyka Wielądka.*

Krasicki zaś przydaje: W r. 1778. August Bobrownicki podczaszy Mielnicki. — Konstytucya sejmu 1658. r. Stanisławowi Bobrownickiemu sędziemu ziemskiemu Brzeskiemu nadała za wierne zasługi wiecznem prawem wioskę *Leszniki* w powiecie Slonimskim. *Vol. IV. fol.* 536. — W r. 1788. Antoni Bobrownicki wojski Krakowski. —

Bobrowski *herbu Jastrzębiec.* List Ziemowita książęcia Mazowieckiego wspomina ich w roku 1408. pod Sierpskiem zdawna dziedziczyli, teraz i w inszych województwach. Jakoż Jędrzej z Ruskiem Władysława IV. Wacław i Teodor w Bełzkiem Augusta II. podpisali elekcye. Stanisław roku 1705. w Zatorskiem. Stanisław w Brzeskiem Litewskiem, na tameczny kościół i kollegium Soc. Jesu dobroczynny *Histor. Coll. Bresten.* Anna zakonnica S. Benedykta we Lwowie u wszystkich świętych koło roku 1660.

Mikołaj Bobrowski w r. 1700. na walnym zjeździe pod *Olkinikami* województw, ziem i powiatów W. Ks. Lit. pisał się z powiatu Wilkomirskiego. Antoni pisarz Halicki 1763. Jan podpisał się na akt konfederacyi generalnej W. Ks. Lit. w Wilnie w r. 1764. Ignacy z *Brobrówki* Bobrowski cześnik księztwa Zatorskiego i Oświecimskiego, podpisał elekcyą Stanisława Augusta Króla. Toż Gabryel i Antoni z województwem Podolskiem. Maciej Bobrowski stolnik Zatorski i Oświecimski. Michał na *Bobrowym* Bobrowski konsyliarz J. C. K. Mci, nad trybunałem Lwowskim w Gallicyi, kawaler orderu S. Stanisława. — *Heraldyka Wielądka.*

Bobrzecki. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Maciej Bobrzecki był sędzią Przemyslskim r. 1511.

Stryjkowski w kronice swojej pod r. 1444. gdy opisuje bitwę pod Warną na której Władysław Król Polski i Węgierski poległ, dodaje: — ,,a legat papiezki Julianus kardynał z Denpotem i Trankobanem w obozie się zawarli i długo Turków równą bitwą z obu stron odpierali, a Leszko Bobrzycki Polak, który śmiałością i napominaniem moc nieprzyjacielską zatrzymował, był zabity.'' —

Bochdan *herbu Bończa.* Dawni autorowie, i *Niesiecki* o nich niepiszą. *Kuropatnicki* w dziele swoim umieszcza go wraz z herbem, oraz w §. V. w extrakcie, *apud tabulas regni Galliciae et Lodomeriae immatriculatorum equitum cum voce* wyraża Leopolda Bochdana pod dniem 10. Septembris 1782. roku zapisanego.

Dunczewski T. I. stron. 20. pisze: iż Bochdanowie w województwie Ruskiem ziemi Przemyskiej mają dziedzictwo swoje w *Nehrybce*, o których namienia Ładowski.

Podług tabelli genealogicznej która przez kollegium stanów Królestwa Gallicyi i Lodomeryi na sessyi dnia 17. Grudnia 1783. roku przyjęta i zatwierdzona została — Jan Bochdan z Anny

Zalewskiej miał syna Adama Dapifer. Smolens. ten pojął Brygittę *Terlecką* z której był Józef ten zaś z małżeństwa z Teresą *Grabanianką* miał syna Marcina ożenionego z Maryannę *Drohomirecką*, z tych był syn ów Leopold Bochdan komornik graniczny Lwowski wyżej wspomniany.

Bocheński. I o tych dawni genealogistowie nie pisali. Jan Lansdorff Bocheński pisał się z Chełmińskiem województwem na elekcyą Władysława IV. Wojciech z Wileńskiem na Augusta II.

Bochnar *herbu Starykoń.* Starożytny dom od których wyszedł dom Wielopolskich, pod któremi mowa będzie o nich.

Bochotnicki *herbu Dębno.* Jednejże z Oleśnickiemi dzielnicy, dla tego się też pisali z Oleśnicy, luboć od dóbr Bochotnicy w województwie Lubelskiem leżących, tego nazwiska nabyli. Z tych był Jan, a bodaj nie najpierwszy i ostatni tego imienia Bochotnicki wojewoda Lubelski, z którym tytułem podpisał przywilej Zygmunta pierwszego domowi Decyuszów dany *u Okol. tom. 3. fol.* 68. a przedtem kasztelanem Małogoskim w roku 1507. co znać z listu tegoż Zygmunta *u Łask w Stat.* na początku, i komissarzem do Solca na rozgraniczenie od dóbr klasztoru Świętokrzyskiego *List. Zygmunta I. in MS. Petricov.* siostra jego dostała się w małżeństwo Kościeleckiemu herbu Ogończyk wojewodzie Brzeskiemu Kujawskiemu koło roku 1500. *Paproc. o herb. fol.* 410. *et* 470. Więcej nigdzie nie czytałem o Bochotnickich, zkąd snadno dochodzę, że na tymże samym Janie dom ten zszedł, ile że i Bochotnica, w cudze domy przeniesiona.

Boczkowski *herbu Gozdawa.* Jan Boczkowski z Ulesia pisał się z Krakowskiem województwem na elekcyą Jana Kazimierza. W roku 1617. Zofia Boczkowska ksieni Staniątecka rządziła, której staraniem i nakładem klasztor tameczny restaurowany. *Mojecki Dedicat. Vitae B. Cunegun.* co i z nadgrobku jej każdy wyczyta. Jerzy, ale go *Paproc. o herb. fol.* 405. Boczykowski pisze, towarzysz Koniecpolskiego roku 1582. do Pleszkowa podczas oblężenia z konia zsiadłszy, pieszo szedł do szturmu.

Andrzej z *Brudzowa* Boczkowski w r. 1697. w grodzie Rawskim, *feria 5ta post festum Sanctae Margarethae*, z województwa Kaliskiego, także Stanisław z *Brodzowa* z województwem Łęczyckiem pisali się na elekcyą *Contego.* Tomasz Boczkowski podstarosta Wilkomierski w r. 1700. na zjezdzie walnym obywateli W. Ks. Litewskiego pod *Olkinikami*, pisał się z powiatu Wilkomierskiego. Jan Kanty Boczkowski skarbnik Gąbiński, pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z woje-

wództwem Rawskiem, Antoni komornik graniczny Wizki 1769. — *Heraldyka Wielądka.*

Ignacy Boczkowski łowczy Kijowski roku 1776. sławny patron w koronnym trybunale. — *Przypisy Krasickiego.*

BODEK **HERB.**

Szczyt w tym herbie modry na cztery części rozdzielony, wyżej po prawej stronie krzyż złoty, po lewej lew bez korony czerwony; niżej zaś po prawej stronie lew, po lewej krzyż takim kształtem jako i wyżej: na hełmie bez korony lew czerwony, między dwiema skrzydłami, ogon u niego aż na głowę zadarty w prawą obrócony, noga przednia prawa do góry wyniesiona, tąż symmetryą i na tarczy lwy ułożone. Ludzie w tym domu bywali zacni i w Prusiech starożytni, w Niemczech po różnych dworach cesarskich i książęcych zasłużeni. Póty *MS. de Famil. Pruss.*

BODUŁA **HERB.**

Są trzy lilie białe w polu błękitnym tak ułożone, że jedna pod drugą, w prostą linią idą. *Biel. fol.* 190. na hełmie pięć piór strusich: atoli różność jest po autorach, w samych liliach, bo jedni jako *Paprocki w Gniazdzie i Okol.*

kładą trzy lilie z korzeniem i listkami. Drudzy jako *Paprocki o herbach fol. 565. i Janicius*, takim kształtem, jakby dwie w jednę lilią schodziły się, tak jak widziemy w herbie Gozdawa. *Nasz Ks. Petrasancta, in Symbol. Heroicis*, podobny temuż herb kładzie, w swojej księdze, tylko, że lilie chce mieć złote. O początkach tego herbu żaden z historyków naszych, nic niepisał, ani o czasie, którego czy przyszedł do nas, czy się też urodził. Między herbownemi, tylko liczą pierwszego, Marcina arcybiskupa Gnieznieńskiego, o którym, że jest wielka jak sława po autorach różnych, z ksiąg od niego wydanych, tak i zawiłości więcej, dla tego obszerniej o nim mówić muszę.

Marcin tedy ten, według Gerarda Jana Wossyusza *de Historicis Latinis*, który po sobie przywodzi *Volaterrana*, urodził się w Karsuli, albo Kaścinie; toż trzyma *Albert. Miraeus de scriptor. Ecclesiast.* Kędy go też arcybiskupem Konsentyńskim tytułuje. *Ks. Antoni Possevin S. J. t. 2. appar. sub Litera M.* powiada, że nie był Polak ale Kartulanus, albo Szkot. tenże go, raz professem zakonu Cysterskiego, drugi raz Kaznodziejskiego zowie. Jakoż i Siffridus Petrus Leogardiensis z Trytheniusza dowodzi, że dla wielkiej, u wszystkich mądrych ludzi, o jego nauce opinji, między trzema zakonami, to jest Benedyktyńskim, Cystercyeńskim, Dominikańskim, sporka urosła; z których każdy go do swojej reguły naciągał i professyi. Niektórzy u Rajnauda, chcą go mieć rodem z Włoch, u Bzowiusza jedni mu Konsencyą, drudzy Benewent za ojczyznę potrącają. *Kardynał Bellarmin lib. de scriptor. Ecclesiast.* przyznaje, że był urodzeniem Polak, professyą mnich, godnością arcybiskup, i penitencyarz Innocentego IV. pisał kronikę swoję aż do Honoryusza IV. ale że w niej bajkę o Janie papieżu, że był niewiasta, i insze podobne za historyą udaje, prostym go człowiekiem i niedouczonym zowie. Poświadcza Bellarminowi Possewinus: toż mówi *Jul. Buleng. Francuz Diatriba 14. contra Cassaubonum.* Ksiądz też nasz Kwiatkiewicz, w swojej książce, której dał tytuł *Fajcinus*, też o Joannie zmyślonej, winę na niego składa. *Damalew. in Archiep. Gnesnen.* choćci mu wielką w prawie duchownem umiejętność, i sławę z imienia swego przypisuje, przecież go o też samę podrzuconą bajeczkę obwinia. Toż mu zarzuca Jakób Ostrowski Dialog. 6. *de signis verae Ecclesiae:* krom wielu inszych, którzy jeden za drugim idąc, nigdy samej istoty prawdy niedocierali.

Atoli jednak, że ten Marcin był rodem Polak, professyą Dominikan, godnością arcybiskup Gnieznieński, dowodzę naj-

przód z *Rajnauda tomo* 14. *Annal. Eccles.* w roku 1277. gdzie ten autor cytuje listy, tak Mikołaja III. *C. tom. I. L.* I. *Ep.* 189. jako Marcina IV. Papieżów *C. tomo I. l.* 3. *ep.* 50. Popiera Rajnauda, Spondanus w tymże roku *num.* 18. z listu tegoż Marcina papieża danego 23. Grudnia. Znajduje się ten list w rejestrze Watykańskiej Biblioteki. C. 126. ma tenże list i *Vadingus tomo* 2. *in Annal. Ordin. Min. pod rokiem* 1281. pisany zaś jest do Henryka z Bremeńskich książąt Minoryty; którym, Gnieznieńskiej archikatedrze po śmierci tego Marcina osierociałej, i po rezygnacyi Włostyborza kanonika Gnieznieńskiego, na tęż stolicę od kapituły zgodnie obranego, dobrowolnie na ręce Filipa Firmana, apostolskiego po te czasy w tych krajach nuncyusza uczynionej; tegoż Henryka na arcybiskupstwo Gnieznieńskie prowiduje, kędy czytać te słowa papiezkie: *Per mortem Martini Poloni de Ordine Praedicatorum, quem in Archiepiscopum, eidem praefeceramus Ecclesiae*, toć już wszystka, z tak rzetelnego dowodu, zda się w tym punkcie ustępować wątpliwość. Do tego Bzovius pod rokiem 1278. *num.* 32. *in Annal. Eccles.* powiada o sobie, że widział w Bononji, kędy ten Marcin umarł, i ciało jego złożone, dnia ostatniego oczekiwa; tę krótką nadgrobku jego w kościele Dominikańskim inskrypcyą. *Hic jacet Frater Martinus Polonus Ordinis Praedicatorum Archiepiscopus Gnesnensis*, toż pisze i Rajnaudus. Ale choćby te świadectwa tak oczywiste, same za sobą nie mówiły, dosyćby nam było na tem, że pospolita sława, i po wszystkich autorach zagęszczona, nie inaczej go, tylko od jego ojczyzny pisze, *Martinus Polonus*. Tytułują go też niektórzy (mówi Rajnaudus) arcybiskupem Konsentyńskim, którym kościołem w Kalabryi, jeżeli rządził, musiało to być od roku 1272. którego Tomasz, tego miejsca pasterz, postąpił na patryarchostwo Jerozolimskie. Marcin zaś potem, affektem ojczyzny swojej uwiedziony, za papiezkiem dozwoleniem, opuściwszy Konsentyńskie, wziął Gnieznieńską metropolią, do której z Rzymu spiesząc, w drodze na drogę wieczności poszedł, w roku 1279.

Co się zaś tycze pism jego. *Leo Alanus in Commentatione de Joannae Papissae fabula*, broni naszego Polaka, i powiada, że w prawdziwej jego kronice, nigdzie się ta zmyślona bajeczka nie znajduje. Za Urbana VIII. stary bardzo exemplarz jego kroniki z Biblioteki Watykańskiej wyniesiono, w którym się nic takiego nie pokazało, co mu do tych czas niewinnie podrzucano. Zkąd wnosi ten pisarz, że albo od niedouczonych, albo złych ludzi, ta z przydatkiem jemu łatka przyszyta. *Vitae Pontif. Roman. tomo* 2. *fol.*

1981. Widział na inszem miejscu, dawnej jego kroniki manuskrypt Joannes Stalenus, i zeznaje *in Papissa Monstrosa;* że o fałszywej Joannie i wzmianki w nim nie było. Toż samo za swoim rodakiem świadczy Bzovius. A *Sifridus Piotr Leovardiensis in dedicat. Martiniani Chronici* mówi. *Caeterum cum sua tempestate uti fere solus, ita praecipuus rerum Ecclesiasticarum Chronographus fuerit, factum esse, ut opus ab ipso editum, magno cum applausu exciperent, quod, quoniam typis nondum repertis, manu describendum erat, (quod optimis, quibusvis authoribus usuvenit) factum est, ut aliorum imperitia, aliorum negligentia, aliorum malevolentia propositum exemplar, de integritatis gratia deturbarit:* póty *Siffridus.*

Myli się z tem wszystkiem ten autor, gdy powiada, że historyą swoję przeciągnął ten Marcin aż do roku 1320. i to co Bazyleńska edycya od początku roku 1277. z Fuldeńskiego exemplarza przydała, on to pióru Marcina Polaka przypisuje, i za własne jego poczyta. Trzy razy albowiem kronika jego z prasy drukarskiej na świat wychodziła. Pierwszy raz w Bazylei *Typis Oporianis* w roku 1559. Drugi raz w Antwerpji *Typis Plantinianis* w roku 1574. Trzeci raz w Kolnie w roku 1616. Z tych niektóre edycye czterech Papieżów historyą przyłożyły, czego w drugich za świadectwem Vossyusza nie masz: i owszem wątpi ten autor; żeby Marcin tak długo miał żyć. U mnie to jednak pewna, że nie żył, czego dowodem mi są listy papiezkie Mikołaja III. i Marcina IV. ile że ten drugi w roku 1282. pisząc już po jego zejściu, inszego sukcessora na osierociałą po nim katedrę osadzał, jako się wyżej mówiło. Jakoż tedy miał dalszych lat dzieje konnotować, kto już na ten czas nie żył. Tegoż ze mną zdania, wiele, i zacnych doktorów. *Bucholcer* w swojej chronologji twierdzi, że tylko do roku 1278. dociągnął swojej kroniki, ostatek od inszych przydano, aż do roku 1320. *Rajnaudus* pod rokiem 1277. *num.* 19. z Bernarda Gwidona powiada: że tylko do czasów Jana papieża XXI. toż świadczy i Spondanus pod rokiem 1278. *num.* 18. gdzie przydaje, że w wielu dawnych manuskryptach, jego historya nie była dalej przeciągniona, tylko do Mikołaja III. które on sam widział: są niektórzy, którzy piszą, że tylko do Klemensa IV.

Naukę też i umiejętność jego, chwaląc z Trytemiuszem Siffridus mówi: *Vir erat in Scripturis Sanctis studiosus et eruditus, ac saecularium Literarum non ignarus.* P. Rajnaudus także. *Etsi a Cardinali Bellarmino et Possevino, notetur censura nimiae in vetustorum temporum scribenda historia*

simplicitatis, et fabulas nonnullas pro veris afferre; caeterum illum in temporum suorum pangenda historia, rerum gestarum veritati consentire experti sumus. Jakoż znać z ksiąg od niego wydanych, co zacz był człowiek. Pisał zaś 1*mo Tabulam Decretalium.* 2*do Chronicon Summorum Pontificum et Imperatorum.* 3*tio Sermones de tempore.* 4*to Sermones de Sanctis* w Argentoracie 1486. i 1488. przedrukowane, świadkiem *Miraeus.* 5*to De diversis miraculis.* 6*to De Schismate Graecorum.* 7*mo Historiam de Gvelfiis.* O tych wszystkich pisze Bzovius, że ich widział w bibliotece Watykańskiej. *Vossius* przydaje, że napisał ten Marcin książkę, której dał tytuł, *Memorabilia Romae. Speranza in libro Selectae Scripturae puncto* 142. przytacza jego *Promptuarium. Martinus Baronius* mówi, że pisał i kronikę Polską, z której karty 7. powiada, że ma mieć coś o Bolesławie Chrabrym. Godzien zaś wymówki kardynał Bellarmin, o swoję na tego Polaka cenzurę, ile że nie dostało mu się nigdy widzieć autentycznego oryginału kroniki Marcinowej: ale i Possewin, (który chwali Florymunda Remunda z heretyków o kłamstwo przekonanych od niego, o Joannie papieżu, chwali go zaś *tomo* 1. *et* 2.) gdyby był Remunda czytał, znalazłby był w nim, jako tego Marcina wysławia, i umknąłby był pewnie pióra, od tej noty, którą go przyodział: toż mówić i o inszych autorach.

Skarży się tu Rajnaudus, na naszych Polskich historyków, że o swoim arcybiskupie Marcinie zamilczeli; czyli dla tego, że daleko od swojej ojczyzny umarł, niżeli swoję katedrę posiadł; czy dla tego, że jego podwyższenie na tę metropolią, nie doszło wiadomości Polaków, czyli też dla tego, że kiedy jego promocya skutku nie wzięła, za nic ją sobie poczytano. Samego jednak Kromera w tym punkcie przywodzi: atoli jednak dawniejszy nad Kromera historyk nasz Długosz dość jawnie o nim mówi. *Clemens Janicius,* w swoich go epigrammatach między arcybiskupami Gnieznieńskiemi położył; gdy o nim tak napisał. *Tam cito cur moreris legum jurisque; perite, non potes an Stygias, vincere jure Deas.* Po tych pisał o nim *Bielski fol.* 190. *Paprocki*, a najpośledniej *Damalewicz in Vitis Archiepisc. Gnesnen.* I drudzy księgi swoje, sławą imienia jego zagęścili. *Pruszcz, Forteca Duchowna fol.* 102. *Paweł Russel Tryumf fol.* 19. *et* 100. kędy go też Strzepskim zowie, a ztąd podobno urosła niektórym suspicya, że go do herbu Strzemię pociągają, jako to *Severinus in Vita S. Hyacinthi lib.* 1. *cap.* 23. na co i Długosza za świadka stawia. *Starowolski in Hecatombe;* gdzie też to przydaje, że pierwszy z Polaków, i prawie sam jeden,

najwięcej się po świecie z pism swoich wsławił. Ztemwszystkiem ja z Janicyuszem, Damalewiczem, Paprockim, Bielskim, Okolskim trzymam, że był herbu Boduła, dla tego też poéta, stosował do jego krótkiego na arcybiskupstwie życia, *Breve est ver liliorum.* Był ten Marcin dwudziestym drugim w rzędzie arcybiskupów Gnieznieńskich, w Witerbie od Mikołaja III. wyniesiony na tę godność 23. Maja. Paprocki z różnych przywilejów, krom tego Marcina, liczy Pomscibora Bodułę, i brata jego Nadbora w roku 1283. a w roku 1289. Dadziboga Bodułę na liscie czytał klasztoru Sendomierskiego. Tych jednak czasów, już o żadnym domu nie słychać z tym herbem.

Bodywił *herbu Sulima.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Kiedy się Litwa za Władysława Jagiełła z Polską łączyła, przedniejszy z Panów Litewskich Bodywił, herb Sulima na siebie i na dom swój przyjął w roku 1413. O czem przywilej Hrodelski *u Łaskiego w Stat. fol.* 127.

Bodzanowski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Bodzanowska, Jana Broniszewskiego herbu Pomian małżonka za Zygmunta pierwszego z Chodorowskiej urodzona. Bodzanowski towarzysz w szturmie do Pleszkowa szedł pieszo z konia zsiadłszy roku 1582. *Paproc. o herbach.* Zacharyasz Bodzanowski służąc po usarsku pod znakiem królewskim nobilitowany roku 1659.

Bodzęta *herbu Szeliga.* Bodzęta arcybiskup Gnieznieński trzydziesty, syn Władysława Szeligi dziedzica na Szeligach pod Kunowem w województwie Sendomierskiem, z kanonika Krakowskiego, i generalnego prokuratora tej kapituły, za promocyą Ludwika Króla podwyższony w roku 1382. Obrałoć sobie było wprawdzie kollegium Gnieznieńskie Dobrogosta Nowodworskiego herbu Nałęcz, kantora Gnieznieńskiego, w prawie duchownem dobrze biegłego, ale Ludwik rozumiejąc, że Dobrogost Ziemowitowi książęciu Mazowieckiemu, z linji Piasta idącemu, bardziej był przychylniejszy, Bodzętę Urbanowi VI. Papieżowi, na tę godność prezentował i zalecił: nawet Nowodworskiego przez Tarwisium z Mikołajem biskupem Poznańskim obranym ciągnącego, postarał się, że Wenecci przytrzymali póty, pókiby Bodzęta konfirmacyi u stolicy apostolskiej nie otrzymał, co się i stało, za pilnem naleganiem Ludwika Króla. Z razu tedy, żeby był nadziei o sobie uknowanej od Ludwika Króla nie sfałszował; Zygmuntowi sprzyjał, którego sobie Ludwik oraz z córką swoją, sukcessorem na tron Polski destynował, atoli wkrótce na stronę się Ziemowita przekinął, którego taką gorliwością na królestwo pragnął wysadzić, że też na Sieradzkim kon-

gressie, gdy niektórzy z Panów naszych o to nalegali, on go już prawie Królem chciał głosić, gdyby był Tęczyński, tych zamysłów jego nie przerwał; uprosiwszy u stanów rzeczypospolitej, porywczym radom folgę zwłoki: przecież Bodzęta Ziemowita nie odstąpił, z nim w komitywie do Krakowa pojechał, z żadnym jednak profitem. Wszakże na drugim w Sieradzu zjezdzie, tegoż Ziemowita Królem Polskim ogłosił, i ledwo nie koronował. Przeciwna strona widząc arcybiskupa, tak z książęciem Mazowieckim ściśle złączonego, wszystkie postępki jego zważywszy, osądziła je, że na nie inszego nie dążą, tylko na zamieszanie większe ojczyzny: dla czego za perduellem go deklarowawszy, umyśliła go gwałtem do swojej nakłonić partyi: przetoż Znin mu oblegli, (klucz to jest do arcybiskupów Gnieznieńskich należący) kamień odebrali, Gniezno zdarli, kędy i kapłańskie domy od łupiezkiej się ręki nie schroniły. Nic się tem z razu nie ustraszył Bodzęta, Znina mocą dobył, i z niego Sasów tam na *praesidium* osadzonych wyrzucił. Wszakże potem widząc, jakie ztąd mogło być pomnożenie czci boskiej, gdyby się byli poganie Litwa z prawowiernym kościołem pojednali, jaki pożytek w Polszcze przez złączenie się tych dwojga narodów, Ziemowita odstąpiwszy, Jagiełła i ochrzcił, i z Jadwigą Królową zaślubił, i koronował w Krakowie. W Gnieznie jednak potem, kędy sam Król Jagiełło był przytomny, officyał Bodzęty, interdykt wydał, na wszystkie kościoły, pókiby pozabierane podczas przeszłej burzy, z kościoła Gnieznieńskiego depozyta, nie były powrócone. Bodzęta zaś do Litwy z Królem i Królową zajechawszy, siła do rozmnożenia wiary Jagiełłowi Królowi pomagał, tam biskupa Wileńskiego postanowił, kościół katedralny poświęcił, i wiele inszych rzeczy chwalebnych poczynił. Wikaryom Uniejowskim rezydencyą wystawił, i nadał roku 1384. Proboszcza Tremeszyńskiego, i jego sukcessorów między kanoników Gnieznieńskich policzył, i w stalu osadził. Kaplicę w Gnieznie fundował i uposażył, w której złożony, życie to śmiertelne zakończywszy w roku 1389. dwudziestego szóstego dnia Grudnia: siedział lat siedm. *Długosz, Janicius, Paprocki, Damalewicz in Archiep.*

Imię tego Bodzęty, wzięli sobie pobliżsi krewni jego, za nazwisko domu, jakoż w Krakowie widzieć nadgrobek Bodzęty Szeliga. A przeszłego wieku kwitnął Jan Chryzostom Bodzęta, Gnieznieński i Krakowski kanonik, kaznodzieja katedralny. Są w druku, dwa jego kazania, jedno na pogrzebie Piotra Gębickiego, biskupa Krakowskiego, któremu dał tytuł: *Srebrne złotej Nałęczy Zadziergnienie.* Drugie na

exekwiach Barbary z Piley Przyłęckiej kasztelanowej Oświecimskiej, z tym tytułem: *Białagłowa mężna, w rzadko widzianej bogobojności*, miane w roku 1650. Dobroczynność jego na OO. Kamedułów pod Krakowem, widziałem sam w licznej bibliotece im od niego danej.

Bogacki *herbu Prawdzic.* W Mazowieckiem województwie kwitną: z których Stanisław Bogacki kasztelan Ciechanowski, córka jego poszła za Wacława Brzeskiego staróścica Płockiego. Mikołaj brat Stanisława wojewoda Mazowiecki r. 1478. tego dwie córki były, jedna za Stanisławem Łękowskim, który marszałkował Boryszowskiego arcybiskupa Gnieźnieńskiego, druga Anna za Maciejem Kłodzińskim starostą Błońskim.

Bogatko *herbu Pomian. Niesiecki* niewspomina o nich, lecz poźniej pisząc o *Bohatko* namienia iż pierwej zwali się Bogatkami: czyli to więc ta sama lub też inna familia cieżko z pewnością twierdzić: Bogatków dom jest starodawny i *Kuropatnicki* kładzie ich w rzędzie nazwisk domów szlacheckich: *Wielądek w heraldyce* pisze iż się wyraźnie Bogatko nazywają od wsi *Bogatki* w województwie Mazowieckiem będącej i z tej pochodzą tak ci którzy są dotąd w koronie w wojew. Rawskiem, jako i ci którzy osiedli w Litwie. To powiedziawszy wymienia Piotra Bogatkę i innych wszystkich którzy u Niesieckiego pod nazwiskiem Bohatko stoją, i następnie dodaje: Wiktoryn z Katarzyną *Karczewską* osiadł w ziemi Stężyckiej na wsiach *Goniwilk* i *Balbuchow*, od którego Maryanna żona *Usakowskiego*. Jan bezpotomny, Teresa żona *Żebrowskiego*. Remigian bezpotomny. Petronella za *Branickim*, i Kazimierz starosta Kiślacki pułkownik gwardyi koronnej osiadły na mieście *Drzewicy*, *Strzyżowie*, *Strzyżowku cum attinentiis* w Opoczyńskiem, który z Sydonią z wielkich *Kończyc* Mniszcha starosty Lwowskiego córką, a małżonką swoją, spłodził córkę Katarzynę, która była za *Jabłonowskim*, z której Mikołaj Jabłonowski kasztelan Wiślicki. Andrzej Jabłonowski kasztelan Połaniecki, trzeci opat, spłodzeni.

Tenże Kazimierz Bogatko starosta Kiślacki z drugą żoną, Barbarą z *wielkiego Granowa Granowską*, spłodził córkę Ludwikę, Jana *Zakrzewskiego* cześnika Brzeskiego-Kujawskiego żonę, i syna Jana dziedzica na *Nieświerzu* w Opoczyńskiem i *Bielinach* w Rawskiem, od którego z Magdaleną *Karską* chorążanką Sochaczewską zostawione potomstwo córek trzy, pierwsza Julianna Bogatkowna, Jędrzeja *Leszczyńskiego* pisarza ziemskiego Rawskiego żona, z której dzieci spłodzone dwie córki: Józefa Leszczyńska, za Ignacym kolumną *Walewskim*. Druga Magdalena *primo voto* za Julianem *Sokolnickim*, *secundo voto* za Józefem *Izbińskim*, i syn Dezyderyusz *Leszczyński* starosta Grabowski. Druga siostra Julianny Maryanna Bogatkowna, za Tomaszem *Kurdwanowskim*, z której syn Jan, i córka Maryanna Kurdwanowscy. Trzecia siostra Anna Bogatkowna bezżenna.

Synowie zaś Jana Bogatko z Magdaleny *Karskiej* spłodzeni, pierwszy Kazimierz Bogatko kasztelan Kruświcki orderów Polskich kawaler, dziedzic na *Piotrkowie* w Kujawach *cum attinentiis*,

ten z Domicellą *Głębocką* podkomorzanką Brzeską Kujawską, zostawia trzy córki, Agnieszka w pierwszem małżeństwie za *Lasockim* kasztelanem Sochaczewskim, w drugiem za *Mączyńskim* kasztelanem Sieradzkim starostą Lubelskim. Druga Petronella za *Zakrzewskim* cześnikiewiczem Brzeskim Kujawskim. Trzecia Maryanna.

Drugi syn Jana z *Karskiej* urodzony, Roch Bogatko pułkownik regimentu Ostrogskiego, dziedzic na *Świrczynie* w Kujawach *cum attinentiis*, ten z Teresą *Kretkowską* kasztelanką Kowalską spłodził, córki Teklę i Magdalenę, i synów Augustyna, Jędrzeja, Jakóba i Nepomucena.

Trzeci syn Jana z *Karskiej*, Jan Bogatko stolnik Mszczonowski, dziedzic na *Boguszycach* z przyległościami, *Bielina* i *Białym* w Rawskiem, który z Józefą Filipiną *Pikarskiego* stolnika Rawskiego, z Maryanny *Leszczyńskiej* spłodzoną córką, a małżonką swoją, ma synów Kazimierza, Franciszka i Marcina.

Czwarty, Marcin Bogatko kapitan regimentu Ostrogskiego, dziedzic na *Przybysławiu* w Kujawach *cum attinentiis*, ten z Anną *Zakrzewską* pisarzowną Inowrocławską, miał synów Walentego, Antoniego.

Piąty, ksiądz Mikołaj Bogatko kanonik Chełmski proboszcz Łęgonicki.

Szósty, Ks. Michał na świecie, a w zakonie Hieronim Bogatko Maryanin.

Tenże wyżej wspomniany Kazimierz Bogatko starosta Kiślacki pisał się na elekcyą Augusta II. oraz na konfederacyą Sandomierską 1705. roku. Wojciech Bogatko sędzia grodzki Winnicki, a potem podstoli Bracławski, był deputatem na trybunał koronny z województwa Bracławskiego raz w roku 1744. drugi raz w roku 1750. Roch z Bogatków Bogatko porucznik wojsk cesarskich poseł na sejm elekcyjny roku 1764. z województwa Rawskiego. Ignacy podczaszy Winnicki, poseł na sejm elekcyjny w roku 1764. z województwa Wołyńskiego. Wojciech Bogatko P. B. R. M. z województwem Wołyńskiem, i Jan staroście Kośląński syn zapewne Kazimierza z województwem Rawskiem pisali się na elekcyą Stanisława Augusta Króla. Tenże Jan, stolnik Mszczonowski był potem posłem w r. 1775. i deputatem na trybunał koronny w r. 1779. z województwa Rawskiego.

Krasicki w przypisach swoich wymienia także Bogatków i dodaje iż Kazimierz Bogatko pisarz ziemski Bracławski a w r. 1788. kasztelan, z *Grocholskiej* miał potomstwo. — Brat jego w zakonie Dominikańskim zasłużony umarł. —

Patrz niżej **Bohatko.** —

Bogdanowicz *herbu Łada*. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jerzy łowczy Inflantski pisał się w Żmudzkiem na elekcyą Jana III. Melchior Antoni Bogdanowicz z Uzuwędzia miecznik Żmudzki, sędzia fiskalny i deputat do konfederacyi Sendomierskiej r. 1704. Łukasz pisarz i miecznik Kijowski, złączył się z Potocką herbu Lubicz.

Tenże sam czy inny Łukasz chorąży Kijowski którego wspomina Konstytucya 1764. r. *fol.* 178. iż wyznaczony był komissarzem między województwem Kijowskiem a powiatem Mozyrskim o dyfferencye, był także sędzią grodzkim Kijowskim. — *Wielądek.*

Krasicki w przypisach wspomina równie tego Łukasza tak pisząc: Tenże Łukasz człowiek dyskretny, godny, wszystkim miły, dziedzic wielu włości w wojew. Kijowskiem, umarł chorążym Kijowskim, zostawił synów trzech: z tych najstarszy miał *Jachowską* — temu i braci w trybunale koronnym imparitus zadana i dowiedziona przez Szwejkowskiego sędziego Bracławskiego, dzieciom jednak jego przez delegacyą r. 1774. przywrócony a bardziej nadany zaszczyt szlachectwa.

Bogdanowicz *herbu Mogiła.* Idą od Bogdana syna Montwiłowego, ten miał synów trzech Jana, Mikołaja i Stanisława. — Jan trzech także synów spłodził Jana, Stanisława i Krzysztofa. — Stanisław czterech, Piotra, Stanisława, Jerzego i Józefa. Z tych Jerzy miał syna Adama; Józef, Alexandra, Józefa, Stanisława i Jana. — Paweł w księztwie Żmudzkiem 1621.

Antoni i Michał w r. 1763. w Wilnie pisali się na manifest *de illegitimitate* trybunału. — *Heraldyka Wielądka.*

Bogdański *herbu Prus 3tio.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Stefan Bogdański kasztelan Konarski, Franciszek sekretarz królewski, i Jan podpisali elekcyą Jana Kazimierza z województwem Sieradzkiem. Jana zaś III, Paweł z ziemi Ciechanowskiej, Teodor i Stanisław z Płockiego. Augusta II. Michał z Sieradzkiego, Paweł z Płockiego, Kazimierz z ziemi Nurskiej, Józef z Ciechanowskiej, Teodor z Chełmskiej, Jan z Bełzkiego. Grzegorz Bogdański nobilitowany w roku 1676. o czem Konstytucya.

Andrzej Bogdański w r. 1778. wojski Kaliski w Sanockiem. — Bogdańskich braci trzech dziedziców na Brzezanie. Najstarszy Jan pojął *Wąsowiczównę*, — drugi w stanie bezżennym umarł, trzeci także *sterilis*. — W r. 1788. Ludwik Bogdański wojski Kaliski. — *Przypisy Krasickiego.*

Boglewski *herbu Jelita.* Dom starodawny w Czerskiej ziemi, co z tego poznać, bo w roku 1406. Sławiec z Boglewic był kasztelanem Czerskim, jako czytam *w Stat. Mazowieckim. fol.* 79. tenże sam czy inszy tegoż imienia, i w roku 1421. *in terminis general. Varsav. Stat. Masov. fol.* 86. Jan z Boglewic kasztelan Czerski w roku 1452. na zjezdzie Czerskim książąt Mazowieckich podpisał niektóre ustawy, świeżo tam uformowane, na ziemie Mazowieckie *Stat. Masov. fol.* 94. ztamtąd naznaczony do rozeznania niektórych spraw, między Rawską ziemią i Czerską, był i na kongressie Błońskim roku 1453. *O czem Stat. Masov. fol.* 109. Jakób z Boglewic chorąży Czerski w roku 1454. *Statut. Masov. fol.* 94. *et* 98. Mikołaj Boglewski wojewoda Warszawski, to jest Mazowiecki, roku 1464. którego roku posłował od książąt Mazowieckich do Króla Kazimierza, upominając się imieniem ich Płocka *Bielski fol.* 428. Ten to

podobno Mikołaj w roku 1452. był chorążym Czerskim, a z konia szwankowawszy, nie tylko, że się tym przypadkiem rozbił, ale go też jeszcze i koń sobą przywalił: leżał tedy jak umarły, którego gdy do najświętszej Panny w Częstochowie cudami wsławionej ofiarowano, szczęśliwie przyszedł do siebie, i ozdrowiał. *Nieszpor. Analekta fol.* 88. *Historia Sapiehana* wspomina już bliższych czasów Mikołaja Boglewskiego wojewodę Mazowieckiego, którego córka miała się dostać w małżeństwo Mikołajowi Sapiezie wojewodzie Nowogrodzkiemu. Mikołaj sędzia ziemski Czerski z Otolji Zabickiej podkomorzanki Zakrocimskiej żadnego potomstwa nie zostawił, dla tego Częstochowską matkę boską dziedziczką dóbr swoich uczynił. Jan i Paweł Jana Kazimierza, Antoni i Damian Augusta II. z Płockiego podpisali elekcye. Mikołaj podsędek Czerski, z Anny Koluckiej podstolanki Brzeskiej Kujawskiej, która *primo voto* była za Konstantym Leżeńskim dwóch synów spłodził. Z tych Stanisław opat Płocki, Gnieznieński i Kujawski kanonik umarł roku 1708. Brat jego rodzony Piotr stolnik Czerski, z sejmu Lubelskiego komissarz na rozgraniczenie województwa Mazowieckiego z księztwem Pruskiem, roku 1703. a drugiego roku marszałkiem obrany konfederacyi Czerskiej: z Anny Gębickiej herbu Nałęcz kasztelanki Nakielskiej żadnego niezostawił potomstwa: Siostry dwie tegoż stolnika, jedna za Gąsiorowskim Jędrzejem herbu Ślepowron kasztelanem Inowrocławskim zmówiona; druga świętej panieńskiej czystości zaślubiona w klasztorze panien Wizytek w Warszawie, które też jako matka rządziła. Adam Boglewski brat tych wszystkich stryjeczny, skarbnik Łomżyński, żona jego Teofila Łędzka pozostała wdowa po Lesiowskim i Podkańskim, ale bezpotomny.

Bognarewicz *herbu Wieniawa.* Szymon Bognarewicz w wielu kampaniach doświadczonego męztwa, osobliwie jednak na Moskwę w oczach samegoż Stefana Batorego Króla, od którego między synów koronnych policzony, jako świadczy Okolski. Szymon znać syn pierwszego, pisał się z Sendomierskiem województwem na elekcyą Jana Kazimierza Króla.

Bogorski *herbu Ogończyk.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nic pisał: przecież ostatni z nich namienia, że Bogorska była za Maciejem Żukowskim herbu Prus. *Tomo 2. fol.* 562. Jędrzej z Kościelca burgrabia Malborski podpisał elekcyą Jana Kazimierza z Pomorskiego. Mateusz Wojciech Bogurski proboszcz i kanonik Gutsztadzki, Pleban Glottowski, ale się ten Jasieńczykiem pieczętował. Inni ich piszą Pogorski.

Bogorski *herbu Suchekomnaty.* MS. o familiach Pruskich, tym Bogorskim co w Prusach kwitną herb *Suchekomnaty* przywłaszcza i przydaje że się przedtem zwali Buchhornami.

BOGORYA HERB.

Są dwie strzały złamane białe, w polu czerwonem, takim kształtem; że żeleźce, jednej ku górze, drugiej ku ziemi obrócone, na hełmie paw, z ogonem rozciągnionym, w prawą tarczy pyskiem skierowany, w którym strzałę także złamaną z żeleźcem do góry skręconym trzyma. *Bielski fol.* 228. *Paprocki w Gniazdzie fol.* 305. *o herbach fol.* 182. *Okolski tom.* 1. Niema żadnego takiego herbu *Ks. Petrasancta.* Tylko co o Francyi powiada, że tam zwyczajny taki jest klejnot, orzeł złoty na tarczy, koło którego, dwie podobne do naszej Bogoryi strzały okruszone, z żeleźcami srebrne. *Petrasancta cap.* 63. *fol.* 528.

Wszyscy się na to zgadzają nasi pisarze, że się ten herb w Polszcze naszej urodził, z tej okazyi. Bolesław śmiały, trzema tylko tysiącami, swojej kawaleryi uzbrojony, na daleko większą zgraję Połowców pod Snowskiem natarł, i na głowę nieprzyjaciół poraził: w tej potyczce pułkownik między inszemi pierwszemi jeden, Bogorya nazwany, z wielkiem serca męztwem Połowców siekąc, i swoich do zwycięztwa zapalając, kilka ran i postrzałów na ciele wyniósł z tej batalji. Powracającego tak z placu Bogoryą postrzegłszy Bolesław, i owe postrzały z piersi sam mu ręką Królewską wyjął, i jak były złamane, tak jemu i jego potomkom, na wieczny zaszczyt nadał. Miał to być pierwszy tego herbu autor Michał Bogorya, któregom imię czytał na przywileju klasztora Świętokrzyskiego pod Sendomierzem, w roku 1069. a trochę przedtem, na listach klasztora Trzemeszyńskiego, kędy że mu tytuł hrabi przydano, ztąd dorozumiewa się Paprocki, że musi ten dom dawniejsze mieć swoje początki.

Chwaląc familią Bogoryów Długosz mówi, że byli zawsze *Humani*, *et tractabiles*, znać to było w pierwszych przodkach domu tego, zkąd też Pańskie serca do siebie nęcili. Mikołaj Bogorya wojewoda Sendomierski, u Kazimierza sprawiedliwego książęcia Polskiego, estymacyi wielkiej, u synów koronnych nie mniejszej powagi: z Bogiem dzieląc się swoją substancyą, wsi Jaxyce i Rzeplice Miechowskiemu konwentowi zapisał: luboć potem niewiedzieć jakiem prawem od swojej odpadły fundacyi. *Nakielski*, *Miechow. fol.* 69. *et* 101. O tymże zdami się Mikołaju *Miechowita świadczy lib.* 3. *cap.* 6. *Paprocki o herb. fol.* 182. *Starowolski in Vitis Episcop. Cracov.* ile z komputu lat wnoszę: że Koprzywnickiemu klasztorowi, kilka swoich wiosek, wieczną inskrypcyą przyłączył, którym przykładem swoim, inszych z tegoż domu do podobnej szczodrobliwości zachęcił, że na swojej fortunie Boga i kościół Koprzywnicki dziedzicami czynili, działo się to w roku 1185. Mikołaj kasztelan Zawichowski w roku 1361. O którym *Kromer lib.* 14.

Jarosław Bogorya arcybiskup Gnieznieński, dwudziesty ósmy. Z młodych lat do Bononji od rodziców na naukę wysłany, tyle tam dowcipem swoim przez lat kilka postąpił, że go też rektorem sobie, cała akademia obrała: rządził nią z wielką chwałą, ale i z niemniejszą serca wspaniałością, bo gdy magistrat Bonoński anglika studenta, o excess jakiś przeświadczonego przeciwko prawu, pod miecz skazał, Bogorya zastawując się o całość praw akademji, na insze ją miejsce przeniósł, i niepierwej znowu do Bononji przywrócił, aż za zabicie studenta dosyć mu się stało, to *Damalewicz in Vitis Archiep. Gnesn.* Atoli *Paprocki o herb. fol.* 182. dawniej o tem pisząc tak mówi. Jarosław anglika studenta o cudzołoztwo, które z konsensem męża popełnił, stracić kazał: czego potem żałując, za duszę zabitego kaplicę wystawił, z rozkazania Jana dwudziestego wtórego papieża. Niemniej się utrzymać nie może suspicya tegoż *Damalewicza*, z której powiada, że ten Bogorya z Bononji do Aweniomu peregrynując, tam od Klemensa VI. papieża arcybiskupem Gnieznieńskim został deklarowany: bo *Długosz* roku 1343. jawnie świadczy, że go sobie zgodnie kapituła Gnieznieńska w roku 1342. dnia 14. Lutego obrała na tę godność, gdy w ten czas tylko był archidyakonem Krakowskim i kanonikiem Gnieznieńskim, za promocyą Kazimierza Króla. To pewna, że ten Jarosław, osobliwszą roztropnością swoją funkcyą sprawował pasterską, bo nie tylko własną, ale i inszych biskupów swojej metropolji podległych, wizytował dyecezye: kontrowersye, które były urosły między Bodzentą biskupem Kra-

kowskim i ziemianami województwa Krakowskiego, i Sendomirskiego, z strony dziesięcin, jurysdykcyi kościelnej, exempcyi kleryków od sądów świeckich, fundacyi nowych plebanji, przez lat kilka, coraz to bardziej powstające, z Królem Kazimierzem szczęśliwie uspokoił roku 1361. a że Lubelska i Sieciechowska ziemie ustawicznemi od Pogan najazdami spustoszone były, dla tego ich od płacenia dziesięcin na 30. lat uwolnił. *Damalewicz*, *Kromer*. Zamysłom Karola IV. Cesarza Rzymskiego, któremi chciał Wrocławskich biskupów, od metropolji Gnieznieńskiej oderwać, przez Kazimierza Króla zabiegł, atoli potem wnuczkę jego, z tym Karolem w Krakowie w małżeństwo związał: co mu odwdzięczając Kazimierz, ostatnią wolą, niektóre darowizny do jego katedry poczynił. Po śmierci jednak Kazimierza, gdy koronacya następcy na tron Polski, Ludwika Króla Węgierskiego nadchodziła, Jarosław z umowy z Wielkopolskiemi województwy, nie gdzie indziej, tylko w Gnieznie, chciał mu koronę włożyć: wszakże potem nakłonił się na affektacyą Królewską, i w Krakowie tę ceremonią odprawił, ile że Ludwik przykładem chciał iść Władysława Łokietka, i Kazimierza tamże inaugurowanych. Ziemowita książęcia Mazowieckiego cenzurami kościelnemi od spółeczności wiernych odłączył z tej racyi, że jeżeli nie rozkazywał, przynajmniej przez szpary na to patrzył, gdy Piotrasz z ludźmi jego dobra kościelne łupił: dla czego Ziemowit opłacając poczynione szkody, dwie wsi katedrze Gnieznieńskiej, wiecznem prawem puścił. Od Tomisława także z Przespolewa, za krzywdy które poczynił kościołowi jego, wziął wieś Kowalewo, i temuż ją kościołowi przyłączył. Nadto Znin i Kamień miasteczko fundował, klucz Łowicki, tak na on czas zniszczony, że ledwo grzywnę, całej intraty do skarbu wnosił, do tej pory przyprowadził, że ósmset grzywien z niego miał corocznie. Nadto puściwszy Kazimierzowi Królowi Przedecz miasteczko i Zarow z jeziorem, wziął za to zamek i wieś Spicimierz, Wolszczyce, Kotamino, i znowu za Chroszlina, Królewice i Tarnków: wziął od tegoż Króla Cienią i Michałów w Kaliskiem województwie. Tak prowenta kościoła swego rozporządziwszy, udał się do przymnożenia czci boskiej: dla tego waląc zbutwiałe starożytnością, domy Boże drewniane, nowe z fundamentu wyprowadził w Gnieznie, Kurzelowie, Opatowie, Skotnikach dziedzicznych swoich dobrach. W Uniejowie kościół Panny Maryi, kanonikami osadził, i nadał: tamże probostwo przy kościele S. Mikołaja fundował, i OO. Benedyktynom puścił w roku 1370. wieś przydawszy Biedrzyków. W Kaliszu zaś kollegiatę już walącą się restaurowawszy,

dwie wsi do niej przyłączył Tyniec i Dobczyce. Insze kościoły, jako w Budyowicach, w Pabijanicach, Ś. Stanisława w Krakowie, na zamku Ś. Jerzego, dziesięcinami opatrzył, toż uczynił Krzepickiemu kościołowi, przez co Krzepice miasto, do archidyecezyi odpadło, gdy przez szpary na to patrzał Bodzenta biskup Krakowski: niewspominam tu tego, jak wiele Parafji, kościelnym apparatem przyozdobił. W Gnieznie, Kaliszu, Wieluniu, Łęczycy, dwory biskupie wystawił. Kanoników regularnych do Kaliskiej parochji przy Ś. Mikołaju w roku 1358. za prośbą Kazimierza Króla wprowadził. Czterech biskupów Płockich konsekrował, Janisława Wrońskiego, Mikołaja, Stanisława i Dobiesława Gulczewskich, Jana Poznańskiego, i Krystyna pierwszego arcybiskupa Halickiego, luboć Miechowita Jakóbowi Śwince to przypisuje, ale niesłusznie. Na ostatek sto lat życia swego w tych pasterskich pracach dopędziwszy, gdy na oczy szwankować począł, Mikołajowi z Koszutowa proboszczowi Gnieźnieńskiemu powinnemu swemu, umyślił był arcybiskupstwa ustąpić: jakoż i tak był uczynił: ale gdy bez konsensu kapituły, ba i królewskiego, Mikołaj się o prowizyą w Aweniowie u Grzegorza papieża stara; Jan Paszkowicz kantor Gnieźnieński, z tem umyślnie od kapituły wysłany do Papieża, wszystkie jego zamysły rozchwiał: wszakże znowu wkrótce, Bogorya Janowi z Strzelec, Suchywilk nazwanemu, Siostrzeńcowi swemu, za przyzwoleniem wszystkich, tę katedrę spuścił; sobie tylko dwa klucze zostawiwszy. Chcąc tedy żyć spokojniej Bogu, w Lędzkim klasztorze mieszkał przez dwie lecie, potem się do Kalisza przeniósł, kędy umarł w roku 1376. arcybiskupstwa 34. Kazał się po śmierci w Gnieznie, w kaplicy od siebie wystawionej pochować: nie drzwiami jednak, ale przez wykowaną w ścianie dziurę, chciał żeby ciało jego było wniesione do grobu, z tej miary, że jako sam o sobie powiedział, na arcybiskupią godność nie przez opisaną kanonami kościelnemi drogę był wstąpił; którą dobrowolną na siebie konfessatę, chwali w nim szczególniej *Spondanus*. Nadgrobek mu potem w roku 1562. postawił Jan Kokalewski kanclerz Gnieźnieński, z pamiętnem cnót jego zaleceniem: znajdziesz go u Paprockiego. Dostało mi się widzieć *in MS. Coll. Caliss. S. J. extrakt. ex libro Benefic.* z pieczęcią kapituły Gnieźnieńskiej, w którym czytałem, że ten Jarosław kościół Kazimierski w archidyecezyi w roku 1375. nowemi prowentami uposażył, na instancyą Piotra Lubuskiego biskupa. Pisali o nim. *Spondan. Ann. Eccles. anno* 1376. *num.* 8. *Bzovius anno* 1374. *num.* 15. *Dlugosz* 1372. *Paprocki o herb. fol.* 182. *Damale. in Archiep. Gnes. Nakiel. fol.* 302.

Szczygiel. in Tinec. fol. 118. *Cichoc. Alloc. Osec. lib.* 8. *cap.* 13.

Klejnotni.

Buczkowski,	*Magnuski,*	*Staszkowski,*
Gniazdowski,	*Mokranowski,*	*Tarnowski,*
Gorski,	*Podlęski,*	*Tur,*
Kolanowski,	*Porębny,*	*Wołowicz,*
Maciejowicz,	*Skotnicki.*	*Zakrzewski.*

Nie wszyscy jednak tym kształtem, jakom wyżej opisał, herbu Bogorya zażywają: a najprzód dom Porębnych między dwiema strzałami złamanemi, krzyż kładzie takim ułożeniem, jak się pisze litera X. Gorskich i Turów familie, tak obiedwie strzały złączone z sobą w herbie noszą, jakby jedna była: na hełmie trzy pióra strusie, dwie z boków czerwone, trzecie białe. Insi w Litwie do dwóch strzał złączonych w jednę, krzyż przez środek dają, jakom widział w panegiryku Krzysztofa Białozora *Upominki.*

Bogucki *herbu Abdank.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Stanisław złączył się był dożywotnie z Maryanną Kalinowską, która pierwszym związkiem była za Prusinowskim podkomorzym Bełzkim. Był ten Stanisław kasztelanem Sądeckim.

Józef Bogucki regent Krakowski koło roku 1765. — Antoni był posłem na sejm konwokacyjny 1764. roku z województwa Kaliskiego. — Witalis skarbnik Poznański koło roku 1776. — *Przypisy Krasickiego. — Heraldyka Wielądka.*

Bogucki *herbu Krzywda*, w ziemi Nurskiej. I o tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. W tym wieku czterech braci było, Maciej, Michał, Kasper, i Jan. Maciej Bogucki, podstoli Podlaski, żona jego Anna Odyńcowna, synów z nią dwóch, Antoni który się złączył z Chwalibożanką, Łowczanką Wołyńską, i Józef w zakonie Soc. Jesu. Siostra ich Salomea *primo voto* z Zbigniewem Kozierowskim, *secundo* z Ignacym Łubieńskim zmówiona. Michał burgrabia Krakowski roku 1705. podwojewodzy Lubelski, żona jego Byszewska, synów z niej dwóch, Stanisław i Antoni. Kasper pisarz Nurski z Świnołęskiej sześciu synów zostawił: Jana, Macieja, Józefa, Antoniego, Ignacego i Leona. Z tych Antoni pojął Brzezińską. Dawniejszych trochę czasów Fabian, Dominik, Paweł, pisali się w Nurskiej na elekcyą Jana Kazimierza. Na Augusta zaś II. Kazimierz z Sendomierskiem, Ludwik skarbnik Podlaski, Stanisław regent Nurski, Idzi, Marcin i Mikołaj z ziemi Nurskiej, Franciszek i Piotr w Kaliskiem r. 1696. Któryś z nich miał za sobą Brzeską herbu Ciołek.

Wielądek w heraldyce, tak obszerniej o tej familji pisze: Stanisław *Krzywda* na *Bogutach* Bogucki komornik graniczny ziemi Rożańskiej podpisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwem Sandomierskiem, Maciej, Wincenty, i Piotr sędzia grodzki Nurski na też elekcyą podpisał się z ziemi Mielnickiej, Maciej Bogucki z ziemi Łomżyńskiej. Walenty Bogucki wice-regent ziemi Nurskiej. — Potem dodaje:

Tegoż herbu *Krzywda* Boguckich następującą, od jednego z tychże familji mam podaną genealogią. Przecesław Bogucki zostawił Macieja syna, ten był podstarostą Nurskim koło roku 1598. od niego pochodzi Prokop, potem pozostał się Dominik dóbr *Boguty* i *Milczki* dziedzic, który z Anną *Lipską*, spłodził Wojciecha, ten *primo voto* z Ewą Sobolewską miał dwóch synów, Szymona, od którego Franciszek *sterilis*. I Pawła mającego za sobą Ewę Bogucką, z którą zostawił synów trzech. 1. Piotra *sterilem*. 2. Stanisława z Dorotą *Kamińską* ożenionego, a z nich Maryanna córka, za Kamińskiego wydana. 3. Joachima dwojakiego związku ślubnego będącego: pierwszego z *Tymińską* miał księdza Kazimierza proboszcza Nurskiego, i Hipolita burgrabiego grodzkiego Nurskiego. Z powtórnego z Zuzanną *Zambrowską* spłodził trzy córki, *pierwszą* Reginę najpierw za Pawłem Złotkowskim, powtórnie za Waleryanem Ołdakowskim będącą: *drugą* Ewę Mateusza Godlewskiego małżonkę: *trzecią* Emerencyannę Marcina Dmuchowskiego żonę. I synów pięciu, to jest: 1. Jana kanonika Inflantskiego, proboszcza Dobrzyńskiego. 2. Hipolita Dominikana. 3. Macieja podstolego Podlaskiego dóbr *Biały, Wilkowa* w województwie Krakowskiem, *Gerzkowiczki*. *Rzuchowicz* w województwie Sieradzkiem dziedzica, ten *primo voto* z Anną *Odyńcowną* spłodził Antoniego, Józefa Jezuitę, Salomeę za Zbigniewem Kozierowskim będąca. *2do voto* z Heleną Bedleńską *sterilis* 4. Kaspra cześnika Nurskiego dóbr *Boguty*. *Kutyłowo, Skupie*. *Peryse* dziedzica, który z Zofią *Swinolęską* zostawił potomstwo 4. córki: to jest Johannę, Felicyannę, Ludwikę i Agnieszkę i synów sześciu. Józefa, Macieja, Antoniego, Leona, Ignacego i Tomasza. 5. Michała wojskiego Nurskiego, który z Zuzanną *Zdrozdów* Byszewską, miał córkę jednę Salomeę i dwóch synów Stanisława i Antoniego. Wspomniony wzwyż Wojciech Bogucki powtórnem małżeństwem z Maryanną z *Piankow* Bogucką spłodził synów dwóch: Dominika który z *Tryniszewską* miał synów Szymona *sterilem*, Pawła, i Fabiana Jana: Paweł zostawił po sobie Hipolita, od tego Kasper, od Kaspra Józef, od Józefa, Antoni, Nikodem, Maciej i Franciszek pochodzą. Jan Fabian, ten z Dorotą, z Barbary z *Junczewskich* Czaplickiej spłodzonej córki, a małżonką swoją, miał Stanisława podstarostę i sędziego grodzkiego Nurskiego na *Bogutach*, i *Milczkach* dziedzica, który z Praxedą niegdy Jakóba *Gozdawy* Godlewskiego skarbnika Nurskiego, z Maryanny *Suchodolskiej* miecznikownej Mielnickiej spłodzonej córki, małżonką swoją, zostawił 4. córek. Teresę za Oborskim bezpotomną. Petronellę, Klarę i Zofią. Synów zaś Franciszka stolnika Trembowolskiego, burgrabiego grodzkiego Kamieńca Mazowieckiego. Jana *sterilem*. Antoniego Juliana dwóch imion cześnika Zytomierskiego, Floryana który był proboszczem Czyżewskim i Bolesława, ten z *Dluską* zo-

stawił potomstwo. Wspomniony zaś Antoni Julian cześnik Żytomierski, z Katarzyną Józefa *Włockiego* pułkownika wojsk koronnych z Anny *Małachowskiej* spłodzoną córką, a małżonką swoją zostawił córkę Rozalią i Teresę za Sucheckim, oraz synów siedmiu to jest: 1. Macieja na świecie, a Henryka w zakonie Dominikańskim S. T. D. 2. Ignacego, który z *Osowską* miał córkę Annę, i Antoniego, Tomasza, Hipolita, Mikołaja, Narcyza synów. 3. Wincentego, ten z Franciszką Bogucką, Józefa Boguckiego ze *Skupiów* córką spłodził trzy córki, Teklę, Magdalenę, i Teresę. 4. Jana *sterilem*. 5. Kaspra majora batalionu pontonierów rzeczypospolitej skarbu koronnego, który w roku 1793. był posłem na sejm Grodzieński z ziemi Wyszogrodzkiej, i z tegoż obranym sędzią sejmowym, ten z Teresą z *Zeufertitz* familji Saskiej małżonką swoją miał synów dwóch, Augustyna chorążego regimentu Działyńskiego i Józefa. 6. Wiktora, ten z Ludwika Barańskiego sędziego grodzkiego Kamieńczykowskiego córką ożenił się. 7. Tomasza, który miał za sobą *Jabłonowską* wdowę.

Boguski *herbu Rawicz.* Z Boguszyc tego imienia nabyli, luboć ich niektórzy błędliwie Boguckiemi piszą. Na Rusi i w Przemyslskiej ziemi. Maciej z Boguszyc wojski i sędzia ziemski Przemyslski, miał synów dwóch, Jędrzeja i Łukasza. Jędrzej dziedzic na Rytarowicach, kasztelanem był Sanockim w roku 1632. Łukasz dziedzic na Bylicach i Roguznie, zostawił dwóch synów, Jędrzeja łowczego Sanockiego, od którego córka Krystyna najprzód z Mikołajem Mrowińskim, potem z Franciszkiem Borowskim poślubiona: i syn Jan kasztelan Czechowski, Maryanna Czermieńska, kasztelanka Połaniecka żona jego, z której córek dwie, Joanna i Teofila, syn Jerzy z Teodozyi Chrząszczewskiej, córkę spłodził Elżbietę. Jan brat Macieja sędzia Rawski. Trzeci ich brat był skarbnikiem Rawskim.

Boguski *herbu Topor.* Łomżyńska ziemia gniazdo domu tego, atoli z Inowrocławskiem Jędrzej i Stanisław podpisali elekcyą Augusta II.

Krasicki w przypisach dodaje, (lecz niewiem do których, *Rawiczów, czy Toporczyków*): — W r. 1778. Boguski wice-regent Koliński. — Antoni sędzia grodzki Nurski. — Piotr regent Zawskrzyński r. 1788. — Antoni wice-regent Nurski. —

Wielądek zaś: Franciszek Boguski regent ziemski i grodzki Ostrołęcki koło roku 1792. żyjący. —

Bogusław. Daniel Bogusław, podstoli Upitski roku 1633. podpisał *pacta conventa* Władysława IV. *Constitut. fol.* 17. Tenże z sejmu 1638. komissarz do uspokojenia granicznych dyfferencyi między ziemią Upitską, i Kurlandyą, *Constit. fol.* 26. Temi czasy zdami się, już się Bogusławskiemi zowią: tak Filon i Hieronim Bogusławscy z Brzeskiem Litewskiem podpisali elekcyą Jana III.

Bogusławski *herbu Jastrzębiec.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Ztemwszystkiem jam ich czytał, że się znajdują w Wielkiejpolszcze.

Wielądek w heraldyce pisze, iż takową ma z dokumentów nadesłaną familji tej genealogią: — Piotr *Scibor* Bogusławski, jako świadczą akta w grodzie Piotrkowskim 1625. *feria tertia post dominicam Exaudi*, iż Stanisław Bogusławski Piotra syn, z Zofią Warszycką małżonką swoją, Jadwidze *Zegocianka*, Stanisława Zegoty córce, a żonie syna swego Andrzeja, część na dobrach *Biestrzykowie wielkim*, w summie 300 złotych rezygnowali, i inne w tychże aktach grodzkich Piotrkowskich tranzakcye, następującą dowodzą procedencyą. Rzeczony Stanisław *Scibor* Bogusławski z Zofią Warszycką, splodził Andrzeja i Wojciecha. Andrzej z Jadwigą *Zegocianką* zostawił Walentego i Jana, z Maryanną Urbańską ożenionego, i córkę jednę Annę Wojciecha Krzętowskiego małżonkę. Walenty z Maryanną Dłużniewską, splodził Stanisława, który z Maryanną Kamocką, miał jednego Walentego, ten *binubis. Pierwszym* związkiem z Ewą Biestrzykowską, miał syna Stanisława, ożenionego z Rozalią Mistrzańską, od których syn Wiktor Bogusławski. *Drugim* związkiem z Anną *Bawczewską* zostawił potomstwo 5 synów: 1. Jana z Maryanną *Gromadzką* ożenionego, od którego syn jeden Ludwik Bartłomiej, i Zofia córka. 2. Tomasz dóbr *Kruszowa, Głuchowa* i *Głuchowka* dziedzic, w powiecie Piotrkowskim województwie Sieradzkiem, był exaktorem powiatów Piotrkowskiego i Radomskiego, *sterilem.* 3. Jakób który z Benedyktą *Luniewską* jako świadczy zapis w grodzie Rawskim 1780. roku *feria secunda intra octavas festi Sermi: corporis Xti Domini,* córką Walentego Luniewskiego, z Maryanny Wolskiej splodzoną, a po Mikołaju Bielickim pozostałą wdową, ztą splodził syna jednego Wiktoryna Benedykta, i córek dwie, Jozefę Benedyktę i Teklę, dziedzic dóbr *Woli*, *Łokotowej* czyli Smołowej, folwarku wsi *Moszczyce* zwanych, wsi *Koszysk* w ziemi i powiecie Rawskim. 4. Antoniego Bogusławskiego ten z Anną Dorożyńską małżonką swoją, zostawił dwóch synów, Józefa i Jakóba, córkę jednę Maryannę za Michałem *Ostoja* Kotnowskim w stanie małżeńskim będącą. 5. Syna Walentego z Anny Bawczewskiej urodzonego, ten umarł *sterilis* dnia 14. Augusti 1797. roku w wsi *Sanki*, pochowany w Przyszowie 17. Augusta 1797. roku.

Krasicki w przypisach utrzymuje iż Bogusławscy *herbu Jastrzębiec* znajdują się dotąd w województwie Brzeskiem Litewskiem. — Bogusławski krajczy Brzeski, z Laskowskiej, zostawił dwóch synów, Michała i Jana z *Owsianą* ożenionego. —

Bogusławski *herbu Jezierza.* W Płockiem województwie dziedziczą. Wojciech na Bogusławicach starosta Płocki. Stanisław instygator koronny roku 1637. Wojciech, Kazimierz, Władysław z Płockiem pisali się na elekcyą Augusta II. Felicyan z Warszawskiej, Wiktor z Ciechanowskiej ziemi.

Józef Bogusławski staroście Płocki pisał się na elekcyą Stanisława Augusta z województwem Płockiem. — *Heraldyka Wielądka.*

Bogusławski *herbu Korab.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nic pisał. Bogusławski pół mile od Rawy źródło domu tego. Do tych należy Franciszek Bogusławski kanonik Poznański, Łowicki, proboszcz Skwierniewicki roku 1643. i jego synowiec Jacek. Melchiora z Teresy Leszczyńskiej herbu Belina, syn Antoni, i córek dwie, Jadwiga i Maryanna.

W roku 1778. Antoni Bogusławski *herbu Korab* pisarz grodzki Radziejowski. — Wawrzeniec strażnik Brzeski Litewski. — *Przypisy Krasickiego.*

Bogusławski *herbu Ostoja.* I o tych ani Paprocki, ani Okolski nic pisał: przecież pierwszy *fol.* 404. Melchiora męztwo pod Pleszkowem sławi, kiedy pieszo szedł do szturmu za Króla Stefana. Agnieszka Jerzego Dworzańskiego herbu Rolicz małżonka.

Bogusławski *herbu Prus 1mo.* Paprocki ich i z Okolskim do herbu Prus *2do* albo Wilcze kosy referuje: koło Piotrkowa rozrodzonych twierdzi, atoli już temi czasy, i w inszych się województwach gnieżdżą. Jan Bogusławski z Wereszczyńskiej dwóch synów zostawił. Tomasza (którego z Maryanny Łąckiej syn Antoni w zakonie Soc. Jesu, i córek pięć, Anna, Franciszka, Zofia, Rozalia, Katarzyna) i Dominika, którego na Rusi kilku synów. Bogusławski miał za sobą Barbarę Kucharską, z tej syn Piotr, i córek trzy, Urszula Janowi Pudłowskiemu, druga Chwalibogowi, trzecia Piotrowi Zabawskiemu poślubione.

Bogusławski *herbu Świnka.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nic pisał. Znajdują się w Wielkiejpolszcze. Tomasz z Brzeskiego Kujawskiego Jana Kazimierza, Wojciech z Poznańskiego, Paweł z Kaliskiego Augusta II. podpisali elekcye. Mikołaj w Bracławskiem kwitnął roku 1697.

Bernard Bogusławski z wojewódz. Sandomierskiem, Stanisław i Józef z wojewódz. Sieradzkiem, Wojciech z województwem Brzeskiem Kujawskiem pisali się na elekcyą Stanisława Augusta Króla. — Antoni pisarz grodzki Radziejowski. — *Heraldyka Wielądka.*

Bogusz *herbu Półkozic.* Od lat blisko siedmiuset pisali się z Ziemblic, z których pierwszego tego imienia czytam Bogusza w roku 1044. wojennemi dziełami wsławionego, tego dwóch synów braci rodzonych Stawisza i Bogusza z Ziemblic Lambert biskup Krakowski razem z świętym Stanisławem Szczepanowskim biskupem potem i Męczennikiem, kanonikami Krakowskiemi uczynił roku 1061. *Bielski fol.* 77. Wkrótce potem na liście Konrada książęcia Mazowieckiego danym klasztorowi Miechowskiemu czytam Bogusza kasztelana Krakowskiego w r. 1242. *Nakielski in Miechovia fol.* 164. Tegoż jeszcze wieku, Bogusz syn Mieczysława z żoną swoją

. Ludymillą, pamiętną ofiarę z fortuny swojej uczynił Bogu, kiedy Wolimirowi biskupowi i jego kościołowi Kujawskiemu, wiecznem prawem puścił dobra Powsino, Lubanie, Migrod, Sitno, Rudawe, Pomorzany, Młyn koło roku 1260. *Damalewicz in Episc. Vladislav. fol.* 194. Piotr Bogusz podpisał, list Władysława książęcia Polskiego arcybiskupom Gnieźnieńskim dany w roku 1234. *u Załuskiego w Olszowskim.*

W następującym wieku, kwitnął Bogusz sędzia Pomorski, starostą Gdańskim od Władysława Łokietka uczyniony, jak mężnie z niewielką garstką Polaków, potęgę margrabiów Pomorskich w zamku Gdańskim utrzymał, opisał *Bielski fol.* 209. *et* 210. *Sarnicki lib.* 6. luboć potem zdradą Krzyżaków pojmany, w ręce ich fortecę oddać musiał roku 1306. Za czasów zaś Zygmunta pierwszego, Bogusz marszałek W. Ks. Litew. posłował do papieża z Erazmem Ciołkiem, biskupem Płockim w roku 1518. wojnę Turecką promowując. *Bielski fol.* 541. Mikołaja wojskiego Lubelskiego, starosty Krasnostawskiego, i w boju i w pokoju doświadczonego, śmierć w roku 1560. i jego nadgrobek z kościoła Krakowskiego Ś. Trojcy wypisał *Łukasz Górnicki Dworzanin. Starowolski in Monumen.* Braci jego wspomina list Zygmunta I. *in MS. Petricovien.* Jan kasztelan Czechowski, z sejmu elekcyi Zygmunta III. od stanów rzeczypospolitej, do Wiednia posłem wysłany, z denuncyacyą o szczęśliwej jego elekcyi, z Maciejowskiej kasztelanki Sendomierskiej potomstwo zostawił. Jan kasztelan Zawichowski. *Januszow. Stat. fol.* 317. którego córka Anna, wyprzysiągłszy się ojcowskiej herezyi, pierwszą spowiedź przed Ks. Piotrem skargą Soc. Jesu uczyniła, wkrótce zasmakowawszy sobie w zakonnem życiu, w klasztorze Krakowskim Ś. Jędrzeja, Bogu się poświęciła, w roku 1616. od którego przedsięwzięcia, ani dobytą na nię bronią, rozgniewany ojciec odwieść jej nie mógł. *Kazanie Ks. Makowskiego.* Bogusz starosta Zwoleński sprzysiągł się dożywotnie z Zofią Firlejowną, Mikołaja wojewody Lubelskiego córką. *Cichoc. Alloq. Osecen. lib.* 2. *cap.* 6. Bogusz pułkownik królewski deputat na trybunał koronny roku 1627.

Elżbieta z Ziemblic Boguszowna, żona Zygmunta Myszkowskiego marszałka wielkiego koronnego córka Jana kasztelana Zawichoskiego. Z młodych zaraz lat ojcowskie Aryańskie kacerstwo schydziła sobie, o co siła stosów, i ciężkich razów od ojca cierpliwie wytrzymała, cicho jednak przez zacnych ludzi, wstęp sobie do dworu królewskiego uczyniwszy, tam się jawnie katoliczką wyznała. W zacne małżeń-

stwo wydana, gdy ją mąż odumarł, przez trzydzieści i kilka lat, wdowi stan, osobliwszemi cnotami ozdobiła, żelaznemi paskami trudząc ciało, trzydniowemi w tydzień suchotami ukracając, co święto i niedziela do stołu Pańskiego przystępując, o północy gdy zakonnicy na Jutrznią dzwonią, na modlitwę do domowej kaplicy wstając, którą przez jednę i drugą godzinę przeciągała. Jak zaś na siebie przyostrzejszą była, tak na bliźnich łaskawszą. Szpitale nawiedzała, chorych cieszyła, lekarstwami opatrywała, i jałmużną sowitą. W Pinczowie szpital swoim kosztem murowany z fundamentu wyprowadziła pod tytułem Ś. Elżbiety, i szczodrobliwie nadała, OO. Paulinom tamże kilka tysięcy wysypawszy: w Krakowie także na Skałce teologiczne *studium* dla nich fundowała, monstrancyą w kościele Ś. Trojcy Krakowskim, złotą koroną ubogaciła, i insze kościoły, osobliwie Częstochowski, Świętokrzyski, w bogaty apparat przystroiwszy, tak się pięknie przed Bogiem stawiła w roku 1643. *Starowolski in Monum. Kazanie Mijakowsk.*

Piotra z Katarzyny Rejowny stolnikowny Lubelskiej syn Mikołaj, i córka Maryna z Piotrem Stankarem zmówiona. Jan z Ziemblic w województwie Podolskiem, z Maryanny Kalinowskiej łowczanki Podolskiej (ktora *primo voto* była za Chocimirskim) synowie, Antoni i Michał, córka za Mytkiem. Z tejże Kalinowskiej urodzony Marcin Bogusz podkomorzy Podolski, *primo voto* z Zamiechowskiej miał dwie córki, Maryannę zakonnicę Ś. Benedykta we Lwowie u wszystkich ŚŚ. druga poszła za Stadnickiego podczaszego Bełzkiego. *Secundo voto* miał za sobą Stępowską, z której Jan i Stanisław. Umarł ten Marcin Bogusz koło roku 1705. w Kamieńcu pochowany u OO. Karmelitów Bosych, których tamże fundował. Był to żołnierz nieustraszony, ustawiczny prawie regimentarz na Podolu, różnych Panów, i swemu nawet poddaństwu, dowożącemu prowiant Turkom do Kamieńca nie folgujący: Tatarów nie raz szczęśliwie gromił; a na ostatek Koniecpolskiemu wojewodzie Sieradzkiemu, do rozgraniczenia Polski od Turków zdrową radą i biegłością miejsc wielce pomocny. Jan starosta Dźwinogrodzki syn pierwszy podkomorzego, to poselską na sejmy walne, to komissarską na trybunał Radomski funkcyą wsławiony, z Teresy Stadnickiej, (która *primo voto* była za Głogowskim, starostą Grabowieckim) ma trzy czy cztery córki. Drugi syn podkomorzego Stanisław starosta Mogilnicki jednego zostawił syna. Franciszek Bogusz podczaszy Halicki, ma za sobą Konstancyą Gruszecką, sędziankę Podolską, która mu powiła trzech synów. Domu Boguszów, Jan kanonik Krakowski: Jan i Mar-

cin z ziemią Wiską pisali się na elekcyą Jana Kazimierza. Tomasz na Augusta II. z Zakrocimską.

Duńczewski w herbarzu T. II. fol. 273. następujących dodaje: Tenże Tomasz dwa razy ponawiał śluby małżeńskie, *primo voto* z *Przyluską*, z którą spłodził jednego syna Bogusława *sterilem. Secundo voto* Jana ożenionego z *Lisiecką*, z której urodzony Antoni chorąży Latyczewski, pułkownik wojsk J. K. Mci i rzplitej komissarz na trybunał Radomski w roku 1752. wszedł w dożywotnią przyjaźń z Maryanną *Rudkowską*, wnuczką Mikołaja Piaskowskiego, a córką Wacława, z którą *procreavit* synów dwóch Michała i Franciszka, córek zaś cztery: Joannę wydaną za Piotra Pruszkowskiego starostę Kienawskiego podczaszego Drohickiego, Bogumiłę, Barbarę, i Elżbietę. Stanisława postanowionego z *Niemierzycowną* starościanką Tarnogowską. z których urodzony Jędrzej podczaszy Zakroczymski *sterilis*. Józef także *sterilis*. Tegoż Tomasza z *Przyluską* było córek trzy, Konstancya *Nowosielecka*, Petronella *Wychowska*, i Teofila *Leduchowska*, z której syn Antoni Leduchowski. Pomieniony Tomasz wszedłszy *secundo voto* w małżeńskie kontrakty, miał Jędrzeja z *Kruszyńską sterilem*, i Annę od której jest potomstwo. Trzeci syn Jana z *Kalinowskiej* Alexander Bogusz, miał syna Franciszka podczaszego Halickiego sędziego Latyczewskiego, który *primo voto* z *Stępowską* spłodził Kaspra Bogusza żyjącego w roku 1756. i potomstwo insze. *Secundo voto* z Konstancyą *Grusiecką* sędzianką Podolską, Franciszka i Józefa, którzy zeszli *steriles*.

Wielądek zaś przydaje: Antoni Bogusz chorąży Czerwonogrodzki był deputatem w roku 1746. na trybunał koronny z województwa Podolskiego. Alexander Bogusz regent ziemski Bielski pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z ziemi Drohickiej. Czytałem iż są także Boguszowie w wielkiem księztwie Litewskiem, jako to, Dominik podczaszy Mozyrski i Józef Boguszowie w roku 1700. na walnym zjeździe pod *Olkinikami* województw, ziem i powiatów W. Ks. Lit. podpisali się z powiatu Mozyrskiego. Toż Dominik Bogusz koło roku 1763 oboźny Wilkomierski, Wincenty łowczy Mozyrski 1768. dawniejszych czasów w r. 1733. Józef Bogusz podstarości sądowy był posłem z powiatu Mozyrskiego na konwokacyą. Antoni koniuszy Mozyrski 1793. roku. Michał Bogusz wice-regent Brański, którego wspomina konstytucya konwokacyi 1764. roku, iż był lustratorem kwart królewszczyzn w ziemi Bielskiej.

Boguszewski *herbu Juńczyk 2do.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jerzy z Hrebina skarbnik Bełzki r. 1697. Jan komornik ziemski Lubelski, pisarz grodzki Stężycki, z sejmu Lubelskiego w roku 1703. komissarzem na uspokojenie różnic granicznych między ziemianami Ruskiemi. *Constit. fol.* 22. Synów jego było trzech.

Alexander z *Boguszewa* Boguszewski, i Augustyn pisali się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwem Sandomierskiem. Józef pisarz ziemski Czerniechowski, a potem stolnik Horodelski koło roku 1776. Są także Boguszewscy w Litwie, z tych Krzysztof Boguszewski w roku 1700. na zjeździe walnym

pod *Olkinikami* obywateli W. Ks. Lit. podpisał się z województwa Mścisławskiego, Wojciech w roku 1764. podpisał się na akt konfederacyi generalnej W. Ks. Lit. w Wilnie. Ignacy regent ziemski, a potem pisarz grodzki Orszański około 1792. roku. — *Heraldyka Wielądka.*

Krasicki w przypisach, oprócz tego ostatniego Ignacego przydaje jeszcze Władysława Boguszewskiego w r. 1778. krajczego powiatu Starodubowskiego.

Bohatko *herbu Pomian.* Bogatkami ich kiedyś w Mazowieckiem księztwie nazywano, ale gdy się do Litwy przenieśli Bohatkami zawołani. Piotr starosta Bielski i Lidzki, którego synów trzech, z tych Piotr i Paweł w księztwie Litewskiem osiedli. Jan zaś Zygmunta III. dworzanin, rotmistrz usarskiej chorągwi do Inflant, na ojczystych dobrach w Mazowszu osiadł. Potomstwo jego Marcin Wiktoryn i Piotr, wszyscy ludzie ryccrscy. Walenty podstarości Czerski, Jan, Mikołaj, Abraham pisali się z Czerską ziemią na elekcyą Jana Kazimierza, Jędrzej na Jana III. Ignacy kanonik Pułtuski roku 1683.

Jan Bohatko w roku 1700. na zjezdzie walnym pod *Olkinikami* obywateli W. Ks. Litewskiego, pisał się z powiatu Pińskiego. — *Heraldyka Wielądka.*

Patrz wyżej **Bogatko.**

Bohatyrewicz. O tych u naszych genealogistów cicho. Mikołaj poseł województwa Trockiego roku 1648. podpisał elekcyą Jana Kazimierza.

Daniel Kazimierz 1700. roku pisał się na zjezdzie pod *Olkinikami* obywateli W. Ks. Lit. z województwa Trockiego. — *Heraldyka Wielądka.*

Krasicki w przypisach utrzymuje iż na sejmie w r. 1659. otrzymał nobilitacyą Iwan Bohatyrowicz.

Bohomolec *herbu Bogorya.* I o tych ciż genealogistowie nie pisali. Hrehory Bohomolec Władysława IV. Samuel Jana Kazimierza, Jan i Dymitr Jana III. z Witebskiem województwem podpisali elekcye.

Wielądek w heraldyce taki nam obszerny dalszy opis tej familji umieszcza: Leon Bohomolec, żona *Snarska,* był stolnikiem Nowogrodzkim, administratorem do hibern i posłem na sejm województwa Witebskiego i z tegoż województwa pisał się na walnym zjezdzie województw, ziem i powiatów pod *Olkinikami* w roku 1700.

Paweł Józef Bohomolec starosta Dworzyski, był najprzód deputatem na trybunał Litewski, potem pisarzem i stolnikiem Witebskim, posłem pokilkakrotnie na sejmy z tegoż województwa, nakoniec podziękowawszy za podkomorstwo, na które był obrany, został Jezuitą i przed skassowaniem tego zakonu umarł kapłanem. Zostawił synów siedmiu: 1. Franciszka który w zakonie Jezuickim żyjąc przez lat kilkadziesiąt, wsławił się róźnemi pismami krasomowskiemi, historycznemi i kollekcyą przedrukowaną dzie-

jopisów Polskich, umarł po skassowaniu Jezuitów, konsyliarzem J. K. Mci, zostawił znaczny fundusz na podupadłych, tak z szlacheckiego, jako też i miejskiego stanu obywatelów, mocą którego, urząd miasta starej Warszawy i pod prezydencyą officyała Warszawskiego corocznie, a każdego roku innym pięciu takowym ubogim na ich polepszenie stanu dawać jest obowiązany, każdemu po czerwonych złotych dwadzieścia, a dziesięciu każdemu po pięć czerwonych złotych.

2. Józefa żona jego *Żabianka*. Ten był starostą Szechowskim, pisarzem grodzkim województwa Witebskiego, i z tegoż województwa deputatem na trybunał Litewski roku 1762.
3. Jan Chryzostom Antoni Bohomolec, który przeżywszy lat więcej niż trzydzieści w zakonie Jezuickim, jest teraz plebanem Skaryszewskim i Praskim.
4. Piotra Tadeusza starostę Dworzyskiego. Ten był stolnikiem i pisarzem ziemskim województwa Witebskiego, i z tegoż województwa deputatem na trybunał Litewski, posłem na sejm konwokacyjny roku 1764. pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla, posłem na sejm roku 1768. komissarzem i deputowanym do podpisania traktatu z Moskwą w tymże roku. Po zakordonowaniu województwa Połockiego uczynionym był od monarchini Rossyjskiej dożywotnim prezydentem sądów guberskich Połockich, który urząd sprawowawszy przez lat blisko dwadzieścia, dla wieku i słabości zdrowia złożył. Jest teraz generałem majorem wojsk Rossyjskich, konsyliarzem stanu, kawalerem orderów SS. Włodzimierza i Stanisława.
5. Joachima, żona jego z domu *Szyszków*. Był pokilkakrotnie sędzią, sądów guberskich i prezydentem powiatowych.
6. Klemens, żona jego *Kaczanowska*, umarł w młodym wieku.
7. Ignacy był Jezuitą, potem proboszczem kościoła katolickiego w mieście Moskwie. Teraz jest kanonikiem Smoleńskim.

Joachim nierodzony ich brat, lecz z tejże linji pochodzący, był sędzią grodzkim Połockim, deputatem na trybunał Litewski z województwa Witebskiego roku 1767. i starostą Boblewskim.

Krasicki opisując obszernie życie Franciszka Bohomolca następnie pisma jego wyszczególnia. Franciszek S. J. wydał do druku — *pro ingeniis Polonorum.* — *Compendium phraseologiae Wagneri.* — Komedye Polskie — *Orationes variae.* — Zabawki oratorskie. — Zabawki Poetyckie. — Rozrywki ucieszne i dowcipne. — Monitory Polskie, powiększej części od tegoż zacnego autora zebrane, komponowane i ułożone zostały. — Wydał do tego ze wszech miar pożyteczne dzieło: — Zbiór dziejopisów Polskich, przydawszy do tego przedmowę i życia autorów w 4ch Tomach *in folio.* —

Bohowityn *herbu Korczak.* I o tych ani Paprocki, ani Okolski nie wspomniał. *Ks. Kojałowicz* pisze, iż w wielkiem księztwie Lit. znajdują się. Z tych Bohusz Bohowityn pisarz Litewski, starosta Żyżmorski 1508. odprawił poselstwo do stolicy Moskiewskiej, był potem marszałkiem i podskarbim Litewskim. Jeździł w legacyi do Moskwy 1516. i 1521. względem której przysługi, dano mu Słonimskie i Kamienieckie starostwa. Córka jego jedna była za kniaziem Prun-

skim, druga za Tęczyńskim. Jan Bohowityn dworzanin Króla Augusta I. do kniazia Moskiewskiego wysłany, dając znać, że August Król został książęciem Litewskim, jeszcze za żywota ojca swego. Od dwóchset lat na Wołyniu kwitnęli. Metryka Wołyńska w roku 1528. Bohusza Bohowitynowicza podskarbiego ziemi Wołyńskiej kładzie. Jędrzej z Kozierad Bohowityn stolnik Wołyński z sejmu 1609. deputowany do rewizyi ksiąg grodzkich Łuckich. *Constit. fol.* 899. Wacław z sejmu 1638. komissarz do uspokojenia granicznych dyfferencyi między województwy Wołyńskiem i Bełzkiem. *Const. fol.* 19. a drugi Wacław w roku 1589. posłując na sejm Warszawski, podpisał transakcyą Będzińską. Jan pojął Alexandrę Iwanicką. Maryanna z Bohowitów Łosiowa, fortuną swoją, kościół Łucki dźwignąwszy, poszła po zapłatę swojej szczodrobliwości w roku 1647. tamże pochowana. Bohowityanka Kozieradzka Hawryła Mokosiego małżonka.

Bohufał. Jan Bohufał podsędek Grodzieński i Poborca łanowego, *Constit. fol.* 1610. *et* 1611. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał.

Benedykt Bohufał koniuszy Grodzieński: temi czasy N. Bohufał sędzia grodzki Grodzieński. — *Przypisy Krasickiego.*

Bohusz *herbu Odyniec.* O Bohuszach herbu *Odyniec* wyraźnie pisze *Kojałowicz in MS.* że są w Brzeskiem Litewskiem. Ja wiem iż z Kijowskiego województwa do Litwy się przenieśli, zkąd Bohusz Hieronim Kazimierz z Towska horodniczy Kowieński, Stefan Bohusz Okmiński cześnik i sędzia grodzki Witebski, ten Jana III. tamten Augusta II. podpisali elekcye. Hulkiewicz Bohusz miecznik Miński tych czasów z Niemierzycowny zostawił potomstwo: a dawniej Bohusz Alexander miał swoję chorągiew Wołoską 1658. także i w kompucie wojska Olszackiego z Czarneckim.

Andrzej i Michał Bohusz w roku 1700. na zjeździe walnym pod *Olkinikami* obywateli W. Ks. Lit. pisali się, jeden z powiatu Kowieńskiego, drugi z województwa Mińskiego. Dominik Bohusz oboźny Wilkomierski 1769 roku. Michał Xawery Bohusz kantor Wileński, kawaler orderu S. Stanisława. Ignacy miecznik Wileński w roku 1778. był posłem na sejm z województwa Smoleńskiego w Warszawie, i tamże tegoż roku umarł. Józef Bohusz starosta Lubecki, kawaler orderu S. Stanisława. Władysław krajczy Starodubowski, Adam koniuszy Wilkomierski 1792. Alexander regent ziemski Bielski 1793. roku. *Heraldyka Wielądka.*

Niesiecki umieścił tych *Bohuszów* z herbem *Siestrzeniec*, lecz później pod herbem *Odyniec* namieniając o Bohuszach herbu *Odyniec* posłał czytelnika do opisu tego, któren o Bohuszach herbu *Siestrzeniec* umieścił — gdy także i inni autorowie tych samych Bohuszów do *Odyńca* mieszczą, przeto i tu ich tak umieściłem, zwłaszcza że *Wielądek* w heraldyce osobno i obszernie o Bohu-

szach *Siestrzeńcewiczach herbu Strzała* pisze: Opis ten, zawierający w sobie wiele rzeczy interesownych a powiększej części na dziele Paprockiego oparty, umieszczam tu dosłownie. —

Bohusz *Siestrzeńcewicz herbu Strzała.*

I. Piotr Kotlicz [1]) ożeniwszy się z siostrą Konrada księcia Kozielskiego na Szląsku, kusił się na udział jego po nim, jako bezdzietnym za pomocą familji swojej [2]). Co poznawszy Konrad, zabrał wszystkim *Strzałom* w księztwie swojem leżące dobra, i samych przymusił do ucieczki do Polskiej. Ale dekretem komissyi, przez Króla Władysława Jagiełłę wyznaczonej i w Niepołomicach odprawionej, musiał książe i samych *Strzałów* do kraju, i dobra im powrócić roku 1421 [3]).

---

1) *Paprockiego* herby rycerstwa Polskiego edycyi Krakowskiej roku 1584. na *karcie* 559.

„O klejnocie Kotficza wtórym, który także przyniesion z Szląska, używa pola czerwonego z białem. Dowodnie to listy domu tego opowiadają, iż „tu przyszli w te kraje za panowania Władysława Jagiełła Króla Polskiego, „a najprzód sobie kupili majętność w Sosnowicach, którą i w tym wieku „trzymają. Wyszli z księztwa Raciborskiego, gdzie jeszcze i w tym wieku „ta familia trzymają miasteczko *Łaźnice* i wieś rzeczoną *Wierzch.* Zowią „się także, jako i w tym kraju, *Strzałami.*"

2) Zycie kniazia Michała Glińskiego marszałka Litewskiego drukowane w Lubczu roku 1560. na *karcie* 16. i 18. pod rokiem 1508.

„Nadziewałem się, jakeś wasza królewska miłość narzekł, iż kromia „sprowców podług rugu mojego i pocztu przezemnie położonego, żaden wsko„rania mieć nie będzie. Alić widzę, iż go nieczytawszy, wielom za nawodem „pobratymów wasza królewska miłość przyciesy darowałeś. Taką wzgardą „za pogromionych pohańców oprawiony, boję się, abym się nie pokusił o rzecz „przykrą." —

Na *karcie* 18. „Trzeci Jan *Siestrzeniec* herbu *Strzała* pułkownik cho„rągwi Nowogrodzkiej, mąż prawda dzielny, i gromił silnie. Ale gdybyś „wasza królewska miłość wszystkich darował, którzy w potrzebie pod *Kle„czkiem* popisowali się; skarbu rzeczypospolitej by przesiadło. Gdyż pod do„wództwem mojem wszyscy tam naschwał dobrze gardłowali, a nadgroda przy„słusza tylko dla tych, którzy drzewiej zwodzili. Szlachcic on dawny, ale „kniaź niepewny; ciż z tego, że ojciec jego był siestrzeńcem księcia Ślęza„ckiego. Wżdy mi maństwo, ni godność kniazia, nie po kądzieli, lecz po „mieczu idzie. A i odbił go też Koziegłowski od maństwa, do którego się był „wdarł, i synowca Konradowego, choć dalszego, w one wwiązał, i sprawił, „że go było z kraju wywołano, wprawdzie nie przez wiecę, ale przez rozejm, „na którym możni panowie spolili się. A gdy się już syn jego do nas przy„wąkronił, niechby przestał na swoim starożytnym klejnocie, nowego sobie „nie przybierając, albo się z grofstwem swojem nazad do Szląska przeniósł, „gdzie nieprzyjaciół ojca jego już nie stało, albo gdy mu się tu u nas spodobało, „niechby Obryn został Obryniem, a nie odmienił go na *Godziszki.* Wżdyć „pod tem nazwiskiem Gotficza w Królestwie Polskiem naschwał ojcu jego „było ciasno, tak, iż ghi na Bogusza przenieść musiał, a niechby nię mam „nie parał czcią kniazia, którzy nie po matkach kniaziachmy."

Czwarty Jan Zabrzeziński etc.

3) *W Paprockim na karcie* 560.

„Tego pomienionego księcia Konrada, tak byli przymusili ci Strzałowie „do jednania, że ich szukać musiał sam. Z tem zastąpili mu w miejscu taje-

Ten pokój nie trwał, jak tylko do śmierci tego pomienionego Konrada książęcia, po której zaszłej, ponieważ Król Jagiełło z Polski Piotra Kotlicza *Strzałę* niewypuścił [1]): więc,

---

„mnem, kiedy jechał do folwarku, których gdy straż książęcia albo szpiegowie postrzegli, książęciu znać dali. On prędko na koń wpadłszy ujechał od „sług i od woza. Strzała woźnicy biczysko złamawszy, kazał jechać za panem i to mu powiedzieć, że go w rychle tak na konia wsadzę, jako i ciebie. „On zatem gdy go to doszło, i on przestrach, czynił staranie pilnie, aby był „przespieczen od tak czułego nieprzyjaciela. Ten Piotr *Strzała* mając jakąś „niechęć do książęcia swego Konrada, to mu oddawał surowie, tak, iż się „starał książe na ostatek z nim o przyjaźń, bo mu był silen z przyjacioły „swemi, których miał wiele w Polszcze ludzi możnych, o których ci ten list „powie, którego masz ten sens: *Nos sedivagius de Ostrorog Posnaniensis et „Nicolaus de Michalow Sandomiriensis, Nicolaus de Oporow Lancicensis „Palatini; Schich Strachwitz, stanus Lodlaw, Scholtes Hugnicz arbitri arbitratores et amicabiles compositores inter partes infra scriptas, videlicet „illustrem principem dominum Conradum album de Kozle ex una, et magnificum dominum Zbigneum de Brzezie mareschalcum regni Poloniae, qui „nomine fratrum suorum nobilium Strzały dictorum, praefati ducis Conradi terrigenarum egit, fecit, et composuit parte ex altera etc. etc. videlicet quod praefatus dominus dux debet et tenebitur praefatis nobilibus „Strzały possessionem restituere bonorum et possessionum ipsorum sub ipso „duce contentorum, realiter et cum effectu et jure renunciare etc. etc. „Tum autem dictus dominus dux praefatis nobilibus de bonis possessionibus „jam dictis tenetur restituere jam omnia percepta et levata. Captivi vero „per dictos nobiles Strzały detenti debent liberi esse et dimitti et sine aliquo „pacto relaxari, spoliis et aliis rebus a praefatis captivis per ipsos nobiles „Strzały, receptis duntaxat pro se reservatis, et etiam praefatos nobiles „pro paena et solutione interfectorum debet solutos dimittere, nec ad aliquam paenam adstringere, nec non ad alia, quae ibi perpetrarunt praefato „domino duci, et suis, erant debiti et adstricti. Nos igitur praefati arbitri „arbitratores et amicabiles compositores nobilibus Strzały de amplius faciendi sive adtentandi querelis, guerris et litibus vel aliquo alio modo occasione dictorum bonorum et possessionum contra dictum dominum ducem „et suos perpetuum inponimus silentium, praefatum dominum ducem minime „debent impedire. Pro quibus omnibus nobilibus Strzały, ad quos praefata „bona et possessiones de jure spectare videntur, extat fidejussor praedictus „dominus Zbigneus de Brzezie mareschalcus regni haec rata grata teneri, „sub fide et honore. Datum in Niepolomice ipso die beatae Helisabetae viduae „anno* 1421.“

1) *W Paprockim na karcie* 559.

„Ten *Strzała*, który tu był zajechał do Królewstwa Polskiego, okazują „to listy, że był mężem godnym i w sprawach rycerskich biegłym. Dla czego „Król z ziemie go puścić nie kazał, co akta i list ten opowiadają temi słowy: „*Nos Joannes de Sprova judex et Zavisius de Olesznica, subjudex terrae „Sandomiriensis, generalis; universis cupimus ferre notum quibus expedit, „praesentium per tenorem, quia serenissimus princeps et dominus dominus „Vladislaus rex Poloniae, noster dominus gratiosus, nolens nobilem Petrum „Strzała in Sosnowicze haeredem de regno suo dimittere, sed illum volens „pro suo terrigena habere, commutationem, quam idem Petrus fecerat cum „nobili Nicolao, dicto Strzyż de Radoce de Ducatu Osvieczimensi, pro villa „sua dicta Sosnowicza quam per modum commutationis praedicto Nicolao,*

II. Syn Piotra; Mikołaj, a siestrzan książęcia Konrada, i ztąd przezwany *Siestrzeńcem*, wtargnął do Szląska, wziął Kozle zamek i rezydencyą książęcą, trzy mile od Raciborza, a pięć od Opola odległą, i tytuł książęcy. Książe Opawski, dawszy kommendę swego garnizonu Krystynowi Kozieglowskiemu obywatelowi księztwa Siewierskiego, utrzymywał agnata przy udziale Kozielskim. Trwał ten przelew krwi i opustoszenie kraju, aż za zdaniem obustron zjechali uproszeni przyjaciele do Będzina roku 1434. i mocą onej Mikołaj Kotficz Siestrzeniec wielkie własne dziedziczne dobra leżące w księztwie, do którego się wpierał, zowiące się *Gliwce*, utracił, i z kraju wywołanym został [1]), acz niesprawiedliwie, bo raz, że po równie ucierpianych szkodach z obu stron, potem, że przez ugodę tę krzywdę poniósł, której i Król Polski bez sejmu uczynić władzy nie miał. Zatym przeniósł się Mikołaj do Litwy, i przemienił tam Kotficza, czyli Gotficza imie, pod którem był osądzony w Będzinie, na Bogusza [2]). A na starość z Cystersami zakończył życie pod Krakowem w Mogile roku 1478 [3]).

III. Syn Mikołaja, Jan Bohusz Siestrzeniec, pogodziwszy się z księciem Opawskim [4]), kupił Obryn w Nowogrodzkim. Był tego województwa chorągwi pułkownikiem, znajdował się w potrzebie przeciw Tatarom pod Kleckiem, za Króla Alexandra r. 1507. gdzie hetmanił marszałek nadworny kniaź Michał Gliński, brat teścia Cara Wasila Iwanowicza. Król Zygmunt I. przyjechawszy

---

„*pro villa dicta Radoce, dare debebat, coram nobis et coram judicio suae* „*majestatis, cum aliis dominis praesidebamus in nova civitate, prohibuit,* „*interdicit, quod nullo modo transire ad effectum, inhibendo etiam nobis,* „*ne fide jussores, qui pro hujusmodi commutatione quoque carebunt Nicolao* „*memorato pro jam dicto Petro indicamus, nec quisque judicium ipsius au-* „*sus fuerit judicare. Quia et nos fecimus juxta praeceptum suae majestatis* „*strictissimum, horum, quibus in testimonium nostra praesentibus sigilla* „*sunt appensa. Actum in nova Civitate Korczyn domimo nostro rege pro* „*tunc ibidem existente, feria secunda proxima in octava assumptionis Ma-* „*ria Virginis. Anno domini* 1419.“

1) *Bielskiego kronika* edycyi Warszawskiej na *karcie* 308. „Za Władysława Jagiellowicza Króla Polskiego roku 1434. Potem z Ślęzaki był też „zjazd w Będzinie około szkód i nadgród spólnych. Bo w ten czas Mikołaj „Kotficz rzeczony Siestrzeniec, uczynił szkodę niemałą Krystynowi Koziegłowskiemu, Krystyan zasię większą dobrze Ślęzakom i Gliwce wziął. A tak „nadgrodziły się szkody z obu stron. A Kotficz z towarzyszami swojemi wypędzon i wywołan z Szląska. A jeźliby która strona była tej ugodzie prze„ciwna, tedy drugą miała na się zbrojną ręką podnieść. Lecz nie długo ta „ugoda trwała, u Ślęzaków, bo zasię znowu drapieżyli.“

2) *W Paprockim na karcie* 680. drukowanym roku 1584. Sestrzeńcowicy tamże w księztwie Litewskiem tego herbu używają, dom starodawny, zowią się Bohuszami.

3) *Paprocki na karcie* 560. w roku 1478. Mikołaja *Strzałę* wspomina list *Clarae tumbae* (czyli *Mogiły*), że był dał sto czerwonych złotych do konwentu, chcąc mieć bractwo z zakonniki, i tam potem na służbie miłego Boga żywota dokonał.

4) *Paprocki tamże.* Jana *Strzałę* wspomina list ugodny, którym się jednał z Januszem książęciem Opawskim za sługi swoje roku 1482.

do Wilna zaraz po śmierci brata roku 1508. nadgrodził hojnie zasłużonych na wojnie, ale mając już na ów czas za podejrzanego kniazia Glińskiego, nie zważał na rekomendacye jego, o co on bardzo się gniewał na Króla, i naostatek przeszedł do Cara Moskiewskiego [1]).

Między innymi nadgrodami, Król potwierdził tytuł kniazia, Janowi Siestrzeńcowi, pozwolił mu herb odmienić [2]), a od dawnego swego nazwiska Gotlicz, przezwać Obryn Godziszkami [3]).

IV. Syn Jana; Piotr Bogusz *Siestrzeńcewicz*, nie pisał się kniaziem na Gudziszkach, ale prosto Obryńskim, ani też następcy jego tego tytułu używali. Był to mąż odważny i uczony [4]) był

---

1) *W Bielskim na karcie* 461.

„Król potem dnia 12. Listopada przyjechał, gdzie Panu Bogu za szczę-„śliwe zwycięztwo po wszystkich kościołach dziękował. A potem rycerstwo „dobrze zasłużone opatrował i darował.“

2) Okolski *orbis Polonus.*

„*Delineatio et origo. Est sagitta ad medium dilacerata ab auricula „incipiendo, per cujus medium est gladius quassatus, campus videtur esse „rubeus. Concessa est militi dicto Siestrzeniec ab aliquam consanguinita-„tem. — Qui quidem dictus Siestrzeniec inter arduos gladios et sagittas „acutas palmam victoriae vel acquisivit, vel acquirendam medio excelso „proposuit. Per tela, per hostes. Summum est encomium militis, imo opti-„mi jam ducis exercituum et gubernatoris, dum inter ignes, bombardas, „sclopetas, tela et gladios, novit conservare vitam, non alio antidoto, quam „audacia, prudentia, fortitudine et arte. Illi amabo aureis adponere litte-„ris per tela per hostes ivit, triumphavit. Erat Siestrzeniec transiens per „tela per hostes. Non dico illum, qui cum Koziegłowscio et confinibus regni „ducebat jurgia de quo refert Bielscius fol.* 351. (a edycyi Warszawskiej „*fol.* 308. bo ten Jan Siestrzeniec był synem wywołanego Mikołaja) *sed pa-„rens horum armorum cui non ita utile placuit, quam honestum, ita ad „adsequendum non cedebat novercanti fortuna, sed fortius resistebat adver-„tendo sapius quod exiguis momentis subito inclinentur omnia, quae in bello „geruntur. Igitur abjecta confidentia et audacia ibat per tela, per hostes, „donec adsequeretur desideratam sibi posterisque gloriam. Ergo vobis „hic murus abeneus esto, nil conscire sibi, nulla pallescere culpa. Utuntur „his armis Siestrzeniec in Magno Ducatu Lithvaniae, cui primum talia „arma collocata fuerunt a ducibus Lithvaniae* (to jest od Zygmunta I. na „ów czas jeszcze 1508. roku nie obranego Królem Polskim, ale tylko ksią-„żęcia Litewskiego) *ejus posteritas vocatur Siestrzeńcevji viri ante semper „bellicosi, modo et exoticis linguis, marte, et litteris ornati, digna obse-„quia, ducibus Radziviliis ductoribus, Regibus in castris reddiderunt. Vo-„cantur aliqui illorum Bohussi.*“

3) Munimenta w aktach Nowogrodzkich.

Munimenta w metrykach Litewskich pod rokiem 1508. hrabi *Kuropatnickiego* wiadomość o klejnocie szlacheckim część I. §. 9. na *karcie* 45. ma w sobie te słowa: „kniaziowie Siestrzeńcowie na *Gudziszkach*, jak czyta-„łem w metryce W. Ks. Lit. pod rokiem 1508.“

4) Niesieckiego korona Polska 3. 2. p. 737.

Genealogia z oryginałami konfrontowana i konnotowana tak: „*Georgius „Bialopiotrowicz Venator Lidensis S. R. majestatis sigilli M. D. L. secre-„tarius.*“

marszałkiem W. Ks. Lit. a roku 1518. posłem do papieża. Dożył około roku 1532 [1]).

V. Syn Piotra; Bohusz *Siestrzeńcewicz*, żył około roku 1562. miał za sobą *Jawgiełownę* herbu *Łabędź*.

VI. Syn Bohusza; Stefan Bohusz *Siestrzeńcewicz* miał za sobą Krystynę *Radgowskę* herbu *Ostoja* urodzonę z Elżbiety Januszkowny, Mikołaja Ezielewicza wnuczkę, umarł w roku 1635.

VII. Syn Stefana; Piotr Bohusz *Siestrzeńcewicz* starosta Zajarski, dziedzic *Kanionki* i *Iftok* w powiecie Lidzkim. Urodził się w r. 1580. umarł 1658. 5. Aprila. Miał za sobą Zuzannę *Petrusiewiczównę* herbu *Łabędź*, która umarła r. 1667. 17. Aprila [2]).

VIII. Syn Piotra; Piotr Bohusz *Siestrzeńcewicz* narodzony roku 1644. umarł 1709. 25. Junii z powietrza morowego. Był dziedzicem *Skrobowa* białej Rusi [3]) miał za sobą Teklę *Łaniewskę Wołkownę* podstolankę Lidzkę herbu *Korczak*, która umarła roku 1729. 12. Febr. zrodzonę z ojca Jana i matki Krystyny Kossakowskiej kasztelanki Czerskiej herbu *Ślepowron*.

IX. Syn Piotra; Jan Bohusz *Siestrzeńcewicz* starosta Michniewski, narodzony roku 1687. 21. Januar: umarł 1771. 9. 8bra miał za sobą Kornelię *Odyńcownę* strażnikownę Wiłkomierską, herbu *Lis*, albo *Mzura*, urodzoną roku 1701. 9. Marca, umarła 1773. 20. Julji, zrodzoną z Michała i Doroty *Łukiańskiej* podstolanki Wiłkomierskiej, herbu *Przyjaciel*, zrodzonej z ojca Piotra i matki Anny *Białkowskiej*, herbu *Biberszteín*. Dziad Kornelji Odyńcowny był Piotr cześnik Wiłkomierski, a babka Katarzyna Duninowna podsędkowna Wileńska, herbu *Łabędź* [4]).

X. Syn Jana: Jan Bohusz *Siestrzeńcewicz* starosta Mihniewski, urodzony roku 1740. 28. Decembra, miał za sobą Dorotę *Baro-*

---

1) *W Bielskim* pod rokiem 1518. za Zygmunta I. na *karcie* 488. są te słowa: „Także do papieża około wyprawy przeciw Turkom był posłem, „od Króla Zygmunta *Erasmus* ciolek biskup Płocki i Rafał Leszczyński ka- „sztelan Łęcki i Bohusz marszałek W. Ks. Lit.“

2) Genealogia wyż wspomniona.

3) Ochrona dóbr dziedzicznych JP. Siestrzeńcewicza *Skrobowa*, własną ręką podpisana z pieczęcią Kazimierza Sapiehy wojewody Wileńskiego, hetmana W. Ks. Lit. w Ostaszynie, roku 1702. Maja 30. dnia.

4) Genealogia, konfrontowana z oryginałami dla prezentowania w kancellaryi orderu S. Stanisława Jałmużniczej, podług *statutu* orderowego, podpisana przez Chreptowicza podkanclego W. Ks. Lit. przy pieczęci, tak „*anno domini* 1773. *die* 20. *mensis 8bris praesentem genealogiam domus* „*Illustrissimi Stanislai Bohusz Siestrzeńcewicz episcopi Malensis canonici* „*cathedralis Vilnensis ex linea paterna et materna conscriptam in cancel-* „*laria metricis M. D. L. Varsaviae productam connotavi. Datum ut supra* „*Joachimus Chreptowicz.*“

Locus sigilli.

Pro cancellarius M. D. L.

Deinde eadem genealogia porrecta fuit ad acta judicii terrestris in Imperio Rossiaco et sic suscepta.

„Roku 1775. Febr. 25. na sądach ziemskich głównych gubernji Mohi- „lewskiej *comparendo personaliter* patron W. JP. Kniaziewicz rotmistrz Wi- „tebski linią z herbami JW. JX. Stanisława Siestrzeńcewicza biskupa biało-

nessę Noldownę, herbu *Trzyszarańczy*, urodzoną roku 1756. 30. Augusta.

Bracia jego są jeden Stanisław arcybiskup Mohylowski kościołów wszystkich Rzymskich katolickich w państwie Rossyjskim pralat, dziekan katedry Wileńskiej i kawaler orderu białego orła i orderu S. Stanisława, urodzony roku 1731. 3. 7bra.

Drugi Ludwik konsyliarz nadworny Rossyjski, urodzony 1735. 24. 7bra, ma za sobą Helenę *Chałeckę*.

Siostry: Dorota urodzona 1722. 17. 9bra, była za Mackiewiczem; Anna urodzona 1724. 15. Julji była za Rykaczewskim, Regina urodzona 1737. 25. Febr. jest za Mikuliczem; Konstancya urodzona 1742. 26. Febr. jest za Wolkowickim brygadyerem Rossyjskim.

XI. Syn Jana starszy; Stanisław wachmistrz gwardyi konnej imperatorskiej Rossyjskiej, urodzony roku 1778. 19. Febr. Brat jego, Jan także wachmistrz tejże gwardyi, urodzony 1780. 4. Junji. Siostra jedna, Amelia urodzona 1782. 4. 7bra. Druga Katarzyna urodzona 1784. 24. 9bra.

Bohuszewicz *herbu Gozdawa. Kojałowicz in MS.* ten im herb przyznaje, kędy wspomina Tomasza Bohuszewicza i syna jego Mikołaja. Alexander Spiegajło w Wileńskiem 1648. Kazimierz sędzia grodzki Słonimski. O Hrehorym Konstytucya świadczy 1647. *fol.* 41. Krzysztof poseł z Wileńskiego roku 1632. Krzysztof Minkowski Bohuszewicz z Witebskiego, Stefan z Mścisławskiego w roku 1674. podpisali elekcye. Józef Bohusz podstarości sądowy Mozyrski w roku 1726. Rozumiem że tu należy Boguszewicz Filo na Nowosiołkach podczaszy Czerniechowski, raz z sejmu 1631. do rewizyi ksiąg grodzkich Kijowskich deputowany, drugi raz z sejmu 1638. komissarz do rozgraniczenia między województwy, Kijowskiem i Czerniechowskiem. *Constit.* 1631. *fol.* 30. Także Bohuszewicz Spiegajło Alexander, komornik królewski i Stanisław Jana Kazimierza podpisali elekcyą.

Michał *Wizgierd* Bohuszewicz w roku 1700. na walnym zjezdzie obywateli W. Ks. Lit. pod *Olkinikami* pisał się z powiatu Grodzieńskiego. Tamże Paweł z Upitskiego, Michał z województwa Połockiego, Benedykt z województwa Mińskiego i Jerzy. Toż w roku 1764. Franciszek Bohuszewicz podpisał akt konfederacyi generalnej W. Ks. Lit. w Wilnie. Ignacy zaś i Re-

---

„ruskiego, kanonika katedralnego Wileńskiego, i kawalera orderu Ś. Stani-
„sława biskupa *ad acta* podał."

„Jan Hlebicki Józefowicz starosta Orszań. prez. S. ziem. głów. guber.
„Mohil. Felix Wolkowicki S. ziem. guber. Mohil. pisarz ptu Orszańs."

„Stanisław Pióro podstoli S. grodz. rotm. województwa Witebskiego S.
„głow. ziems. gubern. Mohil."

„Antoni Michał Sobański star. Tar. skar. W. Ks. Lit. dworzan. sędzia
„głow. guber. Mohil. z powiatu Mścisł."

„*Concordatum cum actis* J. Buczyński sekr. ziem. gubern. Mohil. reg.
„grodz. Orszań."

migian Bohuszewicz pisali się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z powiatu Wolkowyskiego. Stanisław sędzia grodzki Miński. Ignacy oboźny Połocki. — *Heraldyka Wielądka.*

Boiszewski *herbu Biberszteín* na Rusi. Marcina dziedzica na Boiszewie wspomina Długosz w życiu Ś. Stanisława biskupa, Alexander skarbnik Przemyslski r. 1670. miał syna Jędrzeja, i córek dwie, Barbarę za Krzysztofem Borowskim, Annę za Piotrem Dąbskim. Jędrzej podstoli Wieluński, dziedzic na Chlopicach, miał za sobą Drzewicką, siostrę wojewody Lubelskiego, która *primo voto* była za Piotrem Mniszchem, starościcem Lwowskim, córkę z nią Urszulę za Ostrowskim.

Bojanecki *herbu Strzemię.* W Czerskiej ziemi o nich pisze *Okolski:* atoli Jan Bojanecki z Krakowskiego podpisał elekcyą Władysława IV. syn jego Marcin dziedzic na Borzykowie, tego zaś syn Balcer.

Stanisław z *Bojanczyc* Bojanecki w roku 1705. pisał się na konfederacyą Sandomierską w *Opatowie.* — *Heraldyka Wielądka.*

Bojanowski *herbu Junosza.* Po różnych województwach słyną, wszakże najdawniejsze gniazdo tego domu wielka Polska. Jan z Teresy Sokolnickiej urodzony syn Jakóba. *Okolski.* Stanisława w roku 1565. zmarłego wspomina nadgrobek w Krakowie. Maryanna Jana Tomickiego herbu Drya małżonka z Dawidowskiej podkomorzanki Halickiej urodzona, córka Gabryela, Antoni podstoli Kaliski z Szczurską ostatnią z tego domu bezpotomny. Jan Bojanowski dziedzic na Niewierzu podstoli także Kaliski, mąż znakomitych przymiotów. Drugi starosta Gnieznieński. Z tegoż domu Bojanowska idąca od Szczanieckiej była za Lipskim sędzią ziemskim Kaliskim, z której poszli Stanisław Lipski proboszcz Gnieznieński, Prokop Lipski kasztelan Rogoziński i Wacław ojciec podkanclerzego koronnego. Sebastyan Bojanowski z Gruszczyńskiej siostry kasztelana Kaliskiego. Stanisław na Bojanowie, którego córka za Ottonem Gnińskim, syn zaś na dworze książęcia Słuckiego. Jan Bojanowski z Kaliskiego, Stanisław z Inowrocławskiego na elekcyą Jana Kazimierza pisali się. Bogusław na Bojanowie najprzód wojski, potem chorąży Poznański, który też z sejmu 1670. był komissarzem do uspokojenia kontrowersyi od Szląska. *Constitut. fol.* 92. Jan Olbracht i Maryanna z Poznańskiego. Piotr cześnik z Płockiego. Jan z Chełmińskiego Jana III. podpisali elekcyą. Marcin burgrabia Kościański z sejmu 1683. komissarz deputowany do dyfferencyi pogranicznych od Szląska *Constit. fol.* 12.

Ernest Bojanowski w roku 1734. był konsyliarzem konfederacyi województwa Poznańskiego. Jan podstoli koło 1742. roku, An-

toni Bojanowski w roku 1764. pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwa Płockiego, teraz miecznikiem Poznańskim. Alexander Bojanowski podkomorzy nadwor. J. K. Mci, kawaler orderu S. Stanisława w tym czasie żyjący. Ludwik Bojanowski w roku 1763. w aktach Wileńskich pisał się z innemi obywatelami W. Ks. Lit. na manifest *de illegitimitate* trybunału. — *Heraldyka Wielądka.*

Bojarski *herbu Sas.* Długosz pod rokiem 1478. o nich w Pomeranji wspomina, atoli w Podolskiem r. 1626. żył Alexander Bojarski. *Acta Castrensia Camenecen.* Olechno Bojarski, spłodził trzech synów, Stefana i Piotra *steriles* i Łukasza, który z Małgorzaty Kłodnickiej Pawła córki, *Acta Castren. Trembowol.* 1598. miał syna Jana, ten zaś z Jadwigi Skarzyńskiej *Ibidem* 1616. syna Wacława, temu Magdalena Kukowska powiła córkę Zofią *primo voto* Szypłowską, *secundo* Morawicką, z obiema bezpotomną, *Acta Castren. Lublinen.* 1690. Siemion drugi brat Olechna, tego synowie trzej, i córki dwie *steriliter* zeszły. Trzeci brat Mikołaj czterech synów zostawił, z tych Stanisław, Piotr Szczerba, Tymko, Temruk bezdzietny, Iwan zaś Czarnota spłodził Jacka *sterilem*, i Eliasza, którego syn Fedor, z Katarzyny Tyszkowskiej dwaj jego synowie, jeden Stanisław, od którego z Bilińskiej byli trzej synowie, Piotr, Józef i Dymitr. Drugi Stefan, Antoni, tego z Anny Tchorzewskiej Rogalanki, córka Marcyanna najprzód Sękowska, a potem Sobolewska *sterilis*, i syn Jan Antoni wice-regent Halicki.

W roku 1700. na zjezdzie walnym pod *Olkinikami* obywateli W. Ks. Lit. podpisał się Jan Bojarski z województwa Wileńskiego. — *Heraldyka Wielądka.*

W roku 1778. Michał Bojarski wojski Podolski. — *Przypisy Krasickiego.*

Bojemski *herbu Korab.* Alexy Bojemski, sędzia kapturowy Liwski, w tejże ziemi z bracią swoją Janem i Kazimierzem pisał się na Jana Kazimierza elekcyą.

Wielądek w heraldyce pisze że czytał w konstytucyi 1764. roku między suffragiami iż Stanisław Bojemski pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwem Sandomierskiem. —

BOKIJ HERB.

W polu czerwonem, topor biały w lewą tarczy ostrzem obrócony, nad nim krzyż złoty, na hełmie pięć piór strusich. *Paproc. w Gniazdzie fol.* 1132. *o herb. fol.* 678. *Okolski tom.* 1. *fol.* 89. Początek tego herbu z tej okazyi kładą autorowie. W książąt Ruskich obozie, pewny rycerz, gdy na harc z poganinem wyjechał, z nim się gdy sciera,

BOKIJ HERB.

od broni odpadł: tym czasem poganin tym przypadkiem ucieszony, gwałtowniej go dojeżdża: nie mając się czem złożyć mężny rycerz, topor porwał, którym najezdnika swego i z konia i z życia zwalił. Czemu przypatrując się książe Ruski, w nadgrodę tej odwagi, do topora krzyż przydawszy, jemu i sukcessorom jego za herb go nadał. Niektórzy ich od Bolkona Włodzimierzowicza linią wywodzą. Na Wołyniu o nich piszą: jakoż Gabryel Bokoj, sędzia Łucki, poseł na sejm, podpisał unią księztwa Litewskiego z koroną r. 1569. *Constit. fol.* 171. tenże sam potem lata swoje na różnych wojennych expedycyach zwątliwszy, i z życia się dla miłości ojczyzny wyzuł, ległszy trupem na placu od Tatarów: syn zaś jego w niewolą się dostał, atoli męztwem i odwagą Podkowy Kozaka wyszedłszy na wolność, dwieście jezdnych na posiłek posłał swemu obrońcy Podkowie, *Paproc. Wypis o Iwonie Podkowa.* Fedorowna Wasanowska córkę mu powiła Annę, która żyła z Stefanem książęciem Czetwertyńskim, podkomorzym Bracławskim, i syna Jana, sędziego Krzemienieckiego. *Starowol. in Monumentis.* Bliższych czasów kwitnęli Bokijowie, jedni *Kuliscy* czy *Koliscy.* Z tych Wojciech podczaszy Podlaski z Podlaskiego, Jana Kazimierza, Tobiasz z powiatu Lidzkiego, Wojciech podstoli Podlaski z Podlaskiego Jana III. elekcyę podpisali.

Drudzy Bokijowie *Pieczychojscy.* Z tych Jan rotmistrz, rycerskiemi dziełami na wojnie Pruskiej wsławiony, poległ za ojczyznę, koło roku 1628. którego synowi Filipowi w r. 1631. kazała konstytucya koronna zapłacić tysiąc sto złotych. *Constit.* 1631. *fol.* 38.

Jan Bokij o którym wyżej jest wzmianka, poległ w potyczce ze Szwedami pod *Górznem* roku 1625. był rotmistrzem pułku Kozaków. — *Piasecki* 405.

Zygmunt Bokij w roku 1700. na zjezdzie obywateli W. Ks. Lit.

pod *Olkinikami* pisał się z powiatu Grodzieńskiego. — *Heraldyka Wielądka.*

Bokij *herbu Wieruszowa*, w województwie Poznańskiem. tej familji przodek z ziemi Cesarskiej, otrzymał w Polszcze indygenat, z której był Jan Stanisław Bokij, podsędek Poznański, tego znać córka Anna była za Adamem Wężem.

Boklowski *herbu Osoria.* O nich Paprocki, i Okolski pisze, że są w Sieradzkiem. Jan podstoli Bracławski, Adam, Szymon, Marcin, Krzysztof i Michał z ziemi Dobrzyńskiej podpisali elekcyą Augusta II. Jan starosta Bydgoski.

Bokojemski *herbu Pietyrog.* Ciż o Bokoińskich świadczą, że w Wołyńskiem województwie possessyonaci byli, jednaż linia z Malińskiemi i Kunowskiemi.

Bokszański. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Dadzibog Bokszański pisał się w powiecie Orszańskim na elekcyą Jana III.

Bokun *herbu Paprzyca.* Paprocki tylko z przypadku w księdze *o herb. fol.* 233. Jana Bohuna wspomina: Okolski ich cale zamilczał. *Gvilhelm. Cambdenus in Britannia*, że kiedyś w Anglji kwitnęli świadczy. *Bohuni Equestris familiae viri in Anglia, qui pro insignibus crucem ceruleam in aureo clypeo gestarunt, ab Ingielrico de Bohun sub Henrico I. floruerunt, ad Henrici septimi usque tempora, fueruntque, Sigillatores Brevium, quos vocant Spigurnelli Regis jure haereditario, quod officium, una cum Serientia Capellae Regis Edvardo I. remisit Joannes de Bohun filius Franconis. Gvilhelmus item Bohun Comes Northantoniae. Jam Humfredi Bohuni ultimi Comitis Herefordiae et Essexiae filiam haeredem in uxorem duxit Henricus IV. Rex Angliae.* Czy tedy Polska Bokunów familia z Anglji się w te nasze kraje przeniosła, nie śmiem twierdzić, ile że według Cambdena, Angielskich i herb inszy był, i dom ten według niego tam zszedł.

To jednak pewnà, że się z Kurlandyi do W. Ks. Litewskiego przenieśli: pierwszy te przenosiny uczynił Jan Henryk ab Alten Bokun, który przez zasługi wojenne został stolnikiem Litewskim: skolligował się potem z Branicką herbu Gryf, siostrą Jana Klemensa, marszałka nadwornego koronnego, z której córka z Jerzym Lubomirskim herbu Śreniawa, na ten czas podkomorzym koronnym zmówiona, luboć się potem to małżeństwo rozeszło: druga z Hieronimem Lubomirskim, kasztelanem Krakowskim: trzecia z Karolem Wapowskim stolnikiem koronnym. Synów zaś trzech. Jan Kazimierz Bokun biskup Chełmiński, i podkanclerzy koronny,

syn stolnika: z cudzych krajów do ojczyzny powróciwszy, wziął kanonią Krakowską, wkrótce Gnieznieńską i Warszawską. Po zejściu Jana III. z denuncyacyą o śmierci jego do Papieża Innocentego XI. Cesarza Leopolda i Wenetów wysłany, w Rzymie *utriusque Signaturae Referendarius* a potem od Augusta II. Króla Polskiego sekretarzem koronnym ogłoszony, a gdy Przemyślska katedra wakowała, jemu tenże Król i z pieczęcia mniejszą konferował: już miał po śmierci Donhoffa nominacyą i na Krakowskie biskupstwo, ale Rzym był na przeszkodzie: dla tego nadzieję straciwszy Krakowskiej infuły, na Chełmińską się z Przemyślskiej przeniósł, którą rządząc lat cztery, niespodzianą śmiercią umarł w roku 1722. Franciszek Bokun brat jego, syn stolnika.

Bokusz. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie mógł wiedzieć. Stefan Bokusz nobilitowany roku 1658. miał synów trzech, z których Adam Bokusz sekretarz królewski i Jerzy, Augusta II. podpisali elekcyą z Wileńskiego województwa: i Hieronim.

Bolanowski *herbu Lubicz.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Z Bolantowa Krystyn kanonik Kujawski, umarł w roku 1508. którego nadgrobek z kościoła Inowrocławskiego wypisał *Starowolski in Monumentis.* Michał na Chodorowce Bolanowski, którego córka Zofia, Alexandra Pepłowskiego herbu Gozdawa małżonka. *MS. Peplowscianum. Okolski tomo 2. fol.* 190. dobra jego na Podolu. Atoli w Rawskiem roku 1628. czytam Samuela Bolanowskiego: i w Przemyślskiem roku 1607. dziedziczyli, wspomina ich i Okolski.

Bolbas *herbu Juńczyk 2do.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Metryka Wołyńska jeszcze w roku 1528. między inszemi kładzie Bolbasa Rostockiego z Knieruta ziemianina Wołyńskiego. Bazyli posłem będąc na sejm Warszawski roku 1589. podpisał tranzakcyą Będzińską z województwa Wołyńskiego. Alexander r. 1589. dobra Bodawki i Teterowkę przedał. Wacława czytam na pewnym monimencie w roku 1624. Jan pisarz ziemski Krzemieniecki, podpisał elekcyą Władysława IV. z Wołyńskiego. Bliższemi czasy kwitnął Marcin Rostocki z Rostok, starosta Lelowski, z ziemią Warszawską pisał się na elekcyą Jana III.

Boleski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Boleskich wspomina konstytucya koronna w roku 1647. *fol.* 38.

Bolewski miecznik Kowalski koło roku 1792. żyjący. — *Heraldyka Wielądka.*

Bolesławski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Stanisław Bolesławski w województwie Sieradzkiem possessyonat w roku 1697.

Bolestraszycki *herbu Lis.* Od Swatopełków herbu Lis poszli, o których i ja na swem miejscu mówić będę: z Krakowskiego województwa przeniósłszy się do Przemyskiej ziemi, od dóbr Bolestraszyc, tego imienia nabyli: a podobno pierwszy Stanisław Swatopełk Bolestraszycki, rotmistrz królewski, za czasów Zygmunta Augusta: ten z Barbary Dzieduszyckiej, podsędkowy Lwowskiej, która *primo voto* żyła z Boratyńskim, kasztelanem Bełzkim, spłodził córkę i dwóch synów, to jest Erazma, ten pojął Chlewicką: i Stefana, ten *primo voto* związał się z Krystyną Zborowską, kasztelanką Biecką z której potomstwo jego, Samuel i Piotr podczaszy Przemyski, a potem kasztelan Sanocki, z sejmu 1633. komissarz do uspokojenia kłótni pogranicznych od Węgier *Constit. fol.* 31. jego ze dwóch córek jedna, z Felicyanem Ożarowskim, kasztelanem Sanockim zmówiona; *2do voto* z Zarębianką, z niej córka Krystyna, pierwszym związkiem z Lityńskim, drugim z Stefanem Duczymińskim chorążym Parnawskim żyła. Jan syn Piotra kasztelana, cześnik Przemyslski, żona jego Gorajska, córek mu trzy powiła, Felicyannę Piotra Ożarowskiego, Zofią Krzysztofa Drohojewskiego, chorążego Przemyskiego, Elżbietę Jędrzeja Cikowskiego małżonki: synów z tejże Gorajskiej dwóch, Jana ten miał za sobą Dębińską, starościankę Chęcińską, i Marcina, ten Pstrokońską. Józef i Stanisław w województwie Sendomierskiem. Bolestraszyckiego trzy córki zostały jedna pierwszem małżeństwem, z Czerkasem, drugiem z Jemiołowskim sędzią Bełzkim: druga z Dominikiem Wiśniowskim, pisarzem Przemyskim. Trzecia z Getkinem poślubione.

Bolesz *herbu Jastrzębiec.* Stanisław Bolesz z Słupskiej urodzony, miał za sobą Ślesińską, z tą spłodził syna Kazimierza, który z Malczewskiej zostawił Antoniego, burgrabiego ziemskiego Poznańskiego, ten *primo voto* pojął Zbijewską, od której syn Józef. *2do voto* temi czasy ma za sobą Zofią Kowalską, herbu Wierusz. Są w Wielkiejpolszcze. Rozumiem że tu należy Piotr Bolesz, którego zwano Pieszkowski, herbu Jastrzębiec, *o którym Długosz pisze lib. Benefic. Diec. Crac.* że probostwo Ś. Michała na zamku w Krakowie, u Marcina V. Papieża windykował, które już był inkorporował kapitule Kujawskiej, biskup Kujawski, aby zawsze osobno chodziło, jakoż on sam był proboszczem tego miejsca, i protonotarius apostolicus. To zda się być pewna,

że ten dom jeszcze dawne nazwisko tego herbu Boleszczyc na sobie utrzymuje.

Wielądek w heraldyce przydaje: iż dom ten jeszcze za Bolesława śmiałego, króla w Krakowskiem miał swoje siedlisko, lecz po zabiciu Śgo Stanisława przenieśli się w Mazowsze a z tamtąd do Wielkiej Polski. — Namienia także, że z drugiego małżeństwa Antoni Bolesz z *Kowalską* miał potomstwo, córkę Urszulę Konstantego Borzęckiego małżonkę i syna Kazimierza poźniej, stolnika Gnieznieńskiego rotmistrza kawaleryi narodowej, orderu Śgo Stanisława kawalera, który w roku 1778, 1780, i 1782. był deputatem na trybunał koronny, konsyliarzem rady nieustającej w roku 1784. posłował wielokrotnie na sejmach i w ostatnim r. 1792. z województwa Poznańskiego. —

Bolimiński *herbu Leszczyc.* Ci w Prusiech Trzcianie pod Wąbrzeźnem kiedyś dziedziczyli, z Bolimінka dóbr, znać imię swoje wynieśli. Bolimiński Włoszek mąż rycerski. Starożytności domu tego księgi ziemskie Pruskie świadkami są. *MS. o famliach Pruskich.*

Krasicki w przypisach pisze o Bolomińskich *herbu Leszczyc* familji w Prusiech, której starożytności dowodem są księgi ziemskie i piszą się *haeredes in Trzciana pod Wąbrzeźnem.* — *Manus. Helsb.* —

Gdy siedziba tej familji, ta sama jest co i Bolimińskich przez Niesieckiego podanych, więc jedna i ta sama jest to pewnie familia, lubo trudno zapewnić które nazwisko jest prawdziwsze. —

Bolko *herbu Rogala.* Okolski ich pod herbem Działosza położył, alem ja się i nie na jednem miejscu napatrzył, że się Rogalą pieczętują. Stanisław Jacek Bolko proboszcz Bielski, kanonik Warszawski. Bartłomiej Hieronim, udzieliwszy swojej fortuny Bogu hojną ręką do kościoła naszego Krakowskiego u S. Piotra, bratu swemu Michałowi w Litwie pod Nieświeżem mieszkającemu, dobra Tymów zapisawszy, w tymże kościele ciała swego zwłoki złożyć kazał, w roku 1654. *Historia Colleg. Cracovien.* Jan Orczyński Bolko: ten jako świadczy nadgrobek jego w Wieliczce mu wystawiony, w Wielkiejpolszcze się urodził, średni wiek życia swego na dworze Króla Stefana polerował, dalszy w obozie na obronę ojczyzny poświęcił. *Starowolski in Monumentis.* Tu przydaję, że Kniaziowie Świercsy Bolkami się też piszą.

Bolkowski *herbu Rolicz.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: w Łęczyckiem województwie znajdują się, luboć Jan Bolkowski z Wieluńską ziemią pisał się na elekcyą Jana Kazimierza. Wszakże niektórzy Bolgowskiemi ich nazywają.

Bołhatyn. I o tych nasi genealogistowie zamilczeli. Księztwo Litewskie ich gniazdo. Jan Bołhatyn, poseł na sejm

z Mińskiego województwa roku 1613. i z niego deputowany na sądy fiskalne *Constit. fol.* 8.

Boltuc. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Michał Boltuc z Wileńskiem województwem pisał się na elekcyą Augusta II.

Wielądek w heraldyce pisze, jako czytał; iż na zjezdzie walnym województw, ziem i powiatów W. Ks. Lit. pod *Olkinikami* w roku 1700. Michał Bołtuć z województwa Wileńskiego, Kazimierz z Oszmiańskiego pisali się. Joachim Boltuć w r. 1764. podpisał akt konfederacyi generalnej W. Ks. Lit. w Wilnie. Jan Tadeusz Boltuć starosta Piekarski, tamże pisal się oraz na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwa Nowogrodzkiego.

BOMBEK HERB.

O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: herb ich własny taki. Tareza na dwie części przedzielona, po jednej stronie lew dwiema łapami do góry wspięty, po drugiej stronie pięć róż ciągiem w pasie. Z jakiejby okazyi ten herb był nadany, nigdziem się doczytać niemógł: w województwie Sendomierskiem teraz kwitną. Stanisław w r. 1697. Z tych także jedna była za Brantem Jerzym. — Herb ten który tu położyłem jest z domowej ich pieczęci, atoli *MS. o familiach Pruskich* twierdzi że herbu *Ramult* używają. —

Wielądek pisze iż czytał w konstytucyi r. 1764. między Suffragiami, że Józef Bombek pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla. —

BONAROWA HERB.

W tym herbie jest lilia polna, z drugą tak związana, że jedna z nich do góry wierzchem prosto zmierza, druga na dół, obiedwie od korzénia tak się z sobą schodzą, jakby się jedną lilią zdały: tak tedy skombinowanej lilji połowa jest białej w czerwonem polu, z lewej strony tarczy: z prawej zaś druga połowa czarna, w białem polu: nad hełmem pół człowieka w zbroi i w szyszaku na głowie staroświe-

BONAROWA HERB.

ckim, dwie chorągwie w ręku trzyma; w prawej białej ręce (bo i sam na pół czarny) czarną, w lewej czarnej białą. Na szyszaku lilia u niegoż taka, jako na tarczy. *Paproc. w Gniazdzie fol.* 1213. *o herb. fol.* 578. *Okolski t.* 1. *fol.* 59. *Bielski fol.* 507. Podobniusienki temu herb kładzie *Petrasancta cap.* 60. między cudzoziemskiemi klejnotami, z tego snadno poznać, że się nie u nas w Polszcze urodził, ale zkąd inąd przeniesiony. Jakoż nabyty ten herb we Francyi z tej okazyi. Między Królem Francuzkim Filipem i Anglikami wojna zagorzała, ale mniej fortunna Francuzom, bo nie tylko, z wielką stratą ludzi i kawaleryi swojej, ale też i Jan niewidomy Król Czeski, Francuzkiego Króla, jako powinowatego swego posiłkujący, tamże zginął. Działo się to w r. 1346. Jan Boner z Wissembergu nad rzeką Landą dobra swoje mający z Niderlandu przyszedłszy, w wojsku Francuzkiem na ten czas żołd prowadził, ten w kilku okazyach, gdy szczęśliwym Marsem Anglików przytłumił, najprzód rotmistrzem, aż też i hetmanem uczyniony, tak wojskiem owem rządził, że wkrótce Anglików na głowę poraziwszy, dwie chorągwi czarną i białą, zwycięztwa swego zdobycz wyniósł i Królowie pod nogi rzucił. Za co krom znacznych i godnych rycerskiego serca upominków, też same chorągwie jemu i sukcessorom jego, Król Filip w herbie nadał, przydawszy do tego Francuzką lilią tym kształtem jako się wyżej mówiło.

Do Polski rychłoli przyszedł, nie mogę determinować. *Decius* w historyi o Zygmuncie pierwszym napisanej, a tym pewniejszy autor, że tego wieku żył, i patryotą był Bonerów, pod rokiem 1515. wypisawszy inszych, którzy z Wissenburgu od lat 80. w koronie naszej a osobliwie w Krakowie osiedli, mówi: *Evocatus est item a Vissemburgensibus in hoc Regnum vir insignis Joannes Bonerus Landanus, qui primis initiis ex mercatura opibus auctus, et apud Casimi-*

rum, Joannem Albertum, et Alexandrum Poloniae Reges in pretio habitus est. Toż samo z Decyusza luboć go oni Miechowitą ochrzcili) wypisali *Bielski i Paprocki.* Atoli tenże sam *Paprocki o herb. fol.* 699. wypisując niektórych znaczniejszych ludzi w mieście Krakowskim od roku 1378. kwitnących, kładzie Mikołaja Bochnara, który prezydował temu miastu roku 1383. i znowu w roku 1396. gdy oraz był Żupnikiem Żupy Krakowskiej. Łukasza także Bochnara w roku 1403. Dryacki potem, i inni pisarze życia B. Izajasza Bonera twierdzą, że się ten święty urodził w roku 1380. toć dawniej przed Janem Bonerem, ba i przed Kazimierzem Jagiellonowiczem Królem, musiała do nas zawitać familia Bonerów: chyba żeby kto mówił, że ci, Mikołaj, Łukasz i B. Izajasz nie byli z domu tego Bonerów, ale Bochnarów herbu Starykoń: wszakże Dryacki wyraźnie twierdzi, że przy grobie B. Izajasza, herb ten Bonerów, na pamiątkę znać rodakowie swemu, od któregoś kolligata przydany z dawna widział: dla czego i ja tu krótko życie jego zbieram.

Błogosławiony Izajasz Boner, z ojca Floryana Bonera, z matki Bronisławy z Brzezia Lanckorońskiej herbu Zadora córki Hieronima, w Krakowie na Grodzkiej ulicy w roku 1380. na świat wydany, Ambroży przy chrzcie nazwany, gdy dorósł, do szkół akademji na ten czas jeszcze na Kazimierzu przy Krakowie, od Kazimierza wielkiego Króla Polskiego fundowanej, oddany był roku 1395. Tam tak wkrótce postąpił, że po przeniesieniu tejże akademji z Kazimierza do Krakowa, bakałarską i mistrzowską otrzymał godność, jako świadczy metryka *Artisticae facultatis* r. 1406. *to Dryacki.* Co jednak nie może się rozumieć, żeby miał w akademji Krakowskiej w tym roku doktorem Teologji być deklarowanym, ponieważ według naszych historyków nierychło po tym roku w tej akademji pozwolono teologji uczyć: dla tego *Clusius* powiada, że nie w akademji, ale w klasztorze Augustyańskim przy Krakowie, ta promocya jego stanęła, w którym wszystkie osobliwie wyższe nauki tych tam czasów kwitnęły. Z temiż ojcami poufale konwersując, i na kazania ich i rozmowy uczęszczając; gdy raz słyszał kaznodzieję w kościele Ś. Katarzyny, żarliwie każącego, świat i marność jego chydzącego, zmierził go sobie, i habit na siebie przyjął zakonu Pustelników Ś. Augustyna, z ręku pobożnego Jana, opata Świętokrzyskiego, tegoż konwentu przeora, Izajasza imię, na nowe życie przybrawszy sobie. Zaraz się tedy tak w rozlicznych cnotach ćwiczyć począł, że się wkrótce wizerunkiem stał doskonałości, i przykładem drugim. Nie było mu nic milszego, jako o błogosławionej wieczności i chwale niebie-

skiej myślić i mówić, której że jeszcze tu na ziemi żyjąc zasmakował, świadczyli co słyszeli bracia zakonni, kiedy pod czas modlitwy, podniesionego od ziemi i w zachwyceniu będącego Izajasza widzieli, któremu niezwyczajna jakaś melodya (znać Anielska) przedziwnej wesołości i harmonji przygrawała, osobliwie hymn, *Ave Regina Caelorum, Mater Regis Angelorum* wyśpiewując, a z nią wraz i ten mąż święty: jakoż affekt w nim ku Najświętszej Matce szczególniej się wydawał, ztąd najczęściej na modlitwę przed jej obraz uczęszczał; który jego nakładem odmalowany, Bóg potem wielkiemi łaskami wsławił, więc częstokroć w przeciągnionem w głęboką noc, tamże swojem nabożeństwie, gdy go sen morzył, rzuciwszy się na ziemię, bardziej łudził sen, niżeli zasypiał, bo się wkrótce znowu do swoich z Bogiem porywał delicyi. Pokora w nim osobliwsza: z tej gdy go starsi jego, o niektóre, choć bezwinne defekta strofowali, do nóg im padał, całował i odpuszczenia prosił. Z tej jeszcze w Nowicyacie zostając, tak o sobie podło trzymał, że się niegodnym być sądził sukienki zakonnej, nie pożytecznym zakonowi, a potem choć też już w leciech podeszły, i powagi u wszystkich wielkiej, przecież najniższe posługi i urzędy z osobliwszem swojem ukontentowaniem wdzięcznie przyjmował, braci zakonnej w ich chorobach z miłością służąc, szpitale i ubogie chaty nawiedzając, tych nędze cieszył, owych w lepszą ku Bogu nadzieję wbijał, tamtych do cierpliwości zachęcał; żeby mu zaś czasu niezbywało do modlitwy i ksiąg czytania, cztery tylko godziny spoczynkowi dawał od ósmej do dwunastej godziny. Nie tylko jednak niespaniem trudził ciało swoje, ale też i ostremi dyscyplinami do krwi krajał, żelaznemi paskami ściskał, włosiennicą trapił, postami wycieńczał, w Poniedziałki, Środy i Soboty prawie nic nie jedząc, swoją własną porcyą ubóstwo przy klasztornej forcie karmił. W ciężkie mrozy bosemi nogami do kościoła chodził, które swoje umartwienie, żeby był przed okiem ludzkiem utaił, obuwia w prawdzie zażywał, ale wyrzniętego spodem. Tak przystrojony, groby Ś. Stanisława biskupa, i B. Salomei, i innych ŚS. patronów Polskich pieszo obchodził, zkąd bywało, że to od kamieni, to od mrozu, to od innych ostrych rzeczy, nogi pokrajane krwią mu spluszczały. Nieprzyjaciołom swoim nienawiść ku sobie, miłością płacił, do nóg ich upadając, i za swoje przewinienia błagając. Niezwyciężonem sercem wszystkie przykre stósy znosił: szarpiące naukę jego i święte akcye języki, uszczypliwe swoich postępków naśmiewiska, cenzury zazdrosnych, kalumnie złośliwych, wszystko to zwalić go z bogobojnego i z Bogiem złączonego przed-

sięwzięcia nigdy nie mogło. W tych cnotach nieustannie ćwiczącego się, śmiertelna choroba zastała, w której pokazała mu się Najświętsza Panna z dziecięciem Panem Jezusem na ręku, otoczona w koło Ś. Stanisławem biskupem, Jackiem, Kazimierzem, (tak wszyscy życia jego pisarze mówią, atoli Ś. Kazimierz aż w dwanaście lat potem dopiero, do chwały się niebieskiej przeniósł, to jest roku 1483. a to się działo 1471. według *Dryackiego* roku 1461. kiedy Ś. Kazimierz ledwo się był urodził.) Jadwigą, Salomeą, Kingą i wzywając go do nieba, rzekła do niego (kładę słowa z Ks. Nadasego) *Serve mi dilecte paratus jam esto, possidere regnum Dei, ab initio mundi a Deo omnibus Sanctis praeparatum*, czem ucieszony B. Izajasz, wesoło i świątobliwie życia dokonał w roku 1471. wieku swego 90. dnia 8. Lutego; cóżkolwiek bądź co inni rozpisali, ja idę za inskrypcyą, którą na nadgrobku jego wyrysowano było bardzo krótką, *Obiit Venerabilis Pater Isajus Sacrae Theologiae Professor anno* 1471. Nad grobem zaś obraz jego postawiono, w ręku trzyma tę sentencyą: *Tempus breve, judicium difficile.* Do tak wielkiej świątobliwości życia, nie mniejsza się, w nim nauka związała była: znać ją było na *Concilium* Konstancyeńskim, kędy z dziesięcią innemi tegoż zakonu doktorami, Hussytów błędy, gruntownemi zwątlił dowodami; toż uczynił w Pradze. Znać i do tych czas w niektórych pismach jego: cztery albowiem księgi napisał *in Magistrum Sententiarum*, w których i dowcipu jego obrót, i niepospolita umiejętność wydaje się. *Commentaria* zaś, które były po jego śmierci zostały, o Najświętszej Trojcy, w roku 1556. gdy klasztor Krakowski OO. Augustyanów niespodzianym pożarem zagorzał, tymże ogniem spłonęły, jako też i życie jego, które wkrótce po zejściu jego, ktoś z świadomych i współ z nim żyjących, obszerniej był napisał: to tylko, com ja tu przytoczył, ci którzy potem o nim pisali, na chwałę tego błogosławionego męża podali, to jest *Martinus Baronius Clericus anno* 1610. *Nakielski in Miechovia fol.* 265. *Fridericus Szembek Soc. J. Philippus Alegambe Soc. J. Bollandus in Actis SS. tomo* 2. *ad* 8. *Febr. Bzovius in Annal. tomo* 18. *num.* 34. *Pruszcz Forteca Duchowna fol.* 144. *Augustinus Clusius anno* 1610. a najpośledniej *Fulgentius Dryacki Ord. S. August.* Świątobliwość życia jego, Bóg wielkiemi cudami wsławił, bo jeszcze za żywota swego, dwóch umarłych wskrzesił, o jednym wszyscy pomienieni autorowie wspominają, że gdy się B. Izajasz przed obrazem Najśw. Matki modlił, a tym czasem Stanisława imieniem, mieszczanina Kazimierskiego ciało do pogrzebu w ten kościół wnoszono, ujęty wielkim żalem kolligatów, którzy

zmarłego stratę opłakiwali, zawołał do Najśw. Matki mąż ten święty *Monstra te esse Matrem*, a potem trupa za rękę wziąwszy, podniósł, i żywego oddał. O drugim znajdziesz w życiu B. Stanisława Kazimirczyka. Tyleż i po śmierci jego, przez zasługi jego wskrzeszonych czytam. Nadto jedni wzrok, drudzy po ciężkich malignach zdrowie, inni że rozliczne u grobu tego B. łaski i podziśdzień jeszcze odbierają, świadczą wdzięczne tychże dobrodziejstw zawieszone wotywy i pisarze życia jego do których odsyłam. Ciało jego z ziemi podniesione za konsensem Urbana VIII. Papieża w r. 1633. przez komissarzów na to deputowanych od biskupa Krakowskiego, dalszych honorów i czci od stolicy apostolskiej czeka, przy którego grobie nie raz osobliwszą jasność wielu z podziwieniem widziało.

Jan Boner z Helwecyi wyszedłszy, w Krakowie najpierwej czas niejaki zabawił, i za sobą Jakóba, Fryderyka, i Jędrzeja braci pociągnął: wkrótce nabywszy dóbr dziedzicznych w Krakowskiej ziemi, a zwłaszcza na Ogrodzieńcu i indziej od Włodka podczaszego Bocheńskiego, (*Dryacki*) gdy się jeszcze przez wielkie swoje zasługi Zygmuntowi pierwszemu przymilił, od niego burgrabim i żupnikiem Krakowskim uczyniony. Który respekt Pański, wiele inwidyi na niego obalił, atoli niewzruszony najmniej tem umysł Bonera, dobra wszystkie królewskie wielkiemi długami obciążone swoją szkatułą opłacił. Tak spiż dwunastą tysięcy czerwonych złotych od Jordana z Zakliczyna wykupił, Oświecim i żupy Ruskie, czternastą tysięcy czerwonych złotych od Pawła czarnego mieszczanina Krakowskiego. Nieszawę dziesiącią tysięcy od Stanisława Kościeleckiego. Stróż rybitwą, mlyny i jatki i inne dochody do wielkorządczy Krakowskiego regulujące się, dwunastą tysięcy uwolnił. Olborę Olkuską, to jest dziesięcinę od kruszcu, piącią tysięcy od Seweryna Betmana. Sieradz piącią tysięcy, Gostynin dwiema tysięcy i trzysta złotych. Radom trzema tysiącami, Sochaczów siedmią, Piotrków tysiącem i dwiema sty, Drohobycz piącią tysięcy, Rabsztyn półtorą tysięcy; Rytter zamek tysiącem, cło Lubelskie tysiącem i czterema sty, Człuchów, czterema tysiącami, Tucholą jedenastą tysiącami, Sądecz czterema, Inowrocław piącią, mostwowe i cło Toruńskie dziesiącią tysiącami, z różnych ręku oswobodził. Dworowi całemu królewskiemu niepłatnemu od wielu lat wszystkie zasługi popłacił, na co wydał około dwóch kroć sta tysięcy złotych. Nadto zamek Krakowski, który był prawie upadł, wielkim kosztem zmurował, zwłaszcza stronę od zachodu słońca, a potem i inne ściany. *Bielski fol.* 507. *Pastor. in Floro Polon. Cromer.* Tak uwol-

nione dobra Zygmuntowi oddawszy, ostatni dług śmiertelności oddał r. 1523. *Literae Sigis. I. in MS. Petricov.* W nadgrodę jego ku sobie szczodrobliwości dał mu Król Zygmunt starostwo Rabsztyńskie i Oświecimskie, przytem cła Lwowskie, Buskie, i Bełzkie: i Łobzów pod Krakowem (*Idem ibidem Bielski fol.* 551.) puścił mu w pewnej summie.

Seweryn Boner z Balic dziedzic na Ogrodzieńcu i Kamieńcu, kasztelan Biecki, żupnik, i wielkorządzca Krakowski, Ośmiecimski, Zatorski, Biecki, Rabsztyński, Wschowski, Ojcowski starosta, syn Jana o którym się wyżej mówiło według Okolskiego. Czego Paprocki nieśmiał mówić, ale tylko pisze, tychże Bonerów potomek był Seweryn, i na liscie Zygmunta pierwszego, w którym tego Seweryna z Ludwikiem Decyuszem exekutorami testamentu Jana Bonera naznacza. *Literae Sigism. I. in MS. Petricov.* nie zowią go synem, ale nepotem Joannis seniorem: znać że od któregoś z braci jego, był synowcem Jana ten Seweryn: Mąż, że słowy Decyusza rzekę, *inter cives tota Sarmatia insignior*, od Ferdynanda Cesarza otrzymał *titulum Baronatus* na Ogrodzieńcu i Kamieńcu. *Joannes Firlej Castellan. Wojnic. in Literis ad filios:* który Kamieniec albo jak go teraz zowią Odrzykoński pod Krosnem zamek, wielką częścią z fundamentu wyniósł, wybornym kształtem w roku 1534. kędy podziśdzień widzieć herby Bonerów i Betmanów: atoli ten zamek, pierwszy swój początek Kamienieckim Pilawczykom powinien, co i same mury herbem Pilawa naznaczone głoszą, a od Kamienieckich, czy przez sukcessyą, czy przez kupno wszedł w dom Bonerów. Kaplicę także S. Jana Chrzciciela u Panny Maryi w Krakowskim rynku wspaniale ozdobił, kędy sobie jeszcze żyjąc, miedziany nadgrobek wystawił, gdzie i leży, życia tego dokończywszy w roku 1540 *). będąc na ten czas kasztelanem Sądeckim, a przedtem Żarnowskim. Jego z Zofji Betmanowny, córka Zofia, dostała się w małżeństwo Janowi Firlejowi wojewodzie na ten czas Lubelskiemu, i marszałkowi koronnemu, o której zmarłej w roku 1564. *Tricesius epigram. lib.* 1. *Kochanow. epigram.* napisał.

Tu Różą, tu Fiolki, tu mieccie Liliją,
Ten marmur świątobliwą zamyka Zofiją.
Zofiją Bonerównę, której żywot święty,
Godzien aby wszem Paniom za przykład był wzięty.

---

*) *Krasicki w przypisach* dodaje: W Manuskryp. Helsb. wiele jest listów oryginalnych tego Seweryna, zawżdy jednak podpisywał się *Bonar.* Nie dobrze był informowany Niesiecki gdy śmierć Seweryna Bonara w roku 1540. położył, są albowiem w Manus. Helsb. listy jego pisane roku 1546. —

Z tej Betmanowny synów czterech: Franciszek sekretarz Króla Zygmunta Augusta mąż godny i znacznie zasłużony, zostawił synów Andrzeja, Adama, i Seweryna i dwie córki. Drugi Jakób, ten się wyniósł z Polski na Szląsk. Jan, trzeci syn z Betmanowny, najprzód Chełmski, potem kasztelan Oświecimski, z którym tytułem podpisał list Zygmunta Augusta roku 1546. *et* 1549. *u Paproc. fol.* 86. *Nakielski in Miechovia fol.* 650. *Orichov. dial.* 6. potem Biecki i wielkorządzca Krakowski, Spiski, Rabsztyński starosta z Katarzyną Jana wojewody Sendomierskiego córką Tęczyńską, żył niepłodnie, umarł roku 1562. Stanisław czwarty syn starosta Biecki, ale i ten z Elżbietą Jordanowną Spytka kasztelana Krakowskiego córką bezpotomny.

Ponowił znowu po Betmanownie zmarłej roku 1532. Seweryn kasztelan Sądecki małżeńskie śluby, z Kościelecką wojewodzanką Kaliską, z której dwóch synów zostawił, Seweryna z Balic Bonera kasztelana Krakowskiego, starostę Rabsztyńskiego Dobczyckiego: ten pod Pleszkowem własnym swoim kosztem, cały pułk konnych ludzi przywodził. *Paprocki fol.* 405. W roku 1589. komissarzem królewskim do Rygi, z Leonem Sapiehą kanclerzem Litewskim ordynowany, szczęśliwie wzburzoną od swywolnych ludzi rebellią uspokoił. *David Hilchem, Vita Farensbachii*, umarł koło roku 1593. z Wołowiczowną kasztelana Wileńskiego i kanclerza W. Ks. Litew. córką żadnego potomka nie mając: zaczem się wszystka fortuna jego w dom Firlejowski zlała. *Historia Dom. Probat. Cracov.* Fryderyk brat jego z tejże Kościeleckiej, w pokoju żył bezżenny.

Adam syn Franciszka, o którym się wyżej mówiło z Krupczanki urodzony, złączywszy się dożywotnie z Bidzińską, z niej czterech synów odebrał, Jana, Krzysztofa, Adama, i Marcina, który od Kozackiej rebellizującej ręki poległ. Jakóba też potomstwo ze Szląska do Polski się wróciło. Zybald w zakonie S. Franciszka de observan. życie swoje poświęcił Bogu, Bonawenturą nazwany. Seweryn i dwie ich siostry, z których Anna Janowi Zagorskiemu, Lukrecya Janowi Jezierskiemu pisarzowi ziemskiemu Łuckiemu zaślubione: wszystkie z Katarzyny Zajdliczowny spłodzone.

Pamiętne tych Bonerów i podziśdzień dzieła, bo żupy Bocheńskie i Wielickie lepszym porządkiem, a z niemałym sumptem swoim restaurowali, od których imienia, i podziśdzień jeszcze się zowie szyba Bonerowska: kościołom też siła ozdoby przyczynili, jako ołtarz S. Stanisława na Skałce cały wyzłocony ich kosztem stanął, co znać z herbu na tymże

ołtarzu na pamiątkę zostawionego. Atoli potem, gdy familianci tego domu co raz to w wyższe honory i dostatki postępowali, wiary prawowiernej odstąpili, Luterskim kacerstwem zarażeni, w którym pomarli, i cała zeszła familia.

Co przydaje pisarz życia błogosławionego Izajasza Bonera, że się Mikołajowi Bonerowi, na sejmie Hrodelskim dostał herb Nowina, albo Złotogoleńczyk. (*Dryacki in Vita B. Boner*) to się do tych Bonerów najmniej regulować nie powinno, dla racyi wyżej namienionej.

BOŃCZA HERB.

W polu błękitnem, Jednorożec biały, do konia podobny, przedniemi nogami w górę wspięty, jakby w biegu zapędzony w prawą tarczy, na czele róg kończaty: nad hełmem i koroną pół takiegoż Jednorożca, jaki jest na tarczy. *Okolski* pole Bończy czerwone naznacza, inni Jednorożca w lewą tarczy obróconego głową sztychują. *Paprocki w Gniazdzie fol.* 79. *o herb. fol.* 476. *Bielski fol.* 77. *Okolski tom.* 1. *fol.* 62. *Liber Klejn.* Siła jest domów we Włoszech, Francyi, Niemczech, Brytanji, Szląsku, które tymże właśnie kształtem Jednorożca w swym herbie noszą. O tych *Petrasancta cap.* 54.

Kwestya jest między wielą autorami zagęszczona, czy są na świecie Jednorożce. Twierdzą, że są, *Plinius, Aelianus*, *Solinus*, *Polyhist. cap.* 5. *Ś. Izydor*, i inni. Opisują go zaś takim kształtem. Zwierz do konia podobny, nie tylko symetryą, ale i wielkością, atoli kark bardziej jeleniemu akkomodujący się, na czele róg mu jeden wyrasta, dwa albo trzy łokciowy, ogon jak u dzika, nogi jak u słonia, ale w biegu daleko chybkością słoniów przechodzi. Z tego tu opisania Jednorożców owo urosło *aenigma: Cervum fronte refert, Elephantum sed pede, cauda aprum, voce bovem, corpore prodit equum.* Przydają ciż autorowie, że go żywcem

dostać już dorosłego nikt nie może, chyba młode bardzo dzieci jego, ale więc takiego fortelu na jego usidlenie zażywają. Pannę mu pięknie ustrojoną stawiają, którą zoczywszy, swojej z natury dzikości prawie zapomina, jak łaskawy jaki baranek, tak sobie z nią igra, póty, póki sen go nie zmorzy, dopiero zasadzeni myśliwcy wypadają, i róg mu odcinają: zkąd i symbolista nad nim przypisał: *Virgineo mansuescit amore.* Róg zaś ten jego, doświadczone na wszystkie trucizny lekarstwo, bo wpuszczony w zarażoną od jadowitych gadzin wodę, uczyni zaraz zdrową: dla którego swego przymiotu, nie masz żadnego Pańskiego lamusu, gdzieby jednorożcowe rogi, albo za osobliwszy prezent nie pokazywano, albo żeby go w złoto bogato nie oprawiano, z tą niezbitą opinią, że to prawdziwe jednorożca łupy.

Z drugiej strony Grzegorz wielki *lib.* 31. *Moral. c.* 13. *Tertullian. lib.* 2. *contra Idol. cap.* 10. *Origenes, Andreas Marinus, Kircher in mundo subterraneo lib.* 8. *fol.* 66. *Szentivani in Curios. Miscell. part.* 1. *dissert.* 10. tak opisanego zwierza za pozorną bajeczkę rozumieją. Nie przeczą najmniej ci autorowie, żeby się nie miały znajdować na świecie Rinocerotes, albo Nosorożce (luboć S. Hieronim tłomacząc z Hebrajskiego, *Rem,* za jedno rozumie, tak Jednorożców albo Monocerotes, jako i Nosorożców) jakie więc na amfiteatrach Rzymskich na widowisko sprowadzano, to jest zwierzę wielkością do byka podobne, lubo trochę dłuższe, kształtem do dzika, o jednym rogu nie zbyt długim, nie na czele jednak, ale na nozdrzach wyrosłym. Przyznają i to, że są osły Indyjskie jednorożne, u których róg na czoło wychodzący, od korzenia szerszy z lekka się w koło zakręca. O dzikich kozach w Indyi toż przyznają, że im jeden róg na głowie wyrasta, ale najwięcej na cztery piędzi długi. Wyżej zaś określonego Jednorożca, żaden nigdy nie widział, słusznie tedy za zmyślonego mieć go każą.

A ponieważ na wielu miejscach rogi jednorożcowe za prawdziwe prezentują i chowaja, jako w Paryżu w kościele S. Dyonizego, na pięć łokci długi; w Argentoracie, tak wielki, jak słusznego mężczyzny statura być może, w Wenecyi u S. Marka, i gdzie indziej; Ks. nasz Kircher wnosi z poważnych racyi; że te nie są jednorożcowe prawdziwie, ale rybie rogi, któremi ich natura uzbroiła przeciwko Wielorybom w lodowatem morzu znajdującym się, takiej dzielności; że w źródlaną wodę włożone, gdy się jej kto napije, nie tylko trucizny zbywają, ale i inne paroxyzmy leczą. Inne zaś tym podobne rogi, że się częstokroć w ziemi rodzą (świadczy tak Kircher jako i Szentywani) przez niedościgłą na-

tury operacyą. Do których autorów odsyłam czytelnika, mnie o tem dosyć namienić.

O początkach tego herbu, żaden nie pisze, na to się tylko zgadzają, że ze Włoch zaraz przy pierwiastkach wiary chrześcijańskiej w Polszcze, w te tu kraje nasze przeniesiony. Według niektórych przyszedł z Klemensem biskupem Kruświckim, albo Kujawskim. Ten po Lucydusie pierwszym tego miejsca infułacie w roku 994. wstąpił na tę stolicę, od Benedykta Papieża tego imienia siódmego potwierdzony, w Smogorzewie ciało jego pochowane leży: to wypisał *Paprocki* na co przywodzi *Długosza*, ale omylnie: bo Długosz w roku 1005. powiada, że ten Klemens na Wrocławskie w Szląsku wstąpił po Urbanie zmarłym, nie na Kruświckie, a umarł roku 1027. i Damalewicz wszystkich biskupów Kruświckich albo Kujawskich osnowę, od początku, aż do lat swoich przeciągnąwszy, o Klemensie żadnej wzmianki nie uczynił; do tego, ponieważ w Smogorzewie pochowanego być mieni Paprocki, toć znać, że był Smogorzewskim biskupem, albo jako ich teraz zowią Wrocławskim na Szląsku, (ponieważ pierwsi tego miejsca infułaci, tam się chowali) nie Włocławskim albo Kruświckim. Siedział na tej katedrze, według Długosza lat dwanaście, luboć Glinka w swoim Jednorożcu twierdzi, że od Benedykta VII. Papieża ten Klemens był wysłany do Mieczysława książęcia Polskiego, żeby go był od balwochwalstwa i wielożeństwa odciągnąwszy, do wiary chrześcijańskiej nakłonił; którego tenże sam Mieczysław, zażył w legacyi do książęcia Czeskiego, o Dąbrówkę w małżeństwo prosząc: trzydzieści i cztery lat (powiada) że na tej stolicy siedział, żył według niego lat sto piętnaście: ztemwszystkiem, i w tem wieku żadnego siwego włosa na nim nie było; dwunastu ubogich u stołu swego żywił: ale że te rzeczy Glinka tak dawne opisuje, a żadnego autora nie przywodzi, i owszem przeciwko inszym historykom, zda się rzecz być podejrzana.

Drudzy popierają, że z Prokulfem biskupem Krakowskim przyszedł ze Włoch mąż znaczny Mierzb nazwany z tym herbem w roku 988. (cale nie Włoskie słowo Mierzb, suspicyą o tej powieści podejrzanej czyni) ten od Mieczysława monarchy Polskiego wdzięcznie przyjęty, i w dobra opatrzony, gdy brat jego Klemens biskupstwo wziął Kruświckie, on przy kluczu Kozłowskim w Mazowszu nie daleko od Czerwieńska wieś założył, i Bończa nazwał: które i podziśdzień mówi Paprocki jeszcze na tychże dobrach dziedziczy: jest i w Chełmskiej Bończa wieś, ale ta zda mi się już poźniej od Sienickich tego herbu i tych dóbr possessorów intytułowana.

Bończy zaś przezwiska okazyi domyśla się Okolski i Ks. Rutka, że prawi temu Mierzbowi Bonifacy imię było, co Polskim na ten czas językiem, jednoż znaczyło co Bończa, a tak i herb, i on, i dobra Bończa nazwane. *MS. Rozrażew.* powiada, że tę familią z Włoskiego Bontempo zwano, to jest dobry czas, zkąd w Polskim języku przerobione Bończa imię urosło. Tegoż samego Mierzba dwóch synów rachuje Paprocki pod rokiem 1061. Mikołaja i Bogusza, którzy się pisali z Wścieklic, tych obudwu Lambert Zula biskup Krakowski, razem z Świętym Stanisławem Męczennikiem na kanonią Krakowską podwyższył. Pewny autor przydaje, że obadwa ci bracia jednego się dnia urodzili, jednegoż i pomarli. *Starowolski in Vitis Episcop. Cracovien.* z Długosza o samym tylko Mikołaju z Wścieklic herbu Bończa wspomina, że od Lamberta kanonikiem był kreowany. Bogusz z Ziemblic do Półkoziców należy. Kładzie potem Paprocki Bogusława z Wścieklic pod rokiem 1100. z pewnego przywileju. Jan Schedeland, albo jako go inni piszą Szotlant biskup Chełmiński tegoż herbu Bończy używał, o którym mówiłem pod biskupami Chełmińskiemi.

Herbowni.

Bartoszewski,	*Iżycki,*	*Rutkowski,*
Białobrzeski,	*Kargowski,*	*Rybczewski,*
Boniecki,	*Klonowski,*	*Sienicki,*
Bracicjowski,	*Krakowiecki,*	*Skoczewski,*
Brzeski,	*Krzewski,*	*Skorowski,*
Brzostowski,	*Kulwiński,*	*Socha,*
Bukowski,	*Kunicki,*	*Solikowski,*
Bystrzycki.	*Lissowski,*	*Srzebiecki,*
Charlęski,	*Moraniecki,*	*Strzeszkowski,*
Chmielecki,	*Niedabylski,*	*Szerzeński,*
Chomętowski,	*Osmolski,*	*Tomaszowski,*
Chrościcjowski,	*Pioro,*	*Turobojski,*
Fredro,	*Pokrzywnicki,*	*Uszdowski,*
Gasparski,	*Postruski,*	*Waśniewski,*
Gozimirski,	*Radawiecki,*	*Wilga,*
Guliński,	*Romanowski,*	*Żołkiewski.*

Bonelli. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie mógł wiedzieć; bo Jan i Jakób Bonelli, dopiero otrzymali indygenat roku 1658. o czem konstytucya.

Boniecki *herbu Bończa.* Dawne od dóbr Bończy imię w nich dziedziczy w Mazowszu jeszcze i w tym wieku, z tych jedna była za Rudzkim w Rawskiem roku 1696. Krzysztof,

Walentyn, Remigian w ziemi Czerskiej Ludwik i Stanisław w województwie Inowroclawskiem, Maciej w ziemi Chełmskiej podpisali elekcyą Augusta II.

Ludwik Boniecki podsędek Chełmski koło roku 1763. — Antoni podobnież był podsędkiem ziemskim Chełmskim 1773. roku. — Wacław podstoli Chełmski. — Kazimierz sędzia grodzki Nowomiejski. — Boniecey znajdują się teraz w Krakowskiem. *Heral. Wielądka.*

Bonikowski *herbu Brodzic.* Paweł kanonik Płocki, z tejże dyecezyi deputowany do kompozycyi między stanem duchownym i świeckim. W Płockiem są Daniel Bonikowski zakonu S. Franciszka, dla wielkich cnót zakonnych, nie mniejszej u swoich powagi, i u Boga łaski.

Franciszek Bonikowski podczaszy Zawskrzyński za Stanisława Augusta panowania. — Józef podstoli, — Wojciech burgrabia Płoccy. — *Heraldyka Wielądka.*

W roku 1778. Bonikowski czyli Bońkowski Michał łowczy Płocki. — *Przypisy Krasickiego.*

Wielądek w heraldyce pisze poźniej o familji Bońkowski, gdy jednak tak osoby jako miejsce ich pobytu zupełnie się z wyżej opisanemi Bonikowskiemi zgadza, a nadto już i *Krasicki* w swych przypisach zwie ich Bonikowski czyli Bońkowski, umieszczam tu przeto i tych o których Wielądek osobno jako Bońkowskich pisze, zwłaszcza że i *Kuropatnicki* w §. II. o familiach rodowitej szlachty w koronie i W. Ks. Lit. umieszcza ich, lubo jakiegoby herbu byli niewyraża.

Bońkowski. W konstytucyi sejmu konwokacyi roku 1764. stoi, iż Michał Bońkowski z tegoż sejmu wyznaczony był lustratorem do królewszczyzn i starostw w województwie Płockiem *konstyt. fol.* 39. tenże sam był podwojewodzym, a potem łowczym Płockim i pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z Płockiem województwem, także w roku 1761. posłem na sejm za Augusta III. Piotr podwojewodzy Płocki koło roku 1763. Walenty skarbnik Płocki, a potem cześnik Zawskrzyński był lustratorem pogłównego żydowskiego w województwie Płockiem z sejmu konwokacyi r. 1763. wyznaczony *konstyt. fol.* 47. Franciszek, Karol, Józef podstoli potem Płocki, kawaler orderu S. Stanisława pisali się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwem Płockiem. Wojciech Bońkowski burgrabia Płocki teraz żyjący. —

Bonin *herbu Korona.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie wiedział. W Pomorskiem possessyonaci, od których poszli Sławianowscy i Czeszewscy, przy których i ja ich herb położę Koronę.

Boratini. O tych Paprocki, ani Okolski nie mógł wiedzieć: bo dopiero indygenat przez konstytucyą sejmową w roku 1658. otrzymali Filip i Titus Livius Boratynowie: z których drugi starostą był Osieckim, i kontrahentem minnicy żelaznej, o którym Konstytucya roku 1667. *fol.* 7. a druga 1685. *fol.* 11. kędy sukcessorom jego z skarbu rze-

czypospolitej, sto pięćdziesiąt tysięcy płacić każą. Boratynianka pierwszym związkiem Łukasza Makowieckiego starosty Trembowolskiego, drugim Glińskiego stolnika Sendomierskiego małżonka w roku 1701.

Boratyński *herbu Korczak.* Dom starodawny od Demetryusza z Bożego daru podskarbiego niegdy koronnego swój dukt zaczął. Z listów dawnych wyczytał Paprocki Dymitra de Boratyn, kanclerza ziemi Ruskiej w roku 1374. Siedmiu synów jego, od różnych dóbr, które im się w podziale dostały, rozkrzewili wiele familji, w Przemysłskiej osobliwie ziemi, jako to najpierwej Jerzy, wziąwszy działem Malczyce, od nich Malczyckim nazwany, atoli krom jedynaczki córki, która się w małżeństwo dostała Mikołajowi Tarłowi, chorążemu Przemyslskiemu, żadnego inszego potomstwa nie zostawił. Drugi Sieńko czy Symeon Dąbkowice wziął, od którego sukcessorowie Dąbkowscy. Trzeci Teodor Tamanowice, od którego następcy Tamanowscy. Czwarty Iwan Chankowice. Piąty Deńko Michalewice, od którego potomkowie Michalewscy. Dymitr szósty z najmłodszym bratem Wasylem Boratyń wzięli, ten Wasyl albo Bazyli tylko miał dwie córki, Annę Kniehyniną Przedzielnicką, a ponowionem małżeństwem Mikołajową Krasnopolską: i drugą Maruchnę, tę z opieki Krezy starosty Przemyslskiego, gwałtem wyprowadziwszy stryj jej rodzony Iwan, który wziął działem Chańkowice, wkrótce za dyspensą patryarchy Konstantynopolitańskiego, wziął ją za żonę, i z nią spłodził dwóch synów, Jana i Jędrzeja Boratyńskich, którzy przodków swoich schizmy wyrzekli się, jeden z nich miał za sobą Fredrownę, drugi Nowomiejską herbu Wilcze kosy. Jędrzej wprawdzie u Opoczki do szturmu idąc, gdy na niego kamień żarnowy spuszczono rękę stracił, a potem z tego razu życia dokonał, w tem chwalebny, że gdy go na grzech cielesny namawiali, tak doktorowie, jako i inni; żeby był tym sposobem zbył puchliny, co raz to bardziej wzmagającej się, raczej sobie śmierć obrał, a niżeli Boga obrazić, albo danej raz dożywotniemu przyjacielowi przysięgi nie dotrzymać.

Jan starosta Rohatyński, chorąży Przemysłski, brat Jędrzeja, wielki i godny rotmistrz u Zygmunta pierwszego, jeszcze za Alexandra Króla w Wołoszech z bratem swym wojując, gdy Lanckorońskiego na ten czas hetmana, gmin nieprzyjacielski ogarnął, mężnie się o nich otarł Jan, i hetmana szczęśliwie z ciężkiego razu wyprowadził: za co obudwu Król hojnie udarował. Pod Połockiem jednak najbardziej się męztwo jego pokazało. Siedm tysięcy Moskwy, na drugiej stronie Dźwiny leżało; Jan ludzi swoich do boju według

Starowolskiego dwa tysiące, według *Paprockiego i Orzechowskiego* tylko czterysta liczył, z wrodzonej jednak chęci do dobrej sławy, myśląc jakby mógł na nieprzyjaciela natrzeć, gdy mu bystra i nie przebyta rzeka przejścia broniła, zsiadł z konia, i modlić się począł, aby sam Bóg był mu wodzem w tej okazyi. W tem ukazał mu się młodzian w białych szatach, na białym koniu, i skinąwszy na Boratyńskiego rzecze: *Hac me sequimini*, to mówiąc wskoczył w rzekę z koniem, a na drugi brzeg przeszedłszy zniknął. Rzuci się za nim z całą swoją rotą Boratyński, i bród znalazłszy, bez szwanku pokazaną sobie drogą przeprawił się: dopiero znagła, tak z tej, jako i z tamtej strony, w kotły i w trąby uderzono, czem tak przestraszył Moskwę, że jedni uciekając w rzekę, tonęli; drudzy od szabli Boratyńskiego legli, inni życie salwując do większego obozu swego umykali. Chcielić wprawdzie Moskwa poprawić się, postrzegłszy małą garstkę naszych, ale słysząc trąby, bębny z tamtej strony rzeki, rozumieli, że w tem fortel jakiś ukryty, i że nowe wojsko za tym rotmistrzem idzie: bogatą korzyść i więzniów nie mało wziął w tej okazyi, ale gdy się nazad z tryumfem wraca do owego mniemanego brodu; cale go znaleźć nie mógł. Paprocki przydaje, że i powracającemu z tą wiktoryą Janowi, też łaskę przedtem widziany młodzian oświadczył, co i przedtem, ale im zaraz zniknął: wszyscy rozumieli że to był Ś. Kazimierz, brat Zygmunta Króla, od którego Boratyński udarowany, krom inszych wakansów z starostwem Rohatyńskiem wziął chorąztwo Przemysłskie. *Starowol. in Bellat. Sarmat. fol.* 145. *Orzechow. in Quicunce. Paprocki sub Korczak. Cromer.* Jan go potem Król Węgierski na wojnę, którą zaczął z Ferdynandem Cesarzem, do Węgier zaprosił stawił się w czterysta koni. Widząc rycerskie serce w nim Jan Król, więcej mu pod jego rządy ludzi oddał: atoli postrzegłszy już na placu Boratyński, że i szyk wojska niebezpieczny, i rządy nie dobre, oczywistą zgubę wojsku całemu wróżyły, odwodził jako mógł Króla Węgierskiego od potyczki, trudno jednak Węgierskich officyalistów do batalji zachęcających Pana, przekonać było: przetoż gdy się oboje wojska z sobą potkały, przegrali Węgrowie, Król Jan do Koszyc, ztamtąd do Tarnowa ubiegł: Boratyński w swem się nieszczęściu widząc, przecież jako na odważnego i żołnierza i wodza przystało, tak dostawał, ale potem ranny, na pobojowisku z innemi poległ: gdzie odarty od Cesarskich i za umarłego odbieżany: drugiego się dnia Węgrom tam przechodzącym odezwał, którego oni odziawszy i opatrzywszy, nie prędzej do domu wypuścili, aż zupełnie ozdrowiał. Wraca się do

Polski: tym czasem na nowinę o śmierci jego od Masztalerza, który z koniem powodnym był uszedł rozniesioną, już się byli zięciowie jego, fortuną podzielili: przyjęty, a od Króla Jana w Tarnowie udarowany, godzien największych respektów. Córki jego trzy, Barbara Orzechowska, Zofia Zamiechowska, Katarzyna Orzechowska.

Piotr dziedzic na Żlutkowicach kasztelan Bełzki, starosta Samborski, syn najmłodszy starosty Rohatyńskiego, z cudzych krajów powróciwszy, podwojewodzym był i burgrabią Krakowskim. *Przyłuski praefat. ad Stat.* roztropnością, fakundyą, wspaniałością umysłu, tyle sobie zasłużył u Zygmunta Augusta, że mu matkę swoję Królową Bonę odprowadzić za granicę zlecił: tam Piotr żegnając ją imieniem Króla i Królowien tak rozkwilił, że od płaczu mówić nie mogła. Królowę potem Węgierską Izabellę siostrę Augusta pierwszego, do Węgier odprowadził, kędy jej pokój taki uczynił, że i przeciwna strona kontenta z niego była. Do Wołoch komissarzem uczyniony od tegoż Króla, Petryłowi wojewodzie Wołoskiemu przyznał, co sprawiedliwość kazała. Temi pracami zwątlony, umarł w roku 1558. którego nadgrobek w Krakowskim kościele na zamku, od Barbary Dziedoszyckiej podsędkowny Lwowskiej żony jego postawiony widzieć.

Jan chorąży Przemyslski, starosta Rohatyński, syn Piotra kasztelana Bełzkiego, na dworze Augusta Króla czas nie mały przepędziwszy, gdy z Barbary Łysakowskiej herbu Leliwa, żadnego potomka nie zostawił, chwałę domu Boratyńskich wniósł z sobą do grobu. To *Paprocki.* Atoli i podziśdzień, w Ks. Litew. kwitną Boratyńscy herbu Korczak, i lubo *Kojałowicz* w swojej historyi twierdzi, że Kniaziowie Boratyńscy i Worotyńscy do Moskwy się byli przenieśli pod rokiem 1490. przecież jeszcze i teraz w Orszańskiej ziemi ziemianinami ich czytam. *Januszow. anno* 1578. *Constit. Univer. pobor. fol.* 353. Mikołaj w roku 1648. Jan Kazimierza, Stanisław podsędek Orszański Jana III. podpisali elekcye.

Boratyński *herbu Ostoja. Kojałowicz in MS.* świadczy, że są w ziemi Orszańskiej, przeto zdaje mi się że i ci ostatni wyżej wymienieni, którzy się w Orszańskiej ziemi znajdowali, nie do *Korczaków* ale tu do Ostojów należą.

Boratyński *herbu Topor.* Mówiłem wyżej, że się Anna córka Bazylego Boratyńskiego dostała w małżeństwo Mateuszowi Krasnopolskiemu z domu Topor, a z nią część Boratynia, od którego potomstwo jego Boratyńskiemi nazwano. Z tych byli, Zygmunt w roku 1630. Walenty w Sendomierskiem, Alexander w Sieradzkiem, podpisali elekcyą

Augusta II. Felicyanna Boratyńska Wojciecha Brzezińskiego małżonka w roku 1660.

Borch *herbu trzy Kruki.* Niewiadomo dla czego Niesiecki tej tak znakomitej familji nieumieścił, niemożna bowiem mniemać by mu znajomą niebyła. — Wielądek nadaje im herb początkowy *trzy Kruki* Krasicki w przypisach *trzy Kawki.* Gdy w Wielądku obszerny opis tej familji znajduje się przeto takowy całkowity tu umieszczam. — Herb Borchowski z starożytności był *trzy Kruki* w srebrnem polu, z dwoma krzyżakami utrzymującemi tarczę herbowną. Ożeniwszy się Stanisław Fabian Borch, z Georgettą córką księcia Pomorskiego, i Małgorzaty margrabianki Brandeburskiej, nadał mu Filip pierwszy książe Pomorski szwagier jego, Gryfy z krzyżami, i mitrę Pomorską w herbie, i Gryfa przy boku tarczy, a przeniósł trzy kruki z pola srebrnego na pole złote. Poźniej Zygmunt wielki, nadając tytuł hrabstwa Polskiego, Borchom na *Borchowie* przy onych herbie, zostawił krzyżaka, trzymającego w jednym ręku dwa miecze, w drugiej ręce sztandart z literami S. R. *Sigismundus Rex,* a dozwolił osobliwym przywilejem mieć za podporę tarczy herbownej, orła białego z koroną i berłem; prócz tego tryanguł w herbie, z napisem *tres in unum*, czyniąc alluzyą do trzech herbów złączonych razem: to jest, herb Borchowski *trzy Kruki* na złotem polu; herb Pomorski z mitrą, Gryfami i krzyżami, i herb Inflantski Gryf i dwa miecze, i przydał jeszcze do tego herbu, wykrzyk wojenny, jako hasło tego imienia, *omne trinum perfectum.* Tak, jak Władysław IV. potwierdził osobliwym przywilejem, zaszczyt hrabiostwa Polskiego na *Borchowie*, przez Zygmunta Augusta ojca swego nadany, tak Cesarz Józef II. konfirmował nadanie przez Maxymiliana I. hrabstwa Imperyi domowi Borchowskiemu.

Borchowie wychodzą najprzód z Włoch, z królestwa Neapolitańskiego, gdzie posiadali w 1380. księztwo udzielne, do dziś dnia zowiące się *Berro* jako dowodzą starożytne tego czasu monety. Przez ciężkie rewolucye Włoskie przenieśli się Borchowie do Niemiec, i zafundowali tam trzy domy, we trzech prowincyach tego państwa. Najstarszy w Westfalji, drugi w Prusiech i Meklemburku i Hannowerze, trzeci w Austryi. Część linji Westfalskiej Borchowskiej, przeszła z Krzyżakami do Inflant, w trzynastym wieku, i tam osiadłszy, między sławniejszych mężów tego imienia miała: Bernarda hermistrza Inflantskiego w 1480. Szymona brata jego, koadjutora tegoż hermistrzostwa, Szymona biskupa Rewelskiego, koadjutora arcybiskupstwa Ryskiego, który założył dwa miasta, do dziś dnia kwitnące Borchholm, i Fegfeier. Ten umierający zapisał wszystkie dobra swoje dziedziczne Szymonowi synowcowi swojemu, który jest protoplastą tego imienia w 1574. Fryderyk Borch, drugi synowiec Szymona biskupa, ożenił się z Heleną księżniczką Paleolożanką córką Tomasza księcia Achajskiego, a brata rodzonego Konstantego Paleologa Cesarza Greckiego. Tej Heleny siostra starsza poszła za Iwana Waseliewicza Cara Rossyjskiego, a młodsza jej siostra Zoe, poszła za księcia Siedmiogrodzkiego Batorego. Fabian Borch był posłem od stanów Inflantskich, do Króla Zygmunta Augusta, do traktowania *circa pacta subjectionis.* Stanisław Borch w 1549. będąc dziekanem katedry Krakowskiej, fundował

dla ubogich szkoły na dobrach swoich zwanych, *Sucha*, *Krzeszów*, *Helsnarowice*, *Pielgrzymowice, Nowawilla*, i na kamienicach w Krakowie. A gdyż ten Stanisław Borch był najpierwszy, i osobliwszy dobrodziej ubogich studentów, od jego imienia wszystkie te legata, które poźniej przez drugich czynione były dla akademji Krakowskiej, Boreanami mianowane były. Patrz rozdział 15. stanu wnętrznego, *studii universitatis Cracoviensis* w 1774. przedrukowane. Ten sam Stanisław Borch był *legatus a latere* od Papieża, do wojujących mocarstw pod ten czas wysłany do ugody. Tenże sam od Zygmunta Augusta wysłany był jako pełnomocny poseł do Karola V. do Madrytu, i do poszukiwania sukcessyi, po Królowej Bonie, na księztwach Bari i Rossano, w królestwie Neapolitańskiem. O czem pisząc *Kromer* w historyi swojej, przepisuje legacyą jego, i kładzie go równo z drugiemi wielkiemi mężami w Polszcze, jako to: z Ossolińskim, z Opalińskim, i Zamojskim. Himbert Borch będąc posłem pełnomocnym Maxymiliana I. Cesarza, Rzymsko-Niemieckiego do traktowania pokoju, między partyami zakłóconemi, Gwelfów i Gibellinów, tak skutecznie i dzielnie sprawił się dla Pana swego, w którego służbie już był generałem porucznikiem, że go Maxymilian I. ozdobił orderem złotego runa; nadał mu dobra dziedziczne *Lubeszyc* zwane, z erekcyą tych na hrabstwo Imperyi. Tenże Himbert miał za sobą Matyldę córkę Zygmunta Franciszka Pandolfa Malatesta księcia udzielnego, *Rimini*, *Pesaro* i *Urbino*. Gdy książe Sudermański wkroczywszy do Polski, pustował Inflanty, a Unichowski i Konarski, będąc starostami Lucyńskiemi i Rzeżyckiemi, przez chęć zbogacenia się z łupów, udali przed Królem Polskim Borchów za zdrajców, i *pro perduelles* poczytani Borchowie, skonfiskowano im dobra dziedziczne *Warklany, Ciskad*, *Prele*, i inne; taką mieli miłość Borchowie w obywatelstwie, że 400 szlachty Inflantskich pisząc się na majątki i głowy swoje, stawali w odpowiedzi za Borchów, co Króla Zygmunta Augusta przywiodło, do oddania skonfiskowanych majątków Borchom, i do erygowania majątek Borchów, na hrabstwo korony Polskiej. Poźniej Fabian Borch, mając za żonę Sieniawską, a będąc rotmistrzem kawaleryi; przy oblężeniu Wiednia w 1683. pod dowództwem Jana Sobieskiego, legł od Turków w boju, na górze *Calemberg*. Poźniej Jan Jędrzej był najprzód podkomorzym Inflantskim, potem wojewodą Inflantskim, potem podkanclerzym koronnym, umarł kanclerzem wielkim, nagłą śmiercią z apoplexyi. Ten był synowiec Fabiana Borcha generała artyleryi, księztwa Litewskiego, który był tak szacowny od Piotra wielkiego, iż do niego często pisywał. Ten Fabian Borch był wzięty w niewolę w potyczce przez Karola XII. i po siedmiu letniem więzieniu w Rydze, wypuszczony za instancyą Króla Stanisława Leszczyńskiego, powrócił do domu, i tam umarł otruty przez nieprzyjaciół. Jan Jędrzej Borch, z Ludwiki Zyberkowny, z trzynaścioro dzieci, tylko dwóch synów w życiu zostawił; Michała Jana wojewodę Bełzkiego, generała porucznika wojsk Polskich, i kawalera różnych orderów; Józefa Henryka starostę Lucyńskiego, i kawalera orderu S. Stanisława, i Izabellę Platerową, pierwej kasztelanową Trocką, a potem podkanclerzynę Litewską. Ten Michał Borch pojął Eleonorę Krystynę z grafów *Broconoff* córkę namiestnika Ryskiego.

Borchowski *herbu Lubicz.* W Podlasiu w Drohickiej ziemi rozmnożeni: z tych Prokopa z Borchowskiej tegoż domu synowie Grzegorz, Jan Maciej. Grzegorz po wojennych w Moskwie i Prusach expedycyach z Barbarą Skierczyńską licznem potomstwem się cieszył, Tomaszem, Wojciechem, Grzegorzem i Janem, (który pod Cecorą zginął jak ojciec w Moskwie) Szymonem, i córkami Grochowską i Ciekanowską. Jan drugi syn Prokopa z Burżanki zostawił Grzegorza. Ale i w Zakroczimskiej Brochowscy sławni: Jan kasztelanem był Zakroczymskim, Krzysztof pisarzem ziemskim.

Borck *herbu własnego*, to jest, Kaganiec z ogniem i płomieniem gorejący, w modrem polu, na hełmie dwa skrzydła, jedno modre drugie czerwone, między niemi kaganice gorejący. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Familia ta w Pomeranji starodawna, i tak w dobra dostateczna, że trzydzieści i siedm ludzi, na potrzebę jeden z nich mógł wystawić. *Hartman in Republ.* Jan Wojciech Borck marszałek i konsyliarz najwyższy i regent księztwa Pruskiego, podpisał dekreta komissyi królewskiej roku 1609. Gedeon Borck sędzia Inflantski w roku 1678. Tejże familji Borck jest teraz najwyższym konsyliarzem u elektora Brandeburskiego.

I tu znajduję niejakie podobieństwo między Borckami a Borchami zwłaszcza że o Borckach późniejsi genealogiści milczą. —

Borecki *herbu Hołobog.* Piszą się z Borce na Rusi. Adama zmarłego w roku 1552. opowiada nadgrobek jego w Grodku, którego syn Piotr wojski, Stryjski.

Borek *herbu Wąż.* Starożytna familia, bo jeszcze w roku 1403. czytam zmarłego nadgrobek, w kościele Krakowskim katedralnym, Jana Borka z Szczeczna kasztelana Wiślickiego *Starowolski in Monumen.* kędy i herb jego Wąż w polu czerwonem, w pysku jabłko trzyma: Jana kasztelana Brzezińskiego w roku 1457. *u Łaskiego w Statucie fol.* 65. kiedy podpisywał konstytucye Kazimierza Jagiellonowicza. *Glinka w Zwierzyńcu* wspomina Borka suffragana Lwowskiego w roku 1500. Stanisława dziekana Krakowskiego, kantora Gnieznieńskiego, kanclerza i kanonika Kujawskiego zmarłego w roku 1556. *Okolski* do tych tu referuje, ale nadgrobek jego na zamku Krakowskim pokazuje, że do herbu Zadora należał, był to człowiek tamtego zepsowanego wieku nienadwerężonej cnoty, fundacyą na ubogich studentów trzydziestu uczynił. *Tarcza Obrony. Przewodnik fol.* 65. dla wikaryów mansyą z muru wyprowadził *Pruszcz.* grób przodków swoich u S. Franciszka w Krakowie restaurował. *Starowolski in Monumentis fol.* 81. Tomickiemu biskupowi Kra-

kowskiemu w Rzymie u Leona X. Papieża konfirmacyą otrzymał. *Idem in Vitis Episc. Cracov.* Na życie i cuda S. Jacka komissarzem z Rzymu był deputowany, szczęśliwie to zakończył. *Severin. in Vita S. Hyacin.* Mikołaj miał za sobą Zofią z Bolmina Kraszewską, syna z nią Samuela i córkę Elżbietę: podobno ten Mikołaj podstarościm był Sądeckim, sędzią kapturowym województwa Krakowskiego, jako się podpisał na elekcyą Jana Kazimierza. Jan kasztelan Brzeziński *primo voto* związał się był z Świętosławską Starościanką Kozienicką, 2*do* z Dedyńską, pisarzową Sanocką, z której córka Krystyna była za Stanisławem Jordanem podkomorzym Krakowskim, syn zaś Stanisław kasztelan Wieluński, (sędzią się ziemskim Wieluńskim pisał na elekcyą Władysława IV.): tego syn Józef czy Piotr kasztelan Radomski, marszałek trybunału koronnego w roku 1675. i 1685. komissarz z sejmu do zapłaty wojsku, do lustracyi starostwa Chęcińskiego i Zatorskiego. *Constitut.* 1678. *fol.* 6. *et* 14. *et* 1683. *fol.* 12. *et* 1685. *fol.* 14. żona jego Anna Bełdowska, z tej dwaj synowie, Stanisław i Józef: Stanisław kanonik Gnieznieński, wiceprezydent trybunału koronnego kilka razy. Paweł Borek w ziemi Rożańskiej, Jan w ziemi Sochaczewskiej w roku 1674.

Krasicki w przypisach namienia że w Manuskryp. Helsberg. jest Stanisława Borka list oryginalny do Jana Dantyszka naówczas biskupa Chełmińskiego, pisany z Krakowa 18. Sierpnia. 1534. roku. — Stanisław Borek kasztelan Radomski i Wincenty marszałek konfederacyi Sandomierskiej 1705. roku. —

Boremlski *Kniaź.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Alexander Kniaź w ziemi na ten czas Wołyńskiej, i drugi także w roku 1528. kwitnęli, o czem *Metryka Wołyńska.* Atoli ostatni z starożytnego tego domu, był Jędrzej dziedzic na Boremlu, który w wojsku koronnem, na chwałę imienia swego zacząwszy robić, prędką śmiercią w lat tylko dziewiętnaście zabrany w roku 1610. czego świadkiem jest nadgrobek jego w Zamościu. *Starowolski in Monumen.*

BOREYKO HERB.

Niektórzy *in MS.* do herbu ich Dołęga pociągają, atoli ja z domowej ich pieczęci herb kładę tej familji, takim kształtem jako tu widzisz. O początkach jego nigdziem nic czytał, ile że o tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. W księztwie Litewskiem, w województwach Kijowskiem i Wołyńskiem rozrodzeni. Niektórzy twierdzą, że pamiętny Chodkiewiczów dom od Boreyków swoje początki zabrał, jakoż między przodkami ich, *Stryjkowski i Kojałowicz* kładzie Januta Bo-

BOREYKO HERB.

reykowicza i innych, ale o tym mówić niżej będę, gdzie o Chodkiewiczach. Jerzy Władysław podczaszy Wileński, i Kazimierz Stefan roku 1674. podpisali z Wileńskiem elekcyą Jana III. Grzegorz czy Jan komornik Łucki, którego córek trzy, Helena za Stefanem Czeczelem, Teofila za Adamem Bętkowskim i Maryanna. Synów także dwóch, z tych Samuel pojął Annę Czechowską, która pierwszym związkiem żyła z Jędrzejem Słowińskim. Daniel zaś pojął Eufrozynę Czaplicownę: ta mu dwóch synów powiła, Jana Stefana podczaszego Podlaskiego starostę Pobersztyńskiego ten z Anny Ołtarzewskiej, która wprzód była Gumowską, dwie córki zostawił, Elżbietę z Karolem Nenchą i Angelę: synów zaś trzech, Antoniego, Kazimierza, i Piotra. Wacław syn drugi Daniela, podczaszy Owrucki, roku 1718.

Jerzy Boreyko w roku 1700. na zjeździe walnym pod *Olkinikami* obywateli W. Ks. Lit. podpisał się z województwa Wileńskiego. Tamże Marcin podpisał się z Trockiego, Kazimierz łowczy Lwowski syn podobno Jana Stefana podczaszego Podlaskiego najpierw w r. 1734. był konsyliarzem konfederacyi województwa Ruskiego, potem w r. 1737. był posłem na konwokacyą z województwa Podolskiego powiatu Czerwonogrodzkiego. Franciszek Pius podczaszy Podolski, i Andrzej z Felixem bratem kasztelanicowie Zawichostcy pisali się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwem Podolskiem. Piotr Boreyko kasztelan Zawichowski koło roku 1757. Józef stolnik, Jan cześnik Nowogrodzcy koło 1779. roku. Pius Boreyko podkomorzy Latyczewski kawaler orderów Narodowych, który był posłem w roku 1790. z Podolskiego. — *Heraldyka Wielądka.*

Kazimierz Borey syn Jana podczaszego żył bezżenny. — Piotr kasztelan Zawichowski brat Kazimierza z *Grabińskiej* zostawił synów trzech, z tych Felix i Jędrzej chorąży Czerwonogrodzki bezżenni, trzeci Pius, podczaszy Podolski z *Krasickiej* miał potomstwo. Siostra wyżej wspomnionych za Grabińskim. — *Krasicki.*

Boreyko *herbu Jastrzębiec.* W Ks. Litewskiem, Stefan Boreyko podsędek Wileński, żona jego Buzyńska. Wnukowie jego Kazimierz łowczy Litewski i inni.

Boreysza. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Hrehory Boreysza w Mińskiem Jana Kazimierza, Bazyli wojski Starodubowski tamże. Hrehory w powiecie Orszańskim Jana III. podpisali elekcyę. Boreysza cześnik Kowieński r. 1690. żona jego Borowska herbu Lubicz.

Wielądek w heraldyce nadaje im herb *Wadwicz* i taką obszerniejszą wiadomość umieszcza: Początek swój biorą jeszcze od książąt *Boremlskich*, lecz w poźniejszym czasie zamienili w przezwisko Boreyszów, wraz z herbem *Wadwicz* którego teraz używają, i na dobrach *Boreyszach* w powiecie Kowieńskim szlacheckie swoje mają possessye. Król Zygmunt Samuelowi Boreyszy sławnemu żołnierzowi, pod *Rygą* w obozie dał przywilej na dobra *Petryhy* w powiecie Mścisławskim, gdzie teraz trzymają Boreyszowie. Aloizy regent trybunału W. Ks. Lit. i Samuel porucznik pułku Golińskiego, który był oddany do komissyi wojskowej w Trokach za komissarza.

Także dawniejszemi czasy Boreyszom exulantom z Smoleńska i Starodubia za kilkaset zostawionych tamże dymów, rzplita nadała dobra *Wasilewicze* w powiecie Grodzieńskim, które Michał Boreysza wojski Starodubowski trzymał, ten miał za sobą *Wołowiczowne* sędziankę Grodzieńską. Obszerny dowód rodowitości szlacheckiej, jest złożony w aktach ziemskich Brzeskich Litewskich, w czasie pierwszego zaboru kraju Polskiego i Litewskiego przez Moskwę. Michał Boreysza pułkownik pancerny, miał za sobą Zgierską biskupa Żmudzkiego siostrę, z którą spłodził córkę, ta poszła za Giżyckiego. Gabryel Boreysza cześnik Orszański z Zofią *Markiewiczowną*, spłodził trzy córki, jedna za Leszkiewiczem. Druga za Chomińskim. Trzecia, za Szebichowem, i synów trzech: Józefa, Antoniego, i Onufrego. Józef z Anną *Glińską* zostawił trzech synów. 1o Ignacego wprzód budowniczego Brzeskiego Lit. a teraz chorążego Berezkiego, który z Kunegundą *Parysiewiczowną* miał syna Benedykta, podporucznika w brygadzie drugiej wojsk W. Ks. Lit. 2o Michała prezesa, sędziego ziemiańskiego powiatu Kobryńskiego, ten z Johanną *Pusłowską*, ma dwóch synów małoletnich, Antoniego i Pawła. 3o Jana księdza Bazyliana superyora w Brześciu Litewskim. —

Borkowicz *herbu Napiwon.* Ja o nich pod tym herbem obszerniej mówić będę, tu tylko namieniam, że w księztwie Litewskiem znajdują się.

Borkownicki. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Nikodem Borkownicki z Stanisławem Lubomirskim wojewodą Krakowskim w różnych expedycyach wojennych służąc, umarł w roku 1644. *Starowolski in Monumentis fol.* 423.

Borkowski *herbu Grzymała.* Sendomierskiego i Sieradzkiego województwa obywatele. Z tych Stefana i Mikołaja brata jego stryjecznego chwali *Cichocki Alloqu. Osecen. lib. 2. cap.* 13. że nie respektując na Rodzicielskie prośby

i groźby, prawowierną katolicką wiarę nie tylko przyjęli, ale jej żarliwie, przeciwko zawziętym adwersarzom bronili; z tych Mikołaj umarł w roku 1615. Krzysztof rotmistrz pancernej chorągwi, w roku 1656. *Komput Wojska.* Stanisław zakonne życie obrawszy in Soc. Jesu, rektorem, rządził kollegium S. Piotra, któremu przedtem z własnej swojej cząstki sześć tysięcy udzielił. *Historia Collegii Cracov. Soc. Jesu.*

W roku 1778. Jan Borkowski miecznik Wiślicki, pisarz grodzki Nowomiejski. — Roku 1788. Jakób burgrabia Dobrzyński. — *Przypisy Krasickiego.*

Józef Borkowski wice-regent Chęciński koło 1792. roku. — *Heraldyka Wielądka.*

Borkowski *herbu Junosza.* Z Borkowa się piszą w Płockiem województwie, jednejże dzielnice z Rościszewskiemi: Kazimierz z Borkowa, Franciszek, Jan, Marcin i Adam z ziemią Ciechanowską podpisali elekcyą Augusta II.

Borkowski *herbu Łabędź.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał, z Borkowie Borkowscy nazwani. Jędrzej Dunin Borkowski pisarz ziemski Lubelski w roku 1569. o czem świadczy process rozgraniczenia między województwy Podlaskiem i Brzeskiem. Jan na Cielejowie Dunin Borkowski z Sejmu w roku 1647. komissarz w Lubelskiem województwie *Constit. fol.* 19. Stanisław kasztelan Połaniecki z Dębińskiej, miał syna Piotra chorążego Sendomierskiego ten posłował na sejm w roku 1608. zkąd deputatem stanął na trybunał Radomski, *Constit. fol.* 4. złączył się był z Zofią Sienicką dziedziczką na Bończy, z niej był Piotr chorąży Bełzki, a potem kasztelan Lubaczowski, który *primo voto* pojął Firlejównę, ale ta bezpotomna, *2do* Elżbietę Rejównę, z tej się została córka Zofia Suchodolska skarbnikowa Lubelska. Stanisław z Wielkiego Skrzynna Dunin Borkowski, kasztelan Połaniecki, deputat do kwarty z sejmu w r. 1670. *Constitut. fol.* 29. a w roku 1674. na trybunał Radomski *Constitut. fol.* 26. poseł do Wiednia, a potem i marszałek trybunału koronnego w roku 1683. jego z Zamojskiej kasztelanki Kijowskiej córki dwie, jedna Dorota z Adamem Tarłem wojewodą Lubelskim, druga z Gozdzkim starostą Korytnickim zmówione. Teresa trzecia córka jego, ale już z inszej to jest Słupeckiej, kasztelanki Lubelskiej urodzona, z Stanisławem Tarłem wojewodą Lubelskim żyła, umarła w roku 1723.

Seweryn Borkowski w województwie Wołyńskiem, z Teresy *Mierzejewskiej* miał potomstwo. — Ludwik komornik Żytomierski. — *Przypisy Krasickiego.*

Piasecki w kronice od ann. 1608. pisze: iż Piotr Borkowski wy-

słany był od posłów królewskich do wojewody Sandomierskiego Mniszcha do obozu Polskiego, traktując o uwolnienie ich zatrzymanych na stolicy po śmierci Dymitrowej. — Także *fol.* 265. *ad ann.* 1610. iż Jędrzej Borkowski zginął pod Kluczynem w batalji przeciw Moskwie, dodając, iż był jego powinowatym. —

Wielądek w heraldyce dodaje: Jacek Borkowski pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwem Ruskiem. Ludwik komornik ziemski Włodzimirski. Józef susceptant Krzemieniecki. Jan Jerzy *Dunin* Borkowski podkomorzy J. K. Mci orderu Ś. Stanisława kawaler. Wincenty *Dunin* hrabia Borkowski szamb. J. K. Mci kawaler orderu Ś. Stanisława. Jakób *Dunin* i Leonard *Dunin* Borkowscy szambelanowie J. K. Mci i kawalerowie orderu Ś. Stanisława. *Kuropatnicki* w dziele swoim w paragrafie V. umieszcza w extrakcie *apud tabulas Regni Galliciae et Lodomeriae inter equites cum voce.* Jacka i Jerzego Borkowskich w roku 1782. zapisanych. —

Borkowski *herbu Nowina.* W ziemi Łukowskiej z dawnych czasów gniazdo domu tego. Z tych Zofia Borkowska żona Marcina Szaniawskiego herbu Junosza w roku 1550. matka Szymona Ługowskiego biskupa Przemyslskiego. *Nakielski fol.* 685. Jan z Borkowa z Lasocianki łowczanki Lubelskiej zostawił syna Jędrzeja; ten z Osińskiej Stanisława, którego z Doroty Wiśniowskiej to potomstwo. Marcin najprzód pisarz grodzki Przemyslski i podwojewodzy, potem sędzia Lwowski, w Zdarzc kaplicę fundował, Anna Jarzynianka pisarzowna Krakowska dwóch mu synów powiła, Alexandra chorążego Bełzkiego i Wojciecha. Felix drugi syn Stanisława, z Promińską spłodził Kazimierza. Trzeci Zygmunt mąż rycerski, od którego syn Kazimierz, za tym była Magdalena z Leszcza Leszczyńska, od niej syn Paweł, i córek trzy Agnieszka, Teresa i Anna w roku 1658. Ponowił śluby małżeńskie Stanisław z Dziwolską, od której został się syn Wiktoryn.

Wielądek dodaje iż są także Borkowscy w województwie Podlaskiem. Andrzej Borkowski wprzód skarbnik a potem sędzia grodzki Mielnicki. Adam Jan Kanty regent grodzki Mielnicki, Antoni sędzia kapturowy Drohicki, pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z ziemi Mielnickiej. —

Borkowski *herbu Sulima.* W Sendomierskiem województwie nasi pisarze o nich namieniają. Michał, *Carmen votivum* Ś. Stanisławowi biskupowi Krakowskiemu *in 4to* wydał do druku, w roku 1670.

Borlecki. O tych nasi genealogistowie milczą. Krzysztof Borlecki z Sendomierskiem województwem stawał na elekcyą Jana Kazimierza.

Borna *herbu Doliwa.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jan Henryk Borna w województwie Pomorskiem,

z Niewiścińskiej miał syna Jerzego i córek dwie, jedna z Wawrzeńcem, druga z Stefanem Zaleskiemi zmówione. Niewiem czy nie do tych należy Bornowski Piotr, poseł z województwa Mazowieckiego na sejm Lubelski w roku 1569. podpisał Unią z Wielkiem księztwem Litewskiem. *Constitut. fol.* 172. MS. o familiach Pruskich do herbu *Brochwicz* ich pociąga.

Borodziński. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Szymon Borodziński z Witebskiem województwem pisał się na elekcyą Jana III. Tak rozumiem, że do tychże należy Samuel Borodzic, który z Mińskiego też samę podpisał.

Boroszewski *herbu Epinger.* O tych mówić będę pod herbem *Epinger*, ponieważ to jedna krew i familia, jak świadczy *MS. o familiach Pruskich.*

Borowicki *herbu Dębno.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. W ziemi Lidzkiej tym się herbem pieczętują, jakom się doczytał w pewnym manuskrypcie, atoli z Wołyńskiem Jan Borowicki pisał się na elekcyą Jana Kazimierza. Są i Borowniccy którzy się piszą z Faliborza, jakom widział w Staniątkach.

Borowiecki *herbu Ogończyk.* W województwie Sendomierskiem, luboć ich tak Paprocki, jako i Okolski opuścił. Jan Borowiecki z województwa Krakowskiego, Alexander z Sieradzkiego, podpisali elekcyą Augusta II.

Borowiński. *Bielski fol.* 381. *Cromer lib.* 21. o Janie Borowińskim świadczą, że po owej nieszczęśliwej pod Warną przegranej z Turkami, i on się też z drugiemi w niewolą był dostał, luboć się potem z niej wywikłał. *Paprocki także o herb. fol.* 361. wspomina Borowińską małżonkę Piotra Bużeńskiego.

Borowski *herbu Abdank.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. W województwie Sendomierskiem z familji Skarbków, lubo potem od dóbr Borowa, wzięli denominacyą Borowskich. Mikołaj dziedzic na Borowie, Gizowie i Cichawie zostawił z Domaradzkiej trzech synów, córek cztery. Maryanna z Jędrzejem Chronowskim żyła, Anna z Trzebińskim, Teresa pierwszem małżeństwem z Zochowskim, drugiem z Stojowskim, Katarzyna najprzód z Jędrzejem Kałowskim sędzią Łęczyckim, potem z Lipnickim. Jakób syn Mikołaja, z Przeręblskiej spłodził dwóch synów, Remigiana, od którego z Łąckiej było trzech synów, Władysław podstoli Nowogrodzki, Mikołaj i Wojciech, i Szymona: wspominają go konstytucye roku 1676. podczaszym był Inowrocławskim,

żona jego Teresa Linowska, osierociała wdowa po Maxymilianie Borowskim. Mikołaj brat Jakóba, syn Mikołaja pierwszego, dwóch synów zostawił, to jest Adama, od tego potomstwo, Felicyan, Szymon i Michał: i Stanisława któremu Zofia Roszkowska syna powiła Jana, za tym żyła Jadwiga Wojakowska, z niej syn Felicyan stan sobie duchowny obrał. Jan trzeci syn Mikołaja, pojął Kępską, z nią miał trzech synów, to jest Maxymiliana, ten dwa razy śluby małżeńskie ponawiał, raz z Maryanną Karsznicką, drugi raz z Teresą Linowską, przecież krom córki Katarzyny, Michałowi Dąbskiemu kasztelanicowi Bieckiemu zaślubionej, o więcej jego potomstwie nic słychać. Franciszka, któremu Krystyna Boguska podsędkowna Sanocka dwóch synów zrodziła, Alexandra i Benjamina, córek sześć, Teresę, *primo voto* za Tomaszem Duninem, 2*do* za Konarzewskim. Zofią za Dąbrowskim, Jadwigę najprzód za Mszaneckim, potem za Oraczewskim, Katarzynę za Konstantym Borowskim. Alexander podkomorzy Sendomierski, z Heleny Kuczkowskiej, sędzianki Sendomierskiej, miał dwie córki, synów pięciu, z których dwaj, Filip i Kasper życie swoje w zakonie Soc. Jesu poświęcili. Benjamin cześnik Sendomierski, Helena Jagniątkowska kasztelanka Czechowska żona jego, synów zaś trzech, Franciszek, Ignacy Soc. Jesu, i Henryk.

Benjamin *Skarbek* Borowski kasztelan Zawichowski w r. 1733. pisał się na konfederacyą Sandomierską. — *Heral. Wielądka.*

Franciszek Borowski proboszcz katedralny Krakowski, opat Hebdowski. (Za panowania Augusta III.) Siostra jego za Puszetem starostą Dominowskim. Bracia wzmiankowani Ignacy, Michał i Kasper Jezuici. — Piąty brat w wojsku Francuzkiem służąc zabity w młodym wieku. — *Przypisy Krasickiego.*

Borowski *herbu Gozdawa. Kojałowicz in MS.* pisze że są Borowscy Kniaziowie w księztwie Zmudzkiem. Z tych Leo Borowski, którego syn Mikołaj 1621. — Adam i Rafał na Zmudzi 1648. roku.

Borowski *herbu Jastrzębiec.* W Krakowskiem kiedyś województwie, Cudzinowskiemi ich zwano, pisali się zaś ze wsi Borówki, aż też i z Łagiewnik. Jan dziedzic na Łagiewnikach, miał synów siedmiu, Adama, Macieja, Stanisława, Jana, Zygmunta, Jakóba i Jędrzeja: z tych Adama potomstwo Jan i Krzysztof. Jana zaś z Duczymińskiej chorążanki Parnawskiej synów sześć, a z Zaduskiej trzech. Maciej z Bełdowa Borowski, z województwa Inowrocławskiego, Stanisław Jan i Tomasz z ziemi Dobrzyńskiej podpisali elekcyą Augusta II.

Wielądek w heraldyce, obszernie i dwojako o familji tej rozpisał się: najprzód w Tomie II. pisze jak następuje: Są i w Łęczy-

ckiem Borowscy herbu Jastrzębiec co z Dobrzyńskiej przenieśli się. z tych Adam syn Mikołaja z *Jackowską* był ojcem Stanisława dziedzica na *Modznym* i *Walach*, Stanisław z *Puśnikowną* miał Kazimierza dziedzica na *Nyrowie* i *Kielcach*, który miał dwóch synów Józefa i Franciszka. Franciszek z Zofji *Żydowowny* trzech miał synów i córek 5. z tych Stanisław burgrabia Łęczycki najprzód potem archiwista Policyi. Jan pisarz dekretowy Brzeziński. Tomasz oberbombardyer artyllervi koron. Johanna za Mikołajem Kleneckim. Brygitta na świecie, a Norberta w zakonie w klasztorze P. Norbertanek Łęczyckich. Maryanna za Baltazarem *Padczaskim*, Józefa i Urszula panny.

Tegoż herbu *Jastrzębiec* Dadzibog Borowski z Zuzanną Bromirską spłodził córek trzy: Joannę, Felicyannę za Koziorowskim, i Zuzannę: także synów trzech 1. Tomasza, od którego Waleryan i córka jedna Joanna Urod. Brzezińskiego małżonka. 2. Piotra. 3. Franciszka, ten z *Nogowską* zostawił syna jednego Ludwika, który z Dobrzyńskiej ziemi przeniósł się do Wielkiej-Polski w roku 1764. a potem w Sieradzkie do ziemi Wieluńskiej. Ten z Marcyanną *Brzechwianką* małżonką spłodził cztery córek, to jest, Józefę, Weronikę *primo voto* za *Lipskim* starostą Grabowskim, *secundo voto* za Łukaszem *Koszutskim* Bogumiłę, za Stanisławem Wyszławskim, i Franciszkę za Dębmbskim. Także synów czterech, 1. Ignacego łowczego Sanockiego ten z Kunegundą z Miniszewskich *primo* Niemojewską, *secundo* Stawską spłodził Stanisława i Teklę. Drugi syn Ludwika z Brzechwianki spłodzony Jan sędzia ziemi Wieluńskiej, trzeci Gabryel burgrabia Sieradzki, czwarty Jakób proboszcz Wojciński. —

Poźniej zaś w dodatkowym Tomie V. swej heraldyki pisze *Wielądek*, iż umieścił wyżej wiadomość o Borowskich *Jastrzębcach*, a teraz nadesłaną autentyczną tranzakcyą, zapisaną w grodzie Krakowskim, w Sobotę po Świętym Łukaszu ewangeliście to jest dnia 24. miesiąca Października roku 1795. następującą, słowo w słowo wyraża. Do urzędu i akt niniejszych grodzkich starościńskich Krakowskich etc. —

Borowscy *herbu Jastrzębiec*, w województwie Krakowskiem, z dawna i po innych województwach korony Polskiej znajdujący się, właśni Jastrzębcowie, za czasem od swych dziedzicznych dóbr Borowa mianowani, o których starodawne monumenta, kroniki i akta publiczne pamięć zostawują. Roku 1084. w sam dzień Świętego Marka ewangelisty w Krakowie: Był przytomny Borzywoj Jastrzębiec z wielu hrabiami, baronami, współurzędnikami swemi, kiedy Władysław książe Polski sławiąc czynność rycerską, Saula Odrowąża na Końskich grafa, potomności zostawił monument. Tamże roku 1343. we Wtórek po Niedzieli Kwietnia zwanej, Marek Jastrzębiec z synem swym Janem z Borowy części Wysoka w majętności Końskich leżącej, przez Marcina Odrowąża Radosława hrabi potomka, Krystynowi dziedzicowi Wysocie., uczynione zaświadczyli przedanie. Roku 1460. w Sobotę po dniu Świętej Pryski, w Sandomierzu, przez Katarzynę niegdy Sofoniasza Wysockiego pozostałą małżonkę, części majętności Odrowąż od Mikołaja syna swego w czterechset złotych Wę-

gierskich mianej, w tejże summie Mikołajowi Jana Borowskiego synowi zapisana została. Tamże roku 1464. w Piątek po uroczystości rozesłania świętych apostołów, Anna córka Mikołaja z Wysockich, małżonka Mikołaja Borowskiego, z Wojciechem i Mikołajem Wysockiemi bracią swemi rodzonemi, terminu uczyniła przedłużenie. Roku 1491. w Piątek po uroczystości świętego Wita w Krakowie, Jerzy syn niegdy Andrzeja z Borowy Mikołaja Borowskiego syna, na rzecz Mikołaja Borowskiego stryja i opiekuna swego z dzierżawy dóbr swoich sprawił zakwitowanie. Roku 1517. we Czwartek przed dniem Świętego Walentego, Jerzy Borowski Borowa i Potoka dziedzic, części swoich w ziemi Krakowskiej powiecie Książkim leżących, Stanisławowi Borowskiemu bratu swemu rodzonemu zeznał darowanie. Od pomienionego Stanisława Borowskiego pozostali synowie, Jan, Maciej i Jakób. Melchior przerzeczonego Jana Borowskiego i Barbary z Kmitów małżonków syn, zrodził Jana Borowskiego, a od tego z Anny Brodeckiej, pochodzi Adam, który miał za sobą Zofią Odrowążównę, Wawrzeńca Wysockiego pułkownika wojsk Czeskich córkę roku 1643. w Piątek po Niedzieli Sucha zwanej, w grodzie Nowokorczyńskim, Mikołaj Adama Borowskiego brat rodzony, swoim oraz Jana, Marcyana, Andrzeja synowców swoich przerzeczonego niegdy Adama Borowskiego synów imieniem, Janowi Odrowąż z Wysocic, niegdy Macieja Wysockiego synowi, rekognicyi zrobił wzmocnienie. Tamże roku 1702. w Poniedziałek po uroczystości Świętych trzech Królów, potomkowie niegdy Zygmunta Odrowąż Wysockiego, Zofji Adama Borowskiego małżonki brata rodzonego z jednej, tudzież Jan, Michał i Mikołaj bracia między sobą rodzeni, niegdy Marcyana Borowskiego chorążego wojsk rzeczypospolitej synowie, wspomnionej Zofji z Wysockich Borowskiej wnukowie, rzeczonego Zygmunta Odrowąż Wysockiego prawuja swego potomkowie, z drugiej strony, intercyzy pod zakładem szesnastu tysięcy złotych Polskich, uczynili potwierdzenie. 1745. roku w Poniedziałek przed świętem ofiarowania Najświętszej Maryi Panny, w grodzie Krakowskim, Klemens Ossowski, i Maryanna Jana Borowskiego, syna niegdy Marcyana Borowskiego, z Anną Głogowską w pierwszem małżeństwie zrodzonego, i Salomei z Potockich małżonków córka, nawzajem małżonkowie powodowie, na Franciszka i Jana Borowskich braci rodzonych, względem złożenia testamentu, niegdy Anastazyi Głogowskiej, przerzeczonej Anny Głogowskiej baby, pozwanych siostry rodzonej, względem zaś powodki ciotki babistej bezpotomnie zeszłej prawne zrobili przypowieszczenie. Tamże roku 1778. w Sobotę po zielonych świątkach: Bonawentura Winkler cześnik Buski, imieniem Józefa i Tekli Borowskich, niegdy Jana Borowskiego z Marcyanną Winklerowną rodzoną zeznawającego siostrą, zrodzonych syna i córki wuj rodzony, i jako opiekun naturalny, z Alexandrem Błędowskim proboszczem Sokolińskim, tranzakcyi nawzajem zeznali wzmocnienie. Tamże roku 1794. w Poniedziałek dnia Świętego Macieja apostoła, herbu i precedencyi Józefa Borowskiego stolnika Grabowieckiego, z linji przodków swoich, dóbr wsi Borowa w województwie Krakowskiem, powiecie Książkim leżących, między innemi dziedziców prawego potomka w jedenastu stopniach opisanie. Tegoż Józefa Borowskiego dziedzica i possessora dóbr

Sieniawa, Bielanka i Stryszów, w cyrkule Myślenickim, Marszowice w powiecie Proszowskim województwa Krakowskiego, z Jadwigą Teresą Odrowążów Wilkońskich, niegdy Antoniego Odrowąż Wilkońskiego podwojewodzego księztw Zatorskiego i Oświecimskiego, podpułkownika wojsk koronnych córką, małżonką swoją zrodzeni, syn i córki: Kajetan, Maryanna, Karolina i Salomea Borowscy, kwitnące pokolnie Jastrzębców wzrastają. —

Borowski *herbu Junosza.* Jednaż ich dzielnica co i Borkowskich, o których trochę wyżej mówiłem. Wojciech i Alexander z Łęczyckiego, Franciszek z Poznańskiego, Wojciech i Stanisław w ziemi Czerskiej pisali się na elekcyą Augusta II. Borowska Bartłomieja Czyżowskiego małżonka.

Borowski *herbu Lis.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: tym się jednak herbem pieczętował Marcin Kazimierz Borowski, kasztelan Gdański, starosta Grudziądzki, a przedtem podkoniuszy koronny. Ekonomią Rogozińską, za konsensem wszystkich stanów, na dwanaście lat puszczono mu dla reparacyi: o czem *Konstytucya* w r. 1667. *fol.* 16. młodsze lata swoje na dworze Jana Kazimierza strawiwszy, średnie w obozie, w zasługach od Jana III. wziął krzesło, senator i żarliwością o honor Boski, i hojnością na ubogich, pobożnością i innemi cnotami znakomity, które go wszystkim przymilały. *Historia Coll. Raven.*

Borowski *herbu Lubicz.* W Chełmskiej ziemi najprzód się gnieździli. Walenty z Komorowa Borowski, z sejmu w roku 1647. komissarzem był do rewizyi ksiąg ziemskich Chełmskich, i Krasnostawskich *Constit. fol.* 38. Adam, Stanisław, Sebastyan, Michał i Jakób z Chełmskiej podpisali elekcyą Augusta II. Przenieśli się niektórzy z nich do Litwy, gdzie kwitnął Teofil z Borowa Borowski, podczaszy Lidzki w roku 1696. Bogumiła Anna Wacława Mejnartowicza, cześnika Lidzkiego żona, białagłowa na kościoły, zakonników, i ubogich szczodra, *Głuchow. ostat. posługa.* Adam i Rafał w Żmudzi podpisali elekcyą Jana Kazimierza. Tegoż herbu Borowscy są i w Dobrzyńskiej: Stanisław, Jan i Tomasz w roku 1697. Są i na Podlasiu, i w Lubelskiem, Stanisław i Prokop tegoż roku. Borowska Borejszy cześnika Kowieńskiego małżonka.

Andrzej z *Borowa* Borowski, z województwa Wileńskiego. Samuel i Michał z województwa Witebskiego w roku 1700. na walnym zjeździe pod *Olkinikami* województw, ziem i powiatów W. Ks. Lit. podpisali się. Adam Borowski na elekcyą Stanisława Augusta z powiatu Orszańskiego podpisał się. Leon podstoli Upitski. Marcin pisarz grodzki Połocki. Józef Borowski pisał się na elekcyą Stanisława Augusta z ziemi Chełmskiej. Stanisław z województwa Ruskiego. — *Heral. Wielądka.*

Borowski *herbu Ogończyk.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: w Prusiech są, teraz i na Rusi. Elżbieta Jędrzeja Stankiewicza, pisarza ziemskiego Kowieńskiego małżonka w roku 1635. Michał Borowski z Kościelca z Pomorskiego podpisał elekcyą Jana Kazimierza, Franciszek sądowy Michałowski, Krzysztof, Tomasz, Ignacy, posłowie na sejm w roku 1699. Jan sądowy Chełmiński, Marcin sądowy Malborski, dziedzic na Rogużnie, na Ruś się przeniósł; z Heleny Komorowskiej synów sześciu zostawił, Józefa, Piotra, Ignacego, Franciszka, Antoniego, Stanisława, córek trzy: Eufrozyna za Józefem Wojakowskim, kasztelaniccem Przemyslskim, Barbara za Józefem Pakoszem, trzecia za Komorowskim herbu Ostoja. Michał, Władysław, Wawrzyniec w Malborskiem województwie w roku 1674.

Franciszek Borowski *Ogończyk* ze *Stulińskiej* Anny spłodził Antoniego. Ludwika i Jana. Z tych Jan osiadł w Warmji pojąwszy *Szpinkowną* Helenę dziedziczkę na *Kunkendorfie*, spłodził z nią Franciszka kanonika Warmińskiego i córek trzy Barbarę Zglinicką, Maryannę Trzcińską, i Ludwikę. — *Przypisy Krasickiego.*

Borowski *herbu Pilawa.* Od Kamienieckich że swój początek wzięli świadczy Paprocki: w Krakowskiem województwie osiedli. *Cichocki in Alloqu. Oscen. cap. 2. l.* 13. świadczy o nich, że koło Wiślicy i Nowego miasta, dwa kościoły murowane od wielu lat herezyą sprofanowane katolikom przywrócili. Jan koniuszy koronny za Zygmunta pierwszego, żona jego Kormanicka, z niej Jerzy, którego z Ważyńskiej syn Piotr opat Czyrzycki, ludzkością ku wszystkim, hojnością na ludzi uczonych zalecony. Jakób Zygmunta pierwszego i Królowy Bony dworzanin, żona Sienicka, z której syn Franciszek, dwóch miał synów, Krzysztofa, ten pojął Barbarę Boiszewską, i Mikołaja. Katarzyna zakonnica Ś. Klary w Sączu.

Borowski *herbu Prus* 1*mo.* Jakób, Wespazyan, Alexander, Władysław, Maxymilian, Hieronim, podpisali z Sieradzkiego elekcyą Władysława IV.

Borsa *herbu Dołęga.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Łęczyckiego województwa ziemianie. Z tych Stanisława Borsę w Moskwie z Dymitrem zmyślonym będącego, zabito w roku 1606. *Petricius in Horat. Pol. lib.* 1. *ode* 24. Jadwiga Borsowna matka Jakóba Zadzika biskupa Krakowskiego. *Starowolski in Vita Jac. Zadzik.* Zacharyasz w Rawskiem Władysława IV. Adam i Franciszek w Łęczyckiem Jana III. podpisali elekcye.

BORSKI HERB.

Jest noga goła człowiecza od stopy aż po kolano, w czerwonem polu strzałą przeszyta, na hełmie orle skrzydło szare. Okazyi tego herbu nie pisze MS. o familiach Pruskich, tylko to przydaje, że się tym herbem szczycą Borscy z Borszcza w Prusiech.

Borsza *herbu Nałęcz* 1*mo*. Ja o nich mówić będę pod Drzewickiemi.

Boruchowski *herbu Doliwa*. Jan z Boruchowa kanonik Krakowski, *Decretorum Doctor* w roku 1485. *Nakielski in Miechov. fol.* 549. *Constit. Synodal. Prov. lib.* 1. *fol.* 43. Jakób Wierzbięta archidyakon Warszawski, scholastyk Gnieznieński, referendarz koronny. *Treter. in Episc. Varmien.* Jan archidyakon Krakowski, kanonik Gnieznieński, mądrych ludzi szacownik, któremu w Krakowskim kościele katedralnym nadgrobek Karnkowscy wystawili. *Paprocki in Stemmat.* Wojciech kanonik Kujawski, w roku 1568. *Synodus Vladislav.* W Krakowskiem stolicę im założył Paprocki, wszakże jeszcze w roku 1528. w metrycе Wołyńskiej czytam Jakóba Boruchowskiego ziemianina Wołyńskiego. Adam w Żmudzi miał swoję possessyą w roku 1532. Remigian w Lubelskiem w roku 1674.

Borucki *herbu Rolicz*, w województwie Łęczyckiem. Jan Borucki Nosek, chorąży Brzeski Kujawski z Szubską zostawił syna i trzy córki, z Anną Dąbską herbu Godziemba powtórnem małżeństwem, syna Jana i córkę Jadwigę. Marcin kanonik Warszawski, którego nadgrobek w Warszawie w roku 1565. Piotr kasztelan Konarski w r. 1630. Jędrzej podstoli Brzeski Kujawski w roku 1632. Jan z Warszawskiej ziemi 1648. Jacek i Franciszek w Kujawskiem, Maciej i Wojciech w ziemi Czerskiej w roku 1690. Ludwik kasztelan Brzeski Kujawski temi czasy.

Kazimierz Alexander stolnik Inowłodzki konsyliarz konfederacyi ziemi Gostyńskiej 1774. roku. Marcin podstoli Inowłodzki 1776. Stefan Borucki pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwa Łęczyckiego. Marcin Borucki wojski Przedecki z Salomeą Jarczewską, spłodził dwóch synów, Franciszka wojskiego Przedeckiego, i Jana, i córkę Annę z Antonim Brochockim zmówioną. — *Heraldyka Wielądka.*

Borukowski *herbu Junosza.* Jednejże dzielnicy Borukowscy z Bielińskiemi herbu Junosza, a znać obadwa te domy od Ziemaka kasztelana Wyszogrodzkiego wyszły, czego ztąd dochodzę, że go na listach Bolesława książęcia Mazowieckiego raz czytam Ziemak z Boruchowa, drugi raz z Ciexyna, to jest ojczyzny, zkąd się Bielińscy piszą, nic tedy pewniejszego, jako to, że znać synów dwóch tegoż Ziemaka, ojcowskiemi podzieliwszy się dobrami, ten który wziął Borukòw Borukowskim się nazwał, ten co wziął Ciexyn i Bielino, Bielińskim utytułowany. Bogdan syn Ziemaka od którego Jan Borukowski, biskup Przemyślski, podkanclerzy koronny i proboszcz Płocki. Ten proboszczem Łęczyckim kanonikiem Krakowskim i Warszawskim będąc, z temi tytułami podpisał unią Podlasia z koroną *Constit.* 1569. w tymże roku z sejmu Lubelskiego deputowany na lustracyą dóbr królewskich w Mazowszu leżących. *Constitut. fol.* 154. *et* 1576. *fol.* 271. Biskupem potem Przemysłskim został, z tą pochwałą od Paprockiego, że w nim ani łakomstwo, ani chytrość miejsca nie miały, nikomu i przy takiej godności nienaprzykrzony, szczerością samą mówiąc, serca wszystkich sobie jednał, umarł w roku 1585. Że zaś o inszych tego imienia nigdzie nic nie czytam, dorozumiewam się, że z nim razem imię Borukowskich ustało.

Boruta *herbu Jastrzębiec.* W Łukowskiej ziemi o nich namienia Paprocki i Okolski. Z tych rozumiem był Boruta chorąży Drohicki, który w roku 1458. podpisał list Bolesława książęcia Mazowieckiego w Statucie. *Statuum fol.* 122.

Boruta *herbu Nowina.* Tego herbu klejnotni mają się znajdować nad Pnichinią, czyli nad Pciną.

Borychowski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Maciej Borychowski komornik ziemi Drohickiej, pisał się z Podlaskiem na elekcyą Jana III.

Borycki *herbu Tarnawa.* Zbigniew Borycki, podpisał z Ruskiem województwem elekcyą Jana Kazimierza: lubo tak Paprocki, jak i Okolski w Sendomierskiem ich osadzają.

Borysławski *herbu Sreniawa. Okolski z Bielskiego karty* 469. namienia o Borysławskich Rożycach, ale w Bielskim, omyłką druku, miasto Boryszewskiego, Borysławskiego

napisano. Idą ci Śreniawitowie Borysławscy od Mierosława hrabi z Nakła: są w Podolskiem, Sieradzkiem i Dobrzyńskiej ziemi, ba i indziej. Jan z Borysławic pojąwszy Modlibowską, dwóch synów spłodził, Piotra i Franciszka: Piotr podkomorzy Podolski, córka jego dostała się Jędrzejowi Strzemeskiemu chorążemu Halickiemu. *Dunin. Kazan. fol.* 405. Synów jego czterech w niewolą Orda zabrała. Franciszek podczaszy Dobrzyński w województwie Ruskiem w r. 1676. trzech synów zostawił, Jana, Bazylego i Jerzego. Jan z Milkowic podwojewodzy Podolski w roku 1648. Stanisław podkomorzy Podolski, Stanisław drugi podkomorzy Dobrzyński. Piotr w Łęczyckiem w roku 1674. Pudłowce wieś na Podolu przedali Pannom Dominikankom Kamienieckim. *Okolski Russ. Flor. fol.* 113.

Krasicki w przypisach dodaje: Borysławski podkomorzy Halicki mąż wojenny, z synów jego Xawery assystując Podoskiemu wojewodzie Płockiemu, w poselstwie do Turek, w tamtych państwach w młodym wieku życia dokonał, drugi syn podkomorzego Jędrzej. — W roku 1778. Jan Borysławski podczaszy Przemyślski miał za sobą *Owsianą*. Na eliberowanie z niewoli pogańskiej czterech synów Piotra Borysławskiego — stany koronne na sejmie 1616. roku wyznaczyły z Skarbu koronnego summę 6000 Zł. pols. — *Constit. r. 3. fol.* 285.

Także w województwie Ruskiem ziemi Przemyślskiej, gdzie posiadają do dnia dzisiejszego *Borysław* od dawnych czasów z tego siedliska piszą się z *Borysławia* i na *Borysławiu* Borysławscy, jak akta Przemyślskie w różnych tranzakcyach o tem dowodzą. Jan z *Borysławia* Borysławski, i Jerzy pisali się z województwa Ruskiego na elekcyą Stanisława Augusta Króla. Mikołaj Borysławski łowczy Przemyski. Jan szambelan królewski, przedał dobra w ziemi Warszawskiej Pruszakowi kasztelanowi Gdańskiemu, *Jurki*, *Wolę*, i *Zamłynie*. Jerzy kapitan gwardyi pieszej koronnej. Antoni Borysławski chorąży i podstarosta Trembowolski koło roku 1759. potem chorąży Halicki nareszcie podkomorzy. — *Heraldyka Wielądka.*

Boryszewski *herbu Poraj.* Mikołaja z Boryszewic kuchmistrza koronnego czytam na przywileju danym Rusi od Władysława Polskiego i Węgierskiego Króla w Budzie w r. 1443. *in MS. Leop. Colleg.* był potem kasztelanem Zawichoskim, z którym tytułem podpisał list Kazimierza III. o unji ziemi Bełzkiej *u Januszow. w Stat. fol.* 799. zda mi się że ten, syn był spytka Bużeńskiego, ale wziąwszy działem Boryszowice, z nich się pisał, i synowie jego, Jędrzej arcybiskup Gnieznieński, i Jan podkomorzy Chełmski i koronny, jako go czytam w roku 1496. *u Załusk fol.* 112. ale gdy ci zeszli; Boryszowice wróciły się nazad do Bużeńskich. Jędrzej Boryszewski arcybiskup Gnieznieński, jeszcze proboszczem tylko Łęczyckim, i kanonikiem Krakowskim będąc,

posłował do Stefana Króla Węgierskiego z Stanisławem Wątróbką wojewodą Bełzkim. *Bielski fol.* 466. postąpił potem na biskupstwo Przemyslskie, wkrótce i na arcybiskupstwo Lwowskie, z którem oraz trzymał i biskupstwo Przemyslskie: na tę stolicę wjechawszy, ojcem się pokazał wszystkim ubogim, sierotom i wdowom. Dobra arcybiskupie to przez nieprzyjaciela, to przez pokrewnych antecessora swego zdezolowane restaurował. Duchowieństwa przy wolnościach ich i prawach gorliwy obrońca, na poddanych łaskawy, we wszystkich funkcyach dzielny, zkąd też po śmierci Jana Albrychta Króla do Alexandra książęcia Litewskiego od stanów koronnych wysłany, ofiarując mu koronę Polską, i zapraszając do niej, (i owszem pod niebytność Króla, ani prymasa, on prezydował na sejmie Piotrkowskim. O czem konstytucye świadczą w roku 1503. *u Łask. w Statucie fol.* 111.) tak był przypadł do serca, że mu tenże Alexander po śmierci brata swego Fryderyka, arcybiskupstwo Gnieznieńskie konferował w roku 1503. po śmierci potem Alexandra, Zygmunta pierwszego koronował. Synod w Łęczycy złożył, na którym dwoje pogłównego duchowieństwu uchwalono na gwałtowne ojczyzny potrzeby. Probostwo i mansyonaryą w Łasku fundował, niektóre dziesięciny do tego przyłączywszy. Umarł w roku 1510. w Łowiczu, pochowany w Gnieznie, któremu nadgrobek marmurowy postawił Jan Łaski, którego jeszcze za żywota koadjutorem sobie był przysposobił: mąż uczony, i wspaniałej myśli, na dworze królewskim długi wiek strawił. Siedział lat 7. na arcybiskupstwie Gnieznieńskiem.

Boryszewski *herbu Rawicz.* Piotra Boryszewskiego Paprocki nadgrobek kładzie z zamku Krakowskiego, umarł w roku 1487. ten wszystkie swoje dobra na ubogich rozsypał. Kasper Boryszowski podpisał z ziemi Sochaczewskiej elekcyą Władysława IV. atoli nasi pisarze tych Boryszewskich w Lubelskiem osadzili.

Andrzej Boryszewski w roku 1705. podpisał się na konfederacyą Sandomierską. — Franciszek w roku 1764. podpisał elekcyą Stanisława Augusta Króla z ziemi Bielskiej. — *Heraldyka Wielądka.* —

Borzdyński. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jan, Jerzy, Piotr, Samuel, Stefan, Kazimierz Borzdyńscy, Jana Kazimierza, Samuel Jana III. z Mińskiego podpisali elekcye.

Borzechowski *herbu Lubicz.* Piotr Borzechowski, kanonik Warszawski, sekretarz królewski w roku 1553. podpisał *inter praesentes* przywilej Zygmunta Augusta. Mikołaj w województwie Lubelskiem, o którym konstytucya w r. 1593.

fol. 660. Borzechowskiego żona Anna Witwicka. *Genealog. Kalinowsk.* Maryanna Borzechowska Joachima Bielskiego Prawdzica małżonka.

Borzęcki *herbu Półkozic.* Jeszcze o nich w r. 1335. księgi grodzkie Wąwolnickie dość jawnie świadczą. Piszą się z Kozarzowa w Lubelskiem województwie z dawna possessyonaci. Jędrzeja Borzęckiego z Agnieszką Nosowską księgi ziemskie Lubelskie zapisały w r. 1532. ten z Kiełczewskiej Dusilowny zostawił synów, krom Stanisława, Pawła, i Sebastyana bezpotomnych; Marcina i Jana. Marcinowi Elżbieta Zawiszanka z mniejszej Niedrwicy powiła Orchowską, Żurowską, Kotowską i Bogucką. Synów zaś Stanisława niepłodnego, i Marcina, którego z Anny Charzewskiej, syn tegoż imienia. Borzęcki starosta Lubelski, z Orchowskiej stolnikowny Chełmskiej, dwóch synów spłodził, Jakóba i Marcyana. Jakób pojął Maryannę Bardzką, syn z niej Józef, i córka Anna za Krzysztofem Gizowskim. Marcyan chorąży Zakroczimski, któremu z Stawskiej trzech się synów urodziło, Antoni, Józef i Krzysztof. Antoni cześnik Łęczycki, sędzia ziemski Przemysłski, żona jego Winnicka, syn Franciszek. Józef Konstanty skarbnik Żydaczewski, komornik Chełmski. Marcyan sędzia ziemski Chełmski, Michał proboszcz Chełmski, deputat na trybunał koronny, w roku 1724.

Antoni z Sędziego Przemyskiego, podkomorzym tejże ziemi uczyniony spłodził syna Franciszka i córkę — ta weszła w związki Małżeńskie z Siemińskim referendarzem koronnym, starostą Dembowieckim. — Franciszek (syn wyżej wspomnionego Antoniego) podstoli Lit., starosta, mąż zacny ze wszech miar — zasługi jego i przymioty słały mu drogę do najwyższych honorów, ale śmierć prędka temu zagrodziła: z *Pociejowny* wojewodzanki Wileńskiej hetmanowny W. Ks. Lit. zostawił córkę, ta w małżeństwo oddana Kalinowskiemu staroście Lelowskiemu, — i synów dwóch: z tych jeden starosta Dołżański z Skarbkowną *sterilis,* — drugi Alexander podstoli koronny, starosta Przemyski, złączył się z *Ankwiczowną* i z niej miał potomstwo syna, i córek dwie: umarł r. 1780. — W roku 1778. Józef stolnik, Stanisław łowczy Nowogrodzki. — *Przypisy Krasickiego.*

Wielądek zaś w heraldyce następnie obszerniej o tej familji pisze: Franciszek Borzęcki był podstolim W. Ks. Lit. za Augusta III. około roku 1742. Józef skarbnik Latyczewski roku 1758. był deputatem na trybunał koronny z województwa Wołyńskiego. Alexander podstoli koronny, starosta Przemyski w r. 1764. był posłem na sejm konwokacyi z województwa Ruskiego, ziemi Lwowskiej. Floryan, Maciej, Damazy Borzęccy pisali się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwem Poznańskiem. Antoni z *Kozarzowa,* zda mi się był potem instygatorem W. Ks. Lit. pisał się na tęż elekcyą z województwem Ruskiem. Gaspar z *Kozarzowa* z ziemią Chełmską. Józef z *Kozarzowa* stolnik Nowogrodzki, chorąży znaku pancernego z województwem

Wołyńskiem, Józef sędzia kapturowy i poseł z województwem Lubelskiem podpisali się na wzwyż rzeczoną elekcyą w r. 1764. Jan podsędek Czerniechowski. Stanisław łowczy Nowogrodzki kawaler orderu S. Stanisława, Karol łowczy Horodelski w tym czasie żyjący. Jan Borzęcki stolnik Nowogródzki był deputatem na trybunał koronny 1784. roku z województwa Czerniechowskiego. —

Antoni Borzęcki z Konstancyą Chreptowiczowną stolnikowną Grodzieńską miał synów pięciu. 1. Michała sędziego grodzkiego Grodzieńskiego, ten *primo voto* z Johanną Gosiewską miał syna Karola i córkę Maryannę za Rukiewiczem szambelanem J. K. Mci. 2. Hieronima podkomorzego nadwor. J. K. Mci. 3. Ignacego, który z Angelą Hornowską sędzianką Brzeską Litewską wszedł w związki małżeńskie. 4. Józefa regenta grodzkiego Grodzieńskiego. 5. Marcina, który z Paszkowską pułkownikowną, miał także potomstwo. Córki rzeczonego Antoniego Borzęckiego dwie: *jedna* Teresa za Niewiadomskim, *druga* Maryanna za Niepokojczyckim stolnikiem Halickim. —

Borzejowski *herbu Drya.* O tych nigdziem nic więcej nie czytał, tylko że się w Krakowskiem województwie znajdują.

Borzemski *herbu Jelita.* Adam Borzyński w r. 1599. Stanisław, Jana Kazimierza: Alexy, Mikołaj, Stefan, Jan, Krzysztof, Władysława IV. z ziemi Liwskiej w Mazowieckiem podpisali elekcye: inni ich piszą Bożemski, inni Borzymski, inni Borzyński. Borzymska była za Konstantym Modrzyńskim, chorążym Grabowieckim w roku 1655.

Borzewicki. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jan Borzewicki w Sieradzkiem pisał się na elekcyą Jana Kazimierza.

Borzewski *herbu Lubicz.* Mateusz Borzewski opat Lędzki, na sejmie w roku 1587. deputowany do korrekty praw koronnych. *Constit.* 1587. *et* 1601. *fol.* 734. *Gnesnen. Synod. Diecaes. fol.* 14. *et* 1593. Jan Ludwik starosta Lipieński w roku 1648., na Dobrzyńskiej possessya Borzewskich. Stanisław podsędek ziemski Dobrzyński, podpisał elekcyą Władysława IV.

Ludwik Borzewski komornik graniczny Dobrzyński, koło roku 1792. — *Heraldyka Wielądka.*

Borzobohaty *herbu Jelita.* Przyjęci do tego herbu od Zaleskiego rzeczonego Niedźwiedź: za czasów Zygmunta Augusta.

Stanisław Borzobohaty podczaszy Mścisławski w r. 1698. poseł na sejm z województwa Nowogrodzkiego. — *Heral. Wielądka.*

Borzykowski *herbu Abdank.* Piszą się z Borzykowy w województwie Sieradzkiem. Włodzimierz w roku 1382. podczas *interregnum* w Polszcze podpisał konfederacyą szlachty Wielkopolskiej: *apud Januss. in addit. Stat.* Fryderyk

proboszcz Sztemberski w Morawach mąż pobożny, i dowcipu znacznego. Anna Borzykowska małżonka Jana Bużeńskiego. *Okolski tom. 2. fol. 64.*

Borzykowski *herbu Łodzia.* W Sendomierskiem województwie pisze o nich Paprocki. Piotr na domy Boskie dobroczynny.

W roku 1788. Andrzej Borzykowski *herbu Łodzia* skarbnik Wiślicki. — *Przypisy Krasickiego.*

Stanisław *Łodzia* i Mikołaj Borzykowscy pisali się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwem Sandomierskiem. — *Heraldyka Wielądka.*

Borzym. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Borzym Marcin z Podlaskiem województwem pisał się na elekcyą Jana III.

Kuropatnicki w §. V. w extrakcie *inter tabulas Galliciae et Lodomeriae equitum immatriculatorum* pisze Kacpra Borzyma pod dnia 6. Listopada 1782. roku. —

Z tychże, w województwie Podlaskiem: Tomasz Borzym z Katarzyną Twarowską zostawił pięć synów: Krzysztofa, Wawrzeńca, Jędrzeja, Jana i Kazimierza, córek trzy, Teresa za Niemyjskim, Felicyanna za Twarowskim, Anastazya za Leszczyńskim. Kazimierz Borzym *primo voto* z Maryanną z Kaczyńskich Gumkowską, spłodził córkę jednę Agnieszkę teraz za urodz. Franciszkiem *Borgią* Poliwczyńskim będącą. *Secundo voto* z Krystyną Kuszewską, ma córkę jednę Maryannę. *Tertio voto* z Maryanną Tulińską synów dwóch: Wojciecha i Wincentego. — *Heraldyka Wielądka.*

Borzymiński *herbu Abdank.* Jan i Jakób Borzymińscy pisali się w Dobrzyńskiej na elekcyą Władysława IV.

Borzymowski *herbu Belina.* Borzymowskiego cześnika Brzeskiego Kujawskiego zmarłego w r. 1516. kładzie nadgrobek z Wrocławka *Okolski.* Za Stefana Króla dwóch rotmistrzów było tego imienia na Moskiewskiej expedycyi. Marcin w roku 1658. Jędrzej na Borzymach, i Maxymilian w ziemi Chełmskiej, Maciej w ziemi Wiskiej, Jan w ziemi Łomżyńskiej podpisali elekcyą Augusta II.

Maciej z ziemią Chełmską pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla. — *Heraldyka Wielądka.*

Borzymowski *herbu Łada.* Pisze *w MS. Ks. Kojałowicz:* że w województwie Mazowieckiem w ziemi Wizkiej mieli ojczystą swoją majętność *Borzymy* nazwaną: przedtem się zaś pisali z *Cymianka*, ale gdy im za czasów Władysława książęcia Mazowieckiego, niedaleko *Cymianki* obszerniejsze grunta i pola wiecznością nadano, na których *Boromaeus de Cymianka*, od imienia swego założył wieś *Borzymy*, i drugą w bliskości Borzymów, Borzymowskiemi zawołani. Z tych Stanisław Borzymowski służąc długo w wojsku Li-

tewskiem z Chodkiewiczem i Radziwiłłem hetmanami, osiadł w województwie Połockiem. Rafała syn był Grzegorz, od którego Wojciech, tego zaś Jan, Marcin, Maciej i Jędrzej. Jana żona Charzyńska. Macieja Stankowna sędzianka Mścisławska. N. Borzymowska Stanisława Połubińskiego małżonka.

Borzymowski *herbu Lubicz*. Świadczy *Kojałowicz in MS.* że są w Litwie w województwie Brześciańskiem. N. Borzymowski podczaszy Brzeski i Tomasz.

Michał podczaszy powiatu Lidzkiego w roku 1764. pisał się na akt konfederacyi generalnej W. ks. Lit. w Wilnie także i na elekcyą Stanisława Augusta, z powiatu Lidzkiego. — Józef sędzia ziemski Lidzki koło 1779. roku. — *Heraldyka Wielądka.*

Borzynowski *herbu Topacz*. Sendomierskiego województwa ziemianie, jako świadczy *Paproc.*

Bosakowski *herbu Godziemba*. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Franciszek Bosakowski, regent grodzki Kaliski, którego dobroczynność na sług Boskich, nadgrobek jego w Kaliszu u OO. Franciszkanów opowiada, umarł w r. 1674. Zrodzony był z Szczepanowskiej herbu Prus 1*mo*. Krzysztof brat jego z Maryanny Papiczkiej herbu Gryf, zostawił syna Wojciecha.

Są także w Litwie, z tych Paweł Bosakowski w roku 1700. na walnym zjeździe województw ziem i powiatów W. ks. Lit. pod *Olkinikami* podpisał się z powiatu Upitskiego. — *Heraldyka Wielądka.*

Bosiacki. Mateusz Bosiacki podpisał elekcyą Jana III. z Brzeskiego Litewskiego: nasi genealogistowie milczą o nich.

Bosiaccy dotąd w województwie Brzeskiem Lit. kwitną, z tych Jakób towarzysz pancerny znaku Radziwiłła podkom. Litewskiego. — *Przypisy Krasickiego.*

N. Bosiacki administrator do hibern z powiatu Orszańskiego 1700. roku, o którym na zjeździe walnym pod *Olkinikami* obywateli W. ks. Lit: Adam Bosiacki podpisał się z powiatu Orszańskiego. Kazimierz Bosiacki pisał się na manifest w r. 1763. w aktach Wileńskich *de illegitimitate* trybunału w Litwie. — *Wielądek.*

Boski *herbu Jasieńczyk*, w województwie Rawskiem. *W Statucie Mazowieckim fol.* 94. *i* 97. czytam Marka Boskiego, kasztelana Liwskiego w roku 1453. był oraz i sędzią Liwskim. Dobrogost w ziemi Czerskiej w roku 1632. synów dwóch zostawił, z tych Seweryn pisarz ziemski Czerski, wspominają go konstytucye w roku 1667. *fol.* 26. Siostra jego Anna Brzeskiemu zaślubiona. Adam brat Seweryna podczaszy Rawski, syn jego Władysław. Mikołaj podczaszy Sochaczewski, Franciszek kasztelan Rawski, marszałek u Szembeka prymasa. Felicyan sędzia ziemski Czerski, Jan regent Czerski. Boski miał za sobą Zofią Leszczyńską herbu Be-

lina, drugi Konstancyą Płotniką, ale to małżeństwo bezpotomne.

Paweł na *Bożem*, Boski najprzód chorąży, a potem podkomorzy Czerski orderu S. Stanisława kawaler, wraz z synami swemi Józefem i Ignacym pisali się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z ziemi Czerskiej. Teodor miecznik Rawski. Anna Boska, Pawła Boskiego podkomorzego Czerskiego i Maryanny Boguszownej córka, za Franciszkiem herbu *Belina* Prażmowskim kasztelanem Zakroczymskim w stanie małżeńskim będąca. — *Heraldyka Wielądka.*

Krasicki zaś w przypisach dodaje: Jest i kwitnie temi czasy w Włoskim państwie i stanach papiezkich familia *Boskich* według tamtejszego zwyczaju zowiących się *Boschi*, z tych kardynał, wielki penitencyaryusz. — Paweł Boski chorąży Czerski tego córka za Jakóbowskim brygadyerem wojsk Francuzkich. — Teodor skarbnik Rawski w r. 1788. — Łukasz łowczy Stężycki.

Bostowski *herbu Szeliga.* W Sendomierskiem województwie z Bostowy: z tych Pawła nadgrobek widzieć w Świętokrzyskim kościele, zmarłego w roku 1568.

Boszkowski *herbu Warnia.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: Wojciech Boszkowski, córkę swoję Annę złączył z Stanisławem Gnińskim, Łukasza w województwie Kujawskiem córka Anna, z Dominikiem Jastrzębskim zmówiona. Jan poślubiwszy sobie Annę Piekarską, podsędkownę Kujawską, córkę spłodził Ewę.

Boturzyński *herbu Łzawa.* Jakób z Boturzyna podsędek Krakowski, w roku 1429. *Nakielski fol.* 415. *i* 431. Jakób z Boturzyna, dworzanin Jana Albrychta podpisał *Confirmat. Jurium Gentium anno* 1496. *Statut. Łask. fol.* 110. Tenże kawalerem będąc Bożogrobskim i wojskim Poznańskim, świat sobie i pompę jego zmierziwszy, do zakonu Cystercyeńskiego wstąpił, w którym pokory, posłuszeństwa, bogomyślności, i inszych cnót znaczne ślady zostawiwszy, tamże świątobliwie dokonał w r. 1531. o czem świadczy nagrobek jego w Lędzie mu wystawiony. *Starowolski in Monum.* Nim do zakonu poszedł, z Pogorzelskiej sędzianki Warszawskiej dwóch synów spłodził, Krzysztofa i Jana, ten kanonikiem był Krakowskim, śmierci jego rok wypisał Paprocki z nadgrobku w kościele Krakowskim katedralnym w roku 1534. Siostra jego była za Stanisławem Zaleskim. Floryan Boturzyński od którego Żebrowską Wolą wieś, kupił Piotr Tomicki biskup Krakowski, i do biskupich dóbr przyłączył, jest tego dowód list Zygmunta pierwszego *in MS. Petricov.*

Bouffał *herbu Kościesza. Niesiecki* niewspomina o tej dawnej i znacznej familji. — *Krasicki w przypisach do herbarza Niesieckiego* wspomina o niej a *Wieladek w heraldycą* tak obszerniej o niej donosi. — Dom Bouffałów starożytny w Litwie mając

w powiecie Grodzieńskim nadane sobie dobra zwane *Łososna*, jeszcze od Alexandra Króla, dotąd też dobra possyduje. R. 1611. Jan Boufflał podsędek Grodzieński, poborca podatków w tymże powiecie miał dwie żony, z jednej miał Mikołaja, z którego linji pochodzący Józef Boufflał dziś żyjący był deputatem na trybunał Litewski, sędzią grodzkim Starodubowskim, a teraz jest sędzią ziemskim i cześnikiem powiatu Grodzieńskiego: ma za sobą Piekarską, a z niej pięciu synów żyjących, Kazimierza, i Zygmunta w brygadzie narodowej, Walentego księdza, Mikołaja i Onufrego.

Z drugiej żony Jan podsędek miał dwóch synów, Jana Janowicza *steriliter* zeszłego, i Dobrogosta cześnika Grodzieńskiego. Ten miał za sobą *Wyszkowską*, a z niej syna Zygmunta podstarostę Grodzień. który też będąc porucznikiem pancernym, był na wyprawie pod Wiedniem z Królem Janem. Zygmunt ten miał dwie żony, pierwszą *Sopoćkownę* pisarzownę ziemską Grodzieńs. a z niej syna Dobrogosta, Kazimierza. Drugą miał *Fursewiczownę*, a z tej dwóch synów Benedykta exsędziego ziemskiego Grodzień. lat 83. wieku mającego, a w dobrej czerstwości dziś żyjącego, i Dominika podstolego, którego syn takoż Dominik był deputatem na trybunał Litewski, i jest w życiu.

Syn drugi Zygmunta z Sopoćkowny zrodzony Dobrogost Kazimierz miał trzy żony. Pierwszą *Ejsymontownę*, a z niej córkę za Siekluckiego wydaną: Drugą żonę *Suchodolską*, a z tej synowie Józef Jezuitą, Jerzy Bazylianem został: córki zaś Brygida zakonnicą, Regina za Jundziłła stolnika Witebskiego poszła: Trzecią żonę miał *Olszewską* z której miał dwóch synów Franciszka, Piotra i córkę Annę. Dobrogost Kazimierz był w różnych urzędach, kilka razy deputatem na trybunał: komissarzem za reskryptem królewskim, naostatek wojskim i pisarzem grodzkim Grodzieńskim. — Syn jego Franciszek dziś żyjący pięć razy był posłem, oraz deputatem na trybunał Litewski, cztery razy komissarzem za reskryptem królewskim, był podstolim i pisarzem grodzkim Grodzień. dalej stolnikiem, naostatek łowczym nadwor. W. Ks. Lit. mający miłość w powiecie i przystęp łaskawy do Króla dziś panującego, od którego też został ozdobiony orderem S. Stanisława i w nadgrodę zasług dla ojczyzny łożonych wziął dobra Kundzin w Grodzieńskim powiecie leżące, i zawsze w chęci jest publicznej usługi. Franciszek ten miał dwie żony: najprzód *Markowskę* sędziankę ziemi Bielskiej, z której córka Rozalia jest teraz za Józefem Karwowskim podstolim ziemi Bielskiej starostą Bogusławskim kawalerem orderu S. Stanisława, Drugą żonę dziś żyjącą ma Katarzynę *Gorską* kasztelankę Żmudzką, a z niej ma syna Franciszka małoletniego.

Drugi syn Dobrogosta Kazimierza wojskiego Grodzień. Piotr dwa razy był deputatem na trybunał i pisarzem trybunału, koniuszym Grodzień. potem wszedłszy w służbę wojskową był pułkownikiem w usarskim znaku Króla Jmci. Miał za sobą *Huszczownę* porucznikownę, z której trzech synów zostawił małoletnich Ludwika, Józefa, Walentego i córek trzy Ludomillę wydaną w zamęźcie Leonowi Gorskiemu cześnikowi W. Ks. Lit. kawalerowi orderu S. Stanisława, a Bogumiłę i Justynę w stanie panieńskim. Córka zaś Dobrogosta Kazimierza wojskiego

Anna za Chreptowiczem pisarzem ziemskim Grodzieńskim w życiu zostająca. —

Krasicki w przypisach oprócz wyżej wspomnianego Franciszka stolnika Grodzieńskiego dodaje jeszcze: Benedykt sędzia ziemski Grodzieński. — Piotr strażnik grodzki. — Franciszek łowczy nadworny Litewski. —

Bowdynowicz. Iwan Krawczeńko z Zaporowskiego pułku, w komput synów koronnych włożony, któremu *jure feudali* dobra nadane, Futory, Fastowka, Parahomowka. O czem konstytucya sejmowa w roku 1661. *fol.* 64. Paprocki i Okolski nie mógł o nich wiedzieć.

Boxycki *herbu Zaręba*, w województwie Sendomierskiem. Franciszek Boxycki w roku 1697. z Bełzkim pisał się województwem na elekcyą Augusta II. Paprocki i Okolski o nich nie pisał.

Boybuski. I o tych nasi genealogistowie nic nie namieniają. Jan Boybuski, stolnik Inowłocławski w r. 1436. podpisał pokój Brzeski *u Łaskiego w Stat. fol.* 140.

BOYCZA HERB.

Są trzy krzyże złote, w polu czerwonem według *Paprockiego w Gniazdzie Cnoty fol.* 1066. trzy krzyże białe w polu błękitnem, według *Okolskiego tom.* 1. *fol.* 57. te zaś trzy krzyże, przez jednę linią, w jeden się schodzą, na kształt papiezkich krzyżów, tylko że tu wszystkie równe sobie krzyże, tamte od dołu, większy krzyż mają, a trzeci w górze najmniejszy: nad hełmem trzy pióra strusie. *Paproc. o herb. fol.* 678. inaczej herb ten zowie, to jest Modzela, czy jednak tem imieniem, czy Boyczą nazwiesz, z tegoż samego przezwiska poznać, że się nie na cudzych granicach urodził, ale w Polszcze: i lubo żaden, okazyi, zkądby był nadany, nie namienił, to się jednak zda coś do podobieństwa, że za Marsowe jakieś dzieło, i ztąd Boycza od Boju konferowany.

Niektórzy tego są zdania, że Pilawczykowi któremuś pierwszemu pozwolono go, a do pół trzecia krzyża połowę przydawszy, trzy spełna krzyże uformowano. *Bielski fol.* 274. pisząc o nim twierdzi; że go niektóre domy na Rusi zażywają, alem ja się nie mógł dowiedzieć o żadnym inszym, tylko o Babińskich. To pewna, że od roku 1390. ten herb w Polszcze naszej sławny.

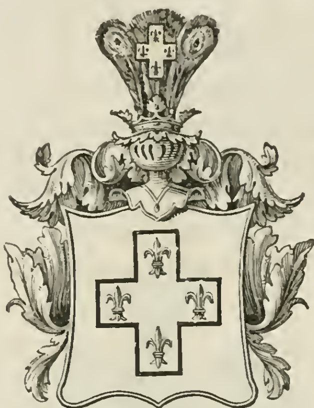
Boynar *herbu Nowina.* Pierwszy w księztwie Litewskiem na sejmie Hrodelskim w roku 1413. przyjął na siebie i sukcessorów swoich herb Nowina, Mikołaj Boynar: lubo go drudzy Gomar, inni Bieynar nazywają. *Łask. Statu. fol.* 127. *Misztolt. Historia Sapiehana.*

BOŻAWOLA HERB.

Istny Lubicz, to jest ma mieć Podkowę białą, na dół rogami obróconą, dwa krzyże, jeden nad podkową, drugi w podkowie, tylko co do niego przydano na spodzie pół miesiąca żółtego, który opasuje podkowę rogami do góry, w polu błękitnem, na hełmie trzy pióra strusie. *Bielski fol.* 134. *Paprocki o herbach fol.* 345. *In Stromat. Okolski tomo* 1. *fol.* 67. Z tego podobieństwa tego herbu do Lubicza, wszyscy wnoszą; że go Lubiczanin, z tej okazyi nabył. W głęboką noc szpiegi mając o bliskim nieprzyjacielu, tym bezpieczniej z szykami swemi na niego natarł, że zaszła noc żadnego niebezpieczeństwa nie obiecowała. Trafił na zmorzonych snem twardym, i w pień ich wyciął, a że mu wschodzący na ten czas księżyc, do tego zwycięztwa dopomógł, dla tego mu książe Mazowieckie do ojczystego herbu przydał go, i Bożawola nazwał. Ks. Rutka z pewnego manuskryptu, okazyą tego herbu ztąd wywodzi, że jeszcze za Krakusa książęcia Polskiego, gdy przez Dunaj zamarzły szczęśliwie wszystkich swoich ludzi Wódz przeprowadził do ubieżenia Moguncyi, ten herb wziął za to w nadgrodę.

Herbowni.

Gąsecki, Gościmiński, Jemielicki, Komorowski, Ostrowiec, Reymunt, Rzeczkowski.

BOŻEZDARZ HERB.

Krzyż biały, po którego rogach cztery lilie czarne, to jest na każdym po jednej rozłożone: w hełmie pawie pióra, na nich takiż krzyż, jak na tarczy. Tym herbem był nadany od Władysława Króla Polskiego i Węgierskiego w r. 1442. Jerzy Szwarc albo Czarny Rajca i Mieszczanin Krakowski, atoli inni Szwarcowie do herbu Nowina przypuszczeni, dotychczas w Czernych w Polszcze naszej kwitną. *Paproc. Gniaz. fol.* 1206. *O herb. fol.* 699. *Okolski tom.* 1. *fol.* 72. *Bielski fol.* 382.

Braciejowski *herbu Bończa.* Obywatele ziemi Przemysłskiej, to o nich tylko piszą nasi genealogistowie: więcej o nich nigdziem nie czytał.

Braciszewski. Z Wileńskiego województwa. Jędrzej i Mikołaj podpisali elekcyą Jana Kazimierza. Paprocki i Okolski o nich nie pisał.

Bracławski. I o tych tak Paprocki jako i Okolski zamilczał. Jan Bracławski podpisał konfederacyą z Krakowskiego województwa w roku 1705.

Braczkowski *herbu Bogorya.* Jędrzeja z Mokronowa Braczkowskiego, starodawnego domu, nadgrobek z kościoła katedralnego Poznańskiego wypisał *Starowolski in Monumen.* Umarł ten Jędrzej w roku 1648. a że się pisał z Mokronowa, ztąd dorozumiewam się, że od Mokronowskich poszli. Paprocki i Okolski o nich nie pisze.

BRADACICE HERB.

Są dwie oksze na krzyż złożone, tak że toporzyskami nadół, żeleźcem do góry stoją, obuchami do siebie obrócone, ostrze jednej na prawą stronę, drugiej na lewą skierowane, w polu czerwonem, nad hełmem trzy pióra strusie. *Okolski tomo* 1. *fol.* 70. *Paprocki o herb.* A ponieważ w całej Polszcze, nie masz żadnego domu, ani było, któryby tego herbu używał, dla tego tu tylko to namieniam, że go jedni Brodacice, drudzy Bradczyce, inni Bratczyc nazywają.

Brajecki. Jakób Brajecki z Rawskiego podpisał elekcyą Jana Kazimierza. Paprocki i Okolski o nich nie pisał.

Brakiel. Kurlandzka to szlachta: z tych Fryderyk Brakiel żył w r. 1680. Paprocki i Okolski o nich nie pisał.

Bram *herbu Abdank.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Niektórzy z nich na Wołyniu osiedli, a księgi grodzkie Ostrzeszowskie jeszcze w roku 1577. tranzakcyą ich zapisały.

BRANDYS HERB.

Podług MS. o familiach Pruskich, Brandysowie w Prusach znajdujący się, tym się herbem pieczętują, to jest z korony ręka zbrojna po ramię wychodzi do góry prosto

ku hełmu, luboć w łokciu trochę nakrzywiona, miecz trzyma w ręku, na dół końcem obrócony, nad hełmem z korony także ręka. *Paraphrasis in Theatro nobilitatis Svecanae fol.* 115. *cap.* 8. wspomina Henryka Brandysa. Jan także Giszgra Brandys kwitnął w roku 1458. Mangolda biskupa Konstancyeńskiego z Opata *Divitis Augiae* 1334. obranego, już to sześćdziesiątego czwartego miejsca tego infułata, tenże MS. położył.

Brandysz *herbu Radwan.* Z Grabiszyc się piszą, dom starodawny. Klemens Brandysz starosta Chęciński, ochmistrz Królowy Barbary Zygmunta I. żony, Izabellę Królewnę do Węgier Królowi Janowi, Barbarę siostrę jej Joachimowi książęciu Brandeburskiemu odprowadzał; krom Stanisława bezpotomnego, miał synów dwóch, Alexego i Mikołaja. Piotr Brandysz, Alexego syn rotmistrz sławny mężnie stawając pod Krasnobrodkiem, z działa od Moskwy postrzelony, tamże życie położył. Dziwisz brat jego, trzydzieści lat na dworze Królów Polskich Augusta, Henryka, i Stefana straciwszy, pojął Małgorzatę Krupską w roku 1582, a w Grabiszycach wielkim kosztem dwór zmurował. Mikołaj pisarz ziemski Zatorski i Oświecimski, z Anny Rajskiej sędzianki Oświecimskiej, zostawił syna Piotra, komornika u Króla Stefana, i Szczęsną Rusiecką: ponowił śluby małżeńskie z Katarzyną Gierałtowską. Są i w Prusiech Brandysowie dziedzice Rusocina, o których wyżej z MS. o familiach Pruskich umieściłem, tu do Brandyszów *herbu Radwan* przydaję z *Baranowskiego:* Piotr syn Mikołaja pisarza ziemskiego Zatorskiego z Rajskiej, i on sam pisarz ziemski Zatorski, pojął Jadwigę Zebrzydowską siostrę rodzoną starosty Wareckiego Jana, z tą zostawił syna Mikołaja, który młodzianem umarł, i Piotra który z Anną Grotowską w potomstwie szczęśliwy. Siostry jego Katarzyna z Wojciechem Jasińskim, Jadwiga z Janem Grotowskim zmówione.

Dziwisza Brandysa na *Grabiszycach* jest list oryginalny do kardynała Hozyusza pisany z Wilna roku 1566. dnia 3. Marca; podpis: *Dziwisz Brandisch.* — *Przypisy Krasickiego.*

Branecki *herbu Radwan.* Paprocki ich napisał Braniczki, Okolski Branicki, obadwa się pomylili. Są zaś Branecey tego herbu w Mazowieckiem województwie. Jan burgrabia Sochaczewski Jana Kazimierza, Stanisław i Remigian w ziemi Czerskiej Augusta II. podpisali elekcye. Bernard poborca ziemi Czerskiej w roku 1588. Są w księztwie Zatorskiem i Oświecimskiem, Jędrzej w województwie Sendomierskiem. Jan suffragan Poznański w r. 1658. Są i w Kaliskiem województwie.

Michał Braniecki komornik Stężycki z województwa Sandomierskiego pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla. Tamże Stanisław, i Franciszek Braniecki subdelegat grodzki Łęczycki N. Branecki wojski mniejszy Stężycki. Michał wiceregent Stężycki w tym czasie żyjący. — *Heraldyka Wielądka.*

Branicki *herbu Gryf.* Dawniejszych i pobocznych przodków domu tego, kilką wiekami zaleconego, znajdziesz pod herbem Gryf, tu zaś tylko tych kładę, od których prostą linią dom Branickich idzie. Jaxa książę Serbji, dzielnością i męztwem serca, tak był Bolesławowi Krzywoustemu, czterdziestą zwycięztwami światu strasznemu, do affektu przypadł, że między Panami Polskiemi prym u niego trzymał, a Piotr Dunin hrabia na Skrzynnie starosta Wrocławski, mąż wielkiej na ten czas w ojczyznie powagi, pierwszy domu Łabędziów tu u nas w Polszcze szczep, córkę mu swoję w Wrocławiu zaślubił, akt weselny kosztowną apparencyą, zjazdem gości naciśnionym, różnemi igrzyskami, ale i bogatym posagiem ozdobiwszy w roku 1140. Do gromadnych possessyi w Polszcze, siła mu to z powinnowacenie pomogło, wszakże pobożny Pan, umiał ich i z zasługą swoją zażywać, bo Sieciechowskiemu klasztorowi od Bolesława Chrobrego fundowanemu, on potem pewne grunta, czy wioski przyczynił: o czem *Miechowita* pisząc, zowie go *Dux Jaczo alias Jaxa. Długosz* zaś *Comes Jaxa:* tak dobrze przez świętą ku Bogu hojność opatrzonego, śmierć zastała koło roku 1159. pochowany w Jędrzejowskim kościele, od swoich synów założonym, kędy i podziśdzień widzieć jego nadgrobek kamienny duży, na którym to tylko wyczytać się może, *Jaxa de Miechov.* ostatek liter, jak wszystkie inne rzeczy kilku wieków przepędzonych starość z gruntu zgryzła: wszakże na tym śmiertelnym głazie Gryfa wyciosanego znać bardzo dobrze. Wkrótce po mężu swoim i żona jego Duninowna w znacznej świątobliwości życia dokończyła, w tymże grobie pochowana. Dwóch synów w ślady pobożnych rodziców wkraczając, nie tylko ich doścignąć, ale i wyprzedzić się zdadzą. Pisali o nim *Cromer lib.* 6. *Bielski fol.* 116. *Długosz fol.* 417. *Neugeb. fol.* 99. *Miechovita.*

Jaxa książe Serbji (*P. Parisius in MS. Nakielski in Miechov. fol.* 12.) pisał się jako i ojciec de Miechow: po śmierci Rodzicielskiej, i exdywizyi dóbr ojczystych, słysząc o wielkiem uciśnieniu Chrześcijan od Saracenów na wschodzie, gdy się cała Europa armowała, na sukkurs ziemi świętej, on też pobożną zelozyą zdjęty, z Henrykiem książęciem Sendomierskim i Lubelskim, krzyż przyjął: więc że miłość pospolicie odważna bywa, ta nie tylko mu wyperswadowała,

że miłą Ojczyzną i Pańską fortuną wzgardził, złożywszy na młodszego brata staranie o niej, ale też, że na tak przewlokłą drogę, nieznośne trudy, jawne niebezpieczeństwa naraził się. Zebrawszy tedy wybór słusznych do boju ludzi, z niemi pod Jerozolimę przyciągnął. Tam się z Baldwinem trzecim Królem Jerozolimskim, albo jako jego nadgrobek chce, z Godefrydem Lotaryngji książęciem złączywszy, w różnych okazyach, tysiąc śmierciom, wspaniałego ku Bogu animuszu Panię, życie swoje na sztych wystawił. Doznał w ten czas Baldwin, co szabla Polska może. Widziała Edessa nieustraszone męztwo, i więcej sobie takich życzyła na obronę kawalerów. Kilka lat to na Marsowych potyczkach, to na nabożnej świętych miejsc lustracyi i weneracyi przeszło; przytarłszy nieprzyjacielskich sił w Babilonji, wraca się do Polski, a żeby i w ojczyznie żywa w nim była, na grób Chrystusów pamięć, uprosił sobie jednego z zakonników *S. Sepulchri Jerosolimitani* Marcina, urodzeniem i szlachectwem Francuza, nowej plantacyi, w Królestwie naszym przyszłą płonkę: temu w Miechowie dziedzicznym swoim gruncie, pięć mil od Krakowa, hojną ręką klasztor ufundował w r. 1162. trzy wsi, Zagorzyce, Komorów i Miechów przydał, który wkrótce z licznej osady, i gromadzących się tam co żywo ludzi w miasteczko urosł: kościół od złota i srebra i drogich pereł ubogacił, i wolnościami od Bolesława Kędzierzawego wyproszonemi oswobodził. Mało się to jeszcze rozrutnemu na Boga Jaxie zdało, pókiby był prawie całej fortuny na święte intencye nie wysypał. Przetoż Panny zakonne S. Norberta Reguły, na Zwierzyńcu pod Krakowem założył. O czem kładę słowa Długoszowe. *Satrapa et regulus Polonorum Jaxa de Miechow, miles insignis de Nobili stirpe Gryfonum originem ducens, cum esset Vir et miles tunc inter Polonos spectatae virtutis, et rari in Deum amoris, raraeque devotionis, Religionem Praemonstratensem, tam famosam et celebrem in Poloniae Regnum, et in Dioecesim Cracoviensem inducere satagens, parumque ducens quod Religionem Fratrum S. Sepulchri Dominici Jerosolimitani in fundo patrimonii sui Miechow plantasset omni conatu, ad futurorum bonorum operam, se accingens, et de transactis nullam habens existimationem, in altero fundo sui patrimonii Zwierzyniec, ad ripas Vistulae fluminis aliud Monasterium Sanctimonialibus Ordinis Praemonstratensis instituit, fundavit et erexit circa annum* 1181. Trzy wioski, które po matce jego Duninownie na niego spadły, ze wszystkiemi przyległościami, w posagu temuż klasztorowi wiecznemi czasy zapisał, to jest Zwierzyniec, Zabierzów i Babice, albo Bibice. Dziesięcinę, która

z tychże dóbr *ad mensam Episcopalem* należała, za konsensem tak Gedeona biskupa Krakowskiego krewnego swego, jako i kapituły Krakowskiej temuż miejscu wyjednaną przyłączył. Kościół nawet Farny Salwatora, od Piotra Dunina matki swej ojca z ciosu wyniesiony do niego inkorporował. Tym sposobem Boga sobie dłużnikiem uczynił, któremu że się błogosławioną wiecznością wypłaca, niepłonna nadzieja: umarł przed rokiem 1198. bo w tym roku w reskrypcie Patryarchowskim zowią go już *bonae memor. Nakiel. Miechov. fol.* 14. 15. 71. *et* 83. *Długosz. Sarnicki lib.* 6. *Bielski fol.* 121. *Pruszcz in descript. Crac. fol.* 80. pochowany jak sława podziśdzień niesie wśród kościoła Miechowskiego, kędy mu też dopiero w roku 1680. nadgrobek wystawiono marmurowy z tym tytułem. *Lesconis III. Poloniae Monarchae Abnepos.* Czem jako i z Długosza przytoczonych tu słów utwierdzam się w tem, że z monarchów Polskich łona, Gryfowie nasi poszli. Żona jego Radosława Odrowąża hrabi córka, i z niej dwaj synowie, Lenard i Zdysław. *Nakielski, Miechowita.*

Jaxyc Lenard z Odrowążowny, wstępując w Ojcowskie tropy, temuż klasztorowi Miechowskiemu, dziedzicznem prawem puścił wieś Chyczą, albo dawniejszym nazwiskiem Coczą: luboć potem od niego odpadła, niewiedzieć jakim sposobem oderwana. *Nakiel. Miechovita fol.* 102. Teraźniejszych czasów z niej Chyccy, także herbu Gryf, a bodaj nie od tego Leonarda idący pisać się poczęli, wszakże o potomstwie jego wielkie u historyków milczenie. Jaxyc Zdysław brat Lenarda, jak we krwi, tak i w szczodrobliwości na kościoły równy, wieś Zdysławice, wiecznym zapisem temuż darował Miechowskiemu konwentowi, a syn jego Jaxyc Wit hrabia, do Ojcowskiej łaski, przydał drugą wieś Jaxyce w roku 1230. *Nakielski, Miechowita fol.* 153. Piotra syna Witowego, czytam *u Nakiel. fol.* 101. w roku 1251. na listach, i znowu na drugiem miejscu u tegoż, w roku 1256. komornikiem się Krakowskim na liscie podpisał: Że ten Piotr był Wita synem, z lat komputu wielkie jest podobieństwo. Tu się szereg przerwał Lenarda linji Jaxyca, przeciągiem kilku wieków zatarty; atoli i po te czasy jeszcze w Polszcze naszej wiele zacnych domów w heroiczne kwitnie cnoty, które się Jaxycami być szczycą, jako to Bykowscy, Kwiatkowscy, *etc.* i *Nakielski* Kaweckich, Żeromskich, Zakrzowskich, Stanisławskich, Konarskich, Zamiechowskich do tejże linji referuje. O każdym z tych na swem miejscu obaczysz.

Stefan, drugi syn Jaxy starszego, brat zaś młodszego fundatora Miechowskiego, hrabia, wojewoda Krakowski, gła-

dkiej senator wymowy, która do nakłonienia serc Polskich na czyją tylko chciał stronę, siła mu pomagała. Dla tego gdy Mieczysława grubym rządem i chciwym zbiorem rozdrażnieni Polacy, o nowym się Panu namyślali, snadno ich wrodzoną fakundyą nachylił ku Kazimierzowi Sendomierskiemu książęciu, w roku 1177. osobliwie że też znaczne cnoty, jako to nieskorrumpowana sprawiedliwość, łaskawość na przewinionych, w rzeczach rozsądne pomiarkowanie, same się za Kazimierzem mówić zdały. *Długosz, Nakielski fol.* 16. Wojenne jego dzieła rozpisali nasi historycy potomnym wiekom, to jest, że jego męztwem wielka Rusi część jak to Brzeska, Drohicka, Włodzimierska, Przemyslska, Halicka, ziemie do Polski za Kazimierza wtórego przyłączone zostały. Katalog dobrodziejów, Miechowskiego konwentu, od Patryarchy Jerozolimskiego spisany, kładąc go między swoich benefaktorów, zowie go *Comes Stephanus.* Żyje i podziśdzień w potomkach swoich trzech albowiem miał synów, Gedka albo Gedeona, Klemensa i Marka.

Gedeon albo Gedko, (tak go miększym słowem Długosz zowie, inni zaś Gosławem,) biskup Płocki czternasty, syn najstarszy Stefana wojewody Krakowskiego. Scholastykiem Płockim będąc, nauką, pobożnością, do wszystkich funkcyi sposobnością, pomiarkowaniem passyi znaczny, a między niemi cholerę tak rozumem rządził, że się błyskać nie piorunować zdała. Temi mówię i inszemi cnotami, tak się zalecił, że go po śmierci Wita herbu Janina biskupa Płockiego, zgodnie cała kapituła sukcessorem ogłosiła; approbował elekcyą Konrad książe Mazowieckie, Henryk arcybiskup Gnieznieński potwierdził i konsekrował, wszyscy pochwalili. I pewnie że nie omylił o sobie nadziei, powierzoną sobie trzodę i czujnością niespracowaną i przykładnem życiem, i wywnętrzną miłością, dobry pasterz piastując. Znać było na nim edukacyą Gedeona biskupa Krakowskiego stryja swego. Gdy zaś Konrad książe Mazowiecki, z innemi Polskiemi książętami Prusaków zwojował, i Chełmińską ziemię odzyskał, on za przyzwoleniem całej swojej kapituły, Chrystyanowi pierwszemu biskupowi Chełmińskiemu, zakonu Cystersyeńskiego i sukcessorom jego, Karnów i Papów, ze wszystkiemi przyległościami, i prawem którekolwiek miał na powiat Chełmiński darował; dziesięciny z tejże ziemi ustąpił w r. 1222. czego dowodem jest przywilej u Kromera. Nadto do pomnożenia wiary w Prusiech siła pracował. Jego łzom i modlitwom gorącym, Krystyn wojewoda Płocki, zwycięztwa swoje przypisywał a Mazowsze pokój. Siedząc tak świątobliwie i spokojnie na biskupstwie lat 17. przeniósł się na lepszy z Bo-

giem pokoj w roku 1223. w Płockiej katedrze pochowany. *Cromer lib. 7. Lubieński in Episc. Plocens. i Długosz. Nakielski. Miechow.*

Klemens kasztelan Krakowski, syn drugi Stefana wojewody Krakowskiego, sławny legacyą do Węgierskiego Króla Beli w roku 1239. z Januszem wojewodą Krakowskim, kędy nie tylko że przyjaźń między nim, i Bolesławem wstydliwym skombinował, ale ją też nowym związkiem utwierdził, Kunegundę albo Kingę, tegoż Beli córkę, za małżonkę Bolesławowi sprowadziwszy. Z żoną swoją Raczławą pobożnie żyjąc, gdy więcej potomstwa żadnego nie miał, tylko córkę jedynaczkę Wisennę, a ta sehydziwszy sobie świat, i przezacnych konkurrentów, obrala życie zakonne, ojciec posag córki swojej, na fundacyą klasztoru Staniąteckiego obrócił, który też obszernemi włościami nadał i uposażył, między inszemi Lendziony, (kędy kościół na cześć Świętego swego patrona Klemensa ten kasztelan wystawił) Klimuntów, (który od imienia swego założył, i z niego się pisać począł) Łazy, Gorzków, Długoszyn, i inne. Nadto bogatym apparatem, i srebrem kościół tamże przystroił. Czytałem list Innocentego IV. Papieża z Peruża dany; w roku 1253. którym tę fundacyą approbuje. Drugi Konrada książęcia Krakowskiego, Łęczyckiego, i Mazowieckiego, który toż samo w r. 1242. potwierdza, kędy wspomina; że Jędrzej biskup Płocki, Janko kasztelan Wieluński, Wierzbięta proboszcz Staniątecki, synowie Marka wojewody Krakowskiego, a synowcowie tego Klemensa kasztelana, w tymże roku (a znać już po śmierci jego) niektóre dyspozycye czynili koło tejże fundacyi Staniąteckiej, jako to, żeby nie więcej nad czterdzieści panien zakonnych tam pod regułą S. Benedykta żyło, żeby żadnej zakonnicy bez konsensu biskupa Krakowskiego nie godziło się do inszego klasztoru Cystercyeńskiego przenosić. Z czego wnoszę, że ten Klemens był bratem Marka, synem Stefana: cóżkolwiek bądź, co inni w druku rozpisali: potem że w r. 1242. nie żył, bo na tymże Konradowym przywileju, już się inni podpisali kasztelan i wojewoda Krakowski, i owszem z niektórych tegoż klasztora monimentów dochodzę, że pod Chmielnikiem od Tatarskiej poległ szabli, razem z Włodzimierzem wojewodą Krakowskim, pochowany w Staniąteckiej zakrystyi i z żoną swoją Raczławą. Jak miła Bogu była ta ich na Staniątecki klasztor rozrzutność, z tego się poznać może, co pisze *Szczygielski in Aquila Polon. Benedict. fol.* 225. że gdy już na mury klasztorne i kościół materyą należytą sprowadzono, ta wszystka dziwnym cudem Boskim, na to miejsce, gdzie teraz klasztor stoi była przeniesiona,

bez żadnej ludzkiej pomocy. Przydają i to niektórzy, że gdy już ten Klemens, tak hojnie wszystkę prawie substancyą swoję na Boga i cześć jego wysypał, wtem nad nadzieję wszystkich syn mu się urodził: zawołano Wisenny córki, która na ten czas klasztor księnią rządziła, żeby go do chrztu trzymała, pytają się jej, jakieby mu imię dać, odpowie Wisenna, Dojutrek; co znać, że duchem prorockim wymówiła, bo dziecię nazajutrz umarło; jakoż ta Wisenna, w wielkiej świątobliwości, pokorze, obserwancyi reguł, przykładem cnót wszystkim będąc, życia tego dokonała.

Marek z Brzeźnicy wojewoda Krakowski, syn trzeci Stefana wojewody Krakowskiego, brat Gedka biskupa Płockiego, i Klemensa wojewody Krakowskiego, jak niezwyciężonego męztwa, tak dziwnej roztropności Pan, o której taka była na ten czas w Królestwie naszem opinia, że do niego, jako *ad oraculum* w rzeczach wątpliwych i zakłóconych synowie koronni uczęszczali, od którego decyzyi, że wszystko dobro rzeczypospolitej zawisło, niepłonnie sądzili. Ztąd gdy w roku 1227. Leszek Biały książe Polski świat pożegnał, a o nowym swym Panu zamyślali Polacy, widząc Bolesława syna jego w młodszym wieku, jeszcze mniej do berła sposobnego, do Konrada się książęcia Mazowieckiego nakłaniali. Zbił ich gruntownemi racyami z zawziętej imprezy godny wojewoda, do poprzysiężonej Leszkowi zmarłemu wierności zachowania, tak zachęcił że pominąwszy Konrada, Henrykowi Brodatemu, Ś. Jadwigi pobożnemu małżonkowi, pókiby Bolesław niedorósł, rządy zlecono. Umarł przed rokiem 1239. bo Janusz z Moskorzewa, już w tym roku Krakowskim był wojewodą. Tego Marka imię czytam, na podpisie listu Leszka książęcia Polskiego w roku 1217. i znowu w roku 1230. *u Nakielsk. in Miechov. fol.* 30. 135. 153.

Andrzej hrabia biskup Płocki ośmnasty, syn Marka wojewody Krakowskiego. *Cromer na wielu miejscach. Łubieński in Vitis Episc. Plocen. Nakielski fol.* 30. *Paprocki pod Gryfem* powiada, że się pisał z Brzeźnice. Stryj jego Gedko biskup Płocki, z dzieciństwa na swoję opiekę wziąwszy, sposobił go sobie na pasterską funkcyą sukcessora: jakoż przy świętem ćwiczeniu, jeżeli nie przewyższył, pewnie doszedł cnót jego. Mąż (jako mówi Długosz) osobliwszej pobożności, krom tego miłosierdzia na ubogich, chojności na slug Boskich. Scholastykiem Płockim będąc, i kanonikiem Krakowskim, z Iwonem biskupem Krakowskim, na Świętą *ad Limina Apostolorum* peregrynacyą wyprawił się, ztamtąd powracające Iwo kresu życia swego dopędził w drodze, a Andrzej za prowizyą papiezką na też osierociałą po swym biskupie

katedrę postąpił. Atoli Wisław z Kościelca kanonik Krakowski herbu Zabawa, to wolną elekcyą kapituły, to faworem Henryka Brodatego książęcia wsparty, długim przez dwie lecie zatargiem bronił possessyi Jędrzejowi, aż też wymógł u Stolice Apostolskiej swoję konfirmacyą. Wkrótce jednak potem, gdy Piotr biskup Płocki, z więzów ciała tego, na wolność sług Boskich wyszedł, na miejsce jego, zgodnemi głosy podniesiony, od Konrada książęcia Mazowieckiego z chęcią przyjęty, od Fulkona arcybiskupa Gnieźnieńskiego poświęcony w roku 1238. wszystek się wylał na pomnożenie chwały Boskiej: całej, jak wielką miał, ojczystej fortuny, Boga uczynił dziedzicem, kiedy nią klasztor Staniątecki od stryja swego fundowany uposażył. Brzeźnicę, mila tylko od Bochni leżącą, z kościołem Farnym S. Klemensa i dziesięcinami do niego należącemi, nadto Łopankę czy Łepiankę i z solą, Bierków czy Birków, Niedokszyce, Dobromowice czy Dobronowice, Wiśnicze, Sendaczowice, Kieradowice, Bochnią miasteczko, jeszcze dwie części soli, które tam Pieczynami zwano, wiecznem prawem zapisał. Pewną daninę, którą z Pułtuskiego klucza Płoccy infułaci każdego roku, książętom Mazowieckim dawać byli powinni, to jest sześć krów, sześć wiader miodu, sześć skopów, uprosił u Konrada książęcia, że ją na stół biskupi obrócono. Tak przez lat jedenaście na pasterskim urzędzie pobożnemi sprawami zalecony siedząc, przeniósł się na stolicę wybranych Pańskich w roku 1249. To w nim wszyscy uważają, że będąc i urodzenia i umysłu wspaniałego, gdy za niego Konrad książe Mazowiecki, Czaplę scholastyka Płockiego, gwałtowną zniósł z tego świata śmiercią, przecież że się o tę krzywdę nieujął, tak jak na żarliwego pasterza należało.

Jan kasztelan Rudnicki, to jest Wieluński, syn Marka wojewody Krakowskiego, brat Jędrzeja biskupa Płockiego, czego dochodzę, to z katalogu dobrodziejów klasztoru Jędrzejowskiego w roku 1246. spisanego. *Neugebav. fol.* 130. to z listu Konrada książęcia Mazowieckiego w roku 1242. w którym konfirmuje darowizny poczynione od tegoż Jędrzeja biskupa Płockiego, i zaraz tam liczy drugich braci jego hrabię Janka kasztelana Wieluńskiego, Świętosława i Wierzbiętę proboszcza Staniąteckiego, który też Wierzbięta, temuż Staniąteckiemu klasztorowi niektóre swoje possessye i ojczyste dzierżawy przyłączył. *Nakielski* tych braci wszystkich pominąwszy dwóch inszych Marka synów rachuje Sulisława, i Włodzimierza albo Włostyborza. *Kromer zaś lib. 7.* tego Jana kasztelana Wieluńskiego, synem Klemensa być mieni, i z niego *Bielski fol.* 150.

Sulisław hrabia z Ruszczy. *Nakielski* się dorozumiewa, że był synem Marka wojewody Krakowskiego, wojewodą go też Krakowskim tytułuje, którą godność miał był wziąść po bracie swoim Włodzimierzu, od Tatarów zabitym pod Chmielnikiem w roku 1241. Z tym tedy honorem mówi, że stawał przeciwko tymże Tatarom, którzy po ciężkiej naszych porażce, zagony rozpuściwszy po całej Polszcze, nie oparli się aż przy Lignicy sławnem na Szląsku mieście. Tam im z wojskiem zastąpił Henryk Lignicki i Wrocławski książe, pobożny Świętej matki Jadwigi syn, i z Sulisławem, z którym razem w tejże okazyi poległ: bo gdy Henryka nieprzyjaciel już w koło otoczył, Sulisław chcąc go ratować, w sam środek i ogień, konia wsparłszy skoczył, i już był męztwem swojem i odwagą tyle sprawił, że książęcia z ciężkiego razu uprowadzał; atoli gdy koń pod Henrykiem szwankował, i on i Sulisław od wielkiego gminu opasany póty się bronili, póki sił stawało: od wielu jednak ran zwątleni, życie dla ojczyzny położyli w roku 1241. Pochowany Sulisław jako pisze Długosz w Wrocławiu u Ś. Jakóba, zostawił trzech synów, Klemensa, Sulka i Teodora.

Włodzimierz z Ruszczy, albo według Długosza Włościbor wojewoda Krakowski, brat Sulisława. *Bielski fol.* 167. *Nakielski in Miechovia fol.* 31. Mąż w rycerskich dziełach wyćwiczony, czego dał dowód w owej pod Turskiem z Tatarami potyczce, bo gdy to Pogaństwo hurmem do Polski wpadło, cokolwiek tylko bezbożność i tyrania wymyślić może, to wszystko czyniło. Wsi palili, miasta rabowali, w pień ludzi wycinali. Bolało na to serce Włodzimierzowe, przetoż zebrawszy co mógł do wojny mieć sposobnych ludzi na powracających z bogatą korzyścią nieprzyjaciół uderzył, mila od Połańca, i za powodem szczęścia jednych rozgromił, drugich poraził, dość że za świadectwem Długosza mogli byli Polacy za tak fortunnemi początkami zupełne zwycięztwo otrzymać, ale chciwość bieg wiktoryi zatrzymała: miasto bowiem tego, żeby było już dobrze przestraszonych Tatarów gonić, co żywo na łupy padło. Nieprzyjaciel tym pogromem bardziej zirytowany, niż stracony, skupiwszy swoich, znowu się w Polskę daleko zaciekł: którym Klemens herbu Gryf kasztelan Krakowski, i ten Włodzimierz, z Krakowskiego województwa szlachtą, dał pole pod Chmielnikiem i Szydłowem: kilka godzin bitwa wrzała, Polacy odwagą, Tatarzy mnóstwem silniejsi: póty, aż też nasi zwątleni słabieć poczęli, kędy między inszemi i Włodzimierz tak dobrego żołnierza jako i rozsądnego wodza powinność sprawując od Tatarskiej poległ ręki, w roku 1241. Pamiątka jego ku Bogu

szczodrobliwości w tem się wydaje, że do Miechowskiego konwentu, przyłączył był wieś swoję dziedziczną Białobrzezie, luboć ta jego danina tych tam wieków przypadkiem od tego konwentu odpadła.

Sulek albo Sulco hrabia z Ruszczy brat Klemensa, syn drugi Sulisława. *Cromer. lib.* 8. *Paprocki. Nakielski in Miechovia fol.* 38. Ja go czytam w katalogu osobliwszych benefaktorów klasztoru Jędrzejowskiego, wojewodą Krakowskim w roku 1263. któremu to elogium przydaje *Nakielski*, że był *Vir gravitate morum et bellica laude praestans*, tamże przydaje, że synem jego był Gosław biskup Płocki: więcej potomstwa jego nikt nie liczy.

Gosław z Ruszczy biskup Płocki, na dworze książąt Mazowieckich z młodych lat wychowany, za tychże promocyą z Kustosza Płockiego, tę katedrę posiadł, od Marcina Papieża tego imienia czwartego poświęcony, i konfirmowany: ozdobiwszy ją bogatym apparatem, w porządek wprawiwszy, karnością duchowieństwo ująwszy, po pasterskich pracach przez lat dwadzieścia i sześć odpoczął w Panu w r. 1296. za Bonifacego ósmego Papieża. *Łubień. Vitae Episc. Plocen. Nakiel. loc. cit. Paproc. o herb. fol.* 73. *Długosz an.* 1270. w Płocku pochowany. Mąż uczony, w mądrych ludziach i księgach się kochający.

Teodor hrabia z Ruszczy wojewoda Krakowski, syn najmłodszy Sulisława, którego prosty gmin jedni Cedro, drudzy Chaderem zwali, za świadectwem Długosza. *Nakielski fol.* 40. luboć Paprocki inszego kładzie Chadera, inszego Cedra. Mąż jak urodzeniem tak i cnotą pamiętny, kiedy na cześć Najśw. Matki fundował OO. Cystercyensów we wsi swojej Ludmirzu, pod Krępakiem górą, nie daleko nowego targu, luboć potem dla zagęszczonych w tym tam kraju rozbojów, do Czyrzyca ten klasztor był przeniesiony. Nadał go zaś temi dobrami: najprzód dał wieś Rogoźnik, którą kupił u synowca swego, za dwa woły, za sześć łokci brunatnego sukna, i za kilka skórek Lisich. Potem wieś Czyrzyc kupioną za sto grzywien srebra, na którym gruncie (mówi Paprocki) sześć wsi osadzono. Nadto wieś Krzyszkowice kupioną u szlachty Lewosa i Krzyska, za dwadzieścia grzywien srebra i za dwie suknie. I klasztor Jędrzejowski słusznie go liczy między swoich dobrodziejow, kiedy mu przyczynił fundacyi, wsią Skorustkowice nazwaną, której nabył od Wincentego Chinisego z Lubuchy. Tak szczodrego na siebie, Bóg potomstwo rozmnożył, że jeszcze i podziśdzień kwitnie w Latoszyńskich, Leśniowskich, Rożnach, Domaradzkich. *Paprocki o herb. fol.* 71. *Nakielski fol.* 41. Jan hrabia Zyłą na-

zwany, którego synowie Zdysław i Ratult ustąpili *jus Patronatus* Czyrzyckiemu konwentowi w roku 1296. *Paprocki ibidem fol. 73. Nakielski loc. cit.* zda mi się, że to byli wnukowie Teodora, o którym się mówiło.

Klemens hrabia z Ruszczy wojewoda Krakowski. Tego tak pomieszali pisarze nasi, z drugim Klemensem kasztelanem Krakowskim, że niektórzy z nich, to pierwszemu przypisują, co własnego jest drugiemu; drudzy jednegoż być rozumieją kasztelana z wojewodą. Atoli u mnie to jest pewna, że inszy był Klemens herbu Gryf kasztelanem Krakowskim, inszy wojewodą, a to nie tylko z tych przywilejów, którem gdzieindziej przywodził, ale też i ztąd: bo ten kasztelan pod wsią Chmielnikiem u Szydłowa w roku 1242. mężnie stawając na placu poległ oraz z Włodzimierzem wojewodą Krakowskim, o czem wszyscy prawie historycy nasi świadczą, i jam wyżej mówił; drugi zaś, dopiero po tych zawieruchach, gdy się wrócił do Polski Bolesław Wstydliwy, a nowe urzędniki stanowił, wziął województwo Krakowskie, jako ciż sami mówią. Potem, Klemens kasztelan, synem był Stefana, bratem Marka, stryjem Jędrzeja biskupa Płockiego, jakom wyżej powiedział, Klemens zaś wojewoda, synem był Sulisława, jako mu to przyznaje przywilej tegoż Bolesława książęcia u Paprockiego pod Gryfem położony. Że też Braniccy nie od Klemensa kasztelana fundatora Staniąteckiego prostą linią poszli, ale od wojewody, ztąd dochodzę: bo Klemens kasztelan, nigdy się nie pisał z Ruszczy, ale tylko z Brzeźnicy, a potem założywszy Klimuntów, z Klimuntowa: a wojewodzie dwa przywileje Bolesławowe przyznają tytuł z Ruszczy: nadto tamten Klemens żadnego potomstwa nie zostawił, krom jednej córki Wisenny ksieni Staniąteckiej. Nie mógł tedy być ojcem tak zacnej familji, chyba wojewoda Klemens: jakoż w przywileju który mu dał Bolesław, kładą Ruszczą i Branicę większą i mniejszą, z której się i podziśdzień piszą Braniccy. Dzielność tego senatora, jawnie opowiada drugi list u tegoż Paprockiego od Bolesława w r. 1252. gdy albowiem Konrad książe Mazowiecki, spiknąwszy się z innemi książęty, Państwo Bolesławowe najechał z wielkim ludem, i już stryj synowca swego, z własnej jego fortuny chciał wyzuć; tak, że się uchraniając zawistnej potencyi, aż za granice musiał ustępować Bolesław; Klemens zebrawszy ludzi, bitwę stoczył z Konradem pod Suchodołem i zbiwszy go na głowę, Bolesława na Państwo swoje przywrócił i osadził: którą ku sobie wierność zawdzięczając Bolesław, wielkiemi go łaskami w tym przywileju wyrażonemi nadał; między inszemi, żeby mu wolno było, wsi, zamki, miasta zakładać, gdzieby mu się

podobało. Obszerniej toż samo opisuje Kromer w księgach ósmych, do którego odsyłam. Tu tylko to namieniam. Pierwsza, że ten Klemens zda mi się wprzód był kasztelanem Płockim, z którym tytułem podpisał fundacyą biskupstwa Chełmińskiego w r. 1222. albo też drugi Klemens kasztelan potem Krakowski; czemu dziwować się nikt nie będzie, kiedy przeczyta w Łubieńskiego księdze, o biskupach Płockich, w jakim respekcie u książąt Mazowieckich byli Gryfowie z Ruszczy. Potem zda mi się postąpił na województwo Głogowskie, kiedy jeszcze Szląsk Polakom hołdował: o czem *Bielski fol.* 168. *i Paprocki.* Druga: Konrad książe Mazowiecki pod niebytność Bolesława w Polszcze, a po zabiciu od Tatarów tak Klemensa kasztelana, jako i Włodzimierza wojewody Krakowskiego, nowych był podawał urzędników sobie przyjaznych: tak na liście tego Konrada danym Miechowitom podpisali się *inter praesentes* Mistuj wojewoda Krakowski, i Bogussa kasztelan w roku 1242. gdy się jednak wrócił Bolesław, tych z urzędów złożył, a Klemensa wojewodą podwyższył.

Temu Klemensowi *Nakielski* dwóch synów przypisał. Z tych jednego Marcina, którego też wojewodą Krakowskim zowie koło roku 1242. ale to nie może się utrzymać, bo i ojciec jego jeszcze w tym roku na tym krześle nie siedział, i jam już mówił, że o tym czasie kto inszy ten urząd piastował. Drugiego Wierzbiętę, który do Ołobockiego klasztora zakonu Cysterceyeńskiego, od Władysława książęcia Kaliskiego fundowanego, cztery wsi ojczyste zapisał, Karnowo, Grzybowo, Myszkowo i Druszkowo: wspominają tę jego szczodrobliwość. *Cromer lib.* 8. *Miechowita lib.* 3. *Nakielski fol.* 29. *i Paprocki.* A ponieważ dalszy się dukt tej familji przerwał, a z drugiej strony pewna, że dom Branickich i Mieleckich z jednegoż szczepu zdawna wyszedł, to chyba trzeba mówić, że ten Marcin wziąwszy w dziale Mielec, początkiem był jednej linji, a drugiej Wierzbięta, wziąwszy Ruszczą i Branice: jakoż że to imię Wierzbięta długo w sukcessyi u Branickich chodziło, z tego poznać, co się zaraz powie. Wierzbięcie hrabi z Branic Kazimierz Król Polski w roku 1360. pochwaliwszy jego wierne ku sobie zasługi i Marsowe podjęte fatygi, nowym przywilejem pozwolił, aby ojczyste jego wsi, Branice, Stryjów, Wolnica, Zenmiubrzek, Szczurów pod Mogiłą leżące, prawem się Magdeburskiem rządziły. O czem przywilej obaczyć możesz *u Paproc. o herb. fol.* 77. Syn jego ile z komputu lat wnoszę, Wierzbięta hrabia z Branic stolnik Krakowski, starosta Sanocki. Temu Władysław Król drugie wsi, to jest Ruszczę, Miklaszowice,

Grabie w Krakowskiem województwie leżące, przywilejem swoim w roku 1405. danym, do tegoż prawa przeniósł, co i wyższe. Jest excerpt tego przywileju u Paprockiego. *Nakielski.* Rycerską sławą i pobożnością, sławie nieśmiertelnej imię swoje zalecił, kiedy kościół w Ruszczy, częścią z cegieł, częścią z ciosu wystawiwszy, dochodami go nadał, probostwo, scholasteryą, prebendę, i czterech wikaryów przy nim ustawił, w roku 1417.

Grzegorz hrabia z Branic kasztelan Radomski, z tym tytułem podpisał konstytucyą Kazimierza III. Króla Polskiego, o Żupach *u Łaskiego w Statucie* w roku 1451. i znowu przywilej dany książętom Czartoryskim od Władysława Króla Polskiego i Węgierskiego w roku 1442. w Budzie, z czego poznać, że z tymże Królem jeździł do Węgier: przywilej ten kładzie *Paprocki fol.* 644. Jednakże nadgrobek jego który jest u tegoż autora, tego mu tytułu nie przydaje, nie małe przecież elogium cnót jego i podziśdzień kamień grobowy w Ruszczy głosi, kiedy go zowie *Dominum et Patronum omnium beneficiorum in Ruszcza*; *Virum in omni vita belli pacisque artibus clarissimum, et sempiterna memoria dignum:* pożegnał świat w roku 1456. Piotra z Branic kasztelana Bieckiego czytam na liście Kazimierza Króla danym Lwowskiemu miastu w roku 1472. rozumiem że to był syn Grzegorza. Hieronim Branicki hrabia i dziedzic na Ruszczy syn Grzegorza kasztelana Radomskiego, czego świadkiem nadgrobek jego w Ruszczy położony w roku 1518. W tymże kościele Ruszczy spoczywa syn jego Mikołaj, od którego zostało się dwóch synów, Stanisław i Grzegorz. Stanisław Branicki hrabia z Ruszczy: ten z Trzecieskiej Zofji herbu Strzemię miał synów według *Cichockiego Allocut. Osecen.* sześciu; Jędrzeja, Mikołaja, Hieronima, Samuela, Alexandra i Stanisława. Z tych według niego Hieronim i Samuel Duchowny stan sobie obrawszy, w nim świątobliwie wyrzekłszy się ojcowskich błędów życia tego dokonali. Atoli nadgrobek w Krakowie u OO. Karmelitów Bosych u S. Michała wspomina syna tego Stanisława, Piotra zmarłego w roku 1624. któremu Zygmunt brat jego kanonik Krakowski tę pamiątkę wystawił. Sebastyana także kanonika Krakowskiego proboszcza w Ruszczy chwali *Nakielski fol.* 39. był to brat rodzony tegoż Zygmunta.

Grzegorz Branicki hrabia, łowczy i burgrabia Krakowski, starosta Niepołomicki, drugi syn Hieronima, z Katarzyny Kotwiczowny, koniuszego koronnego córki w potomstwie swojem i podziśdzień żyjący. Jedna córka jego dostała się w małżeństwo Siemiotowi: druga sobie świątobliwe w za-

konie życie obrała. Trzecia Anna Sebastyanowi Lubomirskiemu, kasztelanowi Wojnickiemu, staroście Sendomierskiemu, i Spiskiemu poślubiona. Ta krom powagi, którą u majestatu miała, i u wszystkich, pobożnością i żarliwością o pomnożenie wiary wsławiona. Familiantowi najpierwej znacznemu, póty perswadować nie przestała, póki go do chrztu z żoną, dziećmi i całym domem nie przywiodła, stawszy się matką w duchu wielu synów. Drugi raz, gdy się pewny Pan przed nią żalił, że żona jego herezyą zarażona, tenże jad, i w córkę swoję wmawiała, uprosiła u niego, że jej ojciec pozwolił, od matki dziecię kryjomo wywieźć, co gdy się powiodło, tak jej bogobojną edukacyą dała, że w zakonnej klauzurze życie sobie Panieńskie obrała, nie niedbając na zirytowane macierzyńskie furye. Inszego czasu, dano jej znać przy stole siedzącej, że znaczna w Polszcze Pani, męża swego od prawdziwej katolickiej wiary na drogę do piekła przez herezyą przeciągnęła, tak na to sarkała gorliwa o cześć Boską zelantka, że jeść nie chciała: a od tego czasu, niektóre sobie dobrowolne nabożeństwa i umartwienia nakazała, za wszystkich chwiejących się w wierze. Szczodrobliwość jej na Boga w tem się wydała, kiedy Panny zakonu Ś. Dominika na Gródku, to jest na miejscu kędy niegdy zamek był, w Krakowie fundowała i uposażyła, na same mury klasztorne więcej niż sześćdziesiąt i pięć tysięcy wysypawszy w r. 1634. na cześć Najświętszej Panny śnieżnej i pod tym tytułem: gdzie się też co rok pewnych czasów od świeckich spraw ukradłszy, na dziesięć dni zamykała, dla wygodniejszego o rzeczach zbawiennych rozmyślania: widzieć jej tam ochotę było, z którą na jutrznią wstawała, na chór z innemi zakonnicami uczęszczała, a jeżeli kiedy w której z tych spraw opoźniła, u przełożonej o naznaczenie pokuty prosiła: w refektarzu spólnie jadając, nigdy pierwszego miejsca posieść nie chciała, ale ostatnia po konwierzkach siadała, w komorze zakonnej tylko rogóżkę i krucifix na ścianie miewała: z tejże pokory gdy się jej pytano, czyby sobie nie życzyła, żeby ją po śmierci w zakonnym habicie pochowano, odpowiedziała: nie godnam tej sukienki, w tej sukni w której się prawi grzeszyło, ciało moje pochować. Na ubogich, poddanych miłosierna, których pod czas nieurodzaju hojnie prowidowała, umierając, wszystkie im długi darować kazała, i zboża cokolwiek w szpiklerzach zostało się, wysypać. Żadnego szpitala w Krakowie nie było, któregoby swoją jałmużną nie udarowała. Paralityka raz postrzegła: że przez miasto wieziono, tego do domu swego sprowadzić kazała, doktorom koszt, kalece wszystkie potrzeby prowidowała: a gdy tenże już

do siebie przyszedłszy, coś na swoję dobrodziejkę mruczeć począł, a dworscy wyrzucić niewdzięcznika radzili; nie pozwoliła, mówiąc: że mi go Bóg dał za nauczyciela, od któregobym się cierpliwości uczyła. OO. Dominikanom w Bochni summę znaczną zapisała na roczną prowizyą, konwentowi zaś ich Płockiemu argentaryą swoję. OO. Kamedułom pod Krakowem barwę zakonną co rok dawała. W tych pobożnych uczynkach przeżywszy lat siedmdziesiąt i siedm, doczekawszy wnuków i prawnuków, na lepsze się życie przeniosła w roku 1639. *Concio Hyac. Mijakowski. Nakielski. Starowolski in Monumentis fol.* 126. Ojca zaś jej śmierć przypadła na rok 1595.

Jan Branicki hrabia z Ruszczy, kasztelan Biecki, starosta Krzeczowski, Niepołomicki, syn drugi Grzegorza w legacyi po Konstancyą Królową Zygmunta III. małżonkę z wielkim apparatem jeździł. Wielkiego dowcipu i umiejętności Pan, których talentów z żarliwości ku wierze katolickiej, najwięcej zażywał na prywatne z dyssydentami dysputy, i szczęścił mu Pan Bóg: bo ich nie mało przekonanych przyprowadził do prawowiernej owczarni: ztemwszystkiem prędko się z tym światem rozstał, wieku swego czterdziestego czwartego, r. 1612. pochowany w Niepołomicach z nadgrobkiem, który wypisał Starowolski. Żona jego Anna z Mirowa Myszkowska. Kasper Branicki, proboszcz i officyał Tarnowski, kanonik Krakowski, syn Grzegorza łowczego, w lat dwadzieścia i siedm życia, w roku 1602. młodo zmarłszy, dalsze o sobie nadzieje pomylił, pochowany w Tarnowie. *Starowolski in Monumen.*

Stanisław Branicki hrabia z Ruszczy, miecznik koronny, starosta Chęciński, Lelowski, trzeci syn Grzegorza, sławny legacyą do Włoch w roku 1617. W starostwie Chęcińskiem, ogniem zdezolowany zamek, swoim sumptem restaurował, wysypawszy na to więcej niż pięć tysięcy: dla tego konstytucya koronna toż samo starostwo i jemu i jego sukcessorom w possessyą póty puściła, pókiby ta summa wrócona im nie była. Zygmuntowi III. na Moskiewską expedycyą, dwa pułki piechoty, dwie chorągwie usarskie (u których że wszystkie szyszaki wyzłocone były, *miles aureus* ich nazwano) własnym nakładem erygowane przyprowadził. *Conc. P. Kaczyński. Starowolski in Monumen.* Umarł w roku 1620. ciało jego zwłoki w Krakowie u ojców Franciszkanów złożone, dnia ostatniego czekają, kędy też kamień grobowy, jego osobliwszą pobożność chwali: z Tarłowny wojewodzanki Lubelskiej zostawił potomstwo.

Jan Branicki hrabia z Ruszczy, podkomorzy Krakowski, Bocheński, Wielicki, Chęciński starosta syn Stanisława, miecznika koronnego, powróciwszy z cudzych krajów, tamtych lat kiedy Polska najwięcej nieprzyjaciół miała, na wojnę się udał: wkrótce pułkownikiem województwa Krakowskiego obrany, gdy za granice z ludźmi się swemi zaciekł, którego męztwo przekonać nie mogło zdrada zwaliła: bo tam zabity, poległ w roku 1655. Z Anną Beatą Wapowską kasztelanką Przemyślską sprzysiągł się był dożywotnie, i z niej córki z różnemi domami spowinowacił. Annę z Stanisławem Kurdwanowskim kasztelanem Zawichowskim, drugą Teofilę z Czermińskim Łukaszem herbu Wieniawa, kasztelanem także Zawichowskim. Trzecią z Janem Henrykiem Bokunem, podczaszym Litewskim. Czwarta Krystyna życie sobie zakonne obrała u Panien *a Visitatione B. M. Virginis*. Którym tak w Krakowie, jako i w Warszawie prezydując w znacznej świątobliwości życia wieku sędziwego dopędziwszy dokonała. O trzech zakonnicach S. Benedykta tegoż podkomorzego córkach namienia pewny autor. Pochowany ten Jan podkomorzy w Częstochowie na jasnej górze. *Concio P. Kaczyński.*

Stanisław Branicki Soc. Jesu syn podkomorzego, nad wolą ojcowską w Rzymie ten sobie zakon obrał, który nie tylko wielkiego urodzenia lustrą, ale i nie małych cnót pozorem objaśnił. Przymioty które w nim ręka Boska hojnie była skoncentrowała, do najwyższych go zakonnych urzędów zdolnym uczyniły: wróciwszy albowiem z Rzymu do ojczyzny, i szkoły z wielką pochwałą zakończywszy, rektorem był w Lublinie, Poznaniu, Krakowie i proboszczem u S. Barbary. Dwa razy prowincyą Polską, prowincyałem rządził z ukontentowaniem wszystkich, ale i z niemniejszą chwały i estymacyi prerogatywą. W rządach rozumny, w przeciwnych natarczywościach nieprzełamanego statku, w dolegliwościach przedziwnej mąż cierpliwości. Pełen zasług, śmiertelne życie, w nieśmiertelne zamienił w Krakowie u S. Piotra w roku 1688. *Hist. Coll. S. Petri.*

Jan Klemens Branicki hrabia z Ruszczy, marszałek nadworny koronny, Bielski, Brański, Stobnicki Krosieński, Ratyński starosta, syn drugi Jana podkomorzego, będąc wprzód stolnikiem koronnym i starostą Chęcińskim posłował na sejm z Sendomierskiego w roku 1661. zkąd był deputowany komissarzem na sądy fiskalne. *Constitut.* 1661. *fol.* 2. potem marszałkiem trybunału koronnego, sprawiedliwość bez respektu z wielką imienia swego chwałą każdemu czynił. U Króla Jana Kazimierza w wielkich respektach, a to dla przezorności dowcipu jego. W Danji, Holsacyi, i w inszych

kampaniach co jego męztwo dokazało, obszerniej insi pisali. Żyć przestał w roku 1673. a ciało jego zmartwychwstania czeka złożone w kościele Krakowskim u S. Piotra. Alexandra Katarzyna Czarnecka wojewodzanka Kijowska, sławnego wojownika Stefana córka, jego małżonka, jednego mu powiła syna. *Hist. Dom. Probat. Cracovien.*

Stefan Mikołaj Branicki, hrabia na Branicach, Tykocinie, Ratnie i Ruszczy, wojewoda Podlaski, Bielski, Brański, Krosieński, Ratyński starosta, syn Jana Klemensa marszałka. Z Katarzyny Sapieżanki, córki Kazimierza wojewody Wileńskiego, i hetmana W. Ks. Litewskiego, córki skolligował, jednę Krystynę z Sapiehą podskarbim nadwornym Litewskim, drugą Elżbietę z Xawerym Potockim starostą Sokalskim; trzecią z Lubomirskim Janem kasztelanicem Krakowskim. Czwarta jeszcze w Panieństwie. Był ten Stefan posłem na sejm *Constitut.* 1683. *fol.* 11. i ztamtąd komissarz ratione pretensyi Kurfirszta Brandeburskiego, i ubezpieczenia Elbląga, i znowu na rozgraniczenie województwa Podlaskiego. *Constitut.* 1703. *fol.* 22. Pod Wiedniem i na Budziakach sam w osobie swojej odważnie stawał, za co od Króla Jana stolnikostwem koronnem uczczony, umarł w roku 1716. w kościele Krakowskim Ś. Piotra pochowany, kędy też ojcu swemu, matce, żonie i sukcessorom swoim bogaty i ozdobny nadgrobek wystawił. Syn jego z tejże Sapieżanki Jan Kazimierz hrabia na Branicach, Ruszczy i Tykocinie, chorąży koronny, generał artylleryi koronnej, starosta Brański, złączył się dożywotnie z Radziwiłłowną księżniczką kanclerzanką Litewską.

Tenże Jan Branicki poźniej hetman wielki koronny, kasztelan Krakowski, Bielski, Brański, Krosieński, Mościcki, Janowski, Bohusławski starosta ostatni domu tego potomek złączył się po *Radziwiłłownie* z *Szembekowną* stolnikowną koronną, rozwódką Seweryna Rzewuskiego referendarza koronnego, — rozwiedziony z nią niedługim czasem, pojął ostatnim razem *Elżbietę Poniatowską* kasztelankę Krakowską, siostrę Stanisława Augusta Króla. Umarł ostatni domu tego wielkiego potomek w *Białym Stoku* r. 1773. wieku swego 83. — *Przypisy Krasickiego.*

Branicki *herbu Hołobog.* Na Rusi nad stryjem possessyonaci, jako świadczą pisarze nasi. Z tych kładą Krzysztofa i Jana z Polanowskiej herbu Pobog urodzonych.

Branicki *herbu Janina.* Piszą się z tej Branicy, która jest w Lubelskiem województwie. Adam i Jędrzej Braniccy dziedzicy na Branicy i Zbylitowie w roku 1539. mieli jakieś kontrowersye o grunta z królewskiem miasteczkiem Woin w Podlasiu zostającem. O czem process graniczenia, między województwy Podlaskiem i Brzeskiem Litewskiem świadczy. Ludwik i Kazimierz Braniccy, podpisali elekcyą Jana Kazi-

mierza z Lubelskiego. Jędrzej Władysława IV. Józef Jana III. z Bełzkiego.

Branicki *herbu Korczak*. Sebastyan Branicki, biskup Poznański, najprzód referendarz koronny, potem Chełmski biskup, ale tam ledwo rok prezydując w roku 1539. na Poznańskie postąpił, na którem, z wielkim żalem wszystkich w roku 1544. zasnął w Panu, we wsi Łaskarzowie, pochowany w katedrze swojej: Pobożność jego, mądrość, litość nad ubogiemi, i w oppressyach będącemi, których jako ojciec zwykł był bronić, miłość ku ojczyznie, dzielność we wszystkich sprawach sławi *Treter. in Episc. Posnanien.* kędy też wyraźnie mówi, że był herbu Korczak. *Bielski fol.* 585. *Damalewicz in Episc. Vladisl.* przydaje że Jakób Uchański, potem arcybiskup Gnieznieński, swój w ojczystym prawie poler, nikomu innemu, tylko jemu przypisał *fol.* 398. Stanisław a bodaj nie brat biskupa w roku 1532. podpisał pewny extrakt. Jakób syn jego podstoli Lubelski, którego siostra Elżbieta zmówiona z Krzysztofem Rola komornikiem Łukowskim, córka zaś z Jaślikowskiej Justyna, z Wiesiołowskim kasztelanem Elbląskim. Synowie tegoż podstolego Paweł i Stanisław niepłodni. Jan z Kochanowskiej pierwszej żony (bo z Chmielowską drugim nawrotem żył niepłodnie) Jędrzeja spłodził bezpotomnego. Piotr z Ruskiem województwem pisał się na elekcyą Jana III. Józef marszałek związkowy pod czas konfederacyi generalnej w roku 1717. a potem kasztelan Halicki, córka jego zmówiona z Potockim herbu Pilawa kasztelanicem Kijowskim: Syn zaś posłował na sejm w r. 1722.

Wielądek w heraldyce tak dalej o tej familji donosi: Ten Piotr (syn Józefa) został potem chorążym Halickim i kasztelanem Bracławskim, ożeniony z Walerya *Szembekowną* kasztelanką Oświecimską, miał z niej córkę Elżbietę wydaną wprzód za Jana wojewodzica Smoleńskiego, po rozwodzie z którym, powtórnie za Jana wojewodzica Mścisławskiego książąt *Sapiehów*, ta miała z drugim syna książęcia Kazimierza *Sapiehę* generała artyllervi W Ks. Lit. i marszałka konfederacyi Lit. w sejmie, którego był marszałkiem koron. Stanisław Małachowski referendarz koronny, syn zaś Piotra *Franciszek Xawery* najprzód starosta Halicki, potem łowczy W. koron. regimentarz wojska koron. generał artyl. Lit. hetman polny, a nakoniec hetman wielki koronny, posiadając przed wstąpieniem jeszcze na tron i w czasie panowania szczególny szacunek Stanisława Augusta Króla Polskiego, tylą jednak stopniami dochodził tej wysokiej dostojności, aby ją winien był zasługom. — Z urodzenia pełen zawsze żywości umysłu i ducha prawdziwie rycerskiego, młodość swoją do dzieł rycerskich sposobił, służąc w wojsku Francuzkiem jak wolonter w czasie wojny siedmioletniej, gdzie przez wiele akcyi zasłużył na szczególne pochwały pierwszych tego wojska generałów.

Powróciwszy do kraju wiele dał dowodów odwagi żołnierskiej i cnoty

obywatelskiej. Będąc regimentarzem, bunty na ukrainie pod ów czas szerzące się uspokoił. Za jego buławy wojsko koronne w brygady i w porządne szyki urządzone i regulaminem opatrzone. Szczególniejszym był przyjacielem kawaleryi narodowej, jako wojska do pozycyi kraju i geniuszu narodowego najstosowniejszego, dla czego i w sejmie 1788. zaczętym za jego radą to wojsko znacznie zostało pomnożone.

Gdy krajowe okoliczności w czasie urzędowania jego niedozwoliły mu dystyngwować się talentami rycerskiemi, starał się służyć ojczyznie wierną radą, jak obywatel i minister do różnych dworów, jako to Francuzkiego, Pruskiego i Petersburgskiego poselstwa odbywał, wszędzie szczególniejszemi przyjmowany względami. Fryderyk wielki niełatwy w dawaniu pochwał w pismach swoich sprawiedliwość oddaje zręczności jego w negocyowaniu, mówiąc o poselstwie u dworu Petersburgskiego, gdy ów nieszczęśliwy w roku 1773. podział Polski miał nastąpić, pragnąc go odwrócić, do Francyi i Anglji ofiarował się w poselstwie, gdzie zadawnione związki *czynić mu mogły nadzieje* ratowania ojczyzny, za co od Józefa II. Cesarza, starostwo Jaworowskie i Przemyskie miał skonfiskowane, gdy wprzód nim dojechał do Paryża rozdział uskuteczniono, powróciwszy do kraju na nie niezezwalał, przeciw wszystkiemu protestował się, i drugich do tego zachęcał. — Nieśmiertelnej pamięci godny jest ów głos jego roku 1775. na sejmie miany, w którym po wielu radach pełnych męztwa, nakoniec dodaje: *Brońmyż ją (ojczyznę) jak możemy i kiedy nam jest odjęty ten oręż, ta szabla odpasana która przedtem jednym była straszna, drugim pomocna, użyjmy przynajmniej tej broni, której nam nikt odjąć niemoże i która żyje w sercach i duszy naszej, niedozwalajmy i nie piszmy się.* Jakoż na nic się nie pisał, a gdy w roku 1793. nieszczęście toż samo na kraj Polski zostało powtórzone, nietylko na rozbiór ten kraju niepisał się, ale niewidząc żadnego sposobu ratowania ojczyzny, buławę złożył i resztę dni prywatnemu poświęcił życiu. Miał za sobą Alexandrę z domu *Engelhard* dawnej Polskiej w Smoleńskiem familji, sławnego owego Rossyjskiego feldmarszałka i ministra *Potemkina* siostrzenicę rodzoną, pierwszą damę dworu Katarzyny II. imperatorowej Rossyjskiej i damę orderu S. Katarzyny, z którą ma dwóch synów, Władysława i Alexandra i trzy córki Katarzynę, Zofią i Elżbietę. —

Temuż Franciszkowi Xaweremu, ustąpione przez Rzeczpospolitę starostwo *Białocerkiewskie,* Stanisław August Król prawem dziedzicznem nadał. — *Przypisy Krasickiego.*

Braniecki. Krzysztof Braniecki z Pińskiego podpisał elekcyą Jana Kazimierza.

Brański. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Z Brannik Hryczko ziemianin Wołyński w roku 1528. *Metryka Wołyńska.* Jakób Brański podsędek ziemski Czerniechowski z sejmu 1638. komissarz do rozgraniczenia między województwy Czerniechowskiem i Smoleńskiem. *Const. f.* 36. Brański miał za sobą Maryannę Konopacką kasztelankę Chełmińską, pozostałą wdowę po Przyłupskim. *MS. Konopatsc.*

Ludwik regent grodzki Nurski koło r. 1792. żyjący. — *Wielądek.*

BRANT HERB.

Jest pochodnia gorejąca, czarna w modrem polu, nie prosto stojąca, ale w prawą tarczy nachylona, na hełmie trzy pióra strusie, jedno czerwone, drugie modre, trzecie żółte. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: atoli widzieć go po różnych nadgrobkach w Prusiech. Zkądby się jednak wziął ten klejnot, kiedy i komu nadany, nie mogłem się doczytać. To pewna że tego herbu zażywano dawnemi czasy, osobliwie dom Brantów starodawny w Pomorskiej ziemi. Z tych Jędrzej i Krzysztof podpisali elekcyą Jana Kazimierza. Stanisław miał za sobą Eufrozynę Bystramownę Krzysztofa Bystrama sędziego Tczewskiego córkę. *MS. Konopatsc.* Brantowna babka Adryana Kitnowskiego, sędziego ziemskiego Pomorskiego. Przecież MS. o familiach Pruskich lubo przyznaje że to wszystko jedenże dom, jednak przydaje że jedni z nich, którzy się z Kąntk albo z Hogendorfu pisali używali tym sposobem herbu jako tu pierwszy widzisz na prawej stronie:

drudzy którzy z Rokocina takim kształtem jako tu drugi widzisz. Jedni z nich w Kleszczewie, drudzy w Teszmerdorfie

dziedziczyli. Piotr Brant, kanclerz Ottona książęcia Brunświckiego i Luneburskiego. Jerzy z Hogendorfu, z Bombekewny splodził dwóch synów Michała i Achacego. Michał z Luzyańskiej miał syna Jędrzeja, a po niej z drugiej żony zostawił Asswera Branta konsyliarza książęcia Pruskiego, a potem najwyższego marszałka księztwa Pruskiego, sławnego legacyami do Cesarza i Augusta Króla szczęśliwie odprawionemi. Temu Asswerowi Heidekowna powiła trzech synów, Jana od którego syn Asswerus, Wolfa od którego synowie i córki, Asswera starostę Prabutckiego, ten z Polencowną żył *sterilis*. Siostry ich jedna była za Janem Polencem, druga za Elsniecem. Achacy Michała brat miał synów dwóch, Jerzego, ten z Machwiczowny spłodził syna jednego i trzy córki; z tych jedna z Malchrem Kraicem kanclerzem książęcym druga z Jerzym Aurszwaldem, trzecia Panną na ten czas: i Fabiana od tego zostało się pięciu synów, i córka Fabiana Milewskiego małżonka. Nadto Brantowny jedna była za Heidekiem, druga za Szynichem, trzecia za Jerzym Sokołowskim z Bystrzca, czwarta za Maciejem Pisińskim na Pomorzu, piąta za Janem Hondorfem. Jędrzej Brant z Rokocina nie daleko Starogardu sędzia powiatu Tczewskiego, ten nie mały czas służył w Prusiech Olbrychtowi margrabi Brandeburskiemu, który dał mu był w zasługach starostwo Kwidzyńskie: i dwie wsi lennym prawem Zebdrowo i Rozajny, z wielką przestronnością i pożytkami, a potem pojąwszy córkę Krzysztofa Rembowskiego jedynaczkę, wziął z nią Rokocin: z tej spłodził dwóch synów Zygmunta *sterilem* i Henryka, któremu Polencowna krom córek dwu Anny i Elżbiety, pięć synów zrodziła Krzysztofa, Fryderyka, Zygmunta, Jędrzeja i Fabiana. *To o tym domu MS. o familiach Pruskich* a ci ostatni tego drugiego herbu zażywali.

BRATKOWSKI **HERB.**

Jest podkowa do góry jak brama podniesiona, przez środek jej do góry żeleźcem strzała ugodzona, tak że jej

połowę w podkowie, połowę widać nad podkową: z lewej strony na prawą tarczy przez podkowę i strzałę miecz prosty przeszył, z podkowy w górę dwie palmy wyniesione, jedna z jednego boku strzały, druga z drugiego, tak że końców ich nie widać w podkowie. I tego herbu początków trudno zgadnąć. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Pieczętują się nim Bratkowscy, z których jedni na Wołyniu osiedli: z tych Daniel Bratkowski skarbnik Bracławski podpisał w Wołyńskiem elekcyą Jana III. Drudzy z Brzeskiem Litewskiem. Z tych Bratkowski Michał i jego synowie dwaj, Samuel i Franciszek. Antoni miał za sobą Cieślińską Maryannę na Wołyniu w roku 1727. Są i w Przemyslskiem: w roku 1540. czterech braci było, Kostko, Wasko, Iwanko, i Fedko: ten dziedzic na Łukawicy, Naniowie i Brzeźnicy, synów spłodził piąciu, Jacka, Klimka, Staszka, Iwanka i Sieńka.

Bratkowski *herbu Przegonia.* W Sendomierskiem i na Rusi o nich piszą. Piotra i Jana ludzi rycerskich wspomina Okolski, ale temi czasy w Lubelskiem i Łęczyckiem znajdują się. Jakób z Bratkowic dziedzic na Gorzyczanach od którego syn Adam, jego zaś Gabryel, który z Zuzanny Wysockiej spłodził Łukasza kanonika Kujawskiego i Warmińskiego: pamiętna jego ku Bogu skłonność, z której Altaryą fundował, i szczodrze nadał: umarł w roku 1629. pochowany w katedrze Wrocławskiej z nadgrobkiem *Starow. Monum. Damal. in Ep. Vladisl.* Drugi syn Gabryela Jacek. Alexander pisarz grodzki Łęczycki 1674. Jan kanonik Kujawski w roku 1680. Stefan w województwie Poznańskiem w roku 1697. Kazimierz i Stanisław w Sendomierskiem, a bodaj nie herbu Ostoja.

Bratkowski *herbu Sas*, z Bereźnicy się piszą, zkąd poznać, że są jednejże dzielnicy z Bereźnickiemi w ziemi Przemyslskiej. Jakób Bratkowski z Berczowskiej spłodził Samuela i Jana Jakóba, z tych Samuel zginął pod Wiedniem. Brat zaś jego Jan Jakób, tamże Tatarską strzałą na wylot przeszyty ledwo życie salwował, na dziękczynienie Bogu, że z tego razu wyszedł, wystawił dwie Cerkwie, jednę w Klepaczach, drugą w Bohdaszowie, służył jednak wojnę lat 40. żyć przestał 1703. miał za sobą Alexandrę Małachowską, podstolankę Czernichowską, herbu Nałęcz, spłodził z nią trzech synów, Mikołaja kanonika Lwowskiego, Jana księdza, Stanisława skarbnika Inflantskiego towarzysza pancernego, i córkę Marcyannę zakonnicę Ś. Brygitty w klasztorze Łuckim. Do tych zaś należy Alexander Bratkowski porucznik u Ossolińskiego. Brat jego Michał temi czasy.

Bratkowski *herbu Świnka.* O tych w Sieradzkiem województwie zeznaje *Baranowski*, i powiada, że jednejże są dzielnice z Czackiemi. Z tych Mikołaj Bratkowski, wziął swój dział w Bużeninie, a z Maryny Ojrzanowskiej herbu Junosza zostawił potomstwo synów i córki.

Wielądek w heraldyce następujących Bratkowskich przydaje, z dodatkiem iż nie wie do którego herbu należą. Józef Bratkowski kanonik Gnieznieński w roku 1743. deputat na trybunał koronny. Mikołaj w roku 1744. kanonik i deputat z kapituły Kijowskiej, Ignacy Bratkowski delegat z województwa Krakowskiego na elekcyą Stanisława Augusta Króla. Ludwik starosta Miklaszewski pisał się na tęż elekcyą z województwa Ruskiego. Michał kanonik Opoczyński. Onufry Bratkowski opat Uniejowski kawaler orderu Ś. Stanisława. —

Kuropatnicki w §. V. w extrakcie *apud tabulas regni Galliciae et Lodomeriae immatriculatorum magnatum equitum* kładzie Józefa Bratkowskiego *inter equites cum voce* pod dniem 9. Sept. 1782. roku. —

W roku 1422. Jan z *Bratkowa* (podobno herbu własnego) chorąży Kaliski podpisał przymierze między Władysławem Królem a Krzyżakami. *Cod. dipl. vol. IV. fol.* 114. — W roku 1788. Michał Bratkowski wice-regent Opoczyński. — Łukasza Bratkowskiego kanonika Warmińskiego i Kujawskiego jest w Manus. Helsb. korrespondencya z Rudnickim biskupem Warmińskim, którego był powinowatym. — *Przypisy Krasickiego.*

Bratoszewski *herbu Prawdzic.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał; z Bratoszewic się piszą Łęczyckiego i Rawskiego województw ziemianie. Z tych Jana Kazimierza elekcyą z Łęczyckiego podpisał Marcin, Jana III. Ludwik i Stanisław. Samuel pisarz ziemski Gostyński, deputat z Rawskiego na trybunał koronny w roku 1714. Jan pisarz ziemski Gostyński w roku 1722.

Bratoszewski *herbu Sulima.* Są w Łęczyckiem województwie, piszą się z Bratoszewic, jednże dom z Gosłubskiemi. Szymon Bratoszewski, miał za sobą Petronellę Brudzewską, *Acta Castren. Lancic.* 1538. od tego idą, Jan, Mikołaj i Małgorzata Tymińska, Krzysztof i Hieronim Bratoszewscy. Krzysztof z Anną Grabianką, spłodził trzy córki, Jadwigę Zajączkowską, Krystynę Stanisława Łubnickiego: Annę, *primo voto* Mikołaja Dunina, *secundo* Jana Dąbskiego, którego syn był kasztelanem Wojnickim, małżonki. Brat Szymona rodzony Jan, miał za sobą Annę Oporowską, wojewodzankę Łęczycką, *Acta Lancic.* 1544. ci obadwa bracia dziedzice byli dóbr Bratoszewic, Wyskoków, Orzełek, Gosłubia, Pawłowic, Siemienie w województwie Łęczyckiem, znać z ich działu 1537. *Acta Castren. Lancic.* syn Jana Jędrzej skarbnik Łęczycki, złączył się dożywotnie z Zofią Stę-

powską, ta mu powiła trzech synów, Adama, Stanisława, i Walentego, od Adama z Doroty Orłowskiej był syn Ludwik, od Walentego z Katarzyny Plichcianki, był syn Marcin, którego kilku synów zostało, Walentyn jeden, kanonik i officyał Płocki, proboszcz Gniewkowski, Alexander drugi, od ktόsego idzie Hieronim kanonik Wolborski, proboszcz Kurowiecki. Samuel trzeci, pisarz ziemski Gostyński, deputat trybunału koronnego w roku 1714. Szymon czwarty, którego córka dożywotnie zmówiona z Stanisławem Skarzyńskim, wojskim Gostyńskim, i synowie trzej, Jędrzej łowczy Sochaczewski, chorąży pod usarską chorągwią, umarł młodo. Jan teraźniejszy podsędek ziemi Gostyńskiej, deputat na trybunale koronnym 1722. na ten czas wojski i pisarz grodzki Gostyński, zostawuje z Maryanną z Gorlic syna Jana, i córek cztery, Helenę, Salomeę, Maryannę i Ewę. Trzeci syn Szymona Wawrzeniec, mąż rycerski młodo zszedł z tego świata. Od Ludwika Adamowego syna był syn Mikołaj, i dwie córki, z których jedna żyła pierwszym ślubem z Domarackim, drugim z Pigłowskim kasztelanem Rypińskim. Mikołaj spłodził Ludwika, którego synów czterech zostało, Kazimierz łowczy, sędzia grodzki i podstarości Gostyński. Szymon, Jędrzej wiceregent grodzki Gostyński, i Ludwik Karol kanonik Łęczycki. Drugi zaś syn Adamów, Ludwika brat rodzony, Arnolf spłodził synów Władysława i Adama, od Władysława tylko córka zrodzona, która poszła za Stanisława Łężnickiego, od Adama zaś zrodzeni dwaj synowie, Kazimierz starosta Kaniowski, towarzysz usarski; i Józef, którego syn został Antoni. Mikołaj *Ordin. S. Francisci.*

W poźniejszym czasie żyjący, Ludwik Bratoszewski kanonik Kujawski koło roku 1763. Kazimierz chorąży Gostyński i sędzia grodzki, Andrzej regent ziemski Sochaczewski, zda mi się, że tenże sam był potem pisarzem ziemskim Gostyńskim posłem i deputatem na trybunał koronny w roku 1777. z województwa Rawskiego. Kazimierz na *Bratoszewicach* Bratoszewski chorąży i poseł ziemi Gostyńskiej, pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla. Tamże Jan Edmund stolnik Gostyński. Maxymilian chorąży Gostyński 1776. roku. Jan Kanty sędzia grodzki Gostyński roku 1792. — *Heraldyka Wielądka.* — *Przypisy Krasickiego.*

Bratuski. Tych pewną tranzakcyą księgi grodzkie Ostrzeszowskie zapisały w roku 1607. Paprocki i Okolski o nich nie pisał.

Braun. Wawrzeńcowi Braunowi pewne grunta w Jeziernie w Czerskiej ziemi przez Konstytucyą w roku 1676. nadano. Braum sędzia Warmiński i syn jego Jan w r. 1685.

Brauna *alias* Sinickiego szlachcica Inflantskiego indygenat na sejmie roku 1673. — *Przypisy Krasickiego.*

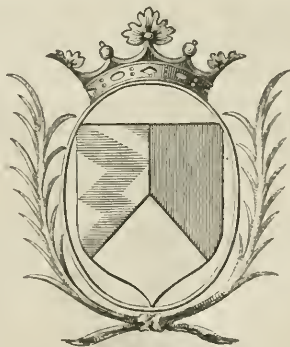
Braurski. Wojciech Jan burgrabia Pomorski, tak się podpisał, którego synowie Jakób i Jędrzej. Tomasz Brachurski w roku 1705. w Krakowskiem.

Tenże Wojciech Braurski nobilitowany roku 1676. — *Przypisy Krasickiego.*

Brautykowski. Jan w roku 1705. w Krakowskiem. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał.

Bremer. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie mógł wiedzieć: Bremer Idzi w szlachetnej familji Baronów de Britmar, w Flandryi urodzony, dosłużywszy się w Polskiem wojsku przez wiele lat pułkownikostwa, i wsławiwszy rycerskiemi dziełami, indygenat w Polszcze otrzymał, ze wszystkiemi prerogatywami przez konstytucyą koronną w r. 1662. *fol.* 34. Tenże sam indygenat approbowała konstytucya 1667. *fol.* 17. sukcessorom jego. Bremer Kazimierz podstoli Drohicki z sejmu w roku 1686. naznaczony do rewizyi skarbu koronnego *Constit.* 1686. *fol.* 8. w roku 1683. na rozgraniczenie i czynienie sprawiedliwości, między województwem Podlaskiem i księztwem Pruskiem. *Constit.* 1683. *fol.* 12. Atoli dawniej przedtem indygenatem Bremerów familia u nas kwitnęła; bo na dworze Zygmunta III. przez lat 27. dworzaninem był Bremer Konrad, którego zmarłego w roku 1627. nadgrobek wypisał *Starowolski*, i konstytucya koronna w r. 1611. daje mu tytuł urodzony, *fol.* 45.

Bretis. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie mógł wiedzieć. Jerzy Bretis oberszterleitnant pieszy w roku 1662. dla rycerskich zasług nobilitowany: o czem konstytucya koronna *fol.* 40. atoli tę mu kondycyą przydano, żeby był herezyą porzuciwszy, prawowiernym został katolikiem.

BREZA HERB.

O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Tarcza na trzy pola przedzielona, z tych jedno białe, od dołu tarczy szersze, z lekka ku górze kończato zachodzące. Drugie błę-

kitne, na lewej stronie tarczy, trzecie czerwone. O okazyi początków tego herbu i czasu nabycia jego, cicho między autorami. Używają go zaś Brezowie w wielkiej Polszcze. Ta familia do nas z Francyi przyniesiona, kędy jako świadczy *B. Priolus de rebus Galliae,* między inszemi domami poważniejszemi kwitnęła, tak że też najwyższe admiralstwa, nie raz w ich ręku bywały. Bliższych czasów za Władysława IV. w Polszcze naszej od Króla Francuzkiego posłował de Breze, i wszystko mi się zda; że jego w tych tu krajach osiadło potomstwo.

Wojciech Konstantyn Breza wojewoda Poznański, starosta Nowodworski, senator i zdrową radą i wdzięczną wymową pamiętny, pisał się z Goraja, na konwokacyą generalną po śmierci Króla Michała, na sejm koronacyi posłując z wielkiej Polski. Na różne go funkcye ojczyzna narażała, jako to komissarzem do pogranicznych kłótni od Szląska i Morawy, od margrabstwa: wszystkie do ukontentowania rzeczypospolitej szczęśliwie uspokoił. Na sądach fiskalnych trybunału Radomskiego, w sprawie Piltyńskiej o Kurońskie biskupstwo stawił się tak, jak na kochającego ojczyznę syna, i świętą sprawiedliwość należało. W tych okazyach doświadczonemu najprzód dano kasztelanią Poznańską, wkrótce województwo Kaliskie, nakonice Poznańskie. Nie mniej na Boga, niż na ojczyznę był szczodrobliwy: Wałecka Soc. Jesu rezydencya, liczy go między swoich dobrodziejów. Skrzetuski kościół w starostwie swojem na większy honor obrazu tam cudownego Najśw. Panny i modnie i wspaniale wielkim sumptem z fundamentu wymurował, któremu też uczynił aukcyą fundacyi, co approbowała konstytucya 1685. *fol.* 16. umarł w roku 1698. Pochowany od żony pozostałej z domu Opalińskiej, w Poznaniu u Karmelitanek Bosych, których znacznym był dobrodziejem. Miał za sobą *primo voto* Cecylią Donhoffównę wojewodzankę Pomorską, ale z nią żył niepłodnie. Zostali się tegoż wojewody synowcowie, kasztelanicowie Sąteccy, Mikołaj, Antoni, Władysław i Wojciech, z których jeden tych czasów był kanonikiem Poznańskim. Trochę zaś dawniej czytam Barbarę Breziankę, która się sprzysięgła dożywotnie z Bnińskim Piotrem herbu Łodzia w roku 1647.

Dominik Breza kasztelan Sądecki z *Grudzińską* kasztelanką Poznańską spłodził synów pięciu. *Pierwszy* Józef Breza regent ziemski Poznański, umarł bezpotomny. *Drugi* syn Dominika, Ludwik Breza spłodził z *Urbanowskiej* jednę córkę. *Trzeci* syn kasztelana Sądeckiego Michał stolnik Lubaczewski, z *Zurawskiej* miał synów trzech. 1. Stanisława posła z województwa Kaliskiego raz na sejm Grodzieński, drugi raz na sejm War-

szawski. 2. Antoniego szambelana J. K. Mci ożenionego z *Czarnecką* Staróścianką Duńczewską. 3. Macieja i jednę córkę Ewę za Wojnarowskim. *Czwarty* syn Dominika Brezy kasztelana Sądeckiego Onufry miecznik Włodzimirski, deputat na trybunał Lubelski pod laską JW. Olizara stolnika koronnego 1780. roku, urodzony z *Kierskiej* kasztelanki Rogozińskiej, miał za sobą Helenę *Jawikiewiczownę* cześnikownę Mścisławską, z której syn *pierwszy* Konstanty Breza porucznik kawaleryi narodowej pułku JW. Karwickiego. Po odprawionej kampanji pod *Zieleńcami*, *Dubieńką*, umarł w Dubnie dnia 26. Marca 1792. roku wieku swego 26. zaczętym. Jadąc do matki z przyczyny uwiadomienia raptownego o śmierci ojca swego, kochany w wojsku, w obywatelstwie i familji. *Drugi* syn Stanisława małoletni i córka Franciszka. *Piąty* syn Dominika kasztelana Sądeckiego Walenty ożeniony z *Krzetowską*, z której jest syn i córka. — *Heraldyka Wielądka.*

Bringk. Fryderyk Bringk i Ernest w Inflanciech pisali się na elekcyą Władysława IV. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał.

Brochocki *herbu Osoria.* Jędrzej Brochocki, starosta Brzeski Kujawski, między inszemi kawalerami za Jagiełła Króla, na wojnie Pruskiej był znaczny: w Węgrzech najprzód, u Zygmunta Króla na Turki i Wenetów żołd prowadził, a potem w ojczyznie rycerskiemi odwagami nieumierającą imienia swego zostawił pamięć, nie tylko u swoich, ale i u obcych narodów, mąż niemniej heroiczny, niż pobożny. Zostawił go był Król z Maciejem Łabiszyńskim Brzeskim Kujawskim, i z Janem Kościeleckim Inowrocławskim wojewodami, i ze wszystką szlachtą województwa Kujawskiego, na *praesidium* tamtemu krajowi, żeby Krzyżaków na oku mieli, jeżeliby nowe jakie machinacye na ojczyznę wszczynali. Rozdrażnieni tym wojewodowie, że im Brochockiego przełożono, i pod władzę jemu poddano, pod pretextem uprowiantowania się, obaj z swemi kolligatami i z sprzyjającemi sobie, do domów się swoich rozjechali. Został się w obozie sam Brochocki, i nie tem niezmieszany, tem pilniej i straży i karności we wszystkich przestrzegał. Było na ten czas w Nieszawie na *praesidium* ośmset Krzyżaków, ci porozumiawszy o szczuplej garsztce ludzi naszych, chcąc niespodzianie na Brochockiego natrzeć, cicho z tyłu, kędy rozumieli, że najmniej siły i straży było, z wielką natarczywością z większą o zwycięztwie otuchą uderzyli, ale nasi z Brochockim tak im odpór dali, że prawie wszyscy od niego, albo na placu trupem legli, albo w niewolą zabrani. Tenże w Grunwaldskiej batalji, kędy się więcej krwi rozlało nieprzyjacielskiej, niżeli przedtem przed dwiema, albo trzema sty lat, pułkownikiem będąc mężnie stawał. I w dobywaniu Kowalewa,

i Golubskiego zamku, między pierwszemi zawsze się heroicznie potykał dla czego u Króla Jagiełła w wielkich był respektach, od którego starostą Brzeskim uczyniony, wszystkim województw Kujawskich chorągwiom hetmanił: jakoż umiał uprzedzać, następujących nieprzyjaciół zamysły, obronniejsze miejsca dla stanowisk obozowych obierać, ludzić adwersarzów posturą bitwy i batalji, tym czasem długą zmorzonych strażą wytrzymawszy, ogłodziwszy, zwątliwszy, nagle napadł i konał. *Starowol. in Bellat. Sarm. fol.* 77. Brochocki miał za sobą córkę Jakóba Kostki z Kostkowa na Sztembergu starosty Lipieńskiego. *Duryew. fol.* 29.

Jan Tomasz z *Brochocina* Brochocki stolnik Brzeziński 1764. roku, poseł z województwa Łęczyckiego na elekcyą Stanisława Augusta Króla, był potem chorążym Łęczyckim. Wojciech i Franciszek z *Brochocina* Brochoccy pisali się na tęż elekcyą z województwem Łęczyckiem, Ignacy Brochocki z ziemi Czerskiej. Antoni Brochocki podkomorzy J. K. Mci kawaler orderu S. Stanisława był deputatem 1785. roku na trybunał koronny z województwa Łęczyckiego. — *Heraldyka Wielądka.*

W roku 1778. Jan Brochocki chorąży Łęczycki. — Tomasz wojski Orłowski. — Wojciech burgrabia Dobrzyński. — W r. 1788. Brochocki susceptant Ciechanowski. — *Przypisy Krasickiego.*

Brochocki *herbu Prawdzic.* Ja rozumiem że przedtem pisali się Brochowskiemi, bo i od Szczawińskich idą, i Prawdzicowie są jak Brochowscy, o których zaraz niżej mówić będę: za czasem jednak Brochockiemi pisać się poczęli. Z tych tedy Brochockich Marcin podpisał elekcyą Jana Kazimierza. Samuel skarbnik Zakrócimski z ziemi Nurskiej. Marcin i Szymon z Płockiego Augusta II. Michał podczaszy Żytomirski syn zda mi się Samuela, miał za sobą Joannę Gralewską. Umarł roku 1723. bezpotomny.

Bartłomiej *Prawdzic* Brochocki z Agatą Surzyńską spłodził Stanisława który z Apolonią *Wolską* herbu *Prus* zostawił córkę jednę Salomeę za Andrzejem Jasińskim będącą. — *Heraldyka Wielądka.*

Brochowicz. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Gabryel i Michał Brochowiczowie ziemianie Wołyńscy, jako metryka Wołyńska w roku 1528. świadczy.

Brochowski *herbu Prawdzic.* Idą od Szczawińskich: bo Jędrzej syn Nasiegniewa Szczawiński, od dóbr Brochowa, które mu się działem dostały, pierwszy pisać się począł Brochowskim. Temu Jędrzejowi według *Bielskiego fol.* 302. Król Jagiełło po owej sławnej pod Grunwaldem potrzebie, zamek Morąg puścił w roku 1410. ztąd jeszcze się i podziśdzień Brochowscy z Szczawina piszą. Za czasów potem Zygmunta pierwszego kwitnął Jan Brochowski, stolnik Go-

styński, od którego był komissarzem deputowany do dóbr królewskich Miedniewic: o czem list tegoż Króla *in MS. Petricovien.* Dadziboga Brochowskiego kantora Płockiego, Jana scholastyka Krakowskiego, Jana stolnika Liwskiego, Jana wojskiego Warszawskiego czytam *in Magnitud. Lasoc.* Jakób kasztelan Zakrocimski z Firlejowny podskarbianki koronnej, córkę jednę Jadwigę, złączył z Franciszkiem Konstantym Lipskim herbu Łada, kasztelanem Rawskim, drugą z Jarosławiem Ligęzą Stamirowskim. Synów tegoż dwóch, Jan kasztelan Zakrocimski z sejmu w roku 1623. Komissarz do rozgraniczenia Podlaskiego od Brzeskiego Litewskiego województwa *Constit. fol.* 11. świadczy o nim i druga konstytucya w roku 1633. *fol.* 48. umarł w roku 1647. z Krystyny Nadarzyńskiej kasztelanki Wiskiej, w trzech synach dziedziczył, Felicyanie, Adamie, i Stanisławie. Felicyan pisarz ziemski Zakrocimski deputowany na trybunał koronny w roku 1643. z Malborskiego, poseł na sejm w roku 1647. ztamtąd komissarz do zapłaty piechocie Smoleńskiej *Constit. fol.* 23. Córka jego Agnieszka zmówiona z Albrychtem Adryanem Lasockim kasztelanem Inowrocławskim. Adam Brochowski najprzód pisarz ziemski Sochaczewski, wkrótce chorąży, potem kasztelan. Córka jego Konstancya z Adamem Lasockim herbu Dołęga kasztelanem Wyszogrodzkim dożywotnie złączona. Chwali tego Adama historyk *Fulden lib.* 5. *histor. Pufendorf lib.* 2. z wielkiej nauki i doświadczonego męztwa, kędy też jego legacyą do Króla Szwedzkiego w roku 1655. opisuje: kładzie tamże jego oracyą sensem i stylem dobrym wyrobioną. Komissarzem był z sejmu w roku 1641. do ugodzenia pogranicznych kłótni, między Mazowieckiem województwem a księztwem Pruskiem *Constit. fol.* 20. drugi raz z sejmu w roku 1638. do lustracyi Bytowskiego i Lemburskiego powiatów. *Constit. fol.* 11. Stanisław w Jaworowie dnia ostatniego czeka, tam pochowany. Był rotmistrzem pamiętnym przeciw Kozakom rebellizującym, i Gustawowi Królowi Szwedzkiemu. Krzysztof drugi syn Jakóba podkomorzy Zakrocimski, o którym konstytucya w roku 1647. *fol.* 30. świadczy, że na rzece Bzura, most dla wygody swoim sumptem wystawił; miał być człowiek i gładkością wymowy, i dzielnością w publicznych funkcyach, legacyami do postronnych narodów znaczny: był wprzód pisarzem ziemskim Zakrocimskim: syn jego Jan Franciszek starosta Liwski, posłował na sejm w r. 1662. Wspomina go konstytucya w r. 1676. *fol.* 54. oberszterleitnantem w wojsku koronnym.

Brochowski czy **Borchowski** *herbu Zadora.* Na Rusi ten dom kwitnie.

BROCHWICZ 1mo

HERB.

Według opisania Okolskiego Jeleń czerwony w białem polu nogami w górę wspięty, jak do chybkiego pędu za pędzonemi, korona na szyi jego, nad hełmem pawie pióra. Atoli w książce o klejnotach Polskich czytam, że powinien być Jeleń biały w czerwonem polu. Takiego herbu używa województwo Lubelskie: a *Petrasancta cap.* 54. świadek że w Brytanji, Francyi, Włoszech i Niemcach wiele bardzo domów kwitnie, które Jeleniem w herbie się szczycą. Okazyi tego herbu nikt nie kładzie, tylko to Okolski przydaje że z Niemiec do Polski przyniesiony. Familji któreby się nim pieczętowały nie czytam, tylko Sobków z Sulejowa, o których ja na swojem miejscu mówić będę.

BROCHWICZ 2do

HERB.

Jeleń w prawą tarczy głową obrócony, bez korony na szyi. Nasz *Ks. Petrasancta cap.* 53. wspomina, że w Frankonji dom Hirschberków Jelenia za herb nosi na srebrnej tarczy: a Lotaryńskie księztwo dawniejszemi czasy zażywało Jelenia z złotemi rogami.

Herbowni.

Bryszkowski, Bargrafski, Dobrocieski, Dubaniewski, Goisowski, Grabanowie, Kątski, Koreczyc, Orzelski, Palęcki, Podkański, Polomski, Pruszkowski, Szalowski, Trembecki, Wiktor, Witowski, Wojakowski, Zieleński.

BROCHWICZ 3tio

HERB.

Paprocki, ani Okolski o nim nie pisał. Jest pół Jelenia złotego z rogami i nogami przedniemi na prawą stronę bieżącego, czy wyskakującego w polu złotem, miasto tylnej Jelenia części księżyc, jak na nowiu nie pełny, krzywo stojący, we środku którego gwiazda złota. Na hełmie pawie pióra, na nich księżyc z gwiazdą i podobno tenże sam herb. Tak opisany ten herb widziałem na chorągwi zawieszonej w kościele OO. Franciszkanów w Krosnie Joachima z Kralic Ślaskiego zmarłego roku 1606. Tenże sam widzieć i podziśdzień między inszemi herbami Reginy z Kralic Oświecimowy matki Stanisława Oświecima fundatora kaplicy Oświecimskiej, w Krosnie u OO. Franciszkanów. *Petrasancta* nie kładzie podobnego żadnego herbu, tylko *cap.* 54. *fol.* 367. Maffejuszów w Rzymie tak opisuje, że jest Jeleń wyskakujący z modrego pola, ale miasto księżyca i gwiazdy, opasanie u niego złote i srebrne. Bardziej ten herb podobny się być zda do herbu Tomasza Bacotz de Erdead kardynała i arcybiskupa Strygońskiego, w kaplicy pałacu Strygońskiego wspaniale od niego wystawionej wyrażonego. *Cerut. Orbis fol.* 57. *Reufr. lib.* 14. *epistol. fol.* 115. to jest Jeleń z pół koła, abo z połowicy koła wyskakujący na prawą rękę, pole czerwone, Jeleń i koło srebrne, albo białe. Rozumiem tedy

że tenże jest herb Ślaskich, ile że i oni w Podgórzu blisko Węgier osiedli, a znać dawniej z tamtąd do nas się przenieśli; co się mówiło o księżycu, to może pochodzić z omyłki że pół koła rozumiano za księżyc nie wpełni, a piastę od koła, za gwiazdę tłómaczono. Tenże sam herb jest Palfiuszów de Erdead w Węgrzech, Jeleń rogaty wyskakujący i z piastą, jakom widział w pewnym panegiryku w Wiedniu wydanym Paulo Palfi konsyliarzowi cesarskiemu w r. 1646. U nas w Polszcze nie widzę żeby go insze domy zażywać miały, tylko Ślascy.

BROCHWICZ 4to **HERB.**

Paprocki ani Okolski o nim nie pisał. Jeleń swego koloru na tarczy czerwonej, w prawą jej głową obrócony, niby leżący, ale przednią prawą nogą jakby się do góry dźwigał, insze nogi jeszcze nakrzywione, nad hełmem i koroną pięć piór strusich białych. Przyniesiony ten herb z Anglji do Polski, i jest tego dowód; bo i nasz *Ks. Petrasancta cap.* 54. *fol.* 365. przyznaje że Hartylliuszowie w Królestwie Brytanji Wielkiej używają takiego Jelenia jaki się tu opisał, tylko że na tarczy srebrnej. U nas zaś w Polszcze szczycą się tym klejnotem Destrahanowie, o których na swem miejscu czytać będziesz.

Brocki *herbu Łodzia*, w Wielkiej Polszcze o nich piszą autorowie nasi, jakoż Wojciech Brocki z Kaliskiego podpisał elekcyą Jana III. Adam Augusta II.

Józef Brocki sędzia Krzemieniecki miecznik Chełmski koło roku 1759. — *Heraldyka Wielądka.*

Brodecki *herbu Jastrzębiec.* Okolski im herb *Tempą podkowę* przyznaje, luboć *Paprocki in Stromatibus* o nich pisząc wyraźnie mówi, że Brodeccy z Brodku w Szląsku Jastrzębcem się pieczętują. W Pszczyńskim i Raciborskim powiecie kiedyś kwitnęli. Z tych Jan Brodecki z Gerałtowskiej

trzech synów zostawił, Jana, którego córka zmówiona z Balcerem Porębskim wojskim Krakowskim. Tobiasza sędziego Pszczyńskiego: ten, wiek długi na dworze Zygmunta I. strawiwszy, pojął Annę z Mirowa Jana Myszkowskiego z Przeciszowa córkę, siostrę Piotra biskupa Krakowskiego, z której syn Jan i córka Markietta Jana Wogskiego herbu Wieniawa na Szląsku małżonka. Trzeciego, imienia autor nie kładzie, to tylko przydaje; że był dworzaninem Zygmunta I. w różnych expedycyach doznanego męztwa, i że nie zostawił syna żadnego, tylko córki. Bliższych zaś czasów Balcer Brodecki starosta Jasielski z województwa Bełzkiego poseł na sejm Warszawski w roku 1626. *Constit. fol.* 6. zkąd deputowany na sądy fiskalne. Kazimierz starosta Jasielski dworzanin królewski w roku 1648. Jan z Brodlic Brodecki, także starosta Jasielski w roku 1674. w Bełzkiem województwie kwitną: a wszystko mi się zda, że Balcera syn był Kazimierz, Kazimierza Jan. Brodecka była za Bełżeckim stolnikiem Bełzkim. Piotr podsędek i sędzia grodzki Oświecimski. Jakób w województwie Kaliskiem w roku 1697.

Brodelski *herbu Nabram*, w ziemi Przemysłskiej piszą o nich nasi autorowie.

Broden. O tych nie mógł wiedzieć ani Paprocki ani Okolski, bo Von a Broden Melchior oberszterleitnant pieszego regimentu Czarneckiego wojewody Kijowskiego, sławnego wojownika przy dobywaniu Brześcia Litewskiego mężnie stawał. Co o nim wspomina konstytucya sejmowa w r. 1661. *fol.* 5.

Brodnicki *herbu Łodzia.* W Wielkiej Polszcze gnieździli się: jako Paprocki pod herbem Abdank świadczy, że Brodniccy Łodzicowie kupili Chorynią u Choryńskich.

W roku 1778. Stanisław Brodnicki burgrabia grodzki Poznański a w roku 1788. tamże pisarz grodzki. — *Przypisy Krasickiego.*

Brodnicki *herbu Wieniawa.* W Wieluńskiej ziemi Wieniawitowie Brodniccy kwitnęli, z których Stanisław pisarz grodzki Wieluński deputatem był na trybunał koronny w roku 1643. a z sejmu 1641. komissarzem do uspokojenia pogranicznych dyfferencyi, między Szląskiem i ziemią Wieluńską *Constit. fol.* 19. Córka jego Anna Stanisławowi Kierskiemu zaślubiona. Jan w województwie Poznańskiem, Antoni i Stefan w Kaliskiem województwie podpisali elekcyą Augusta II. Paprocki i Okolski o nich nie pisał.

Brodowski *herbu Grzymała.* W Kaliskiem województwie znajdowali się za czasów Paprockiego. Franciszek w Inowrocławskiem pisał się na elekcyą Augusta II.

Brodowski *herbu Łada.* W Lubelskiem, Ruskiem województwach, i Ciechanowskiej ziemi z dawna dziedziczyli. Na dwie się zaś linie rozrodzili, z których, jednych Brodowskich przydomek był Bombolek, drugich Żyłka. Z pierwszych pamiętny był Jan Brodowski: ten z Zofji Kowalewskiej sędzianki Rożańskiej, spłodził córki cztery, Małgorzatę Zebrowską, Helenę Jasklowską, Katarzynę z Wojciechem Żyłką Brodowskim sprzysiężoną dożywotnie. Agnieszka czwarta w klasztorze Panieńskie sobie życie obrała. Synów także sześciu, 1. Wawrzeńca sędziego ziemskiego Łomżyńskiego, człowieka wielkiej powagi, który z pierwszego małżeństwa, z Czydzieńską zostawił synów czterech, Jana, Piotra kanonika Lwowskiego i proboszcza Jaworowskiego, Stanisława i Mikołaja bezpotomnych. Drugim nawrotem z Kisielnicką zrodził córki dwie, Petronellę Mniszkę i Elżbietę Gorską z Koszewa, i synów dwóch: Alexandra, ten z Żukowską: Zygmunta, ten z Świderską w kontrakty małżeńskie weszli. 2. Stanisława, tego z Szczawińskiej córka Dorota, najprzód z Kozickim bezpotomnie żyła, potem Mirzeńskiemu jednę córkę powiła, żonę Mikołaja Kosmowskiego. 3. Wojciecha, ten z Goreckiej Ewy, krom pięciu córek Małgorzaty Gnatowskiej, Doroty Skoroszewskiej, Agnieszki Pniowskiej, Anny Krzyszkowskiej, Elżbiety Zalewskiej, miał synów dwóch: Sebastyana, ten z Kędzierzawską: Walentego, ten z Małgorzatą Kędzierzawską żyli w małżeństwie. 4. Piotra. 5. Jędrzeja. 6. Zygmunta niespracowanego przez lat 43. w zakonie Soc. Jesu Operaryusza. Ten do ostatnich dni życia swego w konfessyonale przesiedział, z takim do swoich penitentów szczęściem, że ktokolwiek sumienia mu swego powierzył, za Świętą go duszę miał. W ćwiczeniu szlacheckiej młodzi, w konwikcie Kaliskim, instytucya jego i dozór, od Karnkowskiego arcybiskupa i fundatora, nie raz publicznie wychwalona, z której na wielką miłość, i estymacyą u wszystkich sobie zarobił. Tak zaś wszystkie sprawy swoje, do najmniejszych praw zakonnych konformował; że trudno było w nim co znaleźć nagannego. Przecięż go Bóg różnemi i przycięższemi krzyżykami nawiedzał, że go też Claudius Aquaviva generał Soc. Jesu nie raz listami swojemi cieszył; ale on wesoło, tak złe stosy wytrzymywał, jak i drugim dobrze czynił, i owszem do tych dolegliwości, dobrowolnie ciało swoje trudził, osobliwie postem. Na ostatek przepędziwszy lat 62. jak sobie życzył, żeby był w dzień tryumfu z kanonizacyi SS. Ignacego i Xawiera, na tryumf ich do nieba trafił, tak otrzymał tego właśnie dnia 1622. w Kaliszu zasnąwszy w Bogu. Siostra jego rodzona, o której wyżej na-

mieniłem Agnieszka, brata swego torem idąc, a chcąc doskonalej służyć Bogu, że klauzury Panieńskich klasztorów, nię w tej karności zdały się jej być, której pragnęła; stroj mezki wziąwszy, stan zmyśliwszy do zakonu S. Franciszka wstąpiła, i świątobliwie przez kilka czasów, mezką właśnie rezolucyą między niemi żyła: atoli za dyspozycyą Boską wydana i poznana, do Panieńskiego konwentu, z podziwieniem u wszystkich swej cnoty, z niemniejszym zbudowaniem przeniesiona, w tej gorącości ducha, w której zaczęła i życie swoje zakończyła. *Histor. Caliss.* Stanisław chorąży Zakrocimski w roku 1670. Jakób, Walenty, Paweł, Grzegorz, Maciej i Bazyli w Zakrocimskiej w roku 1697.

Wojciech Żyłka Brodowski, z Katarzyny Brodowskiej Bombolkowny, jako się wyżej mówiło, cztery córki spłodził: pierwszą Jadwigę Milewską, drugą Popowską, a potem Gorecką, na koniec Żeromską. Trzecią Żmudzką. Czwartą Barbarę Łempicką. Synów zaś trzech, Grzegorza i Jana bezpotomnych, Mikołaja pisarza ziemskiego Lubelskiego który z tym tytułem podpisał extrakt listu Zygmunta Augusta z ksiąg ziemskich w roku 1575. Z pierwszego małżeństwa synowie jego dwaj, Kasper i Jan: tamten z Śladkowskiej, potem z Mogilnickiej, zostawił córkę Annę Moszyńską, Kaspra i Ignacego. Jan zaś z Żukowskiej, Helenę Żmijowską, Maryannę Brzeską i synów piąciu: Stefana bezpotomnego, Mikołaja: temu Piaskowska córek dwie, Konstancyą i Gryzeldę, tyleż synów powiła, to jest Stefana i Jana. Grzegorza ten z Zaboklicką spłodził synów piąciu, Kazimierza, Dominika, Dyonizego, Jana i Alexandra: córek trzy, Joannę, Barbarę i Teresę. Krzysztofa: ten z Koźmińską zostawił Michała i Józefa, Zuzannę, Helenę i Barbarę. Jana: ten z Izdebską zrodził Gryzeldę Zakrzewską; z Frykaczowną zaś synów piąciu, Alexandra, Bogusława, Marcina, Wojciecha, Kazimierza, Teresę Maliszewską, Maryannę Skorucinę, Annę Kłodnicką. Z drugiego małżeństwa z Orchowską stolnikowną Chełmską, tenże Mikołaj, pisarz ziemski Lubelski, to miał potomstwo: Annę w Panieństwie zmarłą, Maryannę, Helenę, Dorotę. Jędrzeja podsędka Chełmskiego, o którym częsta wzmianka w konstytucyach koronnych, jako to w roku 1631. *fol.* 29. 1638. *fol.* 43. 1647. *fol.* 38. Tego synowie: Mikołaj Soc. Jesu umarł w Gdańsku w roku 1701. Benefactor Kollegji Lubelskiego, Paweł, Krzysztof i Kasper. Wojciecha tego z Kazanowskiej synowie trzej, w różnych okazyach dla ojczyzny życie położyli, Kazimierz Horoszy nazwany od Tatarów, drugi pod Zbarażem, trzeci pod Beresteczkiem, Jakób czwarty tych brat młodo umarł. Pawła: ten z Jarczewskiej zostawił Mi-

kołaja i Jana: z tych Mikołaja synów sześciu: Franciszek zakonu S. Franciszka ordinis min. conven. prowincyał i nie raz w prowincyi Ruskiej, nauką, submissyą, zakonnością wszystkim miły, Paweł, Antoni i Józef młodo pomarli: Jan w zakonie Scholarum Piarum. Piotr cześnik Buski, żona jego Maryanna Kucieńska herbu Ogończyk, sześciu mu synów powiła, Xawiera, Alexandra, Jana, Józefa, Stanisława i Antoniego i córek trzy. Któremuś z Brodowskich w obozie przez wiele lat zasłużonemu, na piętnaście lat i jego sukcessorom Brodatycze dobra w rekompensę puściła konstytucya koronna w roku 1662. *fol.* 29. Stanisław Michał miecznik Wołkowyski, sędzia grodzki Krzemieniecki w roku 1727. Brodowska była za Stanisławem Sokołowskim.

W roku 1599. Marcin Brodowski był marszałkiem trybunału koronnego. Michał Franciszek na *Targowisku* i *Zakrzynie* Brodowski podczaszy Lubelski konsyliarz roku 1634. Józef podczaszyc i poseł województwa Lubelskiego syn tegoż Michała Franciszka, pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla. Tamże Kazimierz z województwa Wołyńskiego. Są także Brodowscy i w wielkiem księztwie Litewskiem, z których Stanisław skarbnik Słonimski pisał się w grodzie Warszawskim *Feria 4ta post Dominicam Cantate* 1764. roku na akces do konfederacyi generalnej W. Ks. Litewskiego. Jan rotmistrz usarskiej chorągwi w pułku ordynacyi Ostrogskiej. Franciszek pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z powiatu Kowieńskiego. Mateusz horodniczy Słonimski w tym czasie żyjący. — *Heraldyka Wielądka.*

BRODZIC **HERB.**

W polu czerwonem są trzy złote krzyże, tak ułożone, że jeden z nich prosto na dół, drugie dwa na górze z boku tryanguł robią, wszystkie się końcami stykają we środku. W tem jednak jest różnica, że jedni tego herbu tak używają, że cyrkuł kładą we środku, kędy się krzyże schodzą, i pole błękitne, drudzy zaś bez tego cyrkułu. Na hełmie

trzy pióra strusie, drudzy pięć kładą. Jabym przez ten cyrkuł pierścień być rozumiał, ile że nasz *Ks. Petrasancta cap.* 63. zawsze takie kółka chce mieć za pierścienie *ex usu Fecialium*, i powiada że w Swewji, Austryi i koło Rhenu, siła się takich familji znajduje, które pierścienie w klejnotach swoich noszą; znać, (że jego zdaniem rzekę) w ten czas nabyte, kiedy chwalebnem exercytowaniem do pierścienia się ubiegają, temu który trafił nadane. Ztemwszystkiem ten autor między różnemi herbami, nie ma żadnego podobnego do Brodzica, tylko *fol.* 48. jeden taki krzyż przydłuższy i kończasto zachodzący kładzie, złoty, na kółku siarczystego koloru: kędy zaraz przydaje, że to był herb Cadwalladera ostatniego Króla Brytanji. O godności zaś takiego krzyża pisze tamże ten autor, dokąd ciekawych odsyłam. Pisali o nim *Paprock. Gniazdo fol.* 89. *O herbach fol.* 269. *Okolski tom.* 1. *fol.* 79. *Liber Klejnoty fol.* 42. *MS. P. Rutka.*

Początek tego herbu Paprocki ztąd naznacza, któremu wszyscy poświadczają. Kazimierz Mnich Król Polski, wojnę wiodąc z Maslausem tyrannem i z przyłączonemi do niego Jadźwingami, gdy mu się jeden Polski Junak mężnie we wszystkich okazyach stawił, Pańskiego boku strzegąc, za to i w liczne dobra w Mazowszu opatrzony, i tym klejnotem był udarowany. Rok tym pierwiastkom Ks. Rutka naznacza w roku 1038. a że miał długą i piękną brodę, i on, i herb od niego Brodzic nazwany: luboć insi tego imienia okazyą od dóbr Brody rzeczonych zaciągają. Jakoż Paprocki wspomina, że widział na liscie fundacyi kościoła Płockiego w r. 1106. trzech braci rodzonych hrabiów de Brody, Wszebora, Swentosława, i Krystyna, którzy dziesięcinę z dóbr swoich temuż kościołowi zapisali. Jest jeszcze w Płockiem Płońsko miasteczko, a kiedyś wieś, koło którego mieli liczne swoje possessye Brodzicowie. O Stefanie wojewodzie Multańskim piszą, że zbiwszy na głowę sto tysięcy Turków, na pamiątkę tego zwycięztwa, trzy krzyże z kamienia wystawił. Długosz o tej familji znać dając, zowie ją *Genus Polonicum providum et in Masovia propagatum.*

Roku 1422. Sieciech z Brodzic starosta Lubelski podpisał przymierze między Władysławem Królem Polskim a Krzyżakami *Cod. Dipl. Vol. IV. fol.* 114. — *Przypisy Krasickiego.*

Klejnotni tego herbu.

Bonikowski, Kliczewski, Kunecki, Kurząłkowski, Łącki, Mojecki, Pilitowski, Radomski, Radzimiński, Sieromski, Zawadzki, Zochowski.

Brodziński. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Brodziński kustosz Krakowski w roku 1572. w kościele Krakowskim OO. Franciszkanów na obrazie Padniewskiego biskupa. Stanisław w roku 1658.

Do tych zapewne należy w ostatnich czasach żyjący, i zaszczytnie z dzieł swych poetycznych znany Kazimierz Brodziński professor literatury Polskiej przy byłym uniwersytecie Alexandryjskim w Warszawę, urodzony z Jana plenipotenta Fryderyka Moszyńskiego starosty Lipnickiego w temże starostwie, i Franciszki *Radziejowskiej*, która go w jego prawie niemowlęcym wieku odumarła. Oprócz zasług literackich, szlachetnością charakteru, i rzadkiemi przymiotami duszy na powszechną zasłużył sobie miłość. Umarł w Dreznie dnia 10. Października 1835. r., w 44. roku życia swego. —

BRÓG HERB patrz LESZCZYC.

Brolnicki *herbu Gozdawa.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. W Wielkiem Ks. Lit. osiedli. Z tych Gedeon Brolnicki arcybiskup Połocki, sędziwy starzec, lat wieku swego dziewięćdziesiąt dopędził, po którym na tę katedrę wstąpił B. Jozafat Kuncewicz. Mikołaj skarbowy W. Ks. Litewskiego, poseł na sejm. Konstytucya w r. 1623. *fol.* 7. *et* 1621. *fol.* 23. wspomina, że lubo go od pospolitego ruszenia, dla słusznych przyczyn uwolniono, przecięż jako kochający syn ojczyznę swoich ludzi pod Chocim stawił. Stanisław w Nowogrodzkiem kwitnął w roku 1631. Są i w Sieradzkiem. Konstantyn z Brolna, miał za sobą Katarzynę Karczewską, córek z niej trzy, Izabella za Janem Pałuckim, Elżbieta za Spytkiem Bużeńskim. Trzecia za Maciejem Rostkowskim.

Bromirski *herbu Jastrzębiec.* Piszą się z mniejszego Bromierza. Z tych był kanonik Kujawski, obojga prawa doktor, umarł w roku 1563. Dorota zakonu S. Franciszka, ksieni w Gnieznie w roku 1611. Adama Brumirskiego w komissyi Piltyńskiej kładą *inter testes* w roku 1686.

Siostra sławnego pisarza Polskiego Łukasza Górnickiego była za Bromirskim. *Manus. Biblio. Helsb.* — Bromirska była za Mokronowskim chorążym Warszawskim z tej synowie Andrzej, starosta Tłumacki i Janowski, — N. strażnik polny koronny. — Kazimierz Bromirski przeniósłszy się w województwo Bełzkie tam pojął Terlecką z którą spłodził synów czterech i córek trzy. — *Przypisy Krasickiego.*

Bromirski *herbu Pobog.* W Płockiem województwie dziedziczą. Do nich należy Mikołaj archidyakon Płocki, ale *Starowolski* Bartłomieja mu imię daje, kędy z jego nadgrobku w Łomży wypisał, że po śmierci Bielińskiego biskupa

Płockiego, był administratorem tegoż biskupstwa w r. 1559. Synowiec jego Mikołaj z Magdaleną Zdżarską herbu Doliwa, dożywotnie złączywszy się, synów zostawił: Jędrzeja i Hieronima proboszcza Chełmskiego, kanonika Przemyslskiego, Wojciecha i Marusza i córek pięć. Marcin Bromirski brat Mikołajów, którego z Kliczowskiej nieodrodne zostało potomstwo. Bartłomiej trzeci brat Mikołaja, i ten z Zawadzkiej nie bez sukcessorów. Krzysztof, Wojciech i Zygmunt w r. 1648. Waleryan 1632. Stefan i Stanisław w roku 1674. kwitnęli. Jan podkomorzy Wyszogrodzki, poseł na sejm Lubelski w roku 1703. a ztamtąd deputat do kwarty Rawskiej. *Constitut. fol.* 23.

Stanisław Bromirski w roku 1755. kanonik i depatat na trybunał koronny z kapituły Płockiej. Łukasz, Wojciech sędzia kapturowy, i Bartłomiej pisali się na elekcyą Stanislawa Augusta Króla z województwa Płockiego. Tamże Wojciech z Wyszogrodzkiego. Bartłomiej z ziemi Rożańskiej. Adam chorąży Płocki. Kazimierz sędzia grodzki Zawskrzyński. Stanisław miecznik Zawskrzyński, a wprzód komornik i deputat w roku 1787. na trybunał koronny z województwą Płockiego. Onufry Bromirski starosta Płocki kawaler orderu S. Stanisława. Którego siostra za Rogowskim cześnikiem Warszawskim. — *Heraldyka Wielądka* —

Bromirski starosta Płocki pojął córkę Karasia kasztelana, marszałka dworu Króla Stanisława Augusta — ma z niej potomstwo. — Roku 1778. Andrzej Bromirski chorąży Płocki. — Jan miecznik Płocki. — Józef podstarosta grodu Płockiego. — Kazimierz sędzia grodzki Zawskrzyński. — *Przypisy Krasickiego.*

Bronakowski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. W Łomżyńskiej ziemi possessyonaci, niewiem czy nie do tych należy Wojciech Bronak podwojewodzy Wiski w roku 1674.

BRONIC HERB.

Są dwa jelca na kształt litery S uformowane, jakich kiedyś w Czechach używano, na krzyż złożone, w polu czer-

wonem, na hełmie trzy pióra strusie. W samej rzeczy jest herb Korsak. Nadany ten herb któremuś rodakowi naszemu z tej okazyi (jako mówi Paprocki) że w potyczce z Czechami mężnie sobie poczynał: drudzy twierdzą, że z Czech do naszej Polski przyniesiony. Używają go Broniccy na Wołyniu pod Ołyką. Więcej o nich nigdziem nie czytał. *Paprock. Gniazdo fol.* 1131. *O herbach fol.* 678. *Okolski tom.* 1. *fol.* 92. *Liber Klejn. fol.* 42. *MS. P. Rutka.*

Bronic *herbu Bronic* Ignacy podczaszy i sędzia kapturowy województwa Wileńskiego, pisał się na akt konfederacyi generalnej W. Ks. Lit. w roku 1764. Adam Bronic sędzia kapturowy i poseł województwa Wileńskiego, chorąży Petyhorski pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwa Wileńskiego. — *Heraldyka Wielądka.*

Bronicki *herbu Ślepowron.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. W Krakowskiem, Sendomierskiem, Lubelskiem, Płockiem województwach rozkrzewili się. Maciej Bronicki z Zofią Grabowską herbu Jastrzębiec, żył jeszcze w roku 1560. *Paproc. in Stromat.* Anna Bronicka Stanisława Tomaszewskiego tegoż wieku małżonka. *Idem ibidem.* Stanisław pisarz grodzki, potem podstarości Nowomiejski, o którym konstytucya koronna w roku 1647. *fol.* 13. córka jego już wojskiego Nowomiejskiego z Jędrzejem Krzysztofem Gołuchowskim miecznikiem Sanockim Leliwczykiem zmówiona, druga z Marcinem Mietelskim. Adam Sebastyan, Jędrzej dworzanin królewski, Waleryan w Sendomierskiem w roku 1632. kwitnęli: Krzysztof na Unieskach z Płockiem pisał się na elekcyą Jana Kazimierza. Andrzej wojski Krakowski z Krakowskiem, córka jego Salomea z Stanisławem Myszkowskim zmówiona. Gabryel z Lubelskiem na Jana III. Franciszek z Bronic Bronicki w Ingolsztadzie uczył się matematyki w roku 1666. są jego Theses w druku.

Ignacy Jakób *Korwin* Bronicki skarbnik Wiślicki, chorąży pancerny, pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwa Sandomierskiego. — Józef komornik graniczny Krakowski koło 1776. roku. — *Heraldyka Wielądka.*

Bronicki marszałek konfederacyi Sanockiej w roku 1769. złączył się z Bukowską, umarł tegoż roku. Mąż zacny i godzien obywatelstwa Polskiego. — W roku 1778. Antoni Bronicki regent grodzki Krakowski. — *Przypisy Krasickiego.*

Broniec. Ten dom w Wielkiem Księztwie Litewskiem znajdujący się, dawni autorowie *Paprocki, Okolski*, i *Niesiecki*, przez niewiadomość opuścili, *Kuropatnicki* w §. II. o familiach rodowitej szlachty Polskiej i W. Ks. Lit. w rzędzie nazwisk domów umieszcza. *Wielądek* zaś pisze, iż Mateusz *Wadomski* Broniec strażnik Wileński na zjeździe walnym województw, ziem, i powiatów W. Ks. Lit. pod *Olkinikami* 1700. roku podpisał się z województwa Wileńskiego. Kazimierz *Wadomski* Broniec,

rotmistrz powiatu Wiłkomierskiego podpisał akt konfederacyi generalnej W. Ks. Lit. 28. Kwietnia 1764. roku, Hilary podstoli Wileński. Ignacy Bronicc podstoli Wileński kawaler orderu S. Stanisława, Adam podczaszy Wiłkomierski w tym czasie żyjący. — *Heraldyka Wielądka.*

Roku 1778. Benedykt Bronicc podstoli Wileński. — Adam horodniczy Wiłkomierski. — *Przypisy Krasickiego.*

Broniewski *herbu Leliwa.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. W wielkiej Polszcze z Broniewa się piszą. Prokop chorąży Kaliski w roku 1570. podpisał zjazd Sendomierski, a bodaj nie tenże sam podkomorzym Poznańskim stanął; córka jego Anna z Bardzkiej urodzona, z Krzysztofem Miękickim, w ziemi Przemysłskiej zaślubiona. Marcin z sejmu *Constit.* 1614. *fol.* 32. komissarz do traktatu z kurfirsztem Brandeburskim o wolną delluitacyą kupcom przez Wartę rzekę do Szczecina, był i potem posłem kilka razy na sejm, jako świadczą konstytucye 1621. *fol.* 18. i 1623. *fol.* 5. Hieronim także posłując z Kaliskiego województwa na konwokacyą w roku 1632. deputowany był do rewizyi skarbu koronnego. *Acta Convoc.* Temi czaszy na Ukrainie swoję possessyą mają, jako czynił relacyą Józef Broniewski w roku 1699. Kazimierz w roku 1696.

Jan Broniewski roku 1705. pisał się na konfederacyą Sendomierską w *Opatowie.* — *Heraldyka Wielądka.* — W roku 1778. Antoni Broniewski chorąży Żydaczowski. — *Przypisy Krasickiego.*

Broniewski *herbu Lewart.* Od Firlejów z Dąbrowicy swoję oryginem prowadzą; dla czego i podziśdzień piszą się Firlejowie Broniewscy. Eustachiego albowiem Firleja kasztelana Lubelskiego Piotr syn: tego zaś Piotr i Jan, Jana Jędrzej a bodaj nie kasztelan Żarnowski, jako obaczysz gdzie o Firlejach mówić się będzie, którego syn Piotr bezpotomny, i Mikołaj, ten pojąwszy Michowską dziedziczkę na Broniewicach i Pachniny Woli, od nich Broniewskim nazwany. Jan Broniewski syn jego, kasztelan Połaniecki, w rycerskich dziełach sławny, którego potomstwo Mikołaj Jan i Adryan. Mikołaj zostawił syna Jerzego, ten zaś Krzysztofa, Krzysztof Alexandra [i Remigiana. Ta genealogia Firlejów Broniewskich, którą tu położyłem, wypisana z marmurowego kamienia w pałacu niegdy Broniewskich na przedmieściu Lubelskiem, na pamiątkę wmurowanego: luboć temi czasy, już i ten kamień przypadek skruszył. Jan drugi syn kasztelana Połanieckiego, w trzech synach dziedziczył: Pawle, Jędrzeju i Pietrze. Paweł na Pachnińskiej Woli, nazwany Pachniowski, podkoniuszy koronny zszedł bezpotomnie. Jędrzej kasztelan Radomski starosta Niepołomski, wielkorządzca Krakowski, z Zofji Korycińskiej wojewodzicowny Łęczyckiej, czterech

synów zrodził, Mikołaja, Jędrzeja, Jana i Samuela. Mikołaj Broniewski Firlej z Dąbrowicy, najprzód stolnik Czerniechowski, z którym tytułem był komissarzem do rozgraniczenia między województwy Kijowskiem i Czerniechowskiem z sejmu w roku 1638. *Constit. fol.* 31. (taż konstytucya Sebastyana Broniewskiego do tejże funkcyi przypisała) potem podkomorzy, nakoniec kasztelan Chełmski koło roku 1650. którego żona Elżbieta, i z Pasierbem swoim Adryanem, a synem Mikołaja w kościele naszym Lubelskim pochowana; miał zaś za sobą, znać *primo voto* ten kasztelan, hrabiankę Donau. Córka z niej Marya Sylwia z Janem Gniewoszem chorążym Lubelskim zaręczona.

Broniewski *herbu Ogończyk.* Krzysztof i Jan w Brzeskiem Kujawskiem na Władysława IV. Jan w Inowrocławskiem województwie na Jana Kazimierza pisali się elekcye.

Broniewski *herbu Tarnawa.* Jedenże dom z Targowickiemi, dla tegoż, tak ich z sobą zmieszali pisarze nasi, że Targowickich między Broniewskiemi, Broniewskich między Targowickiemi liczą. Imię Broniewskich od Broniewic wsi, która leży nie daleko Waśniewa, miasteczka opata Wąchockiego, swój początek wzięło, atoli temi czasy po różnych województwach possessye swoje rozciągnęli, osobliwie w Sendomierskiem, Lubelskiem, i Przemyslskiej ziemi. Okolski zaczyna od Jerzego kanonika Lwowskiego, proboszcza Drohobyckiego. Paprocki od Marcina, którego synów sześciu zostało. Dzietrych kanonik Przemyslski, Mikołaj, Stanisław, Michał, Jan i Marcin. Z tych Stanisława synowie dwaj: Jan przy którym ojczyste Targowickich imię zostało: Marcin zaś brat jego, nowe w dom ten wniósł Broniewskich. Był ten Marcin na dworach ksólewskich wziętym, osobliwie u Króla Kazimierza i Elżbiety siostry jego, (u której też ochmistrzował) u Olbrachta Alexandra i Zygmunta pierwszego. Udał się potem na peregrynacyą do ziemi Świętej, kędy kawalerem Bożogrobskim kreowany, powróciwszy do ojczyzny, w wielu kampaniach, znaczne dał dowody nieulękniónego serca; za co w rekompensę burgrabią Krakowskim, i starostą Lubaczowskim utytułowany. Kładzie jego nadgrobek *Starowolski in Monumen. fol.* 165. Potomstwo jego zostało się, Marcin pisarz Lwowski, którego syn Stanisław pod Pskowem na nieprzyjaciela nacierając mężnie poległ. Wincenty, i ten w obozie lata swoje przepędził. Stanisław na Biezdziedzie, chorąży i koniuszy Przemyslski, starosta Medycki, wsławiwszy się na dworach królewskich Zygmunta i Augusta, w rycerskich potem dziełach tejże sławy szukał, luboć mu szczę-

ście nie służyło, bo zabrany w potyczce w niewolą od Tatarów, ledwo się z niej wywikłał: przecięż miły był zawsze majestatom Polskim, tak dla swojej ku nim wierności, jako też dla rozsądnego we wszystkich procederach rozmysłu, z którego do trudnych funkcyi narażali go Królowie Polscy, jako to w legacyach do postronnych narodów. Co mu i jego nadgrobek w kościele Krakowskim Ś. Franciszka przyznaje zmarłemu w roku 1582. List Zygmunta pierwszego *in MS. Petricovien.* oświadcza, że był destynowany w poselstwie do porty Ottomańskiej: żył lat 75. Na Boga był hojnie szczodry, osobliwie na klasztor Panieński w Bieczu, w Tuchowie i Prochniku, na szpital, na OO. Benedyktynów na Łysej górze u Ś. Krzyża, na Panny zakonne w Tarnowie, na kościoły w Biezdziedzie, i Piotrkowicach, i na wielu inszych miejscach szczodrobliwością jego powstały piękne Boskiej chwały ozdoby. Córka jego zmówiona z Łukaszem Gornickim starostą Tykocińskim. *Paprocki o herb. fol.* 414. *Bielski fol.* 586. *Starowolski in Monumen.* Z synów zaś jego czterech: Jan koniuszy Medycki w młodym wieku wszystkie o sobie nadzieje omylił, prędko świat pożegnaszy. Stanisław drugi syn chorążego, dworzanin Króla Stefana, Niemieckim, Węgierskim, Tureckim językiem tak dobrze jak własnym ojczystym mówił. Sebastyan trzeci syn starosta Medycki, na dworach Augusta, Henryka i Stefana, długi czas przepędziwszy z Ligęzianką wojskiego Sanockiego córką złączył się dożywotnie. Piotr czwarty syn, we wszystkich za Stefana Króla z Moskwą expedycyach, piersi swoich za ojczyznę lubo w młodszym wieku nadstawiał.

Marcin Broniewski, mąż dowcipu i wymowy osobliwszej, w którym długa w publicznych interessach experyencya, naturalny obrót jego, jeszcze więcej wypolerowała. W filozofji i geometryi biegły tyle sobie u Stefana Króla respektu zjednał, tak swoją umiejętnością, jako i w rzeczach wojennych biegłością, że go tenże Pan do Tatarów Perekopskich posłem z Moskiewskiej expedycyi wyprawił. Dziewięć całe miesięcy, między owem grubem Pogaństwem z nie małym kosztem, z niemniejszą odwagą na lustracyi tamtych krajów strawił, kędy zwiedziwszy wszystkie wsi, miasteczka, rzeki, góry, obyczaje tamtego narodu, wydał do druku *Descriptionem Tartariae ante hac in lucem nunquam editam* z geograficznemi mappami w Kolnie w roku 1595. ale prasa drukarska wiele błędów do prawdziwej jego historyi z omyłki przydała: dla tego też samę powtórnie w Lugdunie w roku 1630. przedrukowano. Chwali te jego pisma nasz Ks. *Possevinus tomo 2. sub voce Tartari*, kędy przydaje, że do

tej swojej księgi przydał komentarze o Moskiewskiej monarchji. Niewiem czy tegoż, czy inszego Marcina Broniewskiego czytałem pismo, któremu dał tytuł: *Pogrom Tatarów,* przez Stanisława Żolkiewskiego, hetmana W. koronnego w roku 1620. z przydatkiem *Ordynek wyprawy Tatarskiej na wojnę.* Tenże Marcin i do Mahometa Gereja legacyą sprawował, i na sejmy koronne nie raz posłował, osobliwie w roku 1588. *Constit. fol.* 471. *et* 1590. *fol.* 575. *et* 1591. *fol.* 617. *Starowolski in Hecatombe.* Już na ten czas sekretarzem królewskim będąc; godzien największych tytułów. Krzysztof posłem na sejm *Constit.* 1609. *fol.* 907. a ztamtąd komissarz do kwarty Rawskiej. Stefan kanonik Kamieniecki, proboszcz Buczacki i Jaroszowski: kwitnął w roku 1643. *Histor. D. Podkamenen.* Anna Broniewska zakonnica Ś. Klary w Sączu w r. 1701. Stanisław Broniewski podczaszy Owrucki, miał za sobą Zofią Rakowską, synów z niej pięciu, Stanisława, Józefa, Antoniego, Kazimierza i Wojciecha, córkę Maryannę za Jackiem Zieleńskim. Siostra podczaszego jedna była za Trzecieskim, druga za Samuelem Morskim. Bracia stryjeczni, Marcin, Wojciech, i Jan.

Mikołaj Zygmunt Broniewski dworzanin Króla Augusta II. w roku 1700. na walnym zjeździe obywateli W. Ks. Lit. pisał się pod *Olkinikami* z powiatu Lidzkiego. Antoni pisarz Halicki 1763. roku. Antoni z *Biedziedzy* Broniewski skarbnik Żydaczewski pisarz ziemi Liwskiej, pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwem Ruskiem, tenże był potem stolnikiem Żydaczewskim i deputatem na trybunał mało Polski z powiatu Żydaczewskiego 1765. roku. Stanisław z *Biedziedzy* z tegoż powiatu pisał się na wzwyż wspomnioną elekcyą oraz Nereusz, którego konstytucya konwokacyi wspomina 1764. roku *fol.* 46. iż był wyznaczony lustratorem do pogłównego żydowskiego z powiatu Żydaczewskiego. — *Heraldyka Wielądka.*

Kuropatnicki w §. V. w dziele swojem wyraża, Andrzeja, Antoniego Broniewskich zapisanych w extrakcie *apud tabulas Regni Galliciae et Lodomeriae inter equites cum voce* pod dniem 10. *Septembris* 1782. roku. —

BRONIKOWSKI HERB.

O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jest osęka jedna w polu czerwonem nie prosto, ale na prawy bok tarczy skierowana, na hełmie trzy pióra strusie. Jam w Bydgoszczy w kościele OO. Bernardynów między inszemi herbami widział osękę jednę srebrną w polu krwawem, ale prosto w górę. Tym się herbem szczycą Bronikowscy w Wielkiej-Polszcze. Z tych najdawniejszego czytam Jana Bronikowskiego, opata Bledzewskiego, kanonika Poznańskiego w roku

BRONIKOWSKI HERB.

1577. 5o *Singularia*. Piotr w roku 1632. Adam, Dobrogost, Jan w roku 1648. Hieronim rotmistrz królewski, Alexander, Przecław, Wojciech z Babina, Jan Dobrogost, Jędrzej podwojewodzy Kaliski w roku 1674. kwitnęli. Stanisław kanonik i officyał Przemyślski, proboszcz Samborski, umierając w roku 1677. bibliotekę swoję Collegio naszemu Przemysłskiemu darował. Stanisław synowiec jego rodzony życie swoje w zakonie Soc. Jesu Bogu poświęcił, po różnych Ambonach żarliwością swoją wsławiony. Konstancya Bronikowska Wojciecha Biskupskiego herbu Niesobia małżonka. Anna Jana Glinickiego herbu Junosza, siostra zaś jej Grabskiego herbu Wezele. Hieronim podstoli Poznański, syn jego ma za sobą Przyjemską, podkomorzankę Kaliską. Przecław, Jan, Władysław kwitnęli w roku 1696. Był też Bronikowski zasłużony pułkownik wojska koronnego, Cudzoziemskiego zaciągu.

Piotr Bronikowski roku 1704. pisał się na konfederacyą generalną pod Sendomierzem. Andrzej Bronikowski w roku 1734. był konsyliarzem konfederacyi województw Wielkopolskich. Bogusław z *Opolna* kanonik Poznański był deputatem na trybunał koronny 1768. r. z kapituły Poznańskiej. Antoni z województwem Poznańskiem; Adam, Jan, i Alexander z województwem Kaliskiem pisali się na elekcyą Stanisława Augusta Króla. Andrzej wojski mniejszy Wieluński 1792. roku. Samuel Bronikowski podkomorzy J. K. Mci kawaler orderu Ś. Stanisława. N. Bronikowski prezydent kamery Piotrkowskiej 1794. roku. — *Heraldyka Wielądka*.

Bronikowski generał w wojsku Saskiem pisał się na konfederacyi Toruńskiej Dyssydentów, i wraz z Golczami był na ich czele w r. 1766 — 7 — 8. — Jan Bronikowski podczaszy Ostrzeszowski. W województwie Bełzkiem Józef Bronikowski łowczy Lubacki. — *Przypisy Krasickiego*.

Z tych zapewne Bronikowskich pochodzi sławny w Niemczech pisarz Alexander Bronikowski, któren żyjąc w Dreznie i mając

wolność używania materyałów z Biblioteki królewskiej, napisał (ale w języku Niemieckim) wiele powieści historycznych które wszystkie prawie z dziejów Polskich są wyjęte. — Wszystkie znalazły tłómaczów na język Polski i są chętnie czytanemi — lubo autor częstokroć nie najprzyjaźniej dla ojczyzny przodków swoich pisał. Umarł w miejscu swego urodzenia w Dreznie roku 1834. dnia 22. Stycznia, w 51. roku życia swego.

Broniowski *herbu Ostoja.* W Krakowskiem województwie z Słonków się piszą, zkąd dochodzę że od Słońskich Ostojczyków swoję dzielnicę wzięli. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Stanisław Broniowski z Krakowskiego podpisał elekcyą Władysława IV. Broniowskiego z Iłowieckiej córka, żona Sierakowskiego Dominika skarbnika Gostyńskiego, herbu Dołęga.

Marcin i Wojciech roku 1705. konfederacyą Sendomierską podpisali. — *Heraldyka Wielądka.*

Kuropatnicki w §. V. w extrakcie *apud tabulas Galliciae et Lodomeriae inter equites* pod dniem 1. Października 1782. roku, umieszcza Edmunda Broniowskiego. —

Bronisz *herbu Wieniawa.* Jeden to dom z Leszczyńskiemi Wieniawitami: jako to autentycznie pod herbem Wieniawa wywiodę. Jak zaś starożytny jest w Polszcze pod własnem imieniem Broniszów; z tego może każdy poznać, że list Bolesława Wstydliwego podpisał *inter praesentes* w roku 1230. Siegniew Bronisz kasztelan Czechowski *u Nakielskiego w Miechowji fol.* 143. Ten to jest Bronisz hrabia, pamiętny swoją fundacyą, którą uczynił w dziedzicznych dobrach Goździkowie zakonowi Cystercyeńskiemu w dyecezyi Poznańskiej, który tam osadził w roku 1240. i dobrami obfitemi nadał, z których te wspominają *Miechovita lib. 3. Cromer lib.* 8. *Bielski fol.* 163. Goździków, Linę, Kłodawę, Kortykę i Palęc: miejsce to Paradyzem (tak od koloru białego niby Anielskiego Cystersów) nazwane, jeszcze i podziśdzień toż imię na sobie nosi. Długosz go Dyonizym zowie, zkąd się dorozumiewają niektórzy, że to jednoż u Polaków było Siegniew co i Dyonizy. *Twardowski w swoim Pałacu* tę mu pochwałę przypisuje; że Bolesława Wstydliwego z zasadzek Konradowych na Szląsk do Henryka książęcia szczęśliwie wyprowadził. Nadto z Okolskim i z inszemi, wojewodą go Poznańskim tytułuje w roku 1244. i że miał być bratem Filippa biskupa Poznańskiego. Atoli nie ujmując wiary przerzeczonym autorom, niewiem jak się to może skombinować, żeby Siegniew miał być fundatorem pierwszym, kiedy erekcya opactwa tego, i marmurowa inskrypcya w kościele, fundatora swego Mikołajem Broniszem wojewodą Poznańskim,

i starostą Głogowskim tytułuje. Nadto na liscie Konrada książęcia Mazowieckiego, w którym approbuje fundacyą Stanięterkiego klasztoru w roku 1242. czytałem Siegniewa Bronisza kasztelanem z Przesoby, i znowu 1265. wojewodą Sendomierskim. Z tego wnoszę że albo tenże był, o którym wyżej mówiłem, albo syn jego tegoż imienia. Kwitnął potem w r. 1306. Bronisz wojewoda Brzeski Kujawski, jako stoi między wojewodami. Stanisław Bronisz dóbr Broniszowic dziedzic, połowę tych dóbr Janowi Suchorzewskiemu, za ośmset grzywien przedał w r. 1446. *Acta Castrensia Posnaniensia.* Krzysztof podpisał z Kaliskiego elekcyą Władysława IV. Piotr z Paradyza Bronisz, kasztelan Kaliski, starosta Pyzdrski, marszałek konfederacyi Warszawskiej, komissarz z sejmu Lubelskiego, na uspokojenie dyfferencyi między województwy Wielkopolskiemi i Szląskiem, *Constit.* 1703. *fol.* 20. przedtem sekretarzem był legacyi do porty Ottomańskiej z Rafałem Leszczyńskim. Córka jego jedynaczka Dorota, z Szołdrskiej siostry wojewody Kaliskiego urodzona, z Janem Radomickim, wojewodą Inowrocławskim i generałem Wielkopolskim zręczona. Jan podczaszy Kaliski. Zofia Broniszowna, Marcina Zawadzkiego herbu Korzbok małżonka w roku 1696.

Są także w Litwie, z tych Tomasz Bronisz horodniczy Trocki w roku 1700. na zjezdzie pod *Olkinikami* obywateli W. Ks. Litewskiego, pisał się z powiatu Wiłkomierskiego. Franciszek Bronisz pisarz grodzki Koniński był deputatem na trybunał koronny w roku 1768. z województwa Poznańskiego. Jan skarbnik Gnieznieński. Franciszek Xawery Bronisz podkomorzy J. K. Mci kawaler orderu Ś. Stanisława 1792. roku. — *Heraldyka Wielądka.*

Broniszewski *herbu Pomian.* W województwie Brzeskiem Kujawskiem w powiecie Przedeckim słyną. Jednaż ich dzielnica z Grabskiemi, jedenże początek od hrabiów Czeskich: Grabskim w dziale Broniszewko się dostało, Broniszowskim Broniszów, z którego się podziśdzień piszą, co i księgi Przedeckie potwierdzają. Z tych Michał z Broniszowa kanonik Krakowski w r. 1381. *u Nakielsk. fol.* 319. *et* 331. Jan Broniszewski z Bodzanowskiej urodzony, którego syn Sebastyan pisarz grodzki Radziejowski, wziął w zasługach swoich od Zygmunta Augusta, niektóre dobra koło Radziejowa, drugie skupił u Oświanych, a odrzuciwszy błędy heretyckie ojcowskie, ze wszystkiemi bracią swojemi; w Chodczu fundował ołtarz, przy nim grób sobie, i całej familji wystawiwszy. Z zelozyi zaś ku prawowiernej katolickiej wierze, napisał książkę *Protestacyą Chrześcijańską* przeciwko dyssydentom, ale do druku nie doszła. Z Kołuckiej

miecznikowny Inowrocławskiej, syn jego Jan w Moskwie zginął. Jan brat Sebastyana z Kalińskiej pisarzowny Łęczyckiej urodzony, z Janem Herburtem z Fulsztyna, w obozie lata swoje strawił. Wacław trzeci brat ich z Morzyckiej spłodzony, w Węgrzech i Siedmiogrodzkiej ziemi, początki wojenne założywszy, w ojczyznie potem z Rożyńskiemi książętami, stawił się we wszystkich za Stefana Króla expedycyach na Moskwę godnym kawalerem, osobliwie jednak w dobywaniu Turopca: a potem z książęciem Konstantym Wiśniowieckim, w Wołoszech siła dokazował. Złączywszy się z Konstancyą Grotowną herbu Rawicz dwie córki zostawił: z tych Zofia młodo umarła, Helena życie sobie zakonne w Samborze pod Regułą Ś. Brygitty obrała. Synów zaś trzech: Jana kanonika Sendomierskiego, proboszcza i officyała Pilznieńskiego. Ten młodsze lata to w obozie, to na różnych dworach przepolerowawszy, przymiotami któremi go Bóg utalentował, zasłużył sobie, że go i Ferdynand III. Cesarz, wielce szacował, w ten czas kiedy z inszemi po Cecylią Renatę do Wiednia jeździł. Nie mniej go sobie poważał Urban VIII. Papież, kiedy z Władysławem Królewiczem w Rzymie assystował, otwieraniu *Aureae Portae* pod czas Jubileuszu wielkiego: na który też akt, tak Urbanowi jako i Władysławowi dowcipnie wierszem alludował. Szyszkowski i Zadzik biskupi Krakowscy, jaką mieli tego prałata estymacyą, ztąd się może poznać, że go pierwszy w najtrudniejsze okazye zwykł był narażać, dufając jego przezorowi, drugi wizytę kościołów w województwie Sieradzkiem na niego spuścił, nadto pozwolił mu, żeby w archidekanacie Sądeckim wolno mu było beneficya kościelne konferować, kędy go też zowie *Hominem rectum, et Sacerdotem verbo et exemplo in plebe proficientem.* Mikołaj drugi brat Jana kanonika: ten w różnych okazyach zdrowie stargawszy, życie na Wołyniu skończył. Bartłomiej trzeci brat, stan sobie duchowny obrał.

Samuel drugi syn Sebastyana pisarza z Kołuckiej: syn jego Stefana w okazyi z rebellizującemi Kozakami legł na placu. Jan Chryzostom w Łacińskim, Niemieckim, Włoskim językach biegły, przez czterdzieści lat wojnę traktował. Władysław w województwie Inowrocławskiem w roku 1697. Zofia z Broniszewskich Golemowska, młodo owdowiała, ślub wiecznej czystości uczyniwszy, drogę wszystkim konkurrentom do siebie zagrodziła, dla większej sposobności do nabożeństwa, mieszkała w Gnieznie przy kościele OO. Franciszkanów, a Panią będąc, na wzgardę świata, krom jednej służebnej, żadnej sługi nie chowała: wspaniałości

umysłu wielkiej była, i męztwa Chrześcijańskiego, zkąd pochodziło, wolne wielkich ludzi, tak duchownych, jako i świeckich napominanie, które od niej dla jej świątobliwości wdzięcznie przyjmowano. W robocie ręcznej ustawiczna: na kilka czasów przed śmiercią wzrok straciwszy, tak to mile od Boga przyjmując, powiadała: wieleem rada, że na znikomość świata tego nie patrzę. Umarła hymn Ambrożego Świętego mówiąc, w roku 1678. po śmierci twarz jej śliczna się pokazała. *Concio P. Dunin fol.* 414.

Jędrzej Broniszewski kanonik Żmudzki, proboszcz w Bazalji, kościół znacznym nakładem wymurował. — *Przypisy Krasickiego.*

Bronowski *herbu Korab.* W Krakowskiem województwie o nich piszą. Wojciech kantor Wiślicki świat pożegnał w roku 1579. czego dowodem nadgrobek jego w Krakowie u Ś. Trójcy *Starow. in Monum.* ale i w inszych województwach kwitną Bronowscy, wiedzieć jednak nie mogę czy do tegu herbu należą. Są w Płockiem z Bronowa Bronowscy, są w Rawskiem, z tych był Łukasz syn Jędrzeja podwojewodzy Rawski w roku 1632. Są w Sieradzkiem. Z tych był Sebastyan w roku 1648. Czytałem w pewnym manuskrypcie Bronowskich herbu Dębno, ale nie mam pewności. Wiktoryn i Grzegorz w roku 1697. Stanisław Bronowski Soc. Jesu Ruskie województwo mężowi temu apostolskiemu ojczyzną było: pięćdziesiąt i dwa lat w zakonie naszym przepędziwszy, stał się wzorem pobożności. Na missyą obozową w roku 1632. i w roku 1635. wysłany, żeby ją był z większym pożytkiem dusz odprawił, w pole za obóz wychodził, tam zgromadziwszy woźnice i inszy prosty gmin ludzi, do cnoty ich zachęcał, do spowiedzi namawiał, co do zbawienia należy uczył: poszczęścił Bóg jego zamysłom, bo co żywo do niego na spowiedź się ubiegało. Uważali to wszyscy Polscy żołnierze, ale i sam hetman Stanisław Koniecpolski, umyślnie w tę stronę poszedłszy, gdy go na łące jednej sluchającego spowiedzi zastal, tak go szacować sobie począł, że potem inszego dyrektora sumienia swego nie zażywał, tylko jego. Rektorem kiedy rządził kollegium Jarosławskie w roku 1629. nie tylko osobliwsza roztropność, ale i miłość, którą chciał wszystkim dogodzić, w nim się wydawała. Barską także rezydencyą, już to drugi raz superiorem administrując, pilność w dozorze karności zakonnej, łaskawością attemperował. W Szaragrodzie na Ś. Floryana uroczystość z innemi swemi towarzyszami pracowitą missya skończywszy, to jest z Ks. Krzysztofem Czarnostawskim, z Ks. Kasprem Wojniczem, z bratem Janem Domagalskim, gdy się nazad do Baru wszyscy wracają, w drodze coś trochę

stanęli, dla dokończenia pacierzy Kapłańskich, aż z obojga stron z tyłu i z przodu zbójcy z wielkim hałasem na nich przypadli, każdego z nich z osobna w głębszy las wciągnąwszy gwałtem, z sukien odarli, i wielą ranami zmęczonych zamorzyli w roku 1642. 5. Maja. Stanisław Bronowski berdyszem w głowę cięty, w gardło strzałami dwiema postrzelony, wzywając B. Stanisława Kostki skonał. Chłopiec który się był utaił, dał znać o tem okrucieństwie do Szarogrodu, na który pogłos wysłano sto koni, zbójców szukać, ale darmo: ciała tylko nagie, na jednę kupę złożone znaleziono, na drugiej kupie szaty, na trzeciej sprzęt kościelny i inszy. Ciała ich najprzód do Szarogrodu zwiezione, potem do Baru, przy assystencyi wielu pobożnych ludzi z kazaniem, tamże pochowane. Powiadano, że w kilka po pogrzebie dni, przed północą tenże kościół gdzie ich złożono, niezwyczajną jasnością widziano ogarniony, i owszem i na temże samem miejscu gdzie ich pobito uważali nie raz tameczni obywatele, wybuchające ognie. Pisali o nich *Allegambe in mortib. illustr. fol.* 553. *Nadas. in anno dierum memorab.* 5. *Maji P. Andr. Kaltbrenner S. J. Kojałowicz Pamiątka Braci.*

Broński. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Mikołaj z Bronna Broński w roku 1487. Dobra jego Bronno, Wyczałków, Karłowo, Szczawińskim się dostały. O czem *Acta Lancicien.*

Antoni Broński w roku 1765. podpisał się na manifeście w aktach Wileńskich wraz z innemi obywatelami *de illegitimitate* trybunału, W. Ks. Lit. Ludwik z Bronna wprzód koniuszy potem sędzia ziemski Słonimski poseł z powiatu Słonimskiego na sejm konwokacyi 1764. zkąd wyznaczony do lustracyi dóbr królewskich w powiecie Słonimskim. Także do konferencyi w czasie bezkrólewia z ministrami cudzoziemskiemi. — *Heraldyka Wielądka.*

W roku 1778. Ludwik Broński sędzia ziemski Słonimski. — *Przypisy Krasickiego.*

Broszkowski *herbu Brochwicz 2do.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Broszkowski Melchior, o którym konstytucya w roku 1602. *fol.* 807. Jan podwojewodzy Liwski, i Samuel z sejmu w roku 1609. *Constit. fol.* 903. deputowany do przepisania ksiąg Liwskich. Mikołaj brat Melchiora pisarz Liwski, *Constitut.* 1595. *fol.* 676. Maciej z Nowaków skarbnik Liwski, Wojciech, Alexander synowie Mikołaja, i Jan kwitnęli w roku 1632. Broszkowska Jana Podoskiego sędziego Ciechanowskiego małżonka. *Paprocki o herb. fol.* 251.

Brotkowski *herbu Ślepowron.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Familianci tego domu mają się znajdować na Rusi koło Jarosławia.

Browedowski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Z Łęczyckiem województwem podpisał elekcyą Władysława IV. Wojciech Browedowski.

Brożewski. I o tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jan Brożewski z Trockiem województwem podpisał elekcyą Władysława IV.

W roku 1700. na zjezdzie walnym obywateli W. Ks. Lit. pod *Olkinikami* Jan Brożewski podpisał się z powiatu Wiłkomierskiego. — *Heraldyka Wielądka.*

Brudecki. I o tych w naszych pisarzach cicho. Brudecki Prokop dziekan Kaliski, pleban Sobotski, kollegio Kaliskiemu przyczynił swoją dobroczynnością biblioteki. *Histor. Collegii Caliss.* Tomasz kanonik Choczski umarł w roku 1651.

Brudkowski *herbu Jastrzębiec.* I tych opuszczono. Czytałem jednak w pewnym manuskrypcie, niewiemże czy nie jeden dom z Brotkowskiemi. Bartłomiej i Paweł Brutkowie w ziemi Nurskiej, pisali się na elekcyą Augusta II.

Brudnicki *herbu Jastrzębiec.* W Płockiem województwie possessyonaci, z których Jan Brudnicki podpisał elekcyą Jana Kazimierza z Płockiego. Jan i Adam z Inowrocławskiem Augusta II.

Paweł Brudnicki w roku 1764. pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwem Płockiem. — Andrzej Brudnicki archiwista Bracławski. — *Heraldyka Wielądka.*

Brudzewski *herbu Nałęcz.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nic pisał. Do tego herbu referuje Długosz Mirosława biskupa Poznańskiego, ten z ojca Kelczona z Brudzewa, matki Elżbiety urodzony, będąc proboszczem Gnieznieńskim, kanonikiem Poznańskim, gdy katedra Poznańska wakowała, w Rzymie na ten czas będąc, od Marcina Papieża V. na nię wyniesiony, i konsekrowany. Tym czasem gdy się to w Rzymie dzieje, kapituła Poznańska za konsensem i pomocą królewską inszego sobie pasterza obrała: dla czego, gdy Król Mirosława do possessyi dóbr biskupich przypuścić nie chciał, sprawa się o to w Rzymie długo toczyła, której docierając Mirosław, tamże życie swoje położył w roku 1477. pochowany u S. Maryi *de Populo. Długosz in Vitis Episc. Posnanien.* Paprocki powiada, że po Jędrzeju Laskarym wstąpił był Mirosław z Brudzewa na tę godność w roku 1408. ale mi się zda, że rok omyłką drukarską zły położono.

Brudzewski *herbu Pomian.* Jaruntów czy raczej Jarandów imieniem, zdawna się ten dom szczycił: zkąd Okolski dużo się pomylił, gdy Jaruntów do herbu Gozdawa przy-

ciągnął. Był to zaś dom swoich czasów w ludzi wielkich i senatorów obfitujący, jako Jaranda podkomorzego czytam na liście Władysława książęcia Dobrzyńskiego w r. 1323. *Nakielski in Miechovia fol.* 248. Tenże czy inszy, w roku 1342. kasztelan Rospirski, z którym tytułem podpisał list Kazimierza Wielkiego. *Paproc. Stromat. fol.* 202. i drugi list tegoż Króla w r. 1346. o erekcyi miasta Bydgoszczy. *Histor. Coll. Bidgost.* Jarand z Brudzewa wojewoda Inowrocławski, który z inszemi Panami Polskiemi, posłów Zygmunta Cesarza, na koronacyą Witolda idących przejął. *Bielski an.* 1430. poddisał pokój Brzeski w roku 1436. ale go na inszem miejscu czytam, Jarand z Grabie, o czem się będzie mówić przy Grabskich. Jaranda dziekana Gnieznieńskiego Kromer kładzie w roku 1383. gdzie wspomina, że go miastu Zninowi na praesidium zostawił arcybiskup Gnieznieński. *Cromer lib.* 14. Jan z Brudzewa chorąży Brzeski Kujawski w roku 1426. poseł z sejmu Wareckiego do mistrza Pruskiego, upominając się, żeby paktów raz umówionych nie gwałcił *Długosz.* Jarand kanonik Gnieznieński w roku 1443. *Damalew. w życiu B. Bogumiła.* Stanisław Brudzewski kanonik Gnieznieński, podpisał list Jana Gruszczyńskiego, arcybiskupa Gnieznieńskiego w roku 1466. *Damalew. in Archiep. Gnesnen.* Piotr z Brudzewa, podkomorzy Kaliski w roku 1451. podpisał konstytucye Kazimierza Króla o Żupach *u Łaskiego w Stat. fol.* 82. *i* 83. Mikołaj z Brudzewa podczaszy Kaliski, starosta Brzeski w r. 1462. podpisał list Kazimierza Króla o Unji ziemi Bełzkiej. *Statut Januszow. fol.* 799. Gerard Jarand z Brudzewa, którego szczodrobliwością fabryka konwentu Bydgoskiego OO. Bernardynów znacznie powstała: jemuż konwent w Warcie tychże OO. siła powinien, który swemi jałmużnami dźwignął, w roku 1480. *Vadingus in Annal. Min. Damalewicz* o nim powiada, że był kanonikiem Kruświckim, i w Warcie imieniem królewskiem gubernatorem, kędy drewniany klasztor, pomienionym ojcom wystawił w roku 1468. *Damalewicz in Vitis Episc. Gnesnensium.*

Mikołaj z Brudzewa wojewoda Sieradzki, (wszystko mi się zda, że tenże sam com wyżej o nim mówił podczaszy Kaliski) był oraz i starostą Brzeskim, kładą go *inter praesentes* na liście Kazimierza III. *Paprocki o herb. fol.* 202. *w roku* 1476. Jan Jarand z Brudzewa kasztelan Spicimirski w r. 1496. z którym tytułem podpisał elekcyą Jana Albrychta Króla. *Lasc. Stat. fol.* 110. Tenże już kasztelan Kaliski w roku 1501. podpisał Alexandra Króla elekcyą: *Karnkowski de Primatu*, jeszcze żył w roku 1509. a w roku 1512.

czytam go wojewodą Łęczyckim. Mikołaj Jarand z Brudzewa, najprzód kasztelan Łęczycki, z którym tytułem pisał się na liscie Zygmunta I. w roku 1540. *Nakiel. in Miech. fol.* 629. potem wojewoda, *Bielski fol.* 589. *Orichov.* z Elżbiety z Gólczewa herbu Prawdzic, dwie córki zostawił, Sobocką kasztelanową Gostyńską, i Latalską, hrabinę na Łabiszynie. *Paprocki o herb. Okolski.* Błażej z Brudzewa, proboszcz S. Małgorzaty w Poznaniu w roku 1615.

Brudzyński *herbu Prawdzic.* W Wielkiejpolszcze z familji Latalskich od dóbr Brudzyna tę denominacyą wzięli. Stefan Brudzyński, jeszcze za czasów Kazimierza Jagiellonowicza Króla, w owej nieszczęśliwej pod Chojnicami batalji, rycerską odwagą przebiwszy się przez liczne szyki nieprzyjacielskie, do Barleera Zegańskiego książęcia, tak go dobrze ugodził, że na tymże zaraz padł trupem placu, luboć i sam Stefan w koło od ludzi jego otoczony, tamże poległ: obudwu ciała podle siebie na pobojowisku znalezione. Jakób łowczy Kaliski umarł w roku 1490. od Sędziwoja Czarnkowskiego, kasztelana Santockiego w roku 1485. wieś kupił Zakonowo nazwaną, córka jego Popowska, lat sto i dłużej przeżyła. Wojciech syn Jakóba, dworzanin Króla Alexandra i Zygmunta I. tak wielkich sił, według *Bielskiego fol.* 501. *i Paproc.* że sześciu razem ludzi w zbroi i żelezie dźwignął do góry, konia gdy nogami ścisnął, a wrót się ujął, od ziemi w górę podnosił: z Lubrańskiej biskupa Poznańskiego synowicy, po której wziął Wąsosze, i inszą majętność, spłodził Annę Padniewską starościnę Dybowską, Reginę, Zofią, i Annę; synów zaś Jana, Jędrzeja, Jakóba, Mikołaja, Macieja, Wojciecha, Marcina, Kaspra, i Melchiora. Od Macieja został się syn Jan, ale prędko umarł. Wojciech na dworze Cesarzów Karola i Ferdynanda, czas nie mały przepędziwszy, potem skoro do ojczyzny powrócił z bracią Marcinem i Kasprem w Inflanciech, w różnych kampaniach rycersko stawał: lecz potem stan sobie duchowny obrawszy, kustoszem był Krakowskim, kanonikiem Gnieznieńskim i Sendomierskim, czego dokumentem jest i podziśdzień nadgrobek jego w katedrze Gnieznieńskiej, w roku 1600. zmarłemu wystawiony; wspominają go i konstytucye w roku 1587. *fol.* 442. Marcin burgrabia Keyński, o ojczystą wolność gorliwy zelant, co mu też do prędkiej śmierci pomogło, jego z Popowskiej herbu Nowina, to potomstwo, Anna i Agnieszka córki: Maciej, Stefan i Mikołaj, którego syn Wojciech, podczaszy Poznański, umarł w roku 1653. nadgrobek mu na Tumie Poznańskim, Anna Przyborowska kasztelanka Rogozińska, pozostała małżonka wystawiła. Któryś z jego braci,

miał za sobą Rusocką, a z niej syna Stanisława. Ten w r. 1601. urodzony, świątobliwie od rodziców wychowany, i na dworze królewskim na którym z Władysławem Czarnowskim wojewodziecem Łęczyckiem, czas nie jaki bawił, najmiejszego uszczerbku w bogobojności nie uczynił. Do szkół Poznańskich, potem Kaliskich dany, tak w nauce jako i w cnocie, wszystkich się zdał celować, będąc wzorem skromności, zwierściadłem pobożności, pierwszym do dobrego. Zamiatając raz kongregacyą, mówił: że mu to tak miło było, żeby rad był przez całe życie ten urząd odprawiał, gdyby można. Wydała się w nim osobliwsza submissya, cichość i wrodzona łaskawość. Do mszy służyć, pierwszej nigdy nie opuścić, w domu od zgiełku uchodzić, na uszczypliwe słówka milczeć, starszym być powolnym, to go wszystkim przymilało. Zachorowawszy, lubo ciężkie i samym medykom niezrozumiane boleści cierpiał, przecięż z taką i twarzy wesołością i umysłu wspaniałością to wszystko cierpliwie wytrzymywał, że się i najstarszym stał podziwieniem cierpliwości. Piątego dnia przed śmiercią, w wigilią wszystkich ŚŚ. uczynił generalną całego życia spowiedź, o której po jego śmierci powiedział spowiednik, że żadnej rzeczy nie było w tym Stanisławie, któraby grzechem śmiertelnym trąciła. Ostatni wiatyk gdy mu przyniesiono, lubo już z sił spadł, ztemwszystkiem bez żadnej pomocy, albo podpory, pół godziny klęcząc, modlił się, i opiece Najśw. Matki się oddawał: jakoż doznał jej affektu w samym zgonie życia swego, słyszano go albowiem jakby komuś odpowiadającego: *Qui ego ista merui Virgo Beatissima, non ego his dignus sum: non ego his dignus sum, Virgo Beatissima ora pro me.* Wlepione oczy mając w krucyfix, mówił pytającym się *Deum meum cogito:* Do S. Stanisława Kostki nabożnym będąc, wołał do niego, *Stanislae tuum Stanislaum ne deseras.* Wkrótce potem po całego miesiąca chorobie Jezus i Marya wzywając, umarł ziemi, a niebu żyć począł, 30. Listopada w roku 1615. wieku swego 14. Ciało jego lubo aż we dwanaście dni po śmierci do kościoła Kaliskiego Soc. Jesu wniesione, żadnego jednak albo fetoru, albo korrupcyi nie miało: lubo ten czas i dżdżysty i przyciepiejsza jesień dogrzewała. Jeden od umierającego Stanisława prosił, żeby mu prawdziwy żal za grzechy uprosił stanąwszy przed Bogiem, i poznanie, coby się w nim Bogu nie podobało: tejże godziny, której skonał Stanisław, stanęły mu na myśli wszystkie w całem życiu popełnione grzechy, i taki żal za nie, że łez utrzymać nie mógł: Stanęły i niektóre okazyjki bardzo niebezpieczne, których gdyby się był nie wyrzekł, o pewną go ruinę

przyprawić miały. Drugi uwikłany w złych amorach, dotknąwszy się jego trunny, ohydził sobie cieleśne nałogi, i do czystego życia zapalił. *P. Morawski Palaestra Pietatis fol.* 221. *Histor. Collegii Caliss.* Brudzyński kanonik Krakowski świat ten pożegnał w roku 1690. *Historia Collegii Cracoviensis.* Krystyna zakonnica Cystercyeńska w Ołoboku w roku 1672. Wacław Jan, Antoni i Stanisław Brudzyńscy w województwie Inowrocławskiem w roku 1697. Paweł, Wojciech i Mikołaj w Płockiem województwie.

Brühl *herbu Jastrzębiec. Duńczewski w herbarzu* swoim zwie ich hrabiami z *Ocieszyna* Brühlami i łączy ich z Ocieskiemi: jakoż *Krasicki w przypisach* pisze, iż Henryk pierwszy minister Augusta III. Króla — starosta Spiski, Bolemowski, Lipnicki, Warszawski od Ocieskich procedencyą swoję prowadził, ta jednak po śmierci Augusta za fałszywą uznana, nadto indygenat na urodzonych Fryderyku i Karolu hrabiów Brühlów z księztwa Saskiego dystyngwowanych obywatelów, majorat i possessye znaczne trzymających otrzymany, zaświadcza 1764. roku na sejmie konwokacyi. *Konstyt. fol.* 375. Podobnyż indygenat U. U. Henrykowi i Maurycemu przez *Konstytucyą r.* 1768. *f.* 796. przyznany. *Duńczewski w herbarzu* swoim Tom I. pag. 148. dowodzi iż Jan II. syn Jana I. (Ocieskiego) podkomorzego Poznańskiego r. 1496. podczas zaślubienia Barbary Kazimierza IV. córki, Jana Wojciecha Króla siostry, Najjaśniejszemu Jerzemu książęciu Saskiemu, pojechał do Saxonji i tamże w roku 1497. *jus feudi* na dobra *Gangloffsommern* otrzymał. Tenże Jan z pierwszego małżeństwa miał synów Jana, Piotra i Macieja I. od którego dalszą procedencyą Brühlów wywodzi i tak dalej prowadzi: Tenże Maciej I. miał Jana Ernesta ten zaś w roku 1639. ożenił się z Zofią de *Balice Bonarowną* z tej miał syna Jana V. któren toż samo *jus feudi* od Augusta księcia Saskiego otrzymał renowowane roku 1571. i 1587. — Synowi jego Maurycemu I. August książe Saski toż samo *feudum* konfirmował. Syn tego Maurycego I. z Maryi *Hezler* Jan Maurycy II. któremu równie toż samo *jus feudi* roku 1672. renowowane — ten zaś z Katarzyną *Kutzleben* miał Jana Maurycego III. ministra *Status Saxonici* któremu w roku 1684. przez Jana Adolfa a synowi jego z Sabiny *Vitzleben* Janowi Maurycemu IV. także ministrowi Saskiemu, w roku 1724. przez Chrystyana książąt Saskich tenże sam przywilej *feudi* konfirmowany. Synowie jego z Zofji *Von der Heyde*, Jan Maurycy V. *Supremus Praefectus Stabuli in Saxonia;* drugi Fryderyk Wilchelm *S. R. M. Consiliarius intimus;* trzeci Henryk II. *S. R. J. Comes de Ocieszyno Brühl Ocieski, Liber Baro in Forsta et Pforthen Clientelarum; Bonorum Gangloffsommern, Grochwicz, Rhanisdorff et Veteris Turew, Sowiny, Pokoslaw, Miechanowo, Gołębiowo, Łodzia, Górka etc. Haeres et Possessor; Ordinum Aquilae Albae, S. Andreae, Aquilae Nigrae, et Alexandri Nevensis Eques; Serenissimi Augusti III. Regis Poloniae Electoris Saxoniae, Supremus Minister Status; intimus a Consiliis Sanctioribus; Summus Regii Cubiculi Praefectus; Camerae et Redituum publicorum Praeses; Generalis Legionum et Artile-*

riae Regni: Lipinensis, Piasecensis, Bolimoviensis etc. Capitaneus, urodzony dnia 13. Sierpnia, roku 1700. żona tego ministra wielkiego, i rozlicznych kwalitatyw męża, tak w Saxonji, jako i w Królestwie Polskiem, od antenatów swoich wielce zasłużonego, Maryanna hrabianka z *Kollowratów*, urodzona dnia 2. Kwietnia roku 1717. Potomstwo tychże, pierwsza córka Marya, Józefa, Anna, Alexandryna, Henryka, Franciszka, Walpurya, urodzona dnia 16. Stycznia 1735. umarła tegoż roku: druga córka Amalia, Fryderyka, urodzona dnia 10. Lipca roku 1736. która poszła za Jerzego Augusta S. P. R. na wielkich Kończycach i Ossownicy hrabiego Wandalina Mniszcha, marszałka nadwornego koronnego, kawalera Białego Orła, Sanockiego, Graudentskiego, Lubaczowskiego, etc. starostę, dnia 14. Lipca r. 1750. z tych urodzona Józefa Amalia dnia 29. Sierpnia roku 1752. Trzecia Henryka, i Maryi Anny Brühlów córka, Maryanna, Chrystyna, Henryka, Alexandra, Rebekka urodzona dnia 31. Sierpnia roku 1737. umarła dnia 13. Kwietnia 1738. Pierwszy zaś syn Fryderyk Aloizy, starosta Warszawski, urodził się dnia 21. Czerwca roku 1739. Drugi Karol Adolf urodzony jest dnia 3. Kwietnia 1742. Trzeci Henryk, Chrystyan, Wojciech urodzony dnia 11. Lipca 1743. Czwarta córka Marya, Elżbieta, Eleonora, Anna, Kunegunda, Julianna, Chrystyna urodzona dnia 25. Października 1744. umarła dnia 29. Listopada 1746. Czwarty syn Jan Maurycy urodzony dnia 14. Września 1747. Piąta córka Marya, Anna, Eleonora, Kazimira urodzona dnia 25. Października 1748.

Potomstwo Jana Adolfa z Ocieszyna Brühla, koniuszego Saskiego, urodzonego dnia 6. Września 1696. zmarłego dnia 26. Grudnia roku 1742. z Marty, Ewy, Chrystyny z *Oppelów* Brühlowy, urodzonej dnia 1. Października 1716. jest pierwsza Maryanna, Chrystyna urodzona dnia 19. Kwietnia 1734. poszła za Julinsza Gebhardta grafa Hoim, szambelana J. K. Mci, dnia 8. Lutego 1750. Druga córka Henryetta, Erdmunta, Eleonora urodzona dnia 1. Lipca 1735. poszła za Karola Barona *de Sacken*, szambelana J. K. Mci, dnia 27. Lutego 1753. Syn tegoż koniuszego, jeden Jan, Maurycy, Adolf urodzony dnia 4. Października 1737. Trzecia córka Marya, Augusta, Amalia urodzona dnia 16. Stycznia 1739.

Potomstwo Fryderyka Wilhelma, hrabiego z Ocieszyna Brühla, *S. R. Mtis Consiliarii Intimi*, urodzonego dnia 4. Stycznia 1699. z żony jego Agneszki, Elżbiety *de Thumen* Brühlowej, urodzonej dnia 1. Lutego 1716. jest synów dwóch Jan Maurycy urodzony dnia 20. Grudnia 1736. i Henryk Adolf urodzony dnia 19. Maja 1744. Czwarty brat wyrażonych, to jest generała artylleryi koronnej, koniuszego Saskiego, i konsyliarza J. K. Mci, jest Jan Maurycy koniuszy teraźniejszy Saski, potomstwa nie mający, ponieważ jest kawalerem *Ordinis Theutonici*. —

Taką jest genealogia domu tego od roku 1440. jaką chce mieć Duńczewski, ciągle ich jako od *Ocieskich* pochodzących pisząc: — trudno jednak osądzić jak dalece twierdzenie to jest słusznem, zwłaszcza że wyżej wspomnione indygenata familji tej w Polszcze nadane zdają się zbijać to mniemanie a nadto że mam pod rękę obraz genealogiczny familji ministra Brühl na miedzi sztychowany

w Dreznie, długości 45. a wysokości 25. cali, który się poczyna od Jana Brühl V. i żony jego Felicyaty *de Brandenstein*, i prawie wszystkich następnych co i u *Duńczewskiego* wymienia, z różnicą tylko numerów, tak iż począwszy od Jana Maurycego II. podług Duńczewskiego, tenże w genealogji tej jako I. stoi, i tak następnie. Obraz ten ma napis: *INCLITAE GENTIS ILL^MORUM DN^RUM A BRÜHL S. R. J. COMITUM AB ANTIQUO SERIES.* — Jednak o styczności familji tej z Ocieskiemi żadnej wzmianki nie ma, i herb z kilku razem złożony, taki sam umieszczony jak się na czele herbarza *Duńczewskiego* znajduje, z wypuszczeniem tylko części do *Jastrzębca* należących. — Do poźniejszych członków tej familji, o których już żadnej nie ma wątpliwości, dodać tu musiemy iż wyżej wspomniany Aloizy hrabia Brühl syn Fryderyka pierwszego ministra Saskiego, generał artylleryi koronnej i przez lat kilkadziesiąt starosta Warszawski, miał za sobą *primo*, *Potocką* wojewodzankę Kijowską. — 2*do* podług *Wielądka Sollohubową* — zaś podług *Krasickiego w przypisach* także *Potocką* cześnikownę koronną. — A 3*tio* hrabiankę *Kozell*. — *Krasicki* dodaje także, iż na sejmie koronacyi Stanisława Augusta, Fryderyk i Karol Brühlowie do indygenatu przypuszczeni, z tych Fryderyk, jak wyżej, generał artylleryi i t. d. Karol zaś brat młodszy cześnik koronny, Bolemowski starosta miał potomstwo — osiadł za granicą i był w roku 1788. ochmistrzem Królewiczów Pruskich. —

Bruleński *herbu Roch.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. W Płockiem województwie possessyonaci herbu Kolumna używają. Mikołaj Bruleński suffragan Płocki, archidyakon i officyał Pułtuski. Maciej dziekan Garwoliński w roku 1691. Jerzy, Jan, Walenty, Marcin w ziemi Nurskiej. Wojciech, Jakób i Sebastyan w ziemi Zakrocimskiej podpisali elekcyą Augusta II.

Brunak. W województwie Mazowieckiem. Maciej i Jan Brunakowie, z ziemią Wiską na Władysława IV. Stefan z Poznańskiem na Augusta II. pisali się elekcyą. Są w Chełmskiej ziemi Brunowie, ale tak tych, jako i tamtych herbu nie mogłem się dopytać. Paprocki i Okolski o nich nie pisał.

Brunett. Ci dopiero w roku 1673. dostali indygenatu w Polszcze, Hieronim i Kozmas Brunett. Paprocki i Okolski nie mógł o nich wiedzieć.

Także dnia 9. Grudnia 1791. roku zaświadcza dyploma nobilitacyi za panowania Stanisława Augusta Ludwikowi Brunetowi i jego potomstwu dane, który otrzymał herb *Krolodar* takowy: Tarcza na dwoje przedzielona, w jednej połowie pół orła białego, pałasz w nodze trzymającego, w polu niebieskiem. W drugiej połowie tarczy cztery belki, nad tarczą szyszak z koroną, z której widzieć się dają trzy pióra strusie. Tenże Ludwik Brunet od początku panowania Stanisława Augusta Króla wiernie i przychylnie w usługach zostający, z małżonką swoją Anną Maryą zostawił, potomstwo synów: Ludwika Stanisława, Jana, Kazimierza i Alexandra. — *Heraldyka Wielądka.*

Bryliński *herbu Sas.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. W Podgórzu dawni obywatele ziemi Przemyślskiej, z których Stefan był władyką Przemyślskim w roku 1581. drugi sobie życie w zakonie Soc. Jesu obrał, w którym świątobliwie dokonał w roku 1712. Bartłomieja córka najprzód z Jerzym Ościsławskim, potem z Janem Uchaczem żręczona.

Bryndza. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Bryndza Alexander podpisał *Pacta Conventa* Władysława IV.

Jarosław i Jakób Bryndzowie w Wołkowyskim, z tych Jakób zostawił syna Kazimierza. — *Przypisy Krasickiego.*

Brynk. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jerzy Brynk kapitan królewski, podpisał się z Łęczyckiem województwem na elekcyą Jana III.

Bryński. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Bryński Jakób w roku 1632. z Wołyńskiego województwa podpisał elekcyą Władysława IV.

Bryszewski. I o tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Stefan Bryszewski Jana Kazimierza Króla elekcyą z Poznańskiem województwem podpisał. Marcin pisarz grodzki Brański w roku 1632. Tomasz miał córki dwie, Gryzeldę za Siestrzewitowskim, stolnikiem Chełmskim. Zuzannę za Wacławem Bystrzejowskim. Paweł w województwie Bełzkiem w roku 1660. Waleryan w województwie Brzeskiem Kujawskiem w roku 1697.

Bryszkowski *herbu Brochwicz 2do.* Okolski ich pisze Bruszkowski, jam już wyżej mówił o Broszkowskich tegoż herbu: przecież Bryszkowskiego czytam Brochwicza kanonika Przemyślskiego, proboszcza Krosieńskiego, deputata na trybunał koronny w roku 1683. i 1686.

Brzączewski *herbu Pomian.* Kaliskiego województwa ziemianie: to tylko pisarze nasi o nich potomności podali.

Brzechwa *herbu Jastrzębiec.* W Krakowskiem, ba i w Sieradzkiem possessyonaci. Z tych najdawniejszego czytam Jędrzeja Brzechwę, opata Tynieckiego: ten z młodych lat swoich w zakonie S. Benedykta, życie swoje Bogu poświęciwszy, dowcipem, wymową, żarliwością, cnotą, tak sobie serca braci zakonnej ujął, że mu najprzód przeorstwo, potem opactwo Tynieckie konferowali, ale go on potem na affektacyą Stefana Batorego Króla, na Mieleckiego Stefana spuścił, koadjutorem go swoim uczyniwszy, sam zaś świat ten pożegnał w roku 1593. *Szczygielski in Tinecia.* Jan

Brzechwa, podpisał kaptur Krakowski w roku 1586. ten to zda mi się, o którym świadczy *Starowolski in Bellat.* że na expedycyi Moskiewskiej z chorągwią idąc, pierwszy z nią na mury nieprzyjacielskie wszedłszy, drugich do emulacyi zwycięzkiej chwały pociągnął. Zbigniew z sejmu w roku 1613. deputowany na lustracyą zamku Chęcińskiego. *Const. fol.* 11. Dobrogost burgrabia Wieluński, komissarz z sejmu w roku 1661. do rozgraniczenia między ziemią Wieluńską i Szląskiem *Constit. fol.* 25. Jędrzej Karmelita Bosy w r. 1614. *Histor. Coll. Leopol.* Piotr Brzechwa podkomorzy Wendeński, z wielu funkcyi od Władysława Króla i rzeczypospolitej na siebie włożonych, i chwalebnie odprawionych pamiętny, umarł w roku 1641. wieku swego pięćdziesiątego. Z Katarzyny Jordanowny podkomorzanki Krakowskiej dziedziczki na Drogini i Gawłowie zostawił trzy córki, Zofią która dostała się Potockiemu. Teresa Anna najprzód Alexandrowi Tarnowskiemu kasztelanowi Połanieckiemu, potem Łukaszowi Podłęskiemu kasztelanowi Połanieckiemu. Katarzyna *primo voto* Franciszkowi Romiszowskiemu, *secundo* Osieckiemu chorążemu Brzeskiemu Kujawskiemu. Z pięciu zaś synów jego, Dominik obrał sobie zakon Ś. Dominika. Franciszek zakon Ś. Franciszka u OO. Bernardynów, Kasper trzeci brat ich, którego syn Jan opat Czyrzycki w r. 1689. Gabryel czwarty, podczaszy Warszawski, ten z Podłęskiej Zofji kasztelanki Połanieckiej splodził dwóch synów, Jana i Gabryela: z tych Gabryelowi Morsztynowna kasztelanka Radomska synów trzech powiła. Rafał piąty chorąży Krakowski, krom inszych cnót, pobożnością i hojnością na Boga znakomity, z której więcej niż sto dwadzieścia tysięcy, na różne fundacye, i dobre uczynki wysypał. Osobliwiej jednak kollegium Krakowskie Ś. Piotra liczy go między swoich dobrodziejów, w którym się kilka lat przed śmiercią utaiwszy, i od zgiełku świeckich interessów uchyliwszy, samego Boga chwały szukał, do śmierci się przyprawując, która go gotowego zastała w roku 1689. Z Anny Niewiarowskiej syn jego Jan starosta Krzeczowski, w ślady ojcowskie wstępując, temuż kollegio naszemu, wieczną pamiątkę swojej szczodrobliwości uczynił, znaczną mu summę zapisawszy: pochowany i z ojcem w tymże kościele, kędy też jego kosztem marmurowy nadgrobek stanął, tak ojcu jako i jemu postawiony. *Histor. Collegii Cracov.* Piotr Brzechwa miał za sobą Zofią Gniewoszownę chorążankę Lubelską, córkę z niej Zofią za Krzysztofem Kwiatkowskim, cześnikiem Lubelskim, i syna Franciszka: temu Elżbieta Skotnicka, kasztelanka Połaniecka, tylko jednę córkę Dębińską, łowczyną Krakowską urodziła. Kazimierz opat Trzeme-

szyński, kanonik regularny Lateraneński Ś. Augustyna w roku 1701. Jan cześnik Zytomirski w roku 1689. Krzysztof i Samuel podpisali elekcyą Jana Kazimierza Króla. Stanisław Brzechwa z Wrzące (bo się ztąd wszyscy piszą) Soc. Jesu z filozoficznej katedry dla naszych, wstąpił na kaznodziejską, którą kilka lat utrzymywał, z wielkim dusz pożytkiem. Rektorem potem w Nowogrodku i w Toruniu będąc, wielkich zasług przed Bogiem miał okazyą, osobliwie jednak cierpliwości, którą przykre stosy dość wspaniałem sercem unosił, umarł w Krakowie w roku 1643. po jego śmierci znaleziono pod nogami Ukrzyżowanego Jezusa Litanie, które skombinował z swoich afflikcyi dziękując Bogu za wszystkie.

Gabryel Brzechwa w roku 1705. pisał się na konfederacyą Sendomierską, zostawił syna Jana. — *Heraldyka Wielądka.*

Brzeński *herbu Prus 1mo.* O tych że się tym herbem pieczętują w Prusiech świadczy *MS. o familiach Pruskich.*

Brześciański *herbu Sas.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Przemysłskiej ziemi obywatele, jednejże dzielnicy z Rybotyckiemi, zkąd się też Brześciańscy z Rybotycz piszą. Znać jednak, że już więcej niż dwieście lat, pod tem imieniem Brześciańscy tej ojczyznie zasłużeni, ile że w życiu Piotra Kmity wojewody Krakowskiego i marszałka koronnego, koło roku 1530. czytam Piotra Brześciańskiego, i *Okolski tom. 2. fol. 84.* z ksiąg Krasnostawskich grodzkich pisze, że Krystyna Brześciańska była za Piotrem Średzińskim 1550. Jędrzej 1604. Sebastyan dziedzic na Brześcianach, zostawił synów dwóch, Piotra, i Jerzego. Z tych Piotr był komornikiem Przemysłskim: synów jego czterech, Konstantyn Gundisalvus prowincyał w prowincyi Polskiej, i doktor zakonu kaznodziejskiego. Zygmunt stolnik Dobrzyński, obersztlerleitnant w cudzoziemskiem wojsku. Stanisław miecznik Przemysłski, i porucznik pancernej chorągwi. N. podstoli Owrucki, którego synowie Antoni kanclerz Lwowski, i kanonik Kamieniecki, deputat na trybunał koronny kilka razy. Drugi podstoli Owrucki: trzeci Jakób in Soc. Jesu czwarty in Congregat. S. Filippi Nerii: ci wszyscy z Leszczyńskiej herbu Korczak urodzeni, z Głuchowskiej zaś dwie córki: jedna z Ludwikiem Drohojowskim, druga z Antonim Stawskim zręczone.

Niesiecki pisząc o tej familji sam się z sobą niezgadza, dwojako bowiem pisząc o niej to jest w Tomie I. i w dodatku przy Tomie IV. w genealogji ich pomięszał się, nie wiedząc które podanie *Niesieckiego* jest prawdziwszem, umieszczam tu całkowity powtórnie umieszczony opis przez Niesieckiego. Ten jest jak następuje:

Stanisław z Rybotycz Brześciański, synowie jego, Jan i Stefan *steriles*, Zygmunt miał za sobą Rykowską, Stanisław Ewę Stadnicką, Jana z Żmigroda córkę, Karol Pobiedzińską, z którą spłodził Gondysalwa prowincyała prowincyi Polskiej, zakonu kaznodziejskiego, Stanisława miecznika ziemi Przemyślskiej, a potem kasztelana Lubaczowskiego, który bezżennie żyjąc, w roku 1734. przeniósł się na wieczność. Zygmunta stolnika Dobrzyńskiego, od którego był syn Stanisław, chorąży usarski marszałka koronnego. Jędrzeja podstolego Sanockiego, którego z pierwszej żony Katarzyny Leszczyńskiej herbu Korczak, synowie, Alexander i Dominik młodzianami pomarli, Antoni proboszcz Metropolitański Lwowski, deputat na trybunał koronny kilka razy, Jakób w zakonie Soc. Jesu, z drugiej zaś żony Agnieszki Głuchowskiej było córek dwie, Cecylia za Ludwikiem Drohojewskim, Katarzyna najprzód za Stawskim, potem za Niemierzycem, ta *sterilis*.

Michał Brześciański pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwem Ruskiem. — Adam tamże pisał się. — Antoni Brześciański proboszcz Lwowski koło roku 1753. — *Heraldyka Wielądka.*

Krasicki zaś w przypisach znów inaczej o tych ostatnich przez Niesieckiego wymienionych namienia, a to jak następuje: Brat Antoniego proboszcza Lwowskiego, kasztelan Lubaczewski dziedzic *Felsztyna* umarł bezdzietny, trzeci brat Jezuita, czwarty Filipin — jak są wyrażeni: z Siostr jedna za Drohojewskim, druga za Niemeryczem. — Brześciański z *Pelczanki* zostawuje potomstwo, córki trzy, z tych jedna za Zapłatyńskim, druga za Chodorowskim, trzecia Maryanna. Synowie z *Pelczanki* dziedzice na *Ustyanowie* w Sanockiem. — Michał pojął — z *Glonińskiej* urodzoną, — drugi Jan pojął *Batowską*, — trzeci Kasper. —

Brzeski *herbu Bończa.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Własni Kuniccy, ale od dóbr nazwani Brzescy, Jan i Ludwik podpisali elekcyą Jana III.

Brzeski *herbu Ciołek.* W województwie Sendomierskiem, i Podlaskiem kwitnęli. Mikołaj dworzanin Króla Augusta, a potem starosta Kamieniecki, podpisał list Zygmunta III. w roku 1590. *in MS. Collegii Leopol.* Żona jego Dawidowska sędzianka Lwowska, z niej córki, Zofia Jerzemu Szczuckiemu, surrogatorowi starostwa Halickiego, Barbara Erazmowi Krupce, w dożywotnią oddane przyjaźń: syn zaś Dominik zmówiwszy sobie Helenę Śmiotanczankę chorążankę Podolską, z której córki, jedna *primo voto* Bogucka, *secundo* Jackowska, druga Alexandra Marcinowi Majowi zręczona: i syn Samuel. Adama Brzeskiego, męztwo pod Pleszkowem sławi *Paprocki o herb. fol.* 405. Paweł podpisał się z Ru-

skiem województwem na elekcyą Władysława IV. Adam stolnik Piński i podwojewodzy z Pińskiem Jana Kazimierza Króla.

Brzeski *herbu Jastrzębiec.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. W Sieradzkiem województwie z Brzozy się piszą: że się Jastrzębcem pieczętują, widziałem sam w Piotrkowie, i *Starowolski* wypisał z kościoła OO. Franciszkanów z chorągwi śmiertelnej Janowi Brzeskiemu, dworzaninowi Władysława IV. wystawionej. Samuel z Brzozy Brzeski, w wielu dla ojczyzny wojennych expedycyach wsławiony, którego w roku 1643. zmarłego nadgrobek kładzie *Starowolski fol.* 539. Tamże czytam Alexandra z Brzozy, dziedzica na Kaluszowie i Niewierszy, Królów Zygmunta III. i Władysława IV. dworzanina, na Turków, Tatarów, Moskwę wielkiego wojownika, umarł w roku 1645. Mikołaj z Brzozy Brzeski, żona jego Izabella Ligęzianka herbu Półkozic, na Kalwaryi pod Krakowem zmarłemu mężowi w roku 1647. pamiątkę postawiła. *Starowolski in Monumen.* Córki z niej, Barbara, pierwszym związkiem z Piotrem Bykowskim, kasztelanem Konarskim w Sieradzkiem, któremu w r. 1633. nadgrobek w Piotrkowie wystawiła, drugim, z Walentym Wężykiem Widawskim. Anna z Janem Koczowskim zmówione.

W roku 1778. Piotr Brzeski komornik Brzesko-Kujawski. — *Przypisy Krasickiego.*

Brzeski *herbu Oksza.* Dom ten starodawny od Wilhelma rodzonego brata Nankiera, biskupa Krakowskiego, swój dukt prowadzi, ten albowiem Wilhelm za Władysława Łokietka, starostą Szląskim i hetmanem będąc, że mu jako Panu swemu wiary dochowując, najmniej jej uszczerbić niechciał, o to od Wacława i Jana Królów Czeskich z dóbr swoich wyzuty, do Łokietka się udał, który go dobrami w Sendomierskiem, nadgradzając wierność jego ku sobie, opatrzył; a tak od tych dóbr Brzezia pisać się poczęli Brzeskiemi. Jan z Brzeska kasztelan Krakowski w roku 1311. podpisał list Władysława Łokietka *u Szczygiel. in Tinec. f.* 166. *Liber Benefact. Cracovien.* koło roku 1446. mówi o nich, że ich temi czasy trzech braci kwitnęło. Klemens archidyakon Wrocławski regent kancellaryi koronnej. Wilhelm starosta Ujski, z Stanowny starościanki Sanockiej, spłodził syna Wojciecha, temu Anna Rupniewska jednę tylko córkę powiła, która się dostała w małżeństwo Anzelmowi Kłoczowskiemu stolnikowi Sendomierskiemu. Jan podczaszy Krakowski, któremu Anna Boska powiła trzech synów, Pawła, Jana, i Stanisława. Od Pawła syn się został Krzysztof podwojewodzy

Sendomierski, za nim była Anna Komorowska, z której córki skolligowane, Teresa z Mikołajem Brzezińskim wojskim Stężyckim, Konstancya najprzód z Błeszyńskim, potem z Teodorem Pawłowskim, synów dwóch, Jan i Stanisław, Jan z Błeszyńskiej zostawił syna Stanisława, i córkę Zofią za Stanisławem Szczuckim, sekretarzem królewskim. Stanisław z Barbary Gozdzkiej Cześnikowny Czerskiej, spłodził siedmiu synów, Kaspra, Jana, Mikołaja, Alexandra, Floryana, Jakóba, Pawła i Wojciecha, i córek trzy, z tych jedna Janowi Kozielskiemu zaślubiona. Alexander kanonik Krakowski, archidyakon Zawichostki, scholastyk Sendomierski w r. 1642. Jakób łowczy Sendomierski, komissarz z sejmu do dóbr Owczar *Constitut.* 1641. *fol.* 23. Żona jego Barbara Bobolanka, *secundo* Elżbieta Zieleńska, podkomorzanka Sendomierska: Synowie z niej dwaj, Stanisław i Ignacy, córek tyleż; Anastazya za Janem Linowskim, Barbara z Bobolanki za Jakóbem Karskim łowczym Podlaskim. Paweł tylko miał córkę, żyła z Samuelem Gosławskim komornikiem Radomskim. Stanisław trzeci syn podczaszego Krakowskiego, z Kamieńskiej spłodził córkę, ta Adamowi Jordanowi zaślubiona, i synów trzech, Jana, Stanisława i Piotra: Jan zręczył sobie Podkańską, Stanisław Dzikownę chorążankę Bracławską, Piotr Dąbrowską, z której córka była za Adamem Kosmowskim. Alexander miał za sobą Zofią Grabiankę, z nią synów dwóch, Jana i Pawła; córek dwie, Katarzyna Zaporskiemu Alexandrowi, Dorota Krzysztofowi Żołkowskiemu w małżeństwo oddane. Jan zaślubił sobie Annę Moszczyńską. Daniel Annę z Konar Słupecką kasztelankę Radomską, córka z niej Barbara z Janem Bonawenturą Podlodowskim wojskim Radomskim skolligowana.

Józef Starza z *Brzezia* Brzeski sędzia kapturowy województwa Lubelskiego, pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z tegoż województwa. — *Heraldyka Wielądka.*

Brzeski *herbu Prawdzic.* Jedenże dom z Nieborowskiemi i Kobylnickiemi w Płockiem województwie, dla tego się też jedni z nich piszą z *Nieborowa*, luboć drudzy z *Białoszewa.* Brzeski *Kmaczoła* z wojskiem od książąt Mazowieckich na Tatarów wysłany, od nich porażony: syn jego Jan starosta Płocki, czterema synami ubłogosławiony, z których pierwszy Felix wojewoda Mazowiecki, starosta Ciechanowski, podpisał dekret stanów Mazowieckich przeciwko heretykom w roku 1525. Drugi Paweł, Okolski go pisze starostą Łomżyńskim, ja go na tymże dekrecie podpisanego czytam podkomorzym Ciechanowskim. Trzeci Wacław starosta Płocki. Z tych, Felixa synów było czterech, Łukasz kanonik Płocki,

Stanisław mąż rycerski w obozie się zestarzał, a że berdyszem w potrzebie w twarz był raniony, z tego razu siekierą był nazwany. Jan z Lubickiej zostawił syna Stanisława chorążego Wyszogrodzkiego, męża w potrzebach ojczyzny zasłużonego, od którego sześciu się synów zostało. Alexemu zaś Stępkowska powiła czterech, Jakóba, Stanisława, Jana i Felixa, z tych Stanisław był kanonikiem Płockim w roku 1648. Z Wacława starosty Płockiego dzieci, Jędrzej mąż dzielny w różnych okazyach, potem sobie stan duchowny obrał. Felix brat jego, któremu Zaleska urodziła Pawła, Jędrzeja i Zawiszę. Jan z Popielskiej Wojciecha miał i Mikołaja, z tych Wojciech z Białoszewa Władysława IV., Wojciech z Nieborowa Jana Kazimierza, Alexander Jana III. podpisali elekcye. Brzeskiego chorążego córka, żona Gulczewskiego. *Paproc. Stemm. fol.* 252.

O Brzeskich, także *Prawdzicach Kojałowicz in MS.* pisze, że Paweł Brzeski miał za sobą Głuchowską, z której miał synów czterech Pawła, Adama stolnika Pińskiego, Samuela cześnika Pińskiego i Wawrzeńca chorążego Wyszogrodzkiego. Paweł spłodził ośmiu synów Jana i Krzysztofa obydwa młodo pomarli. Rafała ten się dworsko bawił. Piotra ten pod Białocerkwią w niewolą Tatarską wzięty. Malchiora ten od Szwedów pod Krosnem zabity. Alexandra i Jędrzeja, ci pod Warszawą polegli. Marcina ten w młodym wieku umarł. Córki tegoż Pawła dwie, Anna była za Jędrzejem Rychlickim w Lubelskiem województwie, i Zofia. Adam stolnik Piński, odprawując poselstwo od powiatu swego, do Chmielnickiego hetmana Zaporowskiego, umarł, miał za sobą Zuzannę Jordanownę z Krakowskiego, z której córkę Krystynę wydał za Przeradowskiego podstolego Nowogrodzkiego. Drugą żonę miał Cecylią Wojniankę starościankę Merecką, z tej synów dwóch spłodził Jana, i Alexandra, i córek trzy. Samuel cześnik Piński pojął Dawgirdownę z Łudzkiego powiatu, ta mu powiła syna Pawła, i córek trzy. Wawrzeniec chorąży Wyszogrodzki syna miał Józefa, ten zabity w potrzebie z Szwedami pod Warszawą. Jan łowczy Wyszogrodzki, którego z Mostowskiej synowie Jakób i Maciej i córka Konstancya Gozdowska. Jędrzeja Brzeskiego pięciu synów od Szwedów pobici. Jan Brzeski Gorny z Maliszewskiej, miał synów Jana, Macieja i Franciszka, i córek dwie. Adam, Samuel i Wojciech w Warszawskiem.

Brzeski *herbu Starża.* Od Brzeszcza dóbr nad rzeką Pilcą leżących imię swoje wzięli, nadane im te dobra od książąt Mazowieckich, atoli z początków swoich są właśni Zegotowie. Jerzy i Piotr Zegotowie, dziedzice na Brzeszczu,

z których Jerzy miał za sobą Ostrowską, synów z nią czterech. Paweł który z Zofią Kochanowską stolnikowną Sendomierską, Stefan który z Ewą Gozdzką. Jędrzej pisarz grodzki Sanocki, który z Lissowską weszli w kontrakty małżeńskie. Piotr brat Jerzego z Anną Ożarowską. Jana Brzeskiego sędziego Czerskiego wspomina konstytucya sejmowa w roku 1564. *fol.* 76.

Wielądek w heraldyce tak przypisuje: Brzeskich poźniej w tym czasie żyjących umieszczam, lecz do którego herbu należą niemając wiadomości nie wyrażam. Stanisław Brzeski pisał się na konfederacyą Sandomierską w roku 1705. Stefan był miecznikiem Urzędowskim 1746. r. Józef cześnik Stężycki 1776. Ignacy podstoli Krakowski. Jan Brzeski chorąży Radziejowski był także pisarzem grodzkim Gnieznieńskim, tenże deputatem na trybunał koronny 1787. z ziemi Dobrzyńskiej. Ignacy kanonik Brzeski Kujawski. Tomasz wojski Kruszwicki 1793. roku.

Brzeszkowski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Brzeszkowski Piotr Antoni z województwem Wileńskiem podpisał się na elekcyą Augusta II.

Brzeżański *herbu Rogala.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Brzeżański Krzysztof z województwem Krakowskiem podpisał konfederacyą Sendomierską w roku 1704. Antoni na Wołyniu, żona jego Czarniawska w roku 1728.

Brzezicki *herbu Jastrzębiec.* W Lubelskiem województwie o nich nasi pisarze świadczą. Samuel Brzezicki w województwie Ruskiem, córka jego Anna Rzewuska cześnikowa Liwska, Waleryan i Stanisław w Sendomierskiem w roku 1670. Wojciech i Mikołaj w ziemi Chełmskiej w roku 1697. Bartłomiej w Bracławskiem.

Brzezicki *herbu Tępa Podkowa.* Na różnych miejscach widziałem Brzezickich, którzy w Bełzkiem i Ruskiem kwitną herbu Pobóg, to tylko że na hełmie skrzydło kładą, ztąd się dorozumiewam, że się omyłką dzieje, że miasto tego, coby krzyż wśród podkowy miał być, nad podkową go stawiają. Nawet i o Brzezickich Jastrzębczykach wątpię, żeby byli którzy, chyba miasto Tępej podkowy, Jastrzębca z omyłki zażywają, dla tego i tych którychem pod herbem Jastrzębiec położył, rozumiem, że tu położyć potrzeba. Jan Brzezicki Maisz posłem na sejm w roku 1638. *Constitut. fol.* 19. a ztamtąd komissarz do rozgraniczenia między województwy, Wołyńskiem i Bełzkiem. Marcin Maisz poseł województwa Bełzkiego, podpisał *Pacta Conventa* Jana Kazimierza, człowiek rycerski, i w różnych naukach wypolerowany. Wojciech Maisz w roku 1648. kwitnął. Maryanna Reja podstolego Chełmskiego, sędziego Krasnostawskiego małżonka, białogłowa

i pobożnością, i miłosierdziem na ubogich znaczna. Kollegium Krasnostawskie liczy ją między swoich dobrodziejów. Umarła w roku 1726. piszą się z Brzezic.

Brzezicki. Paprocki i Okolski o nich nie mógł wiedzieć. Jakób Brzezicki, towarzysz usarski, dla męztwa nobilitowany na sejmie w roku 1662. o czem konstytucya *fol.* 40.

Brzeziński *herbu Doliwa.* Z Brzezia się piszą, zkąd wyszedł sławny ów Jan Lutek z Brzezia biskup Krakowski, i tak wielu innych, o których pod herbem Doliwa czytać będziesz. W Kujawskiem województwie osiedli. Z tych był Wojciech Brzeziński w Rzymie filozofji i teologji z pochwałą wysłuchawszy, kanclerzem był Rozrażewskiego biskupa Kujawskiego, kanonikiem Kujawskim i Kruświckim, i officyałem generalnym, godzien większych Subsellia, dla swoich zasług, atoli śmierć prędka osnowy dalsze przerwała. Umarł w roku 1622. nadgrobek jego z Wrocławskiego kościoła wypisał *Starowolski in Monumen.* Jan, Daniel, Stanisław Brzezińscy, z Kujawskiem podpisali się na elekcyą Władysława IV. Daniel, Stanisław, Jędrzej i Jan, na Augusta II. Maciej Jakób i Seweryn.

Józef Brzeziński pisarz grodzki Radziejowski był deputatem na trybunał koronny 1754. roku z województwa Inowrocławskiego, potem chorążym Inowrocławskim, pisał się na diploma elekcyi Stanisława Augusta Króla, toż poźniej w roku 1767. był znowu deputatem na trybunał z województwa Inowrocławskiego, nareszcie kasztelanem Krakowskim. Klemens i Kazimierz z Rawskiego województwa. Joachim sędzia grodzki Inowrocławski roku 1776. Jan kanonik Kamieniecki. Ignacy skarbnik Kowalski. — *Przypisy Krasickiego.* — *Heraldyka Wielądka.*

Brzeziński *herbu Gryf.* Nasi pisarze ich opuścili, atoli *Kojałowicz in MS.* świadczy że kwitną w Sendomierskiem i Przemyskiem. —

Brzeziński *herbu Łabędź.* Od Brzezinek dóbr imienia tego nabyli, Sendomierskiego województwa obywatele. Mścisław Dunin Brzeziński stolnik Sendomierski, regimentarz odważny za Władysława Króla, *Poniatowski Morze.* Hieronim miecznik Sendomierski, z którym tytułem podpisał elekcyą Jana Kazimierza. Syn jego Jan podstoli Sendomierski, od którego trzech się synów zostało, Balcer, Stanisław i Mikołaj, i córki dwie, jedna Katarzyna poszła za Pomianowskiego, druga Barbara za Karwickiego cześnika Sendomierskiego. Balcer sędzia grodzki Radomski, pojął Domaszewską sędziankę Radomską, synów z niej było czterech, Stanisław, Franciszek, Jan i Paweł, córki dwie, Ludwika

i Teofila. Stanisław drugi syn podstolego Sendomierskiego miecznik Sendomierski, dwa razy śluby małżeńskie ponawiał, pierwszy raz z Teofilą Wężykowną, drugi raz z Barbarą Zawiszowną. Z pierwszą trzech synów spłodził, Stanisława, Antoniego, i Jana: z drugą syna jednego, i córek dwie, Katarzynę za Franciszkiem Libiszewskim, i Ludowikę. Mikołaj trzeci syn podstolego, komornik Opoczyński, żona jego Teresa Brzeska, córka podwojewodzego Sendomierskiego, synów z nią czterech, Władysław w zakonie Soc. Jesu. Walenty, Błażej i Mikołaj, i córka Katarzyna pierwszym związkiem złączona z Hieronimem Drzewickim, wojewodzicem Lubelskim: drugim z Ignacym Naboreckim. Marcin podobno brat Hieronima w roku 1632. w Bełzkiem. Piotr Soc. Jesu przez wiele lat professor *Humaniorum literarum* dowcipu wielkiego, umarł w Rawie w roku 1682. Gelnów miasteczko w Sendomierskiem sławne narodzeniem błogosławionego Władysława Gelnowiusza, było kiedyś w ich dziedzictwie, jako świadczy pisarz życia tego błogosławionego. *Vincentius Morawsk. in Vita B. Gelnovii.*

Stanisław *Dunin* Brzeziński i Jan pisali się na konfederacyą Sandomierską 1705. roku. Mikołaj z *Skrzynna Dunin* Brzeziński burgrabia grodzki Opoczyński, i Franciszek Salezy *Dunin* stolnik Opoczyński, z województwem Sendomierskiem: Klemens i Kazimierz z Rawskiem podpisali elekcyą Stanisława Augusta Króla. Michał *Dunin* stolnik, Błażej cześnik Opoczyńscy. — *Przypisy Krasickiego.* — *Heraldyka Wielądka.*

Brzeziński *herbu Lubicz.* Jedenże dom z Ponikiewskiemi, ale z Brzeźnia dóbr Brzezińscy nazwani. Z tych Jan i Stanisław z Dobrzyńską ziemią, Adam i Jan z Nurską, na Jana Kazimierza. Jan Kazimierz na Brzeźnie Brzeziński chorąży ziemi Nurskiej, Floryan i Wawrzeniec na Jana III. pisali się elekcye. Z tych Jan Kazimierz był potem podkomorzym Nurskim w roku 1704. przydanym Prymasowi *ad Consilia*, Alexander obersztcr królewski w roku 1674. Józef Nikodem w ziemi Bielskiej. Stanisław chorąży Nurski w roku 1727. a dawniejszych czasów Hieronim i Jakób w r. 1583. kwitnęli. Justyna Brzezińska tegoż roku z Jędrzejem Wojenskim rotmistrzem królewskim w małżeństwie żyła.

Stanisław Brzeziński podkomorzy ziemi Nurskiej za Augusta III. był posłem na sejm extraordynaryjny 1761. roku. Dominik cześnik ziemi Nurskiej 1763. roku. — *Heraldyka Wielądka.*
W roku 1788. Józef Brzeziński podkomorzy Halicki. — *Przypisy Krasickiego.*

Brzeziński *herbu Trąby.* Z Brzezin w Krakowskiem województwie ten się dom pisze. Do tych należą Sebastyan Brzeziński pisarz grodzki Krakowski, podpisał przywilej Króla

Stefana *de libertate Ecclesiastica* w roku 1580. *Acta Castrensia Cracovien.* Sebastyan kanonik Krakowski, proboszcz Oświecimski, umarł w roku 1601. którego nadgrobek z herbem Trąby w kościele katedralnym Krakowskim podziśdzień widzieć, i *Starowolski* go wypisał: człowiek był w obojgu prawie biegły, dla tego też z sejmu w roku 1589. był deputowany *ad correctionem juris terrestris. Constit. fol.* 516. *et* 1601. *fol.* 734. Gabryel sekretarz królewski, w Rzymie będąc, oracyą o S. Stanisławie biskupie Męczenniku mianą do druku podał. Maryanna w Sączu pod Regułą S. Franciszka. Jadwiga we Lwowie u wszystkich SS. pod Regułą S. Benedykta, Bogu Panieńskie życie poświęciły. Wojciech Zygmunt, miał za sobą Felicyanę Boratyńską, synów miał dwóch, Sebastyana i Franciszka. Sebastyan miał za sobą Zuzannę Przerębską cześnikownę Sendomierską, córek z niej dwie: Barbarę za Wojciechem Bukowskim, i Katarzynę w roku 1660. Władysław Brzeziński, miał za sobą Aloizyą Chocimowską, tego znać córka była za Maciejem Ustrzyckim kasztelanem Sanockim. Teresa była za Floryanem Łupińskim w roku 1660. Alexander Zofią Chocimowską, z której Anna dostała się Stanisławowi Pozowskiemu, Jadwiga najprzód Piotrowi Mozgawskiemu, po nim Dawidowi Skotnickiemu.

Brzeźnicki *herbu Śreniawa.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Dom starodawny, czego ztąd dochodzę, że jeszcze za czasów S. Stanisława biskupa Krakowskiego i Męczennika, Jan Brzeźnicki, zaprosiwszy go do siebie na poświęcanie kościoła, o coś na niego rozgniewany, rugował go z domu swego, luboć potem postrzegłszy się, pogonił za nim, i przeprosiwszy Świętego Pasterza, mile go przyjął i utraktował. *P. Skarga in Vita S. Stanisl.* Michał z Brzeźnicy, podpisał list Kazimierza w roku 1451. dany miastu Lwowskiemu. Mikołaj kanonik Kujawski w r. 1570. na liście Zygmunta Augusta *inter praesentes* danym miastu Lublinowi. Jakób biskup Enneński, suffragan Poznański, poseł z synodu Piotrkowskiego do Grzegorza XIII. papieża: Hozyusz kardynał tę mu pochwałę napisał: *Praeclaris a Deo dotibus cumulatus:* żył jeszcze w roku 1616. *Hosii Epist. fol.* 257. *Resc. lib. epist. fol.* 49. *Starowolski in Monumen. fol.* 460. Maciej, Mikołaj, Stanisław z Podlaskiego Jana Kazimierza Króla, Józef z Sendomierskiego Augusta II. podpisali elekcye.

Jan Brzeźnicki był rotmistrzem piechoty Węgierskiej rzeczypospolitej. — *Heraldyka Wielądka.*

Brzoska *herbu Nowina.* W ziemi Nurskiej jedni, drudzy z nich w Podlasiu osiedli, ci tam piszą się z Rzewni,

ci zaś z Niewodnice. Do pierwszych należą ci, Brzoska kasztelan Wiski, za czasów Paprockiego, żona jego Kryska. Stanisław podkomorzy Nurski, poseł na sejm w roku 1613. ztamtąd deputowany na sądy fiskalne *Constit. fol.* 8. i na konwokacyą Warszawską. Jemu lubo jeszcze na ten czas nie był podkomorzym, zleciła rzeczpospolita, żeby był pospolite ruszenie Rożańskiej ziemi prowadził na expedycyą generalną przeciwko Turkom *Constit.* 1621. *fol.* 3. Córka jego dostała się w małżeństwo Ludwikowi Zieleńskiemu herbu Świnka, kasztelanowi Sierpskiemu. Joachim podczaszy Nurski, poseł z ziemi Nurskiej na konwokacyą w roku 1632. Stanisław podstoli i poseł Nurski w roku 1648. Stanisław starosta Nurski, poseł na sejm w roku 1662. *Constit. fol.* 2. żona jego Anna Łahodowska kasztelanka Wołyńska. Do drugich należą, Jerzy Brzoska chorąży Bielski w roku 1575. deputowany z województwa Podlaskiego, podpisał *literas Ordinum* o elekcyi królewskiej *Constit. fol.* 234. Syn jego Wawrzeniec. Wojciech z Niewodnice, kwitnął w roku 1632. Jan Brzoska stolnik Bracławski w roku 1689. którego brat rodzony Gedeon, wstąpiwszy do zakonu Soc. Jesu w nim świątobliwie tego życia dokończył. Jana Brzoski małżonka Blandyna Komarowna.

Stanisław Brzoska roku 1700. pisał się na zjezdzie walnym obywateli W. Ks. Lit. pod *Olkinikami* z powiatu Pińskiego. — *Heraldyka Wielądka.*

Brzostowiecki. O tych ani Paprocki, ani Okolski nic pisał. Łomżyńskiej ziemi obywatele, z którą Stanisław Brzostowiecki podpisał elekcyą Jana III.

Brzostowski *herbu Bończa.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nic pisał. Od Kunickich swój dukt prowadzą, od dóbr Brzostowka Brzostowskiemi nazwani. Mikołaj pisarz ziemski Liwski w roku 1591. *Constitut. fol.* 632. Walenty z sejmu w roku 1611. komissarz do rozgraniczenia między Kamieniecką i Latyczowską ziemią *Constit. fol.* 14. od którego potomstwo zostało w Rawskiem, Stanisław i Balcer. Kazimierz łowczy Wiski z sejmu w roku 1638. deputowany do uspokojenia pogranicznego Prus książęcych od Mazowsza *Constit. fol.* 28. Zona jego Bobrownicka koniuszanka Litewska, z której synowie Adam skarbnik Wiski, Wojciech i Maciej, córek cztery: jedna z Nikodemem Białobrzeskim, druga z Krzysztofem Czarneckim starostą Żywieckim, trzecia z Janem Lipnickim marszałkiem Mozyrskim, czwarta z Skarbkiem zaślubione. Alexander w roku 1632. Tomasz miecznik Wiski, Prokop, Antoni Alexander i Kazimierz w roku 1696. Brzostowska była za Janem Podoskim woje-

wodą Mazowieckim. Wojciech podczaszyc Rożański w roku 1680.

Brzostowski *herbu Półkozic.* Są w Rawskiem województwie, piszą się na Brzostowcu, jednejże z Świdzińskiemi dzielnicy. N. miał za sobą Jarzyniankę kanclerzankę Mazowiecką. Marcin Brzostowski podstoli Rawski, żona jego Katarzyna Mirska strażnikowna Litewska, z tej był syn Jan wojski Rawski, który katolikiem zostawszy, zbór Kalwiński na kościół katolicki obrócił: i córka Maryanna, najprzód za Raczyńskiego, a potem za Henryka de Raes podczaszego Witebskiego, wydana. N. Brzostowski Karmelita Bosy prowincyą ich rządził, umarł 1721.

Brzostowski *herbu Strzemię.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. W Krakowskiem kiedyś województwie dziedziczyli, teraz i w księztwie Litewskiem. Jan z Brzostowa kanonik Gnieznieński w roku 1443. *Damalewicz in Archiep. Gnesnen. fol.* 112. Gabryel z Krakowskiem podpisał elekcyą Jana Kazimierza. Jan z Sendomierskiem. Kazimierz dziedzic na Brzosteczku z Bełzkiem Augusta II. Do Litwy pierwszy się przeniósł z Sanockiej ziemi Jan Brzostowski, pułkownik, któremu nadgrobek jego w Wilnie w kościele S. Jana, to przyznaje: *Saepe pugnavit, semper vicit, arcem Reziciam vi expugnavit, stipendio gloriam habuit potiorem*, umarł w roku 1638. *Starowolski in Monum.* Fundował był w Wileńskiem województwie w Michaliskach kościół i klasztor OO. Augustyanom, któremu potem przyczynił fundacyi, syn jego Cypryan Paweł; co approbowała konstytucya sejmowa w r. 1653. *fol.* 30. złączył się był ten przezacny pułkownik z Katarzyną z Czernic Czernicką, i z niej córkę z Kandzierzawskim kasztelanem Smoleńskim, drugą Dorotę z Przecławskim Zygmuntem podstolim Słonimskim zmówił: synów temu także trzech taż Czernicka powiła. Z tych jeden Emanuel Eustachi, po wysłuchanej filozofji i teologji w akademji Wileńskiej, otrzymawszy w obojgu naukach lauream, gdy się na dworach Sapiehów Lwa wojewody Wileńskiego, Kazimierza podkanclerzego Litewskiego, dzielnością we wszystkich funkcyach popisywał, od śmierci zabrany w r. 1678. Kazimierz brat jego młodo we Francyi umarł. *Kazanie Kojałowicza.* Cypryan Paweł wojewoda Trocki, Ośmiański, Bystrzycki, Miadzielski, Daugowski starosta, trzeci syn Jana pułkownika, stolnikiem najprzód był Wileńskim, toż pisarzem Litewskim, wkrótce referendarzem i komissarzem do traktatu o pokój z Moskwą, częsta o nim w konstytucyach sejmowych wzmianka, kędy posłującego na publiczne obrady, ojczyzna na różne funkcye narażała, w których gdy i kosztu

swego nie żałował, zawdzięczając to rzeczpospolita, kazała mu wyliczyć piętnaście tysięcy, *Constit.* 1670. *fol.* 11. Nie tylko zaś ojczyznie swojej fortuny nie skąpił, ale i z Bogiem szczodrze się nią dzielił, kiedy z żoną swoją Rachelą Barbarą Duninowną Rajecką herbu Łabędź, sędzianką Trocką, aukcyą fundacyi uczynił kollegio Mińskiemu Soc. Jesu co approbowała konstytucya w roku 1683. *fol.* 9. Pięćdziesiąt tysięcy na akademią Wileńską wysypał, nadto bogaty obraz Najśw. Matki naszym Ojcom do Mińska oddał. *Plinius Palemon.* Był potem kasztelanem Trockim, z którym tytułem posłem do Moskwy był wysłany, aż i wojewodą Trockim. Z córek jego Katarzyna z Korycińskim Mikołajem chorążym Łęczyckim, starostą Ojcowskim, Joanna Teresa z Janem Radziejowskim kasztelanem Wieluńskim, a po nim z Zygmuntem Donhoffem podkomorzym Wieluńskim, przyjaźń dożywotnią poprzysięgły. Z synów zaś jego

Konstantyn Kazimierz Brzostowski biskup Wileński, syn wojewody. Sekretarzem jeszcze będąc księztwa Litewskiego, kanonikiem Wileńskim, proboszczem Trockim podpisał elekcyą Jana III. prędko potem wziąwszy biskupstwo Smoleńskie, na koniec i Wileńskie, z którym honorem był komissarzem na postanowienie i opatrzenie kościołów katolickich w Inflanciech roku 1683. Wiele potem stosów o wolność duchownych dóbr mężnie wytrzymawszy, w wieku podeszłym mąż gorliwy poszedł po zapłatę w roku 1722. Jan Władysław drugi syn wojewody najprzód pisarz Litewski, potem referendarz, z Konstancyi Mleczkowny starościanki Żmudzkiej zostawił potomstwo. Emanuel pisarz Litewski trzeci syn. Kazimierz starosta Miadzielski czwarty. Antoni starosta Orański piąty. Genealogia Ogińskich powiada, że któregoś z tych Brzostowskich córka była za Marcyanem Ogińskim kasztelanem Witebskim. Genealogia zaś Brzostowskich wspomina Bazylego starostę Oziackiego, i Hieronima starostę Ośmiańskiego, a bodaj nie pierwszego Emanuela Eustachiego synów.

Wielądek w heraldyce tak dalej obszerniej donosi — ostrzega jednak, iż niewiadomy dokładnie procedencyi *per directam lineam* onychże, pisze o nich bez porządku genealogji, szczególnie wyrażając tych których znalazł w pismach publicznych: i tak: Michał Brzostowski koniuszy W. Ks. Lit. podpisał się na akcie konfederacyi generalnej W. Ks. Lit. w Wilnie 16. Kwietnia roku 1764. tenże sam podpisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla, duktorem powiatu Oszmiańskiego, był potem podskarbim wielkim W. Ks. Lit. kawalerem orderów narodowych. Paweł Brzostowski referendarz duchowny W. Ks. Lit. orderów narodowych kawaler. Stanisława Brzostowskiego starostę Bystrzyckiego, marszałka konfederacyi generalnej W. Ks. Lit. wspomina *konstytucya sejmu* 1768. *fol.* 569. gdzie podpisał traktat

Polski z Moskwą. Adam kasztelan Połocki, wprzód starosta Wołkowyski. Michał starosta Miński, który był posłem 1788. na sejm w Warszawie, kawaler orderów narodowych. Robert kasztelan Połocki, pierw cześnik W. Ks. Lit. syn jego był deputatem na trybunał Wileński 1781. roku. Alexander Brzostowski kasztelan Mazowiecki, orderów orła białego i S. Stanisława kawaler.

Krasicki w przypisach tak o nich umieszcza: Brzostowski pisarz Litewski z *Wojnianki* spłodził synów Michała i Adama. — Michał podskarbi wielki Litewski, Orański, Dangowski, Mściborski, Oszmiański i t. d. starosta, złączył się dożywotnie z *Ogińską* z której syn umarł młodo a córka za Potockim starostą Tłumackim. — Adam kasztelan Połocki brat podskarbiego pojął *Ogińską* drugą siostrę wojewodzankę Trocką, z tej potomstwo. — Brzostowski wojewoda Inflantski umarł roku 1769. z *Radziwiłłowny* zostawił potomstwo. — Paweł brat rodzony wojewody, pisarz Litewski, kanonik Wileński — trzeci Robert pułkownik buławy polnej, starosta Międzyrzycki: siostra ich Anna poszła za Kochowskiego. —

Brzozdowski *herbu Leliwa.* W Ruskiem województwie z familji Granowskich od Brzozdowic nazwani, gdy Jan Granowski pojął był Chodorowską dziedziczkę na Brzozdowicach: syn jego Jerzy złączył się dożywotnie z Anną Skotnicką pisarzowną Halicką, która mu zrodziła córkę z Sebastyanem Omiecińskim zaręczoną, i syna Samuela: pisał się na elekcyą Władysława IV.

Brzozogajski *herbu Leliwa.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jarosław z Brzozogłów podsędek Inowrocławski podpisał list Kazimierza Króla o unji ziemi Bełzkiej w roku 1462. *H. P. fol.* 780. Ks. Pęski w kazaniu swojem pogrzebowem świadczy, że Brzozogajscy herbem się Leliwą pieczętują, i że z tego domu jedna, babką po matce była Jędrzeja Radolińskiego kasztelana Krzywińskiego. Brzozogajskiego z Lubiatowskiej córka z Czackim zmówiona. *Kazanie Katafalk żałobny.*

Brzozowiecki *herbu Odyniec.* Brzozowiecki Jakób, lubo małej statury, tak jednak dzielny, że Niemca ogromnego wzrostu, wszystkiego w zbroję ustrojonego na harcu złamał pod Barszteinem i do Króla przyprowadził. O czem *Bielski fol.* 546. *i Wapowski.* Maciej dworzanin Romana książęcia Ruskiego, mąż waleczny, jako go chwali Paprocki. Insi ich piszą Brozowiecki.

Brzozowski *herbu Belina.* W Gostyńskiej ziemi z dawna dziedziczą, bo jeszcze w roku 1436. czytam Mikołaja z Brzozowa podkomorzego Gostyńskiego, kiedy z tym honorem podpisał pokój Brzeski *u Łask. w Stat. fol.* 140. Brzozowski opat Czerwieński. Marcin brat jego, o którym Pa-

procki to napisał: Potkał go na drodze Śreński wojewoda, jak zwyczajnie w podróży nie w wykwintnej sukni, i rozumiejąc że z prostego gminu człowiek, pyta się co to za chłop jedzie? odpowiedział na to Brzozowski: jutroci da Bóg odpowiem. Tym czasem do domu zajechawszy, obesławszy rodaków swoich i kolligatów, zajechał drogę powracającemu wojewodzie, obaczywszy gmin wielki ludzi Śreński, gdy się od swego komornika dowiedział, że to ten jest, którego wczoraj mniej uważną kwestyą zdespektował; posłał do niego zacniejszych ludzi swoich zapraszając go do siebie. Stawił się Brzozowski, kędy mile przyjęty ze czcią, utraktowany i udarowany od wojewody odjechał. Zwano go kaptur: tak wielkiej zaś był siły, że beczkę piwną pełną, na ramiona swemi rękami włożywszy, nie tylko się pod tym ciężarem nie uginał, ale w koło z nią krążąc podskakiwał: Syna zostawił Jana, od którego z Witowskiej herbu Rolicz było synów czterech, Jakób, Jędrzej, Hieronim i Kasper chorąży Gostyński, wszyscy ludzie rycerscy, córka zaś za Jerzym Piekarskim. Bliższych czasów kwitnęli Kasper komornik Gostyński w roku 1648. i drugi podkomorzy Gostyński, którego córka Błeszyńska, matka Jakóba Błeszyńskiego, kasztelana Miedzyrzyckiego. *Kazanie Ks. Suchodolskiego.*

W roku 1778. Brzozowski regent ziemski Rożański. — R. 1788. Jan podwojewoda Czerski. — *Przypisy Krasickiego.*

Brzozowski *herbu Gozdawa.* Z Brzozowa tego imienia nabyli, w województwie Kijowskiem zasłużeni. Łukasz Brzozowski poseł z województwa Ruskiego na sejm Lubelski podpisał unią W. Ks. Litewskiego z koroną. Krystyn podkomorzy Bełzki. Grzegorz brat jego oboźny wojskowy, w Węgrzech i Moskwie na różnych expedycyach wsławiony. Maxymilian trzeci brat, najprzód podczaszy Kijowski, z sejmu w roku 1638. komissarz do rozgraniczenia między województwy Kijowskiem i Czerniechowskiem *Constit. fol.* 26. potem kasztelan Kijowski, z którym tytułem podpisał elekcyą Jana Kazimierza: syn jego Michał, i córka Katarzyna za Karolem Donhoffem, kasztelanem Konarskim. Michał stolnik Inflantski. Marcin i Jan w roku 1648.

Zygmunt Brzozowski kanonik Kijowski był deputatem na trybunał koronny 1776. roku, z kapituły Kijowskiej. Dymitr Brzozowski pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwem Czerniechowskiem. — *Heraldyka Wielądka*

Brzozowski *herbu Jastrzębiec.* O nich pisze *Ks. Kojałowicz in MS.* i jam miał ustną relacyą od jednego z tego domu, herb zaś ich taki, podkowa tym kształtem jak w Jastrzębcu żelazna, krzyż złoty w pośrodku jej w polu błęki-

tnem, na krzyżu kruk czarny stoi, w prawą tarczy obrócony, w pysku trzyma złoty pierścień, perłą ku dołu nachylony. Piszą się z Brzozowka, w Brześciańskiem województwie. Z tych Maxymilian Brzozowski najprzód kasztelan Kijowski, a potem wojewoda Brzeski Litewski, jam go opuścił między wojewodami Brześciańskiemi, musiał jednak na tem krześle siedzieć już po roku 1648. herb mu też Gozdawa przypisałem, bo go i *Okolski* pod tym herbem położył, żona jego Justyna, jeszcze żyła 1668. jako świadczy *Historia Colleg. Brest.* syn jego Konstantyn, zostawił syna Antoniego Stanisława. Brat Maxymiliana Hrehory, oboźny koronny. Stryjeczny zaś brat Mikołaj, żył jeszcze 1691. mając lat dziewięćdziesiąt.

Brzozowski *herbu Korab.* W Podlasiu gniazdo domu tego. Teofil podkomorzy Bielski, poseł na sejm Lubelski, podpisał unią Litwy z koroną w roku 1569. *Constit. fol.* 172. O Sebastyanie Brzozowskim świadczą konstytucye 1577. *fol.* 321. Marcin podstoli Podlaski o którym częsta wzmianka w konstytucyach w roku 1590. *fol.* 603. *et* 1591. *fol.* 632. *et* 1598. *fol.* 726. Krzysztof podkomorzy Bielski, komissarz z sejmu do rozgraniczenia księztwa Pruskiego od Mazowsza i Podlasia, województwa także Lubelskiego od Brzeskiego Litewskiego i znowu Podlasia od Brzeskiego *Constit.* 1591. *fol.* 617. *et* 1611. *fol.* 19. *et* 21. *et* 1596. *fol.* 683. Bernard kwitnął w roku 1595. *Constit. fol.* 677. Hieronim chorąży Bielski w roku 1616. z sejmu komissarz do tejże funkcyi co i Krzysztof *Constit. fol.* 30. Krzysztof pisarz ziemski Bielski, poseł na sejm w roku 1618. ztamtąd deputowany na trybunał Radomski. *Constit.* 1618. *fol.* 4. *et* 1620. Krzysztof drugi, podczaszy Podlaski poseł na sejm w roku 1636. *Constitut. fol.* 18. *et* 1638. *fol.* 58. ztamtąd do lustracyi dóbr królewskich w Mazowszu i Podlasiu ordynowany, posłował drugi raz na konwokacyą generalną. *Constit.* 1631. *fol.* 25. Jan Hieronim podczaszy Podlaski, poseł na sejm w r. 1678. i komissarz ztamtąd deputowany do rozgraniczenia między królewskiemi dobrami i podkomorzego Bielskiego *Constitut. fol.* 39. Krzysztof podczaszy Czerniechowski, którego się dwóch synów zostało, Franciszek i Jędrzej. Jan Tobiasz cześnik Czerniechowski, Mikołaj, Benedykt, Franciszek, Teofil na Dubicach, podpisali elekcyą Jana III.

Brzozowski *herbu Lubicz.* Z tych był Jakób kanonik Płocki, proboszcz Płoński, jeszcze za czasów Paprockiego, Krzysztof Brzozowski sędzia ziemski Bełzki, w roku 1640. Jędrzej podstoli Bełzki w tymże czasie kwitnął. Krystyn podkomorzy Bełzki.

Brzozowski *herbu Pomian.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. W Krakowskiem województwie pod rokiem 1700. znajdowali się Pomiańczykowie Brzozowscy, z których Franciszek o tym herbie swoim czynił mi relacyą. Jan z Kaliskiem, Wojciech i Jakób z Łęczyckiem podpisali elekcyą Augusta II. Są i w W. Ks. Litewskiem Brzozowscy, z których Alexander Jastołowicz stolnik Wendeński, Michał i Andrzej pisali się na elekcyą Jana Kazimierza z Wileńskiego, Jerzy z Nowogrodzkiego, Michał stolnik Wendeński w Wilkomierskim powiecie na Jana III. W Trockiem Alexander i Jędrzej Władysława IV. ale ich herbu wiedzieć nie mogłem.

Piotr Brzozowski w czasie zjazdu walnego pod *Olkinikami* w roku 1700. pisał się z powiatu Grodzieńskiego, Adam z województwa Nowogrodzkiego wraz z innemi obywatelami W. Ks. Lit. Tamże Tobiasz z Brzeskiego Litewskiego, Rafał, Samuel z Wilkomierskiego. Rafal skarbnik Lubelski podpisał się na konfederacyą W. Ks. Lit. w Wilnie 1764. roku. Michał podstoli Starodubowski 1793. roku. — *Heraldyka Wielądka.*

Brzozowski *herbu Starża.* Do tych należy Stanisław kanclerz i administrator biskupstwa Płockiego, za czasów jeszcze Paprockiego. Mąż przezorny w sprawach, i wedle Boga żyjący. Jan z ziemi Ciechanowskiej Władysława IV. z tejże ziemi z Starego Brzozowa Stanisław i Jędrzej Brzozowscy Jana Kazimierza Króla, też ale w ziemi Warszawskiej Anzelm Brzozowski. Kazimierz podsędek Ciechanowski, Jana III. Grzegorz i Maciej z Brzozy Brzozowscy Augusta II. podpisali elekcye.

Kazimierz Brzozowski pisarz grodzki Ciechanowski, tenże był posłem z tejże ziemi w roku 1733. na sejm konwokacyi. Antoni z ziemi Ciechanowskiej, Wawrzeniec z województwa Płockiego, Tomasz z ziemi Rożańskiej pisali się na elekcyą Stanisława Augusta Króla.

Antoni Brzozowski pisarz dekretowy assessoryi koronnej, wspomina go *konstytucya* 1764. *roku fol.* 379. pisał się *inter praesentes* na dyploma elekcyi Stanisława Augusta, Króla. — *Wielądek.*

Przez konstytucyą sejmu 1767. Brozowski (niewiadomo który) pisarz assessorski do szlachectwa przypuszczony. Także Alexander i Józef nobilitowani na tymże sejmie. — *Krasicki.*

Brzuchański *herbu Jastrzębiec.* O tych Okolski nie pisał. W Brzuchani w Krakowskiem koło Miechowa kiedyś dziedziczyli, jako świadczy Paprocki *in Stromatibus.* Z tych jeden z Stefanem Czarneckim pod żółtemi wodami do Chmielnickiego wysłany, gdy o bezpieczne przejście Stefanowi Potockiemu i z ludźmi swemi do obozu generalnego traktuje, od wiarołomnych Kozaków i Tatarów pojmany, i do Tauryki odesłany. *Pastor. Histor.* Helena z Brzuchańskich Protaszewicowa pisarzowa ziemska Nowogrodzka na dobrach Mogil-

nicy w temże województwie trzydzieści i jeden tysięcy ośmset złotych zapisała na fundacyą Pannom Dominikankom w Wilnie: co approbowała konstytucya sejmowa w roku 1678. *fol.* 14. Hieronim podsędek Nowogrodzki, Stefan podsędek Słonimski żyli w roku 1674.

Brzuchański *herbu Pobog. Kojałowicz in MS.* pisze iż Brzuchańscy w województwie Nowogrodzkiem *Pobogiem* się pieczętują, tym kształtem jako Nieroszyńscy i Peteleczycówie. Z tych wspomina Krzysztofa Brzuchańskiego w Słonimskim powiecie, Marcina także i Wojciecha. N. sędzia grodzki Nowogrodzki — N. podsędek Słonimski, miał za sobą Massalską. —

Brzuchowski *herbu Pomian.* Od Dziembowskich z Kaliskiego województwa, powiatu Nakielskiego swój dukt prowadzą. Jan albowiem Dziembowski, gdy Brzuchowo dobra od Szydłowieckich kupił, od nich Brzuchowskim nazwany, które imię i na potomków swoich zlał, z Barbary albowiem Słupskiej herbu Starża zostawił syna Tomasza męża wojennego przez długi czas na Rusi i Podolu, kędy też i osiadł, złączywszy się z Zofią Skarbkowną Jana córką, która mu spłodziła dwóch synów, Jana i Tomasza ludzi rycerskich. Krzysztof drugi syn Jana, brat Tomasza z Kamienieckiej miał synów dwóch, Jana i Krzysztofa. Z Jabłonowskiej trzech, Jędrzeja, Samuela, i Wojciecha zakonu ordinis minorum.

Brzuchowskiego strażnika polnego koronnego siostra i dziedziczka Józefa Drohojewska kasztelanowa Przemyska. — *Krasicki.*

Brzumieński *herbu Łukocz*, w województwie Mazowieckiem. O tych ani Paprocki, ani Okolski nic pisał. Wojciech, i Walentyn Łukowic Brzumieńscy z ziemi Warszawskiej. Marcin Jakób i Wojciech z Racibor Zerowie. Grzegorz Ludwik, Stanisław i Franciszek podpisali elekcyą Augusta II.

BRZUSKA HERB.

Okolski w tomie trzecim *fol.* 356. taki herb kładzie, gdzie przydaje, że jest własny Brzusków.

Bubnowski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Michał Bubnowski ziemianin Wołyński, o czem metryka Wołyńska świadczy w roku 1528.

Bucela *herbu Lis.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Są w Slonimskim powiecie. Pierwszy Mikołaj Bucela z Włoch do Polski przyszedłszy za instancyą Lwa Sapiehy, wziął indygenat w Litwie a do herbu *Lis* przypuścił go Sapieha, służył potem pod pancerną chorągwią i zostawił potomstwo. *Kojałowicz in MS.* — Bucela Stanisław z Wileńskiem województwem podpisał elekcyą Augusta II.

Jan i Stanisław w roku 1700. pisali się na zjezdzie obywatelów W. Ks. Lit. pod *Olkinikami* z powiatu Grodzieńskiego. — *Heraldyka Wielądka.*

Bucella był zda mi się doktorem Stefana Króla Polskiego — jest drukiem jego księga o śmierci i ostatniej chorobie Stefana Króla. — *Przypisy Krasickiego.*

Buchczycki *herbu Lis.* Z tych był Hieronim Buchczycki kanonik Warszawski za czasów Paprockiego.

Buchowiecki *herbu Drogosław albo Bukowiecki.* W Poznańskiem i Podlaskiem województwach kiedyś się gnieździli: z tych jeden pojął Szlichtynkownę rodzoną siostrę matki Rczewskiego wojewody Malborskiego. Ztemwszystkiem Jan Franciszek z Sendomierskiego podpisał elekcyą Jana III. Jan i Konstanty w województwie Poznańskiem Buchowieccy w roku 1697. atoli i w księztwie Litewskiem temi czasy tegoż herbu znajdują się Familianci, luboć się piszą Bukowieccy. Z tych Lew Bukowiecki poseł Batorego Króla do Cara Moskiewskiego w roku 1576. *Bielski fol.* 738. któryś z nich pułkownikiem był u Stanisława Żółkiewskiego hetmana. Marcin, Alexander, Maxymilian, Kazimierz Buchowieccy z Pińskiem pisali się na elekcyą Jana Kazimierza, Krzysztof marszałek Grodzieński starosta Filipowski, z sejmu w roku 1662. komissarz do rozgraniczenia między dobrami królewskiemi i ziemskiemi w Grodzieńskiej ziemi. *Constit. fol.* 20. Benedykt wojski Brzeski, żona jego Maryanna Łoknicka kasztelanka Podlaska, *Starowolski fol.* 739. Buchowiecka Zofia fundatorka Ojców Dominikanów w Brześciu, żyła w roku 1680. Jadwiga w klasztorze Ś. Brygidy w Brześciu panieńskie pod zakonną regułą prowadziła życie w roku 1676. Buchowiecka podkomorzyna Grodzieńska dobrodziejka kościoła naszego Brzeskiego. Jan Adam z Buchowic Buchowiecki podstoli Grodzieński, pisarz grodzki Brzeski w roku 1711.

Benedykt Buchowiecki podczaszy Brzeski Lit. na zjezdzie walnym województw, ziem i powiatów W. Ks. Lit. pod *Olkinikami*

w r. 1700. podpisał się z województwa Brzeskiego Litewskiego. Ignacy kanonik Łucki koło roku 1763. Paweł Buchowiecki pisarz ziemski Brześciański w roku 1764. pisał się na akt konfederacyi generalnej W. Ks. Lit. w Wilnie. W tymże roku podpisał diploma elekcyi Stanisława Augusta Króla jako deputowany, tenże był posłem na sejm za Augusta III. w roku 1761. Felicyan starosta Tubiński, Wiktor, Jan, Józef, Antoni koniuszy Brzeski Litewski i Bernard chorąży Brzeski Litewski, był posłem na sejm Grodzieński 1793. roku. Buchowieccy, pisali się jedni na akt konfederacyi generalnej W. Ks. Lit. w Wilnie w roku 1764. drudzy na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwa Brzeskiego Litewskiego. Franciszek Buchowiecki chorąży Petyhorski, był deputatem na trybunał W. Ks. Lit. w Wilnie w roku 1777. z Brzeskiego Lit. Antoni Buchowiecki podwojewodzy sądowy Wileński kawaler orderu S. Stanisława. — *Heraldyka Wielądka.*

Buchowiecki podkomorzy Brzeski Lit. miał syna Benedykta, ten złączony z *Biszpingowną.* — Córki podkomorzego, pierwsza za Surinem, druga za Bułharynem. — Paweł brat podkomorzego pisarz ziemski Brzeski ma synów Franciszka, ten pojął *Tymanowne.* — Dominik stryjeczny brat skarbnik Brzeski pojął *Antoniewiczowne.* — Wincenty chorąży husarski umarł bezżenny, siostra jego za Wołkowyskim. — W roku 1778. Jan Buchowiecki kanonik Łucki. — *Przypisy Krasickiego.*

Buchowiecki *herbu Giejsztor.* Ten im herb *Kojałowicz* przypisuje, tylko że gwiazd nie masz, ale spodem pod strzałą krzyżową, trzy wręby kładą. Z tych był Epimach Buchowiecki, starosta Szucharski; synowie jego dwaj; pierwszy Adam, podsędek Grodzieński, spłodził Alexandra, Kazimierza, Jana, i Stefana. Drugi Alexander podkomorzy Grodzieński, starosta Filipowski, spłodził Krzysztofa, starostę Filipowskiego i Mereckiego. Marcin stryjeczny brat Adama, pisarz ziemski Brześciański, Maxymilian 1648.

Buchowski *herbu Sas,* w Przemysłskiem dom ten kwitnie. Hermelaus Buchowski Soc. Jesu rektor kollegji Jarosławskiego u S. Jana, znamienitemi cnotami, i przedziwną zakonnością życia, zasłużył sobie upewnienie lubo o nagłej, przecięż nie o nieprzewidzianej śmierci swojej, która go w drodze z księżną Ostrogską będącego potkała w roku 1631. mąż biegłością dowcipu i w radach rozsądku zalecony, tak w filozoficznych i teologicznych jako i kaznodziejskich katedrach zasłużony, tak w apostolskich pracach, jako i w rządach kollegji niesfatygowany. Jędrzej Stanisław do druku podał Epithalamium, gdy Teresa Marya Jana III. córka szła za Maxymiliana książęcia Bawarskiego. W roku 1540. było trzech braci Buchowskich dziedziców na Uhelnikach, Gabryel, Serafin i Rafał. Z tych Serafina syn Walenty. Krzysztof dziedzic na Rybotyczach łowczy Przemysłski, (z tego może każdy

poznąć, że jednaż ich dzielnica z Rybotyckiemi, ile że się i teraz jeszcze piszą z Rybotycz) z Doroty Lasocianki łowczanki Lubelskiej, zostawił synów dwóch, Stanisława i Jędrzeja, i córkę za Stanisławem Trzcińskim. Wojciech z Rybotycz Buchowski, żona jego Elżbieta Fredrowna podstolanka Przemyslska.

Marcina Buchowskiego *Kuropatnicki* w §. V. w extrakcie *apud tabulas regni Galliciae et Lodomeriae inter equites*, umieszcza zapisanego koło roku 1782. —

Buchta *herbu Odrowąż.* Na Szląsku Jan Buchta z Buchtycz, sędzia księztwa Opolskiego i Raciborskiego, że się herbem Odrowąż pieczętował pisze Paprocki, tylko że nad hełmem między dwiema trąbami jest ogon Pawi rozłożony: w roku 1606.

Buchwic *herbu Radwan.* Prawie wszyscy dawniejsi autorowie dom ten opuścili. — *Duńczewski* w herbarzu Tom II. stron. 274. utrzymuje iż pochodzą ze wsi *Radwanowic* w Krakowskiem, z familji Radwanów na różne gałęzie rozrodzonych i tak następnie obszernie o nich donosi. — Buchwiców imię kwitnęło w Krakowskiem przed lat półtorasta, a teraz w Litwie, jak Filip Buchwic pierwszy z książęciem Krzysztofem Radziwillem tamże dostał się, przed rokiem 1600. gdzie miał dobra w Nowogrodzkiem, ale *per hostilitatem* pierwszych Szwedów, iż różne antecessorów papiery spalone były, sukcessorowie tylko o tem manifest zanieśli, i dokumentów dawniejszych nie mając, dopiero od Filipa Buchwica linią prowadzą, który miał brata Łukasza, wspomnionego w prefacyi do Mikołaja i Stanisława Potockich roku 1603. *Anatomiae Sacrae, Authore Gwilelmo Perekinsio Anglo,* tymi słowami: *Agnoscitis, eodem fine Ephorum vobis constitutum esse, virum pietate et doctrina praestantem, Dominum Lucam Buchvicium, amore ac benevolentia mihi conjunctissimum, cujus industria, alta virtutum suarum in vobis resplendentium imago, omnibus lineamentis, coloribus, formis perpoliri, ac perfici, cujus etiam prudentia, et nonminus fides, quam cordatis consiliis, haec peregrinationis vestrae navis in tutissimum honoris portum pervehi posset, cujus Ducis et moderatoris vestri monita et exemplum, si secuti fueritis, (cernitis enim docternam in ipso magnarum rerum, videtis quotidianos ejus labores, atque vigilias, assidua ejus pietatis, atque virtutis exercitia contemplamini) ausim dicere, futurum ut evadere possitis tales, quos neque in disciplinam ejus, Parentes tradidisse, neque ipsum instituendos suscepisse, paenitere unquam quaeat etc.* Syn pomienionego Filipa Samuel, wziął w dożywotnią przyjaźń Zofią *Dobrzańską*, z tych potomstwo, Anna za Dewejką, Katarzyna za Chrząstowskim, Jan i Daniel *sterilis.* Krzysztof mający *Unerowską, procreavit* Samuela i Tobiasza, którego z *Iwanowską*, Anna córka za Puciatym. Samuel ożeniony z *Bogdzicowną*, spłodził Maryannę za Chocianowskim, i Kazimierza Buchwica. Stanisław brat rodzony Krzysztofa, syn Samuela z Dobrzańskiej, ożeniony z Konstancyą *Kopiewiczowną* z Mozowiuszowny urodzoną, *propagavit* Jana Buchwica,

którego z Heleną *Hazlerowną*, Karol Stanisław *binominis*, komissarz Horecki. Bogusława, mającego *in voto* Jadwigę *Pękalskę* z synami, Jerzym i Tomaszem. Katarzynę w małżeństwie za Charewiczem, i Annę za Berlem. —

Bucki. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Marcin Bucki z ziemią Czerską pisał się na elekcyą Jana Kazimierza Króla.

Buczacki *herbu Abdank.* Od Gabryela starosty Kamienieckiego w r. 1260. kwitnącego Paprocki osnowę domu tego zaczyna, a wszystkich historyków Polskich zgodne pióro, na starożytność ich dziełami rycerskiemi wsławioną przyświadcza, od których potem Jazłowieccy wyszli, na pamiątkę czego z Buczaca się zawsze pisali. Mikołaja po nim wojewodę Podolskiego kładzie, tylko że roku dla gruntowniejszej wiary nie przydał, dla tego, między wojewodami Podolskiemi, nie położyłem go. Jerzego i Jana, u niegoż czytam, którzy krwią swoją z życiem oraz wylaną, miłość ku ojczyznie zapisali. W roku 1332. Buczacka Piotra Gastolda wojewody Wileńskiego i starosty Kamienieckiego małżonka, Bogu go i wierze pozyskała. *Kojałowicz par.* 1. *lib.* 8. *Stanisl. Temberski Chronolog.* Kromer potem w księdze dwudziestej liczy trzech rodzonych braci Michała, Teodoryka i Mirsyła. Z tych Michał według Paprockiego kasztelan Halicki, według Kromera starosta czyli wojewoda Podolski, o którym *Starowolski in Bellat.* pisząc mówi: Jak tylko Podole do Polski przyłączone, zawsze Buczaccy rycerskim dziełom przyuczeni, ojczystej swobody obrońcami byli, dla której ledwo nie wszyscy życie swoje, bijąc się mężnie z nieprzyjaciołami, na placu położyli, między któremi i ten Michał. Gdy albowiem wielką zgrają w Podole się zaciekły Tatarskie hufce w r. 1438. zaszedł im drogę ten waleczny mąż, i jak był wspaniałego ducha, wstępnym bojem z niemi się scierał: atoli szczupła garstka ludzi jego, od tłumu nieprzeliczonego okrążona, pamiętną klęską Podolanów porażona, kędy i sam Michał serca swoim dodając zginął. Lepszem szczęściem przedtem Świdrygiełła wojował, kiedy wojsko jego pod Krzemieńcem, znaczną porażką wytępił, i Fedka księcia Ostrogskiego Świdrygiełłowego wodza, nie raz tak przycisnął, że uchodzić musiał. Samegoż potem Świdrygiełła Podole pustoszącego z Wincentym Szamotulskim kilką utarczkami zniszczył. Teodora książęcia Nieświezkiego od tegoż Świdrygiełła pojmanego oswobodził, z którym razem Bracław, Krzemieniec, Zbaraż, Winnica, Sokola, z innemi miasteczkami i twierdzami do Polski przyłączone. Wołochów także od Śniatynia, Halicza i Krzemieńca z plonem bogatym powracających napadłszy wysiekł,

i łup odebrał. Kamieńca Podolskiego, że dotrzymał Polszcze wiernością, i przysługą swoją, wypisał *Kromer w księdze* 20.

Teodoryk brat Michała, z którym we wszystkich wojennych upałach nieuchylonym był towarzyszem: po śmierci jego resztę pozostałych ludzi od Tatarskiej klęski, do siebie pociągnął: z niemi niektóre zamki na Podolu leżące, a od Michała Zygmuntowego syna przejęte odzyskał szczęśliwie. Za co starostwo Kamienieckie wziął od Władysława Jagiellonowicza Króla (Paprocki gubernatorem go województwa Podolskiego zowie), w wielkiej był krom tego u niego łasce, i u swoich Podolanów miłości, co sobie wysłużył wiernością ku Panu, i odwagą serca: a do tego że obszernej z przodków swoich fortuny, nie na zbytek jaki, ale na pomoc ojczyznie i zachęcenie żołnierskich do boju ludzi, nie skąpo udzielał: jakoż za Kazimierza, gdy znowu Tatarzy w Podole zagony swe rozpuścili, ogniem i mieczem tamten kraj pustosząc; Teodoryk z rycerstwem doświadczonem, tak na nich natarł; że wetując śmierci brata swego, wielką ich liczbę trupem na placu położył, niewolnika odbił, plon bogaty powrócił. Z rozkazu potem królewskiego, do Wołoch z wojskiem wysłany, żeby był młodego Alexandra od stryja Bogdana z księztwa rugowanego, na toż księztwo przywrócił, dawszy bitwę Wołochom nad Dniestrem, wprawdzieć rycersko nacierając, zwycięztwo Polszcze odniósł, ale sam z nieporównanym wszystkich żalem, tamże ze krwią swoją życie wylał w roku 1450.

Jan Mużył czy Mirsił jako inni chcą wojewoda Podolski, w roku 1469. brat trzeci tych. Bartłomiej Buczacki starosta Podolski, o którym *Cromer lib.* 24. w r. 1457. kędy jego imprezę na Tatarów wypisał: że zbiwszy na głowę jeden hufiec nieprzyjacielski; gdy na drugi tąż odwagą natarł, opasany od wielkiego gminu, trupem z innemi swemi poległ. Buczackiego Jakóba kasztelana Halickiego w roku 1480. czytam na pewnym extrakcie z grodu Przemyslskiego *u Okolskiego tom.* 2. *fol.* 160. postąpił potem na województwo Podolskie. Syn jego Jan poseł do Moskwy pokój na sześć lat zjednał w roku 1502. *Bielski fol.* 494. był podczaszym koronnym w roku 1504. jako się podpisał *inter praesentes* na liscie Alexandra Króla danym miastu Lubelskiemu. Michała starostę Śniatyńskiego wspomina *Cromer lib.* 28. że mu kazano aby z Podolską szlachtą szedł Stefanowi na pomoc: wziął wkrótce potem kasztelanią Kamieniecką.

Jakób biskup Płocki, pierwszy z tego domu stan sobie duchowny obrał: na nim chwała Buczackich Abdanczyków

skończona w roku 1541. Cztery lata na tem biskupstwie przeżył: co mu i nadgrobek jego w Płocku wystawiony poświadcza, że był ostatni imienia Buczackich dziedzic. Trzymał Złotoryjski od Króla zamek w ziemi Dobrzyńskiej, przy temże biskupstwie. Postąpił zaś był na Płockie z Chełmskiego w roku 1538. który kościół rządząc, siła pamiętnych rzeczy uczynił: a najprzód dwunastu wikaryów przy kościele katedralnym Krasnostawskim fundował, uprosiwszy do tego, tak u Jana Albrychta, jako i Zygmunta I. trzy plebanie, jednę Parcowską w Krakowskiej dyecezyi, dwie w Chełmskiej, to jest Krasnostawską i w Płonce, których to beneficya kollacyą, i *Jus Patronatus*, ciż Królowie, biskupowi i wikaryom pomienionym, na chwały Boskiej pomnożenie pozwolili. Do stołu potem biskupiego uprosił u majestatu pięćdziesiąt grzywien z Żup Ruskich, dwie wsi nadto, Cieszyn i Strzyżowie, z niektóremi częściami w Pławnikach wyjednał u tegoż Króla, i przyłączył. Wójtostwa w Pawłowie i Łyszczu od kapituły swojej kupił, i do biskupiej intraty przydał. Sawin nowemi przywilejami od Zygmunta otrzymanemi zapomógł. Skierbieszowskie prawa i Indulty nową łaską królewską utwierdził: tak przez dwadzieścia lat, kościół ten ozdobił wielki prałat. Nakielski twierdzi, że jeszcze przed Chełmską Infułą miał i Kamieniecką, z której ustąpił w roku 1518. Zda mi się iż rodzona siostra jego była Buczacka za Janem Tworowskim, wojewodą Podolskim: po której, ponieważ ostatnia dziedziczka była domu Abdanków Buczackich, wszystka fortuna w dom Tworowskich się zlała, tak że też synów tegoż wojewody, pospolity głos już nie Tworowskiemi, ale Buczackiemi zawołał, i ztąd urośli Buczaccy Pilawitowie, o których się tu mówić będzie. *Łubieński Vitae Płocen. Episc. Vitae Episc. Chełmen. Nakielski in Miechovia.*

Buczacki *herbu Pilawa.* Od Tworowskich Pilawitów poszli, bo Jan Tworowski wojewoda Podolski, hetman nadworny, starosta Buczacki, pojąwszy ostatnią dziedziczkę z Buczackich Abdanków, gdy się przez sukcessyą w dom cała ich fortuna dostała, dwóch synów których zostawił, Buczackiemi nazwanych słyszał: luboć w niektórych autorach, tychże samych raz Tworowskiemi, drugi raz Buczackiemi czytam. Z tych zaś synów jego. Pierwszy Mikołaj Buczacki, podkomorzy Podolski, starosta Barski, za Zygmunta Augusta, ten z Anny Magdaleny, córki książęcia Radziwiłła Mikołaja, wojewody Wileńskiego, marszałka i kanclerza Litewskiego (*Genealog. Radziwiłłow. Epitaph. Joan. Christoph.*) córkę Katarzynę, z Jędrzejem Potockim herbu Pilawa,

kasztelanem Kamienieckim, dożywotnie złączył. Synów jego także dwóch: z tych Jan Krzysztof w Rzymie ucząc się: ojcowskiej wyprzysiągł się herezyi: a gdy potem z Stanisławem Mińskim wojewodą Łęczyckim legacyą sprawował u Klemensa VIII. Papieża, o kanonizacyą rodaka naszego B. Jacka; pod czas tego kanonizacyi aktu, ofiarował Papieżowi klatkę misternie wyrobioną i wymalowaną, różnych ptaszków pełną: którą odebrawszy Papież, i siatkę przerznąwszy, ptaszyny wolno na powietrze puścił, żeby wolnością darowane, opowiadały tego Świętego chwałę. *Friderichov. in S. Hyacin.* Jeździł wkrótce z wujem swoim Jerzym Radziwiłłem kardynałem i biskupem Krakowskim do Cesarza Rudolfa: jak się zaś pora wojenna otworzyła; w Węgrzech najprzód rycerskie początki założył, potem powróciwszy do ojczyzny, pod Haliczem Tatarom, w Wołoszech Michałowi tyrannowi dał się w znaki. Umarł w lat 30. życia swego bezżennego, roku 1602. Człowiek pobożny i gorliwy: zkąd w Buczacu kościół od heretyków sprofanowany katolikom przywrócił; Rożaniec przy nim fundował, i ozdobił. Jerzy Wojciech brat jego, zmarłemu tamże w Buczacu, nadgrobek postawił. Jan Buczacki drugi syn Starszy Tworowskiego wojewody Podolskiego, tego zda mi się żona była Sieniawska, Mikołaja wojewody Ruskiego i hetmana wielkiego koronnego córka. *Okolski sub Leliwa.* Od niego podobno idą Buczaccy dzisiejsi, z których Prokop z Gaj. Rafał poseł na sejm w roku 1653. a ztamtąd deputat na trybunał skarbowy Litewski *Constitut. fol.* 2. Jan Buczacki Tworowski podstoli i podstarości Orszański, tak się podpisał w powiecie Orszańskim na elekcyą Jana III. Stanisław Rej, za Zygmunta Augusta miał za sobą Buczacką. *Trzecieski in Vita Nicolai Rej. Okolski pod herbem Prus* powiada, że starosta Barski, o którym się mówiło, i insze dzieci byli spłodzone z Baworowskiej.

Buczewski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Z ziemią Łomżyńską Jędrzej i Wawrzeniec Buczewscy, pisali się na elekcyą Jana Kazimierza.

Buczkowski *herbu Bogorya.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Stanisław z Ruskiem województwem Władysława IV. Jędrzej w Sendomierskiem, Stefan z Połockiem Jana III. podpisali elekcye. Anna Buczkowska Samuela Trach Gnińskiego. *Okolski tom.* 3. *fol.* 238. Zofia Gładysza Tomasza Nieczuj małżonka. Kazimierz Buczkowski cześnik Bracławski, Stanisław Franciszek w ziemi Chełmskiej, Jan w województwie Krakowskiem podpisali elekcyą Augusta II.

Buczyński *herbu Strzemię*. Piszą się z Olszyny w Krakowskiem województwie: luboć temi czasy już po inszych osiedli. Mikołaja w roku 1462. kollatora kościoła Ś. Jakóba na Kazimierzu pod Krakowem najdawniejszego z tego domu wspominają. Hieronim z Bogdanem wojewodą Multańskim długo prowadził wojnę: potem z bratem jego Piotrem jeździł do Konstantynopola, z tamtąd z Jędrzejem Tarnowskim, posłem do Porty powrócił nazad. Stanisław sekretarz Dymitra książęcia Moskiewskiego pisał się z Krakowskiem na Władysława IV. elekcyą, Wojciech z Slonimskiem, Mikołaj, Karol, Stanisław z Podlaskiem na Jana III. Walenty z ziemią Nurską, Franciszek i Konstanty z województwem Bełzkiem na Augusta II. Jana z Olszyn Buczyńskiego żona Katarzyna Trzecieska, Józefa Anna Ostromęcka, z niej córka Katarzyna za Jędrzejem Pętkowskim, i synów dwóch, Stanisław i Karol w województwie Podlaskiem.

Kazimierz Buczyński i Wojciech, na zjeździe walnym obywateli W. Ks. Lit. pod *Olkinikami* w roku 1700. podpisali się z województwa Trockiego. Tamże Wojciech Buczyński skarbnik Rzeczycki z powiatu Słonimskiego. Tadeusz krajczy powiatu Orszańskiego pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z tegoż powiatu. Józef na *Buczynie* pisarz Łomżyński na tęż elekcyą podpisał się wraz z Mikołajem z ziemią Łomżyńską. Jan Buczyński rotmistrz Orszański, komissarz do lustracyi pogłównego żydowskiego w powiecie Orszańskim *konstyt*. 1764. *fol.* 169. Daniel cześnik, Tadeusz krajczy Oszmiańscy. Mikołaj regent grodzki Piotrkowski koło 1793. roku. Józef Buczyński wojski i podstarosta Rożański. — *Heraldyka Wielądka.*

Oprócz Mikołaja regenta Piotrkowskiego i Józefa komornika przydaje *Krasicki w przypisach* Ludwika cześnika Oszmiańskiego i Józefa krajczego powiatu Orszańskiego. —

Wielądek zaś w Tomie dodatkowym V. heraldyki, powtórnie i obszerniej o tej familji w następujący sposób pisze. — Dom ten w księztwie Mazowieckiem, z tych Paweł Buczyński 1415. roku nazajutrz po Świętym Andrzeju w Łomzie przed Janem seniorem książęciem Mazowieckim Stanisławowi Buczyńskiemu, dziedzictwo na *Buczynie*, przedał, od którego idą: Stanisław i Piotr. Stanisław wyniósł się w województwo Krakowskie,, po którym Mikołaj, ten roku 1462. był kollatorem kościoła Świętego Jakóba pod Krakowem, pisał się z *Olszyny*. Zostawił syna Hieronima, służył wojskowo, bohaterowi wojewodzie Mołdawskiemu, przeciw Turkom, pierwszy wziął herb *Strzemie*, jako świadczą *Paprocki* i *Okolski*, spłodził syna Sebastyana, od którego zostało trzech synów, Stanisław sekretarz Dymitra kniazia Moskiewskiego, Jan i Matyasz, ci dwaj zginęli w Moskwie 1605. roku, to świadczą książki opisujące życie Sapiehów książąt. Od Matysa Budzińskiego potomstwo w księztwie Litewskiem.

Piotr Buczyński syn drugi Stanisława, o którym świadczy dział *Buczyna* w metryce koronnej 1446. zeznany, wyraża że *Bu-*

czyno prope a Łomża, po nim Mikołaj Buczyński, miał żonę Teresę, *Wojnownę*, co zaświadcza dekret ziemski w *Ostrołęce* przed Świętym Fabianem 1502 roku o poręcą młyna, na *Buczynie Mańczu*, zapadły. Od tego idzie Stanisław, dowodzi donacya w aktach ziemskich Łomżyńskich na *Buczyno, Mańcz*, w Poniedziałek po Świętym Urbanie roku 1558. uczyniona. Ten z Katarzyną *Stylęgowską* spłodził syna Mikołaja, o czem świadczy dekret w ziemstwie Ostrołęckiem, we Wtorek przed Świętym Michałem 1586. roku z Tomaszem *Gorskim* dziedzicem *Łask* zapadły, ożenił się z Zofią *Czerwińską*, i z tą zostawił dwóch synów: Jana który wyniósł się do Litwy, i potomstwo jego w powiecie Orszańskim do dziś znajduje się, z których jest Daniel cześnik Oszmiański. Drugiego Kazimierza, ten z Anną *Wądołkowską* spłodził syna Floryana, od tego z Katarzyną *Zaorską* został syn Franciszek, który z Katarzyną *Chrzanowską* spłodził córkę jednę Antoninę, Tomasza Detylego podstolego Warszawskiego żonę, i dwóch synów, Józefa i Mikołaja. Józef Buczyński komornik graniczny Łomżyński, potem skarbnik wice-starosta, sędzia ziemski Rożański, poseł na elekcyą Stanisława Augusta Króla, dziedzic *Buczyna* w ziemi Łomżyńskiej, i *Ponikwi*, z przyległościami w ziemi Rożańskiej, ten z Scholastyką *Ponikiewską* sędzianką grodzką Rożańską zostawił dwóch synów, Hipolita i Teodora, i córki dwie, Julią i Wilgefortę.

Mikołaj Buczyński, syn drugi Franciszka, regent grodzki, a potem sędzia ziemski Piotrkowski, który osiadł w województwie Sieradzkiem, powiecie Piotrkowskim, wszedł w śluby małżeńskie, z Antoniną *Kępistą* łowczanką Piotrkowską, z którą spłodził syna Józefa, i córek dwie, Barbarę i Placydę. —

Budek. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Na Podolu i koło Jarosławia być mają, z których Budkowna była za Zapolskim Dobrogostem pisarzem Przemyslskim.

Buderaski *herbu Lubicz*, z Buderaża w województwie Wołyńskiem. Mikołaj Buderaski z Maryą Siechniewiczówną spłodził trzech synów, Jana, temu Łucya Bochdaszewiczowna, zostawiła dwie córki, Katarzynę najprzód Ładzie, potem Łukaszowi Ciechomskiemu, i Barbarę wprzód Janowi Eismuntowi, potem Mołodeckiemu, zaślubione, obiedwie *steriles*, synów tyleż, Konstantyna, zginął w okazyi z Tatarami, i Łukasza, którego z Krystyny Wychowskiej, córka Maryanna, poszła za Gabryela Juszkowskiego. Marcin drugi syn Mikołaja, tego potomstwo *steriliter* zeszło. Nicefor trzeci, ten z Eufemji Hołowczyckiej, spłodził Anastazyą Mińkowską *sterilem*, Konrada i Teodora *steriles*, Samuela, tego z pierwszej żony Maryanny Hryśnikowiczowny, syn Piotr zginął na wojnie *sterilis*, z drugiej Maryanny Tałajowny córka Anastazya, wydana za Tomasza Gumowskiego, z trzecią Juszkowską Anastazyą żył *sterilis*. Jeremiasz syn Nicefora, z Maryanny Hulanickiej, zostawił krom inszych

dzieci *sterilitcr* zeszłych, syna Jana, który *primo voto* miał za sobą Ślepowrońską, z tej córka Katarzyna, Franciszka Dulskiego małżonka, i syn Paweł, którego z Ludowiki Węglińskiej potomstwo, Maryanna, Helena, Stanisław, Zuzanna: *secundo voto* pojął Katarzynę Sokołowską, z tej potomstwo Anna Mikołajowi Bartkowskiemu, Agnieszka Mikołajowi Koleśnickiemu, zaślubione, Tomasz, żona jego Domicella Wirska, Wojciech pojął Magdalenę Nielepcownę, dzieci z niej Teresa, Maryanna, Barbara i Hippolit, Romuald z Sokołowskiej urodzony, zginął na wojnie. Józef z tejże urodzony, z Anny Morskiej dzieci jego, Józef, Konstancya, Salomea i Xawier.

Duńczewski w herbarzu Tomie II. stron. 471. pisząc o Buderaskich zowie ich Buderazkiemi, i zgadza się z *Niesieckim* przy końcu tylko co do potomków Józefa z *Morskiej* urodzonego odmienia, dając mu dzieci: Józefa, Marcyannę, Katarzynę, Konstancyą, Franciszka, Salomeę, Antoniego, Marcyannę drugą, Wiktoryą i Ignacego. Niżej, obszerniej o znaczniejszych tej familji pisząc tak się wyraża: Jan z *Buderaża* Buderaski, w województwie Wołyńskiem, powiecie Krzemienieckim, który był pułkownikiem ordynacyi Ostrogskiej, zostawił testament uczyniony w roku 1657. dnia 10. Marca, gdzie opisuje, że wraz z Niceforem rodzonym bratem starszym, w jednym wojsku służyli rzeczypospolitej przeciwko nieprzyjaciołom korony Polskiej, pod czas Żółtowodzkiej, Korsuńskiej, Zbaraskiej, w niewoli był u Ordy w Nahaju, w której tam wszystko stracił, a potem w rok przyszedł do domu. Syn Nicefora Jeremiasz odprawił batalią Zborowską, Berestecką, Niemiecką, Budziacką, aż do Pilawieckiej. Jan syn Jeremiasza Wiedeńską, Żwaniecką, Bukowińską, Budziacką, Niemiecką, aż do Podhajeckiej, w pułkach koron. książąt Ostrogskich, Konstantyna Wiel. i Konstantynowicza, Władysława, Dominika, i innych predecessorów, jak świadczą dokumenta.

Józef z *Buderaża* Buderaski, łowczy Gostyński, syn Janów, wnuk Jeremiaszów, prawnuk Nicefora, praprawnuk Mikołaja, na tychże usługach rzeczypospolitej w wojskach koronnych, według potrzeby ojczyznie, nie wymownie służący, pod czas przeszłej konfederacyi po Królu Auguście II. był rotmistrzem z województwa Wołyńskiego na sejmy *Electionis* trzy razy posłem, jako też w województwie Wołyńskiem *ad usus Patriae in Comitiis* nie poślednim, przez braterskie affekta zostając. Ta procedencya, lubo jest w trybunale koronnym wyprowadzona i uznana, na komprobacyą jednak doświadczeńszą, przywodzę tu *Actus transactionum* w różnych czasach zapisane. Jako to: w Grodzie Krzemienieckim *de diligentia* dokumentów zagubionych *per hostilitates*, roku 1661. *die 1ma Martii*, przez Marcina Buderaskiego. *Anno* 1649. *die* 13. *Octobr.* przez Teodora w Grodzie Luckim. *Anno* 1700. *die* 5. *Julii* w grodzie Kruświckim; i insze tranzakcye, jako 1650. *die* 19. *Januarii*, w grodzie Krzemienieckim działu, *et* 16. *Decembr.* tamże. 1672. *die 2da Februarii.* 1657. *die* 19. *Martii.* 1670. *die* 6. *Junii.* 1691. *die 5ta Xbris.*

1706. *die* 16. *Aprilis*. 1737. *die* 17. *Aprilis*. 1740. *die* 2. *Julii etc.*

Budkiewicz *herbu Trzaska.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Budkiewicz Kazimierz skarbnik Lidzki z Mińskiego województwa pisał się na elekcyą Jana III. Siostra jego była za Gedrojcem sędzią Kowieńskim, brat zaś ich, miał za sobą Cellarownę, z której syn Michał towarzysz usarskiej chorągwi, Michała Potockiego wojewody Wołyńskiego.

Bogumil mostowniczy Wołkowyski, Wojciech, Jan i Maciej Budkiewiczowie podpisali się na manifeście w aktach Wileńskich roku 1763. *de illegitimitate* trybunału W. Ks. Lit. Stanisław z powiatu Bracławskiego Wojciech, Tadeusz i Jan Budkiewiczowie z powiatu Wołkowyskiego pisali się na elekcyą Stanisława Augusta Króla. — *Heraldyka Wielądka.*

W roku 1778. Ignacy Budkiewicz sędzia ziemski Wołkowyski. — *Przypisy Krasickiego.*

Budkowski *herbu Jastrzębiec.* Że w Mazowieckiem kwitnęli za swoich czasów pisze o tem Paprocki. Budkowski Mikołaj z Krakowskiem stawał na Jana Kazimierza elekcyą.

Budny. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. W województwie Wołyńskiem Wojciech Budny, żona jego Magdalena Gilbaszewska, z niej synów dwóch.

Jan, Alexander strażnik województwa Trockiego na zjezdzie pod *Olkinikami* obywateli W. Ks. Lit. pisali się z województwa Trockiego. Wojciech cześnik Piński pisał się tamże z tegoż powiatu. Walenty Budny komornik ziemi Zakroczymskiej. — *Heraldyka Wielądka.*

Jest w druku Brewiarz Budnego tłómaczenia, także książka Cycerona *de Officiis* albo *O Powinnościach*, przedrukowana potem w Warszawie. — *Przypisy Krasickiego.*

Budryk. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Budryk Jan, i Piotr komornik księztwa Żmudzkiego, z Żmudzkiem podpisali elekcyą Jana III.

BUDWICZ HERB patrz BLACHA.

Budzanowski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie mogli wiedzieć. Budzanowski Zacharyasz towarzysz usarskiej królewskiej chorągwi, w wielu kampaniach męztwem swem zasłużony, w komput szlachty Polskiej policzony przez konstytucyą sejmową w roku 1662. *fol.* 40.

BUDZISZ HERB patrz PAPARONA.

Budziszewski *herbu Abdank,* w województwie Bełzkiem. Stanisław z Januszowic Budziszewski: tego znać syn Jan, którego żona Jadwiga Śmiotanczanka chorążanka Podolska. Okolski ich w Indexie swoim pisze Budzisczewski:

Jędrzej Władysława IV. Rafał i Adam Budziszewscy z Wołyńskiem Jana Kazimierza, Zygmunt z ziemią Chełmską Augusta II. podpisali elekcyę.

Józef Budziszewski podkomorzy nadworny J. K. Mci był deputatem na trybunał koronny w roku 1789. z województwa Sieradzkiego, Dyonizy Budziszewski podczaszy Bracławski brat Józefa w tym czasie żyjący. — *Heraldyka Wielądka.* — *Przypisy Krasickiego.*

Budziszewski *herbu Grzymała.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: ale Łukasz Paprocki twierdzi, że Budziszewscy Grzymałowie w Wielkiejpolszcze znajdowali się. Mateusz regent Ostrowski w ziemi Nurskiej w roku 1697. Józef, Maciej, Jakób, Wojciech, Stanisław, Marcin i Adam tamże.

Mateusz Budziszewski z *Skrodzką* zostawił dwóch synów: Jana który umarł bezpotomnie, i Franciszka pisarza ziemskiego i grodzkiego Nurskiego, który z Magdaleną *Suską* regentowną koronną, spłodził synów trzech: Tomasza, Michała i Jana, i córek siedm: Antonina za Wojciechem Filipkowskim. Helena za Józefem Sutkowskim. Kunegunda zakonnica u Bernadynek w Prasnyszu. Anna za Wojciechem Ubryckim. Scholastyka i Maryanna niezamężne. Tomasz wojski Łomżyński, podstarosta Zambrowski, syn Franciszka pisarza Nurskiego, z *Łączyńską* mający potomstwo. Michał brat jego z Anną *Komarowną*, zostawia w potomstwie syna Prospera i córek dwie Maryannę i Sewerynę małoletnie. Jan Budziszewski brat tychże z *Modzelewską* małżonką swoją ma syna Ignacego. — *Heraldyka Wielądka.*

W roku 1788. Tomasz miecznik Łomżyński. — Maurycy wiceregent Nurski. — *Przypisy Krasickiego.*

Budzyński *herbu Dąbrowa.* W ziemi Makowskiej gniazdo ich domu, jako świadczą pisarze nasi. Jazób pisarz skarbu koronnego, deputowany do lustracyi województwa Ruskiego w roku 1629. Daniel w ziemi Rożańskiej Władysława IV. Maciej tamże Jana Kazimierza. Szymon w ziemi Nurskiej. Paweł w ziemi Ciechanowskiej Augusta II. podpisali elekcyę.

Bujakowski. Grodzkie księgi Ostrzeszowskie w r. 1594. i indziej tranzakcyą domu tego zapisały. Okolski i Paprocki o nich milczą.

Bujalski *herbu Kościesza.* I o tych ciż genealogistowie zamilczeli. Bujały w Rawskiem i koło Iłży leżą, z których imię swoje wzięli Bujalscy. Piotr z Bujał Gniewoszów Bujalski: córki jego dwie, jedna Katarzyna za Piotrem Lipskim herbu Łada, druga za Wojciechem Kozarskim. Marcyan w zakonie Soc. Jesu życie zakończył w r. 1677. Wojciech i Jędrzej w ziemi Drohickiej Jana III. Jakób Bu-

jalski Augusta II. podpisali elekcyę. Jan z Mińskiego. *Okolski tom. 3. fol.* 280. Bujalskich z trafunku wspomina.

Stanisław Bujalski na zjezdzie obywateli W. Ks. Lit. pod *Olkinikami* w roku 1700. pisał się z powiatu Oszmiańskiego. — Kazimierz Bujalski oboźny Mozyrski w tym czasie żyjący. — *Heraldyka Wielądka.*

Bujewicz. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Bujewicz Stanisław z Mińskiem podpisał się na elekcyą Władysława IV.

W roku 1700. pod *Olkinikami* wraz z innemi obywatelami W. Ks. Lit. pisali się: Stefan Bujewicz z województwa Połockiego. — Alexander z województwa Witebskiego. — *Heraldyka Wielądka.*

Bujko. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Bujko Jerzy w Wileńskiem województwie stawał na elekcyą Władysława IV. jako też i Jana Kazimierza.

Andrzej i Kazimierz, Bujko z powiatu Wiłkomierskiego, Jan mostowniczy Starodubowski w roku 1700. na zjezdzie obywateli W. Ks. Lit. pod *Olkinikami* pisali się. Stefan w roku 1763. manifest w aktach Wileńskich *de illegitimitate* trybunału podpisał. Józef Bujko na akt konfederacyi generalnej W. Ks. Lit. w roku 1764. pisał się. — *Heraldyka Wielądka.*

Roku 1788. Franciszek Bujko podsędek Liwski. — Alexy regent ziemski i graniczny tamże. — *Przypisy Krasickiego.*

Bujnicki. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. W Czerskiej ziemi Jan Bujnicki starosta Obelski dworzanin królewski pisał się na elekcyą Jana Kazimierza. Antoni Bujnicki podczaszy Płocki starosta Ducki w r. 1726.

Są także Bujniccy w księztwie Litewskiem. Z tych Józef Bujnicki miecznik i rotmistrz województwa Połockiego, Kazimierz podczaszy Czerniechowski w roku 1700. na zjezdzie pod *Olkinikami* pisali się z województwa Połockiego. Jan Bujnicki stolnik Połocki wspomina go konstytucya 1764. roku iż był wyznaczony lustratorem kwarty do królewszczyzn w powiecie Rzeczyckim. Tenże z Szymonem, Stanisławem, Andrzejem, Konstantym, Joachimem synami swemi, pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwa Połockiego. Piotr Bujnicki prezes, sędzia ziemski Połocki, kawaler orderu Ś. Stanisława. Stanisław podkomorzy Witebski, kawaler orderu Ś. Stanisława. — *Heraldyka Wielądka.*

Bujno *herbu Ślepowron*, w Podlaskiem województwie wieś leży Bujny za Drohiczynem mil dwie, z której dom Bujnów pochodzi, z tych Piotr Bujno, miał za sobą Protownę herbu Rawicz, z tej był syn Jakób, który spłodził z Ewy Brzezińskiej herbu Strzała rozdarta, Jana Kazimierza, komornika ziemskiego Drohickiego, tego syn Karol *sterilis*, i Mikołaj skarbnik, a potem łowczy Liwski, aż też pisarz ziemski i grodzki Liwski, oba z Maryanny Słuchockiej

na Słuchocinie herbu Jasieńczyk urodzeni, bywał ten drugi deputatem na trybunał Litewski, i posłem na różne sejmy, miał za sobą Barbarę Olędzką sędziankę ziemską Łukowską herbu Rawicz, spłodzoną z Maryanny Sylwji Firlejowny Broniowskiej kasztelanki Chełmskiej, z tej się został syn Józef wojski i sędzia grodzki Liwski, poseł na sejm 1730. złączył się dożywotnie z Antoniną Olszewską, herbu Ślepowron, Józefa instygatora koronnego córką, z którą zrodził córkę Annę, i synów dwóch, Ignacego i Michała. Siostra rodzona Józefa, za Bąkowskim Felixem starostą Berezańskim. Trzeci brat Karola i Mikołaja z Słuchockiej, Józef łowczy Liwski, od którego z Izlińskiej spłodzony Alexander miecznik Gostyński tego żona Jadwiga Oborska, chorążanka Liwska herbu Kolumna, synów z niej pięciu i córka jedna, druga żona Szalkiewiczowna podkomorzanka Inflantska herbu Leliwa, z tej także synów pięciu zostaje.

Floryan Bujno scholastyk Kijowski był deputatem na trybunał koronny 1790. r. z kapituły Kijowskiej. Paweł kanonik Chełmski. Franciszek Bujno podsędek Liwski 1776. roku. Michał cześnik Liwski, w tymże czasie i Alexander skarbnik Liwski teraz żyjący. — *Heraldyka Wielądka.*

Bujnowski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jan Bujnowski z sejmu w roku 1613. w województwie Sieradzkiem Poborcą naznaczony: wspominają go księgi grodzkie Ostrzeszowskie roku 1618. Stanisław w Wieluńskiej ziemi kwitnął w roku 1648.

Jan Bujnowski z województwa Nowogrodzkiego. — Józef z Mińskiego 1700. roku na zjeździe obywateli W. Ks. Lit. pod *Olkinikami* pisali się. — *Heraldyka Wielądka.*

Bukar. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Michał Bukar pułkownik pieszy na expedycyach z Moskwą za Władysława IV. stawał. Teodor z Juńcza Bukar podwojewodzy Bełzki w roku 1670. Waleryan Bukar w województwie Bracławskiem w roku 1697.

Familia ta do dziś dnia się u nas znajduje i początki swoje od bardzo dawnych czasów od Maurów prowadzi. Pierwszy w historyi znajomy Bukar był wodzem Maurów w 11*m* wieku. (Obacz Wizerunki i roztrząsania naukowe rok 1834. Część IV. stron. 27. i 28. w poezyi półwyspu Iberyjskiego.)

Zdaje się iż ród ten poźniej przyjąwszy religię Chrześcijańską rozgałęził się w Anglji i Francyi w której znakomite urzęda posiadał i łączył się z pierwszemi kraju rodzinami. Także i w Anglji familia ta na tymże stopniu i dotąd utrzymuje się. — W herbarzu znajdującym się w Bibliotece Krzemienieckiej następujący Bukarowie są wspominami o których *Niesiecki* nie mógł wiedzieć.

Adam Bukar, sędzia ziemski Żytomierski, poseł na sejm r. 1776. z województwa Kijowskiego i kawaler wstęgi S. Stanisława.

Jestto ten sam o którym Naruszewicz w dziele *Opis podróży Stan. Augusta Kr.* itd. wspomina, iż przyjmywał Króla podczas niebytności wojewody Kijowskiego, Stępkowskiego. Syn Adama Marcin Bukar miał różne nadania od Króla: jako to: cześnikowstwo i t. d. poźniej był marszałkiem Żytomierskiem i kawalerem orderu Ś. Anny drugiej klassy, ożeniony z Hańską miał dwie córki, jedną za Janem Wyleżyńskim, marszałkiem, wizytatorem, członkiem towarzystwa przyjaciół nauk i syndykiem, drugą za Bykowskim, chorążym powiatowym. Siostra Marcina była najprzód za generałem Raczyńskim, w które to małżeństwo Król się wdawał, pisząc mnogie listy do sędziego Bukara z prośbą by swą córkę wydał za Raczyńskiego, poźniej była za Nagórskim, a w ostatku za Woroniczem, bratem prymasa. Młodszy syn sędziego Bukara Seweryn (o tem wyż wspomniony herbarz nieuczynił wzmianki) Seweryn był kapitanem artylleryi Polskiej odbywszy zawód szkolny w korpusie kadetów, był adjutantem Kościuszki i kawalerem krzyża wojskowego emaliowanego (wiersz do niego w Pamiętniku Warszawskim roku 1818. przez S. Konopackiego). Poźniej był chorążym powiatu Lityńskiego. —

Bukaty *herbu Pomian.* O tych Niesiecki i inni dawniejsi autorowie nie pisali, *Duńczewski* w herbarzu T. II. stron. 170. tak o nich pisze: Bukaty *herbu Pomian*, z tą jednak odmianą, że zamiast Miecza, strzały przez ucho przewiedzionej ten dom zażywa. Znajdował się kiedyś w księztwie Inflantskiem, który na dobrach *Łubień* nazwanych dziedziczył, lecz gdy większą częścią Inflant Szwedzi od Polski, od nich zaś Moskwa przez wojnę oderwali, a zatem i dobra onych tamże położone pozabierali; w ten czas niektórzy ciężkim nieprzyjaciół przyciśnieni jarzmem, wynieśli się do Litwy. Z tych pierwszy w Litewskich krajach osiadł Stefan, mający za sobą *Pajewską* herbu Jelita, która mu powiła syna Marcina, chorążego w wojsku Polskiem, autoramentu cudzoziemskiego. Ten pojąwszy *Jenkiewiczownę*, zostawił z niej dwóch synów, Samuela i Władysława. Samuel pierwszy syn Marcina z Krystyny *Stankiewiczowny* herbu Mogiła, zostawił trzech synów, Benedykta, Teofila i Michała. Z tego domu Jana Stankiewicza, Horodniczego Mścisławskiego kawalerska rezolucya, i niezwyciężone perswazyami męztwo, podczas komendy jego w oblężonej fortecy przez nieprzyjaciela, dla wiecznej pamięci ojczyznie, zapisano na sejmie walnym w *konstytucyi* 1661. *fol.* 19. Władysław Bukaty, drugi syn Marcina, z Paszewiczowny splodził Antoniego, który temi czasy żyje *in coelibatu*. Benedykt pierwszy syn Samuela, wszedłszy w małżeńskie kontrakty z Zofią *Wolberkowną*, Sędzianką ziemi Smoleńskiej, zostawuje z niej potomstwo *in minorennitate* jeszcze będące w roku 1752. Teofil drugi syn Samuela z *Giejdrociowną* ma także potomstwo. Michał horodniczy Parnawski z Barbarą *Deszertowną*, kapitanowną wojsk jego królewskiej Mości, żyje dotąd *improlis*. Oprócz tych wyrażonych Bukatych, znajdują się jeszcze po innych województwach i powiatach, z antenatów swoich dawno zasłużonych w wojsku i rzeczypospolitej, rewolucyą Szwedzką z Inflant rugowanych, wielu godnych mężów, jakoto w województwie Nowogrodzkiem, z których jeden *coaetaneus* Marcinowi Bukatemu dziedzic na Sajetnie, wydawszy córkę za Wojnę, uczynił dziedziczką po śmierci fortuny

swojej. Jeszcze tego imienia znajdują się w województwie Mińskiem i powiecie Oszmiańskim, którzy dotychczas zostają tamże. Jest także w papiezkim alumnacie Wileńskim Antoni Bukaty, w teologji doskonały i zacny ksiądz, dalszych promocyi do honorów godny. —

Wielądek zaś w heraldyce następujących poźniejszych z tej familji wymienia. Z Benedykta Bukatego i Zofji *Wolbekowny* sędzianki Smoleńskiej zostało siedmiu synów: 1. Antoni w stanie duchownym kanclerz Wileński, proboszcz Radoszkowski, był kilkakroć deputatem na trybunał duchowny W. Ks. Lit. i komissarzem cywilno wojskowym województwa Mińskiego. 2. Kazimierz po zniesieniu zakonu Jezuickiego, był kusztoszem Żmudzkim, i proboszczem Szawelskim, w przeszłym roku zmarły, kilkakrotnie także dopełniał funkcyi deputackiej na trybunał duchowny. 3. Ignacy rotmistrz Oszmiański, już zeszły z tego świata. Jan z *Ossędowskiej*, zostawił syna Aloizego, i dwie córki. Pierwszy ożenił się z Barbarą *Glińską* pułkownikowną wojsk W. Ks. Lit. odbył sędziowską funkcyą na trybunał główny W. Ks. Lit. z księztwa Żmudzkiego. Z ostatnich jedna była poślubiona Hutorowiczowi w powiecie Oszmiańskim. Druga jest za Bejnartem w księztwie Żmudzkiem. 4. Tadeusz biskup Tespieński, suffragan i kanonik Żmudzki, infułat Szydłowski, kawaler orderu S. Stanisława, dopełniał obowiązki obywatelskie w deputacyach na trybunał duchowny. 5. Onufry w zakonie *Scholarum Piarum* teolog J. K. Mci. 6. Jan zmarły w wieku młodzieńczym. 7. Franciszek kawaler orderów Orła białego, i S. Stanisława, który służywszy ojczyznie przeszło lat dwadzieścia trzy przy dworze Angielskim, świeżo zakończył urząd posła extraordynaryjnego, i ministra pełnomocnego J. K. Mci i rzeczpospolitej. Wyznaczonym jest teraz komissarzem skarbowym W. Ks. Lit. pojął Barbarę *Prozorównę* wojewodzankę Witebską, z której ma córkę żyjącą Zofią.

Michał brat Benedykta zostawił syna Tadeusza od lat kilkunastu sekretarza legacyi, a teraz sprawującego interessa rzpltej w Anglji, oraz córkę Annę, zaślubioną Ignacemu Pawlikowskiemu szambelanowi J. K. Mci. —

Bukojemski *herbu Nałęcz.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Bukojemski Hryczko ziemianin Wołyński w roku 1528. o czem metryka Wołyńska.

Jan Bukojemski pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z powiatu Wiłkomierskiego. Józef Bukojemski horodniczy Zwinogrodzki. Inny Józef wice-regent sądowy Winnicki w tym czasie żyjący. — *Heraldyka Wielądka.*

Bukowski *herbu Bończa.* Z Bukowa się piszą. Mikołaja syn Franciszek wice-regent Sanocki, Kazimierz łowczy Podolski, sędzia grodzki Sanocki, deputat na trybunał koronny w roku 1727. żona jego Rossowska, synowie z niej Stanisław, Józef i Marcin. Marcellin z Łęczyckiem Władysława IV. Maciej i Stanisław z Płockiem, Władysław, Albrycht, Krzysztof z Wileńskiem Jana Kazimierza podpisali elekcyę. Jan o którym konstytucya w roku 1611.

Ignacy Bukowski podczaszy Bełzki. Piotr na zjeździe obywateli W. Ks. Lit. pod *Olkinikami* w roku 1700. z powiatu Oszmiańskiego, i Andrzej Bukowski podczaszy Czerniechowski z województwa Smoleńskiego pisali się. Franciszek Bukowski pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z Kowieńskiego powiatu. Antoni i Michał Bukowscy też elekcyą podpisali z ziemi Łomżyńskiej. — *Heraldyka Wieładka.*

Bukowski *herbu Jastrzębiec*, o tych że są w powiecie Pińskim wspomina *Kojałowicz in MS.*

Bukowski *herbu Osorya.* Z tych N. Bukowski z Heleną Leszczyńską miał córkę Barbarę za Kobielskim i synów trzech: Konstantyn z Sobolewską *sterilis.* Karol najprzód z Zofią Rosowską miał Jana, Pawła Jezuitę, i Annę Wisłocką, potem z Trembecką i z tej zostawił potomstwo. Trzeci Józef chorąży Sanocki, strażnik polny wojskowy, żona jego Barbara Gumowska. Jerzy łowczy Sanocki, miał za sobą Odrzywolską, z niej trzech synów: Antoniego, Michała, i Franciszka, i córkę Łaszewską.

Jerzy Bukowski tenże sam pewnie, o którym *Niesiecki* wyraził, iż był łowczym Sanockim i miał za sobą *Odrzywolską*, za panowania Augusta III. został potem kasztelanem Sanockim. Tego synowie Michał Ozorya z *Bukowa* Bukowski stolnik Sanocki był najpierw deputatem na trybunał 1751. roku, potem posłem na sejm konwokacyi 1764. roku z Ruskiego województwa, podpisał także *pacta conventa* Stanisława Augusta Króla, nareszcie został podkomorzym Sanockim. Drugi brat tegoż Franciszka kasztelanic Sanocki, pisał się i był posłem na tęż elekcyą 1764. roku z województwa Ruskiego, tenże sam zda mi się potem stolnik Sanocki 1776. roku. Jan Bukowski cześnik Sanocki 1765. roku pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla. Ignacy Bukowski generał adjutant J. K. Mci był posłem na sejm 1768. roku z ziemi Sanockiej. — *Heral. Wieładka.*

Krasicki zaś przydaje: Bukowski kasztelan Sanocki (zapewne wyżej wspomniany Jerzy) spłodził synów trzech i córki, jedna za Łaszewskim cześnikiem Sanockim, druga za Rudzkim, trzecia Panną: z synów Antoni kasztelan Sanocki z *Morskiej* oprócz syna młodo zmarłego zostawił cztery córki. Z tych jedna za Bukowskim, druga za Humieckim, trzecia i czwarta Panny. — Michał podkomorzy Sanocki miał potomstwo synów trzech Jerzego, Jana i Marcina i córkę jedną. — Trzeci jako brat Franciszek Bukowski stolnik Sanocki, z *Szymanowskiej* wdowy miał synów dwóch. —

Bukowski *herbu Poraj.* Paprocki i Okolski o nich niepisali. —

Bukowski *herbu Szaszor*, w województwie Ruskiem. Paprocki, ani Okolski o nich nie namienił. Wojciech dziedzic na Jabłonicy Bukowski, miał za sobą Brzezińską, syna z nią Michała, i córkę Maryannę za Jerzym Morskim, stolnikiem Czerniechowskim. Michał miał za sobą Małujownę.

Walenty Bukowski komornik Radziejowski, w ziemi Zakrocimskiej w roku 1620. Paweł Bukowski w województwie Rawskiem w roku 1670. Bonawentura, Mikołaj i Stanisław z Łęczyckiego w roku 1697. podpisali elekcyą Augusta II.

Bukraba. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Teodora Bukrabę podsędka Brzeskiego w komput swoich dobrodziejów włożyło kollegium nasze Brzeskie Litewskie. Stefan z Pińskiem Władysława IV. Krzysztof z Brzeskiem Jana III. podpisali elekcye.

Leon Bukraba P. S. i Wiktoryn z województwa Brzeskiego Lit. Kazimierz z powiatu Pińskiego. Krzysztof Bukraba podstoli Starodubowski z województwa Mińskiego w roku 1700. na zjeździe obywateli W. Ks. Lit. pod *Olkinikami* pisali się. — *Heraldyka Wielądka.*

Bułakowski *herbu Prawdzic.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jak siła temu domowi powinna ściślejsza obserwa zakonu Ś. Franciszka OO. reformatów, ztąd każdy pozna, że ją pierwszy przyjąwszy W. ksiądz Benedykt Bułakowski zakonu ordinis minorum, i drugich swym przykładem do tejże pociągnął, i za konsensem stolicy apostolskiej, pierwszy ją do Polski wprowadziwszy rozkrzewił w roku 1617. *Damalewicz in Archiep. Gnesnen.* Zakon też nasz ozdobili, Stefan, Jan i Józef Bułakowscy, z których Jan fortuną się swoją podzielił z Kaliskiem kollegium w r. 1659. Wojciech pisarz grodzki Kaliski, Stanisław podczaszy Poznański, człowiek bez przysady, reputacyi wielkiej, częścią dla szczerego czoła, i mowy samym kandorem gadającej, częścią dla rzadkiej w ojczystych prawach biegłości, złączył się był z Anną Kozmińską, z której córka Wiktorya dostała się Radzewskiemu herbu Łodzia, podkomorzemu Poznańskiemu. Syn zaś z tejże Jędrzej, gdy sobie wielkiemi przymiotami swemi zniewolił serce Augusta II. Króla, od niego do Cara Moskiewskiego w legacyi wysłany, odprawiwszy ją z niemałą osoby swojej estymacyą, i upominkami udarowany, gdy się nazad powraca; od tegoż samego, którego z Moskiewskiej niewoli wyprosił, okrutnie zabity.

Bułhak *herbu Syrokomla.* W Nowogrodzkiem, Mińskiem, i Słonimskiem kwitną. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Z tych Stanisław sędzia grodzki Mozyrski. Marcin i Piotr z Mińskiego Władysława IV. Maciej podczaszy Słonimski z Słonimskiego, Stanisław miecznik Mozyrski z Mińskiego Jana Kazimierza, Jerzy Nowogrodzki, Jerzy Bułharyn cześnik Siewierski z Nowogrodzkiego, Dominik z Słonimskiego, Wincenty z Mińskiego Jana III. podpisali elekcye. Jan Floryan stolnik Słonimski przydany *ad*

Consilia marszałkowi konfederacyi Sendomierskiej. Jędrzej Bułhak podstarości grodzki Słonimski w roku 1726. i cześnik. Jan w Poznańskiem w roku 1697. Są i w Moskwie Bułhakowie jako ma *Bielski fol.* 774.

Jerzy Bułhak biskup Piński i Turowski, opat Supraślski za panowania Augusta III. Jan stolnik i sędzia kapturowy powiatu Słonimskiego. Marcin rotmistrz i poseł województwa Nowogrodzkiego. Franciszek z powiatu Orszańskiego pisali się na elekcyą Stanisława Augusta Króla. Józef podczaszy z powiatu Lidzkiego. Stanisław oboźny Smoleński. Adam cześnik, i Józef Bułhakowie podczaszy Słonimscy 1768. roku. Jozafat biskup Turowski koadjutor Piński w tym czasie żyjący. Są także Bułhakowie tegoż herbu, którzy się do Moskwy przenieśli.

Z tych Jakób Bułhaków, który będąc jeszcze sekretarzem legacyi Imperatorowej Rossyjskiej Katarzyny II. otrzymał indygenat na sejmie w roku 1763. o czem świadczy *konstytucya fol.* 796. w te słowa: ,,Ponieważ ur. Jakób Bulhak sekretarz legacyi Naj- ,,jaśn. Imperatorowej Jmości całej Rossyi, jest tegoż herbu *Se-* ,,*rokomli* i imienia urodzonych Bułhaków, w Wielkiem Księztwie ,,Litewskiem ziemskiemi possessyami, i urzędami są zaszczyceni, ,,zaczem przerzeczonego urodz. Bułhaka sekretarza legacyi Ros- ,,syjskiej, tak przez wzgląd jednego herbu, i imienia z naszemi ,,obywatelami urodzonemi Bułhakami, jako też i z życzeń skon- ,,federowanych stanów, przez wzgląd talentów i zasług jego, do ,,społeczności i obywatelstwa rzeczpospolitej naszej chętnie przyj- ,,mujemy, i jako obywatela naszego rekognoskujemy.“ Tenże Jakób Bułhak był potem posłem pełnomocnym w *Stambule*, gdzie interessa Monarchini swojej pilnie dopełniał, za co prócz znacznych i kosztownych prezentów, udarowała go kilką tysięcy poddanemi. Wkrótce wysłany został do dworu Polskiego na ministra zastępując miejsce JP. Stachelberga. W tym kraju znany dobrze z wielkich talentów i przymiotów, uprzejmy, w każdym dla siebie znajdował szacunek i przyjaźń. — *Heral. Wielądka.*

Bułharyn. Ten dom starodawny *Paprocki*, *Okolski* i *Niesiecki* przez niewiadomość opuścili. *Kuropatnicki* w §. II. o familiach rodowitej szlachty Polskiej i W. Ks. Lit. w rzędzie nazwisk umieszcza. — *Wielądek* zaś pisze iż czytał o tym godnym domie w prowincyi W. Ks. Lit. znajdującym się, na urzędach i funkcyach publicznych w ojczyznie swojej dystyngwującym się. Z tych Paweł Bułharyn krajczy Wołkowyski w r. 1761. był posłem na sejm z województwa Smoleńskiego, a roku 1764. marszałkiem kapturowym i posłem z województwa Inflantskiego na sejm elekcyi. Tadeusz z powiatu Wołkowyskiego poseł. Kazimierz starosta Trzciński. Antoni, Jan Józef chorąży Mozyrski, podwojewodzy Nowogrodzki z Wołkowyskiego pisali się na elekcyą Stanisława Augusta Króla. Tudzież Mikołaj Bułharyn wprzód miecznik, a potem podkomorzy Wołkowyski kawaler orderu S. Stanisława na tęż elekcyą pisał się. Michał Bułharyn pisarz ziemski Wołkowyski w roku 1766. był deputatem na trybunał W. Ks. Lit. w Wilnie, powtórnie w r. 1779. tyż komissarzem w komissyi skarbowej W. Ks. Lit. w roku 1777. także konsyliarzem rady nieustającej. Józef podstoli

Wołkowyski, w tym czasie żyjący. Paweł Bułharyn wprzód podkomorzy Latyczewski, a potem podkoniuszy W. Ks. Litewskiego. —

Bułyha. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Bułyha Maxym w Zaporowskiem wojsku męztwem i wiernością ku rzeczypospolitej zasłużony, w nadgrodę wziął wieś Hajsin na Ukrainie, *Jure Feudali*, przez konstytucyą sejmową w roku 1661. *fol.* 65. kędy mu przydają urodzony.

Krasicki w przypisach utrzymuje iż wspomniony Maxym Bułyha nobilitowany był roku 1659. a w roku 1661. miasteczko Hajsyn prawem lennem otrzymał. —

Buńkowski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jan Buńkowski chorąży Malborski, którego dobroczynnością szczyci się nasze kollegium Gdańskie. Walenty, Wojciech i Szymon w Płockiem stawali na elekcyą Jana III.

Buono de. Indygenat dla swych zasług otrzymał na sejmie tak w koronie, jako i W. Ks. Litewskiem 1676. *fol.* 63. *praevia deductione Originis Szlachectwa swego, et Juramento fidelitatis*, na drugim sejmie.

Burba. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Piotr Burba pisarz ziemski Żmudzki w Żmudzi, pisał się na elekcyą Jana Kazimierza.

Jan Burba strażnik Żmudzki w roku 1769. — Antoni sędzia Szawelski, roku 1778. — Jan pisarz grodzki Starodubowski. — *Przypisy Krasickiego.*

Burdan. Z Rawskiem województwem Marcin Burdan podpisał elekcyą Jana III. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał.

Burgrafski *herbu Brochwicz 2do.* Pod Ostrogiem Jan Burgrafski tego herbu w roku 1680. kwitnął. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał.

Burkacki *herbu Odrowąż.* Jan Burkacki ojczyznie dobrze zasłużony, męztwem i odwagą na różnych expedycyach, co o nim wspomina konstytucya w r. 1631. *fol.* 49. Adam najprzód podstoli i deputat na trybunał koronny. *Tylkowski w życiu B. Stanisława:* potem podczaszy Czerniechowski, o którym konstytucya sejmowa w r. 1662. *fol.* 31. Adam sędzia Nowogrodzki, poseł na sejm w roku 1667. *Constit. fol.* 27. i 1670. *fol.* 24. Sebastyan w Sendomierskiem stawał na elekcyą Jana III. Stanisław w województwie Inowrocławskiem, Jan w ziemi Dobrzyńskiej, Adam w ziemi Ciechanowskiej podpisali elekcyą Augusta II. I o tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał.

Burnak *herbu Dołęga.* W Płockiem województwie piszą o nich nasi pisarze.

Burski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Bursk' Jędrzej w ziemi Zakrocimskiej Poborca łanowego w roku 1588. z sejmu naznaczony. *Constit. fol.* 504. Walenty w województwie Inowrocławskiem, Jan w ziemi Ciechanowskiej. Walenty pisarz grodzki Włodzimierski, podpisali elekcyą Augusta II.

Bazyli Burski w roku 1763. pisał się na manifest z innemi obywatelami *de illegitimitate* trybunału W. Ks. Lit. w Wilnie. Adam Burski z województwa Sendomierskiego. Franciszek i Walenty Bursey z ziemi Ciechanowskiej pisali się na elekcyą Stanisława Augusta Króla. — *Heraldyka Wielądka.*

Burwil. Jan Burwil za towarzysza długo w wojsku Polskiem służywszy dla męztwa swego nobilitowany. O czem konstytucya sejmowa w roku 1662. *fol.* 40. Bodaj nie masz i Burwilów w Łomżyńskiem. Paprocki i Okolski o nich nie mógł wiedzieć.

Bury. W Litwie osiedli, Tomasz Bury skarbnik Smoleński podcywon Retowski w Żmudzkiem, Kazimierz w Orszańskiem na elekcyą Jana III. pisali się.

W roku 1788. Bury (Jan) sędzia Bracławski. — *Przypisy Krasickiego.*

Burzec. W Pińskiem Teodor Burzec podpisał się na elekcyą Jana Kazimierza. Paprocki i Okolski o nich nie pisał.

Burzymowski *herbu Lubicz.* W Sendomierskiem i w księztwie Litewskiem rozrodzeni. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał.

Jerzy Burzymowski sędzia ziemski Lidzki koło roku 1765. — *Heraldyka Wielądka.*

W roku 1788. Tadeusz Burzymowski sędzia Słonimski. — *Przypisy Krasickiego.*

Burzyński *herbu Pobog.* W ziemi Wiskiej possessyonaci. Z tych Jan, o którym konstytucya świadczy w roku 1576. *fol.* 261. O Stanisławie druga w roku 1613. Wojciech z tejże ziemi podpisał elekcyą Władysława IV. Stanisława córka za Janem Brochowskim.

Burzyński *herbu Strzemię.* W Krakowskiem województwie. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jan Burzyński burgrabia Ostrzeszowski w roku 1431. jako świadczą grodzkie księgi Ostrzeszowskie. Jan z Wierniku, o którym *Melanius* w roku 1634. Jakób generał w królewskiem wojsku w roku 1599. *Walicki.* Adryana syn Zygmunt. Zygmunt brat Adryana: córka jego z Anny Romerówny z Zbigniewem Chwalibogiem zaręczona. Jan stolnik Nowogrodzki w Sendomierskiem w roku 1670. syn jego Michał. Jędrzej w Krakowskiem w roku 1697.

Burzyński *herbu Trzywdar.* Na Podolu osiedli. Z tych Stanisław kanonik Łucki deputat na trybunał koronny w roku 1611. Antoni deputat z Podolskiego na tenże trybunał w r. 1718. Katarzyna Prochańska żona Burzeńskiego. Józef mąż waleczny we Lwowie odpoczywa w kościele OO. Bernardynów.

Są także Burzyńscy w księztwie Litewskiem. Z tych Konstanty cześnik, Stanisław krajczy Smoleńscy z województwa Smoleńskiego. Michał z *Burzyna* z powiatu Orszańskiego, Teodor z województwa Brzeskiego Lit. w roku 1700. na zjezdzie obywateli W. Ks. Lit. pod *Olkinikami* pisali się. Stanisław Antoni z *Burzyna* Burzyński instygator W. Ks. Lit. poseł z województwa Smoleńskiego na konwokacyą w roku 1733. tenże sam był potem kasztelanem Brzeskim Litewskim. Franciszek wojski Włodzimierski pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla. Tadeusz Burzyński kasztelan Smoleński, był posłem extraordynaryjnym do Anglji w roku 1773. marszalkiem trybunału W. Ks. Lit. w roku 1766. Walenty Burzyński podczaszy Owrucki, a potem stolnik Kijowski był deputatem na trybunał z województwa Kijowskiego 1776. r. Dominik cześnik Oszmiański. Ignacy Burzyński starosta Brasławski orderów Orła białego i S. Stanisława kawaler, którego przymioty, i wielkie talenta czyniły w obywatelstwie miłym, i ojczyznie swej, na wielu funkcyach pożytecznym, mający w małżeństwie córkę Zaby wojewody Połockiego. — *Heraldyka Wielądka.*

Burzyńskich na Wołyniu braci trzech: pierwszy cześnik miał za sobą *Hincką*, drugi skarbnik Kijowski bezżenny dziedzic na Troszny, trzeci także bezżenny. — Burzyński kasztelan Smoleński wstąpił do zakonu Jezuitów spuściwszy krzesło synowi który następuje. Podał do druku księgę *Krótkie Zebranie sejmów Polskich.* — Tadeusz Burzyński kasztelan Smoleński marszałek trybunału Litewskiego w roku (1766.) Poseł od rzeczypospolitej do Angiji i Hollandyi w roku 1769. (1773.) złączył się z *Platerówną* po Hilzenie. — Roku 1770. wziął województwo Mińskie, spuściwszy wprzód kasztelanią Smoleńską gdy w charakterze posła do Angielskiego dworu wyjeżdżał. Umarł we Florencyi gdy z poselstwa do ojczyzny powracał roku 1773. — Franciszek skarbnik Krzemieniecki. — *Przypisy Krasickiego.*

Busiński *herbu Grzymała.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. W Kaliskiem, Rawskiem, Sieradzkiem kwitnęli. Z tych Jan biskup Nazareński, suffragan Gnieznieński, i pierwszy fundator tej suffraganji, umarł w roku 1541. co o nim świadczy nadgrobek jego w Gnieznie, który wypisał *Starowolski.* Jadwiga Busińska żona Jana Przeborowskiego, której donacyą zeznał mąż na Przeborowie i Drożdżynie w roku 1574. w księgach grodzkich Ostrzeszowskich. Bartłomiej laudum województwa Sieradzkiego przeciwko Rokoszanom podpisał w roku 1607. Stanisław, o którym konstytucya 1611. *fol.* 12. Barbara Adama Wierusza Waliknowskiego

małżonka w roku 1701. Franciszek Busiński z Wolskiej urodzony kwitnął temi czasy.

Buszkowski *herbu Osorya.* W Sendomierskiem o nich powiadają, ale Łukasz Buszkowski z Kujawskiem Władysława IV. podpisał elekcyą.

Kazimierz z *Buszkowic* Buszkowski cześnik Bracławski pisał się na elekcyą Augusta II.

Butkiewicz *herbu Jastrzębiec. Kojałowicz in MS.* kładzie w kraju Orszańskim, zkąd jedni do Żmudzkiego księztwa, drudzy do Kijowskiego województwa przenieśli się, drudzy do Trockiego w powiecie Grodzieńskim. Szymon Butkiewicz cześnik Starodubowski, brat jego stryjeczny Jan, zostawił z Sawickiej dwóch synów, Tomasza Kazimierza, skarbnika Lidzkiego, i Zacharyasza: ztemwszystkiem, jam od jednego z tej familji słyszał, że się herbem Trzaska pieczętują, i pisałem o nich pod **Budkiewicz.**

BUTLER HERB.

O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Koszyk w herbie noszą, różnym kwieciem nałożony. *MS. o Familiach Pruskich* powiada że w herbie jest Kosz o jednem uchu, gronami winnemi nałożony, w hełmie trzy pióra strusie czerwone, od siebie rozdzielone, na średniem z nich trąba myśliwska żółta. — Butlerów jednak w Anglji, Cambdenus w Brytanji od siebie do druku podanej, taki herb wyrazil: na tarczy pięć sztakietów jakie więc przy forteczch stawają, koleami do góry obrócone, złotego koloru, nad niemi zaś pole niebieskie. Na hełmie bodaj nie pióra strusie. Z Anglji do Kurlandyi najprzód przyniesiony, z tej zaś do Polski. W Anglji jak kiedyś kwitnął; krótko namienię, czegom się po różnych doczytał autorach. A najprzód Butlera Edmunda, w Hibernji barona, *Vadingus* kładzie pod rokiem 1269. luboć się w roku pomylił: to jednak pewna, co o nim przydaje. W Klonmelji w kościele Franciszkań-

skim zwyczajnem nabożeństwem słuchał mszy Ś. gdy mu znać dano, że sąsiedzcy zawaśnieni Panowie, jego własne dobra wielkim tłumem ludzi najechali, i łupili, nie zmieszany najmniej tą nowiną Edmund, więcej sobie Boskie, niż ziemskie rzeczy ważąc, jakby o niczem nie wiedział, z takąż pilnością zaczętej mszy dosłuchał, która jak się skończyła, z nie wielką garstką krewnych i sług swoich adwersarzom zastąpił, i wyparowawszy ich, wszystkę zdobycz odebrał. *Vadingus tom.* 2. *num.* 12.

Butler Jakób pierwszy Ormanji, albo jako *Cambdenus* chce Ormandyi (teraz Ormondyi) hrabia w Hibernji, od Edwarda III. Króla Angielskiego deklarowany w r. 1326. będąc przedtem hrabią Typperarji, czego z historyi Królestwa Hibernji dochodzi *Vadingus in Annal. Minor. tom.* 2. *sub. ann.* 1336. *num.* 37. Cambdenus jednak, to o Edmundzie Butlerze pisze, i Edwarda II. nie trzeciego liczy. O tem zaś Jakóbie świadczy, że go Henryk VI. na hrabstwo Sarisburskie wyniósł. Że był gubernatorem całej Hibernji za Henryka VI. tenże Jakób; wspomina *Vadingus* pod rokiem 1300. *num.* 16. bodaj nie był i cześnikiem królewskim w Anglji: bo na liście fundacyi, kędy pałac swój Karygeński na klasztor Minorytom darował i obrócił, już go nie Jakóbem zowią, ale Pincernam. *Haroldus num.* 5. Tej potem fundacyi syn jego Jakób hrabia dokończył, i do swojej perfekcyi przyprowadził.

Gwilhelm Butler prowincyał zakonu Minorytów w Anglji roku 1410. mąż uczony i księgami od siebie wydanemi wsławiony. *Haroldus in Epit. num.* 5. *anno* 1410. *et* 1414. *num.* 2. Tomasz Butler hrabia Ormandyi, o którym *Cambdenus.* Jak się potem do Kurlandyi przenieśli; kwitnął w roku 1630. Jerzy Butler biskup Samaryi, suffragan Inflantski, *Goldonowski in Bractwo.* I mnie się dostało czytać listy książęcia Kurlandzkiego w roku 1579. pisane, w których wzmianka o Butlerach.

W koronie zaś naszej pierwszy Jakób Butler szlachcic Irlandzki, odwagą na różnych expedycyach i wiernością ku Królowi Zygmuntowi III. i rzeczypospolitej zasłużony na sejmie Warszawskim w r. 1627. indygenat otrzymał: *praevio juramento fidelitatis*, o czem konstytucya *fol.* 15. a że był mąż właśnie do wojny urodzony, zaczem na wojnie Pruskiej rycersko stawał. Dla tego *in vim* zasług kazała mu rzeczpospolita wyliczyć dwadzieścia i pięć tysięcy *Constit. fol.* 1635. *fol.* 29. I w wojsku Cesarskiem żołd prowadził, z pułkownika szarżą; kędy będąc przy epugnacyi Misnji między inszemi łupami, kość S. Pawła apostoła prawie całą,

podobno żebro, gdy jego żołnierze między rozwalinami murów dziekanji katedralnej, kiedyś w ścianie zamurowaną znaleźli; on jej dostał, i do Polski z sobą przywiósłszy Władysławowi IV. Królowi ofiarował. Władysław zaś w kościele Krakowskim Ś. Piotra, wieczną darowiznę złożył w roku 1633. *Hist. Coll. Cracovien. Soc. Jesu.*

Gwalter Butler pułkownik w wojsku Cesarskiem w roku 1634. Walenszteina zdradę odkrył i przytłumił. *Cluv. Epit. fol.* 797. Stefan z Beblu Butler kapitan rzeczypospolitej, tak się podpisał z Inflantczykami na elekcyą Jana Kazimierza, domyślam się że to był syn Jakóba o którym się mówiło.

Gwilhelm Gottard Butler podkomorzy koronny, Pryński, Nowski starosta, w wojsku koronnem wiek swój przepędziwszy, na ten sobie honor zasłużył. Wspomina go konstytucya w roku 1661. *fol.* 4. obersztercm, druga już generałem, kędy jego piechoty cudzoziemskiej liczono tysiąc sto siedmdziesiąt i cztery. To w nim najchwalebniejsza, że odrzuciwszy herezyą, prawowierną wiarę przyjął: *Scrutin. Veritatis P. Hacki*, w której życia tego dokonał w r. 1678. Miał za sobą Konstancyą z Wodynia Wodyńską herbu Kościesza, z której synowie Marek i Jan.

Marek Butler na Miedzylesiu i Opolu podkomorzy Drohicki starosta Pryński, pułkownik królewski, o którym częsta wzmianka w konstytucyach koronnych: jako to z sejmu w roku 1678. deputowany był do rozgraniczenia między dobrami królewskiemi i podkomorzego Bielskiego *Constitut. fol.* 7. *et* 38. z sejmu 1683. komissarz do rozgraniczenia i czynieni asprawiedliwości między województwy Mazowieckiem i Podlaskiem i księztwem Pruskiem *Constitut. fol.* 11. także do traktowania z Carami Moskiewskiemi o pokoju wiecznym *Constit.* 1690. *fol.* 2. a w roku 1685. posłem będąc na sejm, z tamtąd uproszony do rewizyi metryki koronnej. *Constit. fol.* 8. Syn jego Alexander starosta Pryński, a potem Drohicki, poseł województwa Podlaskiego ziemi Drohickiej podpisał konfederacyą generalną po śmierci Jana III. miał za sobą Konstancyą Krassowską podkomorzankę Mielnicką herbu Jastrzębiec, z tej był syn Antoni który z Franciszki Szczuckiej spłodził trzech synów Michała Prońskiego, Józefa Witagolskiego i Alexandra Mielnickiego starostów, z których ostatni pojął Katarzynę Granowską starościankę Jabłonowską. Któryś też z Butlerów był opatem Witowskim. Konstancya Butlerowna żona Bartłomieja Giesebawa. Jan Butler starosta Nowski, pułkownik królewski, z sejmu w r. 1678. komissarz do uznania pretensyi od Brandeburczyka. *Constit. fol.* 12. był potem kasztelanem Podlaskim, miał za

sobą Zelecką łowczankę koronną. Są i w Wielkiejpolszcze Butlerowie, i podobno tym się herbem szczycą, którym i w Anglji Butlerowie, jakom wyżej mówił.

Alexander hrabia Butler starosta Mielnicki był posłem na konwokacyą po Auguście III. oraz pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z ziemi Mielnickiej. — Ignacy miecznik-Wiłkomierski. — *Heraldyka Wielądka.*

Butowcowicz *herbu Godziemba.* Z Paprockiego i Okolskiego kładzie ich *Duryewski* pod tym herbem, alem ja w żadnym autorze z tych znaleźć nie mógł.

Krasicki w przypisach dodaje: że mógł ich znaleźć *Niesiecki* w konstytucyach *Vol. I. fol.* 70. gdzie na sejmie Horodelskim nadany herb *Godziemba* Stanisławowi Butowcowiczowi. —

Butowd *herbu Gryf.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Butowd między Panami Litewskiemi na ten czas przedniejszy w roku 1401. na zjezdzie Wileńskim wieczną przyjaźń Litwy z Polską pokombinował, i podpisał, a potem na sejmie Hrodelskim przyjął na siebie i na dom swój herb Gryf. *Lascii Statut. fol.* 128. *et* 127. *Stryjkowski fol.* 543. *Paprocki w Gniazdzie fol.* 1174. Ztąd podobno potomstwo jego, coś trochę w imieniu odmieniwszy Bitowtami się piszą. Z tych Mikołaj sędzia grodzki Upitski poseł na konwokacyą pod interregnum roku 1632. tenże z sejmu w roku 1638. komissarz do rozgraniczenia między Upitską ziemią i Kurlandyą *Constit. fol.* 26. Kazimierz podczaszy Witebski, podpisał elekcyą Jana III. z ziemią Upitską.

Butowiecki *herbu Ogończyk. Paprocki* i *Okolski* świadczą o nich że są w Radomskim powiecie.

Butrym *herbu Starża.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Ten na sejmie Hrodelskim herb Starża przyjął w roku 1413. *Stryjkowski fol.* 542. *Lascii Statut. fol.* 127. Zostawszy zaś w roku następującym marszałkiem Litewskim, gdy mniej ostrożnie ludzie jego na Żuławach pod Gdańskiem postępują sobie, od Krzyżaków w niewolą był wzięty. *Cromer lib.* 18. *Stryjkowski fol.* 545. Butrym jak wielkiej w Żmudzi fortuny, tak nie mniejszej u swoich powagi, a do tego dowcipu przepolerowanego, przez długie Europejskiego świata peregrynacye, za Zygmunta W. Ks. Litewskiego, do unji przeszkadzał z koroną, o czem *Stryjkowski fol.* 572. Stefan w Żmudzi podpisał się na elekcyą Jana Kazimierza.

Wielądek w heraldyce obszernie o familji tej pisze; a lubo za daleko początków jej sięga ażeby opis ten za pewny uważać można, — jednak gdy wiele w nim ciekawych rzeczy znajduje się, umieszczam go tu całkowicie. —

Butrym czyli *Butrymowicz* herbu *Starża*. Jest dom pochodzący z tej szlachty albo rycerstwa, którzy w kilkaset osób pod wodzem Palemonem z Włoch około roku 924. przyszli do Litwy i po większej części na Żmudzi lokowali się, niewiadomo zaś i wiedzieć wcale trudno, jakiego herbu ta szlachta, rycerstwo z Włoch przybyłe używała, jest tylko tradycya, że sam wódz Palemon i niektórzy z tej szlachty mianowicie Prosper Cesarianus używali herbu z Włoch przyniesionego *Columna* nazwanego, być zaś to może, że jako herb nic innego nie jest, tylko znak pod który wiele się osób gromadzi, jak teraz nazywają sztandar, tak i ta cała dywizya czyli liczba rycerstwa z Palemonem przybyła, mogła mieć jeden swój znak czyli herb *Columna*. Gdy zaś to rycerstwo rozdzieliwszy się i osiadlszy po Żmudzi i Litwie do zwyczaju krajowego stosować się musiało, a obrządki pogaństwa (jako się wyraża w przymierzu Litwy z Koroną w Hrodlu zaszłem) niedozwalały szlachcie Litewskiej używać znaków czyli herbów, przeto z tej przyczyny szlachta Litewska nie miala wcale, albo też nie używała żadnych herbów, aż do czasu, w którym Władysław Jagiełło zaczął panować w Polszcze, a brat jego Witold czyli Alexander był książęciem Litewskim, w ten czas bowiem ci dwaj panujący bracia, starając się złączyć jak najściślej Litwę z koroną, pracowali około unji na sejmie czyli zjezdzie powszechnym w mieście Hrodlu nad Bugiem, a tak wypadło im nie tylko kraje połączyć, ale obywatelów i szlachtę obydwóch krajów po bratersku zjednoczyć, przeto szlachta Litewska będąc już światłem religji chrześcijańskiej obdarzona i nie mając na przeszkokzie obrządków pogańskich, które im używać herbów niedozwalały, przyjęli znaki broni czyli herby do swoich imion takież same, jakich szlachta Polska używała, co jest obszerniej wypisano w przywileju Władysława Króla Polskiego i Witolda Alexandra księcia Litewskiego, tudzież w akcie przymierza Litwy z Koroną pod rokiem 1413. dnia drugiego Października, w miasteczku wyżej wspomnionem Hrodle zaszłem, tam tedy dom Butrymów przyjął herb *Topory*, który poźniej nazwano *Starżą*, to jest: jeden Topor na toporzysku stojący, w polu czerwonem, a w hełmie topór drugi, rogiem ostrza na dół wsparty; tego tedy herbu dom ten aż dotąd używa. Butrym który znajdował się na zjezdzie w Hrodlu był ze Żmudzi, gdy ten dom największe tam miał swoje possessye, imie jego na chrzcie wzięte jakie bylo nie ma wiadomości, to tylko pewna, że w roku 1414. był marszałkiem Litewskim i znajdowal się na Zulawach pod Gdańskiem, w wyprawie przeciwko Krzyżakom, gdzie nieostrożnie z ludzmi swemi postępując, był w niewolą od nieprzyjaciól wzięty: Jerso Butrym czyli Jarzy około roku 1432. gdy po zejściu Witolda Alexandra księcia Litewskiego, Krzyżacy będąc niechętni unji Litwy z Koroną, przeszkadzali, ażeby to złączenie się nie wzmacniało, nakłonili niektórą szlachtę Litewską, że przysięgli byli Świdrygiełtowi, a potem gdy Zygmunt na księztwie Litewskiem utrzymał się, ci szlachta za rozgrzeszeniem czyli bullą Biskupa Krakowskiego Zbigniewa, przysięgali znowu Zygmuntowi, a to w przytomności Ludwika kommendatora Toruńskiego i kilku innych Krzyżaków, którzy starali się postanowienie między Litwą i Polakami wniwecz obrócić, a do tego im pomagal wspomniony Jerzy Butrym, mąż wielkiej dzielności, i który wiele krajów

postronnych był zwiedził: około roku 1493. i poźniej różne akta w metrykach Mitewskich znajdujące się wspominają Butrymów Stanisława, Marcina i Piotra, tudzież wiele innych imion, a około roku 1513. Butrym Jakóbowicz zaczął się pisać Niemiryczem, a to jak tradycya niesie z tej przyczyny, iż ojciec jego Andrzej Butrym wojewoda Kijowski komenderował wojskiem Polskiem i Litewskiem pod Smoleńskiem, przeciwko Moskalom, gdzie w stoczonej potyczce, gdy Moskale przegrywając wołali mir, mir, to jest: pokój, Butrym na czele wojska znajdując się, i widząc swoją pewną wygraną, odpowiedział nie mir, nie mir, to jest nie pokój, nie pokój, ale nasze zwycięztwo; co i niektórzy z wojska powtórzyli, a tak tego Butryma przezywano Niemirem, a syn jego i poźniejsze potomstwo nawet w aktach publicznych nazywani byli Butrymowie Niemirowiczowie: około roku 1525. Butrymowie zaczęli się pisać Butrymowiczowie, a to nie z innej przyczyny, tylko zwyczajem Litewskim i Ruskim, gdzie dla rozeznania ojca od syna, dodają do ojcowskiego imienia lub nazwiska sylabę *wicz*, i lubo niektórzy jeszcze i na ten czas pisali się Butrymami, w krótce jednak za rozmnożeniem się tej familji, wszyscy Butrymowiczami nazywać się i pisać się zaczęli, a tym sposobem i dotąd nazywają się; najpierwszy Mikołaj Butrym zaczął się pisać Butrymowiczem, dziedzic obszernych włości na Żmudzi i w województwie Mińskiem, który miał za sobą Barbarę jedną z księżniczek Ruskich, a ten miał synów trzech Eliasza, Zacharyasza i Jana i ci już wszyscy pisali się Butrymowiczami, poźniejsze tych Butrymowiczów potomstwo mieli swoje possessye w powiatach Kowieńskim, Grodzieńskim, Wołkowyskim, Słonimskim, Lidzkim i w województwie Trockiem, gdzie i do tych czas są nazwiska miejsc od tego imienia wzięte; a chociaż dom ten Butrymów, rozmnożywszy się sam siebie przezwał Butrymowiczami, wszyscy jednak pochodzą z jednej linji i jednego wzwyż wspomnionego używają herbu: bywali z tej familji waleczni ludzie, o których różni wspominają historykowie, *Kromer*, *Stryjkowski*, *Łaski*, *Bielski* i *Kojałowicz*, kronika *Stryjkowskiego* wspomina o jednym Janie Butrym Butrymowiczu od dóbr *Ostrowca* Toporem Ostrowickim nazywanego, że był mężny i szczęśliwy w wojnach, a tradycya domowa tego imienia w manuskryptach znajdująca się przydaje, iż razu jednego gdy wojska Polskie i Litewskie po zwycięztwie Krzyżaków do domów swoich z Prus powracały, Jan Butrym Butrymowicz w 1500. koni był na odwodzie, a gdy Krzyżacy skupiwszy się w 1000. jego attakowali, on stanął do bitwy i szczęśliwie attak wytrzymawszy wiele ich trupem położył i lubo sam był raniony kilka razy, nieustąpił jednak placu, Krzyżacy zaś zmordowani ustawicznym za dywizyą jego uganianiem się często odpoczywali, a na ten czas i komenda Jana Butryma Butrymowicza odpoczynkiem posilała się: jednego zaś dnia w stoczonej bitwie, gdy już zbliżało się ku wieczorowi, Jan Butrym Butrymowicz postrzegłszy, że chorąży wojska Krzyżackiego z znakiem swoim to jest, chorągwią posunął się ku brzegowi swoich szeregów, on wskoczył między wojska nieprzyjacielskie, chorążego ściął i chorągwię porwawszy, za suknią swoją zręcznie wsadził, a tym sposobem mając ręce wolne, obronną ręką z wojska nieprzyjacielskiego wymknął się, sztandar uwiózł, i z wojskiem swojem złączył się; Krzyżacy utraciwszy

swój znak poszli w rozsypkę, w której jedni pobici zostali, a drudzy w niewolę Janowi Toporowi Butrymowi Butrymowiczowi dostali się. Imie tedy to Butrymów czyli Butrymowiczów, od wejścia swojego do Litwy aż do naszych czasów, w każdym wieku posługami publicznemi cywilnemi i wojskowemi było zawsze w Wielkiem Księztwie Litewskiem znajome. Z tej to familji w poźniejszym czasie żyjący Michał, Kazimierz, Józef i Andrzej Butrymowiczowie w aktach Wileńskich 1763. pisali się na manifest *de illegitimitate* trybunału W. Ks. Lit. wraz z innemi obywatelami; Mateusz Butrymowicz pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwa Połockiego. Tegoż imienia Mateusz syn Jakóba Stanisławowicza *Topor* Butrym Butrymowicz podstarosta sądowy i łowczy powiatu Pińskiego, kawaler orderu S. Stanisława, mąż nie tylko z przymiotów swoich w obywatelstwie miły, lecz wielkiego zdania i swej doskonałości rozumu dał dowód, już to na funkcyi deputackiej trybunału W. Ks. Lit. w Wilnie 1786. odprawionej, już to na funkcyi poselskiej, sejmu. 1788. z powiatu Pińskiego, w licznych światłych i zbawiennych dla ojczyzny zdaniach swoich danych, już to w różnych komissyach zasiadający, przez sejm wyznaczony komissarz, jako prawdziwy obywatel, szczerze swoje prace i trudy dla dobra publicznego poświęcający, dalszy wiek swój w czasie potrzeby dla ojczyzny swojej ofiarować nie przestawał. — *Krasicki w przypisach* równie utrzymuje że Butrymowiczowie jest ta sama familia co pierwej Butrymów. —

Bux *herbu Gozdawa.* Atoli inszą symetryą; bo połowa Gozdawy jest w polu białem czerwona, a połowa w czerwonem polu biała, na hełmie zaś nad koroną trzy pióra strusie. Tak opisuje ten herb *MS. de Famil. Pruss.* Dom ten rodowity w Prusiech, z których jeden pojął Annę Bystramownę pozostałą wdowę po Jędrzeju Brancie, z którą miał pięć córek, jedna z nich była za Abselem Rejmanem starostą Kwidzyńskim. Druga za Krzysztofem Rembowskim. Trzecia za Garczyńskim. Czwarta za Lniśkim. Piąta *sterililer* zeszła. W herbie tym wielkie podobieństwo jest do Bonerów, tylko kolor odmienny i hełm.

Bużeński *herbu Poraj.* Bużenin miasteczko w Sieradzkiem, imienia Bużeńskich gniazdo. Paprocki tego zdania był, że pierwszy Spytek z Bużenina stolnik Sieradzki założył w roku 1378. atoli jednak utrzymać się to nie może, ile że Długosz w życiu S. Stanisława biskupa i Męczennika, jawnie wspomina Mścisława z Bużenina: którego żonę Krystynę, uwiedziony jej pięknością i obyczajów układnością, tak że wszystkie inne celować się zdała naturalnemi, ale osobliwszemi od Pana Boga na siebie zlanemi przymiotami, Bolesław Śmiały Król Polski, gdy ani Mścisława ostrożności oszukać, ani Krystyny poczciwości, królewskiemi upominkami sobie zniewolić nie mógł; gwałtem w dom jego zbrojnych nasławszy ludzi porwał. *Długosz in Vita S. Stanislai*

par 1. *cap*. 9. Toć znać, że już na ten czas Bużenin dawno był założony, kiedy się familianci tego domu z niego pisali. Dla tego Łubieński biskup Płocki w życiu Pstrokońskiego od siebie do druku podanem, lepiej o tem pisze, gdy powiada: że któryś z Porajczyków w ziemi Sieradzkiej osiadłszy, Bużenin miasteczko osadził tamże, na pamiątkę Bużenina Czeskiego, z którego ciż Porajczykowie do Polski weszli. To zaś co Paprocki twierdzi, przywilej na to samo przywodząc, nie więcej probuje, tylko to, że Bużeninowi miasteczkowi już przedtem dawniej ufundowanemu, ten Spytek stolnik Sieradzki, nową łaskę wyjednał u Króla, to jest wolność na pięć lat, od wszystkich ceł i publicznych kontrybucyi. Temuż Spytkowi, czyli raczej synowi jego w roku 1419. większe na tenże Bużenin pozwolił prawa Władysław Jagiełło, o czem świadkami są listy tegoż Króla u Paprockiego.

Spytka tego musiało być więcej braci rodzonych. Z tych jednego wspomina *Łubieński in Vita Pstrokonji*. Jan który wziąwszy działem wieś Pstrokonie, od niej Pstrokoński nazwany, nową Pstrokońskich familią zaczął: o tych się mówić będzie na swojem miejscu. Drugiemu znać się dostały Boryszowice, od których przez jaki czas pisali się Boryszowskiemi: a bodaj to nie był Mikołaj kasztelan Zawichoski. Jak potem linia Boryszowskich ustała, tenże sam Boryszów do Bużeńskich nazad się wrócił: co i *Łubieński* poświadcza, że za czasów jego, dobra te w ręku Bużeńskich i dziedzictwie zostawały. Nawet Jan Łaski herbu Korab, od Jędrzeja Boryszowskiego koadjutorem na arcybiskupstwo Gnieźnieńskie uczyniony, po jego śmierci już cale wstąpiwszy na tę katedrę, gdy temuż Jędrzejowi nadgrobek stawiał, między inszemi to też przydać kazał. *Adoptionis memor, totam denique Bużeniorum complexus Familiam suo patrocinio, a qua proxime tantis auctus erat beneficiis etc.* Jakoż z tego affektu Zbigniewa Bużeńskiego kanonią Gnieźnieńską opatrzył, którego że tenże Łubieński stryjem wielkim Pstrokońskiego biskupa Kujawskiego zowie, ztąd wnoszę, że w ten czas musieli się rozdzielić Pstrokońscy i Bużeńscy. Druga, ponieważ Łaski za Boryszowskiego uczynność ku sobie świadczył się Bużeńskim, toć musiał być jedenże dom Boryszowskich i Bużeńskich, i nie dawno odłączony. Od Bużeńskich także, że poszli Wielowiejscy; z tego dochodzę, że się jeszcze i podziśdzień z Bużenina piszą. Tenże Spytek z Elżbietą z Brolna synów miał trzech. Z tych Piotr zszedł bezpotomny. Zawiszy z Borowińskiej syn zginął na Bukowinie za Olbrachta Króla.

Jan zaś trzeci ich brat z Borzykowskiej herbu Abdank, spłodzoną córkę Katarzynę, najprzód złączył z Andrzejem

Duninem, a po nim z Wawrzeńcem Załuskim. Z synów jego trzech, pierwszy Spytek kustosz i kanonik Gnieźnieński i Krakowski w roku 1522. umarł w Tursku, w Łowiczu w kollegiacie pochowany, kędy jego nadgrobek podziśdzień widzieć. Wojciech drugi syn Jana z Rosowską Dorotą niepłodny. Jan trzeci syn Jana, z Katarzyną Łaską herbu Korab licznem potomstwem szczęśliwy: bo krom Mikołaja młodo zmarłego: Spytka i Jana powietrzem zniesionych, Olbrychta i Sebastyana prędko zabranych. Piotr szósty sędzią był ziemskim Sieradzkim, a z Jadwigi Konopnickiej starościanki Wieluńskiej herbu Jastrzębiec, zostawił cztery córki, Katarzynę Gąsińską, albo Wierzchlińską, a po nim Biskupską wojską Wieluńską, Reginę Rudnicką podsędkową Sieradzką, Annę Ptaszkowską, a *secundo voto* Balińską. Małgorzata zaś w Panieństwie umarła. Synów też jego było dwóch, Jan starosta Ostrzeszowski Królów Henryka i Stefana sekretarz i dworzanin, gdy na tych Pańskich dworach wierności swojej i dzielności w funkcyach różnych dał dokument, do postronnych narodów w legacyach jeździł, ale i ojczyznie we wszystkich za Stefana kampaniach rycersko stawał pod Gdańskiem, Połockiem, Wielkolukami i Pleszkowem: gdy się potem pokój z Moskwą dotarł, wracającego z Królem Stefanem do Polski, w Dyneburgu maligna strawiła w roku 1581. życia swego 30. żył bezżenny, ludzkością, nauką, pobożnością, pięknością urody, która go wszystkim przymiliła, wdzięczny.

Hieronim brat Jana starosty Ostrzeszowskiego, kasztelan Sieradzki, z sejmu w roku 1591. deputowany do słuchania rachunków skarbowych *Constit. fol.* 619. wspomina go i Łubieński z tą pochwałą, że Ojcowskiej i Stryjowskiej odstąpiwszy herezyi, z kościołem się zjednoczył, człowiek ludzki; od przodków swoich nieodrodzony. Trepczanka z Wilkojecka z domu Topor, córkę mu powiła Annę, i czterech synów. Z tych Spytek kasztelan Konarski w Sieradzkiem. *Twardowskiego Pałac.* Którego syn z Rudnickiej kasztelanki Sieradzkiej, Jan dziekan Łęczycki i Łowicki kanonik, a wkrótce biskup Armiryeński, suffragan i officyał generalny Gnieźnieński, prezydent trybunału koronnego w roku 1668. Hieronim dziedzic na Jaranowicach w roku 1610. Wojciech którego żona Krystyna Suchorzewska podstolanka Kaliska, i Stanisław w roku 1632. kwitnęli, a od nich poszedł Stanisław Bużeński dziekan Warmiński kanonik Gnieźnieński, archidyakon Kaliski, regent kancellaryi koronnej mniejszej w r. 1689. *P. Tylkowski Rozmowy. Joachim. Pastorius.* Piotr z Łęczyckiem podpisał elekcyą Jana III. Genealogia Mieleckich domu namienia; że z Nowomiejskiej (rozumiem herbu Ra-

wiez) urodzeni byli Erazm i Jędrzej Bużeńscy, i córka Ossolińska.

Po zmarłej Łaskiej powtórzył tenże Jan Bużeński związki małżeńskie z Katarzyną Działkowską, z którą życia tego dokończył w roku 1538. w Zadzimiu pochowany, dnia ostatniego czeka. Z tą spłodził siódmego syna Hieronima Bużeńskiego podskarbiego W. koronnego, Brzeźnickiego, Dobczyckiego, Krzeczowskiego starostę, żupnika żup Krakowskich: który po roku 1578. starostwa między dwóch synów swoich podzieliwszy, podskarbstwo nawet koronne na ręce Króla Stefana spuściwszy, wziął kasztelanią Sieradzką, na której i umarł w roku 1580. Był człowiek, jeżeli jednę wiarę w nim wyjmiesz, która była Kalwińska, na ludzi uczonych łaskawy, na kapłanów katolickich szczodrobliwy, w życiu nienaganny, Królom Zygmuntowi I. Augustowi, Henrykowi i Stefanowi miły, u wszystkich wielkiej akceptacyi. Miał za sobą Reginę z Witowic Czerną herbu Nowina starościankę Dobczycką, z którą wziął Żabno i insze dobra w Krakowskiem i Sendomierskiem województwach: z której córka według Okolskiego miała być za Balińskim Jastrzębczykiem wojskim Sendomierskim.

Paweł starosta Dobczycki, syn pierwszy Hieronima podskarbiego koronnego, który roku 19. życia swego odstąpiwszy Ojcowskich z herezyą błędów w Wiedniu umarł, kędy mu żałosny ojciec nadgrobek marmurowy postawił r. 1575. Piotr drugi syn tegoż podskarbiego starosta Brzeźnicki i Dobczycki stateczności, i pięknemi obyczajamy zaleciony, pisał *de ortu et totius vitae curriculo et morte*, brata swego Pawła; co i do druku podał: ale i on niewiele coś więcej nad brata swego przeżywszy umarł w roku 1583. Złączył się był z Konstancyą Myszkowską starościanką Oświecimską, wszakże krom dwóch córek, żadnego płci męzkiej potomka po sobie nie zostawił. Z córek jedna a bodaj nie Regina, z Hieronimem Dębińskim Małogoskim starostą zmówiona. *Histor. Dom. Probat.*

Krasicki w przypisach, dodaje: Jana Bużeńskiego z *Bużenina* do Kromera biskupa Warmińskiego list z Fraumburga, 7. Marca roku 1577. w którym donosi iż w poselstwie od Króla do księcia i stanów Pruskich posłanym był. *MS. Helsberg.* — Stanisława Bużeńskiego dziekana Warmińskiego są listy oryginalne i inne pisma w Bibliotece Warmińskiej. Zacny ten mąż umarł r. 1697. pochowany w katedrze Warmińskiej w której za życia postawił sobie nadgrobek. Stanisław Bużeński był i kanonikiem Krakowskim, od Małachowskiego biskupa Krak. wieś *Biskupice* fundusz kanon. otrzymał. — Jest w *Manus. Helsb.* dział pomiędzy siostrami ojcowskich majętności po śmierci Rudnickiego kasztelana

Sieradzkiego; Annie z Rudnik Bużeńskiej dostały się majętności, *Bronowy*, *Spędoszyn*, część w *Bronowku* i w *Sędowie*. —

Co zaś do działu Bużeńskiego podskarbiego o którym wspomina Niesiecki czyni tenże *Krasicki* uwagę — iż jakże mógł w r. 1578. starostwa między dwóch synów swoich dzielić, kiedy z nich pierwszy Paweł roku 1575. w Wiedniu umarł. —

Bużyński. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Bużyński Jan z ziemi Rożańskiej, Władysława IV. Stanisław z województwa Wileńskiego Jana Kazimierza podpisali elekcye.

Bycharski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Stanisław Bycharski w Płockiem stawał na elekcyą Władysława IV.

Bychawa Herb kładzie Stryjkowski *fol.* 542. ale podobno miał mówić Ruchaba, czyli raczej Paprzyca o którym swego czasu.

Bychawski *herbu Dołęga.* Z Bychawy się piszą w Lubelskiem województwie. Z tych Stanisław Bychawski, żył w roku 1705.

Bychowiec *herbu Mogiła.* Jedenże dom z Bielewiczami, luboć ich Okolski Bychowskiemi nazwał. Z tych Michał Bychowiec chorąży Trocki, poseł na sejm w r. 1678. zkąd przydany do boku królewskiego dla obrad publicznych *Constit. fol.* 7. Maciej pisarz ziemski Trocki tegoż czasu. Izabella Bychowiczowna kniazia Łukomskiego podczaszego Mińskiego małżonka w roku 1674. Wojciech wojski ziemski, poseł z województwa Trockiego w roku 1632. Jan kanclerz i kanonik Wileński w roku 1700. *Kojałowicz in MS.* następujących mieści: Wojciech Bychowiec wojski Trocki 1632. Dymitr podsędek Trocki miał kilku synów, z tych Jan stolnik Trocki, pułkownik królewski zabity pod Wierzchowicami od Moskwy roku 1655. Jan roku 1656. służąc z hetmanem Sapichą poległ od Szwedów pod Warszawą. —

Jerzy Bychowiec w roku 1700. na zjeździe pod *Olkinikami* pisał się z powiatu Lidzkiego. Władysław Bychowiec sędzia ziemski Wołkowyski, był komissarzem do ułożenia kwarty sprawiedliwej z starostw i królewszczyzn W. Ks. Lit. do powiatu Wołkowyskiego w 1765. roku. Jan podkomorzy Wołkowyski wprzód był sędzią grodzkim Wołkowyskim, oraz wyznaczony lustratorem do pogłównego żydowskiego w Litwie, oczem świadczy konst. konwokacyi 1764. roku *fol.* 169. toż komissarzem do weryfikacyi prowentów w W. Ks. Lit. ekonomji królewskich, taż *konst. fol.* 178. Ignacy Bychowiec podstoli Słonimski. Jan Bychowiec marszałek Wołkowyski kawaler orderu S. Stanisława był posłem na sejm 1764. roku z powiatu Wołkowyskiego. — *Heraldyka Wielądka.*

Byczyński. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Byczyński Jakób w Czerskiej ziemi stawał na elekcyą Władysława IV.

Bydłowski *herbu Topacz.* W Halickiej ziemi z dawna dziedziczą. Z tych Jakób wojski i podwojewodzy Halicki. Eufrozyna Walentego Kalinowskiego cześnika Halickiego małżonka. *Genealogia Kalinowskich.* Wspomina ich konstytucya w roku 1642. *fol.* 7. Marcin dziedzic na Tyśmieniczanach Wołoszczowie Czuczyłowie i Woronie w ziemi Halickiej, miał synów dwóch, Jakóba i Alexandra, córek dwie, jedna była za Wojciechem Starzechowskim wojewodą Podolskim, druga za Jerzym Dedyńskim podczaszym Halickim. Alexander był komissarzem do rozgraniczenia ziemi Halickiej od Wołoskiej granicy w roku 1658. Stanisław roku 1600. miał córek trzy, Małgorzatę za Wojciechem Dobromierskim, Zofią za Piotrem Polanowskim, Annę za Jerzym Rzeczkowskim. Jędrzej Piotr i Paweł w ziemi Halickiej w roku 1697. podpisali elekcyą Augusta II.

Andrzej i Wawrzeniec Bydłowscy pisali się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwem Sieradzkiem. — *Heraldyka Wielądka.*

W roku 1758. Tomasz Bydłowski regent ziemski Kijowski. — *Przypisy Krasickiego.*

Bygowski. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Marcin Bygowski poborca w ziemi Rożańskiej i Makowskiej z sejmu w roku 1611. naznaczony.

Bykowski *herbu Chorągwie.* Jedenże dom z Kmitami Czarnobylskiemi w województwie Kijowskiem. Z tych Bazyli Tysza Bykowski tak z sejmu w roku 1601. jako i 1611. deputowany do rewizyi ksiąg ziemskich Kijowskich. *Constit. fol.* 745. *et* 18. miał za sobą Annę Stawecką, i z nią córek dwie, Apollonią za Gabryelem Iwanickim sędzią grodzkim Włodzimierskim, drugą za Mikołajem Charbickim. Mikołaj Tysza Bykowski skarbnik Czerniechowski pojął Wolską. Lew Tysza Bykowski z Kijowskiem województwem podpisał elekcyą Jana III.

Jan *Tysza* Bykowski pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z powiatu Wołkowyskiego. Szymon Bykowski łowczy Bracławski wprzód wojski, komissarz do rozgraniczenia województwa Kijowskiego z Bracławskiem z sejmu 1766. roku *konst. fol.* 490. był także posłem na sejm 1778. roku z województwa Bracławskiego. Ignacy Bykowski koniuszy Wołkowyski deputat na trybunał W. Ks. Lit. w Wilnie 1779. roku. Floryan z województwa Wileńskiego, i Alexander stolnik powiatu Słonimskiego pisali się na zjezdzie pod *Olkinikami.* Roman i Antoni z Mińskiego. Stefan stolnik Miński podpisał elekcyą Stanisława Augusta, tenże potem chorąży Miński orderu S. Stanisława ka-

walcr. Alexander stolnik Starodubowski z temże województwem Mińskiem na tęż elekcyą podpisał się. Floryan Bykowski stolnik Miński wspomina go konstytucya 1764. roku *fol.* 176. iż był wyznaczony do rozgraniczenia starostwa Homelskiego, tenże podpisał dyploma elekcyi Stanisława Augusta Króla z województwa Mińskiego. Szymon chorąży Zwinogrodzki kawaler orderu Ś. Stanisława teraz żyjący. — *Heraldyka Wielądka.* — *Przypisy Krasickiego.*

Bykowski *herbu Gryf.* Że od dawnych Jaxów Gryfinów idą, dla tego i teraz jeszcze piszą się Jaxycowie Bykowscy. W Sieradzkiem województwie przedtem dziedziczyli, luboć temi czasy i po inszych województwach się rozeszli: jedni się z nich z Kossowa, drudzy z Byków pisali. Stanisław Jaxyc z Kossowa Bykowski, najprzód kasztelan Konarski, wkrótce i Łęczycki, i starosta Sieradzki, nakoniec wojewoda Sieradzki, kościołowi i ojczyznie wielce zasłużony: kościołowi, bo podczas złych owych na ten wiek czasów, kiedy się co żywo nowinek Genewenskich, albo Lipskich chwytało, on przy staropolskiej cnocie i wierze stał niewzruszony, hojnością też na ubogie, i domy Boskie pamiętny, z której kaplicę przy kościele OO. Dominikanów w Piotrkowie kosztowną wystawił, kędy zszedłszy z tego świata w roku 1624. w lat życia swego 84. pochowany, ostatniego zmartwychwstania czeka. *Starowolski in Monum. Nakielski in Miechovia.* Ojczyznie, którą to męztwem i szablą osobliwie pod Byczyną z Szwedami, to przezorną radą dźwigał mądry senator. Nim jeszcze był krzesło zasiadł, tak często na publiczne obrady posłował. *Bielski fol.* 719. że się konstytucye zagęściły jego funkcyami. Komissarzem nie raz to do kwarty Rawskiej *Constit.* 1589. *f.* 475. *et* 1589. *f.* 561. *et* 1593. *fol.* 647. *et* 1596. *fol* 681. to do lustracyi dóbr królewskich na Rusi i Wołyniu. *Constit.* 1601. *fol.* 728. *et* 1607. *et* 1609. to do rozgraniczenia od Szląska *Constit.* 1611. *fol.* 11. to *ad Consilia publica Constit.* 1620. *fol.* 2. Córka jego dostała się Janowi Karśnickiemu pisarzowi ziemskiemu Łęczyckiemu herbu Odrowąż. *Okolski sub Odrowąż.* Z synów zaś jego Adryan, obrawszy sobie wzgardzonym być w domu Bożym, podeptawszy wysokie o sobie nadzieje, wstąpiwszy do zakonu Soc. Jesu w którym rządząc kollegium Toruńskiem, umarł jak żył świątobliwie w roku 1617. *Histor. in MS. de Viris Illustri. Literae in MS. Caliss. Sachinus Hist. Societ.* Baltazar drugi syn tegoż wojewody, w Moskwie natarłszy żwawiej na pierwszy impet nieprzyjacielski, tamże padł na placu. *Starow. in Monum.*

Jan trzeci syn wojewody Sieradzkiego, Sieradzki i Wartski starosta, dworzanin królewski, subtelnością dowcipu zdro-

wą radą i powagą obyczajów zalecony, podpisał listy zjazdu Wiślickiego, za Królem Zygmuntem pod czas Rokoszu. Posłem na sejm kilka razy obrany, deputowany ztamtąd był na trybunał Radomski. *Constit.* 1620. *fol.* 20. i komissarz do uspokojenia kłótni od Szląska *Constit.* 1627. *fol.* 13. z Maryanny Grudzińskiej wojewodzanki Rawskiej trzech synów zostawił, Alexandra chorążego Sieradzkiego: Marcyana chorążego Gostyńskiego, którego córka Ewa, dostała się w małżeństwo Janowi Leśniowolskiemu. *Starowolski in Monumen. fol.* 267. i Mateusza chorążego Bydgoskiego, a bodaj nie był i czwarty Przemysław starosta Sieradzki w roku 1648. Ojciec ich był marszałkiem trybunału koronnego w r. 1620. Piotr z Byków Bykowski kasztelan Konarski, czwarty syn Stanisława wojewody Sieradzkiego, któremu w roku 1633. zmarłemu wystawiła nadgrobek Barbara z Brzozy Brzeska pozostała małżonka w Piotrkowie. *Starowolski in Monumen.* Syn jego starosta Przedecki i Kłodawski, poseł na sejm w roku 1662. *Constit. fol.* 2. i na konwokacyą w roku 1674. tego zaś syn Jędrzej starosta Przedecki i Kłodawski w roku 1697. Przemysław piąty syn wojewody, kasztelan Sieradzki starosta Przedecki, posłem będąc na sejm w roku 1638. ztamtąd komissarzem stanął do zapłaty wojsku *Const. f.* 2. i deputat na trybunał skarbowy Radomski, umarł r. 1649. wieku swego 51. którego nadgrobek z Piotrkowa potomności wypisał *Starowolski in Monumen.* Niektórzy z nich w Wielkiejpolszcze osiedli, jako Jan Władysław poseł na sejm: zkąd był deputowany do rewizyi skarbu koronnego *Constit.* 1661. *fol.* 16. Marcin w Poznańskiem w roku 1674. Mikołaj starosta Zakrocimski, a potem kasztelan Podlaski, i z sejmu komissarz na uspokojenie pogranicznych dyfferencyi, między województwy Mazowieckiem, Podlaskiem i księztwem Pruskiem *Constit.* 1690. *fol.* 19. *et* 1670. *fol* 12. Córka zaś jego złączona z Józefem Fredrem kasztelanicem Czerniechowskim, i na nim Bykowskich w Sieradzkiem linia ustała: atoli są którzy się po inszych województwach do nich referują. Paweł, Jan, Marcin, Nikodem z Podlaskiem podpisali elekcyą Jana III. Są w Litwie: Konstanty w Mińskiem roku 1648. Wiktoryn cześnik Nowogrodzki, Michał sędzia grodzki Nowogrodzki, Samuel i Jan w Mińskiem w roku 1674. Alexander scholastyk Krakowski, kanonik Gnieznieński, deputat na trybunał koronny w roku 1693. i 1698. Stanisław starosta Tuszyński roku 1693. drugi w roku 1711. deputaci na trybunał. Jan Władysław Bykowski, którego córki z Zofji Lipskiej podczaszanki Bełzkiej Petronella, Zofia, i synowie, Jędrzej podczaszy Łęczycki, który z Anną Warszycką spło-

dził Annę Zaoską, i Zofią Skorzewską, Stanisław wojewoda Inowrocławski, który z Ładzianką Lispską, spłodził Jędrzeja starostę Przedeckiego *sterilem*. Stanisław podczaszy Sieradzki, który z Grabską spłodził Alexandra podczaszego Sieradzkiego, ten z Siemińską żył *sterilis*. Alexander scholastyk Krakowski proboszcz Chocki.

Ignacy Kazimierz z *Jaxów*. Hrydicz Bykowski, pisarz grodzki Buski, poseł z województwa Mińskiego na konwokacyą 1733. roku. Jan *Jaxa* Bykowski konsyliarz konfederacyi województwa Łęczyckiego 1764. Baltazar 1764. roku. Dominik *Jaxa* z *Byków* Bykowski sędzia grodzki Sochaczewski, a potem chorąży Rawski, pisał się na elekcyą Stanisława Augusta. Tamże Józef z województwa Sieradzkiego. Jan z Płockiego. Stefan stolnik z Mińskiego województw pisali się. Jan Paweł *Jaxa* Bykowski kanonik i deputat na trybunał koronny w roku 1767. z kapituły Płockiej. Balcer Bykowski podczaszy Bielski teraz żyjący. —

Do tej także familji i herbu należą: Maciej Jaxa Bykowski z Katarzyny *Rzyżczewskiej* urodzony, który z Bogumiłą *Swiętoszewską* spłodził synów sześciu, 1. Jana. 2. Romana. 3. Tadeusza. 4. Antoniego. 5. Ignacego. 6. Stanisława młodo zmarłego i córkę jednę Konstancyą, za Szyrmą Szczerbińskim będącą. Jan Bykowski miał za sobą *Grotkowską*, z którą spłodził córek trzy: Katarzynę, Barbarę i Teresę. Roman Bykowski z N. *Wielogorską* sędzianką Bracławską, miał potomstwo synów trzech i córek trzy, z tych jedna za Starzyńskim.

Tadeusz Jaxa Bykowski *primo voto* z Elżbietą *Kłokocką*, Jana Kłokockiego wojskiego Mińskiego córką *sterilis*. *Secundo voto*, za dyspensą z Rzymu Piusa VI. Papieża, z Eleonorą Kłokocką siostrą Elżbiety rodzoną, spłodził syna Konstantego Alexandra.

Antoni Bykowski generał adjutant JK. Mci bezżenny w tym czasie.

Ignacy Bykowski porucznik w wojsku Rossyjskim, pod feldmarszałkiem Romansowem przeciw Turkom w wojnie dystyngwował się swem męztwem, ożeniwszy się z N. Terlecką. — *Heraldyka Wielądka*.

Bylecki *herbu Jastrzębiec*. Okolski w indexie tomu pierwszego świadczy, że Byleckich jedenże dom jest z Sasinami: ale z Mazowsza przeniósłszy się na Wołyń, od dóbr Bylce Byleckiemi nazwani, zostawiwszy jednak, ojczysty klejnot Jastrzębca.

Bylicki *herbu Pobog*. Bylickich herbu Brodzic kładzie w indexie tomu pierwszego Okolski, ale ponieważ ani karta, którą tam przywodzi, ani na miejscu pod Brodzicem, nic ma nic o nich; dla tego mam to za podejrzane. O Bylickich zaś herbu Pobog i Okolski i Paprocki w Krakowskiem województwie świadczy, wszystko mi się jednak zda, że to jeden dom z Bielickiemi także Pobożanami, o których wyżej mówiłem, a omyłką napisano Bylicki.

Byliński *herbu Łodzia.* I tych tak Paprocki, jako i Okolski w komput włożył Łodziców, alem ja o nich nigdzie się nie mógł doczytać.

Na akcie zjazdu obywateli W. Ks. Lit. pod *Olkinikami* w r. 1700. Władysław Byliński z powiatu Lidzkiego, Dominik z powiatu Kowieńskiego podpisali się. — *Heraldyka Wielądka.*

Bystram *herbu Prus 1mo.* Znać w Podlasiu kiedyś kwitnęli, ale już podobno temi czasy ten dom ustał, bo Trzecieski w życiu Mikołaja Reja pisze, iż Bystram Paweł bliski brat Mikołaja bezpłodnym będąc, dał mu dwie wsi w Lubelskiej ziemi, Popkowice i Skorczyce, jeszcze je za żywota swego puściwszy. Działo się to za czasów Zygmunta Augusta. Jam czytał na liście Zygmunta I. danym miastu Lubelskiemu Mikołaja Bystrama z Popkowic podsędka Lubelskiego w roku 1527. i 1537. Pawła Bystrama z Popkowic. Bystramowna była za Jakóbem Ożarowskim.

Bystram Bartłomiej sędzia ziemski Upitski w roku 1764. przez konstytucyą sejmową wyznaczony do lustracyi królewszczyzn z powiatu Upitskiego. Stanisław, Jan i Alexander Bystramowie w roku 1700. na zjeździe obywateli W. Ks. Lit. pod *Olkinikami* pisali się z powiatu Upitskiego. — *Heraldyka Wielądka.*

Bystram *herbu Tarnawa.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. W Prusiech ta familia znaczna, a podobno nie dawno od Stryjeńskich Tarnawczyków oddzielona. Że się Tarnawą pieczętują, znać to z wielu miejsc, osobliwie jednak w Peplinie, kędy Gabryelowi Bystramowi professowi tegoż konwentu, już koadjutorem na opactwo Peplińskie destynowanemu zmarłemu w r. 1649. herb Tarnawę na marmurze grobowym wyryto. *MS. Konopatsc.* herb im Prus przyznaje, ale się pomylił. To jednak pewna co dalej pisze; że gdy w Michałowskiej ziemi dóbr Zajączkowa nabyli od nich Zajączkowskiemi zwać ich poczęto: w której też ziemi tak długi czas sędziami byli, że tenże urząd zdał się być dziedzicznym w tym domu. Krzysztof marszałek książęcia Kurlandzkiego Gwilhelma w roku 1597. *in MS. Petricovien.* Bystram z Barbary Kostczanki wojewodzanki Chełmińskiej, zostawił trzech synów, Joba, Hieronima, i Krzysztofa. Z tych Job Bystram z Bażyńskiej spłodził dwóch synów, Krzysztofa i Jerzego. Krzysztof był sędzią Michałowskim, sprzysiągł się był z Lichtyanowną, której też rodzoną siostrę, miał drugi brat rodzony Jerzy za żonę, obadwa zostawili z nich potomstwo. Hieronimowi Rychnowska małżonka, Krzysztofowi Sokołowska z Bażeńskiej urodzona w potomstwie nieupośledzione. Od tych poszli Michał kanonik Warmiński benefactor kollegium naszego Bronzberskiego. Krzysztof sędzia Tczewski, którego z Wiesiołowskiej Barbary, siostry Jana kasztelana

Elbląskiego, córka Eufrozyna dostała się w małżeństwo Stanisławowi Brantowi herbu Pochodnia: była i druga Dorota. Synów także jego pięciu, Lenard sędzia ziemski Tczewski, Balcer, Bogusław, Władysław, Ignacy. Maciej Bystram biskup Argiweński, suffragan Chełmiński i archidyakon umarł w roku 1675. z sejmu komissarz na oddanie kościoła Pannom zakonnym w Toruniu, który im była złość heretycka wydarła *Constit.* 1667. *fol.* 39. Mikołaj Maciej poseł na sejm w roku 1697. i deputat z województwa Chełmińskiego, podpisał *Pacta Conventa* Augusta II. Remigian Ludwik najprzód chorąży Chełmiński, starosta Sobowicki i Radzyński, potem podkomorzy Pomorski, poseł nie raz na sejm, na trybunały deputat, wszędzie samę słuszność sobie za cel stawiał. Gdy zamek Sobowicki pogorzał, lubo mu w nim na sto tysięcy spłonęło, przecież tę szkodę wspaniałym zniósł animuszem. Do S. Xawerego Indyjskiego apostoła był osobliwiej nabożny, którego zwykł był swoim podskarbim nazywać: na nasze kollegium Gdańskie dobroczynny. Wziął w małżeństwo Maryannę Szydłowską kasztelankę Sierpską. Jan Bystram cześnik Bracławski, podwojewodzy Pomorski licznem potomstwem od Pana Boga udarowany. Ma za sobą Stanisławską. Stanisław z Rudlina sędzia kapturowy.

Andrzej Bystram 1697. poseł z województwa Chełmińskiego na elekcyą Augusta II. Króla. Wacław podkomorzy Pomorski koło 1763. roku. Władysław Bystram sądowy Mirachowski poseł na sejm 1768. roku z województwa Chełmińskiego. — *Wielądek.*

Siostra Bystrama podkomorzego Pomorskiego była za Gąsiorowskim dziedzicem w Warmji wsi *Lezayn*, z tej córka wydana za Hatyńskiego. Syn tego Bystroma podkomorzego pojął Konarską z Stanisławskiej urodzoną dziedziczkę w Warmji dóbr *Moldytki*, umarł bezdzietny. — *Przypisy Krasickiego.*

Bystronowski *herbu Starykoń.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jan Bystronowski chorąży Grabowiecki, syn jego Jacek: atoli w województwie Krakowskiem najwięcej kwitną, z którym Alexander, Seweryn, i Franciszek podpisali elekcyą Augusta II. Stanisław na Bystronowicach i Wojciech w roku 1705. Tych czasów Macieja Bystronowskiego stolnika Rożańskiego z Grodzińskiej trzech się synów zostało, Dominik, Jacek i Franciszek. Z tych Dominik z Ludowiką Ossolińską, Maxymiliana córką żył bezpotomnie. Jacek z Dąbrowską Teofilą spłodził Antoniego i Władysława. Franciszek z Kazimirą Wereszczyńską, Stefana Jana i Konstancyą. Córki tegoż Macieja były trzy: Zofia za Jurewiczem pisarzem Litewskim zadwornym, druga Zofia za Mireckim, Joanna za Janem Deszkowskim cześnikiem Bracławskim.

Bystry. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. W województwie są Mazowieckiem. Arnolf, Wojciech i Jakób Bystrowie z Ciechanowską ziemią podpisali elekcyą Augusta II.

Józef Bystry na *Bystrach* starosta Hutowski, wspomina go konstytucya konwokacyi 1764. roku *fol.* 177. iż był wyznaczony komissarzem dla uspokojenia granic między dobrami ziemskiemi, a starostwem Ziołowskiem, posłował w ten czas i na elekcyą 1764. roku z ziemi Zakroczymskiej, był komissarzem skarbu Litewskiego 1780. roku, na reszcie kasztelanem Brzeskim Litewskim. Dominik Bystry z ziemi Zakroczymskiej, Antoni, Walenty, Andrzej z Ciechanowskiej podpisali elekcyą Stanisława Augusta Króla. — *Heraldyka Wielądka.*

Bystry łowczy nadworny Litewski miał za sobą 1o wdowę po Szujskim, 2o wdowę po Zymanie — temi czasy kasztelan Brzeski Litewski — syn jego pojął *Wodzicką* starościankę Krakowską zmarłą roku 1788. — *Przypisy Krasickiego.*

Bystrzejowski *herbu Abdank.* Piotr z Bystrzejowic sędzia Lubelski w roku 1532. *inter praesentes* na liście Zygmunta I. danym miastu Lublinowi. Wojciech i Hieronim z Pińskiego Władysława IV. Stanisław z Lubelskiego Jana Kazimierza podpisali elekcyą. Bystrzejowska żona Duryewskiego, której brat człowiek rycerski z Czarneckim służył, drugi stan sobie obrał pokorny w zakonie minorum de observantia. Katarzyna zakonnica Ś. Benedykta we Lwowie w roku 1723.

Bystrzejowski *herbu Nieczuja.* Stanisław Bystrzejowski podwojewodzy Sendomierski, mąż biegłego dowcipu, i starożytnej wiary. W dobrach swoich Szczydlickich kościół z gruntu wymurował, i wieżą piękną ozdobił, który gdy pobliżsi sąsiedzi heretycy chcieli sprofanować, mężnie się im stawił, żonę nawet swoję Zofią Jazwiecką od dopiero zjawionej dyssydenckiej wiary na drogę prawdy naprowadził, nie niedbając na impety matki jej. Predykantów przekonanych o fałsz z domu swego wyrzucił. *Gaspar Cichocki Alloc. Osec. lib.* 2. *cap.* 13. Samuel w roku 1648. w Sendomierskiem. Wojciech i Jakób w roku 1612. Wacław pojął Zuzannę Bryszewską, córek z nią spłodził dwie: Annę wydaną za Franciszka Kotarbskiego, i Helenę. Elżbieta Bystrzejowska była za Zaborowskim komornikiem Chęcińskim.

Bystrzejski. O tych Okolski nie pisał: ale *Paprocki w Gniazdzie fol.* 1163. namienia, że Bystrzejski Jacek horodniczy Połocki z jazdą Połocką przy obronie Połocka stawał: wspominają go konstytucye 1607. *fol.* 864.

Bystrzonowski *herbu Sokola.* I o tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Wojciech w ziemi Chełmskiej

w roku 1697. Z tego domu kwitnął w zakonie OO. piarum scholarum, po wielu rektorstwach prowincyał Polski, człowiek wielkiej akceptacyi. Józef i Wojciech w zakonie Soc. Jesu życie swoje poświęcili Bogu z Lubelskiego.

Z poźniejszych wiadomości okazuje się, iż ten dom ma największe siedlisko w województwie Sendomierskiem. Z tych Jan łowczy Chełmski porucznik husarskiej chorągwi pisał się na konfederacyą Sendomierską 1706. roku. Kajetan łowczy Piotrkowski 1763. zda mi się tenże sam podobno został potem kasztelanem Małogoskim. Sebastyan na *Bystrzonowicach* Bystrzonowski wprzód podczaszy Chęciński, a potem chorąży i kawaler orderu S. Stanisława, pisał się na elekcyą Stanisława Augusta z województwem Sendomierskiem. Z temże województwem i na tęż elekcyą Franciszek z *Bystrzonowa* łowczy, a potem podstoli Sendomierski. Jan tamże był delegatem z województwa Krakowskiego. Michał posłem na elekcyą 1764. roku z województwa Podolskiego. Marcin Bystrzonowski starosta Dymidowski był deputatem 1776. roku na trybunał koronny z województwa Sendomierskiego. Stanisław cześnik Wiślicki. Sebastyan chorąży Chęciński teraz żyjący. — *Heraldyka Wieladka.*

Krasicki w przypisach dodaje: Bystrzonowski Jezuita (ale niewiadomo który) podał do druku następujące księgi: *Polak Sensat.* — *Elementa Matematyki.* — *Kalendarz polityczny* — Jego synowiec pojął *Sołtykównę* synowicę biskupa Krakowskiego. W r. 1778. Bystrzonowski podstoli Radomski, — Marcin chorąży, Franciszek cześnik Sendomiersey. —

Bystrzycki *herbu Bończa.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Na Wołyniu possessyonaci. Z tych Bystrzycka była za Ogińskim Teodorem *Genealog. Ogińskich.* Szymon w zakonie naszym życie Bogu poświęcił. Piotr komornik Nurski, marszałek ziemi Bielskiej pod czas konfederacyi w roku 1704.

Wielądek w heraldyce w następujący sposób obszernie o familji tej rozpisał się: Jacek Bystrzycki, żona jego Helena Wasiłowna Korsakowna z ziemi Połockiej, jako jest wyrażono w liście sądowym za Króla Stefana *favore* Jackowej Bystrzyckiej już wdowy, z opiekunem jej Panem Eustachim Wołłowiczem kasztelanem Trockim o majętność Moszkowo, przez Mikołaja Sapiehę zabraną. Ten list sądowy pisan w Toruniu dnia 8. Octobra, r. 1575. znajduje się w aktach W. Ks. Lit. w języku Ruskim w księdze pod Nrem 142. w której znajdują się sprawy od r. 1576. aż do r. 1580. za Króla Stefana agitujące się. Dzieci Jacka Bystrzyckiego. Maciej Bystrzycki podkomorzy nadworny J. K. Mci. Maryanna Bystrzycka żona Michała Sapiehy dworzanina J. K. Mci, Michała brat Stefan i Dymitr Sapiehowie, jako jest wyrażono w aktach metryki W. Ks. Lit. w księdze 86. *fol.* 140. r. 1554. Miesiąca Junji w Piątek naznaczenie terminu na sprawę, a w księdze 83. *fol.* 116. roku 1554. dnia 30. *Novembris* zeznanie wizyjne, a księdze 83. *fol.* 79. roku 1554. dnia 30. *Octobris* we Wtorek list sądowy pisan w Wilnie przysądzający maję-

tność Łunieńską Michałowej Sapieżynie z domu Jackowej Bystrzyckiej zabraną gwałtem i posiadaną przez Stefana Sapiehę brata jej męża zmarłego.

Stanisław Bystrzycki pisarz Kamieńczykowski podkomorzy nadworny J. K. Mci syn Stanisława. Krzysztof Bystrzycki burgrabia grodzki Brański dowodzi się tranzakcyą 1648. *Feria tertia post Dnem misericordiae in curia regia Bransecensi, Gso Christophoro Bystrzycki Burgr. castr. Branscen. Gsus Andreas olim Georgii Kostro tenet. et obligat. se reddilurum etc.*

Krzysztofa Bystrzyckiego żona z domu Katarzyna Helena Pietkowska na Pietkowie dowodzi to tranzakcyą 1668. *Feria 2da ante Fm S. Margareta Virginis et Martiris in curia regia Branscensi debitum a Gso Samuelo Francisco Opacki de Ulińsk dapifero terrae Vars. etc.* Krzysztofa i Katarzyny z domu Pietkowskiej Bystrzyckich, syn Piotr Paweł Bystrzycki. Ten w roku 14. życia swego wstąpił był do zakonu Jezuitów u których przez wszystkie stopnie nauk przeszedłszy w akademji Wileńskiej i zakończywszy tamże teologią, w roku życia zakonnego 16. wyszedł z gromadzenia Soc. Jesu, tamtego wieku niepospolity był mowca, jako tego dawał dowody na sejmikach, wkrótce został komornikiem granicznym ziemskim Nurskim, potem wojskim Nurskim a r. 1705. ogłoszony marszałkiem konfederacyi województwa Podlaskiego ziemi Bielskiej i oraz patentowany pułkownik wojsk koron. ożenił się najprzód z wdową 1*mo voto* Gniewoszową, 2*do voto* Załęcką, a *de domo* Dąbrowską, ale z tej żadnego potomstwa nie było, po śmierci tej, tenże Piotr, Paweł powtórnie pojął sobie za żonę Maryannę Rosnowską, córkę Pawła Rosnowskiego z Emerycyanny Dąbrowskiej zrodzoną, jako dowodzą tranzakcye następujące 1690. *Feria tertia ante festum SS. Viti et Modesti martirum in curia regia Varsav. ad vitalitas mutua etc.* Także 1696. *sabbatho ante Fm S. Mariae Magdalenae in curia regia, Camenc. in Masovia coram officio capit. actisque praesentibus castren. Drohicen. personaliter comparens Mgcus Petrus Paulus Bystrzycki tribunus terrae Nuren. maresovia confeder. palatinatus Podlachiae terrae Bielscen. colonellus S. R. Mtis sanus mente, corporeque existens personaliter inscribit Mariannae Rosnowska suae consorti summam etc.*

Z Piotra Pawła Bystrzyckiego i Maryanny Rosnowskiej było potomstwa 18. ale 14stu w niemowlęcym wieku umarło, zostało się przy życiu 4. Józef Andrzej, Antoni, Piotr, Kazimierz Grzegorz, dowodzi się to tranzakcyami r. 1719. *Feria 2da ante Fm S. Margaritae. V. M. in curia regia Branscen. coram officio actisque personaliter comparens Mcus Martinus Jalbrzyk Wyszyński sub dapifer terrae Bielscen. sanus mente et corpore existens publice ac libere recognoxit quia ipse magnif. Petro Paulo Bystrzycki tribuno terrae Nurren. Parenti Josepho, Antonio Petro et Casimiro filiis ex olim Gsa Marianna Rosnowska procreatis etc.* Roku 1723. *Feria 2da in crastino assumptionis in Caelum B. V. Mae in curia regia Branscen. Mgcus Petrus Paulus Bystrzycki tribunus terrae Nuren. suo et filiorum suorum Josephi, Antoni, Petri, Casimiri quietat Mgcum Martinum Jalbszyk Wyszyński sub dapiferum terrae Bielscen. coram actis castren. capit. Branscen. personaliter comparens Mgcus Petrus*

Paulus Bystrzycki tribunus terrae Nurens. ex olim Catharina Pietkowska filius procreatus omnem praetensionem et successionem in se devolutam cedit et dat jus suo filio Casimiro Bystrzycki vindicandi in Olendi.

Tu nieodrzeczy będzie wyrazić osobliwszy wydarzony przypadek. Józef, Antoni, i Piotr edukowani byli w Płocku w konwikcie w kollegium Jezuickim w czasie zamieszań krajowych, kiedy Karol XII. Król Szwedzki przymusił Augusta II. do zrzeczenia się korony Polskiej, a Stanisława Leszczyńskiego na tron Polski wsadził, pod ów czas kiedy tych małoletnich dzieci Józefa, Antoniego, Piotra ojciec Piotr, Paweł Bystrzycki był marszałkiem konfederacyi województwa Podlaskiego, ziemi Bilskiej, i przywiązał się do Stanisława Leszczyńskiego, pewien generał Rossyjski zacny z imienia i bogaty, a niemający żadnego potomstwa, często bywając u Jezuitów w kollegium na obiadach, i często też onych wzajemnie zapraszając na obiad do siebie z owemi trzema konwiktorami Józefem, Antonim, i Piotrem Bystrzyckiemi, pokochawszy zaś mocno Antoniego i Piotra przed wyciągnieniem swem z Płocka na kilka tygodny, przyswojonych i mocno przywiązanych dzieci do siebie Antoniego i Piotra, gdy wieczorem mimo wiadomości swych professorów ci dwaj z kollegium wyszli do generała mocno ich kochającego, ten łakotkami ich nasyciwszy, tejże nocy przez pocztę, czyli konie Rossyjskie rozstawione transportował do kraju swego do dóbr swych, onych mieć w czasie za synów własnych, puściwszy wieść przez swych gemejnów, jakoby dwoje dzieci wieczorem chodząc po górze nad Wisłą, spadły w nurt Wisły i zaraz utonęli. Jezuici strapieni kazali troskliwie szukać rybakom z puszczonych wieści dwóch konwiktorów zatopionych Antoniego i Piotra, ale ta troskliwość na próżno była. Wspomniony generał przybywszy do kraju swego i dóbr, Antoniego edukował w rzeczach cywilnych i ekonomice, a Piotra do wojska aplikował, po powrocie swym z Polski do kraju swego, w lat kilka rzeczony generał dostał potomstwa swego własnego, jednakże uwiezionych Antoniego i Piotra nieodesłał do Polski, ale Antoniego opatrzywszy dobrami miał ożenić z swą krewną, z Piotrem zaś wspomniony generał za rządów Imperatorowej na wojnę z Turkami wyprawiony, podczas potyczki zabitym został, a Piotr dostał się w niewolą Turkom, od Turków transportowany do Azyi, z Azyi dostał się w niewolą Amerykanom, od Amerykanów w niewolą Hiszpanom, od Hiszpanów uwolniony przez Włochy powrócił do Polski w lat 30. kilka po uwiezieniu swojem, zapomniawszy języka lacińskiego i Polskiego, a nabywszy dobrej wiadomości języka Rossyjskiego, Tureckiego, Amerykańskiego, Hiszpańskiego. Bracia Piotra, Józef, Kazimierz niechcieli go, przypuścić do imienia i majątku mając go za utonionego w Wisle pod Płockiem, a zwłaszcza że już kilku przed powrotem Piotra, przyznawało się do imienia, i zostali usunięci po odkryciu onych fałszu i wyśledzenia własnego ich nazwiska; szczęściem żył jeszcze ojciec Piotra, i Piotr Paweł Bystrzycki wojski Nurski, który od młodości swojej miał zwyczaj codzień nieprzerwanie dyaryusz pisać i wszelkie czynności dzienne, a najszczególniej opisywał swoje dzieci na świat przychodzące, z wyrażeniem jeżli miały jakie znamiona i na której części ciała, ten ojciec wypytawszy

się troskliwie Piotra, jak matce jego imie było, w których wsiach go gdy był dziecięciem trzymano, gdzie do szkół chodził, jakich miał współuczniów swoich, jakich krewnych i gdzie i jak daleko od Płocka, czy miał jakie znamie, co gdy wszystko rzetelnie opowiedział i gdy ojciec zajrzawszy do Dyaryusza swego całą odpowiedź zgodną z opisem swoim znalazł i znamie odkryte na lewym boku na piersiach zobaczył, uznał go za syna swego. Tej całej historyi od Piotra przez lat kilka opowiadanej dosyć często, synowiec jego rodzony podający niniejsze opisanie genealogji Bystrzyckich nasłuchał się będąc jeszcze w dziecinnym wieku i do tych czas w żywej mu tkwi pamięci. Po śmierci Maryanny *Rosnowskiej*, po trzeci raz pojął za żonę Piotr Paweł Zuzannę *Kurzeniowskę* z województwa Brzeskiego Lit. ta mu zrodziła sześcioro dzieci, ale wszystkie w dzieciństwie zmarły, po śmierci żony trzeciej Zuzanny Kurzeniewskiej, ożenił się jeszcze tenże Piotr Paweł po czwarty raz z Heleną *Mysłkowską*, z tej miał ośmioro dzieci, siedmióro zaraz umarło, a Jan przy życiu został.

Józef Andrzej pierwszy i najstarszy syn Piotra Pawła Bystrzyckiego wojskiego Nurskiego, pojął za żonę Joannę *Zaleską* herbu *Rola*, z tego małżeństwa Stanisław Kostka, Elżbieta, Paula, Wiktorya. Stanisław Kostka Bystrzycki, teraźniejszy wojski ziemi Warszawskiej, szambelan J. K. Mci komissarz do podatku 10. i 20. grosza, komissarz cywilno wojskowy ziemi Warszawskiej i do Króla Jmci delegat w roku 1791. pojął za małżonkę *primo voto* Teofilę *Izbicką* łowczankę Halicką. *Secundo voto* Rozalią *Siekierzyńską* miecznikownę Latyczewską. Z pierwszego małżeństwa córki: Maryanna, Katarzyna i syn Ignacy wielkiego dowcipu i pojęcia dziecie, nadzieja rodziców i familji w dziewiątym życia swego roku zszedł z tego świata, zostawiwszy nieutulony żal po sobie dla swej familji. Elżbieta siostra pierwsza Stanisława była za Medyńskim wice-regentem Rawskim, ale ta zeszła bezpotomnie z tego świata, druga siostra Paula była za Janem Bielickim herbu *2do Roch* podstolim Rawskim, i ta zeszła z tego świata w roku 1792. zostawiwszy tylko jednego syna Józefa, a córki dwie, Maryannę i Konstancyą. Trzecia siostra i ostatnia Stanisława Wiktorya weszła w stan małżeński z Ignacym Lindą mającym swą dziedziczną possessyą w województwie Rawskiem, owym potomkiem zacnej familji Pruskiej, z których jeden był marszałkiem w kawaleryi Krzyżackiej, drugi marszałkiem Pruskim, który w roku 1380. z wojskiem Litwę aż do Wilna opanował i pustoszył, jak wspomina w swem dziele Ks. *Niesiecki*, z tej Wiktoryi i Ignacego potomstwo; synowie, Antoni i Bazyli, córki Józefa, Anna, Elżbieta.

Antoni syn Piotra Pawła Bystrzyckiego wojskiego Nurskiego, pozostały w Rossyjskiem Państwie, kogo pojął za żonę, z jakiej familji i wiele dzieci zostawił, nie jest familji wiadomo, to tylko jest pewna powzięta wiadomość od różnych officyerów Rossyjskich, że possessyonaci w Rossyi Antonowiczowie Bystrzyccy, i że Wasil Antonowicz Bystrzycki ma być wice-gubernatorem Ekaterynosławskim, czyli generalnym kassyerem prowincyi. Piotr Bystrzycki trzeci syn Piotra Pawła, który powrócił z Rossyi jak wyżej wspomniono, pojął za żonę Katarzynę *Jemiałkowską* córkę Gromadzkiego wnuczkę Niegoszewskiego fundatora missyi Ks.Ks. Jezuitów w Kowlu. Piotra i Katarzyny *Jemiałkowskiej* By-

strzyckich potomstwo: Ignacy Bazyli, Jowita i Brygida; Ignacy Bazyli bywszy lat kilkanaście w zgromadzeniu Ks.Ks. Piarów, teraz jest proboszczem Wereszczyńskim, kanonikiem Smoleńskim, koadjutorem probostwa Stężyckiego. Jowita bywszy chorążym u gwardyi pieszej koron. przypadkiem życie stracił wpadłszy w nurt Wisły. Brygida za Janem Turowiczem, którego familia w województwie Trockiem. Dzieci z Brygidy, córki, Franciszka, Antonina, Kunegunda, syn Ignacy.

Piotra Pawła i Maryanny *Rosnowskiej* Bystrzyckich czwarty i ostatni syn z tego małżeństwa, Kazimierz Grzegorz Bystrzycki burgrabia Łukowski, chorąży pancerny i deputat exakcyi; w roku 1731. dnia 7. Januar. pojął za żonę Ewę Andrzeja z *Piętk* Sobolewskiego wojskiego Drohickiego i Joanny z *Jablrzyków* Wyszyńskiej małżonków, podstolich ziemi Bielskiej córkę, a Sebastyana z *Piętk* Sobolewskiego wojskiego ziemi Drohickiej, oraz pisarza grodzkiego Drohickiego, jako też i po Joannie matce swojej, Marcina *Jablrzyka* Wyszyńskiego podstolego ziemi Bielskiej, a Anny Podlewskiej skarbnikownej Nurskiej, małżonków, wnuczkę, a Andrzeja *Jablrzyka* Wyszyńskiego chorążego Bielskiego prawnuczkę, dowodzi się to intercyzą Przedślubną uczynioną w roku 1708. *feria 5ta ante festum SS. Simonis et Judae apostolor.* między W. Andrzejem z *Piętk* Sobolewskim wojskim Drohickim oblubieńcem, i W. Marcinem *Jablrzykiem* Wyszyńskim podstolim Bielskim ojcem o Joannę córkę, jako oblubienicę. Także dowodzi się dekretem w trybunale Lubelskim zapadłym w roku 1776.

Także dowodzi się komplanacyą zaszłą w roku 1777. dnia 3. 8bris między JJ. księżą Jowinem i Bertoldem Bystrzyckiemi, a JPanem Gracyanem Bystrzyckim burgr. Łukow. szambelanem J. K. Mci z drugiej strony bracią rodzonemi, o dobra *Wyszynki, Wypychy, Wyszonki, Kościelne, Chorążyce etc.* której komplanacyi oblata w aktach ziemskich Bielskich tegoż roku 1777. zaszła *feria 2da post festum S. Michaelis attestur* Łapiński V. T. B. *mp.*

Z Kazimierza i Ewy z domu z *Piętk* Sobolewskiej Bystrzyckich potomstwo, Teresa córka z Karolem Gorskim komornikiem Bielskim, bezpotomnie z tego świata zeszła. Syn 1. Gracyan Tomasz Bystrzycki sędzia ziemiański Brański, szambelan J. K. Mci, pojął za małżonkę Adama *Samson* Jabłońskiego pisarza ziemskiego i grodzkiego Łomżyńskiego córkę Agnieszkę. Syn drugi Jowin Fryderyk wstąpiwszy do zakonu Soc. Jesu w młodym swym wieku i w tem zgromadzeniu applikując się do różnych scyencyi, a najszczególniej do filozofji, matematyki, astronomji, teologji, zasłużył sobie na to, iż w akademji Wileńskiej po skończonym czteroletnim kursie teologji wprzód został ogłoszonym *artium liberalium et philosophiae magistrem*, a potem i doktorem S. teologji, przebywszy lat 16. w tem zgromadzeniu na naukach, gdy *Breve suppressionis* zapadło w roku 1773. zaraz dostał się w służbę Króla Jmci na urząd astronoma, z dobrotliwego tego monarchy łaski w roku 1776. uczyniony proboszczem Stężyckim, a w roku 1786. kanonikiem Warszawskim, a w roku 1791. kantorem katedralnym Płockim, a w tymże roku od akademji Manheimskiej uczyniony onej towarzyszem.

Trzeci syn Stefan wstąpiwszy do zakonu Ks.Ks. Franciszkanów *ordinis minor. Conventualium* życie świątobliwie na urzędzie kaznodziejskim zakończył.

Czwarty syn Bertold Józef wstąpiwszy do zakonu Soc. Jesu, był w nim na naukach lat 14. aż do *suppressyi* tegoż zakonu, po *suppressyi* był proboszczem Pawłowickim, kanonikiem Smoleńskim, ale jeszcze w zakonie będąc, wpadłszy w suchoty przez zbyteczną applikacyą do nauk, w młodym wieku, to jest roku 39. życie swe zakończył.

Z Kazimierza i Beaty *Dupertownej* generałownej Saskiej powtórnego małżeństwa potomstwo było, Antoni, Zuzanna, Kalixty, ale ci w młodym wieku z tego świata zeszli, Józef tylko komornik Wiski przy życiu został.

Piotra Pawła Bystrzyckiego wojskiego Nurskiego z Heleny *Myslkowskiej* czwartego małżeństwa piąty syn Jan, a brat Józefa, Antoniego, Piotra, i Kazimierza miał ożenić się na Ukrainie, ale z kim i jeźli potomstwo i wiele onego zostawił, nie jest to wiadomo familji Bystrzyckich. Są jeszcze Bystrzyccy tegoż samego herbu *Bończa* na Wołyniu i Ukrainie, a jeźliby byli krewni i w jakim stopniu z Bystrzyckiemi wyżej wyrażonemi, sami o tem nie wiedzą. Są zaś Jan Bystrzycki towarzysz pułku pierwszego, szefa Karwickiego, brat jego rodzony Kajetan w służbie Rossyjskiej pułkownik u husarów Olwiopolskich. Ci dwaj synowie Karola, z matki *Ojrzyńskiej*, a z dziada Jana zmarłego pod Łuckiem we wsi zwanej Ostroziec, ale ten Jan nie był to syn ostatni Piotra Pawła Bystrzyckiego wojskiego Nurskiego z Heleny *Myslkowskiej* zrodzony, bo gdyby ten żył, ledwoby dopiero miał lat 64. a Jan towarzysz pułku szefa Karwickiego już ma więcej 40. lat kilka, a zatem tego Jana wnukiem nie mógłby być; bracia stryjeczni rodzeni Jana towarzysza i Kajetana pułkownika w służbie Rossyjskiej u husarów Olwiopolskich, są Ludwik, tego rodzeni bracia, Kajetan w Humańszczyznie, Karol w Litwie.

Znajdują się także na Ukrainie tegoż herbu: Ignacy Bystrzycki towarzysz kawaleryi naradowej.

Tegoż samego herbu wielu Bystrzyckich znajdowało się w województwach Lubelskiem i Sendomierskiem, najszczególniej w ziemi Stężyckiej, gdyż w feryażu aktów ziemskich Stężyckich częsta wzmianka, jako to w roku 1583. Sbąski Bystrzyckiemu *obligat fol.* 28. *Item* w roku 1595. Wędrychowska Bystrzycki *quietat fol.* 48. *Item* w roku 1597. Bystrzycki *Debitum fol.* 684. *Item* 1598. Bystrzycki *quietat fol.* 765. *Item* 1634. Miechowski i Bystrzycki *roborant fol.* 109. *Item* 1645. Bystrzycki *debitum fol.* 323. *eodem anno* Bystrzyckich *advitalitas fol.* 323. *Item* 1648. Bystrzyckich *debitum per* Miechowski *fol.* 164. *Item* 1649. Bystrzycki *debitum a* Miechowski *novum fol.* 146. *Item* 1669. Czasławski i Bystrzycki *sese quietant fol.* 1007. Są także Bystrzyccy tegoż herbu jako mi się podającemu genealogią tę zdarzyło poznać, i w Węgrzech possessyonaci blisko Kesmarku prawie mil 10. od Bystrzyckiej Bani, gdzie złoto i srebro kopie się przy samej granicy Szląskiej. —

Byszewski *herbu Jastrzębiec.* Jedenże dom z Drozdowskiemi. Z tych Michał z Drozdowa sędzia Łęczycki prze-

25 *

niósł się w Podgórze, i tam osiadł, major domo u Mikołaja Mieleckiego wojewody Podolskiego. Byszewski Jan mąż rycerski za Zygmunta III. którego męztwo i odwagę i samiż Moskwa chwalili, jako wspomina *Jakób Sobieski w swojem Votum. Mowca Polski tom.* 1. *fol.* 244. Byszewski miał za sobą Karsznicką herbu Jastrzębiec podkomorzankę Łęczycką. Wojciech kanonik Opatowski, dziekan Kurowski. Mikołaj stolnik Owrucki w roku 1705. Franciszek Hieronim kanonik Poznański, komissarz generalny biskupstwa Poznańskiego, deputat na trybunał koronny w roku 1723. Brat jego Antoni in Soc. Jesu. Niewiem czy nie do tych należy Dobek Bisiowski, kasztelan Bełzki, poseł Kazimierza III. do Stefana wojewody Wołoskiego *de homagio praestando* w roku 1468. 1473. O czem *Cromer*, *Bielski fol.* 447. Stanisław z Drozdowa w Krakowskiem w roku 1630. Maciej Antoni w Łęczyckiem w roku 1697. Byszewska była za Michałem Boguckim burgrabią Krakowskim.

Ignacy Byszewski regent grodzki Łęczycki, był deputatem na trybunał koronny w roku 1776. z województwa Łęczyckiego. Józef komornik ziemski Kaliski. Franciszek miecznik Brzeziński. Wojciech skarbnik Łęczycki. Arnold Byszewski ten z wieku młodego i od początku panowania Stanisława Augusta Króla, w usługach jego, wiernie i pilnie, oraz przychylnie zawsze obowiązku swego dopełniając, pozyskał za swe sprawiedliwe zasługi względy tegoż monarchy, gdy go w stanie wojskowym będącego, przez stopnie szarży, do godności generała lieutenanta wojsk koronnych wyniósł, orderami Orła białego, oraz Ś. Stanisława przyozdobił. Także i w stanie cywilnym odbywał funkcye poselskie na sejm, i dalszych usług dla swej ojczyzny poświęcać nie przestaje. Tenże Arnold Byszewski, z Katarzyną *Skorzewską* podkomorzanką Poznańską zostawia potomstwo synów dwóch, Jakóba i Antoniego, córek trzy: Maryannę, Petronellę i Teklę.

Józef Byszewski brat Ignacego regenta Łęczyckiego, był w pułku pierwszej straży generała Byszewskiego pułkownikiem, potem gdy ten pułk przeszedł do rąk książęcia *Wirtemberga* oddalił się z służby z rangą generała majora wojsk koronnych. Miał za sobą Ludwikę z *Gintowtów Dziewiałtowskich*, która się z nim rozwiodła. — *Heraldyka Wielądka.* — *Przypisy Krasickiego.*

Byszyński *herbu Prus 3tio.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Z Mazowsza w Krakowskie się przenieśli. Przydomek ich Jakiel, z tej okazyi nabyty, że Przodek ich Jakób Byszyński, długo w Niemieckiem wojsku żołd prowadził pod tem imieniem. Z jego potomstwa Bartłomiej Byszyński Jakiel przeciwko Turkom, w Kroacyi za Rudolfem Cesarzem mężnie stawając pamiętny wojownik, tamże poległ w roku 1592. trzech synów zostawiwszy, Macieja, Wojciecha, (którego żona Skrauszewska) i Adama: z tych dwaj ostatni, w księztwie Cieszyńskiem dobra Iłownica kupiwszy

osiedli. Tymże Rudolf Cesarz w swoim dyploma w r. 1593. danym, dał świadectwo obszerne, tak o starożytności rycerskiego domu tego, jako i kawalerskiej cnocie, już w Węgrach, już w Siedmiogrodzkiej ziemi, już w Wołoszech doświadczonej: kładzie ten przywilej *Paprocki in Stromat.* Jakoż Wawrzeniec Byszyński w roku 1605. gdy się z Turkami odważnie scinał, w niewolą był wzięty. Piotra konstytucya w roku 1641. wspomina *fol.* 36. Z Byszyny się piszą.

Są także Byszyńscy w księztwie Litewskiem. Z tych Kazimierz i Józef Byszyński w roku 1700. na zjezdzie walnym pod *Olkinikami* obywateli W. Ks. Lit. pisali się z województwa Wileńskiego. Kazimierz Byszyński dnia 28. Aprilis roku 1764. pisał się na akt konfederacyi generalnej W. Ks. Lit. w Wilnie. — *Heraldyka Wielądka.*

Bzicki *herbu Ciołek.* Z Bzitego w Chełmskiem tego imienia nabyli. Bzicki Jędrzej kasztelan Chełmski, z tym tytułem podpisał list Zygmunta Augusta *u Paprockiego* w roku 1557. *fol.* 473. Mąż wojenny, któremu nie raz rządy wojska zlecano. Jemu Kochanowski w fraszkach swoich, ojczystym rytmem, taki napisał nadgrobek: *Epigr. lib.* 2.

Jędrzej Bzicki w tym grobie leży położony,
Który acz nie w majętnym domu urodzony,
Jednak dowcipem swoim, którym go był hojnie
Bóg obdarzył, a on nim szafował przystojnie,
Wziętym był u wszech ludzi, siedział w Pańskiej radzie,
Co mu większą część niosło, niż złoto w pokładzie.
Do Turek posłem chodził, labirynty dawne,
Jeźli jednemu w Polszcze, jemu były jawne.

Jan Bzicki, komornik Przemyślski umarł roku 1647. któremu Dorota z Komarnickich małżonka, nadgrobek w starym Samborze wystawiła. *Starowolski in Monumen.* Jędrzej Bzicki, kanonik Sendomierski, proboszcz i officyał Łukowski umarł w roku 1665. *Histor. Coll. Cracov.* Jan Bzicki z sejmu w roku 1670. komissarz do uspokojenia pogranicznych zatargów od Węgier *Constit. fol.* 27. Jeszcze i podziśdzień w tejże ziemi Chełmskiej kwitną, Adam i Samuel w r. 1697.

Bzowski *herbu Ostoja.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. *Jacobus Vitellius*, w swojej oracyi której dał tytuł *Chrysologus Romanus* o Abrahamie Bzowiuszu, a po naszemu Bzowskim Rocznych dziejów kościelnych sławnym po Baroniuszu pisarzu to do druku podał, że był Ostojczyk, i zakonu Kaznodziejskiego. Toż poświadcza *Starowolski in Centuria Illustrium Poloniae Scriptorum*, i przydaje, że dziad tego Abrahama, miał za sobą Szczepanowską. Ojciec zaś Tomasz Magdalenę Wężykownę, z której on urodzony. Mąż uczony, którego, krom dziejów kościelnych te pisma

do druku podane: *Monile gemmeum de Beatissima in 4to.* — *2do Thesaurus Laudum Beatissimae in 4to.* — *3tio Conciones Quadragesimales anno* 1617. — *Propago S. Hyacinthi.* Róża Bzowska w zakonie S. Benedykta we Lwowie u wszystkich ŚŚ. koło roku 1665. życie swoje zakończyła.

W roku 1778. Jacek Bzowski burgrabia Krakowski. — Franciszek burgrabia koronny w roku 1788. — *Krasicki.*

Bzowski *Jonata herbu Nowina.* O tych nie pisał *Niesiecki.* — *Duńczewski* zaś w Tomie II. str. 113. tak o nich donosi: Są w województwie Krakowskiem, w powiecie Lelowskim znajdujący się we wsi *Bzowie*, których familia dawnością była w województwie Sendomierskiem. Bywali *Jonatowie* podkomorzemi, sędziami ziemskiemi, przed czasem Augusta I. Króla, z których jeden osiadł we wsi *Bzowie*, od tej nazwali się następcy *Jonatowie* Bzowscy, jako w aktach ziemskich i grodzkich Krakowskich różne tranzakcye świadczą. Z której familji Józef *Jonata* Bzowski, urodzony z Marcelli *Gawrońskiej* herbu *Świnka*, mający za sobą Teofilę *Jordanownę* sędziankę Sanocką herbu *Trąby*, urodzoną z Konstancyi *Łętowskiej*, córki chorążego Krakowskiego, a siostry podstolego Krakowskiego. Ten zaś Józef *Jonata* idzie od ojca Alexandra z wyrażoną *Gawrońską*, która potem poszła za Michała Stadnickiego wojskiego Sądeckiego. Dziada miał tenże Józef Bzowski Wincentego z *Sądowską* herbu *Nałęcz.* Pradziada Wojciecha z *Dębińską* herbu *Rawicz.* Znajduje się w aktach grodzkich starych Krakowskich około r. 1576. dział *Bzowa*, Pawła Jonaty z *Ziołkowską.* Było kilka procedencyi tychże Jonatów, lecz na płci białogłowskiej skończyły się, jako to: od Waleryana i Jana, którzy byli bracia rodzeni. Wojciecha pradziada Józefowego, była familia *Panków* Bzowskich, także w województwie Krakowskiem, która na Zygmuncie Bzowskim około roku 1690. skończyła się, a ten miał za sobą *Potocką* wojewodzankę Czerniechowską, po tej wziął sukcessyą, to jest zapisy od Bzowskiego Stanisław Kossakowski kasztelan Kamieński i trzyma *Olhojno* pod Wieliczką, niegdy dziedzictwo *Panka* Bzowskiego.

Wielądek w heraldyce następujących przydaje: Józef Bzowski stolnik Owrucki, był deputatem na trybunał koronny w r. 1751. z województwa Krakowskiego. Także wyznaczony komissarzem do lustracyi kwarty z królewszczyzn, w województwie Krakowskiem świadczy *konst. konw.* 1764. *fol.* 37. Hiacynt Bzowski skarbnik Krakowski kawaler orderu S. Stanisława teraz żyjący.

Kuropatnicki w §. V. w extrakcie *apud tabulas regni Galliciae et Lodomeriae inter equites cum voce.* Jana, Antoniego, Jakóba, Pawła, i Stanisława Bzowskich pod dniem 6. Decembris 1782. roku umieszcza. —

Bzura albo *Mzura*, albo *Lis herb*, patrz **Lis.**

KONIEC TOMU II.

